

SAFARI

E-zin internetového deníku o sci-fi, fantasy a hororu...

4/2007

Speciální vydání pro všechny měsíce

Speciál
Magdy Dědkové
Co je to sci-fi?

Filmové a knižní recenze

Lidé, Fandom, Reportáže

Rozhovory, Slovíčkaření

Arthur C. Clarke: Výprava na Zemi a Nemesis,
Ondřej Neff: O alchymii a románu Jonathan Strange a pan Norrell

E-zin sci-fi rubriky Neviditelného psa.

ročník 1.
číslo 4/2007

šéfredaktor
Jan Pechanec

zástupce šéfredaktora
Petr Holan

redakce

Magda Dědková, Hanina Veselá, Jana Dvořáčková, Martin
Kochlica, Ondřej Trněný, Petr Čáslava, Jiří Mazurek, Martin
Peška, Luděk Čertík, Dalmatin, Jan Piroš, Martin Stručovský
a další ...

grafická úprava
Jan Pechanec

kontakt
sarden@pagiserver.cz

obálka
www.freewallpapers.cz

OBSAH

OBSAH	2
ÚVODNÍK	4
LITERATURA	5
RECENZE	5
Juliana Mayová, <i>Nezrozený král</i>	5
Jiří Kábrt, <i>Váhy osudu</i>	5
Jan Hlávka, <i>JFK 9 - Zatmění</i>	6
Ondřej Neff, <i>JFK 10 - Jeruzalémský masakr</i>	6
Ondřej Neff, <i>JFK 10 - Jeruzalémský masakr</i>	7
Fritz Leiber, <i>Meče v mlze</i>	7
Richard Morgan, <i>Brutální byznys</i>	8
Jak jsem se spálil s Mrakem	9
Ray Hammond, <i>Mrak</i>	10
Milan Petrák, <i>Výrobce osudů</i>	10
Clifford D. Simak, <i>Předivo času</i>	11
Plameny hvězd, ed. Martin Šust	12
Ray Hammond, <i>Mrak</i>	13
Jacek Piekara, <i>Služebník boží</i>	14
C. J. Cherryhová, <i>Předchůdce</i>	14
Susanna Clarková, <i>Jonathan Strange & pan Norrell</i>	15
Simon R. Green, <i>Popíjení pľlnočního vína</i>	16
R. E. Feist, <i>Zlo v Sethanonu</i>	17
Eva Hauserová, <i>U nás v Agónii</i>	17
Neal Asher, <i>Hranice řádu</i>	18
J. C. Grimwood, <i>neoAddix</i>	19
Michal Hvorecký, <i>Plyš</i>	20
China Miéville, <i>Jizva</i>	20
Michal Viewegh, <i>Andělé všedního dne</i>	21
Andreas Eschbach, <i>Solární stanice</i>	22
Dan Simmons, <i>Dost světu a čas</i>	23
Ondřej S. Nečas, <i>Případy hejtmána Ambrože</i>	24
Max Frei, <i>Cizinec</i>	24
Kazuo Ishiguro, <i>Neopouštěj mě (Klony v defenzivě)</i>	25
Eric Brown, <i>New York Dreams</i>	26
Eric Brown, <i>Newyorské blues</i>	26
Neal Asher, <i>The Voyage of the Sable Keech</i>	27
Neal Asher, <i>Brass Man (Mosazňák)</i>	28
Petr Heteša, <i>Šest diamantů 1. a 2. díl</i>	28
Dan Simmons, <i>Olympos</i>	29
Charles de Lint, <i>Someplace To Be Flying</i>	30
Vladimír Medek, <i>Maronna</i>	30
Brian Herbert, Kevin J. Anderson, <i>Lovci Duny</i>	31
Juraj Červenák, <i>Bohatýr - Dračí carevna</i>	31
Lucie Lukačovičová, <i>Vládci času - Teki no shujin</i>	32
China Miéville, <i>Un Lun Dun</i>	33
Ikarie 6/2007	33
Ikarie 7/2007	35
Pevnost 4/2007 - New Weird	37
Pevnost 5/2007 - Jonathan Strange a pan Norrell	38
Pevnost 7/2007	40
Magazín Fantasy&ScienceFiction 1/2007	41
RETRORECENZE	43
Harry Potter má brášku	43
POVÍDKY	44
Inferno	44
Elektrárna	45
Nezvaní hosté	46

Ústa staré ženy	47
Výprava na Zemi	50
UKÁZKY	54
VÝROBCE OSUDŮ	54
Učiněné peklo	56
Neil McIntosh, <i>Strážci plamene</i>	60
Raymond E. Feist, <i>Do temného království</i>	64
John Norman, <i>Zajatkyňi na planetě Gor I</i>	69
Simon R. Green, <i>Popíjení pľlnočního vína</i>	73
F. Herbert a B. Ransom, <i>Faktor nanebevzetí</i>	78
A. C. Clarke, <i>Nemesis</i>	80
Terry Pratchett, <i>Zimoděj</i>	86
Kevin J. Anderson, <i>Roztroušená slunce</i>	90
Brian Herbert a Kevin J. Anderson, <i>Lovci Duny</i>	94
Mark Chadbourn, <i>Ďábel v zeleném</i>	105
Peter Dragula, <i>Biosector - Vzestup a pád</i>	111
Juraj Červenák, <i>Bohatýr - Dračí carevna</i>	118
Lucie Lukačovičová, <i>Vládci času - Teki no shujin</i>	127
Robert Carter, <i>Řeč kamenů</i>	130
ÚVAHY	140
DESET LET FANTÁZIE	140
O KNIZE JONATHAN STRANGE A PAN NORRELL OD SUZANNE CLARKOVÉ 1/2	141
ALCHYMIE A MAGIE JAKO LITERÁRNÍ PRVEK 2/2	142
SEVERUS SNAPE, NEJZAJÍMAVĚŠÍ PADOUCH V HARRY POTTEROVI	148
CO JE TO SCI-FI?	149
KAPITOLA KRÁTKÁ, LEČ NUTNÁ	149
ZVÍDAVOST	149
II. STATEČNOST	151
III. BLÁZNIVOST	154
IV. MOUDROST	157
V. LEHKOST	160
HUDBA	163
DIO - MAGICA	163
OST: HANS ZIMMER, <i>PIRÁTI Z KARIBIKU – NA KONCI SVĚTA</i>	163
OST: NICHOLAS HOOPER, <i>HARRY POTTER AND THE ORDER OF THE PHOENIX</i>	164
FILMY	167
Šarlotina pavučinka	167
Sexmise	167
Horší už to nebude (<i>Stranger Than Fiction</i>)	168
Sunshine	168
Fontána	169
Renaissance (<i>Renesance</i>)	169
Pro otrlé pamětníky – <i>Vládci vesmíru</i>	170
Preview <i>Piráti z Karibiku 3 – Na konci světa</i>	171
Želvy ninja (<i>TNMT</i>)	172
Wallace a Gromit – <i>Výlet na Měsíc, Nesprávné kalhoty, O chlousek</i>	172
Kletba zlatého květu	173
Rekapitulace <i>Harry Potterů a také Fénixův řád</i>	174
Jak vznikl <i>Terminátor</i>	176
FANDOM	177
LITERÁRNÍ SOUTĚŽE	177
CKČ 2007 - kompletní výsledky 26. ročníku	177
Výsledky 3. ročníku <i>Rokle šeré smrti</i>	180

<i>Soutěž o láhev šampaňského - vyhlášení vítěze</i>	180
<i>Zlatá zebra 2007 - výsledky.....</i>	181
<i>Výsledky soutěže Můstek je Váš.....</i>	181
<i>Výsledky soutěže O nejlepší fantasy za rok 2007.....</i>	181
<i>Aeronautilus 2007</i>	182
<i>Darth Erben 2007 – výsledky</i>	182
OCENĚNÍ	184
<i>Ceny Akademie SF, fantasy a hororu za rok 2006</i>	184
<i>Nebula 2006</i>	184
<i>URSA Major Awards 2006</i>	185
<i>Bram Stokera James Tiptree, Jr. Awards</i>	185
<i>BSFA Award 2007</i>	186
<i>P. K. Dick 2007</i>	187
<i>33. ceny Saturn</i>	187
<i>The Quill Book Awards 2007</i>	187
<i>Locus Awards 2007</i>	188
<i>J. W. Campbell a Sturgeon Awards 2007</i>	189
CHYSTÁ SE.....	190
<i>Co nás čeká v tomto roce.....</i>	190
<i>24. 8. - 26. 8. 2007 - Futurecon 2007.....</i>	190
<i>30. 8. - 2. 9. 2007 - PolCon 2007</i>	190
<i>31. 8. 2007 - Einsteinův mozek 2006.....</i>	190
<i>14. 9. - 16. 9. 2007 Istrocon - Comics Salón 2007 ..</i>	191
REPORTÁŽE.....	193
<i>Předávání cen Akademie SFFH</i>	193
<i>Krátká zpráva o CRWECONU²</i>	194
<i>Tam a zase z Nitry</i>	194
<i>Festival Fantazie 2007 - Sobota až úterý</i>	196
LIDÉ.....	200
<i>J. Strange a Mr. Norrell uvádí věci na pravou míru .</i>	200
<i>Susanna Mary Clarke (1.11.1959)</i>	200
<i>Kurt Vonnegut, Jr. (11.11.1922-11.4.2007)</i>	201
<i>Raymond Elias Feist.....</i>	203
<i>Lloyd Chudley Alexander (30. 1. 1924 - 17. 5. 2007)</i>	204
<i>Zemřel Fred Saberhagen.....</i>	205
<i>Vždyť překládat je tak lehké... ..</i>	207
<i>Rozhovor s Ondřejem S. Nečasem.....</i>	209
<i>Rozhovor s Pagim a Pechym</i>	210
<i>Rozhovor s Jiřím Pavlovským.....</i>	212
<i>Rozhovor s Jaroslevem Velinským.....</i>	213
<i>Rozhovor s Vladimírem Šlechtou.....</i>	214
<i>Rozhovor s Ondřejem Neffem.....</i>	216
SLOVÍČKAŘENÍ	217
<i>Je v limbu</i>	217
<i>Zkratky</i>	217

ÚVODNÍK

Uběhly tři, činností naplněné, měsíce, než jsem se odhodlal k dotvoření dalšího e-zinu, pravdou zůstává, že jsem se na měsíční aktualizaci poněkud vykašlal, když jsem v dubnu, po celodenní práci na obálce, dostal oznámení, že danou malbu nemohu použít (měl to být FF Speciál, leč nakonec nebyl - viz obálka vpravo). Přišla nová práce a k e-zinu jsem se ne a ne dostat. Ale to už je minulostí, neboť mám první zaslouženou dovolenou a několik dní jsem věnoval právě skládání elektronického magazínu Sardenu.

Byla to pořádná fuška, která mi připomněla bezesné noci před dvěma lety, kdy jsem přebíral šéfredaktorské žezlo po Pagim a každou neděli se snažil slepit dohromady týdenní vydání sci-fi rubriky Neviditelného psa. Denní vydání jsou mnohem schůdnější. Dřina poskládat e-zin z článků nahromaděných za tři/čtyři měsíce vám bude zřejmá už z toho, až budete tuto netradiční formu Sardenu stahovat a posléze otvírat. Čeká vás přes 200 stránek textu (proto omluvte sem tam nějaké mouchy a chyby). Jako bonbónek vás čeká kompletní vydání seriálu Magdy Dědkové Co je to sci-fi? nebo množství rozhovorů Martina Stručovského s předními tvářemi naší fantastické literární scény. Jako bonus jsem si dovolil zařadit povídku Nemesis od A. C. Clarkea z nedávno vyšlé sbírky Výprava na Zemi od nakladatelství Baronet.

Za zmínku určitě stojí, že jsem se osmělil přidat zajímavé Úvahy Ondřeje Neffa a rubriku Hudba. Filmové fanoušky nejspíš zklame, že jsme na Sarden nezařadili recenze Spidermana 3, Pirátů z Karibiku - Na konci světa, Fantastické čtyřky nebo Shreka Třetího, ale jak jsem již několikrát zmiňoval, stále hledáme ochotné recenzenty.

Tím jsem se dostal dalšímu bodu mého krátkého úvodníku. Jsou jím mladí a naděšní autoři. Díky nadšení a vytrvalosti se redakce Sardenu rozšířila o několik nových jmen. Martin Stručovský je zářným příkladem cílevědomého mladíka, který se nebojí realizovat své sny a vděčíme mu za jeho rozsáhlé rozhovory s předními autory, nově se pustil do editace elektronické sbírky a své literární nadání zkouší zúročit v povídce z jednoho známého světa (samozřejmě pod vedením známého spisovatele). Další jména jako Jana Dvořáčková, Hanina Veselá, Ondřej Trněný, Dalmatin, Martin Kochlica, Luděk Čertík (a další) už vám také nejsou natolik neznámá.

Ošemetnou věcí pak jsou diskuzní hnidopiši a hulváti, kteří snahu výše zmíněných dokáží rozcupovat několika hloupými poznámkami, které bohužel ani nejsou k věci. Mladické nadšení se dá velmi snadno zničit. Citlivý přístup a věcná, střízlivá argumentace obsahující poučení je nejlepší, co máme k dispozici, abychom si vypěstovali silnou novou generaci autorů, kritiků, když už si vzpomeneme na nářky generace starší, která by měla vychovávat budoucí klenoty našeho fandomu. Není snad lepšího receptu, jak se vyvarovat chyb minulosti, než poučit mladé a horlivé, vyšlápnout jim cestičku a dovolit jim, aby posunovali naše hranice dále, někdy jinými neotřelými směry a způsoby (ať už ne nutně lépe).

A jsem u třetího bodu svého lkaní. Existuje nemalé množství literárních serverů a stejně nemalý počet literárních soutěží, ale práce se začínajícími autory neexistuje vesměs žádná (pomineme-li činnost Literárního workshopu na conech). Stejně jako se v mnohých literárních kláních klade důraz na určitou formu zaslaných prací, nebylo by od věci, kdyby se kladl větší důraz na porotu, která by administrátorovi zdůvodňovala svá hodnocení a tvůrcům odhalovala jejich největší chyby. Možná by se eliminoval počet soutěžících v řadách nepoučitelných, kteří by nepřenesli přes srdce hanobení svých dokonalých děl, možná by se nemálo z nich poučilo a snížili tak utrpení samotných porotců. Dočetl jsem příspěvky zaslané do Stříbřitělesklého halmochronu a musím vám říci, že to nebyl veselý pohled. Slovní hodnocení jsem však rozhodnutý napsat.

Čtvrté zastavení bude zpytovat mé svědomí. Halda knih, o které jsem se zmínil u minulého editoriale ke třetímu e-zinu se vůbec, ale vůbec neztenčila - mám dovolenou a uvidíme, jaký vliv to na hromadu románů bude mít. Stejně tak jsem se zatím neprokousal všemi došlými povídkami, které mi autoři poskytli k případnému vydání na Sarden - tato obzvláště časově náročná činnost se snad rozhoupá dnes večer.

Snad se vám čtvrtý e-zin zalíbí, snad se mi poštěstí vydávat ho pravidelně každý měsíc. Užívejte si prázdnin a zůstaňte nám věrní.

Jan Pechanec

LITERATURA

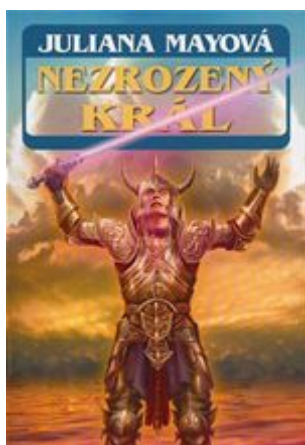
Recenze

Juliana Mayová, *Nezrozený král*

5. dubna 2007

(Juliana Mayová: *Nezrozený král* (*The Nonborn King*), překlad: Dana Krejčová, obálka: Jan Patrik Krásný, grafická úprava: Abstrakt, medailon autorky: Martin Šust, Laser books, 2007, 485 stran, 269 Kč, brožované, ISBN 80-7193-229-X)

Třetí díl Světa mnoha barev - či Pliocene Exile, jak je série nazývána v angličtině - pokračuje v barvitých a složitých zápletkách, které byly nastartovány v předchozích dílech. Hodně toho už bylo odehráno - ale mnohé je rozehráno a tak je příběh poutavý a překvapující. Svět exulantů v pliocénu je zaplněn sice nepoččetně, ale velmi pestře. Časoprostorová brána, která do něj ze začátku dvaadvacátého století vede, směřuje

jednosměrně a její použití slouží pouze specifickým účelům. Mnozí jí putují dobrovolně, hledají prostředí, ve kterém nebudou omezováni regulami Galaktického Milieu - společenství, které k sobě přijalo i lidstvo. Jiní jsou vyhnanci - díky ní unikli trestu.

Jenže brána je jednosměrná, proto ti, kdo do ní vcházejí, netuší, že na druhé straně najdou zemi zaslíbenou někomu jinému než druhu Homo (prý) sapiens. Kdysi totiž v této oblasti přistáli mimozemšťané a vytvořili si tu vlastní kulturu, do níž lidé zapadají jako podrízená složka. Tanu a Firvulagové - ve skutečnosti dvě verze téže rasy - spolu sice bojují o nadvládu, ale co se týká lidí, jsou ve vzácné shodě. A tak ti, kdo odcházejí do pliocénu, jsou třídění, kategorizováni a rozdělováni. Dostávají různé nálepky (například chovné samice), a ti, kteří mají rozvinuté metapsychické schopnosti, dokonce mohou na žebříčku sluhů povýšit. Elitou se však nestanou.

Aspoň tak to platilo po dlouhá léta. Jenže časy se mění a branou prochází čím dál tím víc takových, kteří utekli od útlu a nechtějí skončit v jiném. Ve třetí knize této série již najdeme mezi elitou několik lidí, především pak Aikena Druma, který se nejenom vzhledem podobá Machiavellimu. Přítomnost hned několika klik, které bojují o moc či alespoň o nezávislost, se při troše dobré vůle blíží počtu deseti. Některé z nich jsou jednočlenné - Felice, zmučená, psychicky zničená, avšak vybavená úžasnými mentálními silami, jiné spíše neorganizované, další přísně centralistické, navíc v knize objevíme čtyři či pět různých kultur.

Autorka vytvořila velmi složitý svět, v němž mentální schopnosti převyšují nad technikou, která tu nemohla být příliš rozvinuta a při regulovaném importu a nedostatku systematických mezioborových znalostí spíše upadá. Tanu a

Firvulagové si s sebou přinesli svoji vlastní kulturu a zvyky, které po ztroskotání svého korábu museli značně upravit, aby vyhovovaly možnostem a prostředí pliocénní Země. Najdeme tu vedle sebe kopí i mikročipové zesilovače mentálních schopností, bakchanálie i vojenskou strohost.

Začátek disponuje - velmi nezbytnou - rekapitulací předchozích dvou knih, aby se pak mohl příběh prudce rozbíhat jako jarní bystřina. Podobně jako ve Stráži času, i tady se dozvíte, jak a proč vlastně vzniklo Středozemní moře (úplně jinak, než jak to namaloval Poul Anderson, pochopitelně). Střetnutí mezi jednotlivými uchazeči o vládu jsou tvrdá a nelitostná, do toho se míchají banální motivy menších komunit, a to vše se proplétá a cukuje jako dredy. Stylově tak čtete fantasy maskovanou do podoby SF - obsahující nějakou techniku, ale zápletku na ní nepostavíte (s výjimkou oné časoprostorové brány). Hrdinové nosí spíše brnění a kopí, vůbec celá společnost je organizována převážně po vzoru feudálního způsobu - prohlédněte si kresbu na obálce, ta přesně vystihuje žánrovou polohu.

Příběh se čte téměř sám, střídání prostředí i rozmanitost kultur vytěsňují z této knihy nudu. V *Nezrozeném králi* naleznete celkem příjemné a zručně napsané počtení, které si pro potěchu čtenáře kromě dobrého příběhu a složitých zápletek neklade nijaké větší cíle. Autorka ukazuje na to, že se ve složitých zápletkách neztrátí a přitom nenechá čtenáře, aby v nich zabloudil on sám.

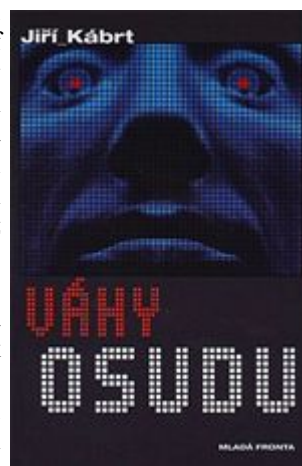
pagi

Jiří Kábrt, *Váhy osudu*

6. dubna 2007

(Jiří Kábrt: *Váhy osudu*, obálka a typografie: Klára Sokobová, *Mladá fronta*, 2007, 236 stran, 199 Kč, vázané, ISBN 80-204-1379-6)

Josef Holec starší zmizí při autonehodě, a jeho syn Josef mladší neboli Pepík se v nemocnici stane předmětem zájmu podplukovníka Vágnera od policie a podivného šaška. A dalších, ještě podivnějších postav, které se vyloupily z monitoru počítače správce místní sítě. Pepík postupně rozplétá tu záhadnou záhadu, a paralelně se činí i podplukovník Vágner. Kupodivu v tomhle příběhu policie není synonymum hlouposti - jen reprezentuje spíše normální mudlovský pohled na věc.

Pepík pronikne do „jiných světů“ - časem se dozvíme, že hierarchie světů tvoří pyramidu, na jednom konci plnou hmoty, postupně se podíl této formy existence zmenšuje a nahrazuje informacemi. Infomágové mezi těmito světy dokáží přecházet, místo kouzelných hůlek a zařikávací k přesunům a kouzlům používají počítačové sítě - a Pepíkův táta, aniž to tušil, do této kategorie zvláštních bytostí patří také. Pepík má

jeho geny, a tak je zlým infomágům nejméně stejně nebezpečný jako Josef Holec starší.

Klasická pohádková a fantasy schémata jsou doplněna celkem zajímavým nápadem. Autor však celý příběh podává v poloze dětského příběhu, děj se točí kolem pubertáka a i většina jeho průvodců jsou jeho vrstevníci. Ansámbl pak doplňuje podplukovník Vágner, počítačový expert s poněkud nevšedním jménem Alexandr B. Kanocz a samozřejmě Pepíkův táta na straně našeho světa. Protiváhou jim jsou zlí infomágové Ruspurit, Urburt a Bazel se svými pomocníky. Šašek Casppi a jeho přátelé zase reprezentují hodné složky Arkány, světa, na který mají ti zlí zálusk.

Dějová linie ze všeho nejvíc připomíná quest - prostředí se střídají jako apoštolové na orloji, v každém čeká na jednající postavy nějaký úkol, léčba či nečekaný nepřítel nebo spojenec. Procházejí jimi, řeší úlohy, vstupují do dalších místností - světů, každý jiný, něčím zajímavý a obydlený jinou sortou nepřátel i přátel. Někdy tyto pasáže posouvají děj dopředu, jindy (epizoda se Stromem) mi připadly samoúčelné. Docela zábavnou byla epizoda, kdy drak vyrazí do Prahy pro pomoc, promenuje se po Evropské a nakonec pohodlně rozvalený na spartakiádní ploše Strahovského stadionu diskutuje s podplukovníkem Vágnerem, jak pomoci Pepíkovi.

Přestože tam najdete spoustu zajímavých epizod, celek na mne působil poněkud nesourodě a zmateně. Možná proto, že jsem ho četl z pozice dospěláka - a tohle je příběh, který je šitý spíše jako dětský kabátek - jakmile z něj vyrostete, uložíte ho do skříně, co kdyby se jednou hodil synovci...

pagi

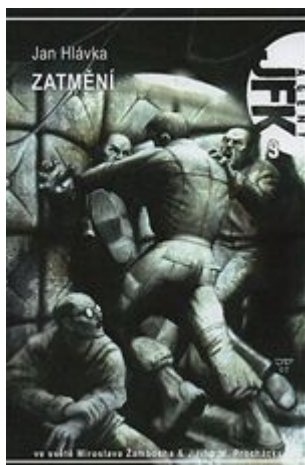
Jan Hlávka, JFK 9 - Zatmění

10. dubna 2007

(Jan Hlávka: *Zatmění - Agent JFK 9*, obálka: Jan Doležal, EF, Triton, 2007, 153 stran, 99 Kč, brožované, ISBN 80-7254-932-4)

JFK se probudil v blázinci, bez vzpomínek, ve světě, o kterém ví asi tolik, jako o tom, ze kterého přišel. Totiž vůbec nic. Neví, proč tam byl poslán, neví, jaký problém má vyřešit. Jen těch upírů je okolo něj nějak příliš mnoho. A jeho úkol, zdá se, je s jejich existencí nějak provázaný. Svět je to téměř stejný, jako ten náš, historie běžela víceméně stejnou škarpou a umazala se blátem hnědě i jiné barvy tak nějak podobně. Není tedy divu, že hlavním padouchem, který Johnovi komplikuje život, je jakýsi Hesse.

Mezidruhový boj lidí a upírů, boj jednotlivých upířských frakcí, do toho lék na AIDS, boxovačky a střílečky, pastí a pastičky, mnohovýstředná spleť motivů - celek dohromady je konfekčním výrobkem, který víceméně padne spoustě lidí s podobnými postavami a chutěmi, a pokud ho nosíte veřejně, neurazíte. Ale také příliš nezaumíte.

Přes polovinu knížky (tenhle příběh je o něco delší, než je standard JFK) jsem přemýšlel, jak se vlastně John dostal do tohoto světa (což tady je, vzhledem ke kontextu, synonymum pro slovo průser - ale upřímně řečeno, nemá tohle synonymum obecnější záběr?). Nakonec se autorovi podařilo tuhle záhadu nějak vysvětlit - ale i přesto mám pocit, že tenhle JFK je replikou z jiného, sice velmi blízkého, ale přesto paralelního světa k tomu, ve kterém se odehrávala většina předchozích dílů. John se v tomto díle spíše podobá kulhánkovskému hrdinovi než starému známému JFK. Kromě osoby Ljuby Bytewské a zmínky o Kristýně Rustové se tu s obvyklými postavami a běžným provozním ruchem Agentury víceméně nepotkáte, zato tu najdete hned několik překvápек - a to ještě uvedených v podstatě bez vysvětlení.

Podobné série mají mít pevné záchytné body, které poskytují čtenářům spojovací tmel mezi díly. To platí především pro série tohoto typu (a ještě víc pro jejich zahajovací období), v nichž se každý díl odehrává v jiném prostředí. Dějové konstanty pomáhají vytvářet ve čtenářích pocit, že se dívají na další kousek něčeho, co už znají, a umožňuje jim „přisvojit“ si svět příběhů, vytvořit si pocit, že když si nepřečtou (a z pohledu autora a nakladatele nekoupí) další díl, něco uvnitř nich bude neúplné.

pagi

Ondřej Neff, JFK 10 - Jeruzalémský masakr

17. července 2007

JFK s Andreou de Villefort si udělají malý dovolenkový výlet - do Jeruzaléma. Jak už ale tomu bývá, když tihle dva jsou spolu, není to ani malý, ani dovolenkový, ani výlet - stanou se svědky atentátu na papeže. Atentátu úspěšného, neboť provedeného s pomocí technologie Agentury. JFK s grácií sobě vlastní se do tohoto maglajzu vetře s razancí (a taktem) Terminátora.

JFK se ovšem díky tomu stane hlavním podezřelým - a i díky tomu nemůže dokázat, že pravým pachatelem je univerzální padouch X-Hawk. Papež má být nahrazen Ježíšem, uneseným z kříže, čímž by X-Hawk rozebral kontinuitu světů a zařídil si svět ke svému obrazu. James Bond, JFK a - světe div se - Otto Skorzeny se setkávají v biblické Palestině, a centrem jejich pozornosti je Syn Boží, mág jaksepatří. Do toho se připele také vatikánská tajná služba, římská legie, Kaifáš a Pilát, takže výsledkem je guláš z příliš mnoha druhů masa.

Ondřej Neff tu rozebral dvě linie příběhu - zápletku o zradě v agentuře a linii Ježíšova ukřižování. Připomněl mi tím Michaila Bulgakova, i když oba příběhy jsou v jiné váhové kategorii a mají velmi odlišný motivační rámec. Ondřej Neff nefilozofuje, ale roztáčí kola akce a ty v jeho rukou ztrácejí svoji setrvačnou hmotnost, aby měnily směr svého otáčení v jediném mžiku oka stejně jako směr, kterým se pohybují skrz biblický příběh.

Ježíš v jeho podání je nikoliv pouhý Syn Boží, ale velký mág, který toho o světě ví hodně - i o tom světě, který je mimo jeho čas a prostor. Je to příjemné občerstvení po mnoha a mnoha příbězích, které buď mechanicky krácejí ve stopách Bible, nebo naopak ukazují Ježíše jako sice neobyčejného, ale přesto obyčejného člověka. Neffův Ježíš nemluví o

vykoupení, o oběti, o ničem takovém, čeho jsou plné jiné příběhy. Prostě dělá svoji práci mága, a dělá ji znamenitě.

V celém příběhu cítím ironický nadhled autora - nadhled nad Agenturou i jejími cíli, nad JFK, nad X-Hawkem, nad Ottou Skorzenym, nad Jamesem Bondem i nad Synem Božím. Ondřej Neff tu ironii nerozsyává na postavy, jen do svých slov vždy přidává mírný nezřetelný přídech. Opravují: ne vždy, v úvodní scéně v Jeruzalémě to je velmi otevřeně řečeno, pak už to ale zůstává jen naznačeno.

Zatímco první dvě třetiny příběhu jsou dobře poskládané, poslední část je poznamenána jakýmsi vnitřním zmatkem. Představa Ježíše jako mága je zajímavá, ale měl jsem pocit, že Ondřej Neff si na rozuzlení příběhu nechal příliš málo prostoru a tak musel sáhnout po něčem, co by čtenáře šokovalo. Celkově jsem měl z Jeruzalémského masakru spíše smíšený pocit, tento díl JFK se nad průměr série nevyšvihl.

pagi

Ondřej Neff, JFK 10 - Jeruzalémský masakr

5. června 2007 | 10:00

(Agent JFK 10 - Jeruzalémský masakr, Neff, Ondřej, Nakladatel: E.F., Triton, Obálka: Jan Doležálek, Redakce: Milena Matějková, Zuzana Kupková, Rok vydání: 2007, Počet stran: 160, Rozměr: 125 x 185, Provedení: paperback)

Hned na začátku se John a Andrea vydávají do Jeruzaléma, kde se má o Velikonocích konat atentát na papeže. Nenechte se mýlit – nejedou papeže zachránit. Jedou tam, aby viděli při práci zkušené profíky. V Jeruzalémě se to agenty jenom hemží – zmiňme například agenta Jamese Bonda alias 007.

Na papeže bude skutečně spáchán atentát. Jistý nacističtí ho rozřeže na plátky motorovou pilou. Teď si říkáte – to ale není problém agentury. Omyl! K atentátu je použito zařízení agentury. Navíc se John ke své nelibosti do atentátu namočí až po uši. On, Andrea a Bond jsou odvezeni do sídla agentury a vypadá to s ním věru bledě.

Brzy se jemu a Bondovi podaří utéct. To však už ví, kdo za tím vším stojí a co musí udělat. Časoprostorovým oknem se dostávají do doby Kristovy – těsně pár hodin před jeho ukřižováním. Ona tajemná osoba v pozadí chce totiž zabránit Kristovu ukřižování...

Od Ondřeje Neffa jsem ještě nikdy nic v životě nečetl, takže Jeruzalémský masakr pro mě byl vlastně premiérou. Styl pana Neffa dokáže zaujmout nemálo čtenářů – vždyť kromě akce a humoru, do děje zanesl i chvilkové úvahy nad tím, zda-li nemá John zabránit Ježíšovu ukřižování. Kromě toho mohl vedením příběhu připomenout filmy o Bondovi – John provede průšvih, načež ho Bytewská pošle na dovolenou, kterou John využije k pátrání po atentátníkovi. Nerad bych novelu označil za parodii, spíše o ní můžeme mluvit jako o počtě filmům s agentem Jejím veličenstvem.

Co říci na závěr? Jeruzalémský masakr se zapsal jako další kousek rostoucí mozaiky jménem Agent JFK, který sérii rozhodně ostudu neudělá.

Hodnocení: 80%

Martin Stručovský

Fritz Leiber, Meče v mlze

16. dubna 2007

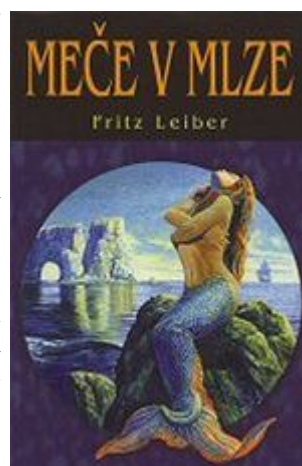
(Fritz Leiber: Meče v mlze (Swords in the Mist), překlad: Robert Tschorn, obálka: Milan Fibiger, mapy: Robert Tschorn, medailon autora: Martin Šust, Triton, edice Trifid, 2007, 276 stran, 199 Kč (členové klubu Trifid 149 Kč), brožované, ISBN 80-7254-893-X)

Do nočních ulic Lankhamaru se vyvalí Mlha nenávisti. Směřuje do bohaté čtvrti, do míst, kde probíhá velká noční slavnost. Jenže si trasu ke svému cíli vyměří špatně - snaží se projít okolo Fafhrda a Myšilova. Následují Hubené časy, kdy se oba dobrodruzi rozejdou. Pohádali se kvůli ženě, kvůli dělení kořisti, či jen bylo tak málo práce, že na jednom místě jí bylo nanejvýš pro jednoho? Tohle asi bylo nejbližší pravdě.

Fafhrd se stal akolytou kultu Isska od Džbánu a i přes usilovnou snahu svého velekněze získával další a další věřící a tedy i desátky, které rozmnožovaly bohatství této kdysi bezvýznamné církve. A Myšilov pro změnu dbal o vybírání poplatků, které církve měly platit místnímu mafiánovi. Tak se opět setkali, a obnovili jak své přátelství, tak svoji spolupráci. Jen kvůli tomu museli odejít z Lankhamaru, aby se neocitli mezi dvěma mlýnskými kameny.

Tedy odplout - a tady nastupuje mikropovídka, Moře, milko má, na kterou navazuje příběh, v němž Král není doma. Tedy mořský král - a když není doma, jeho manželky a konkubíny hledají milence na jednu noc. Fafhrd a Myšilov jsou nejbližší, a tak se setkají s těžkotonážní mořskou magií, které jentak uniknou. Následuje Nesprávná odbočka, ukazující, jak snadné je zabloudit v jeskynním komplexu obývaném Ningóblem Sedmiočkem, odkud jsou vyvrženi do starověkého Týru (ano, TOHO Týru, který se nachází v našem světě), kde je čeká složitá šachová úloha pojmenovaná po svém tvůrci Adeptův gambit. Šachovnicí je Týros a vůbec Přední Asie, a figurkami jsou lidé, mezi nimiž najdeme také Fafhrda a Myšilova.

Opět se tu setkáváme s vynikající ukázkou žánru Meče a magie, či přesněji Sword and Sorcery. Hubené časy jsou vlastně jen ten Sword, ale zbývající příběhy (nepočítám krátké spojovací texty) už obsahují notné dávky těžkotonážní magie hýbající hmotou. Od celkem jednoduché Mlhy nenávisti, která ze všeho nejvíc připomíná rozepsanou krátkou anekdotu (a je magickým analogem Hubených časů) se posouváme přes setkání s konkubínami mořského krále až k novele Adeptův gambit.

Ta je vrcholem této sbírky. Stodvacet stránek už poskytl autorovi dost prostoru k tomu, aby rozvinul zápletku. Jejím základem jsou dvojčata Anra a Ahura, navzájem spojení myšlenkovými pouty, a jejich vzájemné vazby se připojují k motivům Fafhrda a Myšilova. Fritz Leiber ukázal, že se dobře umí pohybovat nejenom v Lankhmaru, ale i v našem starověku, historické realie (ne že by jich tam bylo moc, ale pořád ještě jich je tolik, aby to vypadalo jako náš svět) použil jako inspirativní rámec, ve kterém ožívají starověcí bohové a bytosti, které se v pověstech do našich dob ani nedochovaly.

Propracovanost a úcta k jazyku jako vyjadřovacímu prostředku, to jsou hlavní prvky Leiberovy série. Často přechásto některý z našich hrdinů využije k posunu děje prvek, který se objevil v předchozím vyprávění, tehdy ještě nepatrný a naznačený, avšak viditelný a především určující budoucí trajektorii příběhu. To, co Myšilov najde v jeskynním výklenku, přesně sedí s pozorováními, které učinili o pár stránek předtím - a tak je tomu mnohokrát.

Fafhrd a Myšilov tu nejsou naposled - v autorově medailonu Martin Šust signalizuje česká vydání dalších čtyř knih s těmito hrdiny. Zaslouží si to jak oni dva, tak jejich autor. Budovy se stavějí od základů a právě tyhle, velmi kvalitní a významné pro vývoj fantasy (stejně tak, jako některá další Leiberova díla jsou významná pro vývoj SF) ukazují, v čem se od něj mnozí učili, a že jen málokdo z jeho následovníků dosáhl srovnatelné úrovně.

pagi

Richard Morgan, Brutální byznys

18. dubna 2007

(Richard Morgan: Brutální byznys (Market Forces), překlad: Eva Brožová, obálka: Jan Doležal, medailon autora: Martin Šust, Triton, edice Trifid, 2007, 552 stran, 279 Kč (členové klubu Trifid 189 Kč), brožované, ISBN 80-7254-873-5)

Chris Faulkner žije se svojí ženou Carlou téměř normální život. Téměř - protože Chris je zaměstnancem poradenské firmy, a ty tvoří ve světě Brutálního byznysu zvláštní kastu. Svoji činností ovládají a mění svět, vlády i jejich opozice si je vybírají, aby jim pomohli udržet se u vesla či se k němu dostat. Konkurzy jsou tvrdé a nelitostné. Jen někteří - a poradci mezi ně patří - mají na nákup a provoz aut, a výběrové řízení není soubojem myšlenek, jiskřivých prezentací či tlustých paré s referencemi a ukázkami, co uchazeči dovedou.

Vítězem konkurzu a majitelem zakázky se stává ta poradenská firma, jejíž tým porazí soupeře v tvrdém a nelitostném souboji na dálnici. Obrněná auta vybavená pancéří a bodci a jejich řidiči - to je symbol nové doby. Ti, kdo dokáží v tomto nelitostném souboji zvítězit, předpokládá se, dokáží také zvítězit v ještě nelitostnějším souboji v Kambodži,

Kolumbii či kdekoli jinde ve světě. Chris sem příliš nezapadá, ale po přestupu do Válečných investic se rychle dokáže přizpůsobit. V prvním souboji v nové firmě odvrátí porážku a své šéfové donese tradiční trofej - identifikační kartu své soupeřky, Ta ji už nikdy nebude potřebovat. Jenže brzy zjistí, že někdo uvnitř vlastního týmu po něm jde. Brutální byznys nemá hranice...

Přestože v tomto příběhu nenajdete krvepády kulhánkovského stylu, je to kruté a nelitostné vyprávění o krutém a nelitostném světě. Jedinými vlastnostmi, které tu zajišťují přežití, jsou schopnost přežít a šťastná náhoda. Chris tu druhou má - a tu první si musí rozvíjet den po dni, minutu po minutě. Tak tvrdě a nelitostně, že se nakonec odcizí se svojí ženou, svým jediným pojátkem s normálním světem. Jeho chabé pokusy odpoutat se od brutálního byznysu ho vedou k poznání, že pokud nechce žít, musí v tomhle koloběhu tvrdosti a krutosti zůstat.

Brutalita, která se dostala i do českého názvu, prosakuje celým příběhem tak silně, že každou chvíli budete mít chuť knihu odložit - abyste po ní opět sáhli a pokračovali v četbě. Krutost tu je systémovou vlastností, čiší i ze zdánlivě klidných pasáží, vystrkuje růžky a ze sousedního bytu tlouče na zeď enklávy normálnosti, jakou je byt Chrisova tchána. Není příjemné se s ní setkávat v takovém rozsahu a intenzitě, na rozdíl od kulhánkovských či žambochovských příběhů je Morganův svět příliš přirozenou extrapolací naší reality, působivou a poutavou, a tak příběh zasahuje čtenáře hluboko do jeho podkorových oblastí.

A teď ta slíbená druhá recenze:

Málokdy se setkáte s příběhem, který tak brutálně přímočaře navazuje na některý poklad ze zlatého fondu SF, jako tento Morganův román. Vezměte krásný křišťál, krystal s jasným tvarem a úžasnou vnitřní strukturou, popadněte kladívko a osekejte z něho všechny přirozené tvary a nahraďte je ostrými nepravidelnými hranami a prasklinami v celé zbývající hmotě. Něco takového se povedlo Richardu Morganovi, když napsal tuto analogii Obchodníků s Vesmírem Frederika Pohla a Cyrila M. Kornblutha. V Morganově podání to jsou již jen Kšeftaři se Zemí.

Ekonomické vztahy a vazby autor propracoval podobně detailně, stejně promyšleně k nim nastavil i společenské normy a pravidla. Místo reklamních agentur tu jsou poradenské společnosti, průmyslové krevní msty nahradil mnohem univerzálnějšími souboji v automobilech, ale tam někde se ke škodě své i svých čtenářů zastavil. Zatímco Mitchell Courtenay a jeho žena Kathy jsou esencemi dvou světónázorů a globální ekonomický a politický konflikt se odráží i v jejich osobních vztazích, Chris a Carla se jen hádají, oba jsou produkty, nikoliv tvůrci.

Chris jeho autor zmrazil v poloze msty v rámci jednoho světónázoru, zatímco Mitch ve snaze zachovat systém prozkoumá všechna jeho zákoutí a začne tvořit něco zbrusu nového. Dlouho jsem čekal, kdy Chris nastoupí Mitchovu cestu - až jsem pochopil, že on ve skutečnosti pouze upravuje pravidla v rámci existujícího systému, není tvůrcem nového, jen morfuje to, v čem žije a co mu nevyhovuje z pohledu jeho vlastní osoby a jeho snahy přežít (*).

Chrisův příběh vyniká v detailu, v brutalitě světa, v němž hrdina žije a bojuje. Nic více, naštěstí ale také nic méně. Richard Morgan se zastavil někde ve třech čtvrtinách cesty - vytvořil působivý propracovaný svět budoucnosti. Jen v několika málo okamžicích zazní slova, která vybízejí k zamyšlení i nad naší vlastní přítomností (*vyspělé ekonomiky*

potřebují málo rozvinuté země jako zdroje surovin a odbytiště pro své výrobky), ale to je jen komentář, nikoliv hnací motor celého příběhu. Brutálnímu byznysu do toho opravdu zlatého fondu SF chybí mnoho ryzosti, i když má své místo ve fondu stříbrném.

Opravdu to jsou dvě recenze téže knihy - dva různé pohledy na totéž. První z nich je postaven na knize samotné, působivém světě brutality, vzniklém setřením civilizačního pozlátka ze současných obchodních praktik a jejich koncentrací a zviditelněním v podobě automobilových soubojů. Ten druhý pohled - to je postesknutí, že Richard Morgan tu škrábe drápkem na vrata Olympu, v němž bydlí pouze několik autorů a jen o něco málo více knih, ale už neměl sílu bránu k nesmrtelnosti otevřít. Je to velká škoda pro autora i pro čtenáře, mimo jiné proto, že podobnost tohoto románu s *Obchodníky s Vesmírem* (přestože se o ní autor v předmluvě nezmiňuje) je značná a proto tato nevyužitá příležitost opravdu zabolí. Připomínám, že i přes tuto výtku autor patří ke špičce současné moderní SF.

(*) Na zadní straně obálky je řečeno, že *Chris Faulkner* musí zavraždit řadu lidí, aby pochopil, že kráčí po špatné cestě, ale že je to v jeho silách změnit, že člověk musí mít ideály a že o jejich naplnění je třeba bojovat, a to jakýmkoliv způsobem. Mám pocit, že autor anotace zřejmě četl zatím nenapsané pokračování Brutálního byznysu...

pagi

Jak jsem se spálil s Mrakem

18. července 2007

(Ray Hammond: *Mrak (The Cloud)*, překlad: Hana a Martin Sichingerovi, obálka: Jan Patrik Krásný, Talpress, 2007, 373 stran, 269 Kč, brožované, ISBN 80-7197-315-7)

Když jsem se na internetových stránkách knihkupectví Daemon seznámil s upoutávkou na román *Mrak* od britského autora Raye Hammonda, byl jsem nadšen. Britský autor s vědeckou kvalifikací, k Zemi se blížící mimozemský objekt vysílající radiové signály umělého původu – že by někdo po pomalu se odmlčujícím A. C. Clarkovi převzal jeho žezlo čisté technické hard SF?

Po přečtení Hammondova románu jsem však byl více než rozpačitý.

Ohledně děje románu, jenom stručně (ten je ostatně naznačen v recenzi zveřejněné na Sardenu 26. 4. 2007). Na Zemi (resp. na odvrácené straně Měsíce) jsou v roce 2033 zachyceny radiové signály, mající umělý původ a pocházející z planety vzdálené od Země 14,8 světelných let. Zhruba po roce je na ně Pozemšťany odpovězeno. V roce 2063 je pozemskými astronomy objeven mrak plynů (skládající se zejména z vodíku a hélia) o průměru zhruba 150 milionů kilometrů, který se blíží k Zemi rychlostí asi 5.000 kilometrů za vteřinu. Tento mrak vysílá radiové signály obdobné signálům zachyceným již v roce 2033. Cestou mrak několikrát změnil rychlost či směr, nicméně neustále směřuje k Zemi, přičemž velikost a rychlost mraku je taková, že lze soudit, že pokud se se Zemí střetne, bude to znamenat zánik života. Pod vedením USA a jejich prezidenta se všechny pozemské státy podílejí na obraně před mrakem. Vše se nakonec samozřejmě v dobré obrátí (snad jediným stínem je

jaderné bombardování Japonska, ke kterému dal americký prezident souhlas), přičemž prezidenta v jeho snaze podpoří zejména skupina velice schopných počítačových odborníků, stojících částečně proti vládním strukturám, kteří však v okamžiku ohrožení života na Zemi jsou ochotni s prezidentem USA spolupracovat. Byť je Země částí mraku zasažena, podaří se nakonec mrak ze své dráhy odchýlit a život na Zemi zachránit.

Základní problém této knihy je v tom, že se nejedná o SF, ale pouze o thriller s prvky SF. A jakožto takový thriller má všechny atributy a klišé pro ně typická. Navíc kniha trpí, dle mého názoru, i faktickými vadami, které rozhodně nelze klást za vinu pouze překladatelům. Ostatně Ray Hammond je sice vědec, ale v oboru futurologie.

Pokud se týče vad a nepřesností v knize obsažených, pak lze uvést:

Umělé radiové signály zachycené v roce 2033 pocházejí z planety H-712256X nacházející se v souhvězdí Vodnáře vzdáleném od Země 14,8 světelných let (viz str.13). Nejsem astronom, ale popisovat umístění planety tak, že tato se nachází v nějakém konkrétním souhvězdí, které je od Země vzdáleno nějakou konkrétní vzdálenost, je naprostá a totální hloupost. Navíc jsem si název planety - H-712256X zadal do vyhledávače, a našel jsem jediný odkaz, a to právě a jedině na Hammondovu knihu.

V době objevení mraku se tento pohybuje rychlostí kolem 5.000 kilometrů za vteřinu (viz str.63).

Když se mrak přiblížil ke sluneční soustavě, jeho rychlost poklesla, takže když zasáhl sluneční soustavu, pohyboval se rychlostí kolem 200.000 kilometrů za hodinu – touto rychlostí také zasáhl Mars (viz str.169).

Po přechodu Marsu mrak začal směřovat přes Slunce k Zemi (neboť v tu dobu byla Země a Mars v opozici), přičemž po přechodu Slunce se mrak začal pohybovat mnohem rychleji rychlostí kolem 5 milionů kilometrů za den (viz str.191). To je naprostá hloupost, neboť propočtem lze zjistit, že rychlost mraku při zasažení Marsu byla téměř totožná s rychlostí mraku přecházejícího Slunce. -

Knihy je bohužel plná i prázdných klišé. Pokud se domníváte, že v knize britského autora nebude místo pro mesiášský komplex amerického prezidenta, který (tak jako v mnoha jiných případech) je tou nejdůležitější osobou zachraňující Zemi před zánikem života na ni, tak se šeredně pletete. V tomto mu pomůže počítačový odborník profesor Duncan, profesor psychologie počítačových osobností na prestižní americké univerzitě. Osoba tohoto profesora je kapitolou sama pro sebe. On totiž setrval stojí v opozici vůči vládní politice v oblasti využití počítačů, je dokonce sledován specializovanou počítačovou policií. Ovšem když „vlast zavolá“, nejen že ochotně poskytne své služby ve prospěch americké vlády, souhlasí i s tím, aby se mu partnerkou stala policistka, která jej v dřívější době sledovala, a mezi oběma nakonec zahoří něco krásného a romantického (s rukama stále obtočenými kolem jejího krku se jí zadíval do hlubokých zářivě modrých očí), přičemž erotická scéna popsána na str. 215 si svojí stupidností nic nezadá s harlekýnkami. Prezident USA nakonec i pod vlivem rad profesora Duncana souhlasí s jaderným bombardováním Japonska, a když už je úplně nejhuř, zapůjčí profesorovi Duncanovi a jeho kamarádům svůj Air Force One.

Hammondův *Mrak* není ani o Hvězdné bráně na Japetu ani o rámanské vesmírné lodi. Jsou to maximálně větry Rámanů,

teré k nám za nekřesťanskou cenu 269,- Kč za brožované vydání zaválo nakladatelství Talpress.

Jiří Halama

Ray Hammond, Mrak

20. dubna 2007 | 12:00

(*Ray Hammond: Mrak (The Cloud)*, překlad: Hana a Martin Sichingerovi, redakce Ivana Milotová, obálka: Jan Patrik Krásný, Talpress 2007, 373 stran, 269 Kč, brožované, ISBN 978-80-7197-315-7)

V dubnu 2033 se podařilo pracovníkům lunární výzkumné základny institutu SETI (Search for Extra – Terrestrial Intelligence) zachytit rádiový signál z hlubokého vesmíru, který svými charakteristikami neodpovídal žádnému známému ani přirozenému zdroji. Po dalším výzkumu, na kterém se účastnily nejvýznamnější pracoviště a observatoře na celém světě bylo potvrzeno, že vysílání je evidentně vytvářeno umělým zdrojem. Nejsme ve vesmíru sami!

Jako zdroj signálu byla rozpoznána planeta terestrického typu v souhvězdí Vodnáře, vzdálená 14,8 světelných let. Okamžitě byly určeny počítačové kapacity pro dekódování tohoto signálu a zpět do kosmu odeslána „odpověď“ naší civilizace neznámému vysílači. Zpráva o možné existenci cizího inteligentního života mimo naši planetu vzbudila v lidstvu mnohá očekávání a podnítila vznik mnoha skupin a kultů, pro něž se stal budoucí kontakt s mimozemšťany otázkou života a smrti, objevili se nejen noví vizionáři, ale i mecenáši dalších kosmických výzkumů.

V roce 2063, v době kdy by se na Zemi mohla vrátit případné vysílání reakce na signál ze Země odpověď, byla směrem cizí planety vypravěna na 450 let dlouhou cestu kosmická expedice – loď *Práteleství*, jejíž osádky tvořily speciálně vyvinuté umělé inteligence obývající androidní těla. V tom samém roce ovšem vysílání z vesmíru utichlo a naopak byl detekován obrovský mrak mezihvězdných plynů na kolizním kurzu s oběžnou dráhou naší planety.

Očekávání spjatá s otázkou kontaktu s mimozemšťany byla postupně nahrazena všeobecnou panikou z možného fatálního kontaktu planety s mrakem. Nepřirozený dojem, který mrak vzbuzoval ještě zesílil poté, co po přiblížení ke Sluneční soustavě začal měnit svou velikost, rychlost a ve finální fázi i směr – nejprve k úlevě pozemšťanů odvrátil své směřování od Země, poté dočasně pohltit Mars a zlikvidoval tamní kolonie a nakonec opět vyrazil směrem k modré planetě. Neúspěšné jaderné útoky pomohly alespoň odhalit fakt, že mrak je zřejmě umělou entitou schopnou samostatného jednání. Mrak dosáhl Země, pohltit ji, a pomalu se začal projevovat jeho devastující vliv na atmosféru i klima planety. Zoufalé zkoumání mraku ukázalo nejen, že byl zdrojem onoho původního vysílání „mimozemšťanů“, ale také byl jako neodvratná Nemesis přivolán intenzitou rádiové komunikace produkované lidskou civilizací. Za pomoci radikálních řešení se nakonec podaří originálním způsobem mrak po šesti týdnech odlákat mimo naši planetární soustavu a Zemi zachránit a ... a zanechat memento mimozemské, technologické i společenské zkázy v mýslích přeživší části lidstva.

Román *Mrak* ve svém relativně malém rozsahu zahrnuje široké spektrum námětů a dějových rovin – kontakt s

mimozemšťany, dobývání vesmíru, rozvoj počítačů a umělé inteligence, problematiku globálních ekologických katastrof, geopolitickou budoucnost Země, boj jednotlivce proti nekontrolovanému rozvoji technologií. Mnozí SF autoři by na podobná témata dokázali vyprodukovat pěkné množství mnohasetstránkových knih, stejně jako by mnozí hard SF fanoušci shledali popisy technologií a dějů v knize nedostačujícími a spekulativními. Já však s potěšením konstatuji, že se jedná o čtivý a zajímavý román (byť na poněkud neradostné téma) se širokým záběrem, který může zaujmout nejen sci-fi fanouška, ale určitě má potenciál být srozumitelný a atraktivní i pro čtenáře, kteří jsou zaměřeni i na jiné žánry. Na čtenářském zážitku se také podílí kvalitní překlad i redakční práce.

V knize pouze postrádám bližší zmínku o autorovi - Ray Hammond je britský (to mne vzhledem k volbě hrdinů a některých ideí v knize překvapilo) autor a futurolog, zatím v oblasti *fiction* vydal tři romány (*Emergence* 2001, *Extinction* 2005 a *The Cloud* 2006, č. *Mrak* Talpress 2007), které se zabývají různými možnými výhledy na vývoj naší planety a společnosti v relativně blízké budoucnosti. Jeho práce na poli odborných textů je značně rozsáhlejší. Více na www.hammond.co.uk.

Dalmatin

Milan Petrák, Výrobce osudů

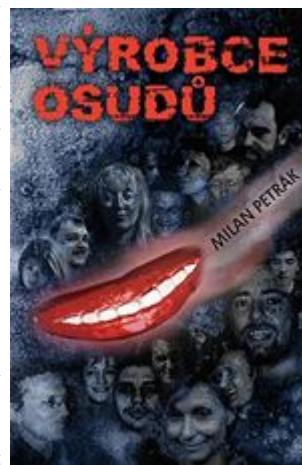
18. dubna 2007

(*Výrobce osudů*, Petrák, Milan, Nakladatel: Triton, Obálka: Jan Patrik Krásný, Redakce: Marie Semíková, Rok vydání: 2006, Počet stran: 296, Rozměr: 110 x 165, Provedení: paperback, Cena: 189 Kč)

Milan Petrák již nějaký ten pátek píše a čas od času si jeho povídky můžete přečíst také v tištěné formě, zejména v měsíčníku *Ikarie*. Pokud navštívíte jeho stránky, zjistíte, že patří mezi zkušené psavce a při hlubším průzkumu byste zjistili, že doposud "nic" nevydal. Jak jsem napsal - doposud. Ve spolupráci s nakladatelstvím Triton mu vyšel román se slibně znějícím názvem *Výrobce osudů*.

Slušně zajištěný mládenec Richard Bajer se po roce bez práce solidně nudí a přijme nabídku známého fate-maker Marka Kurce pro jeho nejnovější, v našem světě bychom řekli reality show, fate-making - novou zábavu budoucnosti, umožňující nejenom sledovat každodenní strasti a slasti aktéra, ale některým divákům také prožívat jeho pocity.

Dovolím si malou, ale důležitou odbočku, nejspíše zbytečnou, protože mnoha z vás už začíná svítat. Žijeme ve světě, ve střední Evropě, kde reality show lakají k televizím diváky a ty umožňují těmto médiím vydělávat na chleba. Možná také vzpomeneme na film s M. Douglassem *Hra*, kde se

původní žertík začíná měnit v neuvěřitelný sled událostí, které - ať znějí jakkoli skutečně - vyúsťují v neuvěřitelné rozuzlení.

Milan Petrák poslal Richarda na čtyřměsíční cestu jeho osobním světem a dokázal čtenáře překvapit, zmást a znovu překvapit, přesto se dvou set osmdesát stránkový román nedokáže dostat hlouběji pod kůži. Čtenář a hrdina od počátku vědí, že fate-makingová přehlídka je založena na ovládání činů a dokonalé psychické znalosti aktéra, přesto si každý nechává odstup od skutků a rozhodnutí, které nastaly. Hrdina Richard však začne v závěru ztrácet šťavu a čtenář naopak začíná získávat pocit uvědomění si některých nesrovnalostí a nedostatků ve vyústění děje.

Můžeme polemizovat o Bajerových milenkách, osudových rozhodnutích, jistotou však zůstává, že román po druhé polovině ztrácí dech. První půlku čtenáře drží v napětí očekávání toho, že bude šokován a jeho touha po akčnějším vyznění nebo překvapeních (ač zvratů je v knize dost) naplněna, bohužel se tomu nestane.

Stejně tak touha po nějakém vyšším poselství, duchaplném mentorování a poučování nepřichází. Snaha o odhalení překvapivých skutečností se opět a nečekaně otvírá v samotném závěru, ale jeho hlubší smysl a poučka pro současnou situaci, která bývá hnacím motorem mnoha ikon vědeckofantastické literatury, chybí, stejně jako větší využití technologie a sociálně-kulturních vztahů z blízké budoucnosti. Jedinými SF motivy tak zůstávají přítulné létající a podkožní kamery, či pohled na možné využití reality show. Vědomí toho, že autor film Hra neviděl, nepřidává nic na ochuzení od větší adrenalinové zábavy.

Pokud román začnete číst, a chybu tím jistě neuděláte, pak se může dostavit pocit hladu po akci a adrenalinové četbě. Autor už docela zručně zachází s výstavbou charakteru a jazyka, začátek vám trochu připomene styl románu J. Ježka (*Do spáru Natbehu*). Postupná četba vás pak spíše zavede do nudného stereotypu a vnukne vám rozhořčení nad tím, že v tomto díle nenajdete tzv. "sense of wonder".

Velice dobře najetý začátek se začne ztrácet v mlhách jednotvárnosti a ze skvělého nápadu, vtipných a ironických dialogů vymizí pocit úžasu a překvapení, z románového debutu Milana Petráka tak vyprchá veškeré kouzlo očekávání, které v polovině přejde pouze na dobře zvládnuté řemeslo, což je škoda. Autor se příliš držel uvěřitelnosti veškerých reálií a opoměl knize a příběhu poskytnout hlubší rovinu, stejně jako naplnit očekávání prvoplánovitých linií.

Knihy vám tak může poskytnout prostor k přemítání nad současnou kulturou a jejím směřováním, stejně jako plnohodnotnou zábavu, ale pokud hledáte něco víc, hlubší pocit vysvětlení, či čtení na zaoceánské plavby, pak vás určitě neuspokojí.

Jan Pechanec

Clifford D. Simak, Předivo času

23. dubna 2007

(Clifford D. Simak: *Předivo času (Time and Again)*, překlad: Václav Petr, obálka: Valentino Sani, grafická úprava Dagmar Krásná, doslov: Václav Petr, medailon autora: Martin Šust, Triton, 2007, 330 stran, 209 Kč (členové klubu Trifid 149 Kč), brožované, ISBN 80-7254-674-9)

Asher Sutton se vrací z výzkumné mise. Dvacet let poté, kdy byl vysazen u vzdálené planety, by ho nikdo čekat neměl. Ale přesto se najde někdo, kdo na jeho návrat upozorní. „Měl byste ho okamžitě po návratu zabít,“ zní rada neznámého šéfovi galaktické bezpečnosti. O Ashera Suttona se ale zajímají i jiní. Profesionálním zabijákem je vyzván na souboj, čelí prepadení ze zálohy. V pozůstalosti své rodiny najde podivný dopis z roku 1988, ve kterém jeho prapředeek líčí setkání s někým velmi podivným. Dostane se mu do rukou kniha, kterou napsal - vlastně chce napsat. A také její revidované vydání, v němž z jeho původního napsaného - nenapsaného textu zůstávají jen trosky, složitě překroucené vysvětlivkami.

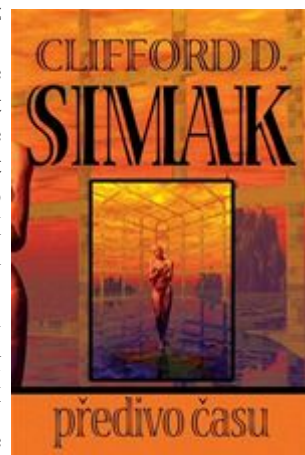
V budoucnosti spolu bojuje několik klik lidí a androidů. Klíčem k vítězství je, zda Asher Sutton napíše svoji knihu - a jak ji napíše. Z nitra času se objevují cestovatelé, kteří se snaží Ashera získat na svoji stranu nebo ho alespoň zabít. A on se snaží rozebrat v tom, co vlastně jeho dílo pro budoucnost znamená a na čí stranu se má přiklonit.

Ačkoliv zásadním dílem SF o cestování v čase je Wellsův *Stroj času* (1895), do přelomu padesátých a šedesátých let minulého století bylo toto téma dále rozvíjeno poměrně málo a především v povídkách. Simakův román (1951) tak patří do první velké a zásadní vlny příběhů, které cestování v čase povýšily na samostatnou podžánrovou část SF.

I v tomto románu se Clifford D. Simak vrací ke svým kořenům - rodnému wisconsinskému venkovu a hodnotám, které vytvářely jeho osobnost a které mu později, když se seznámil s úspěšným a anonymním životem městského člověka, velmi chyběly. Proto tu je klíčovou postavou Asherův prapředeek John, který právě proto utekl od právníčiny k farmaření, proto také Asher zůstává deset let v domě a době svého předka a načerpává sílu v tvrdé práci na farmě. Ale nejen oni čerpají ze simakovského dědictví. Také Adams, který jako náčelník vyšetřovačky je vlastně Asherovým protivníkem, má podobou filozofii a proto také nepodlehne tlakům cestovatelů v čase, aby Ashera okamžitě zabil. Chce se dozvědět, co se děje, proč má být Asher zlikvidován, a nakonec mu dává šanci - i když to vlastně tak nevypadá.

Předivo času nám tohoto autora ukazuje v plné síle, dokázal se tu soustředit na příběh a výstavbu zápletky, a jeho celoživotní stigma se tu promítlo v pozadí jako charakterotvorný prvek. Od jeho klíčového románu *City* se tato kniha liší tím, že se tolik nevěnoval tématu osudu lidského rodu jako takového, „jen“ tu řeší jakousi volbu na křižovatce dějin, nikoliv úvahy o možném osudu našeho plemene. Přesto se tu dotknul závažných témat. Parafrázuje Karla Čapka, jeho androidi chtějí získat lidský status (nemají schopnost přirozené reprodukce, mimo jiné), a v tomto boji mají mezi lidmi své protivníky i zastánce.

Předivo času je tak nikoliv hvězdný, ale přesto nadprůměrný román - alespoň pro ty, kdo hledají v SF nejenom zábavu, ale také látku k přemýšlení. K tomu vybízí i doslov překladatele,

obsahující mimo jiné i dopisy o této knize, které si autor vyměnil s jednou svojí čtenářkou.

pagi

Plameny hvězd, ed. Martin Šust

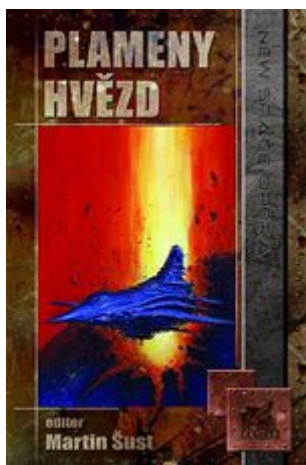
25. dubna 2007

Každá hvězda může být nazírána z pohledu fyzika nebo mystika, buď jako koule žhavých plynů nebo jako životodárné slunce. Myriády hvězd naší galaxie nás obyčejné smrtelníky mohou přitahovat právě kvůli zatím nezodpovězené otázce, zdali jejich nejbližší okolí neskrývá svět podobný našemu.

Nejnovější antologie sebraná a editovaná Martinem Šustem v sobě spojuje mnoho věcí. Začít můžeme Martinovou láskou k žánru a jeho profesionální orientací se v něm, stejně jako jeho osobní znalostí mnoha spisovatelů. Objevování mnoha talentů doposud neobjevených pro český překlad však v této knize nečekejte. Tentokrát Martin vsadil na jistotu a nabídl nám práce britských hard SF klasiků ve druhém svazku edice "Nová space opera" nakladatelství Laser. Sedm ostřílených kozáků tak čtenářům nabízí znovuoživení pocitu úžasu, o kterém jste si třeba mysleli, že už se ve science fiction nemůže objevit.

Všechny povídky v antologii obsažené mají jedno společné - průměrný literární zážitek a neuvěřitelnou imaganaci jejich autorů, která vám nedovolí v úžasu zavřít ústa po celou dobu čtení. Takovou míru originality a fantazie, kterou najdete v sedmi novelách a povídkách *Plamenů hvězd* (na bezmála pěti stech stranách textu), aby člověk pohlédl. McAuley, Brown, Reynolds, Stross, Asher, MacLeod a Baxter operují se známými teoriemi, rozvíjejí je a představují na pozadí nekonečných kulí vesmíru, jehož středem je právě rozmanitost člověka a jeho kultury. O tom vás však přesvědčí následující texty, každý z překladu odlišného špičkového překladatele (což jen umocní váš požitek z originality a různorodosti prací).

Zdržovat se představováním do češtiny přeložených děl Brita McAuleyho (stejně jako všech ostatních ve sborníku obsažených) asi nemá smysl, stačí zmínit *Fairyland* nebo trilogii o Konfluenci a hned vám začne svítat. **Moře změn s nestvůrami** nám představuje jednoho z nejnadějnějších kandidátů na možný výskyt extraterestriálního života, alespoň za takového je považován Jupiterův měsíc Europa. Lovkyně pozůstatků Tiché války (ve vesmíru není zvuk umírajících slyšet) Indira dostane od svého zaměstnavatele typ na zneškodnění draka - vyšlechtěného válečného organismu. Zmíněný drak totiž ohrožuje farmu jednoho mužského kláštera, ale McAuley nesází na jednoduchou zápletku, takže o překvapení, výborně načrtnuté pozadí osídlení Sluneční soustavy lidmi, napětí či vnitřní život hrdinky nebude nouze, ony totiž lidské předsudky mohou zmást kohokoli a Indira není žádný prostáček, aby ji párek duchovních mohl přelstít.

Eric Brown pro změnu vsadil na zhoršující se životní podmínky na planetě Zemi, vlastně, tento jediný příběh začíná na dodělávající matičce Zemi a tak **Cesta za nadějí** několika tisíc vybraných jedinců může zachránit druh Homo sapiens sapiens před výmazem genofondu tohoto druhu z dějin vesmíru. Problém tzv. "generačních vesmírných lodí" (bude o nich řeč dále) vyřešil autor umělým spánkem, takže sada kolonistů bude moci začít u nové obyvatelné planety s tím nejlepším, co mohla zelenomodrá planeta poskytnout, samozřejmě pokud k ní doletí. Ústřední hrdina Latimer je jako kontrolní technik po tisíci letech probuzen s několika svými kolegy, aby zjistil, jak probíhá let do vzdálené cizí soustavy. K nemilému překvapení čtveřice aktérů zjišťují, že několik částí lodě bylo silně poškozeno a UI se svými prodlouženými spáry v podobě robotů údržbářů se pomátla, možná však jenom lidský výklad neodpovídá skutečnosti. Přímočarý a po chvíli také notně napínavý a akční děj sklouzává ke srovnávání s jistou rasou - s kyborgy ze Star Treku, ovšem logika příběhu nikde neskřípe a tempo je také solidně vyvážené. Autor není žádným zelenáčem a drží uzdy vyprávění v těch správných kolejkách. Nenudí, naopak dokáže v člověku zahrát na správnou strunu, ovšem také příliš neudivuje, což na druhou stranu není na škodu logice příběhu, výstavbě charakterů a jednání postav. Závěr věnuje pochybnostem, úvaze o volbě správné cesty a opět lidskému strachu z neznámého (ne nutně špatného).

Cyklos o Zmarech A. Reynoldse a romány jako *Kaldera* nebo *Odhalený vesmír* patří ke zlatému fondu nové space opery. **Za bariérou v Orlu** označím za asi nejnáročnější povídku antologie a k jejímu děsivému závěru je nutné neztratit niť vyprávění. Kapitán Sněžné husy Thomas Gunlupet rozváží zásilky k cizím planetám, lidstvo totiž objevilo a naučilo se využívat mysteriózní sítě podprostorových spojnic v rámci místní galaktické bubliny, jaké však je jeho překvapení, když zjistí, že se s celým nákladem a posádkou ocitl na samotném okraji této mezihvězdné dálnice, kde objevil svou dávnou partnerku. Zní vám to banálně? Pak věřte, že s každou další stránkou se odkrývá mnohem spleťtější, pesimističtější a beznadějnější vývoj událostí. Reynolds představil krajní možnost a dopad neznalosti principu cizí technologie, jako jeden plán a odkaz na současný svět bych viděl asociaci s naší současností, vždyť kolik z nás by dokázalo popsat fungování mobilních telefonů a o jejich vlivu na náš organismus toho víme ještě méně. Když zmíněné spojíte s notnou dávkou pokročilé psychologie a vývojem počítačových simulací, pak výsledkem bude až paronoidní bezútěšná směs bez šance na jakýkoliv happyend.

O nic snadnější nemusí být vstřebání **Jaderné propasti** Charlese Strosse, tak trochu si po přečtení budete moci zavzpomínat na *Trochu studenější válku*, naproti tomu opuštění jedné rodinky z cyklu *Accelerando* (vychází postupně v Ikarii) jeho čtenáře osvěží. Vedle Vernona Vingeho můžeme Strosse považovat za transhumanistu, zabývajícího se ve svých pracech technologickou singularitou. Jaderná propast je více o politice a jiném směru vývoje lidské rasy. Představte si, že by někdo dokázal sloupnout povrch Země a natáhnout ho na disk šíře několika parseků. Jaderná propast takovou situaci nastolila během studené války a už jen zmínka o tom, že dosah jaderných zbraní, které měly být schopny odpovědět na útok agresora přes Severní pól, není možný. Stross však netroškaří a na osudech Gagarina a několika dalších lidí podrobně domýšlí politický vývoj nebo lidskou touhu o pochopení a objevování této nekonečné desky. Jenže na něčem, kde povrch planety vypadá ještě menší, než-li

zrnko písku na dně oceánu, určitě najdete místo pro další nechtěné účastníky experimentů neznámého vtipálka. Člověk by mohl zjistit, že středem vesmíru nemusí být zrovna on. Svým myšlenkovým rozsahem a dopadem zastiňuje tato dlouhá povídka všechny ostatní ve sbírce. Autor dokázal překročit míru představitivosti jakéhokoli smrtelníka, nezapoměl vystihnout politickou situaci a příběhu dát lidský rozměr skrze několik obyčejných lidských osudů.

Romány *Stahovač* a *V pavučině* oslovily množství čtenářů nejenom u nás. Asherův **Konstruktér** těží ze srozumitelného vyprávění plného akce a neuvěřitelných technických vynálezů, které by si člověk mohl osvojit a brát někde-tam-zítřka jako sobě rovné. Přístupnost povídky zvyšuje také to, že už jste se s universem Neala setkali v jeho románech. Asher hodně sází na neuvěřitelné biotechnologie a hrátky s DNA. Jeho hrdinové bojují proti nepřátelům lidského vesmírného společenství zvaného Řád (hlavně proti dalším lidem), bojují proti budoucí době teroristů a jejich osudy autor spojuje na atraktivních, byť pozemšťanům nepřátelských planetách, kde můžete potkat stejně přitažlivé (a nebezpečné) formy místního života. Výzkumníci Abaron a Čapra naleznou v hlubinách všehomíra zapouzdřeného mimozemšťana, jehož znalosti a dovednosti dalece přesahují lidské poznání, několik xenofobních aktivistů však chce zabránit, aby nové technologie padly do rukou Řádu, počet mrtvých je irelevantní. Opět vás čekají údivem rozšířené zorničky a ač se to nezdá jedná z čtenářsky nepřístupnějších záležitostí.

Nejkratší povídka Plamenů hvězd **Soulad vyšších sfér** Kena MacLeoda nese poselství o vlivu církve a víry na komunikaci či osvětu s cizími formami života. Kněz Donald McIntare je vyslán, aby zvláštním mykoidním bytostem zvěstoval Slovo boží, jenže narazí na nevěli kontrolorů a výzkumníků, vždyť se jedná o první kontakt s inteligentními mimozemšťany. Nezdařený a odhalený pokus o předání zprávy skončí pro dotyčného duchovního celkem neslavně, ale... Práce na člověka zapůsobí v několika rovinách a přes pocit špetičky černého humoru a sarkasmu, který ji dodává odlehčující podtón, vás donutí zamyslet se nejenom nad podstatou víry a lidství.

Baxterova **Mayflower II** získala v roce 2004 cenu BSFA a rozhodně vás nenaplní optimismem, spíše vás překvapí šíří úvah autora (opět), na rozdíl od Strosse se však vydáme do popisu života přesahujícího, co se délky týká, běžný lidský průměr. *Dvacet dní před koncem jeho světa se Rusel dozvěděl, že má být zachráněn.* Autor cyklu Xeelee vytáhl z rukávu motiv generační lodi a vyslal dvě stě "šťastlivců" na cestu dlouhou desítky tisíc let. Pokud si vybavíte Aldissův Nonstop, pak věřte, že Mayflower II není pohádka, ale fundovaný a promyšlený rozbor evoluce a degenerace lidstva na velmi malé ploše, jediným pojítkem se vzdalující se skutečností zůstává hrdina Rusel, udržovaný při "životě" mimozemskou technologií. Nejvíce zdrcujícím dojmem vyzní samotný závěr, přinášející vysvobození, naplnění a pro čtenáře vnucující se pocit lidské smrtelnosti a malosti, alespoň v měřítku jedince.

Šedm nadprůměrných a inspirujících perel antologie *Plameny hvězd* podbarvují početné doprovodné materiály, ať už předmluva Alastaira Reynoldse, úvodní slova ke každé povídce, medailónky autorů či zmapování v češtině dostupného počteníčka z podžánru space opera od Martina Šusta. Nejdůležitější je však ukázka toho, že žánr science fiction nadále dokáže ohromovat, překvapovat a nutit k zamyšlení nad naším světem, který není zase tak malý, jak nám může připadat.

Ve všech povídkách antologie však najdeme odkazy a narážky na naši uspěchanou a zajímavou současnost. Střípky reality můžeme hledat v ochabující víře v boha okolo nás, pohledech do tváře terorismu, nastupujících technologiích všemožného druhu, lidské psychiky a xenofobie nebo jednoduše v obyčejné lásce či touze po poznání, která člověka podle tvůrců těchto příběhů neopustí ani v budoucnosti.

Možná jsem nevyjádřil všechny své pocity z četby, ale Plameny hvězd mi kromě dobré zábavy a probuzeného zájmu o současné trendy ve vědě a hi-tech novinkách poskytly ještě něco navíc, v míře nebyvalé, mě donutily zamyslet se, popřemýšlet, hloubat nad věcmi, kterým se v běžném životě snažíme vyhybat. Takové je poselství sci-fi, což může být mnohdy k její a častěji také naší škodě.

Jan Pechanec

Ray Hammond, Mrak

26. dubna 2007

(*Ray Hammond: Mrak (The Cloud)*, překlad: Hana a Martin Sichingerovi, obálka: Jan Patrik Krásný, Talpress, 2007, 373 stran, 269 Kč, brožované, ISBN 80-7197-315-7)

Dnes patří SETI k nechtěným dítkům astronomie a přežívá jen díky dvěma okolnostem: jednak díky darům nadšenců, jednak díky tomu, že místo pronajímání drahého počítačového času superkompjútů využívá distribuovaný výpočetní výkon na internetu rozmístěných počítačů. Raye Hammonda zaujal jak samotný projekt, tak i ono využití distribuované výpočetní kapacity a udělal z nich důležité prvky, pohánějící příběh kupředu.

V jeho světě budoucnosti má SETI dostatek prostředků na to, aby vybudovala velký radioteleskop na odvrácené straně Měsíce - místě bez rušivých signálů rozhlasového či televizního vysílání i dalšího elektromagnetického smetí, kterým zamořujeme naši planetu i její široké okolí. A právě tam v roce 2033 zachytí velmi nestandardní modulovaný signál směřující od vzdálené hvězdy - či spíše od jedné její planety. Složitý systém prověřování, který byl vyvinut proto, aby se tato firma nezesměšnila před svými existujícími i potenciálními sponzory (nezapomeňte, že i nezisková sdružení se pohybují v tržním prostředí a přizpůsobují se tomu), dal nakonec zelenou vyjádření, že ve Vesmíru nejsme sami.

SETI vyslala směrem ke zdroji signálu odpověď - a před lidmi stálo třicet dlouhých let čekání, zda jejich odpověď byla zachycena a jaká na ni bude reakce. Reakce byla neočekávaná. Dosud nepřetržitý proud signálů utichl a krátce poté se do Sluneční soustavy přihnal velké mračno mezihvězdného vodíku, které připomínalo Vesmírnou uklízečku (ne sice přesně takovou, jakou znáte ze Spaceballs, ale přece jenom uklízečku). Neboť mrak náhle začal manévrovat a smetl z

povrchu Marsu základnu, která řídila útok jaderných hlavíc proti mraku. Ten se pak otočil a opět směřoval proti Zemi.

Co teď? Nezbylo než nasadit veškerou techniku - především ale počítačovou, nové technologie, umělé inteligence a další - přestože už leta platily omezení pro jejich vývoj. Jenže armáda žádné země se nenechá omezovat nějakými zákony vymyšlenými civilisty. Výsledek? Ani se neptejte. Tedy přesněji: neptejte se a čtěte!

Ray Hammond patří k autorům, kteří se nerozmachují po celém Vesmíru, ale soustředí se na Zemi a na témata, která se k ní a k lidem na ní žijícím bytostně vztahují. Setkání s mimozemskou civilizací sice určuje základní běh děje, ale do něj autor vetknul mnoho motivů, které rezonují se současností. Planetární ekologická katastrofa je z nich asi to nejexotičtější. Jiné jsou sice pozorované hodně zvětšujícím sklem, ale mají přímé kořeny v současnosti, v tom, co se okolo nás děje a v našich obavách z toho, do jakých konců by to mohlo vést. Mezi ty patří zmiňovaný vztah armády k technologiím a k jejich zákazům, možnosti skrývající se v roztroušené inteligenci Sítě, obava z toho, že se umělé inteligence mohou nejen vymknout z lidské kontroly, ale že mohou člověka považovat za nepřítele, zneužívání uměle vytvořených lidských (nebo téměř lidských) bytostí a mnoho dalšího.

A to všechno dokázal skloubit do příjemně krátkého příběhu, který má k rozsahu hamiltonovských špalků hodně daleko. Nechybí tu ani ryze lidská rovina - složitý vztah mezi federální agentkou a mužem, kterého má za úkol sledovat, hlídat a také chránit. Globální a osobní témata se tu prolínají, ta velká ale příběhu dominují. Právě rozvinutí motivů, které nás již dnes v náznamech obklopují, je silnou stránkou tohoto románu.

pagi

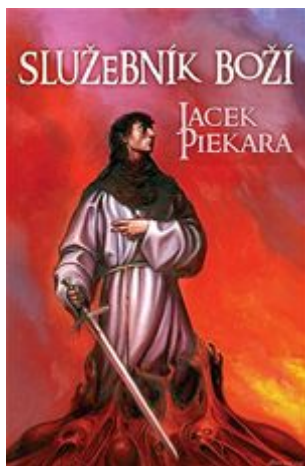
Jacek Piekara, Služebník boží

30. dubna 2007

(Jacek Piekara: *Služebník boží*, překlad: Pavel Weigel, obálka: ?, Triton, edice Trifid, 2007, 251 stran, 199 Kč (členové klubu Trifid 139 Kč), brožované, ISBN 80-7254-922-7)

Mordimer Madderdin je služebním božím. Nikoliv knězem - je inkvizitorem. Pět povídek čili první porce dlouhého a úspěšného cyklu Jacka Piekary nás uvádí do zvláštního světa, v němž ne vždy a ne nutně hraje prim magie. Čas a místo tu nejsou zřetelně vymezeny, snad jen jméno města, okolo kterého se příběhy točí - Hez-hezron - by mohlo něco napovědět, kdyby ovšem bylo co.

Mordimer sám je vnímavý k magii - ovšem cožpak by inkvizitor mohl být aktivním mágem? Živobyťi ovšem lehké nemá. Což o to, sociální síť by byla, vždycky může bydlet a jít v komendě Inkvizice, ale pokud jste jednou zvyklý na

panský standard, tahle výpomoc vám dlouho vyhovovat nebude. A tak v době, kdy nemá zadání od svých nadřízených, si přivydělává tím co umí - dnešní terminologií řečeno, nechává se najímat jako soukromý detektiv. A pokud sám do něčeho strčí nos, tak se intenzivně snaží zařídit to tak, aby za svoji práci dostal zapláceno.

Pokud jste ateisti a máte pocit, že by tahle knížka nebyla pro vás, potěším vás (nebo zklamu?) - mýlíte se. Třebaže Mordimer má svého Anděla Strážce, se kterým se také setkáme, není vůbec žádným náboženským fanatikem. Je pevně zasazen ve víře, ale přitom si nechává dost prostoru pro vlastní rozum a uvažování. A možná až příliš mnoho prostoru pro realizaci toho, čemu bychom měli říkat *jistý smysl pro spravedlnost*.

Tu a tam se někteří lidé snaží zorganizovat jeho bezživotí. To se Mordimerovi poněkud nelíbí, přesto zlé oplácí dobrým. Dá jim příležitost, aby ve sklepeních inkvizice přemýšleli o pokání. Na jeho rukou lpl mnoho krve. Velmi mnoho krve, a čas od času i krve nevinných. Vůbec se mi tenhle povahový rys Mordimera nelíbil. Ale nakonec jsem to - nějak - skousnul. Hra o život v Mordimerově světě má totiž jediné pravidlo: je bez pravidel. Navíc to není hra. Je to život. Je to o život.

Hez-hezron a vůbec celý svět, který Jacek Piekara pro Mordimera vytvořil, je totiž nelítostný, a protože tím světem myslím společnost, tak navíc v porovnání s přírodou i krutý. Aby se Mordimer vůbec dožil alespoň začátku celé série (natož úspěšně přežil tolik epizod), musí se pohybovat rychlostí blesku a udržovat rovnováhu na ostří břitvy. Spravedlnost je to, co prosadíte, ne to, co považujete za spravedlivé. Mordimer to ví, naučil se to, ale nechává čtenáře, aby na tuhle pravdu přišel sám.

Katolictví je tradiční polskou hodnotou, a tak by se dalo snadno předpokládat, že příběhy o Mordimerovi jsou další z mnoha, které slučují rysy žánru SFFH a evangelizačních textů. Tato povídková sbírka ale vůbec není tak přímočará. Víra v Boha a povinnost stíhat hříšníky tu je, patří do prostředí, v němž se děj odehrává. Ale Mordimerovy příběhy mají často motivy mnohem obecnější - nebo naopak mnohem přízemnější. Vesnická signora Borghia, amatérský mág, šílený vědec, mocenský boj v církvi, vyzývání mrtvých, pohanský kult.

Příběhy Mordimera Madderdina jsou vlakovým čtivem velmi solidní úrovně, což jsem si ověřil osobně pokusem na trati ČD 090 Praha - Lovosice a zpět.

pagi

C. J. Cherryhová, Předchůdce

2. května 2007

(C. J. Cherryh: *Předchůdce (Precursor)*, překlad: Marek Čtrnáct, obálka: Jan Patrik Krásný, grafická úprava: Dagmar Krásná, medailon autorky: Martin Šust, Triton, edice Trifid, 2007, 561 stran, 269 Kč (členové klubu Trifid 189 Kč), ISBN 80-7254-805-7)

Cyklus Atevi vstoupil do druhé trilogie. V první sadě jsme se pohybovali na povrchu planety - od okamžiku, kdy zoufalí lidé opustili neperspektivní kosmickou stanici a přes všechny zákazy a pravidla se usadili na obývané planetě, přes konflikt kultur až po nastolení křehké, přesto funkční a perspektivní

rovnováhy mezi lidmi a místními Atevi, a její narušení návratem lidské kosmické lodi.

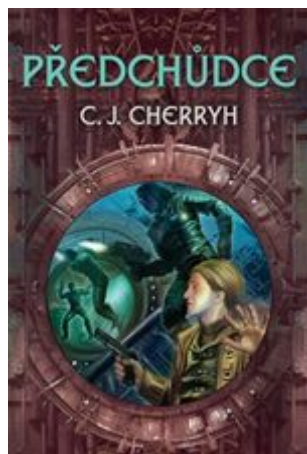
Prvním románem druhé sady vstoupili Atevi do svého kosmického věku. Vrstvení a strukturování konfliktů je silnou stránkou autorky, a tak není divu, že i na Lodi jsou dvě kliky, které s sebou nesou staletý spor o cíl i cestu. Tabini, vládce nejsilnějšího uskupení Atevi, řeší zauzlovanou situaci stylem hodným Alexandra Makedonského - na kosmickou stanici vyšle raketoplán s delegací obou ras obývajících planetu. Katalyzuje tak konflikt mezi Kapitány, na Lodi dojde k převratu a v tom všem se musí paidhi Bren zorientovat a vyjednávat - ač člověk, je tu zástupcem Atevi, a má Tabiniho pověření uzavřít všechny dohody, které uzná za vhodné a nutné.

Carol Janice opět dokázala posunout děj i zápletku o kus dál, nevrací se k rozměňování předchozích dílů, ale vytváří nové a především jiné situace, které staví před své hrdiny. Především před Brena - ten se postupně stal hlavní postavou příběhu. Jeho předchůdce ještě byl „jen“ pozorovatelem, který čtenářům zprostředkovával mezikulturní propletenec mezi lidmi a Atevi. Bren, který má stejně jako on status vyslance a prostředníka mezi lidmi a Atevi, se stále více proměňuje z pozorovatele v hybatele. Není ani voleným zástupcem lidí, ani Atevi, formálně je poradcem prakticky bez jakýchkoliv výkonných pravomocí - a přesto budoucnost planety formuje víc, než by byl on sám ochoten přiznat.

A on si to příliš přiznat nechce, před čtenářem se proto tváří, že stále jen řeší nějaké svoje operativní problémy, citové i pracovní. Tabini z něho ale vytvořil jakéhosi svého ministra bez portefeje, vsouvá ho do nejsložitějších situací a ví, že Brenova lidská podstata a jeho znalost kultury, společnosti a ekonomiky Atevi z něj dělají pontifexe - stavitele mostů. A protože propast mezi oběma rasami je ohromná, ty mosty, které Bren vystaví, jsou jedinými komunikačními kanály mezi lidmi a Atevi. Bren, stejně oddaný lidem i Atevi a jediný kvalifikovaný znalec v tomto oboru. To vyhovuje Tabinimu - ale zároveň to vyplývá ze společenského uspořádání Atevi, a lidé si to odzkoušeli hned na počátku osídlení této planety. Jakmile s Atevi jednal víc jak jeden zástupce lidské rasy, byly z toho těžké problémy a válka.

Hlavním kladem tohoto cyklu jsou hluboce propracované a přitom navzájem výrazně cizí kultury. Autorka má jejich schémata velmi dobře promyšlená, dokázala je vytvořit velmi odlišné (vždyť i lidé z planety - potomci původních kolonistů - a posádka Lodi jsou dvě rozdílné kultury). Zároveň ale tyto odlišnosti autorka nastavila tak, aby umožňovaly dlouhodobé soužití. V podstatě to je nakonec - či vlastně na začátku - zcela přirozená potřeba přežití rasy, která všechny zúčastněné vede k tomu, že hledají způsoby, jak si vymezit vzájemné kontakty a pravidla spolupráce.

Jenže situace se neustále mění tak, jak se vyvíjejí ekonomiky a jak se jejich změny odrážejí v různých společenských názorových proudech, a tak rovnováha tu není statickou záležitostí, ale navýsost dynamickým procesem neustále reagujícím na vnitřní i vnější změny. Carol Janice

mistrovsky zvládá oboje - jak svým hrdinům měnit podmínky, tak přizpůsobovat jejich chování a tím dějovou linii udržovat v tempu a čtenáře v napětí.

Celý cyklus má tak zvláštní charakter, můžete ho považovat za odpočinkovou literaturu a pobavíte se při něm, ale také se můžete bavit studiem zúčastněných kultur, jejich interakcí a propracovaností vazeb, které autorka vystavěla. V této poloze se jedná o výrazně intelektuální záležitost, lahůdku pro každého, kdo si na SF cení její schopnost zaměstnávat čtenářské mozky.

pagi

Susanna Clarková, Jonathan Strange & pan Norrell

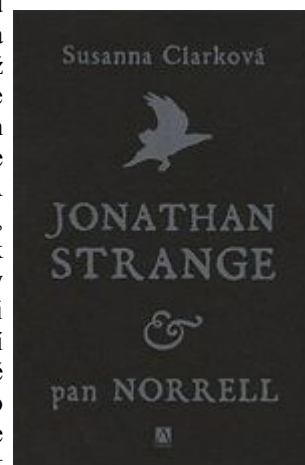
9. května 2007

(Susanna Clarková: Jonathan Strange & pan Norrell (Jonathan Strange & Mr. Norrell), překlad: Viktor Janiš, obálka: William Webb, Daniela Eftimiadisová, ilustrace: Portia Rosenberg, Alman, 2007, 704 stran, 398 Kč, vázané; obálka v černé a bílé mutaci, ISBN 80-86766-25-6)

Británie na počátku devatenáctého století byla úžasnou zemí. Tradice, o nichž se dnes víc mluví než aby se dodržovaly, tehdy byly životním stylem. Průmyslová revoluce teprve vystrkovala růžky. A magie byla již dvě staletí - ne, nebyla zapomenuta, byla však minulostí, i když o ní vycházely knížky a gentlemanové - ti opravdoví - zkoumali její historii. Ale ta zmíněná dvě staletí ji nikdo, opravdu nikdo neprovozoval. Život bez magie byl tradicí - sice jen dvě stě let starou, ale tradicí. Až...

... se našel jeden gentleman, který nejenom četl pojednání o magii, ale navíc se rozhodl pustit se do obnovy dávno zaniklé magické praxe. Sbíral knihy o magii, četl v nich popisy kdysi funkčních kouzel a zkoušel je. Jenže zjistil to, co zjistit musel - byly to kuchařky psané lidmi, kteří sami nikdy kuchaři nebyli a recepty psali podle svých vzpomínek, aniž by tušili, jak dlouho se jiška smí nechat na plotně, než zhořkne. Zkoušky a omyly, omyly a zkoušky - až nakonec pan Norrell mohl být hrdý na to, že je jediným praktikujícím mágem v celé Anglii.

Skupoval všechny knihy o magii (tedy o historii magie), piloval své umění a nakonec vystoupil ze skrytu svého domu a začal magii provozovat veřejně. Počátek devatenáctého století - to nebyly jen úžasné tradice. To byly také ustavičné války, které těžce vysávaly státní pokladnu. A tak pan Norrell vytvořil několik kouzel, jednoduchých, ale účinných, a pomáhal jimi královskému námořnictvu a své zemi. Jenže premiér chtěl od něj stále více a více kouzel, a tak pan Norrell porušil své zásady a připustil si k tělu učedníka. Jonathan Strange měl přirozené nadání pro magii, tak velké, že časem přerostl svého mistra. Leckteré jeho odborné názory oponoval, a tito dva mágové se stali nesmířitelnými nepřáteli.

Pokud jste unaveni neustálým omíláním artušovsko-merlinovských legend, určitě vás potěší, že magie tohoto příběhu o Merlinu nezavadila ani příslovečnou násadou od smetáku. Najdete tu Férii, bájný Fairyland, a elfy (nebojte se, jsou úplně jiní než ti tolkienovští, někteří jsou hloupí a někteří zlomyslní). A vzpomínku na Krále Havrana - lidského chlapce, vychovaného elfy, který se kdysi stal králem Férie a spousty dalších království včetně kusu Anglie. A přirozenou elfskou magii upravil na lidský způsob. Zlatý věk magie však skončil, a koncem šestnáctého století skončila i magie v Anglii.

Román je to viktoriánský, proto tu najdete i další příslušné ingredience. Jsou tu dvě krásky - paní Poleová a paní Strangeová, které upadnou do nesnázi (ne vl. vinou) a velká láska, jenže proti ní stojí jeden zlomyslný elf, který si prostě chce hrát. Oba mágy nenávidí a tak jim přiděluje jednu nepříjemnost za druhou. Jediné, co proti němu může platit, jsou kouzla Krále Havrana - jenže ta zmizela i se svým tvůrcem. Což, prohlašuje pan Norrell, je zatraceně dobře, toho chlapa měli vymazat z historie už dávno, jeho magie je škodlivá a ve své podstatě nepřátelská lidem. Což, prohlašuje Jonathan Strange, je zásadní chyba, kterou je třeba stejně zásadně napravit a magii Krále Havrana vrátit do našeho života.

Susanna Clarková svůj román psala dlouho a důkladně. Její Anglie počátku devatenáctého století se od té naší v podstatě liší jen magií, najdete tu nejenom maršála Wellingtona a Napoleona Bonaparte, ale také třeba lorda Byrona. Příběh je do těchto reálií zasazen velmi důkladně a důmyslně - například Byrona k jedné jeho slavné básni zřejmě inspirovalo setkání s Jonathanem Strangem - a Strangeho charakteristika lorda B. v jednom z dopisů přátelům je ve své stručnosti dokonalá: *žádný žijící Angličan nedokáže urážet tak, jako jeho lordstvo.*

Zpočátku vám v příběhu bude chybět ona podstatná rovina viktoriánských románů - romantický vztah. Pokud kvůli tomu budete na pochybnostech, zda to je opravdu viktoriánský román, vydržte, dočkáte se. Romantickou složku příběhu totiž autorka vedla jinak, než jak tomu je u tradičních VR (tedy viktoriánských románů, nemluvíme tu o virtuálních realitách - byť viktoriánské romány vlastně jistou formou virtuální reality byly).

Pečlivý překlad Viktora Janíše, který se musel vyrovnat s mnoha úskalími originálu, přetavuje atmosféru originálu do českého jazykového a kulturního prostředí s typickou důkladností a invencí. Nebylo to nic jednoduchého - v poznámkách pod čarou (*) jsou smíchané odkazy na skutečné avšak mnohdy velmi zapadlé báje a postavy s vysvětlováním historie magie v Anglii.

Jonathan Strange & pan Norrell je velmi propracovaný bytelný příběh se složitou zápletkou, plný nejenom magie, ale také emocí a svérázné poetiky, rozvíjející tradici viktoriánského románu. Využívá neotřelé motivy, začleňuje je do našeho světa a vytváří jeho pozoruhodnou alternativu. Svoji úroveň se pohybuje vysoko nad běžnou produkcí - a ačkoliv normálně do recenzí číselné hodnocení nedávám, jeho výjimečnost si zaslouží, abych toto pravidlo porušil, dávám mu 90 procent (podle systému hodnocení v Pevnosti; co to znamená, si najdete v archivu Sardenu) - do úplného absolutoria mu přece jenom ještě fousek chybí, přesto je to výrazný kandidát na letošní cenu ASFFH.

(*) pozn. rec.: *Kniha je pojata jako vážný životopis, psaný s vědeckou přesností a důkladností, mnohé podčárnice mají rozsah několika normostran. Původně jsem chtěl tento styl napodobit, ale když jsem zjistil, že mám víc textu v poznámkách pod čarou, než ve vlastní recenzi, tak jsem to vzdal - tj. recenzi jsem smazal a nechal jen ty poznámky.*

pagi

Simon R. Green, Popíjení půlnočního vína

11. května 2007

(S. R. Green: *Popíjení půlnočního vína*, Název originálu: *Drinking Midnight Wine*, Překlad: Mirka Polová, Obálka: Jon Sullivan, Počet stran: 314, ISBN: 978-80-86939-51-3, maloobchodní cena: 229,- Kč, Vychází: květen/červen 2007)

Recenzent při psaní kritiky na právě dočtenou knihu kolikrát hledá bod, kterým by mohl daný výtisk spojit se svým dojmem ze čtení a zároveň ho zprostředkovat čtenáři, který se podle recenze rozhoduje, zdali mu kniha stojí za přečtení. Při *Popíjení půlnočního vína* jsem tento bod našel v příjemně tlumeném světle nočního příbytku, s blyštivou sklenkou skvělého vína v ruce, jež si otvíráte pouze pro dobrou náladu a atmosféru příjemného večera s přítelem. Simon R. Green napsal samostatný román, který nijak neklesá v září jeho rozsáhlých cyklů - ať už Morituriho nebo Rybářky. Pojďme si užít jednodenní jízdu, ve které se nerozhoduje o ničem nepatrnějším a menším, než je osud světa - a nejenom lidstva.

Toby Dexter symbolizuje svým postojem a životem naprosto průměrného a obyčejného obyvatele planety - třeba mě. Jednotvárný životní styl, pět dní v práci, strasti plné cesty do zaměstnání, prchavé vztahy, však to nejspíš znáte velice dobře. Ve svém zaměstnání se cítí poměrně fajn, vždyť prodává knihy a o dobrodružství vymyšlených nebo bájných hrdinů není nikdy nouze. Svět kolem něho se však znenadání změní, když mu přadlena osudu postaví do cesty ženu s nejdokonalejšími rty na světě, přitažlivou Gayle a Toby se jednoho sychravého pátečního večera rozhodne vstoupit do dveří, kterými prošla jeho tajná láska - do dveří, které na nádraží nikdy nebyly.

Několik dějových linií se podivně kroutí a splétá do jednoho provazu v reálném městečku Bradford nad Avonem a jeho stejně plastickém obrazu za oponou. Toby se ocitá v Mysterii, paralelní skutečnosti našeho nemagického světa Veritie, aby byl seznám s faktem, že se stal ústředním bodem - hybatelem osudů světů, velkou neznámou, hrdinou lidstva. Během jediného dne si "zvyká" na neuvěřitelné uspořádání světů, mystické a pohádkové postavy - je libo potomka Thora - pak je tu Jimmy Hrom se svým senilním kládívem. Pokud jste trošičku konzervativní a tíhnete ke

klasickému pojetí fantasy, pak si určitě oblíbíte vlčího Leo Morna s jeho ochráncem. Pokud jsou pro vás tyto entity příliš přízemní, zjistíte, že mocnosti mohou nabídnout mnohem více. Začneme nevyzpytatelným Padlým Andělem, přejdeme k čistým esencím zla v podobě Hada ve Slunci a jeho lidského syna Nicholase Skřeta, šílenství ztotožňuje bláznivá Luna, zlatá šedesátá pak bezstarostné Myši, velkou neznámou nalaznete v uctívané a záhadné Gayle. Výčet postav je široký a každá působí svým vlastním živoucím charakterem.

Green píše lidsky, zábavně, přístupně a dostatečně temně, aby vás oslovil, přesto v závěru dokázal sklouznout k přeslazenému hollywoodskému happyendu (nemluvil jsem o tom už?), což trošičku ruší úvodní nastavení vyprávění, ale tento nedostatek mu určitě dokážete odpustit, kvůli správné atmosféře a brilantní imaginaci, kterou nastolil. Sem tam si hrdinové neodpustí vysvětlovat o trochu víc, než je zdrávo, ale jak jsem řekl - sem tam. V podstatě jsem román celou dobu srovnával s Gaimanovi Americkými bohy, od kterých se odlišuje přístupnějším stylem a jednoznačným vykládem hrdinů, tedy věcí, které ho v očích kritiky a některých čtenářů mohou oddělovat od vyššího literárního hodnocení.

Popíjení půlnočního vína se dá považovat za nadprůměrný zážitek, který se však příliš neodlišuje od typického dobrodružného čtiva, přesto disponuje kouzlem netradiční fantasy a dokáže jemně natáhnout filozofickou notu každého z nás. Když přistoupíte na Greenovu hru, pak zjistíte, že svět je opravdu skvělé místo k životu. Nemyslíte?

Jan Pechanec

R. E. Feist, *Zlo v Sethanonu*

15. května 2007

(Zlo v Sethanonu - (A Darkness at Sethanon), Feist, Raymond E., nakladatel: Wales, Překladatel: Marek Novák, Radek Mandlovec, Obálka: Don Maitz, Redakce: -, Rok vydání: 2007, Počet stran: 504, Rozměr: 110 x 165, Provedení: paperback, Stav: vyšlo v únoru 2007, Závěrečná kniha trilogie Sága Trhlinové války)

Feist za desítky let své literární práce zplodil neméně románů, které zahrnují historii smyšleného světa Midkémie, Tsuranu, Kelewanu a jim podobných. Ságou Trhlinové války si získal nemálo svých nadšených čtenářů. V českém překladu "nedávno" vyšlo, v druhém vydání, závěrečné pokračování trilogie s názvem *Zlo v Sethanonu* (ačkoli v češtině se, stránkově a dějově obsáhlý, titul Mág vydal ve dvou svazcích). *Zlo v Sethanonu* pak navazuje na události nejbližší ukončení války s Tsuranem z předchozích knih.

Ač to může znít neuvěřitelně, případného čtenáře nemusí znepokojovat, že předchozí romány nečetl, protože vás úvod knihy stručně seznámí s proběhlým dějem a stanete se svědky

dalšího dramatu sužujícího magickou Midkémii. Staří známi jako princ Arutha conDoin, Pug, Magnus, Martin, Tomas, Jimmy, Locklear, Anita a mnoho dalších nadále pokračují v potírání zla, hledajícího své cestičky k moci z jiných realit. K samotnému naznačení děje stačí citovat výjimečně výstižnou a stručnou anotaci (výše).

Feist nejen, že dokáže poutavě podávat svou historii světa (vždy tvrdil, že nepíše fantasy), ale navíc perfektně pracuje zvláště s postavami a dějem. Možná mohou jeho romány poskytovat půdu pro některé hnidopichy, kteří prokouknou jeho neustále opakující se postup a stereotypy psaní, faktem však zůstává, že jeho svět drží pohromadě nejenom existencí dlouhověkových hlavních hrdinů, ale také jasnou a přesto překvapující linkou příběhu. Vždy se objeví zajímavé postavy, často poznáte dvojici mladíků, kteří pod tlakem okolností dospějí v muže, málokdy se dočkáte nudy pramenící z odhalení následných událostí.

Jako pravověrný fanoušek sci-fi nebo fantasy se také dokážete ponořit do děje a až v závěru si přiznat, že si s vámi autor notně pohrával. Bylo to "saj faj" nebo "fentezy"? Možná právě proto Raymond Elias nechce mluvit o své tvorbě jako fantasy, vždyť sám autor nikdy přesně nevytyčuje hranici mezi tím, zdali se jedná o magii nebo pro obyvatele nepochopitelnou technologii. Jako důkaz tohoto smělého tvrzení lze uvést postavu Nakora, jenž se zarytě brání přijímat kouzla a čáry jako cosi magického a nevědeckého, co by pod správným vedením mohl zvládnout každý.

Zlo v Sethanonu rozhodně nemá jednoznačný konec, alespoň pro budoucnost fantastického světa pana Feista. Pětisetstránkový špalek nabízí požehnaně vztahů, bojů, hrdinů, trochu politiky či citů a horu neskutečně fungující zábavy, pryšticí z jednoduchosti a přímočarosti vyprávění. Mínění, že Feist dalece překonal Tolkienova Pána prstenů, není nikterak nadnesené, pouze šťouralové se mohou hádat, protože každý z těchto výtečných autorů použil jiné prostředky, oba však dlouho a pečlivě vytvářeli své světy, aby se v očích čtenářů mohli stát legendami (tedy alespoň vysněné říše a jejich obyvatelé, když už ne oni). Tolkien za desetiletí oslovil milióny lidí, Feist však svou skupinu fanoušků získal o poznání dříve. Vidím-li další srovnání, pak s Pratchettovou Zeměplochou, která také čítá desítky příběhů, pospojovaných neuvěřitelným univerzem a hlavními aktéry. Lze pak těžko rozumovat, který ze světů je lepší, protože oba jsou čtivé a fanoušci jsou stále zvědaví, jaké další dobrodružství je čeká příště.

Jan Pechanec

Eva Hauserová, *U nás v Agónii*

16. května 2007

(U nás v Agónii, Hauserová, Eva, Nakladatel: Triton, Obálka: Eva Hauserová, Redakce: Zdeněk Rampas, Rok vydání: 2006, Počet stran: 264, Rozměr: 110 x 165, Provedení: paperback)

Možná nejsem ten nejpovolanější pro hodnocení téhle knihy, protože je do značné míry odrazem doby, ve které vznikala, a tehdejších společenských nálad. Je to produkt osmdesátých let. Co moudrého může o tomto titulu napsat člověk, který si názory na komunismus zformoval až po jeho

pádu? Na druhou stranu se dá předpokládat (a snad i doufat), že takových čtenářů bude většina. A tak snad můj názor není úplně zbytečný.

„U nás v Agónii“ je povídková sbírka navazující na starší titul „Hostina mutagenů“ a protože nové vydání z první sbírky převzalo drtivou většinu obsahu, týká se tento článek vlastně obou knih.

Povídky, přestože psané lehkou rukou zručné spisovatelky, působí velmi hutným dojmem. Je to prostředím, ve kterém se odehrávají, je to postavami, o kterých pojednávají a je to náladou, která z nich číší. V žádném případě nejde o lehké oddechové čtení. Ne každému se chce prožívat s hrdiny a (hlavně) hrdinkami duševní muka bezvýchodnosti, zoufalství a bezmoci.

Povídky jsou prezentovány především jako biopunk, stejně tak jsou také antiutopické, feministické, fantastní, politické, ekologicky orientované a nečekaně i trochu hororové. Autorka spíše než příběhy předkládá postavy a jejich prožitky, jejich běsy, jejich situace. Neřeší je, většinou jen dokládá jejich neřešitelnost. Vše je propleteno množstvím metafor a náznaků, přičemž z těch působivějších jde čtenáři mráz po zádech.

První povídka, *Jeden den Zoji Andrejevny*, reaguje na budovatelské nadšení let padesátých. Snaží se extrapolovat tehdejší trendy do vize budoucnosti, ve které je realita KLDŘ rájem na Zemi.

Nelidská je zase kousek, jaký by napsal P. K. Dick, kdyby byl matka a feministka.

Adenin a Mikra ani není povídka, spíše scénář ke krátké rozhlasové hře. Asi nejfeminističtější dílo této knihy se zabývá problémy partnerského soužití a paroduje některé typické situace tím, že tradiční role ženy a muže vymění.

Krátká časovka *Siamský bratr* patří k těm částem sbírky, které není snadné významově dešifrovat. Je to metafora odsuzující život na úkor příštích generací? Nebo snad reakce na populační explozi? Generační konflikt?

Generační konflikt je každopádně předmětem povídky *Setkání s partou výtržníků*, trochu filozofující na téma životních hodnot, zodpovědnosti a „carpe diem“ jako jejího protipólu.

Zubatej úsměv, umělá smrt je krátká epizodka o agresivitě, spíše delší fejeton než povídka.

Dýchavičná romance je jedním z nejlepších kousků sbírky, příběh vědecké pracovnice, která se snaží zabránit strašlivé epidemii, najít si chlapa a dát svému životu smysl přes odpor byrokratického systému, který ji obklopuje. Tato delší povídka nejlépe dokazuje, jak tvrdošíjně se autorka vyhýbá šťastným koncům.

Krátká povídka *Glutamčino rozhodování* by sama o sobě asi nezaujala, ale i přes trochu otevřený konec zapadá do kontextu sbírky jako další tah štetcem dokreslující pochmurnou antiutopickou vizi nesvobodné budoucnosti, která je většině povídek v této sbírce společná.

Hostina Mutagenů se odehrává v blíže nespecifikovaném městě postiženém ekologickou katastrofou a drceném beznadějí a tyranii náboženské sekty. Přes překvapivé zvraty

zavánějící přístupem „deus ex machina“ se děj dostává k nečekanému vyústění.

Krátká hříčka *Mýtus o Udávii* si bere na mušku téma biologických zbraní.

Lehce humorná povídka *Pyranka a přírodní mystik* si dělá legraci z neinformovaných ekologických aktivistů a nadšených vyznavačů alternativních proudů, a varuje, jak takový pošuk může zamotat hlavu holce.

Oslava jednoho výročí je fantastní alegorie na totalitu a připomněla mi soud z *The Wall* od Pink Floyd. Karikatura která děsí.

Skoro optimistická je skoro pohádka *Přestěhovaná planeta*, kde se malá holčička vydává zachránit planetu ohroženou nepovedeným pokusem o záchranu planety. Vážný příběh je podáván přes filtr dětského vnímání reality a je tak snesitelnější. Zároveň nese poselství o dětech, které se přizpůsobí i tomu, s čím se dospělí odmítají smířit. Což může být leckdy dobré.

Podle mého názoru nejlepší je titulní povídka sbírky *U nás v Agónii*. Její hrdinka je tak zdeformovaná společenským zřízením, v kterém žije, že nedokáže rozeznat pravdu od lži, dobro od zla a hrdinství od zbabělosti. Zamiluje se do návštěvníka z jiné, svobodné země, ale nedokáže zpřetrhat pouta k Agónii, v které žije a celá povídka končí nevyhnutelnou tragédií. Bravo.

Závěreční *Vykuklenci* jsou opět jen rozvedenou fantastní metaforou.

Pokud máte patnáct let starou sbírku „Hostina mutagenů“, tak to nejlepší z ní a něco navíc je právě tato kniha. Jestliže se vám pak Hostina mutagenů opravdu líbila, asi vám stojí za to i tahle kniha, přestože do ní přibyla jen asi třetina obsahu. Pokud patříte mezi fanoušky sci-fi, kteří Hostinu mutagenů neznají, máte jedinečnou možnost si rozšířit obzory, vřele doporučuji.

Převzato z chystaného Interkomu, otištěno s laskavým svolením redakce.

Jarda Houdek

Neal Asher, Hranice řádu

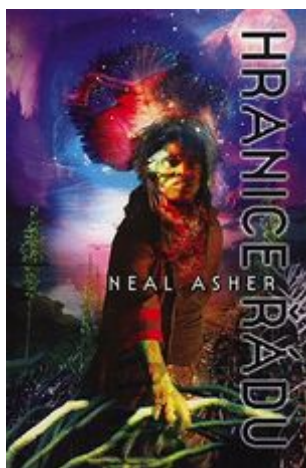
17. května 2007

(*Hranice Řádu*, /*The Line of Polity*/, Asher, Neal, Nakladatel: Polarit, Překladatel: Petr Kotrle, Obálka: Steve Rawlings, Redakce: -, Rok vydání: 2007, Počet stran: 416, Rozměr: 130 x 200, Provedení: paperback, Druhá kniha série *Vesmír Řádu*)

Po více než ročním čekání se opět na pulty obchodů dostal další kousek od anglického spisovatele Neala Ashera.

Kniha navazuje na první Asherův román vydaný u nás - *V Pavučině*. V hlavní roli opět najdeme agenta Zemské bezpečnostní centrály Iana Cormaka. Tentokrát dostal za úkol přivést zpět do Řádu biofyzika Skellora, který ve svých experimentech zašel příliš daleko. Pomoci mu mají drakoman Jizvák a mrtvý voják Gant, nyní obývající tělo Golema. Mise se ovšem tak úplně nezdaří a Cormak je narychlo odvolán kvůli gigantickému mimozemskému biokonstraktu Drakovi, který by mohl být zapletený do zničení styčnické stanice Miranda.

V pořadí Asherova třetí kniha ukazuje, že autor si je již jistý a vše vede pevnou rukou, která nedovolí čtenáři, aby se ztratil. Naplno se projevuje Asherův osobitý styl – jedinečné dávkování akce, násilí a příběhu. To vše rozvíjí děj, který je jako horská dráha, nejdříve nahoru, a pak prudký sešup plný adrenalinové jízdy, i když akce začíná už na začátku, adrenalin se vplavuje do krve, a jak kniha graduje čtenář ji není schopen odložit. Pasáže jakou je útěk Johna Stantona a Thorna z obrovské lodi za nezbytných ohňostrojů, výbuchů a projektilů, patří mezi ukázkou Asherova smyslu pečlivě dávkovat napětí a dění do děje tak, aby zmíněných veličin nebylo ani moc ani málo. Čas od času některý z hrdinů prohodí větu, která vede k ulehčujícímu smíchu, za příklad můžeme uvést větu Johna Stantona o použití PTD (protiterénní dezintegrátor) jako čípku pro boha, kterého vyznává teokracie na Masadě.

Hranice Řádu se skládají ze čtyř paralelních dějových linií, z nichž se první zaměřuje na agenta Cormaka a jeho hon na Skellora. Druhá nám ukazuje dělníky Fethana a Elden, na teokratickou diktaturou ovládané planetě Masada, kteří se vzbouří a vydají se hledat bájně podzemní hnutí odporu. Třetí občas vnese do děje i pohled ze strany biofyzika Skellora. A konečně čtvrtá sleduje osudy agenta Thorna, dříve vojáka Thorna, a žoldáka Johna Stantona, který má na Masadě nevyřízené účty.

Mezi tyto hlavní linie občas vstoupí i nějaká ta vedlejší, která příjemně dokresluje, už tak barvitý děj.

Obří bitevní lodě, kapitáni propojení s umělými inteligencemi, váleční roboti s UI, mimozemské technologie, strašliví netvoři, ale i podzemní hnutí odporu, to jsou věci, které můžeme v *Hranicích Řádu* nalézt. Fantazie a schopnost vše poskládat do zábavného a smysl dávajícího celku, to jsou Asherovy hlavní devizy.

Za velký klad lze považovat také to, že knihu do češtiny převáděl Petr Kotrle, jehož překlad by zasloužil potlesk. Samotný autor románu působí vyzrálejší dojmem oproti předchozí knize *V Pavučině*. U Ashera platí, že jeho knihy graduji, díl od dílu jsou více a více čitelnější. *Hranicím Řádu* bych dal čtyři hvězdičky z pěti, určitě jsou knihou, kterou stojí za to si přečíst.

Ondřej Trněný

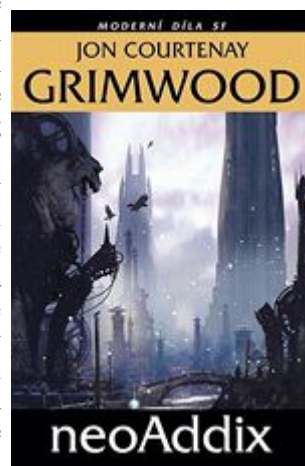
J. C. Grimwood, neoAddix

21. května 2007

(*neoAddix, Grimwood, Jon Courtenay, Nakladatel: Laser-books, Překladatel: Jiří Bartoň, Obálka: Stephan Martiniere, Redakce: Tomáš Jirkovský, Helena Šebestová, Rok vydání: 2007, Počet stran: 344, Rozměr: 105 x 165, Provedení: paperback, Cena: 229 Kč*)

Post-kyberpunk hlásí příchod! Samozřejmě, on už nějakou dobu v literárním světě SF existuje, ale román britského

autora Jona Courtenaye Grimwooda z r. 1997 neoAddix se k nám dostal právě nyní. Ten neobvyklý název označuje laboratoř, firmu, ale hlavně gang v japonském přístavu Edo. Hlavní děj se však odehrává v císařské Paříži, v alternativní budoucnosti, o kterou se zasloužilo vítězství Napoleona III. Pracuje zde tajná Třetí sekce a ještě utajenější Bonapartův Institut. Za nitky ovšem tahá i jakuza, Triáda a jedna velká neznámá – Kníže, zdánlivě bezvýznamný aristokrat, ukrývající se se svou vnučkou ve zchátralém paláci historického jádra Paříže. A oč těmto hráčům jde? V banku je nesmrtelnost.

neoAddix je první kniha z volně řazeného souboru čtyř románů a je v ní hodně odkazů na Williama Gibsona, především na jeho *Neuromancera* a některé povídky. Rozhodující postava ve hře novinář Alex Gibson(!) nosí v hlavě zablokované informace, ke kterým se soupeřící strany snaží dostat (což je základ Gibsonovy povídky *Johnny Mnemonic*). Čím se tedy *Grimwood* liší? Především neobvyklým sepětím kyberpunku s hororem a thrillerem. Budoucnost ovšem obsahuje i důležité kódy naší současnosti, vždyť ve středu dění jsou ambiciózní prokurátorka a investigativní reportér hlavního vysílání. Tento „hrdina naší doby“, obtloustlý, upocený chlapík se nakonec neuronovými změnami stává jakýmsi nadčlověkem. A ještě něčím se *Grimwood* odlišuje, chybí ta naprostá vážnost, ona „zběsilost v srdci“, se kterou Gibson svého *Neuromancera* napsal. *Grimwood* si občas dovolí vtípek, ušklibnutí.

Drogy, tělesná vylepšení, bestiální vraždy na břehu noční Seiny, teroristé, kvantově řízená UI, která trpí ztrátou paměti, hermetismus, černá mše... Vlastně je těch ingrediencí příliš, celkový obraz se pod jejich vahou místy tříští. Nemluvě o tom, že například fascinace značkovým zbožím vede až k parodii, sdělení „Clare se otočila na podpatku od Guccioho“ působí spíš směšně než zajímavě (u Gibsona tohle uhranutí značkovou technologií a oblečením ještě funguje, tady není občas jasné, jestli si autor dělá legraci nebo jde o kouzlo nechtěného). Rovněž explicitní popisy sexuálního konání někdy připomínají pubertální vtípy. Ale to všechno vůbec neznamená, že kniha není zajímavá, napínavá a čtivá. Naopak, jsem velice ráda, že kyberpunku – byť v pozměněné podobě – neodzvonoilo (ať už ten současný nazveme post-kyberpunk, neokyberpunk či nějak jinak) a zdá se, že se mu i na prahu nového tisíciletí daří. A co se *Grimwooda* týče, dle doslovu si teprve jeho další romány vydobýly širší mezinárodní uznání. Autorovo vyzrávání můžeme sledovat i my, překlady se už připravují.

hodnocení: *** ½

Výše uvedený text najdete v červnové Ikarii.

Magda Dědková

Michal Hvorecký, Plyš

23. května 2007

(Michal Hvorecký: *Plyš*, překlad: Martina Šulcková, grafická úprava a návrh obálky: Redesign, Labyrint, edice Labyrint fresh, 2007, 234 stran, 225 Kč, brožované, ISBN 80-85935-74-0)

Webová pornografie - to je hlavní téma příběhu románu *Plyš*. Ne ovšem jediné hlavní téma. Vlastně celý román *Plyš* je hlavním tématem románu *Plyš*.

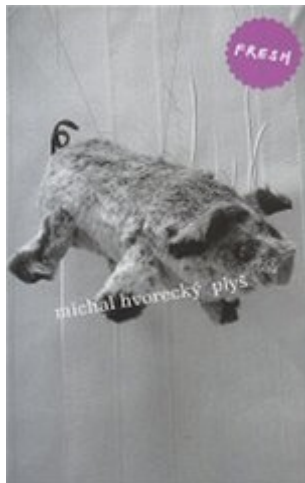
Irvin Mirsky, přestože je původem z Bratislavy, je ve skutečnosti vykořeněncem. Svět okolo nás je pro něj obtížným snem, chvilkovou přestávkou mezi dvěma seancemi u počítače, v němž pro něj existuje ten jediný skutečný - neboť skrytý za obrazovkou - vesmír, vesmír pornografických klipů, filmů a představ. Vesmír, který pro něj znamená vše. Vesmír, který ho pohltit, přivlastnil si ho a spotřebovává ho stejně, jako alkohol, kokain nebo heroin spotřebovává jiné.

Když Irvin sedí u počítače a brouzdá se nepřehlednými haldami stránek a souborů, věří tomu, že svoji závislost má pod kontrolou a že může kdykoliv přestat. Když přestane, dostává absták stejně tvrdý a dramatický, jako kdyby si rozšlapal injekční stříkačku se svojí pravidelnou dávkou koksu. Prošel tolika ambulancemi a léčebnami, že sobě podobné poznává podle držení těla, podle očí, podle gest. Jeho útky před sebou samým končí vždy stejně, ze snového světa okolo nás se vrací do svého vesmíru skládajícího se z pixelů, vytvářejících obrazy nahých těl.

Reálný svět je pro Irvina náhražkou, protože on sám vlastně vznikl jako náhražka. Irvin Minsky první zemřel jako dítě a Irvin Mirsky druhý byl pokusem rodičů zaplnit prázdné místo, které tak vzniklo. Tady vlastně jsou kořeny jeho závislosti - v závislosti rodičů na někom, kdo přestal existovat. Na oplátku jeho rodiče brzy zemřeli při nehodě, ale výchova v závislosti ho naformovala k životu v závislosti.

Příběh začíná jedním z jeho útěků před internetem. Irvin putuje světem, vyhledává končiny, kde o internet nezavádí, žije z ruky do úst - a fotografuje. Vykořenil se ale málo a tak ho dostihne nabídka. Jeho fotografie z cest se líbily a nabídka na stipendijní pobyt v City, hlavním městě Superevropy, byla lákavá. Vrací se zpět do civilizace - do supercivilizace, k internetu a zpět ke své závislosti. Opět se ponořuje do světa iluzivního sexu, do světa, jehož součástí jsou rady Erotické Eriky. A při jednom svém výletu do pravoúhlého bludiště města se s Erotickou Erikou setkává.

Michal Hvorecký vytvořil obdivuhodnou koláž obrazů a témat, kterých se průběžně dotýká i ve svých povídkách. Současný svět, přívěsek korporátních kultur, je jeho ironizujícími brýlemi transformován do hypertrofické podoby. Děti dostávají jména jako Nokia, Adidas, Mercedes (kdo dnes tuší, že automobil se jmenuje podle dcery majitele továrny?), do telefonu se představují i sloganem své značky. Symbolem je tu také samotné necitelné City, krabice na bydlení a na psací

stoly. Skutečný svět, kterým Irvin prochází při svých pokusech o abstinenci, je tu podán mnohem snověji, než jeho zážitky.

Nečekejte ale pornografický román, Michalovým cílem není popisovat to, co Irvin vidí, ale to, co Irvin prožívá jako důsledek své závislosti. Tak, jako je snový a iluzivní svět webové pornografie (té skutečné, současné), tak snový a iluzivní je i Irvinův příběh. Zároveň také příběh drsný a tvrdý, v němž se stírá hranice mezi realitou a ne-reálností. Mezi realitou Irvinova života a ne-reálností toho, co prožívá, mezi realitou naší a ne-reálností toho, v čem my sami žijeme. Webová pornografie tu patří mezi mnohé symboly, které na nás Michal Hvorecký valí ze všech stran. Symboly, které se staly součástí našeho světa, a jejichž současné obrysy a trendy v *Plyši* nabývají podobu skutečnosti.

Michal Hvorecký je velmi specifickým fenoménem naší (míněno česko+slovenské) literatury. Žánrově jeho práce formálně patří do SF nebo na jeho pomezí, ve skutečnosti je fascinován nikoliv dalekou a globální hamiltonovskou či reynoldsovskou budoucností. To, co nám ve svých příbězích předkládá, je spíše svět Obchodníků s Vesmírem nebo Brutálního byznysu, svět bezprostředně - a nelitostně - extrapolující současné tendence.

Jeho hrdinové jsou konzumováni konzumním světem, pestře potištěné plechovky od koly válejší se v koši na odpadky mezi pestře potištěnými pytlíky od hamburgerů a ještě pestřeji potištěnými krabičkami od cigaret. Dávno vyprázdňené jednorázové obaly se stejně jednorázovým obsahem, lákavost povrchu versus nicota obsahu.

Plyš není jednoduché čtení. Michal nepíše intelektuální texty, ale sám při práci na nich používá hlavu a totéž zařízení musí použít i čtenář, aby se dostal pod povrch. Neboť - na rozdíl od jeho hrdinů - jeho texty nejsou uvnitř ani prázdné, ani na jedno po(u)žití.

pagi

China Miéville, Jizva

30. května 2007

(*Jizva (The Scar)*, Miéville, China, Nakladatel: Laser-books, Překladatel: Milan Žáček, Obálka: Edward Miller, Redakce: Tomáš Jirkovský, Helena Šebestová, Jolana Čermáková, Rok vydání: 2004, Počet stran: 560, Rozměr: 130 x 200, Provedení: paperback, Stav: dotisk, cena 295.00 Kč)

Tak jsem se na poslední dva měsíce trochu zaměstnal :-)

Miévillova *Jizva* je kolosální román barokních rozměrů, který se ze všeho nejvíce hodí na dlouhé zimní večery. Já jsem si ho dal spíše jako takovou jarní "rozevíčku" :-)

Jizva je druhý román ze světa Bas-Lagu, který na předchodí *Nádraží Perdido* má jen pár interních odkazů, ale jeho znalost není pro čtenáře *Jizvy* nijak nutná. Dlužno podotknout, že právě *Nádraží Perdido*

vzbudilo ve své době značný rozruch – a to jak v zahraničí tak u nás. Akademie SFFH mu v roce 2003 udělila hned tři ocenění: nejlepší SF, nejlepší fantasy a nejlepší zahraniční kniha. Ohlas byl velký a musím se přiznat, že i já jsem tehdy za tuto knihu nadšeně loboval. Pocity z ní ve mně zůstaly velmi silné, ale trvalo mi několik let, než jsem se odhodlal okusit pokračování.

Jizva se dějově odehrává těsně po událostech z *Nádraží Perdida*. Belis Chladnovína (bývalá milénka Izáka Dana der Grimnebulina) prchá před milicí z města Nový Krobuzon. Je velmi talentovanou lingvistkou a tak se jí podaří dostat se na loď plující do kolonie Nova Esperium. Loď převáží i několik přetvorů – znetvořených odsouzenců – kteří trpí v podpalubí. Mezi nimi je trestanec Tanner Vak, který se sblíží s mladým námořníkem Šekelem.

Základní zvrat nastává, když je loď přepadena piráty a Belis, Tanner Vak i Šekel jsou zavlčeni na podivné plující město, které tvoří neuvěřitelné množství lodí spoutaných k sobě. Tady začíná ten pravý příběh *Jizvy*, ve kterém China Miéville zúročuje všechny své dosavadní autorské poznatky z psaní *Nádraží Perdida*.

Opět jsou silnou stránkou knihy rozsáhlé popisy. S městem Armadou se seznamujeme postupně na rozsahu téměř dvou set stran. Pomocí očí Belis Chladnovíny můžeme spatřit detailní a často znepokojivé obrazy, které tolik evokují malby Hieronyma Bosche. Město má svoji historii, vládnoucí třídu a velké či menší politické hráče. V tomto se *Jizva* dost podobá *Nádraží Perdido*, které ze začátku také věnovalo veliký prostor popisu města. Můžeme tuto pasáž podrobit přímému srovnání a výsledek bude velmi nejistý. V *Jizvě* se totiž Miéville vyvaroval nedělovosti a zdoluhavé popisy prokládá dějotvornými pasážemi, které přece jenom posouvají příběh kupředu. *Nádraží Perdido* místo toho stagnovalo, na druhou stranu mělo situaci ulehčenou v tom, že Nový Krobuzon byl ve své sevřenosti působivější, než otevřeně pojatá plující Armada.

Pokud za sebou máte předchozí román, tak ani popisy jednotlivých ras a jejich dovedností (svět Bas-Lagu je velmi rozsáhlý a barvitý) pro vás nebudou novinkou a budou trochu unavovat. Celkově na mne *Jizva* ze začátku nepůsobila tak omamným dojmem jako *Nádraží Perdido*, které mne svého času úplně pohltilo. Možná je to způsobené tím, že za ty čtyři roky jsem už trochu proti "pocitu údivu" otupěl a jen tak něco mne nesrazí na kolena :-)

Děj teče pomalu a hustě jako zcukernatělý med, Miévillovi dlouho trvá, než si rozestaví figurky pro hru a při čtení můžeme postrádat fascinaci prostředím, které bylo v době uvedení *Nádraží Perdida* jako blesk z čistého nebe. Naštěstí tady máme životné charakter, které mají motivace, strachy, fobie, tužby, lásky... Prostě vše, co potřebují k věrohodné existenci v makabrozním světě Bas-Lagu. Obzvláště Belis Chladnovína je velmi propracovaná postava – budete jí věřit všechny pohnutky a když bude smutná, tak i vám nebude zrovna do zpěvu.

China Miéville odhaluje postupně tajemství, která v sobě skrývá pirátská Armada a s každým strhnutým závojem se ponořujete hlouběji do příběhu. Funguje to spolehlivě, protože Miéville přesně dávkuje napětí a tajemno tak, že vaše pozornost zůstane napnutou strunou, na kterou China mistrně hraje svůj opus a nedovolí, aby praskla přílišným tlakem.

Střídá tempo příběhu, popisy s dějem, jednotlivé hrdiny odlišných charakterů.

Na stylu psaní je fascinující ještě jedna věc. Veškeré akční scény jsou psány pomocí velmi dlouhých a komplikovaných souvětí, které nezřídka zaberou celý odstavec. To je vlastně úplně proti logice psaní, když chcete zrychlit děj, musíte používat věty úsečné, krátce úderné – China místo toho začne věty natahovat. Troufám si tvrdit, že komukoliv jinému by to nefungovalo, ale Miéville je úchvatný vypravěč a pomocí této techniky dokáže docílit, že všechny akční scény působí jako něco z filmu režirovaného Johnem Wu. Vše se najednou zpomalí, vy přestáváte dýchat a oněměle sledujete hlavního hrdinu, jak se v tanci smrti probíjí nepřáteli. Ale abych vás příliš nenamlas – akčních scén je v románu pomálu. Jejich jedinečný styl mi ale stál za tento odstavec v recenzi. Celkově je tempo knihy více než umírněné pro autorovu fascinaci vlastním světem.

Miéville staví svůj příběh s celou řadou temných zakoutí, zatajených informací a skrytých pohnutek svých hrdinů. Záhady odkrývá postupně a dává tím nový význam předchozím stránkám. Abych to vysvětlil: Když jsem se *Jizvou* prokousával, většinu času jsem si říkal, co na tom kdo vidí. Ano – jednoznačně to je kvalitní román, ale má také celou řadu vad a nedostatků. S odstupem od *Nádraží Perdida* se mi zdálo, že *Jizva* nemůže dopadnou lépe, jak lehce nadprůměrné intelektuální čtení žánru New Weird. Na konci ale Miéville předvedl, že nejen popis fascinujícího světa je jeho silnou stránkou, ale také do detailu promyšlený příběh, který není polopaticky servírován, místo toho vyžaduje značnou spolupráci čtenáře.

Po dočtení *Jizvy* jsem ještě den chodil jako v mrákotách a přemýšlel nad motivací hrdinů, jejich osudy... Docházeli mi nové souvislosti a tehdy jsem poznal, že *Jizva* je něco víc, než průměrný román ze zajímavého prostředí. Je to náročné čtení, kterým se nemusí každý prokousat beze ztrát. Možná že po cestě někdo odpadne – a mne to bude mrzet dvojnásob. *Jizva* v době svého uvedení sklídila velký ohlas a recenze překypovaly nadšením a maximálními hodnoceními. Mne teď velmi těší, že i po několika letech a celé řady dalších knih z žánru New Weird, neztrácí *Jizva* nic ze své působivosti – byť to tak ze začátku může působit.

Ano. *Jizva* je občas rozvláčná až rozplzlá. Popisy nejsou tak fascinující jako v *Nádraží Perdido*, ale oproti němu je výrazně dějovější a navíc se drží lidského rozměru. Miéville daleko více zajímá, co jeho hrdinové cítí a proč jednají tak, jak jednají. Kniha je bezesporu další autorský krok a já konstatuji, že správným směrem. A teď zásadní otázka: Je *Jizva* lepší než *Nádraží Perdido*? Těžká odpověď. Určitě je jiná – ale stejně zůstává zatraceně dobrá. Užijte si ji.

Převzato z blogu Petra Čáslavy.

Petr Čáslava

Michal Viewegh, Andělé všedního dne

5. června 2007

(Michal Viewegh: Andělé všedního dne, obálka: Igor Malijevský, grafická úprava: Bedřich Vémola, Druhé město, 2007, 124 stran, 150 Kč, vázané, ISBN 80-7227-256-3)

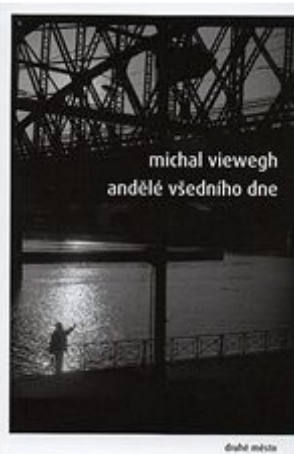
Hachamel, Ilmuth, Nith-Haiah a Jofaniel jsou čtyřčlennou operační skupinou andělů. Ester, Zdeněk a Karel je trojice lidí, kteří budou spojeni společnou smrtí. Celý příběh pak je jakýmsi kolektivním mezirasovým štafetovým během. Pomyslný vypravěčský kolík se ale předává jen mezi první pětici z tohoto seznamu - a myslím, že odpověď na to, proč mezi vypravěči chybí Zdeněk i Karel, je dost důležitá a souvisí se smyslem celé knihy.

Především Vieweghův Bůh je jeho vlastním Bohem, nikoliv Bohem Bible, stejně jako jeho andělé jsou obyvateli jeho vlastního panteonu nadpřirozených bytostí (můžu vlastně u monoteistického náboženství použít termín *panteon*?). Andělé jsou tu především dohlížitelé, mají dvě hlavní a jednu vedlejší úlohu. Ty hlavní jsou glosovat život, úmysly a také minulost tří lidských hrdinů a jejich okolí, a tu a tam je v jejich posledním dni potěšit. Tou vedlejší úlohou je vysvětlit čtenáři, co a proč vlastně v příběhu dělají. Čili fungují zhruba jako tlumočníci mezi autorem, postavami a Bohem na jedné straně a čtenářem na straně druhé. A protože i oni sami jsou na straně Boha (a autora), tak to hodnotím jako těžkou přesilovku.

Ester, Zdeněk a Karel jsou obyčejní lidé - vlastně ne tak stoprocentně obyčejní, protože onoho pátečního rána 2006, kdy se děj celé novely odehrává, zemřou. Ale jinak to jsou lidé, jejichž dosavadní život se pohybuje v pásmu obyčejnosti. Žádní velcí hrdinové, žádné silné osobnosti, trochu jako postavy Jaroslava Papouška (ať už z filmů homolkovské série či z Cesty kolem mé hlavy) nebo jako uživatelé páralovských Radostí až do rána. Každý z nich je něčím charakteristický a odlišný, ale právě obyčejnost je jejich hlavní spojující charakteristikou.

Michal Viewegh psal tuto svoji novelu jako určitou reakci na osobní prožitek, do postav andělů dal kousek ze svého vlastního soužití s těžkou smrtelnou nemocí v rodině. I andělé vědí o přicházející smrti všech tří postav, i oni se snaží nějakým způsobem svým svěřencům splnit nějaké drobné přání, udělat jim alespoň malou radost, a zároveň vědí, co přichází, a i oni se s tím srovnávají. Michal Viewegh je navíc spisovatel, a tak svůj osobní prožitek použil jako prizma, filtr, nepopisuje to, co se odehrávalo v jeho okolí, ale pocity, které prožil, se snaží transformovat do podoby samostatného a nezávislého příběhu. Právě tohle vše dohromady je asi hlavní důvod, proč z lidí je vypravěčkou trochu nelogicky jen Ester, autor se při psaní hodně soustředil na své vlastní pocity a čtenáře (a formální stránku textu) nechal trochu stranou (*).

Filozofický náboj této novely je silný, tento text není jen pouhým terapeutickým vypsáním se z traumatu umírání a smrti blízkého člověka, přece jenom Viewegh je *pan* autor. Ale v této novele se pohybuje - z pohledu literární fantastiky - „pouze“ v oblasti slipstreamu, fantastický motiv použil proto, aby mainstreamovému čtenáři něco sdělil, něco natolik vážného a specifického, že standardní postupy mu pro to nestačily. Pro zařazení Andělů do kategorie literární fantastiky mi v nich přece jenom kousek chybí - ono neffovské *něco je jinak*. Lidské postavy příběhu a jejich osudy jsou nedotčeny kontaktem s nadpřirozenem, andělé vlastně komunikují jen se

čtenářem a sdělují mu fakta, která by mu mohla být předána i jinak. Jejich úlohou je předávat filozofickou rovinu příběhu čtenáři a také svými dialogy trochu odlehčit onu neodvratnost, která je předem dána, nic moc víc.

Pro mainstreamové čtenáře - obdivovatele Viewegha to je určitě zajímavá kniha, kterou si s nadšením přečtou a odnesou si z ní to, co do ní autor vložil a co se čtenáři chtěl komunikovat (více viz tento [rozhovor](#) Alice Horáčkové s ním na iDnes). Z pohledu člověka, jehož *way of life* se s autorem setkává jen v několika málo jeho příbězích, to je v oboru literární fantastiky dílo nanejvýš průměrné hodnoty. Prodejní cena navíc věrně odráží tržní pozici autora a pohybuje se výrazně výš, než jak je obvyklé u knih podobného rozsahu a úpravy v SFFH.

Umírání hrdinů je v literatuře oblíbeným tématem, už z podstaty to bývá silný příběh. Ale obyčejná smrt obyčejných lidí? Nic moc častého, protože to dobře popsat je fuška a vyžaduje to odvahy, talent a nápad. Ve zlatém fondu SF přesto existuje ukázkový kousek - povídka Chladné rovnice (Cold Equations) Toma Godwina. To je příběh - vlastně **PŘÍBĚH**, a musím při vši úctě k Vieweghově literárním dovednostem konstatovat, že zatímco Chladné rovnice si pamatuji i po dvou desítkách let od jejich přečtení, Andělé všedního dne skončili v mé krátkodobé paměti.

(*) V poslední době jsem i já prožíval něco podobného jako MV, a tak - jako člověk - tohle vše vnímám, chápu a respektuji, jenže jako recenzent to musím vidět i z druhé strany; to dodávám pro všechny ty, které moje věta před hvězdičkou pobouřila.

pagi

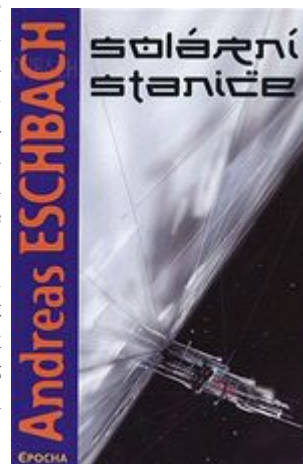
Andreas Eschbach, Solární stanice

31. května 2007

(Andreas Eschbach: *Solární stanice* (Solarstation), překlad: Ondřej Miller, obálka: Martin Houf, Epoch, 2007, 253 stran, 239 Kč, brožované, ISBN 80-87027-22-6)

Američané pustili Vesmír i s raketoplány Japoncům a ti mají na oběžné dráze ohromnou malou stanici. Malou velikostí obytných prostor, je to sestava kontejnerů pro deset lidí, velkou svým plachtovým solárním článkům. Jenže na ní začne docházet k podivným událostem. Mikrovlnný paprsek, přenášející energii na Zemi, se nedá zaměřit na přijímací anténní systém a k dovršení všeho je jeden z devítičlenné osádky nalezen mrtvý.

Vypravečem je Američan Leonard, který se dostal k japonskému kosmickému programu jako slepý k houslím (pro ty, kdo neznají: někdo mu ty housle podal). Má kumulovanou funkci, jak už to na takových kosmických stanicích (aspoň v řádných SF) bývá - stará se o její provozní záležitosti od

úklidu po hladký provoz vzduchových filtrů, a k tomu mu jeho nadřízení na Zemi přiřadilo funkci bezpečnostního pracovníka. Na tu nemusel celou dobu pomyslet - až v okamžiku, kdy se na stanici začaly dít divné věci, zapnul velitel stanice pomyslné tlačítko a Leonard tak začal hrát v tomto příběhu podstatnou roli.

Andreas Eschbach tu kombinuje dvě zápletky, které se protínají - jednak „malou“, totiž kosmickou záhadu zamčeného pokoje, jednak „velkou“, globální politickou situaci na Zemi, postavenou na dnešních trendech a troše (kupodivu dobře vystavěné) fantazie. Ta globální tematika vytváří kulisu k akčnímu dramatu, a brzy zjistíte, že ta „malá“ zápleтка je ve skutečnosti spíše komorní než malá. Oč je komornější, o to více je dramatická - při čtení jsem si vzpomněl na knížku (a velmi povedenou televizní inscenaci, oboje víc než letité) *Zločin v Duhovém zálivu*.

Leonard - kromě toho, že umí zacházet se smetákem, či přesněji s jeho kosmickým ekvivalentem, je nejenom bývalý pracovník bývalého NASA, ale také bývalý voják. Najednou zjistí, že tyhle jeho zkušenosti, které se snažil zasunout hluboko do podvědomí, se mu v jeho druhé funkci a v situaci, do které se dostala osádka stanice, ztraceně hodí. Poslední třetina příběhu, když už jsou karty rozdány a pachatelé zjištěni, je pádivým akčním příběhem, v němž jde o životy nejenom kosmonautům na stanici, ale také spoustě lidí na Zemi. Protože ten, kdo ovládá stanici, řídí mikrovlnnou troubu, do které se vejde pizza o průměru kilometr...

Příběh je ozvláštněn interakcemi několika kultur, hodně si užijete při Leonardových popisech jeho soužití s japonskými kosmonauty (a také s jednou japonskou kosmonautkou, milé zpestření příběhu), pobavíte se paradoxy vývoje americké ekonomiky, které Leonarda poslaly do Vesmíru skrz Tokyo. Napětí a akce má v těchto pasážích příjemnou protiváhu, odlehčující tragickou situaci osádky stanice, a tak se tento příběh začleňuje do kategorie lepších vlakových čtení. A také dokazuje, že nakladatelé nemusejí být závislí jen na překladech z angličtiny.

pagi

Dan Simmons, Dost světů a čas

10. července 2007 | 2:00

(Dost světů a čas /Worlds Enough and Time/ - Simmons, Dan, Nakladatel: Laser-books, Překladatel: Jiří Engliš, Petr Kotrle, Jana Radková, Obálka: John Picacio, Redakce: Tomáš Jirkovský, Helena Šebestová, Rok vydání: 2007, Počet stran: 288, Rozměr: 130 x 200, Provedení: paperback)

Ucelený pohled, neboť všechno ostatní je ubohost. - Tak začíná nejenom Fowlesův román *Daniel Martin*, ale také vyšperkovaná sbírka *Dost světů a čas* jednoho z předních autorů vědecké fantastiky a hororu - Dana Simmonse. A skutečně tomu tak je, mít dost světů a čas, pak budete o kousek blíže k tomu, abyste získali ucelený pohled na svět, vesmír a vůbec. V pěti zdánlivě nesouvisejících "kratších" pracích pana Simmonse naleznete zejména psychologickou drobnokresbu jednotlivých charakterů, trochu z hororového mrazení, špetku silných emocí, poutavý příběh a zejména profesionální nadhled, se kterým dokáže každému příběhu vtisknout skryté plány a odkazy na naši soudobou společnost.

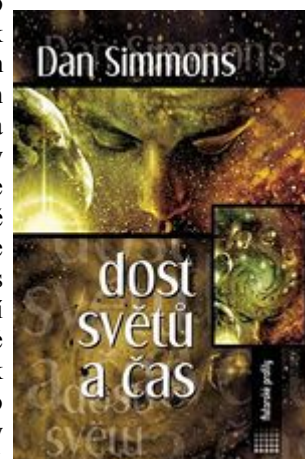
Samostatnou kapitolou se pro čtenáře stávají předmluvy, jak k celé sbírce, tak k jednotlivým povídkám. Autor nám v nich předává profesní pocity a zkušenosti, které doprovázely vznik každého z příběhů, ale nezapomíná přitom bravurně odbíhat k zajímavostem ze svého života, aby se s neskutečnou grácií a lehkostí vrátil k uvedení povídky. Skvělé provedení celé sbírky pak dokresluje drobnosti jako výtečná redakce, životopisný medailónek a zejména skvostné překlady profesionálů, kterými Jana Radková, Petr Kotrle a Jiří Engliš bezesporu jsou.

Povídku *Lov na Kelly Dahlovou* jsme poprvé měli možnost si přečíst v megaantologii *Science Fiction 1995* (Netopejř, 1997) a po čtivých předmluvách tak dostáváte vpravdě geniální úvodní text, který nastoluje atmosféru celé sbírky. Nosná linie příběhu, ve které se bývalý učitel ocitne v trochu jiné realitě a pod tlakem okolností se vydává chytit svou bývalou žačku, posouvá do jiné roviny vnímání právě retrospektivní prostředí hlavního hrdiny, které nám objasňují pozadí neradostného dospívání Kelly a role, jakou sehrál v jejím životě. Psychologickou hříčku nazval sám autor romantickou komedií, ale smát se při její četbě rozhodně nebudete. *Lov na Kelly Dahlovou* opravdu vypovídá o lásce, ztrátě, zradě, posedlosti a skrze spisovatelský um naznačuje, jak můžete z ničeho napsat skutečný majstrštyk.

Také se *Sirotky ze Šroubovice* jsme měli to štěstí se už jednou v češtině setkat (in *SF legendy*, Beta 2000). Novela odkazuje na světy Hyperionu a Endymionu a naznačuje osudy skupiny Aeneanů, kteří se vydali najít svůj nový svět, cestou za hledáním ráje se však ocitnou v systému jedné dvojhvězdy, kde stojí před zapeklitým problémem - zachránit zapomenutou enklávu lidstva. Inteligentní space opera, která připomene to nejlepší z nezapomenutelných eposů.

Devátý Av pak odbočuje k vesmíru Ílionu a Olympu, kde se na Zemi obydlené několika tisíci posledními lidmi starého typu, očekávají oslavy finálního faxu, zorganizované postlidmi. Už z předmluvy je jasné a po přečtení povídky ještě jasnější, proč Simmonse rozlobila omezenost jeho žáků na jednom workshopu. Depresivně laděná povídka sklouzává k zamyšlení nad věky trvajícím antisemitizmem. Spíše hříčka s dalekosáhlým dopadem na naše vnímání světa, vždyť ucelený pohled nám určitě nechybí. Itbáh al-Jahúd!

Na K2 s Kanakaredesem jakoby mimoděk popisuje výstup na jednu z nejvražednějších hor planety Země. Trojice mladých a zajištěných dobrodruhů se ocitne v situaci, kdy mezi sebe musí přijmout mimozemského Posluchače Kanakaredese. Z původní averze a strachu z neznámého okupanta se brzy vyvine téměř přátelství a hmyzák se stane plnohodnotným členem týmu, byť jen na několik dní. Pozemšťané díky tomuto dobrodružství dojdou k prozření a zaslechnutí Písně, ale o tom povídka není. Forma deníku, vedeného jediným přeživším členem výpravy nabízí neopakovatelný zážitek z pocitu vcítění se do ztráty. Požitek četby, která se zářvává hluboko pod kůži, aniž byste na jedné stránce byly ujišťování o potocích krve a podobných akčních klišé, umocňuje celková bezútěšnost, melancholie, přesto však

zůstává naděje, na kterou se vždycky upneme. A proč? Protože tam je.

Poslední záležitost s názvem **Konec gravitace** je filmovým scénářem, který se možná někdy dočká zfilmování. Příběh stárnoucího spisovatele, který se vydává do sovětského kosmického městečka Bajkonur, objasňuje mnoho z neobjasněných událostí doby, kdy byl kosmický závod záležitostí prestiže dvou velmocí a zprostředkovává nám pocity umírajícího, který se vyrovnává s nadcházejícím koncem.

Simmons se nejenom díky skvělým (i horším) překladům zapsal hluboko do srdce českého milovníka fantastiky. Stačí si projít nominace a vítězství v cenách Akademie SFFH (Hyperion, Endymion, Doba mrchožroutů, Vzestup Endymionu, Láskosmrt, Děti noci nebo Ílion) a hned je jasné, že literární a imaginativní kvality tohoto spisovatele jsou nesporné. Onen ucelený pohled, na který autor tolik apeluje, se mu podařilo vytvořit pomocí neméně poutavých předmluv ke každé z povídek. Dan Simmons má v pohledu na svět jasno a touto sbírkou se nám možná snaží sdělit, jak krásné je žít a přemýšlet, milovat a netruchlit, protože všichni jsme součástí tohoto bláznivce zvaného svět. Vždyť už v Hyperionu jsme byli svědky uceleného pohledu na rozmanitost žánru science fiction. Bavte se dobře.

Jan Pechanec

Ondřej S. Nečas, Případy hejtmana Ambrože

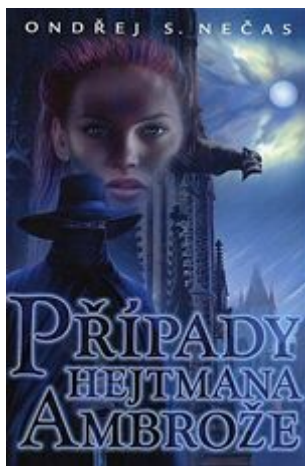
8. června 2007 | 7:00

(Ondřej S. Nečas: Příběhy hejtmana Ambrože, obálka: Jan Patrik Krásný, grafická úprava: Mirek Dvořák, KJV - Poutník, 2007, 365 stran, 215 Kč, brožované, ISBN 80-85892-68-8)

Soudce Ti zkřížený s ankh-morporskou Noční hlídkou - tak nějak by se v kostce (či přesněji v jedenapadesáti písmenech) dala charakterizovat tato velmi zajímavá fantasy.

Město Bludov, hlavní dějiště tohoto příběhu, kupodivu nepatří do blízkosti Šumperka (kam by podle jména a středoškolského zeměpisu patřilo), ale rozkládá se (v tom lepším ze dvou hlavních smyslů tohoto slova) v blíže neurčeném mírně fantastickém světě.

Hejtman Ambrož Zátka, velitel městských strážníků, měl dva hlavní úkoly a jeden melouch. Ty hlavní úkoly byly řídit činnost městské stráže tak, aby byli spokojeni jak měšťané (tedy aby chudina moc nezasahovala do jejich životů) i královští úředníci (tedy aby měšťané i chudina nerebelovali proti berním, clům a dalším - pro královské úředníky důležitým, pro lid obecný i měšťanský otravným - produktům královské moci). Ten vedlejší byl vyšetřovat zločiny - nejenom takové, které se dotýkaly berní a cel, či potrefily vážené měšťániny, ale zločiny v Bludově vůbec.

Někdy, když měl hejtman a jeho lidé štěstí - nebo smůlu, jak se to vezme - ty zločiny byly takového rázu, že zasáhly jednu nebo dokonce obě vládnoucí skupiny, jindy to byly věci, které by nejradši dotčení zasunuli pod koberec nebo za kredenc. Jenže Ambrož měl jednu výraznou (ne)ctnost: zločin pro něj byl zločin, ať se přihodil komukoliv, a spravedlnost považoval za statek, na který má nárok každý, zejména oběť. A z nich zvláště ty oběti, které se již samy spravedlnosti nemohly dovolávat, neb byly uvedeny do stavu bezživotí.

Kniha vlastně obsahuje dva romány, ucelené detektivní příběhy, které v leccems připomínají vyšetřování, jaká vedl van Gulikův soudce Ti. Podobně jako soudce Ti i hejtman Ambrož se pohybuje v prostředí, které je pro čtenáře exotické. A stejně jako on, i Ambrož dostává na talíř záhadu, která vzniká synergickým efektem více na sobě nezávislých zločinů a tajemství, řádně promíchaných díky interakci zúčastněných postav.

S Ankh-Morporkem mají tyto příběhy společný jak koncept stráže, tak úlohu jejího velitele (pravda, ani slovo o náklonnosti hejtmana Ambrože k alkoholu) i to, že tu vystupují nadpřirozené bytosti, včetně členů městské stráže (paří do ní jeden golem a několik víl). Také tu není jeden vysloveně hlavní hrdina, ale to není specifická vlastnost pouze Noční hlídky, známe to třeba také z mnohem staršího 87. revíru Eda McBaina.

Oba příběhy jsou zajímavé, čtivé, celkem dobře vystavěné jak samy o sobě, tak i ve svých zápletkách. Zatímco hejtman Ambrož je trochu tajemný - vlastně ho potkáváme téměř jen jako luštitel, ostatní postavy strážníků jsou velmi životné a plasticky pojaté, a podobně to platí i o většině ostatních, pokud se ovšem v příběhu vyskytují tak dlouho, aby se mohly projevit.

Ondřej S. Nečas se tu projevil jako dobrý autor - netoliko psavec, ale jako architekt příběhu. K psaní detektivek je zapotřebí směsi logiky a přesvědčivosti, a té se mu podařilo dosáhnout v míře, která z Případů hejtmana Ambrože dělá zajímavý čtivý a působivý příběh. Pokud tuto úroveň autor udrží a bude ji dále rozvíjet, má šanci se časem dostat do špičky české původní fantasy.

pagi

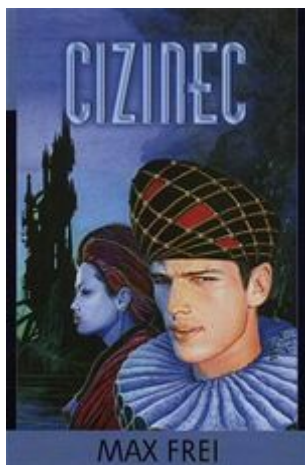
Max Frei, Cizinec

11. června 2007

(Max Frei: Cizinec (Čužak), překlad: Veronika Mistrová, obálka: Milan Fibiger, grafická úprava Dagmar Krásná, medailon autora: Veronika Mistrová, Triton, edice Trifid, 2006, 350 stran, 259 Kč (členové klubu Trifid 179 Kč), brožované, ISBN 80-7254-619-8)

Náš svět, založený na ranním vstávání, celodenní práci a večerním zalézání pod deku, není pro Maxe. Max je noční tip a snům dává stejnou váhu, jako každodenní realitě. Ve snech má svůj oblíbený bar a když mu jednou místní štamgast nabídne práci ve službách zákona, Max nadšeně přijímá. Problém je, jak dostat do „snového světa“ spolu s Maxovým „přízrakem“ také vnitřnosti, které si hoví v majitelově hmotném těle někde na opačném konci vesmíru. Nakonec to vyřeší jistý dopravní prostředek a spousta sendvičů. Kromě Maxe, je, zdá se, jídlo dalším z hlavních hrdinů příběhu.

Postavy se v jednom kuse ládují nemožným množstvím dobrého jídla, a když si zrovna nenacpávají břich k prasknutí, napájejí se kamrou (chutný kříženec mezi čajem a kávou), Kacharovým balzámem a výtečným vínem z tajných zásob příbuzných lady Melamori. Jak by také ne, když magii lze v Jechu (tak se jmenuje město, kde se Max zhmotnil) provozovat jen v souvislosti s přípravou jídla. V podstatě všech pět příběhů, které první díl *Labyrintů Jecha* obsahuje, nějak souvisí s jídlem –

obměňují se jen nešťastníci, kteří se mají stát potencionální potravou a možný strážník – většinou něco velice ohavného.

Komu se podaří prokousat trochu rozvrklým začátkem, zjistí, že kniha hýří šílenými situacemi a originálními nápady. Postavy jsou výtečně prokreslené. Dokonce ani moc nevdá, že mají naprosto nemožná jména. Nikde jinde než v Jechu, by se také jeden z padouchů nemohl chlubit jménem Džuba Čebobargo!

Město je protkáno sítí žrádel (Sytá kostra) a hospod (Opilá kostra), jeho obyvatelé žijí v domech tak rozlehlých, že je do jednotlivých místností nosí sluhové na nosítkách, kdo nemá v koupelně aspoň devět bazénů je za žabaře a základní pozdrav zní: *Vidím tě jako ve skutečnosti!*

Max nastoupí do úřadu Noční tváře Velitele Malého Tajného Pátracího Vojska, jehož stěžejní činností je odhalování magických zločinů (rozuměj kouzlení mimo plotnu). Postupně v sobě odhaluje nejpodivnější magické schopnosti a jeho kariéra závratně stoupá. Zatímco ve svém světě platil za neschopného smolaře, v Jechu se z něj rázem stalo dítě štěstěny. Jen kdyby si ještě ta bláznivá lady Melamori (na obálce Angelina Jolie s nenápadně poodhaleným nadrem) konečně uvědomila, co vlastně od Maxe chce. Jenže lady je nejen nebezpečná (dokáže vystopovat lotra, ať je kdekoliv), ale také chytrá, a tak si s Maxem (minimálně v prvním dílu) nic nezačne. Maxovi se totiž v jednom z příběhů „podaří“ získat „dar“ smrtících slin. Co se jeví jako plus v boji s nepřítelem, může být handicapem v jistých intimních záležitostech...

Všech pět příběhů obsahuje jakous takous detektivní zápletku, která nějak souvisí s osudem hlavní postavy. Max, nejen že je klikař, ale ještě má nos na maléry – jaký to paradox!

Suma sumárum je *Cizinec* příjemně oddechová četba, která se v pohodě obejde bez trpaslíků, skřetů, elfů a podobné havěti, úspěšně zamořující větší část fantasy literatury. Škoda jen, že příběh plyne tak hezky, že čtenář se o postavy valně nebojí a akční scény, kterých je ostatně poskrovnu, tím na zamýšlené akčnosti dosti trápí. Dějové kejkle a dialogy nutí čtenáře často do úsměvu, ale plácet se smíchy do kolen asi nebude. Tím je, zdá se, dosti vinen překlad, kterému by větší dávka humoru neškodila. Místo toho ale některé (naštěstí pro děj nedůležité) pasáže působí ani ne tak vtipně, jako lehce zmateně. Výborné jsou naopak dialogy postav - slovník generála Bubuty je nenapodobitelný.

Triton ve svém edičním plánu slibuje vydání dalších pokračování Maxových dobrodružství – pokud vydrží svižný děj a dobré nápady, rozhodně se je na co těšit.

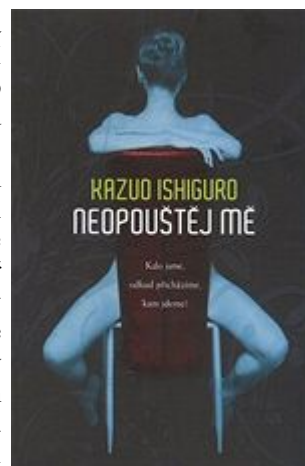
Hanina Veselá

Kazuo Ishiguro, Neopouštěj mě (Klony v defenzivě)

12. června 2007

(*Neopouštěj mě /Never Let Me Go/, Ishiguro, Kazuo, Nakladatel: BB art, Překladatel: Gisela Kubrichtová, Obálka: Jan Matoška, Redakce: Jana Strnadová, Jan Řehoř, Rok vydání: 2007, Počet stran: 272, Rozměr: 150 x 210, Provedení: hardback*)

Hailsham je anglická internátní škola na úrovni. Patří mezi tři nejlepší zařízení svého druhu v zemi, její studenti jsou předmětem obdivu i závidění. Škola má kromě krásných pozemků a účelně vybavených budov samozřejmě i skvělé vychovatele. Postupně ale čtenář získává dojem, že něco není v pořádku s tím hlavním, tedy se studenty. Osobní vzpomínky jedné z absolventek nám přibližují celkem bezstarostnou atmosféru prvních školních let i pozdější roky dospívání, vznikající přátelství i lásky. Přesto je zde spousta podivností: studenti nikdy nechodí ven z areálu školy, nemají žádné návštěvy, nemluví se o rodičích ani příbuzných. Jsou připravováni - ale k čemu vlastně? O řadě důležitých věcí se nemluví, studenti tato tabu dodržují. „Chci mluvit o všem, co se tenkrát stalo“, říká vypravěčka Kath, ale vlastně jsou to jen náznaky, jemné posuny, zdánlivě nic dramatického. Vychovatelé mají největší obavy z projevování citů, emocí; do svých šestnácti let viděla Kath pouze jednou plakat dospělého a připadalo jí to podivné a nepatřičné. Jenže ovládat emoce znamená také být lépe ovladatelný. Tihle studenti se málokdy na něco ptají a zdají se být zcela spokojeni s tím, co je čeká. Nejdřív budou pečovatelé a později dárce. Dárce orgánů. Podstoupí řadu dárcovských operací a nakonec zemřou. Ovšem to je ošklivé slovo, užívá se jiný výraz: oni prostě *dokonají*. Koneckonců, vždyť nejsou jako ostatní lidé, jsou jenom klony (nebo spíš kloni), kopie normálních osob.

Mrazivý příběh Kazua Ishigura *Neopouštěj mě* je jeho čtvrtým románem přeloženým do češtiny, kniha v roce 2006 získala Cenu za evropský román. Rodilý Japonec žijící od dětství v Anglii je také držitelem dalších dvou prestižních literárních cen, Whitbreadovy a Bookerovy. Námětu sci-fi použil poprvé, inspiroval ho jakýsi pořad v rozhlase o pokroku moderní medicíny a problémech etiky. Jestliže bylo vícekrát konstatováno, že ve sci-fi už žijeme, tento příběh klonovaných dárce nám to opět připomene – stačí se podívat do novin na debaty o kmenových buňkách, získaných z embryí. Zároveň ale není Ishigurův román nijak jednoznačný, postavy žijí v realitě, jejíž obrys není pevný, je zpochybňován dohady, výmysly a sny. Nic pro milovníky akčních příběhů, ale svým

způsobem mi to připomnělo P. K. Dicka a jeho „teologické detektivky“, jeho vidění matoucího světa, v němž si nemůžeme být ničím jisti. Ale zatímco Dickovi hrdinové se aspoň snaží o odpor, Ishigurovy postavy pasivně přijímají svůj osud po jediné žalostné „vzpouře“.

A je tu ještě něco: ta kniha je vyvedená. Mám na mysli úroveň řemesla; hned, jak jsem ji otevřela, vzpomněla jsem si na neméně vydařenou českou verzi *Jonathana Strange a pana Norrella Susanny Clarkové*. Kvalitní smetanový papír, dokonale vybraná sazba a provedený tisk. Taková kniha potěší oko, hmat a dokonce i nos, protože voní a bude vonět i po letech. To všechno je jeden z mnoha důvodů, proč stále vycházejí knihy, přestože máme internet.

Magda Dědková

Eric Brown, *New York Dreams*

13. června 2007

Brownovi trilogie Virex jsme na Sardenu již uvedli, tentokrát se můžeme směle podívat, jakým směrem se vyvine završení tohoto literárního triptychu.

Ve třetím díle trilogie **Virex** od Erica Browna nacházíme P.I. Hal Hallidaye silně závislého na virtuální realitě. Život prožívá ve fantazii, ve starodávné krajině virtuálního pobřeží ve Virginii. Jeho jediným společníkem je naprogramovaná Casey, křehká mladistvá dívka, která se o svůj skutečný život podělí jen krátce, než se odstěhuje. Hal není ve své závislosti sám. V bezútěšném světě USA jednadvacátého století, v otráveném prostředí, ve městech zamořených uprchlíky, je celkový, pokud vůbec dočasný, útěk nabízený VR silně lákavý.

Ale i závislí musejí někdy zpět do skutečného života. Během jedné takové přestávky je Hal zkontaktován svým dávným klientem Wellmanem, který pracuje jako výkonný ředitel Cybertechu, jedné z největších společností s virtuální realitou. Cybertech právě dokončuje revoluční technologii časového nastavení, která umožní uživatelům virtuální reality prožít celé dny subjektivního času v průběhu pouze několika hodin reálného času. Jenže Wellmanův nejlepší výzkumník, mladičká, autistická a zázračná počítačka Suzie Charlesworthová, se náhle ztratila a Wellman se obává, že byla unesena konkurencí.

Ne, že by chtěl Hal pracovat, ale spíše proto, že chce prokázat svému spolupracovníkovi laskavost, ujímá se případu. Jeho závislost na virtuální realitě však činí jeho návrat ke starým zvykům obtížným. Do toho se náhle vrací i Casey, tedy pravá Casey, což přináší další zodpovědnost a závazky, na které není rozhodně připraven. K tomu se to, co se původně zdálo jako jasný případ, stále více komplikuje. Suzie tajně pracovala na výzkumu fyzické existence lidské duše, pravděpodobně na příkaz záhadné skupiny známé jako Methuselah Project (Metuzalémský Projekt). A s touto skupinou má možná také něco společného bývalá Halova dívka jménem Kim Long. Stejně jako Suzie, mizí také Kim, a jak tomu nasvědčují brutální útoky na Hala, někdo opravdu nechce, aby přišel na to proč. Mezitím Kat Kosinski, agent undergroundové anti-VR skupiny Virex, pokračuje v boji, přestože důkazy začínají ukazovat na to, že vůdci organizace byli kooptováni (zvoleni „na přání“, ne volbami). Halův bývalý partner Barney Kluger, který, jak si Hal myslí, byl

zabit během předešlého případu, je zřejmě naživu. Tedy alespoň jeho vědomí, chyceno simulací virtuální reality. Ale jestliže je tělo Barneyho pryč, tak co vlastně zbylo?

Jako mix SF s mysteriózním příběhem, má román **New York Dreams** spád, je zábavný, ale nijak zvlášť výrazný. Jistý scénář budoucnosti brakové literatury a různé virtuální reality jsou příliš důvěrně známé a přestože je záhadnost velice zručně podána, dějové zvraty nejsou až tak překvapivé. Čtenář na všechno přijde pravděpodobně dřív než Hal.

Zajímavější je promyšlený přístup k postavám a k prozkoumání problematiky, vyvstávající ze vzrůstající dominance virtuální reality. Hal a Casey, Barney a Kat jsou plně vyvinuté postavy, bojující nejen s děsivou technologií a úkladnými vrahy, ale také se svými osobními obavami a neúspěchy. Záhady, které pronásledují, jsou jak ve vnějším světě, tak také v jejich vnitřním. Brown pohlíží skepticky na společenskou a mezilidskou cenu úniku do virtuální reality, který rychle mění Američany v národ, komunikující pouze sám se sebou. Důsledky vyjadřuje Halův zmatek k virtuální Casey, která byla naprogramována podle jeho vlastních idealizovaných tužeb, a k té pravé, která do těchto předepsaných škatulek vůbec nezapadá, a která navíc vyžaduje, aby s ní nějak komunikoval. Vyvstává také otázka, co se stane s vědomím, dostane-li se do digitalizované reality. Suzie Charlesworthová používá VR, aby zdolala vědecký výzkum o lidské duši, ale pro Barneyho Klugera bez těla a jeho osobnost uvězněnou ve virtuální realitě nabývá tato otázka na subjektivnosti. Pomalu zjišťuje, co se mu přihodilo a pokouší se zjistit, kolik z něj ještě zbylo a zda je tento přežívající zbytek ještě možno považovat za lidskou bytost.

Stejně jako předešlý díl jsou **New York Dreams** zcela samostatným příběhem a je možno je číst, aniž byste četli dva předešlé díly (i když jejich přečtení je jistě prospěšné). Příjemné zakončení série, jejíž síla neleží v uskutečnění žánrové konvence, ale v pozornosti, která je věnována postavám a tématu.

Victoria Strauss je spisovatelka a celoživotní čtenářka fantasy a science fiction. Pro více info navštivte autorčinu website.

Originál recenze naleznete na www.sfsite.com. Článek byl převzat se svolením autorky. Za překlad mnohokrát děkujeme Miroslavě Martinkové. Druhý díl trilogie chystá nakladatelství Triton.

Victoria Strauss

Eric Brown, *Newyorské blues*

24. července 2007

(Eric Brown: Newyorské blues (New York Blues), překlad: Pavel Toman, obálka: Jan Doležálek, grafická úprava: Dagmar Krásná, medailon autora: Martin Šust, Triton, edice Trifid, 2007, 352 stran, 199 Kč (členové klubu Trifid 149 Kč), brožované, ISBN 80-7254-841-5)

Druhé vyprávění o detektivovi Halu Hallidayovi nás vrací zpět do zrušených Států, do New Yorku přeplněného uprchlíky, do světa bez sekvojí, dubů, pohody a přátelství. Místo toho tu je virtuální realita, svět sám pro sebe - a pro všechny ty, kteří mají dost peněz na jeho návštěvu. Hal se umí

pohybovat v obou těchto rovinách, jeho povoláním - poté, co odešel od policie - je hledání zmizelých osob. A věřte, že jeho svět mu to moc neulehčuje. Spíš naopak...

Hal se nachází v dolní oblasti společenského žebříčku. Proto je překvapen, když se v jeho kanceláři objeví hvězda virtuální reality Vanessa Artois a požádá ho, aby našel její zmizelou sestru Canada. Ale to je jen první z překvapení, kterými ho následující hodiny a dny zalavá. To druhé následuje téměř v okamžiku - Vanessa jen náhodou uhne před vraždicím laserovým paprskem.

Hal se sice před čtenářem tváří jako nicmoc detektiv, vymlouvá se na štěstí, ale věřte recenzentovi: štěstí přeje jen připravenému. Hal se ve všech těch zmatcích a překvapeních dokáže zorientovat natolik, aby příběh postupoval dopředu. Někdy bolestivě, mnohdy ve víru akce, ale postupuje. Tu a tam se dočkáme oddychové pasáže, ať již do vzpomínky na dobu, kdy na Zemi ještě byly deštné pralesy, či k výchově pubertáka, ale tyto přestávky víceméně dokreslují atmosféru světa či příběhu a tak si je můžeme užívat do sytosti.

Eric Brown a jeho příběhy patří k tomu lepšímu (a ještě spíše výbornému), co v oboru současné SF můžeme na knihupeckých pultech najít. Velmi dobře propracovaný svět je tu základem, osnovou, do níž je všit vlastní příběh. I když tu první jen občas Brownův New York i Hal sám hodně rezonují s filmovou podobou Blade Runnera, oba světy toho mají dost podobného, i když hrdinové jsou z jiného těsta. Holoprojekce a virtuální realita jsou pro autora nejenom kulisami, ale také dějotvornými prvky, které dokáže velmi dobře zpracovat do příběhu a využívat je ve tvorbě a posunu zápletky.

Druhá návštěva ve stejném světě bývá Taxisovým příkopem nekompromisně ověřujícím, zda autor sedí na Pegasovi nebo na nějakém obyčejném polokrevníkovi. Eric Brown ukazuje, že je výborným textjockeyem, ví, kdy povolit otěže a kdy přitáhnout, kdy zpevnit krok, která překážka v příběhu potřebuje větší odskok, a kdy svému komoni dát příležitost oddechnout si před další prací. A také se mu podařilo udržet romantiku a sentiment v mezích, které čtenáře potěší a nepřebijí vlastní děj a jeho vyvrcholení. (Co ostatně měl jiného autor udělat, když chtěl psát i třetí díl?)

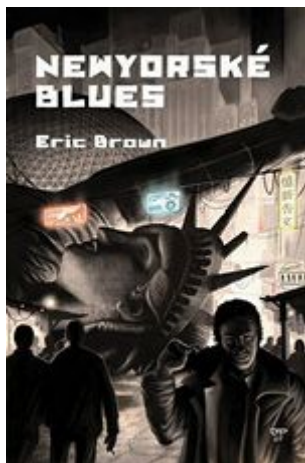
pagi

Neal Asher, *The Voyage of the Sable Keech*

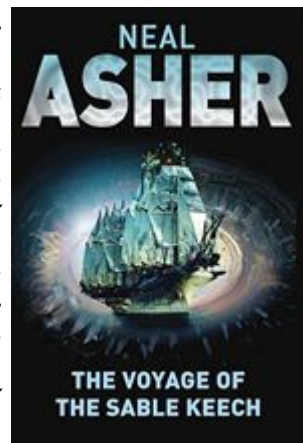
19. června 2007

Sable Keech je živý mrtvý a jediný, kdo byl vzkříšen pomocí nanoměničky. Byl ale infikován Spatterjayským virem, uspěl nebo se dostal příliš pozdě do oživovacího tanku? Po jeho stopách se vydává Taylor Blok, který se chce dozvědět pravdu. Vždycky chtěl příliš, příliš slávy, moci, kontroly, přesto vždy dosáhne toho co chce.

Prastará úlová mysl, nepochopitelná pro lidi, vyslala na tuto divokou planetu svého agenta, odhodlána získat „sprin“,

jed, který zabijí skoro nesmrtelné Hoopery. Janer se musí pokusit jej najít a zastavit. Mezitím je Erlin, stále postavená před otázkou nesmrtelnosti, vyrušena velmi rozzlobenou Surmovkou Gigantickou a začíná její nejpodivnější putování. Hluboko v oceánu, Spatterjayský virus prodělává hroživou změnu, která se dotkne všech. Po deseti letech se něco spícího probouzí a po prvotním otřesu z dávné války se zaměří na tento vodní svět. Snajprovi, strážci Spatterjaye, je doručeno nové robotické tělo. Mnohem lepší než předchozí: mocné motory, více smrtících zbraní, tlustší pancéřování. Již brzy je bude potřebovat...

The Voyage of the Sable Keech vyšla jako Asherova šestá kniha. Opět se v ní vracíme na vodní planetu Spatterjay. Od příběhu Stahovače uplynulo dlouhých deset let a mnoho věcí se změnilo. Spatterjayi nyní vládne plachta Větroplach, strážcem se stal Snajpr a původní Strážce je zatlačen do pozadí, aby se již brzy vrátil na své původní místo.

Na Spatterjay přilétá materák Taylor Blok s úmyslem zopakovat legendární cestu Sabla Keeche. Za tímto účelem nechal postavit obrovskou loď, na které se on a jeho vyvolení budou plavit po stejné trase jako předtím Sable Keech – kultem znovuzrozeného Anubise (který sám ovládá) utvářený jako „Vzkříšený“. Bývalý kontrolor totiž s úspěchem použil nanoměničku (přístroj založený na jainské technologii známe z Hranic Řádu) a vrátil se zpět mezi živé, což se dosud nikomu nepodařilo.

Další dějová linie se zaměřuje na mladého pradora Vrella, který nejenže přežil, ale dostal se i do lodi svého otce Ebulana a snaží se ji zprovoznit. Během jeho zdoluhavé práce v něm mutuje spatterjayský virus v něco dosud nepoznaného a mění ho v něco víc, než jen pradora.

Na planetu se vrací i cestovatel Janer, opět s úkolem od úlové mysli – jedna z prastarých úlových myslí (ta Janerova má jen deset tisíc let) se rozhodla k rozdělení sebe sama na dvě části. Obě z nich byly uloženy do krystalu a dány do šasi golema; ta šilená část obývá tělo obrovské golemové plachty a ta rozumná přijala tělo lidského golema. Janer má sledovat jejich počínání a v případě nutnosti zasáhnout.

Mimo to se zde také setkáváme i s dalšími starými známými jako jsou kapitáni Ambel, Ron či Erlin. V závěru knihy se na scéně objevuje i legendární Sable Keech.

The Voyage of the Sable Keech je skvělá kniha, která je plná high-tech vymožeností, ale setkáme se v ní i s obyčejnou, za to velmi bizarní, faunou. Všechno toto jsou devizy, které doplňují samostatný děj, který na sebe logicky navazuje, udržuje si svižné tempo a střídá pohledy na osudy jednotlivých postav. Člověk by musel být hodně nepozorný, aby se v příběhu ztratil.

Kniha samotná má příjemných 506 stran, obálka je dílem Steva Rawlingse, který ilustruje všechny knihy Neala Ashera a stále si udržuje vysoký standard, zaujme na první pohled.

The Voyage of the Sable Keech patří mezi skvělé kousky, které ocení, jak fanoušci Neala Ashera, tak normální čtenáři, rozhodně však kniha nikoho nezklame. Můžeme se jenom

těšit, kdy nás tímto kouskem potěší nakladatelství Polaris ve výborném českém překladu Petra Kotrleho.

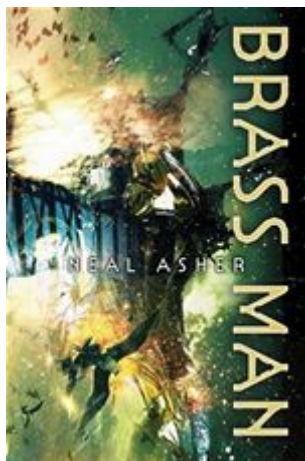
Ondřej Trněný

Neal Asher, Brass Man (Mosazňák)

25. července 2007 | 0:10

(Brož., cca 360 str., překlad P. Kotrle, obálka Steve Rawlings, chystá nakl. Polaris)

Na primitivní planetě Cull, která stojí mimo Řád, honí moderní potulný rytíř jménem Anderson draka. Netuší, že daleko od něho vzkřísil jiný člověk – byť má nyní v sobě víc techniky než člověka – mosazný vražedný stroj jménem „pan“ Jeřáb, aby mu pomohl při podobné štvanci, která však obsáhne mezihvězdné dálky. Když agent Cormac zjistí, že jeho starý nepřítel stále žije, vydá se ho pronásledovat na palubě útočné lodi Jack Ketch.

Pro obyvatele Cullu představuje každý den boj o přežití na planetě hemžící se dravými hmyzími monstry, přesto však vytrvávají a pomalu budují průmyslovou základnu, která jim snad pomůže dosáhnout kosmické lodě předků, stále ještě obíhající vysoko nad nimi. Pomáhá jim bytost, která si říká Drak, její motivy jsou však přinejmenším problematické. A jako by to nestačilo, planeta, která tisíce let nepoznala geologickou aktivitu, trpí čím dál silnějšími zemětřeseními. Pan Jeřáb se zatím zarputile snaží uniknout své minulosti, na kterou nedokáže zapomenout, ale ani si ji není schopen řádně vybavit. Proto dál pátrá po příčtině, kterou může najít v příštím okamžiku, ale také se mu to nemusí podařit dalších tisíc let... (anotace)

Na začátku knihy se dozvídáme, že Cormakův protivník z Hranic Řádu, biofyzik Skellor, není tak mrtvý, jak se zdálo. Na mimořádné planetě Cull mezitím realizuje své plány další ze čtyř sfér mimozemského konstruktů Draka.

Další sci-fi od Neala Ashera pokračuje v tradici svých předchůdců. Každá další kniha v sérii Řádu posunuje zatím vždy úroveň celku o kousek výš. V Mosazňákově se rozehrává další velkolepá, akcí nadupaná, partie. Začíná být zřejmé, že už nejde pouze o typ případů, které jsou pro Lana Cormaka denním chlebem, jde tu o přežití, ničeho menšího, než-li celého Řádu. Cormak se nepouští do souboje s osamoceným, byť všehoschopným, jedincem, ale s technologií starší než samo lidstvo, která má jediný úkol: vyhladit inteligentní rasy.

Velmi poutavá zápleтка je zasazena do prostředí vysoce rozvinuté společnosti Řádu (který sice Ashera proslavil, ale ne všechny jeho příběhy se v tomto univerzu odehrávají). Nechybí zde humanoidní roboti-golemové, počítačové programy typu lovec/zabiják, vesmírné bitevní lodě a umělé inteligence. Na jednu stranu jsou v knize výše popsané technologické výdobytky, ale Neal Asher nepoužívá svou

fantazii jen na popis technických záležitostí. Děj čtenáře zavede na několik planet, ale především na té stěžejní, na Cullu, se to opět hemží velmi bizarní vizi fauny.

Větvení románu do několika proudů, jak je u Ashera zvykem, asi už čtenáře nikterak nepřekvapí. Postav známých z předchozích děl tu potkáme víc než dost, jmenujme Cormaka, Thorna, Mika, Skellora, Ganta, Centa, Draka, o překvapení se nám však postarají ty nové, především z řad UI jakou je sektorová UI Jeruzalém (v podobě gigantické výzkumné lodi - výzkumné neznámá neozbrojené) a útočná loď Jack Ketch.

Čtenáře, pro které je toto Asherova první kniha, není nezbytně nutné znát obsah předchozích děl, ale řekl bych, že přečtením předchozích se jejich dojem z Mosazňáka spíše umocní, zvláště pak, když se některé věci ukazují v novém světle: například UI nejsou tak jednotné, jak by se na první pohled mohlo zdát.

Asher jako vypravěč neklamal, ale po přečtení Brass Mana může zůstat neurčitý pocit hladu po tom, co bude následovat. Předchozí knihy a Mosazňák jsou jen předehrou k válce, která se naplno rozhoří v knize Polity Agent - podle slov autora bude celý volný cyklus ukončen knihou The Line War (což ale neznámá, že s Cormakem bude nadobro konec). Výborná obálka od Steva Rawlinga, který tak jako u předchozích knih, svým zpracováním zaujme na první pohled. Na překladu románu, opět s pečlivostí sobě vlastní, pracuje Petr Kotrle, takže se můžeme těšit na záruku výborného čtení.

S klidným svědomím mohu říci, že Mosazňák, pokud toužíte po pořádné sci-fi, je tou pravou volbou.

Ondřej Trněný

Petr Heteša, Šest diamantů 1. a 2. díl

16. července 2007

(Šest diamantů 1 - Šedozelené oči Ley Lynseyové, Šest diamantů 2 - Obrisy a stíny, Heteša, Petr, Nakladatel: Wolf Publishing, Obálka: Grigory Vyatkin, Redakce: Jiří Vlček, Zuzana Kupková, Rok vydání: 2007, Počet stran: 228, Rozměr: 110 x 165, Provedení: paperback, Cena: 99 Kč, Dvacátá druhá kniha z Edice Pevnost.)

Architektu Petru Hetešovi (*1959) donedávna vyšlo na sedm povídek a dvě novely (někdo by řekl krátké romány), jak jsem napsal, donedávna. Díky edici Pevnost jsme se ve dvou svazcích dočkali vydání autorovy nejnovější fikce z blízké budoucnosti pod názvem Šest diamantů.

Zkrachovalý novinář Roger Dalmont kdysi zářil na prvních stránkách prestižních periodik, ale poslední dobou je rád, že dokáže platit veškeré své účty. Jednoho obzvláště teplého letního dne ho navštíví okouzující panička v nesnázích - Ley Lynseyová. Ačkoliv ji zpočátku nevěnuje příliš pozornosti, brzy se až po okraj namočí do největšího dobrodružství svého

života, v němž hraje svou úlohu monopolní elektronický leviatan ComSystem.

Ley Lynseyová si přeje, aby našel její dceru, protože začala šťourat do vosího hnízda a myslí si, že jí někdo usiluje o život. Pod vidinou zajímavého článku, hlubokých šedozelených očí a v neposlední řadě také finančního obnosu, se Roger začne zaplétat do podivné konspirace, aby posléze zjistil, že Ley už to má spočítané a dalším na řadě bude on. Nebyl by to však sarkastický cynik Dalmont, kdyby se vzdal své cti a nesnažil se, když už nic jiného, předat céděčko se vzkazem pro její nezvěstnou dceru. Velká hra plná filmových honiček, zběsilých úprků, akce a černého humoru začíná.

Petr Heteša se ukázal jako zručný autor, který rozhodně nenudí, nejsilněji však působí v dialogích postavených na krátkých a úderných větách, valících se do čtenáři mysli jako lavina nebo - o to příznačněji - s razancí hodnou těžkého kulometu. Vize Hetešova Philadyorku - megapolis vzniklé spojením New Yorku a Philadelphie, jak z názvu patrné - využívá klasických SF představ: okrajové slumy lidí bez budoucnosti jsou prolezlé kriminalitou, stejně jako několika poschodové podzemní sídla smetánky, byrokracie a pohyblivých chodníků, případně všudypřítomná čočka kamerového oka "velkého bratra".

Všechny tyto rekvizity vnímáme při četbě jaksi okrajově, žádné překvapení se nekoná, krátké dobrodružství okořeňují rozhovory suché jako martiny a neustálé prchání Rogera před všudypřítomnou FBI, v této zběsilé exkurzi po okrajových čtvrtích megapolis pozná nemálo zajímavých figurek, aby se s kapkou štěstí a mořem tvrdohlavosti dostal až k vytouženému cíli, byť ne zrovna happyendovskému, rozhodně však mírně překvapivému.

Petr Heteša tak přináší odpočinkové vlakové čtivo, které neurazí, při dlouhých nudných cestách MHD rozhodně pobaví a nekonečnou cestu ukrátí. Prostě ta správná volba pro *takové to typické letní odpoledne, kdy teplota venku byla čtyřicet a uvnitř třicet pět. Takové to odpoledne, kdy lžičku necháte viset před sebou volně v prostoru a ona nespadne, protože se tím vedrem prostě dolů neprokouše. Odpoledne, kdy stejně víte, že nic neuděláte, a jenom sníte o vaně plné kostek ledu, z toho dvě z nich plavou ve sklenici s Jackem Danielsem.*

Jan Pechanec

Dan Simmons, Olympos

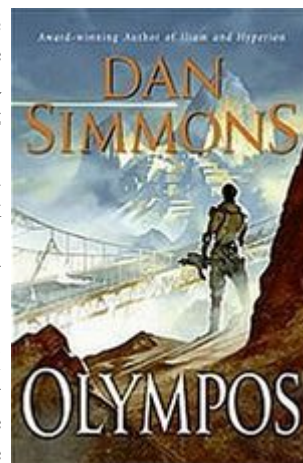
20. června 2007 | 6:00

(Simmons, Dan: *Olymp* (Olympos), nakladatel: Laser-books, cca 800 stran; paperback; 120 x 185, cca 320 Kč, plánováno na srpen 2007)

Skutečnost, že Paris zabil v boji muže proti muži nelitostného Apollóna, byla realitou devíti dní – velký pohřeb, zahrnující jak Trójaný tak Acháje, začne během tří hodin, pokud boží spřežení, nyní nad městem, nezničí Ílium v příštích několika minutách – Helena stále nemůže uvěřit, že Paris zemřel...

Pokračování, kritikou vychváleného románu Dana Simmonse *Ílion*, je neméně komplexní. Úvodní situace ukazuje, jaké by to bylo, kdyby se nepřátelské armády z Trojské války spojily dohromady. Jejich společným nepřítelem není nikdo jiný než mocný Zeus a další naštvaní

bohové, známí studentům řecké mytologie. V této chvíli je vhodné, abych uvedl, že četba *Olympu* by měla následovat až po přečtení jeho předchůdce, raději než jako samostatnou knihu, jelikož je to nutné k pochopení komplexní osnovy, která oba Simmonsovy příběhy spojuje. Děj zahrnuje tři světy: řídké obydlenou Zemi, teramorfovaný Mars, a další Zemi, kde se Homérovi příběhy *Ilias* a *Odyssea* skutečně staly. Přesto zde narazíme zde na několik velkých rozdílů. Hora

Olymp, sídlo bohů, se nachází na Marsu, kde jejich moc pochází z manipulace s kvantovou pravděpodobností, přiměřenými dávkami strunové teorie a dalšími esoterickými obory fyziky. Když Hektór a jeho nový spojenec, legendární válečník Achilleus, zavelí k útoku, je tento veden skrze trhliny ve struktuře vesmíru, známé jako "červí" díry (*brane holes* - výkladové slovníky redakci příliš nepomohly, nápomocné by mohly být linky na *Elegantní vesmír* a *M-Theory*, pozn. redakce).

Jestli tohle není dostatečnou hybnou silou k tomu, aby vaše hlava začala uvažovat nad stavem staré Země, kde nadchází konec idyllické existence zbývajících lidí po katastrofické porážce globálního obranného systému. Přezivší jsou odstrčení a čelí šikům revoltujících Voynixů, dřívějším sluhům, kteří teď zamýšlejí vymýtit lidstvo.

Třetím hlavním prvkem románu jsou dobyvatelé známí jako Setebos a Kalibán, kteří vznikli z představivosti básníka Roberta Browninga při očividně nerozumných experimentech s kvantovou realitou. Jejich záměrem je vytvořit stav, ve kterém nemůže existovat vnímající život.

Čtenář, který se dostal až sem, by možná měl zauvažovat o investici do bezpečnostních pásů, neboť tato raketová jízda začíná pěkně házet. Postavy z historie a fantazie několika světově uznávaných klasických spisovatelů jsou servírovány dohromady jako ingredience do opulentní krmě. Šik skvělých nápadů, výpravné cesty a makrokosmické studie postav se mohou v rukách méně nadaného autora změnit do nezvratného zmatku, avšak Simmons zachází se svou představivostí s chirurgickou přesností, jež nutí čtenáře číst a číst a číst.

Mnoho z toho, co je uvedeno do pohybu, přechází do uspokojivého a uvěřitelného závěru, s pouze několika širšími, méně osobními záležitostmi, ponechanými k navnazení čtenáře pro možné budoucí dílo zasazené opět do těchto světů. Což je dobře, protože některé otázky zůstaly nezodpovězeny. Simmons vkusně prokazuje úctu k dlouho zesnulým spisovatelům, jejichž díla rabuje, přičemž téměř rovnou měrou využívá pokladnici zavedených SF nápadů, z které si z oblíbenosti vypůjčuje. Téměř jako hudebník, který zkouší hrát díla jiných, různorodé prvky jsou zde kombinovány v novém a inovativním duchu.

Sečteno a podtrženo, *Olymp* a jeho předchůdce *Ílion* jsou mistrovsky vyličená díla, chytrá SF bez žádné vaty nebo poučování, které často ničí tvrdší stranu žánru. Panoramatický rozmach, hloubka postav a velká odvaha, kterou obě díla nabízejí, je vynáší na stejnou roveň s vesmírným skotačením E. E. Docy Smithe, mnohočetnými světy P. J. Farmera a bujným charakterizováním J. L. Chalkera.

Recenzi Nathana Brazila ze SFSite přeložil Radek Barta (a mírně pozměnila redakce).

Nathan Brazil

Charles de Lint, *Someplace To Be Flying*

27. června 2007

Převzato ze SFSite. Za překlad děkujeme Mirce Martinkové. Tuto knihu letos připravuje nakladatelství Triton.

Pokud jste během několika minulých měsíců navštívili domovské webové stránky Charlese de Linta, jistě jste si všimli rozšíření vran. Zajímalo vás proč? Napovědět by vám mohlo, pokud jste četli některé Lintovy povídky. A pokud jste se k nim dosud nedostali, nezoufejte: spojení s vránou objasňuje kniha **Someplace to be Flying**.

Román je situován do Lintova fiktivního moderního severoamerického města Newford, a vlastně zde vystupuje i několik postav z **Tradera** (1997). Ačkoliv se mytologie tohoto románu od **Tradera** poněkud liší, jsou obě knihy slučitelné. **Someplace to be Flying** ale rozhodně není jeho pokračováním. Pokud jste Linta dosud nečetli, **Someplace to be Flying** je určitě vhodnou knihou k seznámení se s Lintovým unikátním stylem psaní.

Pro nezasedlé se tzv. městská fantasy odehrává přímo v současnosti (nebo jí hodně blízko) velkoměsta (nebo jemu hodně blízko), kde se na jisté úrovni objevuje magie. Magie v románu **Someplace to be Flying** je založena na indiánském mýtu zrození. Mytologické bytosti, tzv. „zvířecí lidé“ zahrnují takové osobnosti jako Kojota Šibal, Kavka vypravěč a samozřejmě rozkošné, nevinné, moudré, hravé a nebezpečné dívčí Vrány. Tito zvířecí lidé jsou schopni na sebe přijmout lidskou podobu a hladce se začlenit do moderní lidské společnosti, aniž byste si toho, třeba sedící vedle nich, všimli.

Someplace to be Flying je příběh dvou více méně obyčejných lidí, kteří se dostanou do sporu s rodinami zvířecích lidí. Akorát že v této hádce jde o víc než jen o typický rodinný spor. Jde o osud světa. Kromě provokatéra Kojota a jeho partnera Lišky, jsou hlavními aktéry boje Corbæ (Havran stvořitel), mladé dívčí Vrány, Kavka vypravěč, Havrani, Sojky a různí další, proti nimž stojí Kukačky. V mnoha ohledech Lintovy Kukačky připomínají kukačky Johna Wyndama z románu **Midwichské kukačky** (The Midwich Cuckoos). Lintovy jsou taktéž hrůzostrašné a navíc jsou chlipně zlomyslné. Skrz naskrz zlé. Jediný odstín šedi lze najít při pohledu na jejich bezvadně střižené šedivé šaty.

Mnoho z magie v **Someplace to be Flying** připomíná Tima Powerse za podivných okolností, což vede čtenáře k zamyšlení, zda některé postavy netrpí přeludy nebo zda se v tomto bláznivém světě úplně nezbláznily. Příkladem uveďme, zbláznivší se matku, hledající dvojče svoji dcery, přestože se jí narodila pouze jedna dívka. Podle všeho se ale po dvanácti

letech záhadné dvojče objeví, přičemž příšerně neobvyklým způsobem, ohrožující onen zdravý rozum.

Jedním z témat **Someplace to be Flying** je také role vypravěčství ve společnosti. Velice věřím v důležitost vyprávění, což mě nejspíš činí poněkud zaujatým. Jenže když nenajdete v zápletky něco, co vás nutí horlivě pokračovat ve čtení (a vsadím se, že určitě najdete), pak vás zcela očaruje pestrost postav obou druhů lidí. Celkem vzato je tato kniha zábavná, jedna z nejlepších žánru.

Copyright © 1998 by Neil Walsh

Neil Walsh

Vladimír Medek, *Maronna*

28. června 2007

(Vladimír Medek: *Maronna*, obálka: s použitím obrazu J. P. Krásného navrhl Ivan Brůha, Euromedia - Knižní klub, 2007, 525 stran, 259 Kč, vázané, ISBN 80-242-1819-9)

Známý překladatel se pustil - po pohádkách a dalších románech - i do oblasti fantasy. Jeho Příběh ze Čtvrtého světa, jak zní podtitul, je masivní heroickou fantasy tolkienovského ražení, přesto si v ní dokázal vytvořit vlastní svět, velmi odlišný od toho profesorského. Základní schéma boje dobra a zla - či spíše zla a dobra - tu je postaveno nad celým příběhem. Proti sobě stojí vládce Říše a král dávné a dnes již vlastně zapomenuté a rozpuštěné země jménem Maronna. Jejich vzájemný souboj je osou románu, ale celek je doplněn mnoha a mnoha motivy, které doplňují a obohacují děj.

Harad, král Maronny, patří do dlouhé genealogické řady slavných králů, a jejich krev a vzpomínky v něm kolují. Čas od času se ho zmocňují, má vidiny světů a míst, které nemohl poznat, a přesto ví, že je zná. Stejně tak poznává místa na své pouti, člověk, který se nikdy dříve nevzdálil ze svého horského domova. Jeho pout' je dlouhá a složitá, musí po celém světě získat sedm klíčů, aby otevřel pokladnici s mečem, který jediný může zachránit Maronnu před neustálým útoky Říše.

Příběh tak získává povahu questu. Harad sám musí projít dlouhou cestu za sedmi klíči, jeho přátelé a spolubojovníci ale mají také své úkoly, nezbytné pro splnění úžasných snů o svobodném království a o vítězství nad zlem. Vypravěč nás tak provádí různými místy pozoruhodného Čtvrtého světa. Kdo ví, kde se nachází? Asi jen autor - přesto nám dává najevo, že se možná jedná o pokračování našeho vlastního světa, o jeho transformaci. Víze velkých válečných lodí, poháněných uhlím či naftou, velké války, to jsou prsty naší vlastní reality, které se dotýkají Harada v jeho viděních.

Harad získá mocné spojence - poslední zástupce rasy, z níž se odrodil vládce Říše. Oni sami nemají dostatek sil a moci, aby nad svým soukmenovcem zvítězili, ale věštby jim ukázaly, že jejich jedinou nadějí je pomoc Haradovi. S jejich

snažením se ovšem kříží jiné zájmy, a jinak relativně přímočará linie questu je tak nakadeřena podstatným způsobem.

Svět, který Vladimír Medek vystavěl, je velmi promyšlený a komplexní. Najdeme tu mnohé motivy, které jsme si zvykli potkávat spíše v SF než ve fantasy - především genetické pokusy, robotické stíny a inteligentní (a hodně přerostlé) mravence či cestování v čase (byť nikoliv zajišťované technickými prostředky). Haradovo putování i osudy jeho družiníků jsou propracované a dramatické a dějové zvraty míchají kartami i očekáváními čtenáře. Zvláště tak činí závěrečná Poslední bitva, typický atribut heroické fantasy o boji Dobra a Zla, plná akce a děje.

Přesto tu chybí dva důležité atributy. Prvním z nich je láska a vůbec tento typ emocí. Vztah Harada a jeho ženy spíše připomíná vztah dvou lidí se společnými zájmy, než partnerství muže a ženy, a jedna epizoda Chóra a kněžky Laal (byť emocionálně velmi silná, přesto s otevřeným koncem) tuhle mezeru v oblasti romantiky nedokázala zaplnit. Druhým možná ještě důležitějším a přesto chybějícím atributem je humor, který by odlehčoval náročný a místy i poněkud temný příběh.

Vladimír Medek se tu ukázal jako dobrý vypravěč, kultivovaný a nápaditý, využívající bohatě prostředky českého jazyka, a tak je velká škoda, že Maronně chybí aspoň špetka humoru, momenty, kdy by se čtenář uvolnil ve smích. Jinak je to velmi příjemný příběh, hodící se spíše mladším čtenářům zvyklým na mainstreamové romány. To ostatně potvrzuje i skutečnost, že byl vydán v Knižním klubu, díky tomu i s pevnou vazbou v příznivé cenové relaci ke svému rozsahu.

Pagi

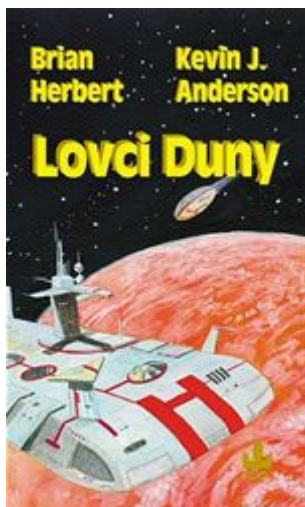
Brian Herbert, Kevin J. Anderson, Lovci Duny

9. července 2007

(Brian Herbert, Kevin J. Anderson: Lovci Duny (Hunters of Dune), překlad: Dana Chodilová, obálka: Karel Řepka, Baronet, 2007, 542 stran, 312 Kč, vázané, ISBN 80-7384-000-6)

Příběh planety Arrakis se Franku Herbertovi postupně rozbobtnal pod rukama. Poté, když náhle odešel, a po nalezení jeho poznámek a torz nejružnějších dílčích textů se jeho syn Brian spojil s jiným známým autorem, Kevinem J. Andersonem, a tak vznikly další a další romány světa Duny, prequely slavného příběhu. Dvě desítky let po - v časové linii posledním - příběhu Duny se odvážili s pomocí nalezených podkladů navázat na původní sérii.

Děj příběhu je vystavěn velmi složitě a obvyklé shrnutí i jen krátké části románu by vydalo možná i na několik stránek, a tak jen několik hlavních motivů. Svět je rozdroben, jen Gilda

zůstává Gildou. Jenže Arrakis byla zničena a zásoby melange se tenčí. Bene Gesserit bojuje s nepřítelem sobě rovným - Ctihodnými matre, svým divokým a nelitostným klonem. Do oblasti známých světů proniká podivný Nepřítel, likvidující jednu planetu za druhou. Bliží se Kralizec - finální, totální a absolutní bitva, kterou má rozhodnout tajná zbraň - Kwisatz Haderach.

Pokud se zajímáte i o jiné věci, než jen o SFFH, určité jste schopni popsat rozdíl mezi architektem, stavitelem a statikem - nebo mezi sochařem, uměleckým řemeslníkem a řemeslníkem. Frank Herbert bezpochyby patřil do té nejvyšší úrovně, kombinující znalosti, dovednosti, řemeslo a výrazný talent. Brian a Kevin J. se však pohybují v té střední oblasti, a na tom nemění nic ani náčrty Franka Herberta, ze kterých ve své práci čerpali.

Lovci Duny se jakoby vrací ke kořenům příběhu - běhají tu klony tolika postav z počátku série (té původní, of course), že to připomíná mušketýry po třiceti letech, a autoři tu navíc zapojují motivy i z vlastních prequelů. Zatímco zpočátku bylo mnohé z historie světa Duny jen nadhozené, lehké črty neurčitého tvaru i barvy, dávající dostatek prostoru čtenářské představivosti (pokud jí, pravda, je tento živočišný druh vybaven), tady už v zájmu obhájení honoráře je spousta věcí propracovávána a rozepisována do stránek chrlicích detaily. Akcí tu je dost, některé téměř vypadají, jako kdyby se pánové inspirovali u Jiřího Kulhánka, a ve velmi nakadeřené linii vyprávění mají své místo.

Jako asi největší rozdíl mezi původní a novou Dunou vnímám právě to, co odlišuje architekta od stavitele, totiž schopnost vnímat a vystavět hmotu příběhu jako celek a čtenáři ji podat vyváženou. Lovci Duny honí příliš mnoho zájců najednou. Když je přečtete, zjistíte, že tu jsou dva hlavní motivy, ale s nimi interferuje tolik motivů vedlejších (a tak silně), že celek je dost chaotický. Navíc Tvaroví tanečníci spíše vnášejí do příběhu zmatek, než aby ho posouvali dopředu.

Původní Duna byl složitý cop dobře upletený z desítek motivů, objevujících se tu či jinde. Ale cop jako celek měl svůj tvar a směr bez ohledu na to, jak složitě byl spletený. Lovci Duny jsou nakadeřené na všechny možné strany namířené trsy vlasů, a jen sponka přicvaknutá na několik z nich ukazuje, kam je táhne gravitace - totiž Kralizec. Jenže ten v tomto románu vůbec ještě nezačal, a leckteré kapitoly a dějové linie jsou přerušeny, aby mohly být dokončeny někdy v budoucnu (jak soudím podle názvu chystaného románu Píseční červi Duny, v osmičce to nebude...).

Brian a Kevin J. jsou velmi dobří řemeslníci slova a příběhu, a jejich schopnost psát „vlakové čtivo“ lepší úrovně je známá a potvrzená i v tomto románu. Proto v Lovcích Duny nehledejte nic, co tam není, a vychutnejte si to, co tam je v míře lepší než obvyklé.

Pagi

Juraj Červenák, Bohatýr - Dračí carevna

11. července 2007 | 6:00

(Juraj Červenák: Bohatýr II.: Dračí carevna, Vydal: Wales v roce 2007, Obálka: Mišo Ivan, Překlad: Robert Pilch, Cena: 299 Kč)

Pouhého půl roku museli fanoušci Juraje Červenáka čekat na jeho novou knihu – pokračování epické trilogie Bohatýr odehrávající se za vlády knížete Svatoslava.

Bohatýrskou družinu zastihneme s Iljou Muromcem dva měsíce po bitvě o město Suwar, při které zahynul vůdce bohatýrské družiny. Bohatýři netouží po ničem jiném, než potom, aby se mohli vydat za Tugarinem Dragovičem, který má jejich vůdce na svědomí a skoncovat s ním jednou pro vždy.

Brzy se objeví zpráva, že se Tugarin Dragovič zdržuje u kmene Čeremisů na severu a plánuje se brzy vydat k Půlnočním horám, kde žije tajemná Baba Jaga – matka hadů. Kníže Svatoslav vydá rozkaz, aby se družina bohatýrů, společně s varjagy, vydala okamžitě na cestu.

Během cesty zažijí mnoho dobrodružství a pobijí mnoho nepřátel, přitom netuší, s kým se setkají v čeremisské temnici, ani to kam se podívají na konci své výpravy....

Červenák nám opět předkládá dobrodružný příběh plný akce, pokud však čekáte něco ve stylu Černokněžníka, tak jste na velkém omylu. Autor skvěle propracoval všechny své postavy a družina kyjevských bohatýrů doopravdy funguje, tak jak má. Příběh dokresluje autorův vtip a skvělé popisy. Z románu je jasné vidět, kolik historických reálií musel autor nastudovat, přitom však nepřišli nazmar, neboť nejenom v bohatýrské trilogii, ale v celé Červenákově tvorbě vůbec, hrají zásadní roli.

Dračí carevna má stejně jako Ocelové žezlo luxusní pevnou vazbu, obsahuje historicky věrnou mapu oblasti dosahu Kyjeva a o obálku se opět postaral Červenákův dvorní malíř – Mišo Ivan, kterému držím palce, aby konečně získal cenu Akademie sci-fi, fantasy a hororu pro nejlepšího ilustrátora. Samotná Dračí carevna disponuje kvalitami, které ji mohou dopomoci k zisku alespoň nominace na cenu Akademie.

Podle nejnovějších zpráv autor pracuje na dokončení třetího dílu trilogie s názvem Bílá věž, který má mít šest set stran. Takže doufejme, že se díky Walesu dočkáme dokončení na sklonku tohoto roku (dokonce už by měly být přeložené první kapitoly).

Dračí carevna je báječná kniha, která potěší nejenom všechny fanoušky Juraje Červenáka, ale i milovníky kvalitní a neotřelé fantasy vůbec. Vysoké hodnocení si kniha právem zaslouží.

Hodnocení: 80%

Martin Stručovský

Lucie Lukačovičová, Vládci času - Teki no shujin

12. července 2007

(Lucie Lukačovičová: Vládci času - Teki no shujin, obálka: Jana Šourková, KJV - Poutník, 2007, 309 stran, 240 Kč, vázané, ISBN 80-85892-95-6)

Japonsko 12. století, magie a dva nesmiřitelné rody soupeřící o moc nad celým státem. Moc je ta nejdrastičtější droga - ten, kdo ji ochutnal, se jí nechce vzdát. Moc ho ničí stejně, jako on ničí ty ostatní, kteří jsou proti němu - nebo by proti němu mohli být. Kudy projde rota vojáků, tráva neroste - kudy projde touha po moci, zničí vše. A když je tato touha po moci zdvojená, zůstane po ní jen spálená země. A spousta hrobů.

Složitý příběh, jehož struktura byla inspirována starými japonskými vyprávěními o bojích vládnoucích rodů, je okouřen magií Času. Jsou tu lidé, kteří umějí čas zastavit, a jsou tu lidé, kteří umějí Čas krást. Ostatní jsou jen hračkami v jejich rukou. Je pro ně jednoduché někomu propůjčit roky života, stejně jednoduché, jako jinému je sebrat.

Příběhem nás provázejí dva nenápadní hrdinové. Chlapec Ario a vražedkyně Shykiaku stojí na opačných stranách Moci, ale jejich motivy jsou podobné. Čas od času se potkávají - pro oba naštěstí jen potkávají. Díky těmto dvěma vidíme celý děj v lidské perspektivě, není to jen vyprávění o pošetilsti mocných, ale také - a mnohem více - o tom, jak v jejich blízkosti se naučí obyčejní lidé přezívat.

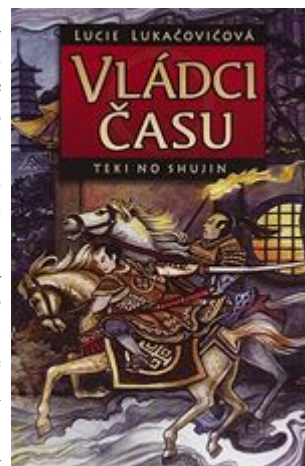
Autorka se pustila do velmi obtížného úkolu sestavit propletený příběh z prostředí, které je pro nás více než exotické, i když už od dob Joe Havlasy a Jana Hlouchy velmi oblíbené. Dva rody bojují o moc mezi sebou i uvnitř sebe, zrada je tu druhou nejčastější zbraní po krutosti. Droga Moci má větší sílu, než vše ostatní, a tak se chrámy i paláce obracejí v popel a ruiny, kulturní bohatství v nich ukryté rozprašuje vítr po krajině, zem nestačí požídat mrtvé.

Lucie Lukačovičová se po řadě povídek pustila do složitějšího románu s velmi komplexní zápletkou, a zúročila tu leccos z toho, co sama vyučuje v kurzech tvůrčího psaní. Emocemi nabitě vyprávění se jí povedlo udržet v mezích, kdy je ještě možné sledovat jeho zvraty. Také motivy jednotlivých postav příběhu jsou načrtnuty dostatečně ostře a brzy, takže příběh má i přes svoji složitost celkem jasné kontury. Jak v doslovu komentuje, originální příběhy jí sloužily jako studnice motivů a postav, leccos pro účely příběhu upravila, zjednodušila či doplnila. Její román je tak ohlaselem, nikoliv pouhým převyprávěním původního pramenného materiálu.

Z japonské kultury jako celku tu je ovšem vybrána jen ta její část, která je nutná pro to, aby děj mohl jít rychle kupředu bez velkých odboček a vysvětlování, nečekejte tu nějaké oázy klidu. Celek je velmi příjemně čtivý a naznačuje, že Lucka může v budoucnosti pokročit na úroveň, na jakou jsme zvyklí od paní Freiové, Františky Vrbenské nebo Jany Rečkové.

Kniha vydaná v pevné vazbě je vybavena obálkou a ilustracemi Jany Šouflové, která dokázala vytvořit velmi působivé stylizace tradičních japonských maleb a kreseb. Jana tu prokázala své výtvarné kvality, předvedla, že není zapadlá do pasti rutiny a řemeslného opakování téhož a velmi účinně pomáhá čtenáři v ponoření se do prostředí, v němž se příběh odehrává.

pagi

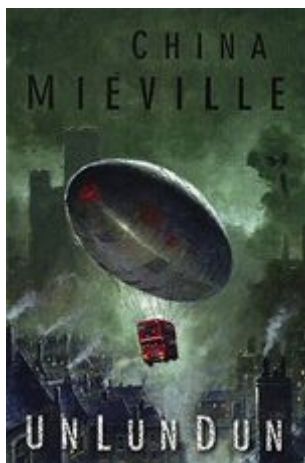
China Miéville, Un Lun Dun

13. července 2007

(Un Lun Dun (Un Lun Dun), Miéville, China, Nakladatel: Laser-books, Překladatel: Milan Žáček, Obálka: Edward Miller, Redakce: Tomáš Jirkovský, Helena Šebestová, Rok vydání: 2007, Počet stran: 480, Rozměr: 130 x 200, Provedení: paperback)

Zní to jako zaříkadlo, a taky to něco takového je. Je to označení pro zvláštní město, paměsto, které existuje kromě nám známého Londýna; jeho dvojče, ale zdaleka ne identické, odraz, který ale žije samostatným životem. Přitom Londýn a neLondýn navzájem prosakují, ovlivňují se – třeba v otázkách módy. Dokonce je možné se dostat z jednoho města do druhého, ale je to obtížné a rozhodně ne pro každého. Dvě holky ze střední školy se tam octnou proto, aby pomohly neLondýňanům porazit smog. Vlastně nejde jen o smog, ale o Smoga, inteligentní jedovaté mračno.

Boj se smogem – námět jak z učebnice ekologie. Proč ne, pokud to autor dokáže zajímavě podat. A China Miéville opět dokázal, že to umí: nejdřív nakladl na čtenáře pár pastiček a přitom se elegantně vypořádal s jistým fenoménem, který se opakováním stává otravným, přesto straší v tak mnoha příbězích, totiž s Vyvoleným. Vysoká světlovláska Zanna je tou Vyvolenou, na kterou neLondýňané už tak dlouho čekají. O jejím hrdinském boji se Smogem se píše v Knize proroctví, a tak jakmile se se svou mnohem nenápadnější kamarádkou dostane do neLondýna, všichni očekávají, že se scénář naplní. Miéville roztáčí lunapark divů – však se z Londýna do neLondýna dá dostat jenom přes Divno – ale holky se nediví, holky nic nezajímá, ony se jenom bojí a chtějí domů. Jsou nejisté, ufnukané a chovají se sobecky – a najednou jsou zpátky doma a vlastně vůbec nic nedokázaly a nikomu nepomohly. No tohle, říká si čtenář, v tom bude nějaký háček. A taky že ano. Protože Zanně po ráně do hlavy Smogovým přičiněním všechny vzpomínky vypadly, vypadne z příběhu i ona a nastupuje náhradnice. Teď se do toho dá Deebe, ta menší, nenápadná, ta která dosud působila jen jako přívěsek ztepilejší kamarádky. Pokud vás už taky unavili nejednodušší vyvolenci, kteří spoustu času tráví tím, že opakují já? proč já? a svou nepřipraveností ohrožují sebe i všechny ostatní (ti ovšem oddané nasazují své krky při čekání, až „to“ nastane a Vyvolený/á udělá zázrak), tak tedy pokud vás tohle už nebaví, vsaďte si na náhradníka. Na toho, který pochopí, že něco se zkrátka udělat musí a protože nikdo jiný není v dohledu, přestane krčít rameny a stěžovat si a prostě se do toho pustí. Tenhle Deebin přerod není zase tak neuvěřitelný, pozorný čtenář si mohl všimnout, že v některých situacích reagovala jinak než do sebe zahleděná Zanna, že jí osud lidí, kteří jim pomáhali při prvním pobytu v neLondýně není lhostejný. A tak se Deebe do paměsti vrací a teď to teprve nabere obrátky. Ona je Nevyvolená, ale odhodlaná a co víc, daří se jí získat přátele.

Počátek Smogova příběhu spadá do dob královny Viktorie a Miéville v poděkování autorům, kteří ho inspirovali, uvádí rovněž Lewise Carrolla, autora Alenky v říši divů. Deebe, stejně jako Carrollova hrdinka, klade otázky a snaží se zorientovat v matoucích odpovědích, zajímá se o podivné bytosti se kterými se setkává a dokáže s nimi soucítit. A když se rozhodne, nebojí se rázně jednat. Miévilleův příspěvek k fantastice pro mládež je impozantní nejen gejzírem nápadů, ale i – jak je to u tohoto autora zvykem – kvalitním a vynalézavým jazykem. Hezkým příkladem jsou variace na jméno samotného Smoga: Smogra, Smogula, Smogenstein, Smogzilla, Smogloun, Smogli, Smogus, Smogosaurus, Jeho Kouřnost. Se jmény a názvy se tu vůbec dějí kouzla, všechna čest překladateli. A aby toho nebylo málo, přidal autor vlastní drobné ilustrace. Miéville se inspiroval klasikem (či klasiky) a s potěšením musím přiznat, že uspěl.

hodnocení: *****

Magda Dědková

Ikarie 6/2007

4. června 2007

S recenzováním našich periodik to na Sardenu vypadalo vselíjak, zvlášť, když to měl na starost jeden člověk. Dnes se po 10 měsících situace zlepšuje, neboť se nám ozvala Alena Zálesáková a v předstihu nám poslala recenzi červnového měsíčníku o SF, fantasy a hororu. A protože se nám článek líbil, požádali jsme ji, aby nás pravidelně informovala také další měsíce.

Šéfredaktor: Vlado Ríša

Vydavatel: Mladá fronta a.s.

Titulní strana: Karel Zeman

Zvláštnost: při koupi časopisu si dejte pozor, aby vám z něj nevypadl volně vložený výtisk novin DAILY RAVEN ze dne 9.března 1807 v ceně 6 penčí, který má podtitul: "Kronika činů Jonathana Strange a pana Norrella".

Rozlet a SF Kavárna

SF na pomezí vědy a naopak

Jak už napovídá titulek, zamýšlí se Vlado Ríša nad tím, jakým způsobem a jak dalece se ovlivňují SF a věda. Vzájemná inspirace je zřejmá již dlouhá léta a dnes ji považujeme za běžný jev, prospěšný oběma stranám. Nezbyvá než souhlasit, že „Věda a SF je famózní propletenec...“.

Zemřel Kurt Vonnegut, Jr.

Likvidace graffiti Nejen u nás dochází k politováníhodným omylům – pečliví pracovníci londýnského dopravního podniku zničili dílo známého britského umělce Banksyho v hodnotě půl milionu dolarů. Na omluvu budiž řečeno, že se jednalo o graffiti na stěně jedné z elektrických rozvodů.

Poslední Harry Potter - Překladatel Pavel Medek se téměř vsadil, že to, co koluje po internetu jako poslední díl Harryho Pottera, není pirátská verze, ani geniální podvrh, ale originál!

Nejlepší SF filmy - Čtenáři britského časopisu SFX vybrali jako nejlepší snímek všech dob **SERENITY** (u nás na DVD). Druhé místo obsadily **HVĚZDNÉ VÁLKY** a třetí **BLADE RUNNER**.

CRWECON 2007 - Pozvánka na CRWECON 2007 nás láká k bezplatnému vstupu do pražského kina AERO na akci nabitou zajímavostmi a novinkami.

Světová SF

Ewa Bialolecka: VZAL TO ĎAS aneb okultní thriller

Lilith Lukrecie Astaroth je agentka s velmi hezkým ocasem a démon k tomu. Přezdívku „Ocelová Astaroth“ nemá jen tak pro nic za nic – sama zpracovává projekty a předkládá je vedení, je inteligentní, ambiciózní a talentovaná, jen kolem sebe nesmí mít houf spolupracovníků. Jediný, koho alespoň občas snáší, je Leonardo de Vill, jeden z nejlepších vodičů. A ten ji také dálkově vede a hlídá na akci, kterou Lilith považuje za to nejlepší, co mohla vymyslet: v rozměru E-19/ZZ jsou pubertální dvojčata, která vyzařují takovou auru, že pokud se akce povede a agentka je získá, budou všichni pukat závistí. A navíc by ostrouhal konkurenční Resort Apoštolský Jahve (hanlivě nazývaný Holubáři), který je solí v oku Lilithiného zaměstnavatele, neznalými amatéry nazývaného Peklo, již hezkých pár tisíciletí...

Kdo čeká při spatření jména autorky novou variaci na téma „Tkáči iluzí“, bude zklamán. Lehké, humorné a svižné dílo s nadsázkou kritizuje typickou lidskou mentalitu, úsměvně sleduje hrdinku na cestě za cílem, který se však mění, a přivádí doposud suverénní agentku do problémů. Jen předvídatelný závěr vzbuzuje pocit, že už autorka myslela na něco úplně jiného – více propracovaný mohl být třešničkou na tomto d'ábelském dortíku.

Howard Waldrop: FIN DE CYCLÉ

Fiktivní prostředí Paříže konce 19. století, města bicyklů, ztřeštěných anarchistů a geniálních vynálezců, spojí na čas dohromady životní osudy významných veličin Francie – stačí zmínit jména Proust, Rousseau, Méliés, Satie, Zola, Jarry,... Nedá jim spát aféra Dreyfus, překotný vývoj v celé Francii ohrožuje sen o velkém, silném a stabilním státě, jehož řečí se bude jednoho dne hovořit ve všech koutech světa...

Vyzrálý autor, držitel významných ocenění za tvorbu (Nebula), kandidát na Huga 2006 v oboru dlouhá povídka. Jeho obliba časových paradoxů ve spojení s bizarními nápady je patrná i v tomto díle. Po jeho přečtení si řeknete, že takhle to přece klidně mohlo být.

Česká SF

Miroslav Hokeš: ĎÁBEL PŘICHÁZÍ PŘED ÚSVITEM (IKAROS 2006 – finále)

Věčný příběh o souboji dobra a zla. Ono nakonec ani dobro není tím, co si pod tímto pojmem představuje kněz Rédome. A to ještě kněz – spasitel mezi jednotlivými souboji s magickými příšerami musí úporně myslet na základní problém: je možné konáním zla podporovat dobro? Vždyť právě to činí jeho spojenec mág Sklayre a Rédome je plný pochybností a váhání až do samého závěru povídky.

Autor už má za sebou dobytí nejvyšších vrcholů IKAROSU, takže zkušenosti nejsou to, co by mu chybělo. Spíš je linie příběhu narušována stálými pochybnostmi, které hlavní postavu evidentně sužují víc, než je zdravo. Proto není jednoduché ponořit se do tohoto, jinak dobře postaveného, příběhu naplno a beze zbytku si tuto fantasy vychutnat.

Publicistika

Františka Vrbenská: Legendy o Markovi - Pokračování poutavého vyprávění o bojovnících ze ztracených příběhů –

tentokrát je hlavním hrdinou bohatýr Marko Vukašin, rodák ze srbského hradu Prilepu, jehož životní pout, naplněnou hrdinskými skutky, sledujeme (díky báječné vypravěčce) s napětím od začátku až do konce.

Rozhovor Vlada Riši s Ondřejem Neffem: BUDE PŘNEFFOVÁNO? - Povídání s naší sciifistickou legendou o nově vyšlých i připravovaných knihách. Bude-li psát Ondřej Neff stejným tempem jako doposud (jednu knihu ročně), určitě ještě dlouho přeneffováno nebude!

Jaroslav Petr: FANTASTICKÁ VĚDA

Nečekaně pestré moře objevil americký genetik Craig Venter na své průzkumné cestě ke Galapágám.

Umělá mizní uzlina poslouží jako základna bílým krvinkám v organismu myši, které nemají fungující imunitní obranu.

Chladicí vesta pro vojáky by se měla do dvou let dostat k americkým vojákům na bojištích v mimořádně horkých oblastech.

Ondřej Neff: ŠANCE PRO OBRANU ZEMĚ PŘED ÚTOKEM Z VESMÍRU - Ve čtvrtém pokračování svého workshopu se autor z abstraktních úvah o kontaktu neurčitých civilizací vrací na naši dobrou matičku Zemi a nadále se hodlá zabývat jejími vyhlídkami na úspěch v případném mezihvězdném konfliktu. Popravdě řečeno – scénář I. (Konflikt za podmínek raného kosmického věku) pro nás nevyznívá nijak optimisticky.

Počítačové hry: UFO: AFTERLIGHT - Třetí pokračování série brněnského Altaru nás zavádí na Mars při jeho kolonizaci a kromě hodnocení této hry nás láká zasoutěžit si o výhru.

Fandomanie představuje čtenářskou cenu Einsteinův mozek, přináší výsledky třetího ročníku soutěže „Rokle šeré smrti“ a předkládá pozvánky na PARCON/FANTÁZIAFEST, FESTIVAL JÁRY CIMRMANA, FESTIVAL FANTAZIE a ALVACON.

Pavel Žďárek: HRŮZA ČESKÉHO NEZÁVISLÉHO FILMU

Československý film měl řadu vynikajících snímků, což však po rozpadu federace a nástupu volného trhu nelze říci o českém filmu. Několik děl však přece jen stojí za pozornost, a tak jsme seznámeni s tím nejlepším, co vzniklo za poslední léta v oblasti filmů o budoucnosti, o jiných vesmírech a mimozemšťanech, o nadpřirozenu a hororu a také o magii ve fantasy. V závěru se dozvíte, kde můžete tyto snímky v současné době vidět.

Filmfaroniáda

Filmová soutěž: NEXT

Cenu od společnosti MAGICBOX můžete tentokrát získat, pokud správně odpovíte na tři otázky, zaměřené na premiérovou novinku s Nicolasem Cagem v hlavní roli.

Filmové premiéry přinesou 7.června NEXT a THE LAST MIMZY a 14. června SHREKA 3.

Kino nás láká na 23. KRVAVOU SKLIZEŇ a HORY MAJÍ OČI 2.

DVD nabízí ZOOM: ŠKOLA PRO SUPERHRDINY, UNESENÍ a ZAMOŘENÍ.

Vivisektor

Nejprodávanější knihy měsíce jsou: Zabíječ Orků, Hranice řádu a Ve službách meče.

Čtenáři čtenářům doporučují Stroncium, Denní hlídku a Rock mého života, naopak varují před Pánem Pelyňku, Služebníkem božím a Mlokem 2006.

TIP IKARIE nabízí jako obvykle hodnocení knih, které určitě stojí za přečtení!

Clifford D. Simak: Předivo času (František Ryčl)

Ondřej S. Nečas: Případy hejtmána Ambrože (Oldřich Hájek)

Katherine Patersonová: Most do země Terabithia (Milan Pohl)

Susanna Clarková: Jonathan Strange & pan Norrell (Jana Rečková)

Wolfgang Hohlbein: Kronika nesmrtelných (Magda Dědková)

Jiří Kábrt: Váhy osudu (Ivan Mls)

Alfred Elton van Vogt: Netvor a jiní vetřelci (Ondřej Tomášek)

Jon C. Grimwood: neoAddix (Magda Dědková)

Otakar Chaloupka: Prsten Nibelungů – Legenda o Siegfriedovi (Dan Faltýnek)

Světoví autoři: Plameny hvězd (Jakub Marek)

Ondřej Neff: Tušení podrazu (Vlado Ríša)

Georgie R. R. Martin: Sen Ockerwee (Filip Gotfrid)

David Gerrold, Larry Niven: Létající čarodějové (Pavel Vinický)

Kate Thompson: Nový policista (Wojta Běhounek)

Zdeněk Žemlička: Čas rytířů (Pavel Vinický)

Závěrem hodnotí Filip Gotfrid komiks Deník pána démonů I. A následuje už jen výčet nových knih, komiksů a doplňků.

Alča

Ikarie 7/2007

4. července 2007

Šéfredaktor: Vlado Ríša

Vydavatel: Mladá fronta a.s.

Titulní strana: Jan Patrik Krásný

Rozlet a SF Kavárna

Prázdniny

Pro většinu z nás tento pojem znamená volno, odpočinek, dovolenou a horu báječných knih k přečtení. Scifisté mají své žně a mohou si vybírat z rozsáhlé nabídky báječných akcí. Také tým webové stránky IKARIE pilně pracuje, vylepšuje a doplňuje, aby byli čtenáři co nejspokojenější. Vlado Ríša se těší na PARCON a AVALCON, zejména pak na opětovné setkání s Harrym Harrisonem.

Komiks po Kazašku

Nebývalý úspěch Noční hlídky otevřel dveře Hollywoodského studia Universal Pictures Kazašskému režisérovi Timuru Bekmambetovovi. Akční thriller Wanted se točí podle komiksu M. Millara a J.G. Jonese v hlavní roli s Angelinou Jolie.

Ceny Akademie SF, fantasy a hororu za rok 2006

Přehled oceněných autorů a děl jsme si už sice přečetli 7.května 2007 na SARDENU, ale připomenutí neuškodí.

Obzvláště v tomto čísle, kdy je autorem obálky vítěz kategorie VÝTVARNÍK Jan Patrik Krásný.

Pozvánky na SF akce

FESTIVAL FANTAZIE – 29. 6.-8. 7. 2007 Chotěboř. Program nabitý k prasknutí (asi 900 pořadů) prezentuje tento nejzábavnější a největší con v ČR.

AVALCON – 5.-8. 7. 2007 Chotěboř. Příznivci literární fantastiky a futurologie se už jistě těší na setkání s legendárním Harrym Harrisonem.

GAMECON – 12.-15. 7. 2007 Pardubice. Organizátoři nejstaršího herního conu v ČR přivítají hráče a příznivce počítačových i deskových her.

FutureCon – 24.-26. 8. 2007 Praha. Bude položen základní kámen nové tradice – setkání příznivců futurologie, moderních a budoucích technologií.

IstroCON 2007 – 14.-16. 9. 2007 Bratislava. Pozvánka na již dvacátý ročník mezinárodního festivalu.

Světová SF

John C. Wright: ZA NOCI BDÍM

Před miliony let zmizel Měsíc. Před miliony let vychladlo Slunce. Lidé stále ještě žijí na malém území v záračné pyramidě, chráněni magií a Zemským proudem před zrůdami, zlem a mrazem Noční země. Někdo vidí do budoucnosti, někdo dokáže číst myšlenky, někdo dokáže číst staré moudré knihy. Télemach si pamatuje své minulé životy, a proto zná souvislosti, které ostatním unikají. Ví, že i v této době, tak jako dříve před tím a dříve po tom je nejdůležitější ze všeho láska a přátelství...

Americký autor, patřící k současným zástupcům new space opery, se soustředí především na románovou tvorbu. Ve svých dílech většinou popisuje budoucnost tak dalekou, jak je možné ji ještě dnešním rozumem pochopit. Tato povídka je velmi dobře napsaná, svým způsobem jemně archaická, ale velmi srozumitelná s několika podařenými novotvory, za což jistě náleží dík nejen autorovi, ale i překladateli R. Tschornovi.

Marcin Przybylek: LOV

Profesionálního hráče Torkila Amora tentokrát čeká těžký úkol: najít autora simulace, která v podobě pravěkého ještěra kazí zámožným byznysmenům požitky ze zabíjení při lovu ve virtuálním světě. Vše samozřejmě zvládá s lehkostí hodnou mistra svého oboru, na konec je však i on sám překvapen výsledkem svého pátrání...

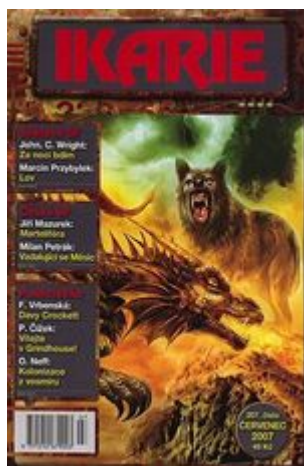
S autorem i jeho hlavním hrdinou jsme se už v IKARII setkali (12/05). Do světa počítačové budoucnosti nás autor vtáhne velmi lehce a je sympatické, že i hrdinové budoucnosti jsou jen lidé se svými klady a zápory.

Česká SF

Milan Petrák: VZDALUJÍCÍ SE MĚSÍC (IKAROS 2006 – finále)

Miláček zná každého člověka na Zemi nejlíp. Upozorní na začínající nemoc, doporučí něco zaručeně zábavného, najde partnera na jednu noc i na celý život a donutí člověka přemýšlet o tom, co řekne, protože informační limit platí pro každého a nehodí se přece znečišťovat prostředí svými informacemi nad únosnou mez. Každý si může bezstarostně žít, protože se o něj Miláček postará. Jak to ale udělat, když se chce člověk dostat na Měsíc, kde Miláček není? Možná je nakonec lépe na Zemi, vždyť Miláček se přece nemýlí...

Milan Petrák už je v IKARII domácím autorem, jeho povídky se pravidelně účastní významných soutěží. Jeho pohled na budoucnost naší vlasti je různorodý, i za spoustu let

jsou jeho hrdinové ti praví hoši, kteří si najdou správnou cestu životem.

Jana Rečková: OBTÍŽNÉ ROZMNOŽOVÁNÍ ANDĚLŮ (IKAROS 2006 – 3.místo)

Andělé to opravdu nemají lehké. Žijí mezi námi, ale zároveň v ilegality, spousta jich je zavřena v koncentracích, o kterých „normální“ lidé nic nevědí. Jsou pronásledováni, přesto svým způsobem svobodní a šťastní. Je možné být šťastný, když v šedi každodenního života zjistíte, že jste andělem?

Autorku není nutné představovat, je velmi vyzrálá a zkušená, což se projevuje v jejích dílech. Povídka má spád, příjemný jazyk, hlavní hrdinové jsou obyčejní a přesto výjimeční. Děj není usazený do konkrétního času, v době autorčina narození by však toto dílko jistě patřilo mezi zakázané.

Jiří Mazurek: MARTELIFÉRA (IKAROS 2006 – finále)

S Hugem Martelisem a Victorem Severasem z 27.století se nesetkáváme poprvé. K rozvodu vynálezu století, elektřiny, je třeba kovu. Ten už se však na Zemi nenachází, a proto bude nejlepší cestou získat hned ten nejcennější za pomoci famózního vynálezu bohatého podnikatele. Dobrodružná cesta přinese hrdinům opět bohaté zkušenosti, které určitě uplatní u dalších vynálezů.

Krátká úsměvná povídka je nabitá gagy a slovními hříčkami, na malém prostoru rozvíjí jakoby mimochodem báječné dobrodružství a vtipný závěr je opravdovou trešničkou na dortu.

Publicistika

Rozhovor: Jan Patrik Krásný

Již potřetí se stal tento autor držitelem ceny Akademie. V rozhovoru si s Vlado Ríšou povídá o computerizaci malířství, komiksu, knižních ilustracích a klasických obrazech.

Ondřej Neff: KOLONIZACE ZEMĚ ÚTOČNÍKY Z VESMÍRU

V pátém pokračování svého Workshopu autor vydedukoval, že vetřelci přicházejí, aby se zmocnili kapacity našich mozků a donutili je dělat to, co jejich vlastní inteligence neumí. Opravdu ve fázi pokročilého kosmického věku zabraňuje mezihvězdnému transportu lidstva jeho kauzální myšlení? Pokud ano, pak nám nezbyvá, než využít všeho, co nám nabízí domácí prostředí a postavit se vetřelcům na odpor. Scénář poslední, idealistický, praví, že je důležité, abychom se stali hvězdnou mocností dřív, než dojde ke kontaktu. Pak budeme moci optimisticky spolu s nejslavnějším českým válečníkem Švejkem zvolat: Tuhle vojnu vyhrájeme!

Františka Vrbenská: DAVY CROCKETT

Pokračování poutavého vyprávění o bojovnících ze ztracených příběhů – tentokrát je hlavním hrdinou muž, který se proměnil v legendu už za svého života. Na přelomu 18. – 19.století se tento „Král divokého pohraničí“ stal hrdinou amerického mýtu o boji o pevnost Alamo.

Jaroslav Petr: FANTASTICKÁ VĚDA

Tyranosauří bílkoviny objevili američtí paleontologové ve vzorku kosti, což ale není důvod k obavám z realizace Jurského parku – dědičná informace je mnohem křehčí a nevydrží ani zlomek toho, co bílkovina.

Zatmění černé díry, vzdálené od Země asi 65 miliard světelných let, zaznamenala v dubnu 2006 družice Chandra. Úkaz, způsobený obřím plynovým mračnem umožnil získat o černé díře velmi cenné údaje.

Vykácením lesů proti globálnímu oteplení – to tvrdí americký klimatolog Ken Caldera a dokládá své tvrzení spoustou výpočtů.

Ondřej Čížek: VÍTEJTE V GRINDHOUSE!

Quentin Tarantino a Robert Rodriguez jsou jako dva pubertální bráchravé, pro něž je film v první řadě hlavně koníček. Tihle dva šílenci se rozhodli spojit své síly a natočit velkolepou poctu běčkovým krvákům 70. a 80. let. Zkrátka a dobře – vítějte v Grindhouse! V domě plném vraždících automobilů, psychopatů, krvelačných zombiků, hláškujících anti-hrdinů i černočerného humoru. Americká premiéra se odehrála 6. dubna a snad se film brzy objeví na DVD.

Filmfaroniáda

Filmová soutěž: INLAND EMPIRE

Cenu od společnosti SPI – INTERNATIONAL můžete tentokrát získat, pokud správně odpovíte na tři otázky, zaměřené na premiérovou novinku s Laurou Dernovou v hlavní roli.

Filmové premiéry

Tim Story: Fantastická čtyřka a Silver Surfer – 5. 7. 07 (Pavel Žďárek ***)

R.Rodriguez, Q.Tarantino: Grindhouse: auto zabiják – 5. 7. 07 (Pavel Žďárek *****)

David Lynch: Inland Empire – 12. 7. 07 (Pavel Žďárek *****)

David Yates: Harry Potter a Fénixův řád – 19. 7. 07 (Pavel Žďárek *****)

Kino

Sam Raimi: Spider Man 3 (Jiří Pavlovský ***1/2)

Gore Verbinski: Piráti z Karibiku – Na konci světa (Jiří Pavlovský *****)

DVD

Masajuki Očiai: Infekce (Jiří T.Pelech **1/2)

Ronin Team: Voodoo 2: umění ďábla (Pavel Žďárek *****)

Woody Allen: Sólokapr (Stanislav Čermák ***)

Vivisektor

Nejprodávanejší knihy měsíce jsou: Hvězda 01, Drsný spasitel a Zabíječ Orků.

Čtenáři čtenářům doporučuji Stroncium, Pátrání po Jakeovi a Rock mého života, naopak varují před Pánem Pelyňku, Příště a Mlokem 2006.

TIP IKARIE nabízí jako obvykle hodnocení knih, které určitě stojí za přečtení!

Robert Fabian: Hvězda-01, Hvězda-02 (Pavel Vinický ****1/2, Vlado Ríša ***1/2)

Jim C. Hines: Goblin (Ivan Mls ***, Vlado Ríša ***1/2)

Jitka Chomová: Tony K. (Milan Pohl **1/2)

Šin'ichi Hoši: Očekávání (Františka Vrbenská ***3/4)

Joan Lennonová: Pátrači (Jakub Marek ***)

Vlado Ríša: Až peklo zamrzne (Vlastimil Patrik Fiala *****)

Andrea Eschbach: Solární stanice (František Ryčl ***, Vlado Ríša **1/2)

John Charles Wright: Zlatý věk (Ondřej Tomášek ****1/2, Vlado Ríša *****)

Miroslav Žamboch: Drsný spasitel (Wojta Běhounek ****1/2, Vlado Ríša ***1/2)

Ambrose Bierce: Zabit u Resaky (Filip Gotfrid *****)

Komiks

Karel Jerie: Oidipus Rex (Filip Gotfrid ***)

Kolektiv autorů: Sorrel 8 (Vojtěch Čepelák ***1/2)

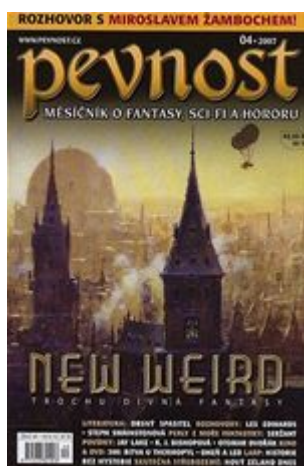
A následuje už jen výčet nových knih a komiksů.

Alča

Pevnost 4/2007 - New Weird

11. dubna 2007 | 13:00

Nový subžánr nebo jenom hnutí, říkáte si, když se setkáte s úspěšnou nálepkou New Weird - nového podivna, které do českých končin zaneslo nakladatelství Laser. Už podle obálky dubnové Pevnosti a úvodníku Tomáše Němce snadno poznáte, čemu se magazín na svých stránkách věnuje. Tomáš jasně naznačil nejasné přístupy k této nové "značce" či "žánru", záleží na úhlu pohledu. Nejdůležitější však je, že se autoři snaží posouvat fantastickou literaturu dále a nekostnatí v zajetých kolejkách.

Rubrika *Co se děje* upozornila na stále se neuvěřitelnou rychlostí přibližující Parcon 2007 v Nitře, uzávěrku Sithské literární soutěže Darth Erben, 20. duben, kdy proběhne Nosferatu Night a dánskou animovanou komedii *Terkel*. Dubnová otázka Pevnosti adresovaná T. Jirkovskému, ilustrátoru D. Petrovi a překladateli M. Žáčkovi zněla: Jak byste definovali New Weird? Jak dotázání odpověděli se dozvíte uvnitř magazínu.

V Tématu čísla se osoba nejpovolanější, tedy Martin Šust, roze-psala (na Sconu rozpovídala, kdo nepřišel může si počít) o New Weirdu jako o fantazii okovů zbavené. V článku se dozvíte o původně žertovné provokaci M. J. Harrisona a "zakladatelích" tohoto odvětví fantastiky, která se asi nejvíce vyznačuje spřízněností autorů a jejich osobitým a tvůrčím přístupem k tvorbě fantastiky. Typické pro ně je kombinovat různé žánry, ať už fantasy se steampunkem a urban fantasy, proč vlastně ne, "nové podivno" snad opravdu není neznámé čtenářům fantastické literatury, vždyť pod hlavičkou nakladatelství Laser-book již vyšlo dostatek románů, abyste si mohli udělat dobrou představu, nejvíce však táhne ikona Chiny Miévilla a výborná péče právě zmíněného nakladatelství, takže se pro českého čtenáře stává tento literární proud sběratelskou záležitostí. Pevná vazba a obálky Edwarda Millera si zaslouží své místo v knihovně.

Tím jsme se dostali k druhému článku, pod který se z poloviny právem podepsal opět Martin Šust, jedná se totiž o rozhovor s dvorním výtvarníkem Lesem Edwardsem, produkujících neutěšená a atmosférická akrylová plátna pro obálky české edice New Weird. Tento světoznámý britský výtvarník (*1949) vystudoval VŠ uměleckou v Hornsey. Kromě rozličných technik a pseudonymu Edward Miller se jeho tvorba objevila ve všech prestižnějších anglických a amerických nakladatelstvích (alespoň na obálkách knih - zejména hororové ilustrace).

K tématu se později ještě vrátíte prostřednictvím hodnocení mimořádné laserovské edice New Weird a to po všech stránkách, alespoň podle Jiřího Popiolka a trochu také čtvrtým rozhovorem s britskou fantasy autorkou Steph Swainstonovou (opět interview Martina Šusta), která tvrdí, že její postavy neumírají hrdinskou smrtí. Nehci vás zmást, proto upozorňuji, že ke druhému a třetímu rozhovoru se vrátíme níže. Podotknou ještě, že u každého povídání si s autory nechybí Martinův životopisný medailónek. Tématu čísla se

okrajově dotýká také výběr prvotřídních zahraničních povídek.

Vraťme se však k dalším stálým rubrikám, nerad bych, aby jste získali pocit, že dubnová Pevnost je ryze monotematická, nebojte se - není. O tom také svědčí *Bulvár Alfa Ralfa* Darth Ziry, zmiňující několik zajímavých okamžiků (před)minulého měsíce. Připomenete si tak střípky z Trpasliconu, autogramiády Juraje Červenáka či několika koncertů. Protistranu vyplňuje reklama na chystaný překlad úspěšného bestselleru a cenami ověřeného románu Jonathan Strange & pan Norrell S. Clarkeové. To, že opravdu neprohloupíte, když se s knihou v květnu chystáte nesvědčí pouze sbírka prestižních ocenění, ale také pečlivá překladatelská práce Viktora Janíše, tisíc stránek textu a obsáhlá ukázka na černobílých stranách Pevnosti. pokud ani to nezabere, těšte se na příští číslo, kde se dozvíte více. Osobně vám mohu říci, že to bude stát za to, vždyť Anglie devatenáctého století a právě probuzená praktikovaná magie skýtá neuvěřitelné možnosti.

Martin Fajkus připomene, že Mirek Žamboch dopsal svého Drsného spasitele - svou nejakčnější knihu dlouhé a plodné kariéry. Vypadá to, že se máme na co těšit. Kdyby jste si dovolili pochybovat, pak na vás čeká rozhovor pana Fajkuse se samotným autorem, stejně jako kratičkový a nezbytný životopisný medailónek. Jak podotkl Míra Žamboch: "U Drsného spasitele bylo těžké nevyměknout, být tvrdý na hrdiny až do konce".

Literární novinky "čeka" nabudí na Jonathana Strangeho a pana Norrella Susanny Clarkové, Kena Wooda Jirky Procházky, Gemmellova Lva makedonského, sedmého Pottera Rowlingové nebo antologii Jireše a Kudláče s názvem Pod kočičími hlavami (jak z názvu nepřímo vyplývá, jedná se o kolekci městské fantasy). Kdo pravidelně sleduje Sarden, pak už letmo přelétne stručné zprávy ze světa. Martin Šust v úvodníku zmíní, jak u nás fantastika vzkvétá a také se stále více zkvalitňuje, vždyť už nestačí pouhé nadšení porevolučních let, z nichž do dneška neúspěšná nakladatelství nepřežila.

Třetí rozhovor patří nejspíše PR rozhovoru s autorem Kronik Světakraje Paulem Stewartem. Tento cyklus pro čtenáře od 10 do 100 let překládá Viola Lyčková, ale pro jaké nakladatelství už se z ryze komerčního článku nedozvíme. Do literárních recenzí zabrousíme skrze Perlu z moře fantastiky, tentokrát přes Žambochova *Seržanta*. Knihou měsíce se stali akční Žoldnéři Tomáše Bartoše, podle ohlasů prvoplánovitá řezba, kterou nemusí strávit všichni čtenáři.

Milovníci deskových her zaplesají, vždyť David Bimka jim opět představuje další gamesu. Dreamblade patří totiž ke špičce figurkových her, které se u nás dají sehnat. Trochu jsem se pozastavil nad zjištěním, že hra je určena pouze pro dva hráče, ač se mi to z popisu nezdálo. Po hře si můžete přečíst ukázku z příští pevnostní knihy z pera Petra Heteši. Podle několika řádků textu to vypadá na detektivkou stříhnutou akční scifiárnu. Název Šest diamantů tak asi nebude konkurencí automobilky Mitsubishi.

Po březnovém rozboru "komiksového filmu" (ač toto spojení někdo nenávidí) *300*, s českým podtitulem *Bitva u Thermopyl*, následuje recenze Vojty Čepeláka, jenž tomuto skoro kultovnímu snímku přiřadil hodnocení 70 % a já s ním musím naprosto souhlasit. "... klade otázku, zda pro kované příznivce drsných snímků nebude 300 moc měkká a pro ty ostatní příliš tvrdá."

Ghost Rider pro změnu Daniel Storch úplně pohřbil 30 % a člověk mu musí dát za pravdu, vždyť se nebál vyjádřit to, co

jsem osobně pouze naznačoval. Artur a Minimojové asi příliš nezabodovali u Daniela Řeháka, prostě pěkný dětský průměr, holt Bessonovi sluší jiný žánr. Most do země Terabithia se z reklam tvářil jako ryzí fantasy podobné Narnii, ale Ďuro Červenák tuto mýlku objasní, kdyby se náhodou někdo divil jeho 70 %. U filmu zůstaneme společně s Ďurou Červenákem, jenž informuje o chystaných filmech. Co takhle počkat si na Kingovu Temnou věž nebo Millerova Ronina. Kdo zná Jacka Bauera alias K. Sutherlanda, pak se může těšit na jeho hlavní roli v Ajově Mirrors. Kromě dalších horkých novinek pojal úvodník jako udičku pro nedočkavce, takže se dozvíme, co nás bude čekat v létě. Létě roku 2008.

Saša Pavelková informuje o bitevních anime obrech nebo jejich menších bratříčcích. Kdo viděl kultovní Ghost in the Shell, tak ví, jak mohou robotičtí mechové vypadat, pro lepší přiblížení si pak vzpomeňte na souboj Ripleyové nasoukané do trochu divného vysokozdvížného vozíku v nákladním doku vesmírné lodi. Znalce pak nepřekvapí, že vznik mečů, *neboli lidmi řízených robotů, se váže k roku 1956.*

O další zasněcování do fenoménu LARP se postará Petr Braťka, Petra Neomillnerová se v Magii zaměří na čarování *Za svitu voskovic.* Františka Vrbenská představí Grace O'Malleyovou - pirátku a rodina Slivových nám ukáže něco ze současnosti a historie Nového Zélandu.

Nadešel čas pro povídky, tentokrát dvě zahraniční a dvě české, všechny čtivě mrazivé, jednoduše báječné.

Joseph Edward Lake Jr. pracuje jako manažer, ale přesto se osvědčil jako čerstvý vítr v literární fantastice, vždyť v roce 2002 získal cenu J. W. Campbella pro nejlepšího nováčka žánra. **Láhev duší** jsou po *Zahradách vlahé noci (Trochu divné kusy 2)* teprve druhou prací přeloženou do češtiny, což neznamená, že nepřesahují výrazný nadprůměr. V příběhu Jásona, kdysi šlechtického synka, vyvstávají kulisy podivného světa Nehynoucího Města. Politikaření a pletichaření známé našemu světu tu skrze příběh chlapce, který se ze dna musel propracovat zpět, ne-li přímo na vrchol, tak alespoň k jeho úpatí. Ponurou a bezútěšnou realitu, kdy člověk jedná tak, aby si zachránil holý život dává vyprávění notný punc skutečnosti a původně pohádkové bíločerné barvy dobra a zla získávají na dalších odstínech. Samotný Jáson má svůj cíl, své touhy a ne všechny z něho dělají zamilováníhodnou postavu, jeho běloba byla poskvrněna dehtem a špinou krutého boje o přežití. Stejně tak další hlavní, i záporné postavy v nás vyvolá rozporuplné pocity, neboť její čern se leskne a někdy z odraženého světla vyniká zářivými odstíny bělavých paprsků slunce. Ať už je to bývalý trpaslík (rodem sice člověk, leč drsné praktiky a omezování růstu v mládí dokáží své) a sluha Jásonovy rodiny Bijaz, nebo vypočítavý Ignatius. Nítka delší povídky se pak omotává okolo láhví, které by měli obsahovat duše zemřelých, ať předků či nebohých vazalů. Jáson s Ignatiem spolu musí uzavřít partnerství, které by mohlo být přínosné pro oba. Zatímco Ignatius pátrá po svém předkovi, Jáson skrze něho objeví hluboko ukryté city a vzpomínky. Atmosférická práce neobsahuje příliš složitý a překvapivý příběh, to vše vyvstává společně s četbou, jaksi na pozadí, jak jsem uvedl výše. Obrazy neskutečna a podivna, ve kterých můžeme hledat odlesky naší historie i současnosti.

Kirsten Jane Bishopovou známe díky románu Vryté město, povídka **Umění umírat** pak patří k jejím prvním pracím a s postavou pistolníka Gwynna v sobě nese předzvěst *Vrytého města...*

Na rozdíl od předchozí povídky bych právě tuto zahrnul do definice New Weirdu. Ač se mi zdálo vyprávění banální, bylo

napsáno zkušenou rukou spisovatelky, která se nebojí experimentovat a nabourávat klasická kliše. Už samo prostředí, v němž Mona Nebeská povýší na umění vlastní smrt. Jako skrytý, a přesto jasně viditelný, druhý plán můžeme hledat paralelu se současnými lidskými hyenami - novináři, alespoň těmi, kteří jako paparazzi čmuchají a šmírují okolo obyčejných, byť slavných, lidí a nenechají na nich nitku suchou. Být známý je určitě daň, kterou musí osobnosti platit, není to však neschopnost obyčejných smrtelníků žít a ozvláštňovat své životy, neztratili jsme schopnost žít své životy a místo nich chceme prožívat ty, které patří našim idolům? Směsice obrazů, novinových útržků a pocitů se odráží v děsivé realitě Gwynnovi hry s mladým novinářem Siegfriedem. Obraz, který v očekávané poslední hodině Mony autorka popsala patří k nezapomenutelným, děsivým a nepochopitelným. Gwynn ač jsem se s ním setkal poprvé, už nikdy nebude patřit k mým oblíbeným hrdinům. Kirsten Bishopová popsala drsnou stránku našeho světa, kde lidský život neznamená nic.

Zpívající prach Edity Dufkové po zážitku s Bishopovou vypadá i přes technologická fakta jako slabý odvar, nápaditá a fundovaná hříčka o nanotechnologiích. Hrdina Sany disponuje novou várkou nanobotů schopných přestavovat DNA, které se vážou pouze na svého prvotního hostitele, o což má zájem konkurence. Zajímavá záležitost, složená z nespočtu krátkých útržků zabírá pouhé dvě stránky - a to je, bohužel na škodu příběhu, zasloužil by si více, takhle si na ni po několika dnech ani nevzpomenete.

Ti, kteří zůstali uvnitř Otomara Dvořáka popisují tvrdý život malého nářadku uzavřeného uvnitř ohromného organismu, postupně zjišťujeme, že mladí chtějí z nedobrovolného vězení ven. Postupně odkrýváme legendy doprovázející historii chátrající a degenerující civilizace. Zpola očekávaná a zpola překvapující pointa nepatří k žádnému happyendu. Otomar Dvořák zvládá řemeslo skvěle, v povídce se tak nenudíte zbytečnými dialogy nebo příliš protáhnutou akcí. Temto a styl, pěkné počtení.

Povídky v tomto čísle jsou vybrané s citem i jistým záměrem, rozhodně však nepatří k nejveselejším a nejoptimističtějším, což však nemusí nikterak snížit váš užitek s četby. Zahraniční práce pak nejspíš zapadají do proudu nového podivna, nejspíš si budu muset některé práce, třeba Miévilla, přečíst a doplnit si tak literární vzdělání, vybírat však budu pečlivě.

Nejucelenější Pevnost ve své dubnové podobě poskytla stejně ucelený pohled na svěží a neotřelý "subžánr" fantastiky a jak jste si jistě mohli všimnout, nabídla užitek pro všechny ostatní čtenáře. Nezapomeňme, že nabízí za stejnou cenu přílohu v podobě Dechu draka.

Jan Pechanec

Pevnost 5/2007 - Jonathan Strange a pan Norrell

8. května 2007

Májová Pevnost svou obálkou vybízí k tomu, abychom předpokládali, že bude celá o Spider-Manovi 3, ale chyba lávky, více prostoru zabrala událost roku v podobě vydání knihy Jonathan Strange a pan Norrell, tématem se pak stal dlouhý článek o ryze české sérii, tedy o Procházkově a Žambochově hrdinovi Johnu Francisu Kovářovi aka agentu

JFK. Navíc se Pevnost potřetí stala "akademickým" časopisem roku. Tom Němec tak přebíral zaslouženou štafetu po Davidu Hartmannovi, ačkoliv je konkurence veliká, tak cena Akademie SFFH padla do rukou nejzaslouženějších - hlavně však je neusnout na vavřínech.

V úvodníku se můžeme nechat navnadit na pevnostní speciál o *Pirátech z Karibiku*, ke kterému by mělo být k dispozici DVD s celým filmem, ale jakým, toť otázka. Pirátský Speciál nahradí ten kdysi slíbený, bohužel nevydaný, o Supermanovi. Myslím, že se máme na co těšit - na konec května.

Rubrika *Co se děje...* zaujme všechny sorty čtenářů. Psavci mohou dopisovat své romány pro čtvrtý ročník *Trifida*. Filmoví fajnšmekři i obyčejní milovníci animáků se mohou těšit na český Kozí příběh. Čtenáři se nejspíš budou bát zvukového vydání trilogie Pána prstenů, což snad vynahradí brzké vydání antologie urban fantasy *Pod kočičími hlavami*. Pokud vás zajímá, jakým komiksovým záporákem by nejraději byl Filip Gotfrid, Štěpán Kopřiva a Jiří Pavlovský, pak stačí dočíst stranu pět.

O cyklu agent JFK, který v současnosti čítá deset volných pokračování, se rozepsal Jiří Popiolek. Ve svém zastaveníčku zmapoval nejenom obsahy jednotlivých děl, ale ptal se také samotných autorů a poodhalil roušku toho, kam John Kovář kráčí. Pokud jste se touto českou verzí nekonečných cyklů jako Mark Stone nezabývali, pak tak určitě učiníte po přečtení článku.

O perličkách, jež se udály na dubnových conech (S-con, Vítězný únor, Eroticon) a ještě několika ověřenými klepy se zabývala Darth Zira se svým houfem investigativních novinářů v pravidelném *Alfa Ralfa bulváru*. Po tomto intermezzu se konečně dočkají milovníci velké literatury, kteří s napětím očekávali vydání debutu Susanny Clarkové, tedy cenami a nominacemi ověřeného Jonathanu Strangeovi a panu Norrellovi.

Clarková si psaní užívala celých deset let a překladatel Viktor Janiš na něm pracoval bezmála celý rok, ale věřte tomu, že se čekání na tento světový bestseller vyplatilo. Ostatně recenze se určitě brzy dočkáte nejenom v Pevnosti. Perfekcionista Martin Šust neponechal nic náhodě a kromě povídání o románu, životopisného medailónku autorky připravil také rozhovor s Viktorem Janíšem, který na oplátku přesvědčil autorku, aby rozhovor poskytla jemu.

V *literárních novinkách* pak Martin Šust rozebral situaci kolem obálek a stejně jako já konstatoval, že se po boomu devadesátých let, kdy se začalo objevovat přehršel dobrých románů s nevkusnými přebaly, značně zlepšila a mnoho vydavatelů už chápe, že krásná obálka je to první, co čtenáře na knize zaujme, přesto se nemálo nakladatelů má co učit od svých západních kolegů.

Další informace se týkají chystaných překladů knih zahraničních velikanů, ale ani domácí scéna nepříjde v niveč. Ohledně vyhlášených a udělených cen se pak stačí projít po starších člancích Sardenu. Za zmínku stojí například chystané vydání románu Simona R. Greena *Popíjení půlnočního vína*,

ve kterém se prolíná skutečný a magický svět (tak trochu zábavnější, ale minimálně stejně nápaditý svět, jakým nás kdysi šokoval Neil Gaiman v Amerických bozích - zároveň však úplně jiný a čtivější).

Perlou z moře fantastiky se stala nesmrtelná *Gateway* Freda Pohla, která naposledy vyšla v roce 2004 v nakl. Laser-books. Vzpomeňte si na neskutečně reálný vesmír, který před námi dobyla tajemná rasa HeeChee. Knihou měsíce se pak staly *Plameny hvězd*, kde se spojila kvalitní hard SF a nová space opera s pečlivou redakční prací Martina Šusta.

Cenu O nejlepší fantasy 2006 získala Livia Hlavačková s novelou **Drozd**. Nápaditý fantasy western s realisticky smýšlejícími postavami, několika dějovými linkami a detektivní zápletkou dokáže zaujmout i všechny zaryté odpůrce tohoto žánru a není se čemu divit, protože příběh perfektně šlape a končí ve své polovině, za což budete měsíc nenávidět redakci Pevnosti, která novelu rozdělila na dvě části tak šikovně, že je to k neuvěření. Takže, kam zmizel magický khusian, jak to je s otrokářstvím lidí vůči elfům a proč musela zemřít ústřední postava, se dozvíme v červnovém čísle.

Stejnou cenu, ale o tři roky dříve obdržela povídka šéfredaktora Tomáše Němce. Příběh **Poslední z vymírajícího národa** měl původně být příběhem nájemného bijce Sebasttyeana, zároveň se však kvůli nezájmu autora stal hrdinovým mementem, což je škoda, protože netradiční akční fantasy s rychle uplývajícím dějem, uvěřitelným světem a logicky jednajícími hrdiny zase tolik v české fantastice nenajdeme. Proč mám takový divný pocit, že elfy nemá nikdo rád?

Čtyři stránky zabral výběr těch nejlepších fantastických titulů u nás přeložených. **Pevnostní top 50** připravil Martin Šust a umožňuje tak mladým čtenářům jít na jistotu, pokud z přehršle vydávaných knih nevědí, pro kterou sáhnout. Samozřejmě se nedostalo na úplně všechny, ale na druhou stranu asi ne každý bude moci říci, že přečetl všechny ze zmíněných zlatých kousků fantastiky. Moje maličkost se zatím dostala k číslu 27 z celkových 50 uvedených děl.

Pohled z druhé strany aneb rukopisem to nekončí - část druhá uzavírá povídání o strastech a slastech redaktorů, kteří jednají se začínajícími autory. Po opakujících se radách spisovatelů se tak autoři mohou zamyslet a naučit mnohé z toho, co jim může otevřít cestu za slávou, protože správné navržení redaktora zvyšuje vaši šanci na přečtení a možné následné vydání vaší práce.

Pavel Prachař se v Dechu draka rozpovídal o dlouhé historii deskových her a já tak mohu přelétnout až k recenzím deskovek z pera Davida Bimky. Tentokrát nám představil hru určenou pro dva hráče, která jako jedna z mála funguje a vítězství se nerozhodne během několika prvních hodů kostkami. **Roma** vás určitě může zaujmout, pokud neupřednostníte tradici v podobě šachu. Pro více hráčů, nejlépe pro celou rodinu, je pak určeno pohodové a na pochopení jednoduché **Metro**.

Kdo odebírá magazin s knihou a stihl přečíst Hetešových **Šest diamantů** (knižní příloha Pevnosti), ten se jistě nemůže dočkat pokračování této detektivky z blízké budoucnosti. Román ocení zejména milovníci suchých a vtipných dialogů, hláškujících a cynických hrdinů, stejně jako rychle ubíhající akce. Další ukázka navnadí všechny, kteří podlehlí kouzlu předchozího prvního dílu.

Informace o **Spider-manovi 3**, který právě absolutně láme rekordy návštěvnosti po celém světě (v USA se za prodloužený víkend dostaly tržby na neuvěřitelných 148

milionů dolarů) nejspíš navnadí všechny ty, kteří se na premiéru ještě nedostali. Osobně musím uznat, že film má sílu, přesto patří z celé trilogie k nejslabšímu článku, za což možná může trochu více přeslazenosti a přeplácanosti - na druhou stranu si však užijete daleko více záporáků a vývoje vztahů mezi hrdiny.

Boylovo *Sunshine* dělí diváky na dva tábory, které se nedokáží shodnout, nakolik se toto sciíčko stalo zapamatováníhodným a nakolik vykradlo jiné klasické filmy kinematografie. Střízlivý pohled vám poskytne Daniel Storch. Z dalších filmů běžících v kině, varujeme před Krvavou sklizní a doporučme výborné a fungující Želvy ninja.

Đuro Červenák úvodníkem připomněl, že letní filmové hody byly odstartovány a připomene nejžhavější novinky, o kterých se mluví v zákulisí filmových studií. Saša Pavelková pro změnu zmíní oblíbenou odnož anime, v květnu se dozvíme o neumírajících a oblíbených hrdinkách těchto japonských animáků.

V rubrice výmluvně nazvané **LARP** dostanete na stříbrném podnosu návod na výrobu bezpečného palcátu - bezpečného proto, že bude vyroben pro účely nekrvavých bitev. V **Magii** se stylově dozvíme o magii provozované k získání lásky a upoutání milého ke své osobě, kdo by v květnu tomuto tématu odolal? Petra Neomillnerová určitě ne. Františka Vrbenská zavrhuje číslo dalším skvělým povídáním o ženách, které začarovaly dějiny. **Libuše zvaná Kuráž** se letmo dotkla také dějin našeho státu.

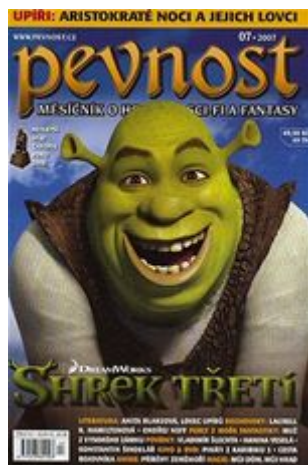
Vysoký standard Pevnosti byl dodržen, což je dobře, toto číslo pak daleko více nabuzuje na to nadcházející, takže se těšme na Piráty z Karibiku, stejně jako dokončení novely a pokračování Šesti diamantů, snad to ten měsíc nějak přežijeme.

Jan Pechanec

Pevnost 7/2007

23. července 2007

Červencová Pevnost se směje už z regálů novinových stánků nebo pultů knihkupectví, alespoň v podobě zeleného zlobra Shreka třetího. Obálka se možná směje a upoutá pozornost nejednoho čtenáře, uvnitř vám však do smíchu rozhodně nebude, ach, tak to vyznít nemělo. Magazin je opět naditý k prasknutí, ale hlavním tématem nebude Shrek, nýbrž upírská tematika a neskutečné množství dalších pravidelných rubrik, které zaplnily nadstandardních 108 stránek (stále za neopakovatelných 49 Kč nebo solidních 119 korun s knižní přílohou). Že ji ještě nemáte? Pokud odstavec a nedáte na nadšené vý následující a věčné řádky...

Stejně jako fotografie sfingy na obálce, informuje šéfredaktor Tomáš Němec o úspěchu Pevnosti v letošních oceněních Akademie SFFH, neváhá však připomenout, že

poprvé po mnoha letech může o nejlepší literární tvorbě domácích autorů rozhodnout čtenář sám. Stačí hlasovat v čtenářské ceně Einsteinův mozek. Jedním z několika organizátorů a mediálním partnerem je právě Pevnost (a Sarden samozřejmě).

Rubrika *Co se děje* se nejspíš dočká stručných zmínek o hudbě, alespoň podle toho, co naznačila redakce v Listárně. Zatím se dozvíte informace o nové fantasy sérii *Klobouky z Agarveny*. Do muzea na historické zbroje bude nejlepší vyrazit do Horažďovic. Druhý ročník Anime Dance Víkendu (ADVíku) se bude konat v prostorách ZŠ Petřiny-Sever na sklonku července a pozornost zbystříte nad hororově laděnou sbírkou *Černé sny aneb příběhy na nedobrou noc*, která byla pokřtěna na Festivalu fantazie. Duchovními matkami sbírky jsou Darth Zira a Hanina "Nera" Veselá.

S tematikou upírů se setkáme zejména v článku rozebírajícím tvorbu Laurell K. Hamiltonové, spisovatelky, která stvořila Anitu Blakeovou. Hamiltonová vlastně zabodovala novým typem příběhů, ve kterých spojila fantasy s noir detektivkou. Díky péči nakladatelství Triton-books už jsme ostatně měli možnost seznámit se s triptychem ze "zatím" patnácti románů autorky: *Provinilé slasti*, *Rozesmátá mrtvola* a *Cirkus prokletých*. Kromě informací o tvorbě autorky se v následujícím rozhovoru dozvíte více o spisovatelce samotné. Za články pak můžeme poděkovat Martinu Fajkusovi.

Pevnost jako periodikum sledující aktuální dění musí vědět o všem, co se ve fandumu šustne, proto poměrně nedávno přibyla úspěšná rubrika Bulvár Alfa Ralfa Darth Ziry, ve které například naleznete zmínku o posledním Opatconu, proběhnuvším Ručníkovém dni, přesunu pražských čtvrtčních srazů mimo bývalý Krakatit nebo sedmém výročí Sardenu.

Když už jste naladěni na správnou vlnu, tedy na lačnění po dalších informacích, čeká na vás megarozhovor s Ondřejem Neffem, který odhalí mnohé, co vás zajímá a možná ještě něco navíc, popřípadě něco jinak. Neffův osobitý a věcný styl vás určitě zaujme, když bude vyprávět o přátelství se spisovatelem jako Nesvadba nebo Souček, zjistíte, jaký vztah chová k agentovi JFK. V neposlední řadě se určitě dozvíte, co všechno guru české sci-fi chystá do budoucna.

Martin Šust naváže *Literárními novinkami*, aby správného milovníka psané fantastiky informoval o těch nejnovějších knihách a dění ve světovém fandomu. Připomeneme si vydání *Stručných dějin komiksu*, překladu Dozoisovy antologie *Objevitelé*, vydání Gaimanových *Křehkých věcí* nebo Miévillova *Un Lun Dunu*. Ze smutnějších oznámení připomeňme, že zemřel autor *Kronik Prydainu* - Lloyd Alexander. Martin samotný se pak rozepsal o historii žánru fantasy, která na něj nedávno dýchla po četbě *Húrinových dějí*.

Perlou z moře fantastiky v červencovém vydání se stala klasika P. K. Dicka. Jiří Popiolek se pustil do obšírného hodnocení *Muže z vysokého zámku*, jehož nové vydání nedávno vydalo Argo. V recenzích pak nalezneme (mimo jiné) knihu měsíce, kterou se stala sbírka Dana Simmonse s názvem *Dost světů a čas*.

Nedávno jsme vám nabídli rozhovor s Vladimírem Šlechtou a ne jen tak zbůhdarma, protože právě v Pevnosti 7/2007 si můžete přečíst jednu z jeho nejlepších kratších prací **Bertův klajm**, která sice už jednou vyšla, nově se však redakce magazínu postarala o vydání autorem dopilované verze doplněné o podmanivé ilustrace Jana Štěpánka.

Postkatastrofická vize Evropy zasažené jadernými útoky popisuje příběh novodobého diggera, který se v nelitostném světě snaží najít své místo pro sebe a zbytek své rodiny. Pozvolna nám před očima vyvstává předobraz pekla, kde právo je na straně silnějších a nelitostnějších, kdy jedinou šancí na budoucnost je najít dostatek kovů pohřbených pod troskami velkoměst. Černý humor, drsný svět, prokreslené postavy a syrová uvěřitelná akce vás pohltí natolik, že byste chtěli vědět více a vydáte se hledat další práce pana Šlechty.

V sekci Povídky naleznete nemálo zajímavých prací Haniny Veselé, která se konečně dočkala a v Pevnosti jí vyšly **Ozubené zásnuby**. Tato mladá a nadějná autorka už několikrát publikovala s experimentálními sci-fi anekdotami v časopise Click! případně pochmurného *Krutihlava* v Dechu draka 6/2005, přestože někteří z nás mohou oplývat pochybnostmi o literárních zkušenostech Haniny, hned po prvních několika řádcích *Zásnub* budou pohlceni netradičním, vtipnou a přesto temnou vizí světa, ve kterém se stabilní rovnováha mezi lidmi, upíry a vlkodlaky může překloupit na stranu jedné frakce. Hravé dialogy a neotřelé způsoby vás hned chytanou, protože autorka v této povídce snese srovnání s esy naší fantastiky a v ničem za nimi nezaostává. Hlavní hrdinka přezdívaná Liška neohroženě brání svůj lid před krutovládou vampýrů a vlkodlaků, zastávající jednoduchou politiku: "když se dva perou...". Brzy se však miska vah vychýlí na stranu obávaných bytostí noci a úplňku, přesto hrdinka dokáže obětovat cokoli, aby lidem dala, byť nepatrnou, šanci proti krvelačným stvořením. Politické pletichaření, fungující konverzační a popisný humor se skvěle doplňuje s temnější a děsivější stránkou příběhu, aniž by mix fantasy detektivky s hororem shazoval povídku do roviny pouhé parodie. Tato povídka byla v roce 2005 nominována v soutěži O nejlepší fantasy a to zcela poprávu. Čtenáři se mohou těšit na další várku povídek Haniny Veselé v příští Pevnosti s knižní přílohou, kterou bude sbírka humorných povídek **Mrakulin grimoár**.

Do třetice všeho literárně dobrého nás čeká **Vraska světa** Kostí Šindeláře, ač ve srovnání s předchozími povídkami jsou její barvy notně vybledlé. Čitelné a nepřekvapující vyprávění o neohroženém bojovníkovi, který v touze po milostných slastech na Zemi vypustil skutečné zlo, se sice dobře čte, ale to je asi tak všechno, co povídka dokáže nabídnout.

K upířské tématice nás vrátí Leon Medek se svým pojednáním *Aristokraté noci*, ve kterém mapuje vznik a následnou evoluci krvelačného druhu. Kdo by řekl, že se za necelých dvě stě let může z obyčejného běsa vyvinout druh natolik opředený mýty a legendami, že už se v něm kolikrát ztrácejí také četní vampyrologové. Vývin druhu vyvrcholil Stokerovým Drákulou, ale obrazu novodobého upíra předcházela dlouhá cesta.

Ondřej Neff v druhém pojednání píše o tom, jak se má správně psát, oproti vulgárnímu a nemastnému článku z minulé Pevnosti se trochu pochlapil a čtenáře konečně jenom neuráží, ale také ho může (jako potenciálního psavce) leccemu naučit. *Umění vyprávět* není totiž tak jednoduché, jak se může na první pohled zdát.

V *Listárně* se pak čtenáři stále více ozývají a volají po navrácení hudby do tohoto, především literárního, měsíčníku. Redakce se v menší míře pokusí svým fanouškům vyhovět. Snad to dopadne lépe, než u nás na Sardenu, kdy jsem se opravdu styděl za výrazivo některých našich diskutérů.

Z deskových her se seznámíme s hratelnou, ale bohužel nedodělanou válečnou hrou *Pacifik '42* nebo karetním *World of warCraft*.

Zkušený filmový kritik Daniel Storch zhodnotí *Shreka třetího*, který prostě nedokáže držet dech se Shrekem předchozími a Karel Stehlík pro změnu nalezne v *Pirátech z Karibiku*, kteří se ocitli Na konci světa, mnoho prvků, které tento nekonzistentní snímek vynesou na pomyslné filmové nebe. Vyššího hodnocení se pak dočkají skutečně výborné snímky *Solaris* (od Tarkovského) a *Fontána* (od Arofonovského), stejně záslouženě se nula objeví u snímku *Hostel II*. Filmové novinky pak tradičně nabídne Ďuro Červenák (něco z nich už se objevilo zde).

Anime sekci zaplní japonský kreslený seriál na motivy příběhu Ursuly K. Le Guin - dobře, ale ne mistrovsky, zvládnuté *Příběhy ze Zeměmoří* - a stručně se podíváme na připravované zfilmování Hvězdného prachu.

Reportáže z předávání cen Akademie SFFH se ujal Filip Gotfrid.

Michal Kunstovný nás fundovaně zasvětil do základů heraldiky, protože správně vyvedené zástavy, štíty a znaky patří k LARPU stejně jako to ostatní a závěrečným článkem o magii působící na naše příbytky se rozloučí Petra Neomillnerová.

Jak vidíte, Pevnost potěší širokou vrstvu čtenářů a když už jsme u toho, tak rozšíří obzory stejně početné mase čtenářů, kteří si myslí, že je na fantastice zajímavá pouze jedna z mnoha odnoží.

Jan Pechanec

Magazín Fantasy&ScienceFiction 1/2007

17. května 2007

(*Magazín Fantasy&ScienceFiction 1/2007*, editor: Martin Šust, obálka: Max Bertolini „Pohádkové vodpády“ (volně na námět *Labyrint stromů*), Triton (se svolením Spilogale Inc.), 2006, 159 stran, 125 Kč (členové klubu Trifid 100 Kč), brožované, ISBN: 80-7254-937-5)

Trpím v poslední době nedostatkem času, což se mimo jiné projevuje i tím, že recenze na Magazín F&SF stihám tak nějak vždy, až je na pultech další číslo. Ani teď jsem neudělal výjimku...

Matthew Corradi, Na cestě do Obrova

Adélie je - na poměry ve své věce - velká, a tak se vypraví do světa hledat bájnou krajinu, kde žijí obři. Jemná milá bajka, příběh toho typu, který Martin Šust obvykle dává jako rozjezdový, je poetickým vyprávěním s morálním ponaučením. Tedy přesně takový, jakým bajka má být.

Dale Bailey, Konec světa, který jsme znali

Jste tu svědky konce světa, který jsme znali. Jeden z mnoha příběhů, které se tímto tématem zabývají, a asi jediný z

této oblasti - a také z celého čísla magazínu, který mi vůbec nesesl. Skoro bych řekl - konec SF, kterou jsme znali...

Claudia O'Keefeová, *Labyrint stromů*

Vyprávění o magii místa, situované do zapadlé oblasti Západní Virginie, je opět čistě americkou fantasy. Ale je úplně jiná, než na jakou jsme zvyklí - žádné indiánské bajky, žádné gaimanovské valné hromady bohů, nic podobného. A také hluboce lidský příběh.

Michael Libling, *Vánoce na horách*

Tenhle příběh by se mohl přihodit kdekoliv na světě. Magii prosáklá vesnice si na Štědrý večer odchyťává hosty, kteří slouží jako vějička nepřátelským silám. Ale najde se někdo, kdo tu magii chce použít pro sebe. Dopadne to tak, jak podobné příběhy obvykle dopadají - výsledek se obrátí proti dotyčnému.

John Morressy, *Dlouhý, krátký a vysoký*

Kedrigern dostane zakázku od krále trpaslíků - a s nonšalancí jemu vlastní ji splní, i když vlastně mu hodně pomůže náhoda. Jenže ta náhoda - to není náhoda. Vždycky se vyplatí dělat dobré skutky, i když vůbec není jasné, jestli k něčemu jsou. Protože nikdy nevíte, jestli přinesou nějaký jiný dobrý skutek k vám zpátky.

Carol Emshillerová, *Tvor*

Osamělý muž v pusté a zničené zemi dostane nečekanou návštěvu. Přátelství mezi ním a tvorem, kterého kdosi stvořil, aby zabíjel osamělé obyvatele pustiny, je mile poetické a příjemné se čte - i přesto, že se odehrává ve světě, který příjemný není.

Alex Irvine, *Vandoise a netvor z kostí*

Povídka v povídce v povídce - a dohromady poutavý příběh, jehož vrstvy jsou navzájem silně propojené. Navíc i trochu exkurze do americké historie - té, o které se moc často nemluví, o vzájemných bojích indiánských kmenů.

Robert Reed, *Opálová koule*

Svět se změnil ve velkou sázkovou kancelář, a dva z nejlepších hráčů se potkají. Dokáží se postavit proti nepříznivým sázkovým kurzům i proti osudu, který je s nimi provázán víc, než je zdrávo?

Tohle číslo magazínu nemá vysloveně *špicu*, která by trhala mraky. Přesto většina povídek je lepší a výborná, asi navíc Labyrint stromů, pak bych zařadil Obrov, Vandoise a Tvora, a na úplný konec Konec světa. Přestože na zařazení do šuplíku SF mají nárok povídky Tvor a Opálová koule (a taky trochu Konec), není tu vysloveně hard SF ani jiná podobná odnož tohoto žánru, a hlavním tématickým okruhem tu je fantasy. Ale i ta je dost netradiční, tu klasickou reprezentuje Kedrigern, ostatní spíše trendují k hororu s fantastickým námětem než do oblasti čistokrevné fantasy.

Publicistika - to jsou více eseje než recenze, příjemné a velmi obsažné texty Jiřího Popiolka, Dany Krejčové a Petra Kotrle. Celek pak je čtivý *digest* ze zásobárny nadprůměrných povídek (raději používám termín dlouhá povídka, než noveleta), a hodnocení tak bude podobně jako v mém případě věci vkusu, chuti a možná i okamžité nálady.

Retrorecenze

Harry Potter má brášku

6. června 2007 | 8:00

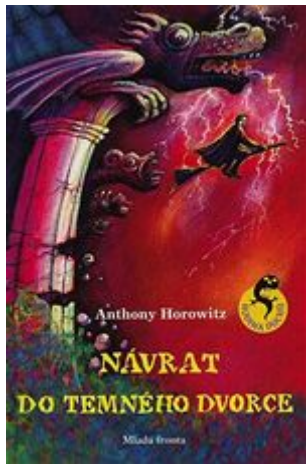
Eliotovi jsou trochu zvláštní. On je malý, tlustý, plešatý pán s ježatým knírkem a pracuje jako ředitel v bance. Ona je vychrtlá, nosí porcelánové zuby a falešné řasy. Jejich syn je malý, hubený, má hnědé vlasy a zelenomodré oči. Brzy mu bude třináct, ale vypadá to, že se nehodí vůbec k ničemu. Jeho otec je navíc takový fanatik, že v rámci výchovných opatření dokáže zrušit i Vánoce. Nepřipomíná vám to někoho? A aby toho nebylo málo, dostane rodinka jednoho krásného dne záhadný dopis, zvoucí jejich nemožného synka do Temného dvorce – školy chlubící se moderními, blíže nespecifikovanými metodami výuky. Škola je situována na ostrově Leb, kdesi při Norfolkském pobřeží.

Paráda. Synek je spěšně vypraven na cestu. Hned ve vlaku se seznámí s chlapcem v nemožném ovčím svetru, se slabostí pro cokoli sladkého a kudrnatou, docela hezkou dívkou. Naše trojice je promptně převezena na ostrov kapitánem Krvavá lázeň (poznávací znamení: černý plnovous a rozcuchaná kštica, z pod níž nápadně svítí oči).

Nakonec dojde i na ony nespecifikované metody výuky – co také čekat od monsieuora Leloupa, když zrovna není úplněk a chlupatý učitel neupí přivázan ve své pracovně. A zástupce ředitele si také nefiká Krverád nadarmo...

Knížka, o níž je řeč, se jmenuje *Tajemství Temného dvorce* a autorem je Anthony Horowitz. Jen další variace na profláknuté téma? Tuctová parodie? Pokud ano, tak je to kousek docela vydařený. Trapné je, že knížka poprvé vyšla v Anglii v roce 1988.

Na následujících 100 stránkách se David Eliot – tak se hlavní hrdina jmenuje – snaží za pomoci svých nových kamarádů rozluštit podivné tajemství školy s ještě podivnějšími učiteli, několikrát se pokusí pláchnout a celé dobrodružství, které ocení nejvíce mladší čtenáři, vyústí v celkem příjemném závěru.

O jedenáct let později (1997) vychází ve staré dobré Anglii pokračování - u nás pod názvem *Návrat do Temného dvorce*. Tentokrát chybí předehra u neuvěřitelně protivných rodičů a čtenář je nemilosrdně vržen rovnou do víru dění. David Eliot běží o závod – respektivně svádí se svými spolužáky závod. Vítězovou trofejí není nic jiného, než putovní pohár - Nesvatý grál. Je to prosté – grál dostane ten žák, jemuž se za rok podaří nasbírat nejvíce bodíků. Když nepočítáme nadanou Davidovu kamarádku Jill Greenovou, jediným jeho vážnějším sokem je spolužák Vincent, mimochodem světlolasy. Neviděli jste to už někde? Trapné je, že první díl Harryho Pottera vyšel o rok dříve...

Davidův kamarád Jeffrey z prvního dílu (ten v ovčím svetru) se autorovi někde ztratil a už o něm není zmínka, také ubývá vyučování magických předmětů. Zato přibývá novopečenému adeptovi černé magie problémů – pokud nepočítáme konkurenci s Vincentem, propadání se Temného dvorce do země, jak je avizováno na záložce českého vydání knihy a návštěvu příbuzných (tetička se nafoukne a vypadne z oblečení – skoro jako balon, jen odletět...), pořád mu ještě zbývají filozofické úvahy na téma, zda je to, co se ve škole naučil, vůbec dobré. A jako z udělení má na něj jeden z učitelů pífku! V závěru dojde i na létající koště a je třeba upravovat paměť mudlů, pardon, obyvatelů arcibiskupství Cantenbury.

Vyústění knihy je mnohem zábavnější než první polovina a konec je z těch, které dokáží stoprocentně vytočit nábožně naladěné jedince. K motivaci hlavního arci padoucha se ale raději nebudu vyjadřovat. Škoda, že vůči prvnímu dílu podstatně ubylo vtípu, zato přibýlo akce – ne ale zcela ku prospěchu. S akcí je to ostatně v dětských knihách problém. Co zůstává, je Horowitzův černý humor, který se v plné síle projeví v závěrečných scénách:

„Zprvu si nikdo ničeho nevšiml. Hluk dopravy přehlušil výkřiky dětí, které venku dováděly na skluzavce ve tvaru plastického draka. Jenže teď už ten drak nebyl umělohmotný. Spolkl dvě děti a teď natahoval drápy po třetím a dštil ohnivý dech.“ Nebo: *„Otáčivé dveře se otáčely moc rychle, takže projít jimi bylo jako projít mlýnkem na maso. Ze dvou policistů a řidiče kamionu už byla fašírka.“*

Horowitz napsal několik dalších dětských knih, fušuje do filmu a také divadla. Kdo vládne anglickým jazykem, může se o něm blíže informovat na internetu

Zatímco však Davidův nejmenovaný „bráška“ slušně vydělává peníze, Davidovi nebylo dopřáno dočkat se ani třetího pokračování. Možná, až uplyne zase dalších deset dvanáct let?

Hanina Veselá

Povídky

28. dubna 2007

Inferno

Předpokládám, že se nebudu mýlit, když budu předpokládat, že většina z vás jsou hříšníci. No, jak myslíte, ale neříkejte mi, že vás paní Jana Beranová nevarovala!

Nakonec přišli téměř všichni. Staří, mladí, tlustí, hubení, burani i inteligenti. Nepočítal s tím, proto byl příjemně překvapen. Ale na druhou stranu, jen hlupák by nevyužil takové lákavé nabídky. Nestává se často, aby člověk ve schránce našel poukaz na celodenní zájezd do nevšedních míst s příslibem chutného oběda, nezapomenutelných zážitků a dárkem pro každého a to vše ani za obvyklých 139 Kč či 99 Kč, nýbrž zcela zdarma.

Pobaveně pozoroval, jak v rukou žmoulají své poukazy, jakoby se báli, že je to všechno jen žert a zadarmo nic nedostanou. Srdečně se s nimi vítal a ukazoval jim vyhrazená místa v autobuse. Když si v seznamu odškrtnl poslední jméno a všichni se konečně usadili na svá místa, vzal si mikrofon a s thymolinovým úsměvem se obrátil k účastníkům zájezdu: „Dobrý den, dámy a pánové, jménem společnosti Inferno vás všechny vítám na palubě našeho zánovního autobusu, v němž se vydáte vstříc nezapomenutelným zážitkům. Jmenuji se Dagon a mým úkolem je starat o vás po dobu zájezdu. Pokud to bude v mých silách, budu se snažit vyhovět všem vašim přáním.“ Ozval se nesmělý potlesk i dívčí chichotání.

„Dovolte, abych vám ještě představil šoféra pana Goga.“ Zraky všech spočinuly na řidiči, který se jim pokynul hlavou. Řidič i delegát měli zelené obleky se zlatým prýmkováním a čepice s nápisem Inferno. Většina přítomných žen hleděla na oba se zalíbením, neboť to byli pohlední třicátníci s římskými nosy a uhrančivým pohledem.

„Myslím, že formality už máme za sebou a můžeme tedy vyrazit za dobrodružstvím,“ řekl Dagon. Červený autobus se zlatavým nápisem Inferno se podobně jako desítky dalších červených autobusů v jiných městech pomalu rozjel a odvážel cestující, jak se psalo v poukaze, za hranice všedních dnů.

Sotva si pasažéři uvědomili, že slibovaný zájezd právě začal a skutečně nemusí zaplatit ani korunu, zahrnuli Dagona přívalem otázek.

„Kam to vlastně jedeme, pane Dagone?“ vyzvíдалa odbarvená blondýna na šestém sedadle.

„Co tak úžasného nám chcete ukázat? Abyste věděl, tak já vám tady přede všema oznamuju, že já nic kupovat nebudu,“ vykřikovala korpulentní důchodkyně v růžové hučce sedící hned za řidičem. Dagon se nadechoval k odpovědi, ale nestačil říct ani slovo.

„Kdy bude nějaký to občerstvení a zábava? Posledně nás bavil Goťák s Bohdalkou a dostali jsme vepřovej řízek. Tak doufám, že to dneska bude ještě lepší,“ dělil se o své zážitky postarší obrýlený mužík. Vzápětí mezi několika matrány propukl spor o to, kdo je lepší, jestli Kája, Helena nebo Hanička. Dagon se raději postavil do uličky a pohybem ruky silící hádku umlčel.

„Dámy a pánové, cílem našeho zájezdu je prohlídka nově otevřeného zábavného parku I-landu. Vy všichni máte tu čest být jeho prvními návštěvníky a vyzkoušet na vlastní kůži jeho atrakce. O vaše rozptýlení se postarají okostymování zaměstnanci I-landu. Už teď vám můžu slíbit naprosto

jedinečné zážitky. Dostane se vám exkluzivního servisu,“ sliboval. Potom se odmlčel a zadíval se ven z okna: „Vidím, že už se blížíme k cíli naší cesty. Dámy a pánové, připoutejte se prosím, budeme přistávat,“ zavtipkoval.

Někteří cestující se snažili zahlédnout z oken ono slibované místo, jiní se dívali na hodinky a nevěřicně kroutili hlavami, neboť od chvíle, kdy autobus opustil nástupní místo, uplynulo sotva patnáct minut. Všichni okolí města dobře znali, a proto je zarazelo, že by jim stavba velkého zábavného parku téměř za humny zůstala naprosto utajena. To prostě nebylo možné.

„Tak už jsme téměř na místě,“ oznámil Dagon. Údiv se ještě zvýšil, jelikož se právě nacházeli na serpentínách nad městem. Všichni delegáta upřeně sledovali a většina ho začala považovat za blázna, protože široko daleko byly jen lesy a kopce. Dagon jejich úšklebky ignoroval. Obrátil se k řidiči a poklepáním na rameno mu dal znamení. Gog znenadání strhl volant doprava. Autobus prorazil svodidla. Vzápětí opustil za vyděšeného řevu cestujících vozovku a řítil se ze srázu dolů do údolí, kde po smrtelném pádu zůstal ležet na boku. Z výšky připomínal červenou krabíčku pohozenou v trávě.

* * *

Vyděšení a zmatení cestující nejistě vystupovali ze dveří autobusu, zaparkovaného před bránou ve tvaru zvířecí tlamy, nad níž hořel nápis Vítejte v I-landu! Dagon, za jehož zády se brána pomalu otevírala, se na ně usmíval: „Dámy a pánové, rače vstoupit do našeho parku, jehož veškeré atrakce a služby vám jsou plně k dispozici.“

Když cestující zjistili, že jsou fyzicky zcela v pořádku a že i karosérie autobusu nenese sebemenší stopy po hrůzostrašném pádu, považovali vše jen za nějaký davový přelud. Brzy se ze šoku vzpamatovali a první zvědavci, vybaveni kamerami a fotoaparáty, prošli bránou do parku. Jakmile dovnitř vstoupil poslední z Dagonových klientů, brána se opět zavřela.

Areál I-landu byl velmi rozsáhlý a tvořil ho komplex několika vzájemně propojených údolí. O každé z nich pečovalo několik průvodců, oblečených do poněkud extravagantních kostýmů. Byli zahalení do chlupatých kožek, někteří z nich měli i ocase a netopýří křídla a hlavy všech zdobily dva rohy. Návštěvníci ocenili jejich úbory potleskem a mnozí z nich zatoužili po společné fotografii.

„Přijde mi to poněkud dětinské, co myslíš, René?“ žádala o vyjádření svou drahou polovičku vysoká kostnatá žena v kostkovaném kostýmku.

„Ano, drahá. Nemáš tušení, kde je nějaká restaurace? Už bych si dal pivo,“ reagoval její pupkatý oplešatělý manžel. Tento pár uzavíral zástup, který právě vcházel do prvního údolí.

Jeho hlavní atrakci tvořila obrovská ledová hora, v jejímž ledu vězely lidské figuríny (alespoň návštěvníci o tom byli přesvědčeni). Některé v něm stály po paty, jiné po kolena či prsa, některé byly v ledu uvězněny celé. Bylo zde chladno, proto návštěvníci raději přešli do dalšího údolí, kde na ně čekaly železné schody, doruda rozžhavené a sršící jiskry, po

nichž chodily nahoru a dolů další figuríny. Ačkoliv občas některá spadla do nádoby plné vroucího oleje, postavené pod schody, a začala se v ní škvářit, schody byly stále plné jako eskalátory v metru v době ranní špičky.

Dlouhovlasý chlápek v rozdrbaných džínách dával najevo svou nespokojenost: „To jsem viděl v Terminátoru dvojce. Arnie se teda rozpouštěl mnohem líp. Kam se na něj hrabete.“

Ani zde se kvůli strašnému vedru příliš nezdrželi. Přicházeli k propasti, která vypadala jako studna. Na dně ležel nepředstavitelně veliký červ, u jehož tlamy poletoval roj jakýchsi bílých balónků. Když červ vdechl, všechny je najednou pohltil a při vydechnutí je chrlil ven žhavé jako jiskry. Tato atrakce také moc obdivu nezískala. Návštěvníci svorně dospěli k názoru, že prohlídka parku trvá už příliš dlouho a že je nejvyšší čas na slibovaný chutný oběd.

Dagon je tedy zavedl do jiného údolí, v němž hořelo několik desítek ohňů, nad nimiž na železných konstrukcích visely obrovské kotle. Z davu se začaly ozývat nespokojené výkřiky: „Tomu říkáte chutný oběd?“

„Nákej blbej guláš! To jsme měli před volbama!“

„Paní, koukejte, jak jsou ty kotle zasviněny!“

„Viděl vůbec tuhle vaši vývařovnu hygienik?!”

„Z těch kotlů jde ale puch, já snad omdlím!“

Znechucení návštěvníci hrozili Dagonovi pěstmi a chtěli vrátit peníze, ale pak si vzpomněli, že vlastně nic neplatili, proto mu alespoň z plných plic nadávali. Vytvořili kolem něj kruh, který jako oprátku na odsouzencově krku pomalu zmenšovali.

Náhle se ozvala ohlušující rána provázená oslepujícím zábleskem. Lidé si v panice zakrývali oči a zacpávali uši, nevšimli si tedy, že se na ně seshora řítí stovka okřídlených, rohatých příšer. Když prohlédli, bylo už na útěk pozdě, nohy

jim zcepeněly hrůzou. Na každého se vrhly dvě příšery, popadly ho v podpaždí a v okamžiku s ním odlétaly pryč.

Osaměvši Dagon si setřel z čela krůpěje potu a nasupeně pozoroval odlétající podřízené. „To jste si dali na čas, zatracení flákači, to si s vámi ještě vyřídím!“ pronášel na jejich adresu. Zlost ho však záhy přešla, neboť vše až na pár drobností vyšlo přesně podle plánu.

„Good bye, hříšné duše! Užijte si to tady!“ loučil se se svými prvními klienty, kteří byli podle svých „zásluh“ roznášeni do jednotlivých údolí. Blondýně, která mu v autobuse nadbíhala, poslal na rozloučenou vzdušný polibek.

Právě se chystal zamáchnout nostalgicky slzu v oku, když zazvonil mobil. Podle displeje volal samotný šéf.

„Dagon, slyším,“ ohlásil se.

„Jak to u vás vypadá, Dagone?“ chtěl vědět šéf.

„Vše proběhlo podle plánu. První zásilka se právě třídí. Pouze bych zkrátil dobu exkurze. Jedno údolí bude, šéfe, bohatě stačit,“ oznamoval Dagon.

„Váš projekt modernizace se zatím jeví jako zdařilý. Když si vzpomenu, jak jsme dřív museli každý přírůstek dopravovat jednotlivě a k tomu ještě na vlastních zádech, ještě teď mě bolí v kříži. Váš nápad s autobusovými zájezdy nám ušetří personální zdroje a také nám zvýší i produktivitu práce. Prémie a povýšení vás určitě neminou,“ sliboval šéf.

„Děkuji vám, pane, za důvěru. I nadále budu pracovat na rozvoji a modernizaci Inferna,“ ujistil šéfa a odešel svému osobnímu poradci v sekci podnikatelů a manažerů přihodit za odměnu pod kotel další polínko.

Pozn. Při líčení pekelných muk jsem vycházela z Vidění mnicha Alberika, který žil v první polovině 12.století v montecassinském klášteře.

Elektrárna

11. května 2007

Povídky jsme na Sardenu v poslední době trošičku zanedbávali, ale o to příjemnější může být přečíst si jich několik najednou. Elektrárna zkušeného Jiřího Mazurka se dotýká aktuální energetické tematiky.

„Ta elektrárna vyrobí dostatek elektřiny i pro největší město v kraji,“ zívá znučeně Martelis a vyhlédl z okna. Projížděli jsme venkovem, kupé vozu se příjemně pohupovalo a stromořadí kolem cesty ubíhalo nebývalou rychlostí.

„Slyšel jsem, že má výšku čtyřicet metrů, je to pravda? Tomu se mi nechce věřit,“ přiznal jsem.

„Ale je to tak,“ odpověděl Martelis. „Pracujeme na tom s USA. Používáme nejmodernější technologie a výrobní postupy, už jsme téměř u konce.“

„Aha,“ zamumlal jsem a poznačil si pár řádek do pageru. Pak jsem se pohodlně opřel o polstrované opěradlo. Celý interiér vozu byl vyrobený z tmavého dřeva, Martelis, průmyslník z hlavního města a jeden z nejbohatších mužů v zemi, seděl proti mně a i při jízdě se opíral o svou hůl s pozlacenou rukojetí.

„Tohle kupé muselo stát majlant,“ začal jsem znovu rozhovor. Martelis mi stále dlužil vysvětlení, proč mě vzal s

sebou. Jsem jenom řadový inženýr jedné malé firmy zaměřené na stavbu osvětlení. Nevěděl jsem, jestli mi chce nabídnout práci nebo se jen pochlubit svým novým vynálezem. Ale to druhé nedávalo žádný smysl...

Průmyslník si prohrábl šedivou bradku, jeho černé oči nebyly o nic přívětivější než dřív. „To ano,“ řekl. „Stálo mě balík akcií, pane Severasi. Ale takové pohodlí nemá nikdo. Ani tolik koní.“

Měl pravdu, krajina za oknem přímo letěla. Už se před námi otvíral výhled na kopec, důl zakousnutý do jeho paty a něco zvláštního na jeho vrcholu...

Martelis zvedl hůl v pravici směrem, kterým jsem se díval, a s pýchou v hlase oznámil: „To je má elektrárna!“

♦

Vystoupil jsem z vozu do kaluže, v níž plavalo podzimní listí. Obloha se zatáhla těžkými mraky a hladinu louže zčeřila první kapka.

Martelis vystoupil na druhé straně a nejprve ukázal dolů do lomu. Stáli jsem na vrcholu dvacetimetrového srázu a pod námi se v blátě pachtily při práci s dřevem stovky dělníků v povědomých červených montérkách s nápisem *United Slave Administration property* na zádech.

Skoro mi klesla čelist.

„Najal jsem si na tu práci *čtyři sta* otroků, pane Severasi,“ řekl Martelis.

Otroci se na širokém prostranství hemžili jako mravenci, neustále něco přenášeli a někteří z nich řezali kmeny podivnými zubatými stroji poháněnými vodou. „Stavějí největší elektrárnu, jakou kdy spatřil svět,“ dokončil magnát a nadmul se pýchou. „Mou elektrárnu...“

Z lomu vedla klikatá cesta až na vrchol kopce, kam proud dělníků skládal dřevěné trámy a stavěl z nich vysokou věž zakončenou čtyřmi obrovskými listy.

Než jsem se stačil zeptat na účel těch vrtulí, zafrkal za mnou kůň a celé dvanáctispřežení i s Martelisovým vozem odfrčelo pryč. V životě jsem neviděl více koní pohromadě, ani vůz opatřený pogumovanými koly, tajemstvím naší hladké jízdy...

Vytáhl jsem z kapsy pager, otočil v něm stránku a začal do něj tužkou obkreslovat stavbu na kopci.

„Už tušíte, jaký je její princip, pane Severasi?“ zeptal se Martelis téměř rozmarně.

„Myslím, že ano,“ řekl jsem. Napadlo mě to už ve chvíli, kdy se k dešti přidal studený víchř. „Chcete využít energie větru.“

Můj průvodce se poprvé usmál. „Říkali mi, že jste nejchytřejší člověk v oboru, pane Severasi...“

Jako na pokyn se listy elektrárny začaly zvolna otáčet. Přitom srazily k zemi několik otroků, ale jejich výkřikům nevěnoval Martelis žádnou pozornost. Mrtvolu uklidí dozorcí a USA dodá novou pracovní sílu. „Následujte mě, prosím,“ řekl jen a pokynul mi směrem k cestě obcházející kopec.

Ze zatáčky se před námi vynořila nížina s největším městem oblasti. Stmívalo se a stovka zděných domků na široké ulici se nořila do tmy, kterou se marně snažilo prozářit několik petrolejových lamp, patentů naší firmy.

„Žijeme v sedmadvacátém století, pane Severasi,“ řekl zvolna Martelis a opřel se o svou hůl. „A pokrok se nedá zastavit. Toto století se stane věkem elektřiny! Víím to, protože ji sám vyrobím. A vy mi v tom pomůžete. Vymyslíte způsob, jak dovést elektřinu z elektrárny do města.“

Srdce se mi rozbušilo. Už jsem o tom kdysi přemýšlel, a dokonce našel jisté řešení. Jenže...

„Budu potřebovat *kovy*, pane,“ řekl jsem tiše. „Železo. Nebo měď.“

Martelisův výraz se poprvé změnil. „Na Zemi nejsou žádné kovy, to byste měl vědět, pane Severasi!“ řekl popuzeně. „Já sám jsem jednou viděl celý *kilogram železa*, v Akademii věd!

Hlíдалa ho *armáda*! Najděte nějaký jiný materiál. Dřevo. Nebo něco jiného. Zkrátka cokoli!“

„Dřevo nevede elektrický proud,“ namítl jsem. „Ani jiný nekovový materiál. Naše laboratoř neobjevila za dvacet let ani jednu látku, která by byla vodivá a přitom nebyla kovem.“

„Nesmysl! Nehledali jste dost důkladně!“

„Jako dítě jsem četl knihu, pane,“ nedal jsem se. „A v ní se to kovy jenom hemžilo...“

Martelis jen máchl paží do vzduchu. „To musel být jeden z těch blábolů, utopistických vědecko-fantastických románů dvacátého století! Jenom si vymýšleli! Kovy prostě *nej*sou, pane Severasi. To ví každé malé dítě!“

Horlivě jsem přikývl s očima přilepenými k jeho pravé dlani. Už se úplně setmělo a spustil se liják. Martelis se otočil k návratu, když jsem ho gestem zastavil.

„Věděl bych o jednom řešení,“ řekl jsem a ukázal prstem na hůl. Poslední paprsek dne sklouzl po zlaté rukojeti a nastala tma...

A v té tmě se na mě upřelo pronikavé bělmo, nic než tma a dvě obrovské oči...

„Zlato,“ zašeptal jsem.

Oči zhasly, jak mrkly překvapením. A pak ještě jednou. Vzápětí tmou dorazil i hlas: „Zopakujte to. Zdálo se mi, že jsem se přeslechl...“

„Věřím tomu, že kdysi byla Země plná kovů. Nevím, proč nebo kam zmizely. Ale jeden z nich tu zůstal: zlato. Mohl bych postavit vedení ze zlata...“

Oči se rozšířily. „Vy jste se zbláznil! Vííte, co ode mě žádáte, pane Severasi?!“

„To si nežádám já, ale váš pokrok, pane,“ řekl jsem tiše.

A pak nastalo dlouhé ticho, rušené jen skřípěním listů větrné elektrárny a pleskáním kapek deště o asfalt. Nevím, co se mu v té chvíli honilo hlavou. Já cítil jen mokro za krkem a lezavý mráz po těle. Nic jsem si nepřál víc než vrátit se domů, k teplu vyhřátých kamen a jasnému světlu petrolejky. Stejně jsem už věděl, co mi odpoví...

Martelisovy boty zaskřípaly.

Chtěl jsem vykřiknout, že věda si žádá oběti. Nebo jiný podobný nesmysl. Ale Martelis už odcházel. „Pokrok tedy bude muset počkat, pane Severasi,“ nesl se ke mně jeho slábnoucí hlas. „A i vy mě počkáte. V pondělí v mé kanceláři. Myslím, že vás přece jen zaměstnám...“

Možná řekl ještě něco, ale to už jsem neslyšel, protože nebe prořal blesk a vzápětí hlasitě zahřmělo. Zvedl jsem límeček kabátu až k bradě a utíkal tmou k lomu a k Martelisovu vozu.

A někde vysoko nade mnou se naprázdno točila větrná elektrárna a divoce sršely blesky...

Jiří Mazurek

Nezvaní hosté

1. června 2007

A opět Jana Beranová, tentokrát nám však předvede svoji veselejší stránku. Tedy, jak se to vezme, ale každopádně v povídce najdete poučení pro - no, přece pro nezvané hosty.

Slabé prosincové slunce se po celý den ukrývá hluboko v mracích. Krajina uvězněná v sněhovém krunýři tone v tichu a

pozvolna ji zahaluje soumrak. Mám neblahé tušení, že brzy opět přijdou. Dlouho jsem si klidu neužil. Vyčmuchali mě i

tady, v tomhle zapomenutém domku na předměstí nejmenovaného zapadákov.

Žiju jako štvanec. Křížuju po Státech jako bludný Holanďan a usilovně za sebou zametám stopy, ale má snaha zmizet jim navždy je stále neúspěšná. Však je to taky umění - sbalit rychle všechno to rodinné dědictví a nenápadně se vypařit. Za ta léta jsem sice získal určitou zručnost, ale dokonalosti Copperfielda jsem ještě nedosáhl.

Stále nechápu, proč se už na mě nevykašlali. Vždyť takových existencí, jako jsem já, jsou stovky, ne-li tisíce. Snad je za mnou žene pověst o ohromném dědictví, jehož prý mám být vlastníkem. Je to má chyba. Párkrát jsem se kdesi neprozřetelně zmínil, že jsem zdědil jakési rodinné památky, a jak už to mezi užvaněnými a závistivými lidmi bývá, brzy ze mě udělali majitele sbírky drahocenných starožitností. Chudáčci, kdyby jen věděli, že je to sbírka starého harampádí, nad kterou by i vetešník zklamaně mávl rukou. Nikdy by mě však ani nenapadlo nechat jim všechny ty věci napospas. K ochraně svěřeného dědictví, ať už je jakékoliv, mě zavazuje jednak povinnost a úcta vůči rodině, jednak krevní pouto. Snad je v tom i trochu sentimentality, kterou ve mně vzbuzují ti zašlí svědkové lepších časů.

Škvírou v žaluziích pozoruji dvojici chlápků v černých kabátech. Nenápadně procházejí ulicí a mapují si situaci. Jsou to oni. Za ta léta už poznám jejich styl chůze, oblékání i způsob práce. Za chvíli budou tady. Překvapili mě rychlostí, s jakou se tady objevili. Tentokrát mé šance na nenápadné zmizení klesají na nulu. Ještě bych to ale při troše štěstí stihl. Hodit pár nejoblíbenějších rodinných „klenotů“ do báglu a vypařit se přes sousedovu zahradu zase tolik času nezabere.

Blíží se k domu a pátravě hledí do jeho oken. Nemám rozsvíceno, dojem opuštěného domu nekazí ani zapnutá televize, jelikož žádnou nevlastním. Třeba si budou myslet, že je dům prázdný, a svou návštěvu odloží.

Jsem naivní. Když už mě tady vyčmouchali, vtrhnou i do domu a důkladně ho prohledají, aby se přesvědčili, že se tu nikde i s pohádkovým dědictvím neschovávám. Ještě stále mám šanci zmizet. Tak sakra, rozhodni se už konečně, v duchu si nadávám. Intuice mi velí utéct, ale přece se před nimi nemůžu ukrývat donekonečna. Ačkoliv jsem oproti nim v jisté výhodě, začíná mě už tohle harcování po všech čertech čím dál tím víc unavovat. Rozhodl jsem se. Dnes tady na ně počkám a nějak se domluvíme. Ukážu jim to jedinečné dědictví v celé jeho nádheře a pak mi snad dají pokoj.

Dobrý nápad, pochválím se. Proč už jsem to nezkusil dřív? Vždyť mi vlastně nic tak hrozného udělat nemůžou. Zatímco tak přemítám, rozlétnou se venkovní dveře a nezvaní hosté bez

zaklepání vstupují do domu. Pootevřenými dveřmi své pozorovatelný v podkroví sleduju, co se bude dít.

„Někde tady bude,“ upozorňuje dlouhán kolegu tlouštíka, „sousedí ho neviděli odjíždět.“

Tloustík mlčky přikývne, cvakne vypínačem a rozsvítí lustr v hale. Tichý dům se rozezní jeho sebejistým hlasem: „Víme, že jste v domě. Neschovávejte se. Nemá to cenu. Nás se nezbavíte!“

Má pravdu, jak jsem si mohl ověřit na vlastní kůži, proto se jim z podkroví ohlašuji: „Dobrý večer, pánové. Tak jsme se konečně sešli. Posečkejte okamžik, hned jsem u vás.“

Ještě než mezi ně sestoupím, chci se hodit trochu do gala. Přičisnu si vlasy a vezmu si sako, abych si zachoval určitou úroveň a noblesu. Nejsem přece žádné ušmudlané ztroskotanec.

Tloustík střežící schodiště na mě varovně volá: „Jestli se pokusíte o útěk, skončí to pro vás moc špatně!“

V pokoji slyším, jak se dlouhán prochází po hale a komentuje její zařízení: „Bobe, vidíš to, co já? Ten chlap musí být totální magor. Tolik kýčů a veteše na jednom místě jsem v životě neviděl.“

Pro někoho veteš, pro mě památky na rodinu. To jste se hoši pěkně přepočítali, tady žádný poklad nenajdete, vysmívám se jejich zklamání.

Ze zdola se náhle ozývají podivné rány, řinčení střeptů a vztekle hulákání našťavaného dlouhána: „Já mu to tady snad všechno rozmlátím! Nic tady není. Takhle nás tahat za nos, to si pěkně vypije!“

A, pánovi ruply nervy. To má z toho, že mě nenechal na pokoji a slídl za mnou. Ty rány mě ale dost zneklidňují. Snad své hrozby nemyslí vážně. To by mě fakt rozzlobil. Rychle ukončím kráslicí proceduru a vyjdu z podkrovního pokojíku na schodiště.

Z jeho vrcholu se mi naskytne hrůzostrašný pohled na šíleného dlouhána systematicky likvidujícího mé rodinné pamětihodnosti a na podlahu pokrytou zmetějí třísek a střeptů, po nichž s dětinskou radostí dupe. Tloustík následuje jeho příkladu a vydatně mu v ničení pomáhá.

Jsem mírná povaha. Před léty jsem se dokonce zařekl, že už nikdy žádnému člověku neublížím. Stálo mě to sice hodně sil i peněz, proto se taky topím v dluzech, ale jinak jsem s novým životem celkem spokojený. A teď tohle. Dva chcípácci mi tady ničí rodinné relikvie. Vzteky vidím rudě. Vycením dlouho nepoužívané špičáky a vřítím se na běsnící exekutory. Za to, že se opovážili rozmlátit sádrové poprsí babičky Eulálie a rozkopat sváteční rakev prastrýčka Dráculy, trestu neujdou.

Ústa staré ženy

Martin Peška ještě v prestižních soutěžích příliš nevybojoval, přesto mě dokázal pobavit svou kulhánkovsky laděnou, zato v mnoha směrech více zábavnou povídkou. Jednou ho možná budeme považovat za proroka, kdo ví, ale bavit se můžeme již dnes.

„Dnes bude jasno až polojasno, místy přehánky a ojedinele bouřky...“ vypnul jsem autorádio, jinak bych si musel tu moderátorku počasí najít a něco jí udělat. Na takovou

předpověď by si člověk měl pořídit hrací kostku, aby si mohl vybrat jak dneska vůbec bude.

Seděl jsem ve Škodě Archangel, která mi byla přidělena právě na dnešní *obchodní jednání*. Ještě jsem měl chvíli čas, a

tak jsem přemýšlel o včerejším filmu, na kterém jsem byl v kině. Došel jsem k závěru, že nemá cenu se nad ním zamýšlet – byl to prostě feťáckej nicneříkající film. Nechápu, jak někdo může natočit komedii, ve které polovina herců šnupe drogy, druhá polovina si to pálí rovnou do žíly a společně se tomu smějí. Jiný děj to nemá, pokud se tomuhle dá vůbec říkat děj. Už si ani nevzpomínám, kdy jsem byl v kině na nějakém filmu, který se mi alespoň trochu líbil.

Naposledy jsem zkontroloval zásobníky, pohladil jsem svůj starý glock přes jeho modelové číslo 29 a zasunul ho do speciálního pouzdra za krk – při mých *jednáních* je to jediný způsob, jak ho skrýt (při takových těch ohmatávačkách jaké zná většina lidí z akčních filmů). Vytáhl jsem si kapucu od mikiny z kožené bundy, abych zamaskoval hrb vytvořený pistolí, do pravé ruky jsem uchopil kufřík plný padesátieurovek a vyklouzl z auta. Prošel jsem areál staré severočeské chemičky, minul jsem několik polorozpadlých a několik rozpadlých hal, než jsem se ocitnul před hranatou budovou s oprýskanou fasádou. Nepochyboval jsem, že jsem tu správně.

Sotva jsem vešel dovnitř, už jsem měl na ksichtě aspoň pět pavučin. Takováhle podniky už si zkrátka nemohou dovolit uklízečku. Hned za prázdnou vrátnicí s rozmláceným sklem (a vším ostatním, co k takové vrátnici patří) se přede mnou z naprosté tmy vylouplo opravdu velmi spoře osvětlené schodiště směrem do sklepa. Sklopil jsem oči k zemi, abych po vlhkých kamenných schodech nejel po zadnici, a kráčet o patro níž, kde jsem zabušil na oplechované dveře. V zámku zacvakal klíč a já stisknul kliku. Ve dveřích se objevil vysoký mladík v obleku se sportovní postavou, měl dlouhé černé vlasy stažené do ohonu, velké tmavé oči, výrazné rty a na klopě od saka vizitku se jménem Krispin – no zkrátka štramák, kdybych nebyl na holky, tak s ním snad uzavřu registrované partnerství!

„Tě bůh!“ slušně jsem pozdravil, jak mě doma učili a vkročil jsem do malé podlouhlé místnosti.

„Gutten tag,“ odpověděl mi Krispin (asi ho to doma učili trochu jinak než mě). Jeho pozdravem také náš pokec skončil a začal mě osahávat (jako v těch akčních filmech).

Samozřejmě mojí bouchačku nenašel.

„In der Ordnung“ řekl po ukončení hledání nějaké zbraně pod mým oblečením. V tom okamžiku jsem si všimnul, že v místnosti je Rattler a další dva fešní pánové sedící za nízkým stolem.

„Dobrý den, pane Rubicku,“ pronesl Rattler, „posad'te se u nás.“

Krispin mi hbitě přisunul starší, zeleně čalouněné křeslo, do kterého jsem se pohodlně rozvalil a položil svůj kufřík s penězi na konferenční stolek. Všechny oči v místnosti byly rázem upřeny pouze k němu.

„Je vyrobených 10 tun pervitinu, jak jsem si u vás objednal?“ narušil jsem hrobové ticho a přešel k věci.

Než mi stačil kdokoliv odpovědět, vběhl do dveří nižší muž se samopalem zavěšeným na rameni. „Poldové! Všude jsou poldové!“

Na nic jsem nevyčkával, vyskočil jsem z křesla a můj glock mi sám skočil do ruky. Dvakrát jsem vystřelil do běžícího chlapa se samopalem, než se mi skácel pod nohy. Už nevím, proč se mi to stalo, ale začal jsem panikařit a střílet od boku na muže zvedajícího se z křesla. Přitom jsem moc dobře věděl, že první, kdo po mně bude moci vystřelit, je Krispin. Už když jsem vešel do dveří, všiml jsem si boule pod jeho sakem,

kterou mu nepochybně vytlačovala pistole. Naštěstí ho překvapily létající kusy masa z Rattlerových společníků a nebyl tak rychlý, jak jsem předpokládal.

Naštěstí.

Začali mi v zásobníku docházet moji desetimilimetroví kamarádi, vykašlal jsem se na kufr narvaný bankovkami a vzal jsem nohy na ramena. Ačkoliv jsem se při sprintu po schodech proklínal za to, že jsem tam ten *zatracený* kufr nechal, neopovážil jsem se ani ohlédnout.

Šlo o život.

Kvůli mému zpanikaření mi začal po chvíli běhu docházet dech. Pořád mě ale popoháněl zvuk kulek prorážecích si svou cestu vzduchem a rozprašujících polorozpadlé cihly pod oprýskanou omítkou. Přeběhl jsem rozbahněný dvůr a doufal, že mě netrefí nějaký nadržovaný sniper od nás. Věděl jsem naprosto přesně, kam mám běžet, když se něco pokazí. Za opodál složenou hromadu hnoje hned za areálem chemičky. Nedalo mi to a ohlédl jsem se. Nikoho za sebou jsem neviděl. Přesto mi to sílu ani klid nepřidalo a naprosto bezhlavě jsem se řítit k hromadě nepřilíš vábně páchnoucí kupě kravských sraček.

Nenápadně jsem vykouknul z mé skryše a sledoval vybíhající, po zuby ozbrojené muže z budov staré chemičky. Čekal jsem, že po mně nepůjdou s vystřelovacími noži, ale že na mě začnou pálit z panzerfaustů jsem nečekal. Sice nevěděli kam jsem běžel, ale směr střelby měli správný. Už vylítl do vzduchu zkorodovaný Renault Master, který stál poblíž *mé* hromady hnoje. Nečekal jsem, až mě rozmačkají plechy ze staré dodávky, a velice rychle jsem se odplazil ke kolejm.

Mezitím už stačili naši snipeři odpovědět *zaměstnancům* chemičky několika střelami do hlavy. Bohužel padnul i můj oblíbenec Krispin s mým kufříkem, ležícím u jeho boku, s ouškem pořád křečovitě sevřeným mezi jeho prsty.

Poslední odpor našich ostřelovačů se neopovážoval ani nahlédnout ven ze svých úkrytů. Turka jsem mezi ostatními mrtvolami povalujícími se na dvoře neviděl, takže musel být ještě uvnitř. Proč by ale poslal Krispina s penězi ven? Něco mi tu nehrálo.

Střelba utichla a zdálo se, že několik zbylých Rattlerových pašáků chrání přímo jeho někde v podzemích částech hlavní budovy. Rozhodl jsem se, že se vydám pro kufřík. Nenápadně jsem se přiblížil ke dvoru a prošel kolem několika mrtvých chlapů, jejichž krev se mísila s bahnem v téměř černou kaši. Až jsem došel ke Krispinovi, dřepnul jsem si, abych mu vytrhl kufřík z ruky. Otevřel jsem ho hned na místě, abych se ujistil, že nebudu mít průšvih a nebudu muset napláňovat s policií ČR doživotní splátkový kalendář.

„Do prdele,“ polilo mě horko, když jsem spatřil kufřík bez peněz. Jediný jeho obsah byly týden staré noviny a padesátý čtvrtý díl sci-fi série agenta JFK, tentokrát od Martina Pešky.

Okolo mě se už začínali sbíhat chlapi z URNy, kteří si do této chvíle kufru ani nevšimli. Rychle jsem si od jednoho z našich lidí půjčil neprůstřelnou vestu a vběhl jsem zpět do budovy. Plechové dveře byly odemčeny, tak jsem ostražitě vklouzl do místnosti, kde jsem ještě před několika minutami seděl. Kromě rozstřílených těl mrtvých společníků Rattlera tu leželo několik bezvládných těl. Ve vzduchu byl cítit rajský plyn. Ale kde je Rattler?

A kde jsou peníze?

Jak se odsud mohl dostat? Vrtalo mi hlavou, když jsem prošel snad každý kout budovy. Až v jedné úzké cimře

s nápisem PRIVÁT na jejích dveřích jsem objevil velkou lesklou kovovou skříň, která v prostředí staré továrny byla jak pěst na oko. S očekáváním shledání se s mým kufříkem jsem prapodivnou skříň otevřel – oslepila mě neskutečná záře.

Když jsem mohl zase pohlédnout do skříně, oslepily mě segmentové číslice odpočítávající čas.

00:00:11

00:00:10

„Kurva,“ chtělo něco ve mně promluvit, abych pochopil, že to není odpočítávání večerních televizních zpráv. To slovo ze mě nikdy nevyšlo, ale ještě než se změnila čísla na ciferníku na

00:00:09

už jsem startoval, běžel a řval: „Véééééééééén, véééééééééén!“

00:00:08

„Vééén!“

„Co?“

00:00:07

„Padej“

00:00:06

„Makejte,“

00:00:05

„po těch ..“

00:00:04

„...schodech!“

00:00:03

Už jsem si ani neuvědomoval, jestli běžím po správném schodišti. Z toho řevu a strachu, že mi bouchne něco za zadkem víc než můj vlastní prd, mě začalo divně lupat v hlavě mezi nosem a očima – lup, lup, v rytmu odpočítávání.

00:00:02

Na životě je nejhorší, že neexistuje možnost SAVE/LOAD.

00:00:01

Už to přijde, věděl jsem to a moje tělo s tím už také počítalo – každý sval i svěrač byl zatnutý.

00:00:00

Sevřel jsem pěsti a vylétl jsem z vchodových dveří jak vystřelený z praku. Asi jako létal Simir v každém díle seriálu Kobra 11, co frčel před dvaceti lety. V tom seriálu by se ale celá budova rozlétla na kusy létající kilometr daleko a (úplnou náhodou – štěstím) míjející hlavy všech přihlížejících. Možná by z ní šlehali plameny do výšky Petřinské rozhledny. Ve skutečnosti se ale budova chemičky jen za obrovského praskání sesypala jako domeček z karet a zakryla okolí prachem.

Byl jsem obalený jako řízek, jen mě usmažit. Prach ze zřícené budovy se začal přátelit s bahnem, do kterého jsem přistál při vyhlídkovém letu ze dveří.

Okamžitě jsem kontroloval, jestli mi nechybí nějaká končetina a nadšeně jsem musel zkonstatovat, že nechybí.

Cestou do Prahy jsem se svezl se svým šéfem, který se mnou už začal sepisovat splátkový kalendář. Dělal to s radostí. Neměl mě moc v oblibě – byl jsem podle něho až moc úspěšný. Když jsme dojeli na okraj Prahy, rozhodl jsem se, že pojedu domů metrem.

Vždy, když je mi špatně, jezdím MHD, a několik životních příběhů náhodných cestujících mě přesvědčí, že na tom ještě nejsem tak bídne. Někdy stačí ty lidi vidět. Někdy jen cítit.

Nechal jsem se vysadit na Ruzyňském letišti, nasedl do metra a začal přemýšlet o té podivné nerezové skříně, a kde bych zase mohl sehnat kufřík nabytý padesátieurovkami. Začal mě polévat vztek na sebe samého, až jsem z toho usnul. Většinou, když jsem našťavaný, tak z toho usnu. Tentokrát tomu napomohla možná i špetka rajského plynu v chemičce.

Probudil jsem se až na Slatinách, konečné Áčka. Abych byl přesný, probudila mě stařenka s velkýma očima, nahlas si povídající sama se sebou: „Eheheh, revizor, eheheh...“

I když, nejsem si jistý, jestli měla tak velké oči, nebo jsem je zrovna jen porovnával s mýma zalepenýma očima, mžourajícími na staršího chlápka v modré bundě, s huňatou čepicí na hlavě a odznakem pražské MHD v pravé ruce.

„Kontrola jízdenek!“

Ne stařenka, ale až revizor mě skutečně probral.

Prásk!

Křus!

Plesk!

Ozval se výstřel, za ním zvuk roztržení tvrzeného plastového sedadla v našem vagónu a poslední zvuk vydala stařenčina lebka, když do ní kus sedačky vyrazil díru velkou jako moje pěst. V tu chvíli jsem pochopil Vinnetoua, když říkal svému bílému bratrovi, že jeho kánoe bude dřevá jako ústa staré ženy. Scénárista tenkrát musel prožít podobnou příhodu jako já, když ho napadlo takové přirovnání.

Podíval jsem se roztržitěnou lebku mrtvé stařenky po mém oblečení a pulte vagónu. Pak jsem si vzpomněl na revizora. Stál proti mně jako zaražený. Chvilí jsem ho pozoroval, když se najednou skácel na zem a začal řvát bolestí – to co rozbilo sedadlo byl gumový projektil, který revizoru nejspíš zlomil pár žeber.

Raději jsem zalehnul vedle muže lapajícího po dechu na podlaze metra a nenápadně se rozhlédl ven z metra. Nikoho jsem neviděl, ale slyšel jsem kroky. Kroky, které se mají namířeno bez pochyb ke mně.

K těm krokům se přidávaly další a rychlejší, jako by se snažili nastoupit do soupravy, než řidič zavře dveře a ozve se: „Ukončete nástup, dveře se zavírají. Příští stanice – Průmyslová.“ Ale nebyly to kroky cestujících, nýbrž tři chlapů, kteří si šli pro mně!

Beze slova mě dva z nich popadli za ruce a jeden mi chytil nohy a nesli si mě pryč ze stanice. Nebránil jsem se. Bylo mi naprosto jasné, že tyhle chlápci nejsou žádní amatéři a zbytečně bych se od nich nechal zmlátit. Už jsme byli skoro na parkovišti u staré škody Yeti, do které mě tři nabusenci hodili, když za námi běželi další dva muži, kteří se pravděpodobně postarali o řidiče metra a dozorcího ve stanici. Nechtěl jsem se zbytečně na nic vyptávat, všimnul jsem si, jak se mým únoscům rýsují pletence svalů pod černými overaly a z toho jsem usoudil, že bych mohl přijít minimálně o chrup, když by se jim nelíbily mé dotazy. Ale po chvíli zběsilé jízdy (podle mého orientačního smyslu směrem ven z Prahy) mi zvědavost a možná i strach poručili se zeptat alespoň: „Kam jedeme?“ Ve skutečnosti bych se chtěl zeptat na spoustu důležitějších věcí, ale chtěl jsem, aby trochu znervózňeli a měli pocit, že vím co jsou zač. Popravdě jsem vůbec netušil, kdo by jim mohl dát příkaz mě unést a oni to moc dobře věděli. A vůbec se se mnou nebavili.

Ačkoliv byl Yeti podle vzhledu dost starý, pod kapotou burácel nový silný motor. Tohle nebylo tak staré auto, jak se zprvu zdálo, dokonce mělo pohon na všechna čtyři kola.

Jeli jsme z Prahy východním směrem okolo dvanácti minut přes několik vesnic, než jsme na konci jedné vesnice sjeli z hlavní silnice na polní a zajeli do lesa ke staré hájovně.

Auto přes hájovnou jen zpomalilo a svalovci mi otevřeli dveře, abych vyskočil. Dopadl jsem docela dobře, na to, že jsem vyskočil asi ze čtyřicetakilomentrové rychlosti, nebyl jsem na těle vůbec podřený. Yeti se proti mně smykem otočil po mokřem jehličí, až skoro zastavil, zahrabal a vystřelil ven z lesa.

„Dobrý den, pane Rubick,“ nepromluvil na mě hajný, nýbrž Rattler!

„Jak jste se sem dostal?“ čekal jsem, že to bude on. Ten chlap mi vážně začal nahánět strach. Jak se mu podařilo uniknout z té chemičky?

„Co by jste řekl, kdybych vás pozval dovnitř na kávu?“ Na to, že jsem ho chtěl ještě před pár hodinami zatknout pro obchod s drogami a nechal mu vystřílet menší osobní armádu, byl na mě podezřele milý. Kdyby mě chtěl ale zabít, jsem už dávno po smrti.

„Že kafe nepiju, ale rád bych si s vámi popovídal – jinak než v leže.“ Stále jsem se povaloval v měkké směsi bahna a jehličí.

Seděli jsme s Rattlerem v obývacím pokoji hájovny, u malého nelakovaného borového konferenčního stolu. On bez jakéhokoli odporu usrkal kafe z nemytého plecháče a vysvětloval mi, že ve skříní v chemičce bylo teleportační zařízení, díky kterému se přenesl sem, vzdušnou čarou něco okolo 100km daleko. Staženka v metru zemřela nešťastnou náhodou, protože vystřelený projektil mě měl znehybnit, jako znehybnil do bezbrannosti revizora. A to, že pije z nemytého plecháče mu vůbec nevadí, protože má v těle vytvořenou umělou imunitu vůči snad všem známým nemocem, včetně

viru HIV. Bylo toho na mě opravdu dost a pořád jsem nechápal, proč tu s ním sedím já uprostřed lesa, a on nestojí uprostřed vědeckého kongresu.

„Jsem součástí jedné nevládní organizace v USA a mám za úkol vybrat nejlepší vědce, lidi s nadpřirozenými schopnostmi a někoho jako jste vy, kdo by tuto společnost udržoval v pořádku při osídlování Marsu. Po tom, co jsem vám pověděl, máte jen dvě možnosti - zemřít a nebo se přidat. Pokud se přidáte, odměnou vám bude kufřík, který byste dostal tak rád zpět, a nemalý pravidelný měsíční plat po dobu příprav na vaši cestu na rudou planetu i po dobu co začne rudá planeta zelenat. Během několika let naši hackeři přeprogramovali a odstranili všechny družice obíhající Mars, které by nám mohly zhatit náš plán. V současné době můžeme na Mars jen se zastávkou přes Měsíc, ale to se brzy změní a budeme mít vlastní přestupní stanici na oběžné dráze Země,...“ přerušil na malou chvíli svou řeč, poškrábal se na bradě, šibalsky se usmál a pokračoval, „vaše mise přímo na Marsu bude trvat dva roky, pak vás dopravíme zase zpět na Zemi, zařídíme, abyste si nic nepamatoval a budete si žít jak se vám nikdy v žádném snu nezdálo - nyní se rozhodněte, jestli máte dost odvahy účastnit se tohoto projektu, a chcete být přidán na seznam lidí, kteří beze stopy zmizeli, či je uneslo UFO, a nebo jestli chcete být přidán na seznam *mrtvých*,“ ukončil svůj monolog Rattler.

A tak jsem se rozhodl raději pro výlet na Mars, než se nechat zabít tímto člověkem.

Ani jsem si nestihl dosnit vzpomínky na mládí, na Zemi a na to, proč trčím tady na Marsu s partou vědeckých fanatiků - probudil mě příjemně modulovaný hlas mé virtuální služby Anežky: „Dobré ráno, Pane Rubick. Je sedm nula nula druhého druhý dvacícice sto šedesát dva pozemského času, venku je teplota vzduchu 13°C.“

V roce 2170 mi bude 150 let. To je už za osm let!

„Některý rána jsou pěkně zkurvený!“

Výprava na Zemi

Artur C. Clarke

Výprava na Zemi je první autorovou sbírkou povídek. Nezapomenutelné příběhy nutící k zamyšlení jsou uvedeny novou autorovou předmluvou. Obsahuje jedenáct příběhů, z nichž je bezpochyby klíčová próza Hlidka. Posloužila jako základní kámen, o nějž opřel Stanley Kubrick svůj věhlasný film 2001: Vesmírná odyseja (Clarkem později přepsaný též do literární podoby). Avšak i všechny ostatní povídky ukazují Clarka koncem čtyřicátých let minulého století už jako výjimečného autora a především jako jednoho z nemnoha tvůrců, kteří obohatili světovou science fiction originálními nápady. A díky nakladatelství Baronet si můžete přečíst povídku z této sbírky (samozřejmě společně s ukázkou povídky Nemesis dále).

Nikdo se už nedokázal rozpomenout, kdy se kmen vydal na svou dlouhou pouť: země rozlehlých zvlněných plání, jež bývala jeho původním domovem, nebyla nyní ničím víc než napůl zapomenutým snem. Shann a jeho lidé přechali už po mnoho let krajinou nízkých pahorků a třpyticích se jezer, a nyní se před nimi zvedaly hory. Tohle léto je musí překonat a proniknout do jižních zemí, takže neměli času nazbyt.

Bílá hrůza, která se hrnula od pólu a drtila kontinenty na prach, když předtím zmrazila i sám vzduch, se přiblížila na méně než jednodenní pochod. Shann zvažoval, jestli ledovce

dokáží překonat pohoří rozkládající se před nimi, a uvnitř svého srdce si dopřával luxus žít křehký plamének naděje. Možná že se hory ukáží jako bariéra, o niž bude dokonce i nemilosrdný ledovec bušit marně. V jižních zemích, o kterých vyprávěly legendy, pak možná jeho lidé konečně najdou útočiště.

Trvalo jim řadu týdnů, než objevili průsmyk, jímž kmen dokázal projít i se svými zvířaty. Uprostřed léta se utábořili v opuštěném údolí, kudy proudil řídký vzduch a kde hvězdy zářily tak jasně, jak je ještě nikdo nikdy předtím nespasil.

Když se léto vyčerpalo, Shann vzal své dva syny, aby společně vyrazili napřed a prozkoumali cestu. Po tři dny se drápali vzhůru a po tři noci se marně pokoušeli usnout na promrzlých skaliscích. A čtvrtého jitra už před sebou neměli nic kromě mírného stoupání k pyramidě z šedivých kamenů postavené nějakými jinými cestovateli před mnoha staletími.

Když zamířili k nevelké kamenné stavbě, Shann cítil, že se celý chvěje, a nebylo to chladem. Jeho synové ho z povzdálí následovali, ale nikdo nepromluvil, neboť v sázce bylo příliš mnoho. Za okamžik se už dozvědí, jestli všechny jejich naděje nepříjdu vniveč.

Horská stěna se táhla od východu na západ, jako by chtěla údolní krajinu obejmout. Tam dole se táhly nekonečné míle zvlněné planiny se širokou řekou protínající ji v ohromných smyčkách. Byla to úrodná země, taková, na níž by kmen mohl pěstovat své plodiny a přitom by věděl, že nebude třeba, aby prchal dříve, než nastanou žně.

Potom Shann pozvedl oči k jihu a rázem ztratil veškerou naději. Na okraji světa se matně třpytilo smrtící světlo, jež tak často pozoroval na severu, lesk ledovců pod horizontem.

Kupředu žádná cesta nevedla. Zatímco po dlouhá léta prchali ze severu, z jihu jim ledovce postupovaly v ústřety. Brzy je mezi sebou rozdrtí valící se ledové stěny.

Jižní ledovce však dosáhly pohoří až o celou jednu generaci později. Posledního léta Shannovi synové vynesli posvátné kmenové poklady do opuštěné pyramidy shlížející do krajiny. Led, který se kdysi třpytil pod horizontem, měli nyní takřka pod nohama, a než nastane jaro, bude se tříštit o horské stěny.

Smysl pokladů nyní už nikdo nechápal, pocházely z minulosti příliš vzdálené, než aby jim kterýkoli žijící člověk rozuměl. Jejich původ se ztrácel v oparu obklopujícím celý Zlatý věk a příběh o tom, jak se dostaly do vlastnictví prchajícího kmene, už nyní také nikdo nedokázal vyprávět. Byl to totiž příběh civilizace, na niž nezůstala ani vzpomínka.

Kdysi někdo všechny tyto žalostné trosky uložil z jakéhosi dobrého důvodu jako poklady a nyní se proměnily v posvátné předměty, ačkoli jejich účel a smysl se mezitím vytratil. Tisk ve starých knížkách už dávno vybledl, ačkoli písmo zůstalo stále čitelné – kdyby se ovšem našel někdo, kdo by je četl. Jenže už prošlo příliš mnoho generací od té doby, kdy někdo potřeboval sedmimístné logaritmy, atlas světa či partituru Sibeliovy Sedmé symfonie, podle záhlaví vydanou H. K. Chuem & syny v Pekingu roku 2021.

Staré knihy uložili do malé krypty, kterou za tím účelem postavili. Po nich následovala pestrá sbírka nejrůznějších předmětů: zlaté a platinové mince, poškozený teleobjektiv, hodinky, zářivka, mikrofon, brit z elektrického holícího strojeku, pár miniaturních elektronek do rádia – harampádí, které se zachovalo, když navždy odplynula velká civilizační vlna. Všechno pečlivě uložili na své místo. Poté přišly tři další relikty, ty nejposvátnější, poněvadž jejich účel zůstal nejnepochopitelnější.

První byl podivně tvarovaný kousek kovu, jehož zbarvení prozrazovalo, že prošel vysokým žářem. Byl to svým způsobem nejžalostnější předmět ze všech symbolů velké minulosti, neboť vyprávěl o největším lidském úspěchu a o budoucnosti, kterou lidstvo mohlo poznat. Mahagonový podstavec, na němž byl uložen, nesl stříbrný talíř s nápisem:

Záložní startér od tryskového motoru na pravoboku kosmické lodi

Morning Star, Země-Měsíc, 1985

Dále pak následoval jiný zázrak pradávne vědy: koule z průhledného plastu s podivně vytvarovanými kousky kovu uloženými uvnitř. V jejím středu se nacházela droboučká kapsle syntetického radioaktivního prvku obklopená usměrňujícími clonami, které rozkládaly její záření po celém spektru. Dokud radioaktivní materiál nevyhasne, koule bude představovat nepatrný rádiový vysílač šířící signál všemi směry. Takových koulí se vyrobilo jen několik, byly vyvinuty jako permanentní majáčky označující oběžné dráhy asteroidů. Protože však člověk k asteroidům nikdy nedoletěl, majáčky se nikdy nepoužily.

Jako úplně poslední přišla na řadu plochá kruhová plechovka, vzhledem k průměru velice nízká. Byla pevně zaplombovaná, a když se s ní zatřásl, uvnitř cosi zachrastilo. Tradovaná kmenová legenda předpovídala, že kdyby ji někdy někdo otevřel, došlo by k velikému neštěstí – a nikdo netušil, že obsahuje jedno z velkých uměleckých děl staré téměř jedno tisíciletí.

Pak práce skončily. Dva muži odvalili kameny zpět na místo a začali pozvolna sestupovat po horském svahu. Dokonce i úplně nakonec člověk pomýšlel na budoucnost a snažil se uchovat něco pro potomstvo.

Onu zimu zahájily obrovské vlny ledu svůj první útok na hory, napadly je současně ze severu i z jihu. Ledovce zavalily jejich úpatí hned při první nájedzu a rozdrtily skálu na prach. Avšak hory přesto stály pevně, a když nastalo léto, led opět na čas ustoupil.

A tak zimu za zimou bitva pokračovala a řev lavin drolicích skálu a výbuchy tříštícího se ledu naplňovaly vzduch burácením. Žádná z předchozích lidských bitev nikdy nebyla tak nelítostná – a nikdy nezasáhla celou zeměkouli. Až nakonec začaly ledové vlny ustupovat a plížily se pozvolna po horských svazích dolů, ačkoli se nikdy nevzdaly zcela a údolí s průsmyky zůstávaly v jejich pevném sevření i nadále. Nastala jakási rovnováha sil – ledovce se střetly s protivníkem, jenž jich byl hoden.

Avšak jejich porážka přišla příliš pozdě, než aby mohla být prospěšná Člověku.

A tak mijela staletí, až se náhle stalo něco, co se musí přihodit alespoň jednou v dějinách každé planety ve Vesmíru bez ohledu na to, jak je vzdálená a opuštěnáš

Lod' z Venuše přilétla o pět tisíc roků později a její posádka nic z předchozího příběhu netušila. Zatímco se stále nacházela mnoho milionů kilometrů daleko, teleskopy spatřily silný ledový rubáš, který Zemi proměnil v nejzářivější objekt na obloze hned po samém Slunci. Tu a tam byla oslinivě bílá plocha potřísněna černými skvrnami, jež označovaly přítomnost ledem téměř zcela pohřbených horstev. To bylo všechno. Vlnící se oceán, pláně a lesy, pouště a jezera – všechno, co kdysi bývalo lidským světem, nyní uzamkl ledový příkrov, možná navěky.

Lod' se přiblížila k Zemi a přešla na stabilní oběžnou dráhu bližší než tisíc pět set kilometrů. Po pět dní kroužila okolo planety, zatímco kamery zaznamenávaly všechno, co tu zůstalo ke spatření, a stovky přístrojů sbíraly informace, které vědcům z Venuše zajistí práci na mnoho let. Přistávat nezamýšleli, zdálo se, že pro to hovoří jen málo důvodů. Avšak šestého dne se všechno změnilo. Panoramatický monitor, nastavený na samou hranici své citlivosti, objevil zmírající vyzařování pět tisíc roků starého majáčku, který po všechna ta století vysílal svůj signál s neustále slábnoucí silou, jak se jeho radioaktivní srdce postupně vyčerpávalo.

Monitor se pevně napojil na frekvenci majáčku. V řídicím středisku hlasitě zazvonil zvonek, aby si získal pozornost. O chvíli později se loď z Venuše odpoutala ze své oběžné dráhy a zamířila dolů k Zemi – k horskému hřebeni stále se hrdě tyčícímu nad ledovcem a k pyramidě z šedivých kamenů, lety nijak nedotčené.

Obrovský sluneční kotouč pronikavě zářil na obloze, která ztratila svůj dřívější opar, neboť oblaka, kdysi povrch Venuše zcela skrývajících, se nyní rozplynula. Ať už proměnu slunečního záření způsobila jakákoli síla, měla na svědomí zánik jedné civilizace a dala zrod jiné. Méně než pět tisíc roků předtím poloviční divoši z Venuše spatřili Slunce a hvězdy vůbec poprvé. Pozemská věda započala astronomií a totéž se přihodilo i na Venuši, ačkoli na teplé, bohaté planetě, kterou člověk nikdy nespatriil, proběhl vývoj neuvěřitelně rychle.

Možná měli tvorové z Venuše štěstí. Nikdy nepoznali Temná století, jež člověka svazovala po tisíc let, a minuli dlouhou okliku v chemii a mechanice a namísto toho okamžitě přišli na základní zákony fyziky záření. V průběhu období, kdy člověk pokročil od pyramid k raketám poháněným tryskovým pohonem, Venušané prošli cestu od objevu zemědělství po antigravitaci – rozhodujícímu vynálezu, který však člověk nikdy neučinil.

Větší část mladého života planety se ovšem stále skrývala v teplém oceánu, lenivě vrhajícími příbojové vlny proti písčitému pobřeží. Kontinent byl tak nový, že dokonce i písek na pláži byl ještě hrubý a plný oblázků: moře ještě nedostalo dostatek času, aby jej rozdrolilo a ohladilo. Vědci leželi napůl ve vodě a jejich krásná pláž těla se leskla ve slunečním světle. Na této pláži se nyní shromáždily nejlepší mozky ze všech ostrovů na Venuši. Dosud ještě nevěděly, co tady uslyší, i když tušily, že se to bude týkat Třetí planety a záhadné rasy, která ji obývala před příchodem doby ledové.

Historik stál na zemi, neboť přístroje, které chtěl použít, se s vodou příliš nesnášely. Po boku mu stál objemný stroj, který přitahoval mnoho zvědavých pohledů jeho kolegů. Zjevně měl co do činění s optikou, neboť soustava čoček z něj promítala cosi bílého na plátno vzdálené asi deset metrů.

Historik se dal do řeči. Stručně zrekapituloval všechno to málo, co dosud o Třetí planetě a o jejích obyvatelích zjistili. Zmínil se o staletích bezvýsledných výzkumů, které z pozemských textů nedokázaly rozluštit ani jediné slovo. Planetu však obývala rasa s velkými technickými schopnostmi; přinejmenším to dokazovalo oněch několik přístrojů, které našli v pyramidě vysoko v horách.

„Nevíme, proč se tak vyspělá civilizace zhroutila. Téměř jistě měla dostatek vědomostí potřebných k tomu, aby dobu ledovou přežila. Určitě zapůsobil ještě nějaký další faktor, o němž nevíme. Snad nemoc nebo možná rasová degenerace. Dokonce se objevila myšlenka, že kmenové konflikty, které sváděl náš druh v prehistorickém období, mohly na Třetí planetě pokračovat i v období rozvinuté techniky. Někteří filozofové tvrdí, že technické znalosti ještě nutně neznamenají vysoký stupeň civilizace a že je teoreticky možné, aby války pokračovaly i v období, kdy už společnost ovládá mechanické síly, létání a dokonce i elektromagnetické vysílání. Takové koncepce sice zní našim uším velice cize, avšak musíme připustit, že je nelze vyloučit. Jistě by to k pádu vymřelé rasy přispělo.

Vždycky jsme předpokládali, že se o fyzickém vzhledu tvorů, kteří žili na Třetí planetě, nedozvíme nic. Naši umělci po staletí zobrazovali výjevy z historie vymřelého světa a zalidňovali je všemi možnými fantastickými stvořeními. Většina z nich více či méně připomínala nás, ačkoli se často poukazovalo na to, že skutečnost, že my jsme plazi, ještě nutně neznamená, že všechen inteligentní život musí mít plazi podobu. Nyní však už známe odpověď na jeden z nejzáhadnějších historických problémů. Po pěti stech letech výzkumů jsme konečně odhalili přesnou podobu a tvárnost vládnoucí formy života na Třetí planetě.“

Mezi shromážděnými vědci se ozval překvapený šepot. Někteří byli natolik šokovaní, že na okamžik zmizeli v uklidňující vodě oceánu, stejně jako to dělali všichni ostatní obyvatelé Venuše ve chvílích největšího stresu. Historik vyčkal, dokud se všichni jeho kolegové nevynořili do prostředí, které měli v takové neoblíbenosti. On sám se cítil docela příjemně díky drobným tryskám, které mu neustále zvlhčovaly celé tělo. S jejich pomocí dokázal přežít na pevnině mnoho hodin, než se zase musel ponořit do oceánu.

Vzrušení postupně opadlo a přednášející pokračoval.

„Jedním z nejzáhadnějších předmětů nalezených na Třetí planetě byla plochá kovová schránka obsahující velice dlouhý pruh průhledného plastového materiálu, na okrajích perforovaného a těsně smotaného do kotouče. Průhledná páska se zprvu zdála zcela prázdná, avšak výzkumy pomocí nového sub-elektronového mikroskopu ukázaly, že je tomu ve skutečnosti jinak. Na povrchu materiálu jsou, našim očím neviditelné, avšak bezvadně jasné v záření o vhodné vlnové délce, doslova tisíce droboučkových obrázků. Domníváme se, že byly na materiál nanášeny pomocí jakýchsi chemických prostředků a postupem času vybledly.

Tyto obrázky zjevně představují záznam života, jak na Třetí planetě vypadal v nejvyšším vzepjetí její civilizace. Nejsou na sobě nezávislé, následující je vždy téměř identický a liší se pouze detaily v pohybu. Smysl takového záznamu je zjevný: je pouze zapotřebí promítnout scény v rychlé následnosti, aby daly iluzi souvislého pohybu. Sestrojili jsme přístroj, který to dokáže udělat, a já tu mám přesnou reprodukci jedné takové obrázkové sekvence.

Scény, jichž nyní budete svědky, nás přenesou nazpět mnoho tisíc let do velkých dnů naší sesterské planety. Ukazují velmi složitou civilizaci, jejíž mnoho činností dokážeme pochopit jen matně. Zdá se, že tamější život byl velice násilný a energický, a mnohé z toho, co spatříte, je docela matoucí a záhadné.

Je jasné, že Třetí planetu obýval značný počet různých živočišných druhů, avšak žádný z nich nebyli plazi. Je to sice rána pro naši pýchu, avšak tento závěr je nevyhnutelný. Zdá se, že dominantním druhem na planetě byli dvounožci vybavení dvěma rukama. Pohybovali se vzpřímeně a těla si pokrývali jakýmsi ohebným materiálem, který pravděpodobně sloužil jako ochrana proti chladu, poněvadž dokonce ještě před příchodem doby ledové měla jejich planeta mnohem nižší teplotu než naše.

Ale nebudu už dál napínat vaši trpělivost. Nyní uvidíte záznam, o němž jsem hovořil.“

Z projektoru vyšlehlo jasné světlo. Ozvalo se tiché vrčení a na plátně se objevily stovky podivných bytostí pohybujících se značně trhaně sem a tam. Obraz se zvětšil, aby zachytil jednu z oněch bytostí, a vědci spatřili, že Historikův popis byl správný. Tvor měl dvě oči posazené dost blízko u sebe, avšak ostatní rysy tváře byly poněkud obšurní. V dolní části hlavy

měl otvor, který se neustále otevíral a zavíral, takže pravděpodobně souvisel s dýcháním onoho tvora.

Vědci bez dechu sledovali, jak se podivné bytosti zaplétají do sérií fantastických dobrodružství. Následoval neuvěřitelně tvrdý konflikt s druhým, mírně odlišným tvorem. Zdálo se jisté, že musí oba zahynout – ale ne, když bylo po všem, vypadalo to, že se nikomu nic nestalo. Poté následovala dlouhá zuřivá jízda krajinou ve čtyřkolovém mechanickém zařízení, podávajícím mimořádné pohybové výkony. Jízda skončila ve městě napěchovaném jinými jezdícími stroji pohybujícími se všemi směry rychlostí, která brala dech. Nikoho proto nepřekvapilo, když se dva z nich čelně srazily se zničujícími následky.

Poté se děj zkomplikoval ještě více. Teď už bylo zcela zřejmé, že analyzovat a pochopit všechno, co se tam dělo, si vyžádá mnohaleté výzkumy. A také bylo jasné, že záznam je jakési umělecké dílo, poněkud stylizované, spíše než přesná reprodukce života, jak se na Třetí planetě odehrával ve skutečnosti.

Když série obrázků skončila, většina vědců pociťovala naprosté ohromení. Záznam uzavíral jakýsi zmatený výtrysk pohybu, při němž se tvor, který byl ve středu zájmu, zapletl do úděsné, ale nepochopitelné katastrofy. Nakonec se obraz smrští do kruhu soustředěného kolem jeho hlavy. Poslední scéna zabrala rozšiřující se pohled do jeho tváře, zjevně vyjadřující silné emoce, avšak zda tvor pociťoval zlost, smutek, vzdor, rezignace nebo nějaký jiný pocit, se prostě nedalo uhodnout.

Obraz se vytratil. Na okamžik se na plátně ještě objevovaly jakési nápisy, potom všechno definitivně skončilo.

Na několik minut se rozhostilo naprosté ticho rušené jen šploucháním vln na písku. Vědci byli příliš ohromeni, než aby dokázali promluvit. Prchavý obrázek pozemské civilizace měl na jejich myslí devastující účinek. Potom začala malá skupinka hovořit mezi sebou, nejprve šepem a poté stále hlasitěji, jak se důsledky toho, co právě spatřili, stávaly jasnější. Náhle si však vyžádal pozornost Historik a znovu oslovil shromáždění.

„Nyní plánujeme,“ spustil, „rozsáhlý výzkumný program, který by měl ze záznamu vytěžit všechny dosažitelné poznatky. V současné době se už vyrábějí tisíce kopií, které dodáme všem pracovníkům. Jistě chápete všechny obsažené problémy; zejména psychologové mají před sebou obrovský úkol, s nímž se musí vypořádat. Avšak nepochybuji, že uspějeme, aby v následující generaci nemohl nikdo říct, že jsme tuto nádhernou rasu dostatečně neprostudovali. Než se rozejdeme, podívejme se ještě jednou na naše vzdálené bratrance, jejichž vědomosti možná převyšovaly naše vlastní, ale z jejichž díla toho přetrvalo tak málo.“

Na plátně znovu probleskl poslední obrázek, tentokrát bez pohybu, neboť projektor se zastavil. Vědci hleděli na strnulou postavu z minulosti s čímsi blízkým posvátné úctě, zatímco malý dvounožec na ně naopak zíral s charakteristickým arogantním pohledem vyjadřujícím špatné rozpoložení.

Po celý zbytek Času pak bude symbolizovat lidskou rasu. Psychologové z Venuše budou analyzovat jeho akční počínání a sledovat každý jeho pohyb, dokud se jim nepodaří rekonstruovat jeho povahu. Budou o něm napsány tisíce knih. Nad jeho chováním se budou zamýšlet hloubaví filozofové. Avšak všechna tato práce, všechny tyto výzkumy přijdou naprosto vniveč.

Možná že se pyšná a osamělá postava na plátně vědcům, kteří se chystali zahájit své dlouhodobé a bezvýsledné

výzkumy, jízlivě vysmívala. Její tajemství bude totiž v bezpečí tak dlouho, jak dlouho potrvá Vesmír, neboť zaniklý pozemský jazyk už nikdy nikdo nerozluští. Nikdo se dokonce ani nepokusí uhodnout smysl posledních několika slov, která se budou v následujících letech rozsvěcet na plátně ještě milionkrát:

Produkce Walt Disney

Ukázky

VÝROBCE OSUDŮ

Stát se špičkovým tvůrcem osudů je obtížné. Neztratit přitom kontrolu nad vlastním osudem je nemožné.
(slogan)

Výstřední, zvráceně kreativní a posedlý manipulacemi – takový je Marek Kurc, proslulý tvorbou osudů, tedy zábavou na pomezí reality show a umění. Hlavním protagonistou jeho posledního projektu se dobrovolně stane životem znuděný Richard. Ten prchá do Tokia, v rámci projektu se seznamuje se s celebritami a zakládá vlastní obskurní církev, ale zároveň netuší, kdo z jeho blízkých je Kurcovým komplicem a manipuluje jím. Přesto není jisté, kdo se bude smát naposled, protože Kurc, který je mistrem v ovládání osudů jiných lidí, ztrácí kontrolu nad svým životem.
(anotace)

Uprostřed spouště na Kurcově stole se ozvalo nechutné mlaskání. Umělec zabořil do toho chlívku ruku a vylovil elegantní stříbrný mobil. Podíval se na jeho obrazovku a spokojeně konstatoval: „Vida, Alence se povedlo přeobjednat let do Berlína na dřívější termín.“

„To je kdy?“

„To je za tři hodiny, Alenka je poklad. Vzal sis s sebou věci na cestu?“

Neubránil jsem se sarkasmu: „Myslíš, že jsem si je přinesl v kapse?“

„No co, někteří lidé se obejdou bez dvou loďáků, když někam jedou,“ odvětil, stiskl volbu na mobilu a přiložil si ho k uchu. „Alenko, pan Bajer nemá žádné cestovní pomůcky. Můžeš se prosím postarat o kartáček, pastu, holení, pár obleků, pantofle, pyžamo a tak? Pastu vlastně nemusíš, já mu ji kdyžtak půjčím. Co? Ne ne ne – pyžamu mu kup, ať má svoje!“

Teprve teď jsem se posadil. Bylo to symbolické – jako by se mi z toho překotného vývoje podlomila kolena. A to ještě ke všemu Kurc okamžitě zahlaholil: „No no, nesedej si, musíme natočit reklamní šot. Máme co dělat, abychom to před odletem stihli.“

V okamžiku, kdy jsem křeslo opustil, mě pohltit kolotoč. Sotva jsme natočili klip, ocitl jsem se v Berlíně a za chvíli jsem již byl v Amsterdamu a pak v Stockholmu a Londýně a Milánu a odpovídal jsem novinářům na tiskovkách, účastnil se brančů, pracovních obědů, rautů a recepcí a už při přeletu z Holandska do Švédska jsem toho měl plné zuby. Pokud je člověk stále v kontaktu s novináři, tak si hodování příliš neužije.

Až v Londýně mi bylo dopřáno užít si dvou hodin odpočinku. Padl jsem na lavičku u jezírka v Hyde Parku, lehl si na ni, dal ruce pod hlavu a zavřel oči. Vnímal jsem šumění listů, na nic nemyslel a užíval si nicnedělání, na jehož nedostatek jsem si za poslední rok a půl před setkáním s Kurcem nemohl stěžovat, ale teď jsem ho zoufale potřeboval. Dokonce ani v Perplexu jsem nepracoval šestnáct hodin denně – a netušil jsem, že vůbec někdy budu.

Celé dvě hodiny jsem se téměř nepohnul a labužnický vstřebával vánek, jemné šplouchání vody v jezírku, bzuchení

hmyzu i kroky a tlumený hovor kolemjdoucích. Nerad jsem tento stav opouštěl.

„Máš dvacet osm sekund zpoždění!“ peskoval mě napůl z legrace, napůl vážně Kurc, když jsem dorazil na Piccadilly Circus, a hned mě táhl do nějaké restaurace na další akci. V tom, co se kdy koná, jsem se již přestal orientovat.

„Není to tvoje obvyklá strategie? Napřed aktéra pořádně vyčerpat, aby byl při fate-makingu tvárnější?“

„Strategie v tom je, ale cíl je zcela jiný.“

„A to?“

„Zvítězit v referendu,“ odpověděl netrpělivě.

„Kdy si budu moci dopřát další pauzu?“

Kurc místo odpovědi ukázal na nápis na silnici, kterou jsme přecházeli, a nadšeně řekl: „Podívej to je šikovné, jak oni všude píšou LOOK RIGHT a LOOK LEFT. Aspoň nemusíš dumat, na jakou stranu se dívat, aby tě nic nepřejelo...“ Jeho hlas zanikl v ostrém záupění trápených pneumatik. Z okénka fordu, kterého si Kurc kvůli kochání se písmeny LOOK RIGHT nevšiml, vykoukla proplešatělá hlava a cosi našťavaně křičela.

„Škoda, že se mi tohle nestalo raději před patnácti lety,“ řekl Kurc. „To jsem ještě neuměl anglicky – ty nadávky bych líp snášel.“

Když jsme se dostali bezpečně na chodník, opakoval jsem svůj dotaz.

„Neboj, v Miláně snad bude nějaká mezera v programu,“ odpověděl Kurc ledabyle.

Nechal jsem se tedy dál vláčet po propagačních akcích a těšil se na „mezeru v programu“ a když na ni došlo, spěchal jsem do parku v okolí milánského Il Castello, abych strávil volný čas podobně jako v Londýně. Jenže najednou se odněkud vyrojila skupinka mladých Italů a Italek, obklopili mě a já se bál, že mě chtějí přinejmenším okrást, ale pak jsem si všiml, že stojím přímo pod realboardem s mou podobiznou. Bože, takhle si naběhnout. Mládež mě obklopila, vytahovala časopisy s mou fotkou i čisté papíry a nabízela tužky. Poctivě jsem se podepisoval a někdo z nich se pokoušel pokládat mi dotazy v angličtině. Někteří, uspokojení podpisem a znechucení jazykem, kterému nerozuměli, odešli, ale nahradili je jiní, přilákaní ruchem a já proti své vůli propagoval *Nedohnilého muže* o svém volnu. Navíc jsem se přistihl, že koukám Italkám za výstřihy, jak to jen jde, a uvědomil jsem si, že v této situaci bych se neovládl, ani kdybych již byl pod drobnohledem miliónů diváků.

„Doufám, že sis pořádně odpočinul,“ řekl mi Kurc u vchodu sálu, který měl být naší další štací. „Italští novináři, ti dovedou dát člověku do těla.“

Raději jsem mlčel.

Prošli jsme chodbou obklopenou bohatě zdobeným sloupopadím a octli se v sále, naplněném zhruba dvěma stovkami lidí. Za to, že jsme se objevili na pódiu, nám obecenstvo drahnou chvíli aplaudovalo. Smutně jsem zaregistroval, že na pódiu nejsou židle a já budu muset celou dobu prostát. Jen vepředu trčí jako dvě suché větve mikrofony a vedle nich stojí velký proutěný koš přikrytý kusem bílého plátna.

Zatímco Marek pronáší svou obvyklou řeč a představuje chystané fate-makingové přenosy, prohlížím si přítomné. Většina z nich jsou novináři – prozrazují je pichlavé pohledy a vyzývavé výrazy. Ale proč mají na sobě všichni pláštěnky? Všechny jsou stejného střihu, zřejmě je dostali jako pozornost u vchodu. Jen Marek a já jsme vyšli s prázdnou a nic nedostali.

Marek domluvil a vyzval přítomné k pokládání otázek. Dotazy jsou stále stejné, ať se člověk vrtne do jakéhokoli koutu Evropy. I Marek, při vší úctě k jeho kreativitě, používá stejné odpovědi a stejné žerty. A tím spíš já. Snad by celé turné bylo méně únavné, kdyby se vše neopakovalo pořád dokola.

Novináři se dozvěděli vše, co chtěli slyšet, další dotazy nejsou. Marek ale ostrým gestem umlčí jejich potlesk. Stojí rozkročený před mikrofonem a téměř křičí: „Ted’ ode mě uslyšíte něco, co jsem ještě nikomu neřekl. Vy si myslíte, že jste publikum a my umělci, kteří vás mají bavit – že my budeme dělat vše pro vaše rozptýlení a vy nás podle toho budete hodnotit. Jenže to funguje i naopak. I my vás hodnotíme. Některé publikum nás uspokojí více, některé méně nebo dokonce vůbec! A vy jste příšerné publikum! Takhle jsem se už dlouho nenudil. Vaše otázky za nic nestály! Ale dostanete, co si zasloužíte!“

Marek odhazuje plátno z koše a já vidím, že koš je plný nahnilých rajčat. Marek bere jedno po druhém a vší silou je vrhá dolů mezi publikum. Lidé se smějí a uhýbají před rajčaty či jim nastavují pláštěnkami chráněná předloktí.

„No tak, do toho!“ sykne Marek a přisune koš ke mně.

S chutí se přidávám a zasahuji břicho důležitě vypadajícího muže v první řadě. Další ránu odnese rameno vedle sedící ženy. Následující zásahy již nesleduji. Metám páchnoucí zeleninu do davu se stejným zaujetím jako Marek, až přední řady vstávají a dávají se na ústup, k nemalému veselí těch, kteří jsou bezpečně skryti v zadních řadách.

Když je koš prázdný, narovná se a prohlížím si sál. Naše oběti cosi křičí, chechtají se a nadšeně aplaudují.

Kurc se rozhlédne a zakřičí: „Příště na vás naházím granáty!“

Publikum exploduje.

(Název: Výrobce osudů, Autor: Milan Petrák, Nakladatel: Triton, ISBN: 80-7254-918-9, Počet stran: 297, Vazba: Brožovaný, Rok vydání: 2007, Běžná cena: 189,- Kč)

Knihu je možné objednat v nakladatelství Triton, s jehož svolením byla ukázka publikována.

www.triton-books.cz

Učiněné peklo

Simon R. Green

Jmenuji se John Taylor a říkám o sobě, že jsem soukromý detektiv, ačkoliv ve skutečnosti jenom nalézám ztracené věci. Pracuji na Noční straně, ve městě uvnitř Londýna, kde nikdy nevychází slunce a kam si lidé i ti ostatní přicházejí vyrážet z kopýtka – samozřejmě za předpokladu, že jsou za to ochotni zaplatit patřičnou cenu v měně, kterou prodávající žádá.

Po válce, která skoro proměnila Noční stranu v hromadu ruin, tu zůstalo mocenské vakuum přímo škemrající o to, aby bylo vyplněno. Našli se dokonce i takoví, co navrhovali, že bych se toho měl ujmout já. Jenže já jsem si to nemyslel. Ani Jeremiáš Griffin. To je jeden nesmrtelný a nechutně bohatý chlápek s vlastním názorem na to, kdo by měl být u vesla. Pak ale unesli jeho vnučku a budoucí dědičku, a on mne požádal, abych mu ji našel. Nebyl jsem proti; koneckonců, částka, kterou za to nabízel, byla víc než slušná. Jenomže někdo – nebo možná Něco – zablokoval moje speciální nadání. Což znamená, že mi nezbyvá nic jiného, než se svého úkolu zhostit tím pracnějším způsobem. A rychle, nebo si Griffin bude muset najít nového dědice...

Brož. cca 240 str., překlad Josef Hořejší, obálka Jonathan Barkat

O několik chodeb a průchodů později jsme se konečně dostali do konferenční síně. Hobbes krátce zaklepal, otevřel dveře, pak se postavil stranou a naznačil mi gestem, abych vešel dovnitř. Vkráčel jsem tam, jako bych tam byl každodenní host a ani jsem se neohlédl, když jsem uslyšel, jak za mnou majordomus dveře zase zavírá. Konferenční síň byla velká a hlučná, ale první věc, který upoutala mou pozornost, byly tucty televizních obrazovek pokrývajících stěnu vlevo a ukazujících zpravodajské kanály, obchodní a burzovní informace a nejčerstvější politické události ze všech koutů světa. Všechny žvanily současně. Rámus, který přitom dělaly, byl ohlušující, ale nezdálo se, že by tomu někdo v místnosti věnoval pozornost.

Oči všech se místo toho upíraly na samotného velkého šéfa, Jeremiáše Griffina, který seděl v čele dlouhého stolu jako král na svém trůně a se zájmem naslouchal lidem, kteří k němu přicházeli v nepřetržitém proudu se zprávami, hlášení, výtahy a naléhavými leč velice zdvořilými dotazy. Rojili se kolem něj jako včelí dělnice kolem královny, přicházeli a odcházeli, shlukovali se a přesouvali a neustále při tom soupeřili o Griffinu pozornost. Zdálo se, že mluví všichni současně, ale Jeremiáš Griffin neměl nejmenší potíže s tím rozhodnout se, s kým chce mluvit a koho si poslechnout. Mužům a ženám kolem sebe stěží věnoval pohled – veškerou pozornost upínal na zprávy, které mu předkládali. Kýval hlavou nebo jí vrtěl, některé papíry si vzal a jiné odmítl, občas zavrčel nějakou poznámku nebo rozkaz a lidé kolem se mohli přetrhnout, aby mu vyhověli, ve tvářích vážný, soustředěný výraz. Všichni byli dokonale a velice nákladně oblečení a podle všeho ještě nákladněji vzdělaní, a přesto se chovali spíš jako ti sluhové, než jako Hobbes. Nikdo z nich mi nevěnoval pozornost, ani když cestou ke dveřím procházeli těsně kolem mě. A Jeremiáš se mým směrem ani nepodíval.

Podle všeho se ode mne očekávalo, že tam budu stát připravený, dokud si mne jeho božstvo neuráčí všimnout. K čertu s tím. Přitáhl jsem si židli a posadil jsem se na ni, pak

jsem si dal nohy na stůl. Nijak zvlášť jsem nespěchal a chtěl jsem si nesmrtelného Jeremiáše Griffina pořádně prohlédnout. Byl to velký chlap, ne tlustý, ale prostě velký, s hrudníkem jako sud a širokými rameny. Na sobě měl tmavý oblek šitý na míru, bílou košili a tenkou černou kravatu. Měl výrazný obličej s vystouplými kostmi, studenýma modrýma očima, orlím nosem a ústy, která vypadala, že se příliš často neusmívají. Všechno to rámovala lví hřiva šedivých vlasů. Vypadal přesně tak, jako na všech svých portrétech už od dob Tudorců. Připadalo mi, že se k nesmrtelnosti dostal když už mu bylo hodně přes padesát a věčné mládí nebylo součástí balíčku. Jen přestal stárnout. Seděl velice vzpřímeně, jako kdyby cokoli jiného bylo známkou slabosti, a těch pár gest, k nimž se snížil, byla úsporná a rezervovaná. Měl tu bezděčnou, klidnou autoritu, kterou člověk získá jen léty praxe. Budil dojem muže, který vždycky přesně ví, co se chystáte říct ještě než to řeknete, protože to slyšel už tolikrát předtím. Pořád dokolečka.

Jeho lidé s nim jednali s úctou hraničící s posvátnou, spíš jako s papežem, než králem. Venku to mohli být bohatí, urození lidé, špičkoví experti ve svých oborech, ale tady byli jen Griffinovými poddanými, což bylo postavení a privilegium, kterého by se nevzdali ani pod pohrůzkou smrti. Protože tady bylo to ohnisko skutečné moci a velkých peněz, kde se každodenně činila všechna skutečně důležitá rozhodnutí a i to nejmenší z nich měnilo chod světa. To, že jste pracovali tady, pro Griffina, znamenalo, že jste na samém vrcholu hromady. Tak dlouho, jak jste se na ní udrželi. Bylo mi jasné, že sem proudí nepřetržitý příliv bystrých mladých lidí. Koneckonců, Griffin nestál o to, aby se někdo z jeho zaměstnanců stal natolik vlivný nebo zkušený, aby začal ohrožovat jeho pozici.

Jeremiáš Griffin mne nechal ještě nějaký čas čekat a já jsem se začal nudit, což je vždycky nebezpečné. Měl jsem tam jen sedět jako ta panenka v koutě a potit se, abych před rozhovorem s Jeho Veličenstvem patřičně změkkl, ale já se pyšním tím, že málokdy respektuji záměry jiných. Tak jsem se rozhodl způsobit menší rozruch. Koneckonců mám jistou pověst a tu si musím udržovat. Beze spěchu jsem se rozhlížel po konferenční síni a přitom jsem zvažoval různé varianty, když moje oči konečně padly na televizní stěnu.

Použil jsem svoje nadání, abych vyhledal signál měnící kanály a pomocí něj jsem všechny obrazovky přeladil na jednu příšernou show. Objevil jsem ji jednou v noci, když jsem bezmyšlenkovitě přepínal dálkové ovládání (což není na Noční straně, kde chytáme nejenom vysílání z celé planety, ale i z jiných světů a dimenzí zrovna nejlepší nápad) a pak jsem se musel schovávat za pohovkou, dokud to neskončilo. *Hodinka s úchylkami slavných osobností Johna Waterse* je ta nejděsivější pornografie, jaká kdy byla vyrobena, a teď tu zářila z tuctů velkoplošných obrazovek najednou. Muži a ženy obklopující Jeremiáše Griffina vzhledli, vedeni nejasným pocitem, že se něco změnilo, a oči jim bezděčně padly na televizory. Pak už věděli, co se změnilo. Někteří začali ječet, jiní zvracet, a nakonec se dali na útěk, aby zachránili poslední zbytky vlastní přičetnosti. Existují věci, které by člověk vůbec neměl vědět, natož aby je prováděl s losem americkým. Konferenční síň se rychle vyklidila, takže jsem tam zbyl jen já a Jeremiáš Griffin. Krátce pohlédl na obrazovky, odfrkl si a znovu se odvrátil. Nebyl šokovaný ani rozrušený, dokonce to na něj ani neudělalo dojem. Nic z toho, co viděl, pro něj nebylo novinkou.

Mávl rukou a všechny obrazovky okamžitě zhasly. Místnost zaplnilo požehnané ticho. Griffin na mne přísně pohlédl. Pohodlně jsem se opřel a usmál jsem se na něj. Jeremiáš si povzdechl, potřásl hlavou a vstal. Sundal jsem nohy ze stolu a rovněž jsem vyskočil. Griffinové se nestali nejbohatšími a nejmocnějšími obyvateli Noční strany aniž by zabili svůj díl nepřátel, často holýma rukama. Zatímco ke mně kráčet, zaujal jsem okázale nedbalou pózu (nikdy nedávejte najevo strach, oni ho dokážou vycítit), a on se zastavil na délku paže přede mnou. Podle všeho už o mě také slyšel. Mlčky jsme si jeden druhého prohlíželi. Nenabídl jsem mu ruku k potřesení a on mě také ne.

„Věděl jsem, že budete dělat problémy,“ řekl nakonec klidným chladným hlasem. „Dobře. Potřebuji člověka, který dokáže dělat problémy. Takže vy jste ten neblaze proslulý John Taylor. Muž, který se mohl stát králem Noční strany, kdyby o to stál.“

„Nechtěl jsem,“ odpověděl jsem prostě.

„Proč ne?“

To byla dobrá otázka a tak jsem se nad ní na chvíli zamyslel. „Protože pak už bych to nebyl já. Nikdy jsem netoužil řídit životy jiných. Dost práce mi dá řídit ten svůj. A viděl jsem, jak to dopadá... když moc člověka zkorumpuje.“ Podíval jsem se Griffinovi do jeho ledově modrých očí. „Proč vy chcete řídit Noční stranu, Jeremiáši?“

Krátce se usmál. „Protože je tady. Chlap musí mít nějaký cíl, zvlášť nesmrtelný chlap. Z řízení Noční strany kouká rozhodně víc potíží, než užítku, ale je to jediný skutečný cíl, který tu pro člověka s mými ambicemi a nadáním zůstal. Kromě toho, v poslední době se často nudím. Nemám sobě rovného a všichni mí nejnebezpečnější nepřátelé už jsou mrtví. Neustále toužím po nových a nových věcech, které by mě zaměstnávaly a rozptylovaly. Když žijete tak dlouho, jako já, není pro vás snadné najít něco doopravdy nového. Proto jsem se rozhodl vybrat si pro tuhle práci vás. Mohu mít kteréhokoliv detektiva nebo vyšetřovatele, na kterého si vzpomenu... ale John Taylor je jen jeden.“

„Vypadá to, že se nenudíte,“ řekl jsem a kývl jsem směrem ke dveřím, kterými utekli jeho lidé.

Opovržlivě si odfrkl. „To nebyla žádná skutečná práce. Jen obyčejná rutina. Důležité je, aby to vypadalo, že jsem zaneprázdněný. Nemůžu si dovolit, aby mě někdo viděl nebo jen podezíral z toho, že jsem slabý a bezradný... žraloci by okamžitě začali kroužit kolem mých aktivit. Nebudoval jsem svoje impérium celá staletí, abych se nakonec díval, jak se hrouští rozbořené smečkou oportunistických šakalů.“

Jeho velké ruce se sevřely v těžké, surové pěsti.

„Proč by si měl někdo myslet, že jste slabý?“ zeptal jsem se opatrně. „Jste přece Griffin, muž, který by měl být králem.“

Zamračil se na mě, ale srdce do toho nevkládal. Pak si přitáhl židli a sedl si na ni a já jsem se posadil proti němu.

„Moje vnučka Melissa... se ztratila,“ řekl těžce. „Možná byla unesena, možná dokonce zavražděna. Já nevím... a nevědět je tíživé. Zmizela včera, pouhých osmačtyřicet hodin před svými osmnáctými narozeninami.“

„Nějaké známky násili?“ zeptal jsem se a přitom jsem se snažil, aby to znělo jako že vím, co dělám. „Myslím zápasu nebo—“

„Ne. Nic takového.“

„V tom případě možná jenom odešla. Znáte mladé...“

„Ne. Za tím je něco víc. Nedávno jsem změnil svou poslední vůli a všechnen svůj majetek jsem odkázal Melisse. Síň, peníze, podnik. Zbytek rodiny nedostane vůbec nic.

Samozřejmě jsem předpokládal, že se to nikdo nedozví. Věděl jsem o tom jen já sám a rodinný právník, ale ten byl před třemi dny nalezen mrtvý ve své kanceláři, zmasakrovaný. Jeho trezor byl vytržený ze zdi a rozbitý. Jediné, co chybělo, byla kopie mé nové poslední vůle. Krátce poté znal její obsah celý zbytek rodiny. Pak... se začaly zvedat hlasy. Protestovala i Melissa, která do té doby neměla ani tušení, že je mou univerzální dědičkou.

A teď je pryč. Nedokážu ji vypátrat. Netuším, jak se to mohlo stát. Nevím ani, jak se mohli její únosci dostat do Síň, aniž by je někdo viděl, aniž by je zachytila moje ochranka nebo nejmodernější bezpečnostní systémy, které tady mám. Melissa zmizela beze stop.“

Okamžitě mě napadlo *práce někoho zevnitř*, ale měl jsem dost duchapřítomnosti, abych si to nechal pro sebe – alespoň prozatím.

„Máte nějakou fotografii své vnučky?“ zeptal jsem se.

„Samozřejmě.“

Podal mi složku obsahující asi půl tuctu lesklých snímků pohlednicového formátu. Melissa Griffinová byla vysoká a štíhlá, s dlouhými světlými vlasy a bledým obličejem zcela prostým jakýchkoliv stop líčení nebo výrazu. Chladně upírala pohled na fotoaparát jako by to bylo něco, čemu se nedá věřit. Mít obchodní impérium, jí bych je nejspíš nezanechal. Ale možná v sobě ukrývala netušené hlubiny. Jednu fotografii jsem si vybral a strčil jsem si ji do kapsy kabátu.

„Povězte mi něco o zbytku své rodiny,“ řekl jsem. „O těch vyděděných. Kde byli a co zrovna dělali, když Melissa zmizela.“

Jeremiáš se zamračil a pečlivě zvolil slova. „Pokud je mi známo, byli všichni na dohled, přímo se mnou nebo s jinými, kteří jsou možná ještě podezíravější. Není obvyklé, že jsou všichni najednou v Síni... Stejně tomu bylo den předtím, když se někdo vloupal do Jarndyceovy kanceláře a zabil ho. Ale já si nemyslím, že by byl podezřelý někdo z mé rodiny. Nikdo z nich by se proti mně nepostavil. I když všichni skutečně zuřili, že jsem je vynechal ze své poslední vůle.“ Tiše se zachechtal. „Někteří vlastně byli doopravdy zděšení představou, že si budou muset začít sami vydělávat na živobytí.“

„Proč jste je vydědil?“ zeptal jsem se.

„Protože si nikdo z nich moje dědictví nezasloužil! Celé roky jsem se snažil, abych z nich udělal něco pořádného, ale nikdy nemuseli o nic bojovat jako já... Vyrůstali uprostřed blahobytu a tak měli pocit, že jsou pro něj zrozeni. Nikdo z nich by si nedokázal udržet, co bych mu zanechal! A já jsem nestrávil staletí stavěním impéria z krvi, potu a nelidské dřiny, abych se nakonec díval, jak se rozpadá jen proto, že mi potomci nemají žaludek na to udělat co je třeba. Melissa... je silná. Já věřím. Samozřejmě jsem okamžitě najal nového právníka a nechal jsem mu vůli přepsat, nahradit ztracený dokument, ale... z důvodu, který vám nemám v úmyslu vysvětlovat, bude platná jediné pokud ji Melissa podepíše před svými osmnáctými narozeninami. Jestli to neudělá, nezdědí vůbec nic. Potřebuji, abyste mi ji našel, pane Taylore. Koneckonců, je to vaše práce. Najděte ji a přiveďte mi ji domů před jejími osmnáctými narozeninami. Máte na to skoro čtyřadvacet hodin.“

„A jestli už je po smrti?“ zeptal jsem se.

„Tomu odmítám věřit,“ prohlásil hlasem zcela bez emocí, zato ostrým jako břitva. „Nikdo by se neodvážil. Všichni vědí, že Melissa je moje favoritka a že bych klidně nechal vypálit celou Noční stranu, abych ji pomstil. Kromě toho, neobjevila se žádná žádost o výkupné ani pokus mne vydírat.“

Předpokládám, že je možné, že prostě utekla, že se zalekla zodpovědnosti, kterou jsem se na ni chystal vložit. Nikdy se nechtěla angažovat v rodinném podniku... Nebo možná dostala strach, co by jí mohli říct nebo udělat ostatní členové rodiny. Jenomže to by mi nechala vzkaz. Ne, určitě ji odvedli proti její vůli. Tím jsem si jistý.“

„Nějací přátelé, kteří by jí mohli poskytnout útočiště?“ zeptal jsem se, abych ukázal, že se myšlenky na její útěk nemíním jen tak vzdát.

„Skutečných přátel má velice málo a všechny jsem je už velice pečlivě, z povzdálí, prověřil. Vypadá to, že zatím nemají tušení, že zmizela. A tak to i zůstane. Nesmíte to nikomu povědět, pane Taylore. Nemohu si dovolit, aby ostatní viděli, že jsem zranitelný, nebo třeba jen vyvedený z míry.“

„Nemožný případ s nemožnými podmínkami a nemožným termínem,“ prohlásil jsem. „Proč mi ještě nesvázete nohy, když už jste v tom? No dobře, nechte mě přemýšlet. Nemohla uprchnout z Noční strany, do normálního Londýna?“

„Ne,“ prohlásil okamžitě. „To je nemožné. Nikdo z mé rodiny nemůže opustit Noční stranu.“

„Vždycky se to vrátí zpátky k rodině, že?“ řekl jsem. Chvilí jsem přemýšlel. „Jestli je pořád tady, najdu ji. Ale musíte se připravit na eventualitu, že už je možná po smrti. Zavražděná někým, kdo pracuje pro některého z členů vaší rodiny, aby nemohla dědit, nebo jedním z těch četných nepřátel, které jste si za svou dlouholetou kariéru vyrobil.“

„Najděte mou vnučku,“ řekl Griffin chladným, nevzrušeným hlasem. „A já vám za to zaplatím deset milionů liber. Zjistěte, co se s ní stalo, proč a kdo v tom má prsty. Buďto mi ji přiveďte zpátky, nebo mi přineste její tělo a jméno člověka, který to má na svědomí.“

„I kdyby patřil k rodině?“ zeptal jsem se.

„Zejména jestli patří k rodině,“ odpověděl Jeremiáš Griffin.

Přistřelil mi přes stůl kufřík a já jsem ho otevřel. Byl nacpaný bankovkami.

„Jedem milion liber,“ oznámil mi Griffin. „To je jen pro začátek. Určitě budete mít výdaje. Zbytek dostanete, až dostanu Melissu. Souhlasíte, pane Taylore?“

„Ale jistě,“ odpověděl jsem. „Jen jsem musel popadnout dech. Pro vás jsou peníze jenom čísla, že?“

„Takže jsme dohodnutí, pane Taylore?“

„Jsme dohodnutí,“ odpověděl jsem a zavřel jsem kufřík. „Ale chápejte mě, pane Griffine. Najal jste si mne, abych vám zjistil pravdu o tom, co se stalo. Celou pravdu, nejenom ten kousek, který chcete slyšet. A jakmile jednou začnu, nezastavím se, dokud to nedokončím, bez ohledu na to, komu bych tím mohl ublížit. Jakmile mne jednou pustíte z řetězu, už ani vy mne nebudete moci odvolat. Pořád ještě jsme dohodnutí, pane Griffine?“

„Udělejte co je třeba, abyste našel Melissu,“ řekl Griffin. „Je mi jedno, kdo přitom přijde k úhoně. Ani kdybych to měl být já. Říká se... že máte zvláštní nadání pro nalézání věcí a lidí.“

„To je pravda, mám. Ale nemohu jen zvednout ruku a ukázat prstem na vaši vnučku. Tak to nefunguje. Musím položit konkrétní otázku, abych dostal konkrétní odpověď. Nebo konkrétní místo. Potřebuji vědět, kterým směrem mám hledat, teprve pak můžu použít svoje nadání. A i kdyby selhalo, pořád ještě se mohu uchýlit ke klasickému pátrání.“

Soustředil jsem se, otevřel jsem svoje vnitřní oko, své třetí, soukromé očko, a moje nadání ožilo a ukázalo mi všechno, co bylo v konferenční síti skryté zrakům obyčejných smrtelníků. Po celé místnosti byli duchové, muži i ženy prodlévající na

místě svého násilného skonu, lapeni v nekonečných smyčkách Času. Jeremiáš se činil. Vzal jsem ho za ruku, aby to viděl také, ale nedal najevo žádné citové pohnutí. Byla tam i jiná stvoření, nelidská, ale ta jen procházela, používala naši dimenzi jako stupínek k další. Taková tu jsou vždycky. A nakonec jsem uviděl Melissu, jak běží přes konferenční síň. Nedokázal jsem určit, jestli utíká před někým nebo za někým. V obličeji měla chladný, soustředěný výraz.

A pak byl můj vnitřní zrak zablokovan a násilně vypnut silou zvenčí.

Zavrával jsem a div že jsem se nesvalil k zemi. Moje vidění většího světa bylo náhle pryč, zavřelo se přede mnou. Bojoval jsem s tím a vši silou jsem se snažil své vnitřní oko znovu otevřít, abych mohl Melissu sledovat, ale ke svému úžasu jsem zjistil, že to nejde. Tohle se mi ještě nestalo. O moje nadání mne mohl připravit jen někdo neuvěřitelně mocný, například některá z Mocností nebo Zákonitostí. To by ale znamenalo, že je do toho zapleteno Nebe nebo Peklo a ty by neměly mít moc bezprostředně zasahovat do dění na Noční straně. Jeremiáš mne popadl za rameno, podíval se mi přímo do očí a chtěl vědět, co se stalo, ale já jsem naslouchal něčemu jinému. V konferenční síni jsem náhle cítil přítomnost čehosi, co tu předtím nebylo, čehosi podivného a strašlivého, co se neustále zaostřovalo a snažilo se získat tvar skrze nějž by se to mohlo projevit. Griffin se kolem sebe ostře rozhlédl. Byl se mnou stále ve fyzickém kontaktu, takže to cítil také.

Teplota v místnosti prudce klesla, až se na oknech objevily ledové květy a na stěnách a stole jinovatka. Ve vzduchu byl cítit mrtvolný zápach. Někde někdo ječel bez konce a někdo jiný zoufale plakal. Něco zlého sem přicházelo z míst, kde sídlí zlo, opovržlivě snadno se to probíjelo ochranami síně.

Sáhl jsem do kapsy pláště a vytáhl jsem sáček soli. Nikdy nikam nechodím bez několika užitečných maličkostí. Co nejrychleji jsem ze soli vysypal kruh kolem mne a Griffina a zamumlal jsem jistá Slova. Na Noční straně se neudržíte moc dlouho, pokud se nenaučíte provádět základní bezpečnostní opatření velice rychle. Ale duchovní ochrana vás ochrání pouze před duchovními útoky.

Všechny televizní obrazovky najednou explodovaly a zasypaly mne i Griffina střepy jako šrapnely. Chtěl se vrhnout stranou, mimo solný kruh, ale já jsem ho popadl za rameno a zařval jsem mu do ucha, aby zůstal kde je. Okamžitě se mi vytrhl, ale mlčky přikývl. Kupodivu ani nevypadal vyděšeně, spíše popuzeně. Ohlédl jsem se k rozbitým televizím. Elektronické součástky se plazily ven, doslova se vylévaly v proudu kovu, křemíku a plastu. A z těchto trosek technologie se postupně zhmotnila entita, která na nás zaútočila.

Pomalů se před námi vztyčila, vysoká, výhrůžná, tvarem podobná člověku ale rozhodně ne lidská. Byl to jen neživý konstrukt vyrobený z pokroucených kovových kostí s křemíkovými šlachami, prsty ostrými jako břitvy a plastovým obličejem se žhnoucima očima a ostrými kovovými zuby. Sunul se ke mně a Griffinovi a přitom jiskřil nedokonalé vybitou elektrinou. Čistě fyzická hrozba, proti které nám solný kruh neskýtal vůbec žádnou ochranu.

„Tohle dobou už by se měla aktivovat bezpečnostní opatření síně,“ prohlásil Griffin hlasem sice napjatým, ale klidným. „A každým okamžikem by sem měli vrhnout lidi z mé ochranky ozbrojení po zuby.“

„Já bych na to nesázel,“ odpověděl jsem. „Máme co do činění s jednou z větších Mocností. Klidně vsadím celou zálohu, kterou jste mi dal, že tuhle místnost dokonale odřízla od okolního světa. Budeme si muset poradit sami.“

„Nemáte u sebe čistě jen náhodou zbraň?“ zeptal se Griffin.
„Ne,“ odpověděl jsem a usmál jsem se. „Nikdy jsem žádnou nepotřeboval.“

Opatrně jsem znovu vyzkoušel svůj vnitřní zrak. Mocnost mne připravila o schopnost vypátrat Melissu, ale moje nadání stále fungovalo. Zdědil jsem ho po své matce, prastaré a příšerné Bytosti známé jako Lilith, a odejmout mi ho nejspíš mohl jen sám Stvořitel nebo Nepřítel. Pootevřel jsem svoje třetí oko, jen maličko, abych na sebe příliš neupozornil, a zapátral jsem po Noční straně po místě, kde zrovna přší. Kovový konstrukt už byl skoro u nás, dychtivě k nám natahoval svoje vražedné ruce. Rychle jsem našel dešťovou bouři a pak už byla ta nejjednodušší věc na světě přenést liják do konferenční síně a pořádně jím zkropit konstrukta.

Plastová tvář se na okamžik zkrivila, jak ze sebe vyrazil nelidské zaječení statické elektřiny, a pak se celá ta věc zhroutila a rozpadla na jednotlivé díly, zkratovaná deštěm. Nyní už neškodné součástky konstrukta se rozsypaly po podlaze. Poslal jsem déšť zpátky tam, kde jsem ho našel, a v konferenční síni znovu zavládl klid a mír.

Opatrně jsem se rozhlédl, ale pocit útočící entity byl ten tam. V místnosti se už zase oteplevalo, námraza na stěnách a oknech rychle tála. Vyšel jsem ze solného kruhu, kopl jsem do součástek povalujících se na podlaze a pak jsem pokynul Griffinovi, aby mne následoval. Podívali jsme se na to, co zbylo z konstrukta. Nezdálo se, že by ho to vyděsilo nebo že by to na něj udělalo dojem.

„Jeden z vašich nepřátel?“ zeptal jsem se.

„Pokud vím, tak ne,“ odpověděl. „Možná jeden z vašich?“

V tu chvíli konečně vtrhli do místnosti muži z Griffinovy ochranky, ječeli na sebe, pobíhali sem a tam a mávali zbraněmi. Griffin se do nich pustil a dožadoval se vysvětlení, kde k čertu byli, když mu hrozilo nebezpečí. Muži z ochranky se dali před čirou silou jeho zuřivosti na ústup a on je zahnal na chodbu s instrukcí, aby prohledali zbytek Síně a nevraceli se s hlášením dokud se jim nepodaří objevit něco, čím by ospravedlnili svou existenci a horentní mzdy.

Zatímco se zabýval jimi, přemýšlel jsem. Zjevení tak mocné Entity záležitost značně komplikovalo. V neposlední řadě i proto, že jsem neměl tušení, jak by mohlo zapadat do obyčejného únosu. Nebo útěku z domu. Jestliže jsem k nalezení Melissy nemohl použít svůj vnitřní zrak... budu to muset udělat klasickým způsobem. Vyslechnout všechny, kdo jsou do toho nějak namočení, a doufat, že budu dost chytrý, abych poznal, když mi někdo z nich zalže. Řekl jsem to takhle Griffinovi, když jsme opět osaměli, a on okamžitě přikývl.

„Máte moje svolení vyslechnout všechny členy mé rodiny, personálu a zaměstnanců. Ptejte se jich na co chcete a jestli vám někdo z nich bude dělat potíže, ohlaste mi to.“ Krátce se usmál. „Jak ale docílíte toho, aby s vámi spolupracovali a řekli vám, co potřebujete vědět, je samozřejmě váš problém.“

„Samozřejmě,“ přikývl jsem. „Uvědomujete si, že bych mohl klást... osobní otázky vašim nejbližším rodinným příslušníkům. Vaší ženě a dětem.“

„Ptejte se jich na cokoliv. Klidně to z nich vytlučte, když si budete myslet, že je to nutné. Záleží mi jen na tom, abyste našel Melissu než bude příliš pozdě.“

„Rád bych slyšel, jaký dělá vaše rodina dojem na vás,“ řekl jsem. „Všechno, co si myslíte, že bych měl vědět...“

To hlavní jsem už věděl. Griffinové byli koneckonců na Noční straně celebrity a každé jejich slovo nebo čin se okamžitě stávalo námětem do společenské rubriky. Kterou, jak je všeobecně známo, občas pročítám. Ale zajímalo mne, co

mi k tomu může říct on, a co bylo možná ještě důležitější, co mi neřekne.

„Kdokoliv z nich v tom může mít prsty,“ řekl zamračeně. „Asi by si na to mohli někoho najmout... Ale žádný z nich by se neodvážil tak otevřeně se mi postavit. Nesmrtelní jsou jen díky mě, ale nemůžete čekat, že vděčnost vydrží navěky. Moje drahá žena Mariah je mi oddaná. Není moc chytrá, ale dost na to, aby chápala, co je v jejím zájmu. Můj syn William, můj nejstarší... je slabý, bezpátevní a nepodnikavý. Ačkoliv Bůh ví, že jsem se snažil dost udělat z něj svého dědice, který by toho byl hoden. Ale vždycky byl pro mě jen zklamáním. Měl v sobě příliš mnoho ze své matky. Proti mé vůli se oženil s Glorií, bývalou supermodelkou. Docela hezká, řekl bych, ale šarmu a osobnosti má asi tolik jako obálka módního časopisu. Provdala se za prachy, ne za chlapa. Nějak se jim ale podařilo zplodit mou chytrou a báječnou vnučku Melissu.“

Moje dcera Eleanor se nezajímá o nic jiného, než ukájení svých rozličných chutí. Za Marcela se provdala jen proto, že jsem jí dal jasně najevo, že se za někoho provdat musí. Nemohl jsem ji nechat, aby celý život běhala po Noční straně jako mrouskavá kočka. Měl jsem vědět, jak to musí dopadnout. Marcel propadl hazardu. Ošklivě. A ten hlupák si myslí, že o tom nevím. Mají spolu syna, mého vnuka Paula. Vždycky pro mě byl záhadou, stejně jako pro své rodiče. Kdybych si to neprověřil, skoro bych řekl, že je podvržený.“

A to bylo asi tak vše, co byl ochoten říct o svých nejbližších a nejdražších. Vzal jsem si kufřík, překvapeně jsem zabručel nad tím, jak je těžký, a kývl jsem Griffinovi na rozloučenou.

„Dám vám vědět, až něco objevím. Mohu se vás zeptat, kdo mě u vás doporučil?“

„Walker,“ odpověděl a já jsem se musel usmát. Samozřejmě. Kdo jiný?

„Ještě poslední otázka,“ řekl jsem. „Proč si vůbec nesmrtelný myslí, že potřebuje poslední vůli?“

„Protože ani nesmrtelnost nevydrží věčně,“ odpověděl Jeremiáš Griffin.

(Green, Simon R.: Učiněné peklo (Hell to Pay), nakladatel: Polarit, překlad: Josef Hořejší, obálka: Jonathan Barkat, cca 240 stran; paperback; 105 x 175, plánováno na rok 2007)

Simon R. Green

Neil McIntosh, Strážci plamene

11. dubna 2007

Cesta Stefana Kumanského spěje ke svému konci v hlavním městě Říše, Altdorfu. Bouře Chaosu, dosud největší invazní vlna bohů zla a jejich uctívačů, zaplavuje postupně zemi a hrozí smést veškerou lidskou civilizaci. V porovnání s ní se zdají být všechny jeho předchozí bitvy ničím. Tajná společnost Strážců plamene odkryla plán přívrženců Chaosu zaútočit na samotné srdce Říše. Aby Stefan získal klíčovou informaci o nadcházejícím útoku, musí osvobodit z rukou autorit jednoho z nepřátel. V čele narychlo sebrané skupinky dobrodruhů sestoupí do temnoty. Ale je vězeň tím, čím se zdá? Chaos dokáže pokřivit a změnit vše, čeho se dotkne a je docela možné, že Stefanovi zbývá jen jediná příležitost zastavit hordy zla.

Blížila se půlnoc, poslední hodina Dne čarodějnic už byla skoro pryč a Peter Selendorf si právě uvědomil, že má zanedlouho zemřít. Už skoro hodina uplynula od chvíle, kde se omluvil, opustil hlouček hodovníků, tlačících se kolem bohatě prostřeného stolu a vydal se hledat samotu ve vzdáleném křídle sídla Gustava Ehrharta. Chvilí jen tak seděl a zíral do noci. Sledoval nepřetržitou dešťovou clonu, zakrývající blyštivá světla Altdorfu. Už den a noc silně pršelo. Déšť padal s takovou vervou, že už obyvatelé města přestávali věřit, že vůbec někdy přestane. A když teď Peter Selendorf seděl v osamění, uvědomil si, že on už se jeho konce nedočká.

Dostal se k nepříteli skutečně blízko. Skoro to stačilo, aby odhalil hada, který se skrývá v jejich středu. Zbývalo už jen málo a byl by strhl zrádci masku z tváře. Jasně ale cítil, že dnes v noci ho přijdou umlčet. Už se ho pokoušeli zabít dřív, Sigmar je mu svědkem. Nepolevující zlá předtucha a naprosté ticho uvnitř duše teď ale Petru Selendorfovi napovídaly, že dnes v noci nejspíš konečně uspějí.

Smrti se nebál. Představa, že jeho duši už brzy uchvátí Morr, chmurný bůh smrti, mu dokonce nebyla tak úplně proti mysli. Vedl život na hraně, balancoval mezi triumfem a smrtelným nebezpečím. Tajný život, který sdílel jen s několika věrnými druhy, kteří byli, stejně jako on, nadevše oddáni společné věci. Už déle než deset let žil mezi stíny, skryt pohledu každodenního světa. Zápasil s temnými silami, které se pokoušely ztotočnit Říši, jeho milovanou vlast.

Služebníci Tzeentche, temného Pána proměn, byli jeho starými protivníky. Postupem času jim porozuměl, dokázal být vždy o krok, o myšlenku napřed. Selendorf strávil dlouhá léta tím, že pronásledoval jejich stíny a s každým dalším střetnutím se tahle hra na kočku a na myš stávala ještě nebezpečnější. Teď mu intuice říkala, že dospěli ke konci. Poslední past už brzy sklapne a tentokrát to bude on, kdo uváže mezi jejími čelistmi.

„Petře!“

Selendorf byl vytržen z chmurného rozjímání. Zvedl hlavu. Kdosi přerušil jeho osamělé přemítání o smrti. Zahlédl povědomou postavu Gustava Ehrharta, svého přítele a druha. V tučné ruce svíral zdobený kovový svícen.

„Milosrdný Ulriku! To jsme tak špatní společníci, Petře? Už jsi pryč skoro hodinu.“

Ehrhart opatrně odložil svícen na stůl a usadil své rozložené tělo do nízkého křesla vedle Selendorfa. Chvilí jen tak pozorovali změř ulic bičovaných deštěm, klikaticích se za zdí sídla.

„Po pravdě řečeno,“ řekl po chvíli Ehrhart, „je to skutečně ubohá společnost, a jídlo není o moc lepší.“ Natáhl se pro láhev, která stála netknutá před Selendorfem a nalil si trochu vína.

„Kupci jsou hlupáci, jeden jako druhý,“ poznamenal. „Co si to jen politici usmysleli, že musím sedět s takovými lidmi u jednoho stolu. Před dveřmi jim zuří válka, a je jen zajímavá, jestli půjdou ceny na říšské burze nahoru nebo dolů.“ Usrkl vína a povzdychl si. „Kdyby tak tušili, co?“

Peter Selendorf se pousmál. Ehrhart se odmlčel, pak přistoupil k oknu zkrápěnému deštěm.

„Víš, co se říká po městě?“ zeptal se. „Že za jasných nocí se dají zahlédnout ohně, které hoří kolem hradeb Middenheimu. Co si o tom myslíš?“

„Hloupé tlachy,“ odvětil rázně Selendorf. Takový nehorázný nesmysl. „Podle mě je to do Middenheimu víc než pět set mil. I kdyby ohně Chaosu plály na nejvyšší budově v celém Starém světě, nezahlédl bys na takovou vzdálenost vůbec nic.“

„Opatrně,“ upozornil Ehrhart. „Naši nepřátelé mají dobré uši, dokonce i tady v Altdorfu. Jména temných raději vyslovuj jen šeptem.“ Znovu pohlédl z okna. Temná clona deště teď zakryla úplně všechno, dokonce i zlověstný svit obou měsíců, které obvykle prozařovaly noc čarodějnic svou přízračnou září.

Ehrhart se usadil zpátky do křesla. „Ty povídačky ale ukazují, jakou pozornost teď lidé upínají k válce na severu. Ještě před měsícem na Middenheim stěží kdo pomyslel. A teď...“ napil se zhluboka ze své sklenky. „Teď už je to trochu jině.“

Selendorf neodpověděl. Hleděl do deštivé noci. Snad ho na okamžik pobavila představa, že by mohl v dálce zahlédnout ohně války. Pak se otočil k příteli a unaveně se usmál.

„Po pravdě,“ řekl po chvíli, „upínám poslední dobou svou pozornost blíž k domovu.“

Ehrhart se zamračil. Zvedl buclatou ruku k tváři. „Je mi to jasné. Něco přede mnou tajíš.“

Selendorf zavrtěl hlavou. Příliš přesvědčivě to ale nepůsobilo.

„No tak,“ naléhal Ehrhart. „Během těch několika temných let už jsme si svěřili větší tajemství, než se ti hlupáci u koryta dozví za celý život. Něco se děje. Musíš mi to říci. O co jde?“

Peter Selendorf se krátce, sebejistě zasmál.

„Jenom mi právě došlo,“ řekl a otočil se k příteli, „že brzy zemřu.“

Dole, pod deštěm zkrápěnými ulicemi Altdorfu, hluboko v útrobách prastarého města, se v podzemním přítmí lopotila skupina postav. Několik lidí, ale i tací, jejichž podoba byla jen krutým výsměchem všemu lidskému. Na jejich tvářích a tělech byly patrné první známky mutace: znamení temných bohů. Peter Selendorf by v každém z nich, v člověku i mutantovi, hned rozpoznal svého úhlavního soka. Nepřítele

jeho samého, i každého, kdo na tomto světě stál na straně světla a naděje. Teď ale konali své dílo, aniž by si jich Selendorf nebo tisíce dalších duší, žijících na povrchu, povšimli.

Byl jich nejméně tucet. Tiše a vytrvale si razili cestu úzkým, zapomenutým tunelem, který se proplétal pod hlavním městem Říše. Chodba byla stará: byla tu už tak dlouho, že většina těch, co žili na povrchu, o ní neměla ani tušení. Stvoření, která jí kdysi vyhloubila, zmizela už před celými věky. Tunel byl opuštěný, ucpaný kamením a zemí. Teď se ale pomalu, krůček po krůčku, znovu otevíral, aby posloužil temným záměrům.

Těžké krumpáče a tyče odstraňovaly přebytečný kámen a jíl. Ozvaly se hlasy. Slova v běžném jazyce lidí, i v prastaré temné řeči. Zvuk přicházel ve vlnách, sílil až k řevu a znovu utichal, dokud se nezval rozkaz, který celou tu změť rázně utnul.

„Zavřete ty své smradlavé huby!“

Temnotu na okamžik prozářilo světlo. Muž, který právě promluvil, si strhnul kápi z tváře a přešel postavy stojící kolem tvrdým pohledem. Byl to očividně člověk, jeho tvář ale ztratila veškerou barvu a kůži měl jakoby napjatou na lebce. Oči, jimiž zíral na dělníky, byly temné, zastřené mléčnou mázdou.

„Co to má být?“ zasyčel. „Chcete snad vzbudit altdorfská děťátka? Chcete, aby vám rozpárali břicha, ještě než budeme v půli cesty?“

Odpovědi mu byly polohlasné kletby. Hlasy se ale poněkud ztišily.

„Vždyť jsme půl míle pod zemí,“ ozvalo se. „Nikdo nás nemůže slyšet.“

Muž s vychrtlou tváří vytáhl rapír a přiložil jeho hrot ke krku toho, který právě promluvil.

„Budeš držet jazyk za zuby, nebo o něj přijdeš.“ Pokynul k mutantům, přešlapujícím v temnotě. „To platí i pro vás. Jsme přímo pod městem. Čím méně hluku naděláte, tím lépe.“ Přehlédl tunel před sebou očima bez víček, až spočinul pohledem na postavě, která stála o kus dál před skupinou. Stvoření stálo na dvou nohách, jeho postoj ale prozrazoval, že se nejedná lidskou bytost.

„Ty tam,“ křikl velitel. „Jak daleko ještě?“

Tvor naklonil hlavu na stranu a odhalil tak zužující se tvář a tlamu, porostlou ohavnou šedavou srstí. Pohlédl na velitele černýma očkami, připomínajícíma drahé kameny. „V našich posvátných sveticích stojí—“ zapištělo to.

„Vaše proklaté svítky jsou mi ukradené, u d'áblova hleny! Chci vědět, jak dlouho se ještě budeme muset plazit touhle smradlavou hrobkou.“

Hlodavčí stvůra vydala hluboký zvuk. Znělo to jako cosi mezi zavrčením a předením kočky.

„Musíte tvrdě pracovat,“ ozvala se konečně. „Když se budete snažit, dostaneme se tam ještě před rozbřeskem.“

Velitel kývl hlavou. „Dobrá,“ prohlásil. „Slyšeli jste našeho přítele. Dejte se do práce a držte huby. Jestli budeme úspěšní, náš bůh nás bohatě odmění. Když ale selžeme, bude nemilosrdný. Ať už to poděláme čímkoliv.“

Zasunul meč, polohlasně zaklel a obrátil se k ústí tunelu. Služebníci jeden po druhém posbírali nářadí a následovali ho do temnoty.

Peter Selendorf seděl se svým hostitelem, dokud na vzdálené zvonici neohlásili příchod nového dne. Mnoho toho nenamluvili, ale to málo, co mu Peter řekl, bylo velice, možná nepředstavitelně důležité. Stále si nebyl jistý, zda může přáteli

to tajemství světit. Bylo mu ale jasné, že jestli to neudělá teď, další příležitost se už nemusí naskytnout.

Gustav Ehrhart nalil další sklenici vína a pobízel Petra, aby se napil. Selendorf usrkl, pak sklenici odložil.

„Myslím, že bude lepší, když zůstanu střizlivý,“ prohlásil.

„Ty ale nezemřeš,“ namítl jeho přítel. Hlas mu ztvrdnul. „Ne, když se tomu postavíme. Už s nimi bojujeme příliš dlouho, abychom to teď vzdali.“

„Ano,“ souhlasil Petr. „Bojujeme s nimi dlouho. Až příliš dlouho, a já už začínám být unavený. Obávám se, že dnes v noci zemřu, ať už udělám cokoliv.“ Smutně se usmál a natáhl se pro sklenku. „Možná to tak bude nakonec nejlepší.“

Gustav Ehrhart se přisunul blíž. „Poslouchej mě,“ řekl vážně. „Udělal jsi správnou věc. Řekl jsi mi, co jsi odhalil. Takové tajemství si člověk nemůže nechat pro sebe.“ Rozhlédl se kolem, spíš ze zvyku, než z nutnosti, protože byli pořád úplně sami. „Jestli se ti něco stane, budu vědět...“

Odmlčel se. Pak udeřil rukou o opěradlo křesla. „U Taalova dechu!“ vykřikl. „Nic se přeci nestane! Proč by mělo?“ Pohlédl přes rameno do chodby, která vedla do sálu, kde hodovali ostatní hosté. Hlučný hovor postupně upadal a ticho teď narušovaly už jen občasné výbuchy smíchu a srdečné pozdravy na rozloučenou.

„Naši otylí přátelé se dobře najedli,“ usoudil Ehrhart. „Chystají se domů. Do svých postelí, aby si nechali zdát o zlatých pramenech a řekách stříbra.“

Selendorf se na okamžik zapomněl a krátce se zasmál. „Ať si sní, dokud mohou,“ řekl.

„Zůstaň tady,“ navrhl Ehrhart. „Pošli kočího domů, nebo ať tu také přespí. Ráno bude v ulicích bezpečněji. Ať už se bojíš čehokoliv, do rána to určitě pomine. Co říkáš?“

Selendorf možnost zvážil. Možná by měl nabídku přijmout. Dobře se vyspí a ve světle nového dne ho třeba strach opustí. Stačilo by jen kývnout hlavou, nebo pozvednout sklenku a bylo by rozhodnuto.

S bohy Chaosu už ale bojoval dost dlouho. Nestačili se snad za ty roky dobře poznat? Ten, který mění, byl lživý a nevypočitatelný. Třeba právě tahle volba ho má přivést do záhuby, možná má zemřít tady, v přítelově domě.

Pohlédl na Ehrharta. „Ať se stane, co se stát má,“ řekl. „Už jsem tvé pohostinnosti využíval dost dlouho.“ Usmál se. „Odpust mi, starý příteli, ale musím už jít.“

Položil sklenku na stůl. „Slib mi ale jedno,“ řekl. „Slib mi, že jestli se mi snad něco stane, to, co jsem ti dnes řekl, využiješ s rozmyslem. Slib mi, že to uděláš.“

Ehrhart vzal přítele za ruce. „Udělám,“ řekl. „Slibuji.“

Peter Selendorf se otočil a vydal se opuštěnými chodbami na nádvoří sídla. Tam ho očekával jeho kočí, usazený na úzké lavici vedle masivních dubových dveří. Ostatní už dávno zmizeli ve tmě se svými pány.

Litostivě se na svého služebníka usmál. „Odpusť mi, Matthieu. Zdržel jsem se,“ řekl. „Zapřáhni koně, počkám u brány. Jedeme domů.“

Postupovali rychle, snadněji, než očekávali. Tlupa přestala žvanit a soustředila se na práci. Pomalu ale jistě se probíjeli blátem a kamením, uzavírajícím tunel. Pak mutant v čele vykřikl a všichni stanuli úplně tiše v přítmí chodby. Podzemní tunely byly už dlouho opuštěné. Nikdo živý tudy neprošel celé věky. Po zemi se v kalužích povalovala těla mrtvých zvířat. Jejich vybělené kosti trčely z vody jako stožáry lodních vraků. Všude se vznášel pach dávné smrti. Vzduch byl řídký a zkažený. I Mutantům to tu páchlo. Cítili tisíce lidských

bytostí, které ležely ve svých postelích, aniž by měly ponětí o vetřelcích pod sebou, nebo o zkáze, která měla dopadnout na jejich hlavy.

Bledý mutant zvedl hlavu. Chřípí mu zaplavil odporný, teplý a nasládlý lidský pach. Cítil pronikavý odér jejich krve. Jen jí prolít.

„Jak daleko ještě?“ zeptal se skavena.

Hlodavčí stvoření zhluboka vydechlo. Zatuchlým povětrím tunelu se rozlil ohavný puch, vycházející z jeho útroby.

„Už jsme skoro tam,“ zapištělo. „Práce to bude těžká, pomalá. Už to ale není daleko. Brzy budeme v srdci města lidí. A že smrdí, to srdce,“ usmál se a vycenilo řadu žlutavých zubů, z nichž místy zbývaly už jen pahýly. „Město lidí zapomnělo,“ pokračoval skaven, „zapomnělo na staré, co tu žili před nimi. My jsme ale nezapomněli.“

Mutant přehlédl chmurné tváře postav, postávajících v přítmi chodby. Všichni teď mlčeli, neozvalo se ani jediné slůvko.

„Už brzy si užijete zmatku a hluku podle libosti,“ ujistil je. „Co nevidět nastane taková vřava, že snad i mrtvé vytrhne z dřímoty.“

Mutant pohlédl do tmy. Upřel oči bez víček k nevědoucím davům nad sebou, k vzdálenému bubnování dešťových kapek, bičujících potměšilé ulice. Vzdal tichý hold svému temnému pánu.

„Už brzy,“ zašeptal.

Když vůz vyrazil kupředu a světla domu se ztratila v deštivé noci, Petra Selendorfa zaplavil pocit, jako by mu z ramen spadlo těžké břímě. Na druhé straně, předtím, když seděl v teple a bezpečí panského sídla, jeho nervozita stále narůstala. Ten pocit se podobal úlevě, což ho zcela zaskočilo. Možná to bylo tím, že měl zas osud jen ve svých rukou. A také v rukou božích, které určují lidské cesty, ať už směřují kamkoliv.

Dešť nepolevoval. Stále dopadal na střechu vozu jako tisíce malých kladívek. Kola se smekala na podmačené silnici.

Selendorf odhrnul záclonku na okně a zahleděl se do tmy. Neviděl nic, žádné světlo nebo orientační bod, podle něhož by mohl říci, kde právě jsou. Odhadoval ale, že do bezpečí domova jim zbývá ještě dobrých pět mil. Možná méně, pokud by zamířili kratší cestou – poklidnými uličkami kupecké čtvrti. Už se chystal zaklepat na přepážku a dát Matthieuovi příslušné rozkazy, když tu dostal jiný nápad. Ne, zvolí úplně jinou trasu. Gustav měl pravdu. Nesmí se pokorně vydávat do náruče smrti. Jeho čas ještě nenastal. Ještě ne. Zápas s tím, který mění, ještě neskončil.

Otevřel okénko v přepážce. Zasáhla ho sprška ledového deště. Jestli ho dnes Sigmar ušetří, hodlal se Matthieuovi za tuhle cestu v noci a v mizerném počasí dobře odměnit. Naklonil se dopředu jak jen mohl a křikl na postavu, sedící na kozlíku.

„Dnes nepojedeme obvyklou cestou, Matthieu,“ oznámil. „Vezmi to doprava, do Jaegerstarsse, pak ti řeknu, jak dál.“

Kočí, zahalený do těžkého koženého pláště, se k němu naklonil a kývl hlavou. Selendorf dopadl zpět na lavici vozu. Ležavé noční povětrí mu proniklo až do morku kostí. Rázně si promnul dlaně a zadupal nohama o podlahu vozu. Po dlouhé době se zase začínal cítit ve své kůži.

O chvíli později se vůz slabě oťrásl a sjel z hlavní cesty. Zahnul ale doleva, do změní úzkých uliček, klikaticích se směrem k Altmarketu, nikoliv na jasně osvětlenou Jaegerstrasse. Přestože se mu to, navzdory dešti a kvílení

větru, zdálo nepravděpodobné, usoudil po chvíli Selendorf, že mu kočí špatně porozuměl. Podrážděně se zvedl z lavice a znovu otevřel okénko.

„Matthieu!“ zvolal, co mu hlas stačil. „Měl jsi zahnout doprava, ne doleva. Musíme se vrátit. Otoč vůz.“

Tentokrát si ho kočí nevšímal a jen zíral do tmy před sebou. Přitáhl opratě, nezdálo se ale, že by se hodlal otáčet. Selendorf už si začínal myslet, že si s ním Matthieu hraje, že se mu chce pomstít za to, že ho nechal tak dlouho čekat. Začal uvažovat, jak ho za tu drzost potrestá, když tu cosi upoutalo jeho pozornost. V plískanici za okny zaslechl dusot koňských kopyt. Nepochybně je kdosi pronásledoval.

Selendorf se otočil. Tam, kde ještě před chvílí byla jen prázdná ulice, teď zahlédl nejméně tři jezdce. Tryskem se blížili k vozu, jako vyslanci samotného Morra.

Kdyby snad byl šlechticem, nebo některý z těch sebou zaujatých nenažranců, kteří dnes hodovali u Ehrhartova stolu, byl by si pomyslel, že jde o loupež. Utěšil by se pravděpodobně tím, že těch pár mincí a nějaké ty šperky může koneckonců postrádat, a oddal by se osudu. Takové věci se stávaly, dokonce i v Altdorfu. Petra Selendorfa ale ani na chvíli nenapadlo, že by ti jezdci mohli být obyčejní lupiči. Nejspíš ho oberou o všechno zlato a stříbro, není to ale to, o co jim jde v první řadě. Dělo se to přesně, jak předpověděl. Tohle tedy byla smrt, a ti tři jezdci byli jeho průvodci k Morrovým branám. Nezaskočili ho ale nepřipraveného. Peter Selendorf sáhl pod plášť a pevně sevřel jílec meče. Bohové jsou mu svědky, svou kůži lacino neprodá.

„Matthieu, dávej pozor...“

Chťel kočího varovat, říci mu, ať se připraví bojovat o holý život. Ale než ta slova vypustil ze rtů, uvědomil si, že se dopustil jediné, dost možná osudové chyby. Držení těla, profil tváře... Selendorf nevěděl, jak to poznal. Bylo mu ale jasné, že ten, kdo řídí vůz, není Matthieu. Došlo mu, že jeho kočí je pravděpodobně mrtvý, a on že ho bude brzy následovat.

První ze tří pronásledovatelů právě dostihl vůz. Selendorf letmo zahlédl koně, působivé zvíře zrudných rozměrů. Jezdec měl na sobě roucho, připomínající kněžské. Najel koněm do boku vozu, jako by ho snad chtěl vytlačit z cesty.

Vůz zvolna zpomaloval. Peter nečekal, až zastaví úplně. Otevřel dvířka a vyskočil ven. Zem byla tvrdá a promáčená. Přestože byl důkladně oblečený, zadřelo se mu do kůže kamení a štěrk. Peter Selendorf ležel na zemi a snažil se popadnout dech. Pak se vymrštil a běžel o život.

Rozhlédl se kolem, připravený čelit útočníkům. Sice už se na něm podepsala léta, stále měl ale srdce bojovníka. S patřičnou elegancí tasil. Jakkoliv by většinu obyčejných lidí ochromil strach, Selendorfa poháněl zuřivý hněv.

Z temnoty se vynořil jezdec a řítil se proti němu. Selendorf se vrhl stranou a jen o vlasek unikl kopytům jeho oře. Ohnal se po nepříteli, ale jeho čepel jen neškodně zasvištěla vzduchem. Další koně, tentokrát dva. První zprava, druhý zleva. Selendorf počkal, až se přiblíží, pak uskočil stranou. Oťmel se tvář o bok jednoho z koní. Když ho míjel druhý, máchl Selendorf mečem a s chirurgickou přesností zasáhl jezdce do stehna. Odměnou mu byl bolestný výkřik, který mu dodal naději. Ať už ho napadl kdokoliv, krvácel jako smrtelný člověk.

Rozum mu ale napovídal, že svádí nerovný zápas. Bylo mu jasné, že se musí dostat z otevřeného prostranství na místo, kde bude moci bojovat podle vlastních podmínek. Zoufale se rozhlédl kolem sebe. Pokoušel se zorientovat, v prudkém dešti to ale nebylo snadné. Nalevo rozeznal potměšilý vůz, uvázlý

jedním kolem v příkopě. Přímou před sebou uviděl tři jezdce, jak se otáčejí, aby mohli znovu zaútočit. Pak koutkem oka zahlédl úzkou uličku, uhýbající z hlavní cesty. Úzkou natolik, že by jí neprojel ani ten nejmenší kůň. Byla to slabá naděje, žádnou jinou ale neměl.

Selendorf se rozeběhl, jak nejrychleji mohl. Za ním se řítili koně a zdvihali svými kopyty mocné sloupce vody. Nevěděl, jak se mu podařilo těm bestiím uniknout. Meče jezdců ho ale tentokrát dostihly. Zařinčela ocel. První výpad se mu podařilo vykrýt. Druhá rána ho zasáhla naplocho do ramene a vyvedla ho z rovnováhy. Třetí čepel se dostala hlouběji. Prořála plášť a zajela mu mezi žebra. V rameni pocítil prudkou bolest, rychle jí ale vystřídala chladná necitlivost.

Zhruba dvacet sáhů před ním se otvíralo potměšilé ústí uličky. Překonat takovou vzdálenost by bylo pro zdravého muže otázkou okamžiku. Pro něj to ale stejně dobře mohlo být dvacet mil. Věděl, že to nedokáže. V rameni se mu znovu ozvala ostrá bolest. Běžel dál. Nic jiného už dělat nemohl.

Už byl asi jen deset sáhů od cíle, když ho útočníci dostihli. Jeden z jezdců ho skolil. První ranou ho poslal k zemi, a když dopadl, ještě ho probodl.

Té noci se Peter Selendorf už podruhé octl tváří v promáčené zemi. Tentokrát mu bylo jasné, že už nevstane. Instinkt ho opět nezklamal, což mu teď ovšem valné uspokojení nepřinášelo.

Připadalo mu, že tak leží celou věčnost. Pak ucítil, jak mu z nohy vytahují čepel a čísi ruce ho obracejí na záda. Skrze clonu deště zářily chorobně bledým svitem bratrské měsíce Mannsliab a Morrsliab. Hleděl na ně s vědomím, že už je víckrát nespátí.

Stáli nad ním. Tři jezdci a muž – pokud to byl člověk – který řídil vůz. Vozka o kus postoupil, a sejmul si šátek, který mu zakrýval tvář. Pak se sklonil ke své oběti.

Ale Selendorf jeho tvář nezahlédl. Byla ukryta ve stínu, navíc stále hustě pršelo a obličej měl zalitý krví. Cítil ale jeho zkažený, hnilobný pach. Páchl místy, kam se už brzy měl vydat i Selendorf.

Peter otevřel ústa. Jazyk měl vyschlý a nateklý, chtěl ale promluvit, ještě než zemře.

„Zabij mě, když to musí být,“ řekl. „Věz ale, že jste nevyhráli. Ještě to neskončilo.“

Postava naklonila hlavu na stranu. Selendorf zahlédl bledou tvář, podřabanou od neštovic a oči, planoucí krutým svitem. Muž se dal do smíchu. Zpočátku slabě, pak stále hlasitěji. Z úst se mu dral podivný, neveselý chichot, jako smích šíleného dítěte. Vytáhl nůž a přiložil ho Selendorfovi k hrdlu.

„Jistě, že to ještě neskončilo. Ani zdaleka,“ zašeptal muž. Zvedl nůž nad hlavu.

„Tohle je teprve začátek.“

(McIntosh, Neil: Warhammer - Strážci plamene (Warhammer - Keepers of the Flame), nakladatel: Polarit, překlad: Štěpán Hlavsa, obálka: Geoff Taylor, 320 stran; paperback; 105 x 175, plánováno na duben 2007)

Neil McIntosh

Raymond E. Feist, Do temného království

3. května 2007

Konkláve stínů zmařila pokus Nočních dravců zatáhnout Velkou Kesh do občanské války a dokončuje akce s cílem definitivně vymazat cech vrahů ze světa. Nicméně současně s tím, jak likvidují poslední zabijáky, musí si Pug a jeho spojenci položit stále naléhavější otázku: kam vlastně zmizel Leso Varen?

Odhalí, že šilený mág uprchl na Kelewan a skrývá se mezi nejmocnějšími muži a ženami Říše, ve shromáždění Ctihodných. A vzápětí se Pug dozvídá, že Dasatové, nejzuřivější bojovníci v celém známém vesmíru, se připravují k invazi na oba jeho světy – na Kelewan i na Midkemii.

Ve snaze zachránit budoucnost obou říší se Pug a další členové Konkláve musí vydat do jiné roviny reality, na nejtemnější světy, jaké lze jen objevit: do samotného srdce říše krvežíznivých Dasatů. (anotace)

Hon

Jakási žena vztekla zaječela.

Tři mladí muži převraceli lehké vozíky a odstrkovali zákazníky, jak se prodírali večerním tržištěm. Jejich vůdce – vysoký, jako kost a kůže hubený mladík se rzavými vlasy – ukázal prstem na vzdalující se záda jejich kořisti a zvolal: „Tam utíká!“

Zatímco se nebezpečně vyhlížející muži hnali ulicemi přístavního města Durbinu, nastupovala noc. Obchodníci rychle sklízeli cenné zboží ze stolů, poněvadž tři mladí válečníci odstrkovali každého a vše, co jim bránilo v pronásledování. Ve stopách mladíků se ozývaly nadávky, kletby a výhrůžky. Ničeho z toho si nevšímali.

Letní vedro pouště Jal-Puru se stále drželo zdí a dlažby města, navzdory lehkému vánku od moře. I přístavní racci se spokojili s tím, že nečinně postávali a číhali na jakékoliv sousto, které by mohlo spadnout z projíždějícího prodáváčova vozu. Ti ctižádostivější vzlétali a chvíli se vznášeli, nehybně zavěšení na horkých proudech stoupajících z kamenů v docích, a pak se rychle vraceli, aby se klidně postavili vedle svých bratří.

Večerní tržiště bylo přeplněné, poněvadž většina obyvatel Durbinu strávila spalující odpoledne odpočinkem ve stínu. Poklid města byl nenucený, protože teď byly nejteplejší dny léta, a lidé, kteří žili na okraji pouště, dobře věděli, že s přírodními silami nemá cenu bojovat. Vše se dělo dle vůle bohů.

Takže pohled na tři ozbrojené a zjevně nebezpečné mladíky, jak pronásledují jiného mladíka, který v Durbinu jindy jen sotva stál za zmínku, byl vzhledem k roční i denní době nečekaný. Na běhání bylo příliš horko.

Muž, jenž se snažil uprchnout, byl podle vzhledu z pouště. Byl snědý, oblečený v pytlavé košili a plandavých kalhotách,

na hlavě měl tmavě modrý šátek, šaty rozhalené a na nohou nízké boty. Jeho pronásledovatele vedl severan, pravděpodobně ze Svobodných měst či z Ostrovního království. Jeho nazrzlé vlasy byly v říši Velká Kesh neobvyklé.

Jeho společníci byli také mladí. Jeden mladík byl širokoplecí a tmavovlasý, druhý blondatý a menší postavy. Všichni byli opálení a špinaví a tvářili se drsně, což jim přidávalo na věku. Svou pozornost upírali na kořist a zbraně měli připravené. Jejich oblečení naznačovalo, že jde o muže z Doliny snů – krátké kalhoty, lněné košile, jezdecké boty a kožené vesty místo šatů a sandálů. S největší pravděpodobností to byli žoldnéři, což bylo zdůrazněno jejich ponurou odhodlaností.

Dostali se k široké ulici vedoucí k dokům. Prchající muž kličkoval mezi obchodníky, prodáváči a dokaři směřujícími na noc domů. Vůdce pronásledujících se na chvíli zastavil a pak usoudil: „Míří do doku obchodníků s obilím.“ Pohybem ruky poslal světlovlasého společníka boční uličkou, načež pokynul tmavovlasému, aby šel s ním.

„Doufám, že máš pravdu,“ poznamenal menší muž. „Mám už toho všeho běhání po krk.“

Vůdce se na něj letmo podíval a zašklebil se: „Příliš mnoho vysedávání po hospodách, Zane. Musíme tě dostat zpátky na Ostrov do Tillingbrookovy něžné péče.“

Menší mladík neměl dost dechu, aby to komentoval, takže jen vydal zvuk, jímž jasně naznačoval, že na vůdcově poznámce nenachází naprosto nic vtipného. Rychle si otřel pot z čela. Musel přidat do kroku, aby vyššímu společníkovi vůbec stačil.

Obyvatelé Durbinu byli vycvičení, pokud se jednalo o souboje, rvačky, války gangů, hádky a všechny další projevy občanských nepokojů. Než Jommy a Zane dorazili na roh, za nímž viděli mizet svou kořist, poplach je předstihl a ulice vedoucí k dokům byla téměř prázdná. Kolemjdoucí, obchodníci a námořníci mířící do okolních hospod a krčem, vycítili nadcházející potíže a zapadli do všech skrovných úkrytů, které si dokázali obstarat. Dveře se zavíraly, okenice bouchaly a ti, co se nemohli dostat dovnitř, se snažili seč mohli, aby našli jiný úkryt.

Zatímco Jommy Killaroo nespouštěl zrak z drobné prchající postavy, Zane conDoin průběžně nahlížel do každého vchodu, do každé uličky či jiného místa, odkud by mohlo hrozit nebezpečí. Nacházel jen obyvatele Durbinu, jak zalézají a čekají, až potíže pominou.

Jommy zahlédl jejich muže, jak se ztrácí za rohem na konci široké ulice, a zvolal: „Přímě naproti Tadovi, pokud je tak rychlý, jak obvykle bývá!“

Zane se zazubil. „To je. Suri neunikne.“

Už měsíc byli Jommy, Tad a Zane na stopě tohoto muže, bývalého obchodníka jménem Aziz Suri, muže z Jal-Puru, jenž byl údajně dovozcem koření a olejů ze Svobodných měst. Měli však taky za to, že je nezávislým špehem, zprostředkovatelem informací, obchodníkem s tajemstvími a že je v těsném spojení s Nočními dravci, cechem smrti. Před měsícem v Keshi u císaře při slavnosti letního slunovratu zabránili agenti konkláve stínů spiknutí, jež mělo destabilizovat říši a zavléci ji do občanské války, a nyní vyhledávali zbývající úkryty vrahů, aby definitivně ukončili jejich století trvající vládu teroru.

Zane měl co dělat, aby udržel krok s Jommym. Přestože byl schopen běžet stejně daleko jako vyšší mladík, nedokázal to zvládnout při zuřivém tempu přítele, který měl delší nohy.

Možná má Jommy pravdu: možná strávil příliš mnoho nocí v hospodě. V poslední době mu byly kalhoty stále těsnější.

Jakmile došli na konec ulice, narazili na doky obchodníků s obilím. Dlouhou řadu kamenných staveb zakončovaly tři mohutné jeřáby, vyčnívající nad dvěma masivními skladišti. Ze vzdáleného konce doku k nim přibíhal Tad a volal: „Támhle!“ A ukazoval, že jejich kořist proklouzla do úzkého průchodu mezi těmito skladišti.

Jommy a dva mladší chlapci se nestarali o to, aby maskovali svůj příchod, jelikož po měsíci stráveném v Durbinu znali tuto část města velmi dobře. Dost dobře, aby věděli, že jejich kořist vběhla do slepé uličky. Když dorazili k úzkému vchodu do ní, muž vyběhl a namířil si to přímo k přístavu. Zapadající slunce se od moře červeně odráželo a on zamžoural a odvrátil hlavu, přičemž zvedl ruce, aby si zaclonil oči.

Jommy se natáhl a popadl muže za paži tak, že ho zcela otočil. Muž rozhodil rukama, hledaje rovnováhu, jak se marně pokoušel najít půdu pod nohama. Jommy se znovu natáhl, snažil se chytit muže za tuniku, ale přispěl jen k tomu, že muž klopýtal dál. Než útlého obchodníka někdo dokázal zachytit za jakoukoliv část těla, narazil do prostředního jeřábu.

Na okamžik muž z pouště ztuhl, pak se otočil, zavrával, a když se potom opět vzpamatoval, překročil okraj mola.

Vzduch prořízl výkřik blízky zavítí psa, na jehož packu právě někdo šlápl, když muž zmizel za hranou mola. Tři mladí muži přispěchali k okraji a pohlédli dolů. Malý obchodník se houpal na provazu jeřábu hned nad prázdnou nákladní sítí. Shlížel na skaliska pod přístavním molem a nahoru posílal nadávky. Byl odliv, takže jen pár palců vody dělilo houpajícího se muže před možným vážným zraněním. Všechny mělké nákladní prámy, které obvykle převážely obilí k lodím v přístavu, byly zakotveny v hlubší vodě. „Vytáhněte mě!“ křičel muž.

„Proč bychom měli, Azizi?“ zajímal se Jommy. „Ošklivě jsme se za tebou honili celým městem Durbinem v tomhle zatraceném vedru –“ oťel si pot z čela a zatřepal rukou nad mužem, aby rovnou ukázal, jak moc je rozladěný, „– a my si jen chtěli krátce a v tichosti pohovořit.“

„Já vás znám, vy vražední hrdlořezové,“ volal obchodník. „Hovory s vámi lidi zabíjejí.“

„Vražední hrdlořezové?“ podivil se Tad. „Myslím, že si nás spletl s někým jiným.“

Zane vytáhl z opasku nůž. „Podle mého bratra si nás pleteš s jinou bandou vražedných hrdlořezů. Já si tím nejsem jistý.“ Podíval se na své společníky a zeptal se: „Když přefíznu tenhle provaz, co si myslíte o jeho možnostech?“

Tad se nahnul, jako by ten problém studoval. Pak prohlásil: „Není to víc než dvacet stop nad skalisky. Vsadím všechny peníze, že si jen zlomí nohu či ruku, nebo obě.“

„Záleží, jak spadne,“ namítl Jommy. „Hele, viděl jsem jednu spadnout chlapa na záda ze žebříku, jen ze spodní příčky, představte si, a on praštil hlavou o zem a rozbil si lebku. Trvalo pak hezkou chvilku, než zemřel, ale nakonec byl mrtvý, a smrt je smrt.“

„Mohl bych to přefíznout a uvidíme,“ navrhl Zane.

„Ne!“ vykřikl obchodník.

„No, začíná večerní příliv,“ pronesl Tad k Azizovi. „Když tam budeš viset dalších pár hodin, mělo by ti stačit, kdyby ses jen pustil a doplaval ke schůdkům támhle.“ Ukázal přes přístav.

„Pokud ho nedostanou žraloci,“ podotkl Jommy k Zanovi.

„Neumím plavat!“ volal obchodník.

„Předpokládám, že v poušti není moc příležitostí se tomu naučit,“ poznamenal Zane.

„Pak jsi v tom až po krk, že, kamaráde?“ otázal se Jommy. „Co říkáš malému výměnnému obchodu? Ty odpovíš na otázku a když se mi bude líbit odpověď, vytáhneme tě.“

„A když se ti odpověď líbit nebude?“

„On přefízne provaz,“ ukázal Jommy na Zana. „A uvidíme, jestli tě ten pád zabije, nebo jestli ti jen znepríjemní život – ať už z tebe zbude cokoliv, než nastane příliv a utopíš se, samozřejmě.“

„Barbaři!“

Jommy se zešíroka usmál. „Tak mě už označili mnohokrát, co jsem se dostal do Keshe.“

„Co bys chtěl vědět?“ zeptal se muž z pouště.

„Pouze jednu věc,“ opáčil Jommy a přestal se usmívat. „Kde je Jomo Ketlami?“

„Nevím!“ zvolal muž, jak se snažil získat výhodnější polohu pro svou nohu v houpající se nákladní sítí.

„My víme, že je někde ve městě!“ křičel Jommy. „Víme, že se nedostal z města. A víme, že jsi s ním už roky v obchodním spojení. Tady je dohoda: ty nám řekneš kde je, my tě vytáhneme. Pak ho půjdeme najít, dostaneme z něj co chceme vědět a zabijeme ho. Nemusíš si dělat starosti. Nebo nám to neřekneš a my tě necháme viset. Třeba se vyšplháš na vršek toho jeřábu a nějak se odtam dostaneš, ale i kdyby ano, my začneme všude vykládat, že jsi Ketlamiho prodal. Potom tě jen budeme sledovat, počkáme až tě zabije a stejně ho dostaneme.“ Jommy se opět usmál. „Tvoje volba, kamaráde.“

„Nemůžu!“ bránil se vyděšený obchodník.

„Pět císařských stříbrných, že neumře, když dopadne na skálu,“ sázel se Tad.

„Já nevím,“ odvětil Zane. „Zdá se, že to za ty peníze nestojí.“

„Co říkáš na mých pět proti tvým čtyřem?“

Zane nadšeně přikývl. „Platí!“

„Počkejte!“

„Ano?“ zeptal se Jommy.

„Nepřerézávejte provaz, prosím. Mám děti, o které se starám!“

„Lháři,“ pravil Zane. „Všichni vědí, jak vykládáš děvčatům v bordelech, že ženu nemáš.“

„Nevykládal jsem, že ženu mám,“ připustil malý muž. „Ale skutečně se starám o hrst bastardů, které jsem zplodil.“

„Máš šlechetnou duši, kamaráde,“ uznal Jommy.

„Existují muži, kteří dělají pro svoje potomstvo mnohem méně,“ odvětil houpající se obchodník. „Já jsem dokonce vzal nejstaršího do svého domu, aby se vyučil řemeslu!“

„Jakému?“ otázal se Zane. „Obchodování, špehování, lhaní nebo falešnému hraní karet?“

„Víte,“ zeptal se Tad, „že když tu budeme postávat a žvanit, nastane příliv?“

„Opravdu?“ Jommy se podíval na přítele a přimhouřil oči.

„Takže jestli brzy nepřefízname provaz, pak jediná možnost je, že se rovnou utopí, a to bude znamenat konec sázky.“

„To nemůžeme dopustit,“ usoudil Zane. Zamával svým velkým loveckým nožem, zatočil s ním jako odborník a začal řezat do tlustého provazu, který vedl přes jednu kladku a kladkostroj pod nejvyšší kladku jeřábu.

„Ne!“ křičel v panice malý muž. „Budu mluvit!“

„Tak mluv,“ vyzval ho Jommy.

„Ne, dokud mě nevytáhnete!“

Zane se podíval na své společníky. „Rozumná žádost?“

„No, nemyslím, že by byl schopen zvítězit nad námi třemi,“ usoudil Tad. „Koneckonců je to neozbrojený, hubený chlapík, a my jsme – jak nás to nazval?“

„Vražední hrdlořezové,“ doplnil Zane.

„Tak ho vytáhněte,“ zavelel Jommy.

Tad a Zane uchopili těžkou kliku, kterou se síť zvedala, a zatočili s ní. Dobře naolejovaná klika se volně otáčela a malý muž rychle vystoupal těch deset stop, nezbytných k tomu, aby se jeho hlava ocitla nad okrajem doku.

Jommy měl meč vytažený a ukázal jím na místo na molu. „Položte ho tam, chlapci.“

Tad a Zane přestali točit, zasunuli západku, aby síť nespadla zpátky, a pak popadli dlouhou dřevěnou paži používanou k přesunu nákladu. Když měli obchodníka bezpečně nad doky, uvolnil se ze sítě a dopadl z výšky několika stop na kameny.

Než stačilo Azize napadnout, že by opět unikl, Jommy měl špičku meče na jeho hrdle. „Teď jsi nám chtěl něco říct o Jomo Ketlamovi.“

„Musíte ho najít a rychle zabít,“ pronesl Aziz s očima sklopenýma, „a taky ty, co mu slouží, protože pokud někdo z těch... vrahů se tu bude potulovat, je po mně.“

„To je náš plán,“ pravil Jommy. „Tak kde je?“

„Mýlili jste se, že je ještě ve městě. Zná více způsobů, jak projít zdí, než krysa z kanálu. Půl dne jízdy na jihozápad jsou v kopcích jeskyně. Tam uprchl, aby se ukryl.“

„A ty tohle víš jak?“ zajímal se Tad.

„Než utekl, poslal mi vzkaz. Potřebuje mě. Beze mne jinak nepošle zprávy svým spojencům v ostatních městech na březích Hořkého moře. Mám dojít do těch jeskyní za dva dny, protože má zprávy, které musí poslat svým vražedným bratrům.“

„Myslím, že bychom ho měli zabít,“ usoudil Zane. „Je v tom namočený víc, než jsme mysleli.“

„Ne,“ rozhodl Jommy. Zvedl meč, zatímco Tad popadl Azize za rameno. „Myslím, že ho vezmeme zpátky do hospody a necháme ho posedět s vaším tátou. Ať rozhodne on.“ Jommy se obrátil na obchodníka. „Je mi úplně jedno, jestli žiješ nebo zemřeš, takže kdybych byl na tvém místě, vynasnažil bych se přesvědčit nás, že je pro všechny zúčastněné lepší, když zůstaneš naživu.“

Muž přikývl.

„Půjdeš s námi,“ vybídl jej Jommy. „Jestli nám lžeš, tví bastardi se budou muset naučit postarat sami o sebe.“

„Přisahám na jejich životy, že vám povím jen pravdu.“

„Ne,“ odvětil Jommy. „Přisahej na svůj život, Azizi.“

Zatímco slunce mizelo za západním obzorem, čtyři muži se vydali z doků do nejotrávnější díry, jakou bylo město Durbin.

*

Ozbrojení muži se pomalu plížili nocí. Před nimi ležela malá jeskyně, dostatečně veliká, aby umožnila vstup jednomu muži, a napůl skrytá pod převíslou skálou, kde byl pahorek zvedající se nad pláží rozerván roky eroze. Nad jeskyní se krčili dva lučištníci, připravení střilet na každého, kdo by se pokusil vyjít z jeskyně bez dovolení.

Z Hořkého moře se valila mlha a díky mrakům nebylo vidět měsíc. Noc byla temná jako v černouhelném dole a muži, co obklopovali jeskyni, dokázali v husté tmě jen stěží rozlišit jeden druhého.

Caleb, Pugův syn, naznačil svým třem chlapcům, aby počkali. Za ním stál jeho bratr Magnus, připravený reagovat na jakýkoliv útok magie, jenž by snad mohl přijít. Tuct

dalších mužů se také přesouvalo, aby vytvořilo půlkruh kolem druhého východu z jeskyně sto yardů pod převísem.

Ti dva bratři se dost podobali jeden druhému. Byli vysocí a štíhlí, přitom silní, vlasy měli až po ramena, téměř královské držení těla, jež zdělili po své matce, a oči, které vypadaly, že jimi vidí člověku až do žaludku. Jediný zarážející rozdíl byl v barvě jejich vlasů a očí. Caleb je měl tmavě hnědé, zatímco Magnus měl vlasy hodně světlé, až na slunci vypadaly jako bílé, a oči měl bledě modré. Caleb byl oblečen v loveckém. Měl na sobě tuniku, kalhoty, vysoké holínky a klobouk s měkkým okrajem, zatímco Magnus byl oděn v jednoduchý černý háv se spuštěnou kápí.

Caleb strávil většinu noci vyslýcháním obchodníka Azize za pomoci svého bratra. Magnus neovládal zvláštní dovednost určovat, jestli obchodník říká pravdu či lže, to však obchodník nevěděl, a po jednoduché ukázce Magnusových magických schopností nabyt Aziz přesvědčení, že mág dokáže oddělit klam od upřímnosti. Před svítáním se Magnus s Calebem vrátili a oba bratři užili svých patřičných dovedností – stopování a magie – aby se ujistili, že se jejich kořist skutečně nachází v těchto jeskyních. Těsně před rozbřeskem vyšli z jeskyně dva vrahové a rychlým zrakem přelétli okolní terén. Magnus použil levitační kouzlo, aby zvedl bratra i sebe sto stop nad pahorek, takže když hlídka dosáhla vršku pahorku, nebylo po nich ani stopy. I kdyby se v té tmě hlídka podívala přímo vzhůru, byla jen malá naděje, že by je spatřila.

Umístili jednoho pozorovatele nedaleko podél pobřeží, aby si byli jistí, že jim nikdo neunikne. Poté se Magnus vrátil do města Keshe pro Chezarula, bývalého keshského obchodníka, jenž byl nejdůvěryhodnějším agentem konkláve, a pro jeho nejspolehlivější bojovníky. Během několika hodin se za pomoci magie vrátili. Za soumraku se přiblížili k jeskyním a po setmění zaujali pozice.

Dle jejich nejlepších odhadů byl Jomo Ketlami zakután v bludišti jeskyní s nejméně půl tuctem vrahů a čekal na Azizův příchod, aby mohli uprchlíci připravit bezpečný průchod z Keshe. A vzhledem k událostem uplynulých měsíců měli být tito uprchlíci těmi nejhouževnatějšími, nejodhodlanějšími a nejfanatičtějšími z Nočních dravců, co přežili.

Od útoku na císaře, při kterém Noční dravec vedl kouzelník Leso Varen, vymetali císařští vojáci pod vedením keshanských šepů a agentů konkláve stínů i ty nejposlednější skryše v Keshi. Podle císařského výnosu byli Noční dravci odsouzeni k hromadnému trestu smrti.

Obdobné akce probíhaly v Ostrovním království a rovněž tak v Roldemu, v Olasku a v některých dalších větších městech Východního království. Konkláve si bylo jisté, že beze zbytku identifikovalo všechna velitelství, až na jedno: hlavní pramen tohoto vražedného bratrstva, kde jeho velký mistr jako obrovský pavouk seděl ve středu sítě, jež se rozprostírala nad celým světadílem. A muž v jeskyních jen několik tuctů yardů od nich věděl, kde je toto ústředí cechu smrti ukryto.

Caleb dal znamení. Hlídka stojící nahoře za lučištníky odkryla lucernu a muži dole na pláži pomalu vstoupili do druhého vchodu jeskyně. Magnus použil veškerý svůj um, který znal, aby určil, že na ně nečekají žádné magické léčky. Ohledně těch pozemštějších pastí si byl jistý méně. Tuct mužů, co vstoupilo do jeskyně, patřilo k těm nejzkušenějším agentům konkláve v Keshi a možná k těm nejzkušenějším bojovníkům muže proti muži v říši. Očekávali, že položí své

životy, pokud to bude nezbytné, neboť byli vázáni slibem za každou cenu zbavit midkemijský svět Nočních dravců.

Dalšího půl tuctu mužů zaujalo pozice před druhým vchodem do jeskyně s dalším párem lučištníků, kteří byli stejným způsobem připraveni nad útesy. Rozkazy byly jasné: chránit vlastní životy, Jomo Ketlami však musí být zajat živý.

Caleb naznačil svým mužům, aby se přesunuli k ústí menší jeskyně a byli připraveni zastavit každého prchajícího. Pohybem rukou, viditelným ve slabém světle lucerny jen stěží, jim zavelel, ať zaujmou pozice po obou stranách jeskyně. Pokynul muži s lucernou a ten ji opět zatemnil, čímž se pláž znovu ponořila do černé temnoty.

Minuty se pomalu vlekly. Jediný zvuk vytvářely příbojové vlny a občasné vzdálené výkřiky nočního ptáka. Jommy kývl na Caleba, který čekal na druhé straně ústí jeskyně, a potom se otočil, aby se podíval, jak si vedou jeho dva mladší společníci. Ve tmě dokázal rozpoznat, že Tad a Zane se za ním choulí ke skalní stěně, připravení k boji. Během měsíců, které s nimi prožil, dospěl k pocitu sounáležitosti a zjistil, že víc než často na sebe bere úlohu nejstaršího bratra. Jejich rodina ho přijala a on se v ní cítil jako doma, přestože »doma« mělo do obvyklého domova daleko. Od chvíle, kdy Caleba a jeho adoptované syny potkal, však přijal tuto neobvyklou za běžnou. Věděl, že by na jejich obranu zemřel, a na oplátku si byl jistý, že každý z nich by s radostí položil život za ten jeho.

Náhle zevnitř ozvěnou dolehl křik a okamžitě za ním zvuky zápasu.

Obličej prvního vraha, který utíkal z jeskyně, se střetl s plochou Calebovy čepele. Ze zlomeného nosu vytryskla krev. Současně ho Jommy udeřil jílcem svého meče ze strany do hlavy. Zane popadl ztuhlého vraha za límec a vši silou ho táhl pryč z cesty.

Druhý vrah viděl, jak jeho společník padá, přestože ve tmě nedokázal přesně zahlédnout co se děje, a než udělal krok vpřed s mečem připraveným, zaváhal. Caleb se tak tak vyhnul výpadu na svůj bok. Když útok odrážel, zazvonilo to jako na poplach. Jommy vykročil, aby muže praštil do hlavy. Ucítil, jak ho cosi silně tahá za tuniku, a uvědomil si, že se při přechodu přes práh jeskyně málem napíchl na čepel dalšího vraha. Ucítil pálení ve spodní části zad, kam ho šermíř řízl.

Jommy si bolesti nevšímal a praštil jílcem do temene muže, který stál proti Calebovi. Na oplátku ucítil další palčivý řez, když se šermíř za ním pokoušel uvolnit meč z jeho tuniky.

Caleb natáhl levou ruku, popadl Jommyho za přední část košile, prudce škulb a vytáhl ho z nebezpečí. Zane zasáhl muže, jenž se pokoušel zabít Jommyho. Mezitím kolem něj proskočil další muž, který se snažil seběhnout na pláž.

„Zastavte ho!“ vykřikl Caleb.

Syčivý zvuk, připomínající blízký úder blesku, naplnil noc a z Magnusovy ruky vylétl záblesk energie. Oslňující modré světlo na okamžik ozářilo ústí jeskyně a pláž, jak koule plná energie chvátila za prchajícím mužem a v mžiku ho zasáhla. Muž zakřičel a upadl, tělo zkroucené bolestí, zatímco po něm tancovaly malinké záblesky energie. Zlověstný význam tomuto představení dodával sykot zvýrazněný praskáním.

Caleb a Magnus pospíšili k padlému muži, zatímco chlapci a ostatní agenti konkláve krotili zbývajících vrahy.

„Jdeme ven!“ zakřičel známý hlas a o chvíli později z jeskyně vyšel Chezarul. „Jak jsme si vedli?“ zajímal se.

Jommy ukázal směrem k ležícímu muži. Caleb k němu došel a zvolal: „Světlo!“

Dvojice luceren, jedna nad nimi a druhá o kousek níž na pláži, se odkryly, a oni spatřili obrysy muže svíjejícího se na

písku, přičemž plamínky energie se jim pozvolna ztrácely před očima. „Svažte ho,“ vyzval je Magnus, „než uvolním kouzlo. Není schopen požit žádný jed, který u sebe schovává. Dobře ho prohledejte.“

Caleb pohlédl na muže, jehož už týdny hledal. Jomo Ketlami ležel v agonii se zkroucenou tváří. Zaťatými pěstmi marně mlátil do vzduchu, lokty držel těsně při bocích. Zada měl prohnutá a nohama chabě kopal do písku. Caleb muže rychle prořacoval. Našel dvě pilulky s jedem a amulet, kovový znak Nočních dravců, který tak dobře znali. Ze svého měšce u opasku vytáhl Caleb provaz, přetočil chvějícího se muže stejně snadno jako skoleného jelena a jako jelena ho také svázal.

„Zkontroluj mu ústa,“ navrhl Magnus.

„Posviť mi.“

Donesli lucernu a podrželi ji nad Ketlamiho tváří. Caleb uchopil zajatce za čelist pravou rukou, donutil ho otevřít ústa a pokynul, aby lucernu přidrželi blíž. „Aha, co je tohle?“ zeptal se.

Natáhl levou ruku a oni mu do ní vložili kovové kleště. Caleb s nimi zalovil hluboko v Ketlamových ústech a vytrhl mu zub. Zajatcovo kňučení zesílilo, ale jinak nebyl schopen na extrakci reagovat. „Dutý zub,“ zhodnotil Caleb. Vstal a obrátil se na Magnuse. „Myslím, že ho můžeme pustit.“

Magnus uvolnil kouzlo a zajatec na chvíli ochabl. Funěl přitom jako vyčerpaný pes.

Jak se Chezarul blížil s muži ke Ketlamimu, řekl Calebovi: „Dva z nich jsou mrtví, jeden se nedožije rána, ale tři jsou v bezvědomí a svázání.“

Caleb přikývl. „Taky je zkontrolujte, jestli nemají jed.“ Podíval se na Jommyho. „Jsi zraněný.“

„Už jsem měl horší zranění,“ usmál se mladík. „Když jsme posledně zkřížili meče se Spearem Sokolem, zasáhl mě třikrát, a to se ani moc nesnažil.“

Caleb se zahleděl na rozšiřující se krvavé skvrny na Jommyho tunice. „Nech si to zavázat, chlapče, jinak mi Marie utrhne hlavu.“

Jommy mrkl na Tada a Zana, kteří se připojili k ostatním stojícím nad kořistí. „Vaše máma se o mě hodně stará, že?“

Tad protáhl obličej. „Myslím, že tě má nejradši.“

„Přisahám, že je to tak,“ přisvědčil Zane.

Jommy se široce usmál. „Protože vy jste ji zarmucovali celý svůj život. Já jsem jí na obtíž jen několik měsíců. Dost brzy mě bude mít taky dost.“

„Bezpochyby,“ podotkl Magnus a úkosem se zahleděl na vysokého, zrzavého jinocha. Jommy se na Čarodějově ostrově stal rychle velmi oblíbeným a snadno zapadl do Calebovy adoptované rodiny. Při několika obtížných situacích se ukázal jako houževnatý, oddaný mladík, ochotný obětovat se pro druhé, přičemž se nikdy nezdálo, že by ztrácel smysl pro humor.

Tad se přesunul, aby se podíval na Ketlamiho, který teď ležel bez hnutí, jen sténal a tiše nadával. „Co teď?“

„Potřebujeme ho dostat k otcí,“ vysvětlil Caleb. Obrátil se na Chezarula. „Vezmi ty tři zajatce zpátky do města a dostaň z nich, co můžeš. „Měli by to být poslední z Nočních dravců v Durbinu, ale vzhledem k možnosti, že jsou ještě nějací opozdilci na svobodě, vymačkej z nich každou kapku pravdy, kterou dokážeš. Pak se postarej, aby tento svět už nezamořovali.“

Chezarul hbitě přikývl a potom začal vydávat rozkazy svým mužům.

Magnus vytáhl kouli a pronesl: „Chlapci, postavte se blíž.“ Sám si stoupl přímo nad Ketlamiho, zatímco Caleb se sehnul a jednou rukou se chopil mužovy tuniky a druhou rukou lemu Magnusova černého hávu. Jommy položil Magnusovi ruku na rameno a zároveň si Tad se Zanem stoupli těsně za Caleba.

Magnus zmáčkl tlačítko na kouli a rázem všichni zmizeli. Na opuštěné pláži zůstal Chezarul a jeho muži, aby uklidili poslední známky přítomnosti Nočních dravců v Durbinu, a pokud měli štěstí, tak snad i ve Velké Keshi.

(R. E. Feist: Do temného království (Válka temných, kniha druhá), Název originálu: *Into the Dark Realm*, Překlad: *Simona Holubcová*, Obálka: *Michal Ivan*, Počet stran: 314, ISBN: 978-80-86939-36-0, Maloobchodní cena: 249,- Kč, Vychází: 10.5.2007)

R. E. Feist

John Norman, Zajatkyní na planetě Gor I

19. dubna 2007

Sedmá kniha série Gor: Kroniky Protizemě.

Po takřka desetileté odmlce mají čeští čtenáři možnost začít se do dalších dílů akční fantasy série Gor, která je v teoretických statích uváděna jako příklad čisté esence nejjednodušších stereotypů z dob počátků tohoto žánru, případně jako odstrašující příklad primitivního sexismu ve fantasy 60. a 70. let. Přitom jejich 27 svazků vznikalo v průběhu 25 let a poslední díl napsal John Norman v roce 2002 ve věku více než šedesáti let! První kniha ze dvou. (anotace)

Kapitola první

CEJCH

Následující příběh byl sepsán na přání mého pána, Boska z Port Karu, velkého obchodníka a – jak se domnívám – bývalého válečníka.

Jmenovala jsem se Elinor Brintonová. Kdysi jsem bývala nezávislá a bohatá.

Je toho mnoho, čemu nerozumím. Snad se někomu jinému podaří v mém vyprávění odhalit nějaký skrytý význam.

Předesílám, že můj příběh není ani tak unikátní, ani tak podivný, jak by se na první pohled mohlo zdát. Podle pozemských standardů jsem byla považována za neobyčejně krásnou. Na téhle planetě však nejsem ničím jiným, než děvčetem za patnáct zlatých, byť půvabnějším, než mnohé jiné. Na druhou stranu ale nedosahující půvabu mnoha jiných, jejichž oslňující krásu jim mohu pouze závidět. Byla jsem zakoupena pro práci v kuchyních Boskova domu. Obchodníci, se kterými jsem se seznámila, pravidelně putují po otrokářských cestách, jež spojují tuto planetu se Zemí, kde získávají své otrokyně, a ty pak spolu s ostatním zbožím dopravují na trhy tohoto podivného světa. Je-li žena krásná a žádoucí, pak se má vskutku čeho obávat.

Zjevně si mohou dělat, co se jim zamane.

A přesto si myslím, že pro ženu snad existují ještě horší osudy, než být unesena na tuto planetu, byť jako kořist mužů.

Můj pán mi nakázal, abych se o tomto světě podrobněji nerozepisovala. Nevím sice, co ho k tomu vedlo, ale budu se jeho přání držet. Řekl mi, abych se zaměřila především na to, co se mi přihodilo, a požádal mě, abych ve svém vyprávění vylíčila své myšlenky a obzvláště emoce, které jsem pociťovala. Ráda to udělám. Pochopitelně, i kdybych tak učinit nechtěla, musela bych poslechnout.

To by prozatím pro vysvětlení mé situace a postavení stačilo.

Bylo mi dopřáno nákladného a snad i kvalitního vzdělání. Několik dlouhých a osamělých let jsem strávila na internátní škole, abych později přestoupila na jednu z nejlepších dívčích univerzit v severovýchodní části Spojených států amerických. Tehdejší roky se mi z dnešního pohledu zdají být podivně prázdné, neřkuli pošetilé. Dobrých známek jsem dosahovala bez jakýchkoli problémů. Byla jsem, jak se domnívám, velice inteligentní, ale i přesto, že se mi má práce někdy nezdála být zcela kvalitní, bývala hodnocena jenom v superlativech – právě tak, jako tomu pochopitelně bylo i u ostatních studentek. Naši rodiče byli bohatí a během našeho vzdělávání často přispívali na provoz škol a univerzitních kolejí, které jsme

navštěvovali, nemalými částkami. Nikdy jsem také neměla problémy s přízní mužů, z nichž mnozí byli mými učiteli. A oni byli přirozeně celí dychtiví touhou mě potěšit. I přesto jsem však přece jen v jednom předmětu selhala. Byla jím francouzština, kterou nás vyučovala žena. Děkan, jak bylo za takových okolností jeho zvykem, odmítl mé hodnocení akceptovat. Absolvovala jsem proto krátké přezkoušení s jiným učitelem a byla jsem ohodnocena na výbornou. Učitelka francouzštiny toho jara školu opustila. Bylo mi jí líto, ale konec konců, byla to její chyba. Jako bohatá dívka jsem neměla prázdné problémy najít si přátele, byla jsem velice oblíbená. Přesto si ale nevzpomínám na nikoho, s kým bych si mohla důvěrněji popovídat. Prázdniny jsem nejraději trávila v Evropě.

Mohla jsem si dovolit pěkně se oblékat, čehož jsem pochopitelně využívala. Můj účes vypadal vždy přesně tak, jak jsem si přála, i když mohl být někdy mylně považován za výsledek nedbalé elegance. Kousek stuhu v barvě ladící s ostatními doplňky, odpovídající odstín nákladné rtěnky, prošívání sukně, pásek a boty z dovozu z té nejkvalitnější kůže, nic nebylo bezvýznamné. Když jsem šla prosit o prodloužení termínu odevzdání seminární práce, vždy jsem si na sebe oblékla ošoupané sako, modré džíny a mikinu. A pochopitelně stuhu do vlasů. Obvykle jsem si také trochu ušpinila tváře a prsty páskou do psacího stroje. Když jsem potřebovala více času, vždy jsem ho dostala. Pochopitelně jsem své práce nepsala sama. Obvykle jsem je však sama vytvářela. Děla jsem to ráda. Líbily se mi víc než ty, které jsem si mohla koupit. Jeden z mých učitelů, u něhož se mi odpoledne podařilo vyprosit prodloužení termínu, mne toho samého večera, kdy seděl několik řad za mnou na koncertě komorní hudby v Lincolnově centru, vůbec nepoznal. Jednou, během přestávky, se na mě škádlivě podíval a zdálo se, že chce něco říct. Zpražila jsem ho ale svým povýšeným pohledem a on se, zrudlý až ke kořínkům vlasů, odvrátil. Měla jsem černý vyčesaný účes, perly a bílé rukavice. Podruhé už se na mě podívat neodvážil.

Ani nevím, kdy si mě vlastně vybrali. Mohlo to být na ulici v New Yorku, na chodníku v Londýně, v kavárně v Paříži. Klidně to mohlo být ve chvíli, kdy jsem se opalovala na Rivieře. Nebo na kolejích mé univerzity. Kdekoli. Aniž bych věděla kdy a kde, byla jsem vybrána.

Zámožná a krásná, nosila jsem se s okázalostí a elegancí. Věděla jsem, že jsem lepší než ostatní lidé a nebála jsem se jim dát tento názor svým chováním jednoznačně najevo. Zajímavé bylo, že většina lidí nebyla bez ohledu na své skutečné pocity mým chováním rozezlena, ale byli mnou ohromeni a tak trochu i vystrašení. Soudili mne podle důležitosti mého vzhledu, která byla vždy velmi vysoká. Obvykle se mě snažili nějakým způsobem potěšit. Ráda jsem se s nimi bavila, ohrnovala nad nimi nos, tvářila se rozzlobeně či nespokojeně, abych se pak na ně usmála a dala jim tak najevo, že jim odpouštím. Byli potom tak vděční, celí se doslova rozzářili. Jak jsem jimi opovrhovala. Jak jsem jich

využívala! Nudili mě. Byla jsem bohatá, šťastná a krásná. Oni nebyli nic.

Můj otec své bohatství získal obchodem nemovitostmi v Chicagu. Pokud vím, staral se vždycky jenom o svůj podnik. Nevzpomínám si, že by mě kdy políbil. Nevybavuje se mi ani, že bych někdy viděla, jak by se on v mé přítomnosti dotkl matky nebo ona jeho. Matka pocházela z bohaté chicagské rodiny, která vlastnila mnoho nemovitostí na pobřeží. Myslím si, že to jediné, kvůli čemu otci záleželo na penězích, byla skutečnost, že jich dokáže vydělat mnohem více, než většina ostatních mužů. Vždy se ale našli jiní, kteří byli ještě bohatší než on. Otec byl nešťastný, štvaný muž. Vzpomínám si, že matka pořádala nejrůznější večírky. Vždycky tomu tak bylo. Vybavuje se mi, jak ji otec jednou označil za svůj nejceněnější majetek. Myslel to jako kompliment. Pamatuji si, že byla velice krásná. Jednou mi otrávil pudla. Roztrhal jí jednu pantofli. Bylo mi tenkrát sedm let a hodně jsem se kvůli tomu naplakala. Ten pes mě měl rád. Když jsem promovala, ani otec ani matka se na závěrečnou ceremonii nedostavili. Tenkrát to bylo podruhé v životě, kdy jsem brečela. Otec musel řešit nějaké naléhavé obchodní záležitosti a má matka pořádala v New Yorku večeři pro své přátele. Poslala mi blahopřání a drahé hodinky, které jsem dala jiné dívce.

Toho léta otec, přestože mu bylo pouhých čtyřicet let, zemřel na infarkt. Pokud vím, matka doposud žije v New Yorku, v apartmá na Park Avenue. Při vypořádání pozůstalosti získala matka téměř všechno. Já jsem zdědila nějakých tři čtvrtě milionu dolarů, převážně v akciích a cenných papírech, což byl majetek, jehož hodnota se sice měnila v závislosti na tržní ceně – někdy dost výrazně – ale základ zůstával veskrze pevný. Jestli hodnota mého majetku dosahovala toho kterého dne něco přes půl nebo tři čtvrtě milionu, to mne nikdy příliš nezajímalo.

Po promoci jsem si pořídila vlastní střešní byt na Park Avenue. S matkou jsme se nikdy nenavštěvovali. Po ukončení studií jsem neměla o nic konkrétního zájem. Hodně jsem kouřila, přestože jsem ten zlovyk z duše nenáviděla. Také jsem poměrně dost pila. K drogám, které jsem považovala za hloupost, jsem se ale nikdy nesnížila.

Otec měl v New Yorku bezpočet obchodních kontaktů a matka si získala vlivné přátele. Několik týdnů po promoci jsem se rozhodla své matce zavolat v domnění, že by modeling mohl být docela příjemnou náplní času. Myslela jsem si, že tahle práce má určité kouzlo a že bych se mohla seznámit s nějakými zajímavými a zábavnými lidmi. O dva dny později jsem byla pozvána do dvou agentur na pohovor, který, jak jsem očekávala, měl být pouhou formalitou. Nepochybně existuje spousta dívek, které jsou dostatečně krásné na to, aby mohly být modelkami. Krásu jako takovou není v populaci čítající desítky milionů lidí těžké najít. Obzvláště nezkušené dívky pak předpokládají, že jejich počáteční šance v tak konkurenčním prostředí stanovují také poněkud jiná kritéria, než jen krása, šarm a držení těla. V mém případě tomu tak nebylo. Přirozeně jsem však byla přesvědčena, že bych dokázala být úspěšná i bez cizí pomoci. Nebylo ale zapotřebí se o tom přesvědčovat.

Své kariéry coby modelky jsem si vcelku užívala, přestože netrvala déle než pár týdnů. Mám ráda šaty a ráda se pěkně oblékám. Baví mě pózovat, přestože to je někdy bolestná a namáhavá práce. Fotografové i umělci na mě všichni dělali dojem inteligentních a vtipných mužů, ačkoli se někdy chovali poněkud neočekávaně. Byli to opravdoví profesionálové.

Jeden z nich mi říkal »čubko«. Smála jsem se tomu. Práce jsem měla dost.

Mou nejlukrativnější zakázkou bylo nafotit novou kolekci plavek, kterou se na trh chystala uvést jedna poměrně známá společnost, jejíž jméno je však pro účely tohoto vyprávění poměrně nepodstatné.

K focení ale nikdy nedošlo.

Zakázku jsem obdržela v pondělí odpoledne a v určeném studiu jsem se měla hlásit ve středu ráno. Na úterý jsem žádnou práci neměla. Předchozí večer jsem dala své černošské uklízečce a kuchařce volno až do středy. Chtěla jsem mít dům jenom pro sebe, být sama, čist si a pouštět si hudbu.

Usnula jsem v úterý nad ránem.

Probudily mě sluneční paprsky, pronikající dovnitř skrz závěsy. Protáhla jsem se. Byl to teplý a líný letní den. Bylo téměř poledne. Spala jsem nahá pod bílým, saténovým povlečením. Natáhla jsem se po popelníku, který jsem nechala na nočním stolku u postele, a zapálila si cigaretu. Na místnosti nebylo nic zvláštního. Vycpaná hračka, nadýchaný medvídek koala, ležel na zemi u nohou postele. Knihy byly na stole, kde jsem je nechala. Stínítko lampy bylo nakloněné právě tak, jak jsem si pamatovala z předešlé noci. Nenařizený budík lhostejně tikal. Cigaretu nechutnala moc dobře, ale potřebovala jsem ji. Znovu jsem si lehla a protáhla se. Pak jsem shodila nohy z postele a vklouzla do pantoflí. Oblékla jsem si na sebe hedvábný župánek. Uhasila jsem cigaretu v popelníku a vydala se do koupelny, abych se osprchovala.

Svázala jsem si vlasy do drdolu, svlékla si župánek, odhrnula dveře sprchového koutu a vklouzla dovnitř. Za chvíli už jsem si vychutnávala rozkoš z teplého proudu vody. Byl to dobrý den, teplý a líný, velice líný den. Stála jsem tam několik minut se zakloněnou hlavou a zavřenýma očima a nechávala teplou vodu stékat po svém těle. Pak jsem si vzala mýdlo a začala se mydlit.

Když jsem se rukou, ve které jsem mýdlo držela, dotkla levého stehna, vylekala jsem se. Něco tam bylo. Něco, čeho jsem se ještě nikdy nedotkla.

Naklonila jsem se doleva a natáhla nohu.

Najednou se mi před očima téměř zatmělo. Nemohla jsem popadnout dech. S hrůzou jsem zírala na svoji nohu.

Necítila jsem žádnou bolest.

Ale nic takového tam předešlou noc nebylo!

Na stehně jsem měla nějakou značku. Byla umístěna vysoko, téměř pod kyčlí. Na výšku dosahovala zhruba jednoho a půl palce. Její křivky byly půvabné, ladné. Svým způsobem byla krásná. Věděla jsem, že nemohla vzniknout v důsledku nějakého přirozeného poranění. Byla příliš dokonalá, hluboká a čistá. Byl to svévolně a precizně vyvedený cejch.

Zalapala jsem po dechu a musela se opřít o stěnu. Otupěle jsem ze sebe opláchla mýdlo a vypnula sprchu. Aniž bych se utřela, vyšla jsem z koupelny a bosa došla po koberečku k vysokému zrcadlu na druhé straně pokoje. Tam jsem znovu zalapala po dechu a celá místnost jako by se se mnou zatočila. Na zrcadle byla další značka, které jsem si prve nevšimla. Byla na jeho povrchu nakreslena tou nejčervenější rtěnkou, jakou jsem měla. Na výšku měla více než jednu stopu a vypadala naprosto stejně jako ta, která se mi objevila na stehně.

Nevěřicně jsem se na sebe podívala do zrcadla. Znovu jsem se dotkla značky na stehně a podívala se na symbol, vyvedený červenou rtěnkou na povrchu zrcadla.

Nevěděla jsem o co jde, ale o existenci té krásné, hluboké, vypálené značky na mém stehně nebylo pochyb.

Všechno kolem mě potemnělo a já se zhroutila na koberec před zrcadlem. Omdlela jsem.

Byla jsem označovaná.

Kapitola druhá

OBOJEK

Nemám tušení, jak dlouho jsem na hustém koberci před zrcadlem ležela.

Soudě podle postavení slunce, jehož paprsky pronikaly závěsy na oknech do místnosti, nejméně hodinu.

Zvedla jsem se na všechny čtyři a podívala se na sebe do zrcadla.

Křičela jsem.

Začala jsem šilet!

Popadla jsem se rukama za hlavu a začal jí kroutit.

Prsty jsem sevřela pásek, který jsem měla kolem krku, a pokusila se ho ze sebe strhnout. Někdo mi ho nasadil, zatímco jsem byla v bezvědomí!

Mé hrdlo pevně obepínal lesknoucí se pruh oceli.

Když jsem se trochu vzpamatovala, natáhla jsem se za krk, abych uvolnila jeho západku a sundala ho. Mé prsty po ní ale pátraly zbytečně, žádná západka nikde nebyla. Pomalu jsem se otočila. Opatrně, protože mi kovový pásek obepínal hrdlo poměrně těsně. Prohlédla jsem si tu věc v zrcadle. Nikde žádný háček, žádná západka. Jenom malý, těžký zámek s otvorem pro drobný klíček. Byl zamknutý na mém krku! Na jeho povrchu bylo něco vyryto, ale nedokázala jsem to přečíst. Nebylo to písmo, které bych znala!

Místnost znovu jakoby potemněla a zatočila se. Tentokrát jsem se ale ze všech sil snažila zůstat při vědomí.

Někdo se musel dostat dovnitř, aby mi ten obojek nasadil. Možná tady ještě pořád byl.

S hlavou skloněnou a vlasy spadajícími na koberec, na ruce a na nohy, jsem potřásla hlavou. Pevně jsem se zachytila vlasu koberce, odhodlaná neztratit vědomí. Musela jsem zůstat při smyslech.

Rozhlédla jsem se po místnosti.

Srdce se mi téměř zastavilo. Pokoj byl prázdný.

Doplazila jsem se k telefonu na nočním stolku u postele. Opatrně jsem ho zvedla tak, abych nezpůsobila žádný hluk. Telefon byl hluchý, žádný oznamovací tón. Jeho šňůra volně visela ve vzduchu. Do očí mi vyhrkly slzy.

Další telefon byl v obývacím pokoji, ale ten byl na druhé straně dveří. Měla jsem strach ty dveře otevřít. Podívala jsem se směrem ke koupelně. I ta mi naháněla strach. Nevěděla jsem, co se v ní může skrývat.

Měla jsem malý revolver. Ještě nikdy jsem z něho nevystřelila. Vzpomněla jsem si na něj až teď. Vyskočila jsem ze země a rozběhla se k velké skříni se třemi zásuvkami, postavené u stěny místnosti. Rukou jsem vjela mezi šátky a spodničky v zásuvce a nahmatala rukojeť. Radostí jsem vykřikla. Nevěřicně jsem se podívala na zbraň, kterou jsem zpod kusů šatstva vytáhla. Neměla jsem sílu vykřiknout, ani se rozběčet. Jednoduše jsem nedokázala pochopit, co se stalo. Revolver se z větší části proměnil v beztvary kus železa. Vypadal, jako by byl z kusu roztavené čokolády. Hodila jsem ho zpátky do hedvábí. Otřeseně jsem se postavila a podívala se na sebe do zrcadla. Byla jsem bezbranná. Ale má hrůza nebyla obyčejná.

Tušila jsem, že se mi přihodilo něco, co nemohlo být v termínech světa, který jsem znala, považováno za obvyklé. Cítila jsem nepředstavitelný strach.

Rozběhla jsem se k dlouhým, na zem sahajícím závěsům před rozložitým oknem své ložnice, a prudkým pohybem je rozhrnula.

Podívala jsem se na město.

Celé bylo zahaleno do tmavého závoje imisních plynů zbarvených sluneční září dozlatova. Viděla jsem tisíce oken. V některých se v nepřírozané zlaté mlze odrážel sluneční kotouč. Viděla jsem obrovské zdi z cihel, oceli, betonu a skla.

Byl to můj svět.

Chvilí jsem tam jen tak stála ve světle slunečních paprsků, které na mne dopadaly skrze silné, špinavé skleněné okenní tabule.

Byl to můj svět!

Ale já stála za tím sklem nahá, s ocelovým páskem na krku, který jsem nemohla sundat. A na stehně jsem měla cejch.

„Ne!“ vykřikla jsem. „To ne!“

Otočila jsem se od okna a opatrně se vydala ke dveřím obývacího pokoje, které byly mírně pootevřeny. Úlevou jsem téměř omdlela: místnost byla prázdná. Všechno bylo tak, jak jsem to nechala.

Vběhla jsem do kuchyně, do níž jsem z obývacího pokoje viděla, otevřela jsem zásuvku a vytáhla z ní nůž na maso. S nožem napřaženým před sebe jsem se prudce otočila zády ke kuchyňské lince. Za mnou ale nikdo nestál.

S nožem pevně sevřeným v dlani jsem se cítila mnohem bezpečněji. Vrátila jsem se zpátky do obývacího pokoje a došla k telefonu na stolku na druhém konci místnosti. Zaklela jsem. I jeho šňůra byla přeriznutá.

Prohlédla jsem celý byt. Dveře byly zamčeny a byt byl prázdný, stejně jako terasa.

Srdce mi divoce bušilo. Byla jsem ale na sebe pyšná. Doběhla jsem ke skříni, abych se oblékla. Měla jsem v plánu opustit dům a zavolat policii.

Právě jsem se chystala otevřít skříň, když se ozvalo těžké a hlasité zabušení na dveře.

Otočila jsem se a znovu popadla nůž, který jsem prve odložila na stolek poblíž.

Zabušení se opakovalo. Tentokrát již naléhavěji.

„Otevřete dveře,“ přikázal čísi hlas. „Tady policie.“

Úlevou jsem málem omdlela. S nožem stále v ruce jsem se rozběhla ke dveřím.

Před dveřmi jsem se ale zastavila a vyděšeně sevřela nůž pevněji.

Já jsem policii nevolala a bylo vysoce nepravděpodobné, že by mě v někdo domě mohl slyšet křičet. Když jsem zjistila, že jsou telefonní kabely přeriznuté, nepokoušela jsem se nikomu nic signalizovat. Chtěla jsem jenom utéct pryč.

Ať už byl na druhé straně kdokoli, policie to rozhodně nebyla.

Znovu se ozvalo zabušení.

Hlavou se mi honily myšlenky jako o závod.

Bušení ještě zesílilo. „Otevřete dveře!“ slyšela jsem. „Otevřete ty dveře, tady policie!“

Nakonec se mi přece jenom podařilo se ovládnout. „Chvilku strpení,“ zavolala jsem co nejkřidnější hlasem. „Hned ty dveře otevři. Oblékám se.“

Bušení přestalo.

„Dobrá,“ odpověděl mi hlas na druhé straně. „Pospěšte si.“

„Ano,“ zavolala jsem sladce, zatímco mne zaléval studený pot. „Hned to bude!“

Rozběhla jsem se do ložnice a rychle se rozhlédla kolem. V přístěnku jsem popadla několik prostěradel, spěšně je svázala dohromady a doběhla na terasu. Když jsem se podívala přes římsu dolů, udělalo se mi nevolno. Nějakých patnáct stop pode mnou ale byla jedna ze stovky malých teras, které vystupovaly ze stěn budovy. Vedl z ní vchod do apartmánu pode mnou. Přestože mě slunce bodalo do očí a ze vzduchu se na mě snášely kousky sazí a popela, uvázala jsem jeden konec provazu z prostěradel pevně k nízkému kovovému zábradlí, které vystupovalo ze zídky sahající do výše pasu, jež lemovala celou terasu. Druhý konec jsem pak spustila na terasu pod sebou. Kdybych nebyla tak vyděšená, zřejmě bych v sobě nenašla dostatek odvahy provést to, co jsem zamýšlela.

Bušení na dveře znovu začalo. Netrpělivost bušícího muže byla ve vzduchu doslova cítit.

Vběhla jsem zpátky do ložnice, abych si vzala něco na sebe, ale jakmile jsem do místnosti vstoupila, narazil někdo ramenem do těžkých vchodových dveří.

Na terase jsem si uvědomila, že si s sebou nebudu moci vzít nůž, protože jsem ke šplhání potřebovala mít volné obě ruce. Možná jsem ho mohla vzít do zubů, ale v tom stresu mě to vůbec nenapadlo. Ještě pořád jsem byla v ložnici, když se ozval praskot dveří vylamovaných z pantů a zámku. Rychle jsem schovala nůž pod polštář na posteli a doběhla se zpátky na terasu. Aniž bych se podívala dolů, chytila jsem se lana a téměř bez dechu, s pocitem silné nevolnosti v oblasti žaludku, jsem se kousek po kousku začala spouštět dolů. Právě jsem zmizela za okrajem terasy, když jsem zaslechla temnou ránu vyražených dveří povalených na podlahu a dusot mužů, kteří vběhli dovnitř. Utěšovala jsem se tím, že jakmile se mi podaří dosáhnout terasy, která byla jen několik málo stop pode mnou, budu v bezpečí. Mohla jsem na sebe upozornit někoho v dolním bytě, nebo s pomocí křesla – případně jakéhokoli jiného nástroje, který bych našla – rozbít sklo a dostat se dovnitř.

Z bytu nade mnou se ozval vzteklý výkřik.

Slyšela jsem hluk z ulice, která se táhla hluboko dole. Neodvážila jsem se pod sebe vůbec podívat.

Pak se mé nohy konečně dotkly dlaždic terasy.

Byla jsem v bezpečí!

Někdo mi přes hlavu přehodil přes hlavu, skládaného a bílého a nacpal mi to hluboko do úst. Další kus látky mi přetáhli přes hlavu a pevně ho utáhli.

Chtěla jsem křičet, ale nemohla jsem.

„Mámě ji,“ slyšela jsem někoho říkat.

(Norman, John: Zajatkyň na planetě Gor I (Captive of Gor), nakladatel: Wales, překlad: Martin Novák, obálka: Boris Vallejo, 216 stran; paperback; 110 x 180, 199 Kč, plánováno na květen-červen 2007)

John Norman

Simon R. Green, Popíjení púlnočního vína

9. května 2007

Když se Toby Dexter rozhodl sledovat neznámou spolucestující z vlaku, jistě nepočítal s tím, že by mohl proklouznout z reálného světa do roviny, kde magie je zcela všední záležitostí a kde na každém kroku potkáte zlomyslné nesmrtelné bytosti, tvar měnící demony a nevypočitatelná božstva.

A jeho vyvolená se ukáže být nejen jednou z těch nesmrtelných, ale navíc je stará několik set let... (anotace)

Jedna

Když se životy zkříží

Bradford nad Avonem je staré město a ne všichni jeho duchové spí spánkem spravedlivých. Mnozí rozmanití lidičkové si po staletí lebedili v Bradfordu nad Avonem, ve zvláště krajině plné kopců a údolí Wiltshireského hrabství, ve starobylém srdci jihozápadní Anglie a některé z jejich dávných činů přežily a trápí současníky dál. Tady byli Římané, tady byli Keltové, Sasové a Normané. A další, podivnější pronárody, méně ochotné nechat se zaznamenat oficiální historií. V tomto malém hrabském městečku, daleko a daleko od sídla těch, kdo si rádi myslí, že řídí běh věcí, se jeden obyčejný muž odvážil zamilovat do ženy, v níž je mnohem víc, než se na první pohled zdá, a ten muž rozhodne o osudu dvou světů.

*

Toho večera opět jela vlakem na svém obvyklém místě – žena s nejdokonalejšími rty na světě. Ne příliš velkými a ne příliš malými, ne příliš tenkými a ne příliš plnými, čili nijak nevylepšenými kolagenovými injekcemi či chirurgickou implantací tkáně z kravského zadku. Prostě s úžasně vlhkými a svůdnými rty s přesně tím správným sytě rudým odstínem, který dává plnějšímu spodnímu rtu měkký, jemný a lákavý vzhled. Toby Dexter se obvykle rty nijak zvlášť nezabýval – na rozdíl od mnohem nápadnějších ženských křivek – ale na těchto bylo něco zvláštního a Tobyho těšilo dívat se na ně a přemítat, co by z nich asi uslyšel, kdyby sebral odvahu, představil se a dal se s ní do řeči.

Toby se vracel z práce vlakem v 6:05 domů do Bradfordu nad Avonem po celodenní dřině v proslulém georgiánském městě Bathu. To, že kdykoli myslel na Bath, přidával k němu přívlastek georgiánský, byla čistě poklona vytrvalým informačním masážím tohoto města, neboť bylo samozřejmě mnohem starší. Místní slavné lázně, které stály dodnes, postavili ještě Římané. Římané tam ve jménu Hadího syna udělali i jiné věci – a některé dost hrozné – ale o těch se od Ministerstva pro cestovní ruch nedozvíte. Georgiánství dělá z

návštěvy lázní vysoce módní záležitost a těmto věcem nyní dává lidská paměť přednost. Minulost je taková, jakou si ji uděláme, hlavní je vědět, co se nám vyplatí. Takže začátkem jedenadvacátého století bylo z Bathu rušné, kypící, kvetoucí moderní georgiánské město a Toby byl vždycky šťastný, když mu viděl záda.

V tomto podvečerním vlaku bylo natřískáno jako vždycky. Všechna místa k sezení byla obsazená a uličkami se nedalo projít – tento vlak vozil znavené přespólní pracující domů do Freshfordu, Avoncliffu, Bradfordu nad Avonem a Trowbridge. Tlačili se rameno na rameni, hřadovali na tvrdých sedátkách nebo se opírali o zavřené samočinné dveře. Muži a ženy nucení k tělesné blízkosti se soustředili na své knihy, časopisy a večerníky, hlavně aby spolu nemuseli mluvit. Sedadla byla d'ábelsky nepohodlná, nebyl tu prostor na to, aby si člověk mohl natáhnout nohy, a pokud by někoho náhodou napadlo, že se otočí, při prvním pokusu by ho půl tuctu bližních umlátilo k smrti. Byl horký, dusný letní večer a ve vagónu bylo jako v parní lázni. Toby usoudil, že se o tom Velké západní raději zmiňovat nebude. Ještě by to vzali jako projev agresivity a pokutovali by ho za výtržnictví.

A tak předstíral, že čte nějaká zakázaná Akta X pochybné kvality a neskrývaně paranoidní, a přitom potají sledoval ženu s dokonalými rty, která seděla naproti němu. Beztak neměl sílu se na knihu soustředit. Byl celý den na nohou a kolébání vlaku by ho snadno ukolébalo k spánku, ale on tvrdošíjně vzdoroval. Z dřímání ve vlaku měl vždycky ztuhlý krk a sucho v ústech a kromě toho hrozilo, že zaspí svou stanicí. A na nikoho z téhle bandy se nedalo spolehnout, že ho vzbudí. Toby se krátce rozhlédl kolem sebe po upravených mužích v nažehlených oblecích a s nabitými aktovkami, kteří se škrtili v patřičně uvázaných kravatách a nepochybně apaticky dumali nad dalším nekonečným dnem šoupání lejster z jedné hromádky na druhou... a někdy zase zpět. K smrti otupělí lidé, kteří vedou k smrti otupělý život... A Toby jim záviděl, protože jejich život měl alespoň nějaký smysl.

Toby pracoval v Gandalfově knihkupectví přímo v rušném centru Bathu. Oficiálně byl vedoucím oddělení detektivek a thrillerů, ve skutečnosti byl prostě prodavačem, který má pár povinností navíc. Nebylo to špatné místo. Spoluzaměstnanci byli fajn a v knihkupectví bylo plno zajímavých zákoutí, skrytí a starých knižních pokladů. Gandalf sestával ze čtyř rozlezlých podlaží pospojovaných starými křivolakými schodišti a tu a tam tajnou chodbičkou. Byl to starý dům, možná dokonce i georgiánský, kde táhlo a podlahy navzdory měkkým kobercům hlasitě vrzaly. A kam jste přišli, tam to mile vonělo knihami, papírem, klišem a pižmem kožených vazeb a dějinami a sny nahuštěnými do příručních svazků.

Všude po stěnách se táhly police plné knih na každé téma pod sluncem, včetně několika takových, o nichž bylo lépe se ve slušné společnosti raději nezmiňovat. Byly tu stojany s novinkami, bedny s braky a otočné drátěné stojany naplněné více vědomostmi, zábavou a všeobecně výstředními fantaskními nesmysly, než by se dalo za jeden život přečíst. Gandalf se pyšnil tím, že je schopen vyhovět jakémukoli vkusu a zájmu od nejposlednějších paperbackových bestsellerů po obskurní filosofická pojednání vázaná v kozince. Od vědy po mystiku, od gotických románů po životopisy slavných osobností, od aromaterapie přes ruční pletení po erotické feng-šuej – mohli jste si být jistí, že u něj najdete nějakou zajímavost z jakékoli oblasti a na jakékoli téma.

Gandalf měl knihy o čemkoli, včetně těch několika málo, které by mít neměl. Majitel obchodu neznal strach a bral na sklad cokoli, o čem usoudil, že to lidé chtějí. Právě přednedávnm se mu dostalo určité kontroverzní publicity, když odmítl přestat prodávat nový anglický překlad skandálního Necronomiconu, přestože byl úředně zakázán. Tobymu to bylo fuk, ten už přežil mnohem větší skandály s prodáváním výtisků Spycatchera a Satanských veršů. Necronomicon krátce prolistoval, jen ze zvědavosti, ale ten suchý popisný styl mu připadal naprosto nečitlivý a ilustrace mu byly opravdu záhadou. Nicméně lidé pořád dávali dvacet liber za výtisk, což bylo důkazem – pakliže by bylo nějakého důkazu vůbec zapotřebí – že prodat se dá absolutně cokoli, stačí aby se to úředně zakázalo. Mnohem víc ho zaujaly Žabí radosti, sexuální příručka s kreslenými obrázky žab, které na to šly opravdu nezvykle a vynalézavě. Nějaký zákazník si tu knihu objednal po telefonu, ale zatím nesebral dost odvahy, aby si ji přišel vyzvednout. Což bylo ve skutečnosti jen dobře – zaměstnanci obchodu tu knihu mezitím značně očetli. Jeden si v ní dokonce udělal poznámky. Nicméně ty skutečné peníze přitékaly z nekonečného zájmu o bestsellerové stálce: Stephena Kinga, Terryho Pratcheta, J. K. Rowlingové a onoho, kdo napsal ty nádherné dětské fantasy o Medvědu Míšovi a Mořském kozlovi.

Tobymu se na jeho stávajícím zaměstnání ve skutečnosti nelíbilo jen to, že musí tak nechutně brzo vstávat. Bydlel sám ve fádním dvojdomku, který zdědil po strýci, a ráno se v posteli cítil jako v lůně. Musel si postavit budík na druhou stanu místnosti, aby ho zvonění donutilo vylézt z postele. Takže v sedm ráno vstávat, aby chytil vlak v osm a dostal se do práce na devátou. Nepochybně byli tací, kdo museli vstávat ještě dřív, ale na takové Toby raději nemyslel, protože to šlo špatně dohromady se sebestostí. Záchod, sprcha, oholit, ne nutně v tomto pořadí, popadnout nejbližší šaty a sejít dolů na snídani. Rychlá miska Velezdravých cereálií (motto: jezte naše cereálie a svět vám vypadne ze zadku), dva velké hrnky černého kafe a pak ven z domu a přes město na nádraží, zatímco oči se pořád vzdorně zavírají. Tělo je možná vzhůru a v pohybu, ale mozek ještě není schopen jakéhokoli činu.

I když by si to Toby nikdy nepřiznal, tak se mu ta ranní procházka městem docela líbila. Po zdánlivě nekonečné Trowbridge Road, kde se na jedné straně táhly řadové domky s vystouplými arkýři a sedlovými střechami a na druhé staré kamenné domy, které hýřily pyšnou individualitou. Takhle brzy po ránu byla ulice skoro prázdná a nebyl tu téměř žádný provoz. Město se teprve probouzelo a jen ranní ptáčka jako Toby Dexter ho mohli vidět bez make-upu a s cigárem v koutku úst. Z kopce dolů a ostře doleva, kolem starých chudobinců a tam už bylo nádraží, údajně navržené samotným Isambardem Kingdomem Brunelem zjevně v den, kdy měl v hlavě plno jiných věcí. Doposavad úspěšně odolávalo všem pokusům o modernizaci a malé tabule skýtající aktuální informace o příjezdech a odjezdech byly pečlivě rozstrkané po koutech, aby nesnižovaly stavební styl. I občasné hlášení jako by se omlouvalo, že ruší klid a mír.

Celková elegance a ctihodná solidnost neměla na Tobyho sebemenší vliv, ten obvykle postával na nástupišti jako zombie Georga Romera, s kalnými očima a tak trochu v mrákotách. Ráno většinou potřeboval pár šťouchanců, aby se probral a nastoupil do vlaku, který přijížděl někdy načas, někdy ne. To plně záleželo na rozmaru železniční společnosti. A jestli se vám to nelíbí, máte přirozeně vždycky možnost

věnovat svou přízeň jiné železniční společnosti. Až na to, že tam žádná jiná nebyla.

Než se vlak dokodrcal do Bathu, bylo už město zcela vzhůru a kypělo nadšením – netrpěliví lidé spěchali do práce a pozitivně vyzářovali motivaci a schopnosti. Toby se na ně pokud možno neřval. Strašlivě ho deprimovali. Ulice byly ucpané lidmi, na silnicích se nárazník na nárazníku tlačila vztekla,

klnoucí přespolní doprava. V tuto denní dobu byl smog tak hustý, že z toho kašlali i holubi, a hladina hluku byla příšerná. Se sklopenou hlavou a nahrbenými rameny se Toby ztěžka prodíral tou vřavou s urputným výrazem »jděte mi z cesty, nebo vás zabiju«.

Toby neměl města rád. Měla v sobě příliš mnoho svéráznosti, asi jako tyran, který do vás donekonečna šťouchá, abyste si ho náhodou nepřestali všimát. Za studií žil Toby v Londýně, v East Endu, ve čtvrti, která mohutně těžila z těžce ozbrojených mírových sil OSN. Z nedostatku prostředků nutných k přesunu do civilizovanějších oblastí Londýna tam Toby přetrpěl ty tři nekonečně dlouhé roky, než získal B.A. (dvouoborové studium anglické literatury a filosofie) a pak při první příležitosti prchl zpátky do rodného městečka. Města nacpou příliš mnoho lidí do příliš malého prostoru a pak se mocní tohoto světa diví, že se spolu lidé neustále rvou. Toby považoval města za něco jako přírodní katastrofu – je to zábavné, ale jen když se na to díváte pěkně z dálky. Bath sice má pár zajímavých míst, která stojí za vidění – asi jako pes má blechy – ale kolem a kolem vzato nestálo Tobymu za to probíjovat se tam davem jen proto, aby je viděl.

Toby pracoval v Bathu už déle než rok, ale ani jednou jedinkrát mu nepřišlo na mysl, že by se tam mohl přestěhovat.

Než se dostal ke Gandalfovi, k velkému odemykání o deváté, byl obvykle už natolik vzhůru, aby věděl, kde je, ale ani zdaleka ne natolik při smyslech, aby jednal se zákazníky, takže aby ho kolegové nějak zaměstnali, než bude plně při vědomí, zadávali mu nějakou užitečnou, bezmyšlenkovitou práci: „Ondes ty krabice dolů do sklepa. Přines ty krabice ze sklepa. Zapni si vysavač a chvílku s ním tady chod’.“

Práce v knihkupectví se Tobymu docela líbila. Vyrovnané police se zamlouvaly jeho smyslu pro pořádek a se zákazníky jednal rád, dokonce i s těmi, kteří přišli deset minut před zavíračkou hledat nějakou knihu, ale nemohli si vzpomenout ani na titul, ani autora, i když si byli vcelku jistí, že dokážou popsat obálku... Ale koncem každého jednoho dne byl Toby prostě jen prodáváč, další bezejmenný trubec ve velkoměstském úle, který dělá to samé pořád dokola a ničeho nedosáhne, nic nestvoří. Kterýkoli den byl přesně stejný jako každý jiný – a vždycky bude, co svět světem stojí, amen, amen.

Toby právě překročil třicítku a hluboce ho to žralo. Necítil se starý, toho byl dalek, ale mládí, ta údajně nejslibnější část života, tím oficiálně skončila. Když byl mladší, vždycky si myslel, že než mu bude třicet, bude mít život vyřešený, že se do té doby rozhodne všechno závažné. Že před sebou bude mít jasně danou kariéru a že bude mít ženu, děti a hypotéku jako každý jiný. Že zjistí, kdo je a co chce od života. Ale třicítka se přehoupala jako každý jiný rok, prostě jen další narozeniny, a nepřinesla s sebou žádnou zvláštní moudrost. Prošel pár zaměstnání, ale žádné z nich nic zvláštního neznamenal, měl pár dívek, ale s žádnou to nikam nevedlo. Měl ctižádost, ale žádný cíl, měl sny, ale žádné poslání. Proplouval skrz dny a roky a ani si neuvědomil, kolik času uteklo, dokud se neohlédl a nepodivil se, kam to všechno zmizelo.

Většina jeho vrstevníků se oženila či provdala a většinou z těch špatných důvodů: společnost, pravidelný sex, dítě na cestě. Zvědavé pohledy okolí, strach z blížícího se stáří, samota. Jen pozoruhodně málo velkých lásek či vášní. Některé svazky už se rozpadly a účastníci se již chystali na druhý či dokonce třetí sňatek. Někdy se Toby cítil tak trochu opožděný ve vývoji. Ale svým specificky tichým způsobem byl zarytý romantik a ani náhodou by se neoženil jen kvůli tomu, aby byl ženatý. Bylo jen dobře, že mu ženy zrovna nebušily na dveře. A co se týče kariéry... Toby pořád ještě hledal něco, co by ho zajímalo, něco, pro co žít, něco, co by dalo jeho životu smysl a cíl. Nevěděl, co chce, věděl jen, co nechce, a tak se nechal unášet životem, někdy zaměstnaný a jindy ne, ničeho nedosáhl, nikam nemířil. Věděl, že mu život uniká mezi prsty jako písek, ale nějak nebyl schopen s tím něco dělat.

Díval se na svůj odraz v okně vagónu a viděl jen bleďá obličej a tmavé vlasy. Nic moc, vlastně jen další obličej z davu. Na sobě měl zmačkané sako, tričko a džíný a dokonce ani to tričko nemělo co říct.

Podíval se oknem ven na ubíhající krajinu. Slunce zapadalo a krajina se líně plazila v kalné jantarové světlo. Léto už bylo skoro pryč, blížil se podzim a země beze spěchu zavírala krám na zimu. Ale stejně to byl domov a Tobyho ten známý pohled uklidňoval. Rozlehlé lesy, zelená pole, Avon se pomalu vine k městu a na hladině plují labutě, bílé, dokonalé a naprosto klidné, důstojné, vždy v párech, protože labutě se páří na celý život. Svědomitě ignorovaly hejna štěbetajících kachen, divokých a neohrabaných, které se nesmyslně vrhaly sem a tam z důvodů, jež nebyly jasné nikomu vyjma nich – a pravděpodobně ani jim ne. Kachnám se prostě líbí být neustále v pohybu. Den co den vesloval po řece tým veslařů, dlouhá dřevěná vesla se komíhala tam a zpět jak pomalá křídla a labutě a kachny rozezlené uplulyvaly stranou, aby je nechaly projít. Veslaři měli skloněné hlavy a ani nevzhledli, paže a plíce se ztěžka pohybovaly, zosobněné úsilí, soustředění a pot, příliš zaměstnání zdravým pohybem a ubíjením času, než aby vnímali mírumilovnou krásu a klid kolem sebe.

Na loukách se pásli dobytek. Krávy, ovce a někdy koně. Když jste se dívali pozorněji, mohli jste zahlédnout i králíky. A tu a tam přirozeně i nějakou tu lišku. Zvířata se rodila, žila, umírala, pořád znovu a znovu. Starobylý řád přírody pokračoval dál a dál, stejně jako už po nesčetná staletí. Roční období se střídala, svět se točil a na jaře všechno staré ožilo nanovo. A kam jste se podívali, tam byly stromy. Jistě, ne tolik jako kdysi. Prapůvodní staré pralesy patřící do temné zelené anglické minulosti dávno zmizely. Během staletí byly vykáceny, aby se postavily lodě, města a domy, nebo prostě jen aby se půda vymýtila pro pole a dobytek. Ale přesto spousta stromů přežila, zůstaly lesíky a háje či jen štíhlé pruhy větrolamů; vysoké temné obrysy, které se hrozivě tyčí na obzoru a ostře vystupují v posledním světle dne.

Po poli poskakovala osamělá straka, uhlové černá skvrna stříknutá čistě bílou a Toby se automaticky zatahal za pramen vlasů a zamumlal: „Brej večír, pane Straka,“ staré zaklínadlo na zažehnutí smůly. Všichni znali tu starou rýmovačku: *Jedna pro žal, dvě pro radost, tři pro děvče, čtyři pro chlapce*... Dál už si Toby obvykle nevzpomněl, ale to bylo ve skutečnosti jedno. Vidět více než čtyři straky naráz, to by se považovalo za opravdu vzácný den. Toby sledoval ubíhající krajinu a z rozjímání o nekonečném koloběhu přírody čerpal tu trochu jediného duševního klidu, který kdy poznal. Stromy, pole, zvířata – to všechno tu bylo už před ním a bude i dávno poté, až on odejde; a jednoho dne ho uloží k odpočinku pod tu

bujnou zelenou travu a on se stane součástí toho všeho. A pak možná pochopí, k čemu to všechno je.

Vlak krátce zastavil u Avoncliffu na zastávce na znamení, u velmi krátkého nástupiště, které mělo na obou koncích výhrůžnou ceduli ZDE NEVYSTUPUJTE pro případ, že by byl někdo náhodou tak tupý a nevšiml si, že tam není na co vystoupit. Pár cestujících jako obvykle vystoupilo. V tuto denní dobu tu nikdy nikdo na vlak nečekal. Vlak sebral síly a ztěžka se valil směrem k Bradfordu nad Avonem jako valach větřící stáje. Toby zavřel knihu a nacpal si ji do kapsy od saka. Zanedlouho bude skoro doma. Byl unavený, otupělý, zpocený, nohy ho bolely z laciných bot, které si nechal už podruhé znovu podrazit. Vyhlédl z okna a tam, na samotném okraji města, uviděl Blackacre. Staré jméno – a nijak příjemné – pro pozemky a statek ze sedmnáctého století, všechno odedávna obehnané kruhem černých stromů, oddělujících Blackacre od zbytku světa – mrtvá země, mrtvé stromy.

Kdysi dávno se tu něco stalo, ale teď už si nikdo nepamatoval, co, kdy a jak. Starý statek uprostřed velkého kruhu mrtvé země, kde nic nerostlo a ničemu se nedařilo, prázdný a opuštěný. I hluboké mlázi a rozježené stromy byly mrtvé, už neznaly listy ani květy, kdysi dávno je spálil nějaký strašlivý žár. Zvířata se k tomuto místu ani nepřiblížila a říkalo se – a mnozí tomu věřili – že dokonce i ptáci a hmyz raději uhnou z cesty, jen aby neletěli přes Blackacre. Místní drbný tvrdily, že dům i pozemek má nového vlastníka, dalšího z mnoha, pravděpodobně plného městských ideálů o tom, jak vyčistí pozemky a znovu zúrodní půdu, jak prorazí tam, kde tolik jiných selhalo. Toby se zemdeně usmál. Některé snahy by se prostě měly vzdát předem jako marné. Ať už toho ubohého hlupáka, co to koupil, nalákali na cokoli, brzy na vlastní kůži pozná pravdu. Blackacre je díra na prachy, a to bezedná, ať tam naházíte kolik chcete. Co je mrtvé, je mrtvé a je lepší to nerušit.

Místní děti se občas hecovaly, kdo se odváží vstoupit do temného lesa, ale ke statku se nikdy žádné ani nepřiblížilo. Ani místní stavitelé s ním nechtěli mít nic společného. Všichni znali ty staré historky, které se nepředávaly z otce na syna pro pobavení, ale pro výstrahu. Špatné věci se přiházejí těm, kdo se odváží rušit ponurý klid Blackacre.

A o to víc Tobyho překvapilo, že se v některých oknech statku na Blackacre svítí. Přitiskl obličej na okno a ostřížím zrakem sledoval chabou zlatou zář, která se poklidně sunula v horním patře od jednoho okna k druhému. Co je to za hlupáka, že může bydlet ve starém ztrouchnivělém domě bez elektřiny, bez tepla a bez vody. Toby se oťrásl, i když sám nevěděl, proč. V osvětleném okně se objevila tmavá postava. Stála naprosto nehybně a Toby měl najednou strašlivý pocit, že ho vidí, že se na něj dívá. A pak světlo zhaslo, postava zmizela a statek na Blackacre byl zase tmavý a nehybný.

Na horním rtu Tobymu perlil pot. Oťrel si ho prstem a posadil se zase zpátky na nepohodlně tvrdé sedadlo. Brzy budou v Bradfordu a on se chtěl ještě naposledy podívat na tu ženu naproti sobě. Byla hluboce zahloubaná do Timesů a roztažená novinová plachta tvořila bariéru mezi ní a okolním světem. Za celou dobu, co spolu jezdili stejným vlakem, Toby neviděl, že by s někým promluvila. Většina titulní strany Timesů byla věnovaná senzaci o nezvyklých změnách na slunečním povrchu. Toby musel trochu mžourat, aby byl schopen to číst, aniž by se k novinám nakláněl. Zdálo se, že poslední dobou zaznamenávají vědci řadu solárních erupcí, a to nejrozsáhlejších a nejsilnějších za celou dobu, co se vedou záznamy. Zdálo se, že erupce neberou konce a že už nadělaly

pěknou spoušť s klimatem a komunikačními systémy na celé planetě. Toby se usmál. Jestliže erupce dosud nenarušily lidem televizní signál, tak takové události na titulní straně noviny neprodají. Vědecké problémy lidi ve skutečnosti zajímají až tehdy, když se jim zabodnou do paty.

Odvrátil pohled a nenápadně si v okně prohlížel obličej té ženy. Maličko při čtení vraštila čelo a lehce špulila dokonalé rty. Nikoli poprvé si Toby pomyslel, že je to ta nejkrásnější žena, jakou kdy viděl. Měla klasické, výrazné rysy a vystouplé lící kosti. Velkolepá vlnitá hřiva černá jak smůla splývala hodně pod ramena. I oči měla tmavé, obočí silné a nos právě tak nápadný, aby obličej dodal charakter, aniž by rušil. Přes vážný výraz se v koutku dokonalých úst pořád tajil úsměv, možná dokonce proti její vůli.

Na sobě měla světle modrý kostým, profesionálně střihu, ale bez přehnaných serepetiček, přesně ten druh samozřejmě elegance, z nějž číší peníze. Žádné šperky, žádný svatební prsten. Dívat se na ni bylo jak ponořit se do hluboké, chladné, čisté vody. Těžko říct, kolik jí bylo. Byla mladá, ale přesto mnohem víc žena nežli dívka, a cosi v očích naznačovalo, že už má něco za sebou. Zpoza novin vykukovaly dlouhé, štíhlé prsty. Toby přemítal, jaké by to asi bylo, kdyby ty ruce místo novin tak pevně svíraly jeho.

Pravidelně střídala oblečení a nikdy nevypadala hůř než ohromně. Ale nikdy do ní nikdo nestrčil, nikdo se ji nikdy nepokoušel sbalit či jen okouzlit řečmi a stylem, tím druhem stylu, s nímž se přitažlivé ženy musí potýkat vždycky, i kdyby s sebou nosily obrovskou ceduli s nápisem: TÁHNI, MÁM AIDS, LEPRU A SYFILIS A KROMĚ TOHO JSEM LESBA. Muži by to na ně stejně zkoušeli. Jenže na ni to nikdo nezkoušel. Toby to nedokázal pochopit. Potají ji obdivoval už celé měsíce, a přesto dosud nesebral odvalu ji oslovit.

Někdy na ni myslel jako na Ledovou královnu ze staré dětské pohádky. V té pohádce se chlapec zadíval na vzdálenou a krásnou Ledovou královnu a do oka mu vlétl střípek ledu. A od té chvíle ji chtěl nechtěl musel milovat celým srdcem, děj se co děj. Toby si byl vcelku jistý, že ten příběh dopadl špatně jak pro chlapce, tak pro Ledovou královnu, ale raději na to nemyslel. Podstatné bylo jen to, že jim osud předurčil být spolu. Tím si byl jist – víceméně. Odvrátil se, podíval se do okna na vlastní obličej a v duchu si povzdechl. On je těžko hoden královny. On je těžko hoden čehokoli.

Často přemítal, kdo ta žena vlastně doopravdy je. Co dělá, čím se živí, kam chodí, když vyjde z nádraží v Bradfordu nad Avonem, a proč ji nikdy nikde jinde ve městě nepotkal. Jestli je v jejím životě ještě někdo jiný... Na to raději nemyslel, lépe je dopřát si pár malých neškodných fantazií: Na odchodu z nádraží ji bude obtěžovat nějaký násilník a Toby toho padoucha odvážně vyprovodí a pak ji utěší. Nebo možná zakopne a ulomí si podpatek a on ji doprovodí domů a ona se o něj bude muset opírat. Všechny ty fantazie končily přirozeně stejně – jak si oni dva úžasně užívají v nějaké obrovské, přepychové posteli. Vždycky raději u ní než u něj. U něj byl hrozný nepořádek.

Vlak konečně dokodrcal na nádraží Bradford nad Avonem a vagóny zahájily dlouhou sérii škubů. Strojvedoucí zjevně šlapal na brzdy trochu moc zhurta. Tobyho často napadalo, že strojvedci chodí do speciální školy, kde je učí, jak zastavovat vlak tím nejdrsnějším způsobem – člověk přece potřebuje trochu cviku, aby byl schopen jednat tak tvrdě. Konečně vlak zastavil, všichni vyskočili a hrnuli se ven. Toby čekal, až žena s dokonalými rty poskládá a uhladí noviny a zastrčí si je pod paži, a pak zároveň s ní vstal. Stáli bok po boku a čekali, až se

samočinné dveře otevrou, ale ona snad ani nevěděla, že Toby existuje.

Dveře se otevřely a cestující se vyhnuli na úzké nástupiště. Toby se nechal unášet proudem. Dav mířil k černým kovovým vratům, jedinému východu z nádraží. (Bylo to malé nádraží na malém městě, takže nádražní budova se automaticky zavírala i v poledne.) Lidé se vyhnuli na parkoviště a najednou se ochladilo. Toby vzhlédl a zjistil, že poslední sluneční paprsky pozdního léta zastínila černá, nízká mračna. Najednou se spustil těžký liják, jako by kdosi nad nimi vytáhl stavidla, a cestující se s překvapenými výkřiky rozběhli k přistaveným autům a autobusům.

Na Tobyho žádná manželka ani rodina nečekala. Schoval se pod železniční oblouk a pustil se do boje se vzpurným deštíkem. Deštík byl skládací, přesně takový, aby se mu vešel do kapsy od saka, ale každou chvíli se odmítal otevřít, takže se na něj nikdy nedalo spolehnout. Mohl by se vrhnout do nějakého městského autobusu, jenže bohužel měl nařizeno zhubnout. Méně jíst a více cvičit – ani nevěděl, co z toho si ošklivil víc. V každém případě v pase pořád nabíral, takže mu nezbývalo, než chodit domů pěšky bez ohledu na počasí. Jestli začne polevovat a vymýšlet si výmluvy, tak už se nepohne vůbec. Na to se znal příliš dobře.

Auta se drala o místo a probíjávala si cestu z parkoviště, jako by za mák záleželo na tom, jestli se dostanou domů za dvacet minut nebo za patnáct. Oba městské autobusy netrpělivě túrovaly motory, zatímco posledních pár přespolicích ještě nastupovalo, a zdatně přidávaly do vlhkého vzduchu těžké výfukové plyny. Byl pátek, začínal víkend a všichni byli celí žhaví začít slavit konec pracovního týdne. Všichni přežili další běh »od devíti do pěti« a už se nemohli dočkat, až to všechno pustí z hlavy, ať v hospodě nebo na mejdanu, večeri či v klubu, kde se s nimi bude jednat jako v bavlnce, neboť tak to měli slíbeno. Anebo možná prostě jen chtěli domů, ponořit se do lůna rodiny a do dna si užít dva nádherné dny drobných domácích starostí. Toby neměl žádné plány. Hospod už byl syt, pořád ty samé řeči s těmi samými lidmi, a na večeri muže jako Toby nikdo nezve. Na obzoru se nerýsovaly žádné kluby ani večírky a nikdo se nestaral o to, zda je Toby doma nebo ne. Toby míval často pocit, že život plyne kolem něj, zatímco on zoufale natahuje prsty po někom, kdo by mu hodil záchranné lano.

Celkem brzy byla všechna auta i autobusy pryč, na parkovišti se rozhostil požehnaný mír a jen posledních pár chodců se vleklo domů v těžkém lijáku. Na tak časný večer bylo v tuto roční dobu nezvykle chladno a obloha byla skoro smolně černá. Toby bojoval s deštíkem a deštík mu naschvál tvrději vzdoroval. Ale Toby byl zarputilý a houževnatý a připravený s deštíkem klidně třískat o nejbližší zeď, dokud si neuvědomí, že to Toby myslí vážně, nevzdá to a – byť nerad – se neotevře. Toby se maličko uklidnil, když déšť hlasitě zabubnoval na napnutou černou látku nad jeho hlavou. Jít domů pěšky byla dost otrava i tak, netřeba k tomu ještě promoknout na kůži. A teprve v tu chvíli si všiml, že není sám.

Žena s nejdokonalejšími rty na světě stála ani ne deset stop od něj, nad hlavou si držela složené noviny a metala kolem sebe vzteklé pohledy, jako by ji ten déšť osobně urážel. Světle modrý kostýmek nemohl přes všechnu svou drahou eleganci lijáku odolat a bylo jasné, že bude promočená na kost dřív, než vůbec stihne kamkoli dojít. Toby ani nemohl uvěřit, že by měl takové štěstí. Prší, ona je na holičkách a on... on má deštík! Stačí mu k ní jen dojít, zdvořile ji pod deštík pozvat

a mohou prostě odejít společně. Bude naprosto přirozené, když se dají do řeči a možná si na někdy smluví schůzku, aby mu mohla... náležitě poděkovat. Možná se konečně dozví, jak se jmenuje. Kdyby se tak jen dokázal donutit překročit zející pekelnou desetistopou propast, která je odděluje.

Vykročil do deště a vzápětí jen užasle sledoval, jak žena letmo zavádila pohledem o nádražní budovu – jeho vůbec neviděla – a velitelsky luskl prsty. Ten zvuk zůstal viset ve vzduchu – i v šumění deště byl neskutečně hlasitý a zřetelný – a žena vykročila směrem ke dveřím ve zdi nádražní budovy, které – a tím si byl Toby zatraceně jist – tam ještě před chvílí nebyly. Kupoval si tady jízdenku už celé roky, zpáteční, a vždycky tu byly jen jedny dveře a jeden vchod. Jenže teď tu byly dvojce dveří, vedle sebe. Žena zatlačila do těch druhých, dveře se před ní otevřely a za nimi byla jen tma.

A na celém parkovišti a možná na celém světě se najednou všechno zastavilo. Hluk města a šum deště utichl, jako by někdo mávl kouzelným proutkem. To ticho bylo tak naprosté, že Toby slyšel vlastní dech, tlukot vlastního srdce. Děšť ustal, do poslední kapky zůstal viset ve vzduchu, kapky se leskly a zářily podivným vnitřním světlem. Jako by se na celém tom proklátem světě nic nehýbalo – až na Tobyho a tu ženu. Ve vzduchu visela předtucha nebezpečí, cosi životně důležitého balancovalo na hraně příchodu. A Tobymu pronikal až do morku kostí pocit, že možná poprvé v životě záleží na tom, co udělá.

Žena prošla dveřmi, které tam vůbec neměly být, zmizela ve tmě a dveře se za ní pomalu začaly zavírat. Toby se zoufale rozběhl, aby nepropásl příležitost, a vrhl se do úžícího se vchodu. Dveře se za ním hlasitě, nezvratně zavřely a v tu chvíli se všechno změnilo.

Navždy.

Toby prošel dveřmi a zjistil, že opět stojí na parkovišti a za zády má nádražní budovu. Na místě strnul a několikrát tupě zamrkal. Pocit, že svět zadržel dech, byl pryč, ale nahradilo ho něco nového a snad ještě děsivějšího. Parkoviště vypadalo přesně jako předtím, vzdálené zvuky města se vrátily, ale už nepršelo. Bylo jasno a slunečno, obloha byla čistá a modrá a na zemi nebylo ani stopy po dešti. Všechno vypadalo naprosto normálně, ale všechno bylo nějak jiné. A žena s nejdokonalejšími rty na světě stála přímo před ním a mlčky, s nečitelným výrazem si ho prohlížela.

„To jste opravdu neměl dělat,“ poznamenala nakonec a její hlas byl do puntíku takový, jak doufal: sytý, hřejivý, melodický.

„Co jsem neměl dělat?“ opáčil Toby. „Chci říct... co se to tu právě stalo? Kde to jsme?“

„V magickém světě. Je všude kolem vás, celou dobu, ale lidé ho většinou raději nevidí, aby si zachovali zdravý rozum a prostý život. Jenže někdy sem náhodou najdou cestu i lidé z všedního světa. Jdou tam, kam by neměli, jdou za někým, za kým by jít neměli... a pak už nikdy není nic stejné.“ Podívala se na něj, skoro smutně. „Vy teď stojíte každou nohou v jiném světě, ve skutečném světě Veritii a v magickém světě Mysterii. A být smrtelníkem ve světě magie je ošemetná věc.“

„OK,“ pravil Toby. „Tak moment. Začneme něčím zásadním. Já jsem Toby Dexter. Kdo jste vy?“

„Já jsem Gayle. Měla jsem si vás všimnout, ale byla jsem nějak... zamyšlená. Celý den mělo být slunečno. Pršet nemělo ani náhodou. A já se v těchto věcech nikdy nemýlím. Jenže dnes se něco změnilo, ve vašem světě i v mém, a mě trápí, že nevím jak a proč se tak nemožná věc vůbec mohla stát. Proč jste šel za mnou, Toby Dextere?“

„Chtěl jsem s vámi mluvit. Zeptat se, jestli byste si třeba nechtěla vyjít, na večeri nebo tak...“

Gayle se usmála a zavrtěla hlavou. „Obávám se, že to je naprosto nemožné.“

„Aha,“ řekl Toby. Byl zklamaný, ale ne tak úplně překvapený. „Nu, myslím, že vás ještě uvidím.“

„Ano,“ odvětila Gayle. „Dost se obávám, že ano.“

Obrátila se a odešla do jasného slunečného večera a ani jedinkrát se neohlédla. Toby tam stál, z deštníku mu kapalo a nikde nebylo ani stopy po dešti.

(S. R. Green: Popíjení půlnočního vína, Název originálu: Drinking Midnight Wine, Překlad: Mirka Polová, Obálka: Jon Sullivan, Počet stran: 314, ISBN: 978-80-86939-51-3, Maloobchodní cena: 229,- Kč, Vychází: květen/červen 2007)

Simon R. Green

F. Herbert a B. Ransom, Faktor nanebevzetí

16. května 2007

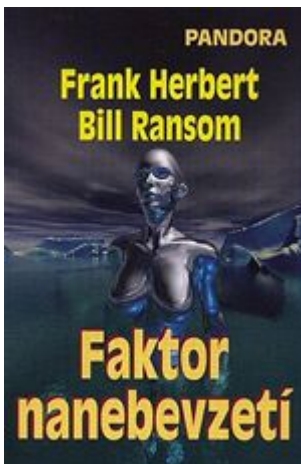
Závěrečná kniha trilogie Pandora.

Po událostech popsanych v Lazarově jevu se lidští obyvatelé Pandory usilovně snaží vydobýt další půdu z běsnících moří planety. Budují nové osady, avšak ve stínu těchto osad hladovějí děti.

Planetě vládne ctižádostivý klon, jehož represivní režim nutí zoufalé osadníky k povstáním. Odpovědi vládnoucích jsou další krutosti, neposlušnost je trestána hladomorem.

Hlavní nadějí bojovníků odporu se stává Crista Galli, žena, o níž jsou mnozí přesvědčeni, že je božským dítětem. A kolem ní se soustředí osvobozenecký boj.

Román je poslední knihou Franka Herberta - zemřel záhy poté, co odvedl svůj díl spolupráce. Uzavírá Pandorskou trilogii a je v něm obsažena veškerá vynalézavost, komplexnost a energie, kterou si čtenáři zvykli od tohoto autora očekávat. (anotace)

Jephtha Twain snášel tři dny tu nejsilnější bolest, a o to šlo. Hrdlořezové Válečnické unie byli profesionálové, kdyby omdlel, bylo by to prostě plýtvání jejich časem. Za tři dny v jejich rukou neomdlel ani jednou. Věděli, že jim k ničemu nebude, hned od začátku. Zbytek jeho utrpení byl trestem za to, že je připravoval o čas. Když posléze ukončili mučení, zavěsili ho, jak předem věděl, na obsidiánový útes pod vrcholem. Rozvratníky často vyvěšovali, aby umírali před očima osady, která si z toho měla vzít ponaučení – přesný význam toho ponaučení nebyl nikdy jasný.

Ti tři z Válečnické unie ho tam pověsili potmě, stejně jako ho za tmy sebrali, a Jephtha je kvůli tomu měl za zbabělce. Levé víčko měl méně opuchlé než pravé a podařilo se mu je pracně otevřít. Od černé líce moře se na hvězdnatou oblohu vkrádal slabý náznak úsvitu. Dole pod ním, u setmělého přístaviště v osadě, se pohupovala světla přívozu, naloženého jako obvykle v tuhle dobu dělníky. Na Projektu Vesmírná loď se střídaly směny.

Pohyblivá světla ponorných přívozů se míhala černí noční moře od osady v Kalalochu až ke komplexu odpalovací věže projektu. Podél pobřeží Kalalochu se na všechny strany vějířovitě rozprostíralo bludiště organikových hrází a skalnatých výběžků, na nichž probíhaly nové akvakulturní projekty Mořanské obchodní. Na žádném z nich Jephthu nezaměstnali poté, co mu zabavili rybářské náčiní a odebrali licenci. Jeho parťák si nechal pár ryb pro sebe, místo aby je zaregistroval v přístavu. Ředitelova „nová ekonomika“ to zakazovala, a Ředitelovi pohůnci s oběma udělali krátký proces.

Pod rozevírající se ranní oblohou Jephtha cítil, jak je stále lehčí a jak se odlučuje od svého těla. Sloupl ze sebe bolest, jeho já vyklouzlo z poraněné kůže jako z rozpuštěné polevy a pozorovalo ochabující trosku těla z vrcholu balvanu, pár metrů vzdáleného. Tady na jihu trvaly pandorské dny skoro čtrnáct

hodin. V duchu se ptal, kolik nadechnutí ještě zbývá tomu ranci polámaných žeber a bolesti.

Marica, říkal si, moje Marica a naši tři špuntíci. Válečnická unie řekla, že je taky dostihne.

Budou si myslet, že by jim třeba mohla něco povědět. Budou tvrdit, že jeho žena a jejich tři maličci jsou nebezpeční rozvratníci. Začnou dětmi, aby ji přiměli mluvit, a ona nemůže nic říct, protože nic neví. Jephtha pevně zavřel zdravé oko před krví a studem.

Ředitelova „zvláštní eskadra“ Válečnické unie prořala Jephthovi hrudník a záda háky maki, ocelovými rybářskými háky s ostrým zakřivením o velikosti palce. Ty zachycovaly odlesky čerstvého denního světla jako prsní krupičky brnění. Ocelové otěže a kabelové vodiče mu visely ke kolenům jako kilt. Třpyt háčků a také pach jeho krve přilákají švihouna, který ho zabije.

Jephtha na takovéhle háčky nachytal tisíce maki, navázal desetitisíce těchto udic na stovky rybářských šňůr. Většina z nich teď visela volně, cinkala v rytmu jeho pohybů nebo ve vzácném ranním vánku. Jeho váhu nesly dva tucty háčků – dvanáct z nich protínalo kůži na hrudi a dvanáct na zádech. Domníval se, že i to má nějaký význam, ale neřekl mu jaký. Ale řekli mu to, co chtěl už léta vědět.

Stíny jsou skutečné! Jephtha si tu myšlenku přehrával v hlavě zas a znova. *Stíny jsou skutečné!*

O těch Stínech slyšel každý, ale nikdo, koho znal, se nikdy se žádným nesetkal. Teď se v několika posledních měsících vynořilo záhadné vysílání, které se objevovalo na hologramu nebo v telce nebo v rádiu – vysílání „Stínoboxu“. Všichni říkali, že *tohle* je dílo Stínů. Ve všech vesnicích se povídalo o tom, že bojují za svržení Ředitele, Raji Flatteryho, a ochromení jeho prodloužené ruky. Noční zpravodajství přinášelo denně zprávy o činnosti Stínů: zatoulané zásoby, krádeže potravin, sabotáže. Všechno nepopulární a všechno, co škodilo Ředitelovu cíli, se hodilo na krk Stínům, včetně přírodních pohrom. „Stínobox“, využívající vzdušný prostor pirátsky a velice zručně, podával zprávy o Řediteli.

Jephtha se šeptem poptával u mnoha prahů, snažil se přidat ke Stínům, ale nic se nedozvěděl. „Stínobox“ mu poskytl dostatečnou naději, aby udeřil na vlastní pěst. Nyní už chápal, že právě takhle Stíny fungují.

Chtěl zničit samotné sídlo moci – hlavní elektrárnu mezi Ředitelovou soukromou parcelou a rozlehlou výrobní osadou, která s ní sousedila, Kalalochem.

Elektrárna, kterou si Jephtha vybral, byla vodíková recyklační továrna, dodávající vodík, kyslík a elektřinu všem subdodavatelům Ředitelova vesmírného programu. Kdyby se mu podařilo vyhodit do vzduchu továrnu, padl by Flatteryho milovaný Projekt Vesmírná loď a jeho oběžné továrny na nějakou dobu na zadek. Městská chudina je zvyklá se obejít, usuzoval Jephtha. Tisíce z nich vůbec ani elektřinu neměly. Nejvíce to poškodí ten nový Projekt Vesmírná loď a Flatteryho. Mohl si domyslet, že Ředitelovu ochranku to už také napadlo.

Výslech byl velmi staromódní, jako většina výsledků. Snadno ho chytili a tři dny nutili stát nahého s kápí na hlavě, přičemž ho mučili pro nic za nic. Nyní mu přešly ocelových oprátí cinkala o háčky, kdykoli pohnul některým svalem. Jeho rány už většinou přestaly krváčet. O to víc ho štípaly mouchy. Po levé noze mu lezli dva jedovatí plochokřídli, třepetající křídly v jakémsi rituálním tanečku, ale žádný z nich ho nekousl.

Švihouni, modlil se. Když už, ať jsou to švihouni, a rychle! Kvůli tomu ho sem pověsili – jako návnadu na švihouny.

Zakuklení švihouni na něj zaútočí prudce, jak mají ve zvyku, pak zůstanou viset na maki háčcích a sami se stanou kořistí. Jejich kůže vynese na vesnickém trhu pěkné peníze. Pro ochranku to byla zábava a Jephtha prve slyšel, jak si plánují dělení peněz, které za kůži utrží. Nechtěl být udobán k smrti, švihoun by mu docela vyhovoval. V ústech měl žizni tak vyschlo, že mu při každém zakašlání pukaly rty.

V tomto hladovém pádu svého života se Jephtha odvažoval doufat ve dvě věci: že se přidá ke Stínům a že zahlédne Jeji Svatost Cristu Galli. Pokud šlo o Stíny, snažil se ze všech sil. Tady, přikovaný ke skalám s vyhlídkou na Ředitelovu parcelu, pozoroval Jephtha zatmívajícím se zrakem pohyby početného dvora.

Ona je možná mezi nimi, říkal si. Točila se mu hlava. Nadmul hrud' proti hákům a pomyslel si: Kdybych byl Stín, dostanu ji odtud.

Crista Galli byla svatá nevinná, záhadná mladá žena, narozená před čtyřicetiletými lety hluboko v porostech divoké řasy. Když Flatteryho lidé před pěti lety vyhodili do vzduchu ložisko zdivočelé řasy, vynořila se spolu s troskami na hladinu i Crista Galli. Jak ji řasa pod vodou vychovala a předala nazpět lidstvu, bylo jednou z oněch záhad, které Jephtha a jeho rodina přijímali prostě jako „zázrak“.

Povídalo se, že Crista Galli je nadějí na spásu Pandory. Lidé tvrdili, že nakrmí hladovějící, vyléčí choré, utěší umírající. Ředitel, kaplan-psychiatr, ji držel pod zámek.

„Potřebuje ochranu,“ řekl tehdy Flattery. „Vyrůstala s řasou, musí poznat, co je to být člověkem.“

Jaká ironie, že se zrovna Flattery ujal úkolu naučit ji být člověkem! Jephtha teď věděl tak jasně, jak jen mu transcendence bolesti umožňovala, že ji Ředitel tam dole vězní a že všichni Pandořané jsou jeho otroky. Až na to, že až dosud byly na úpatí vysočiny Jephthovy řetězy neviditelné: řetězy hladu, řetězy propagandy, řetěz strachu, který mu rachotil v hlavě jako zuby drkotající zimou.

Modlil se, aby ochranka nenašla Maricu a špunty. Osada se rozšiřovala, lidé skrývali lidi jako ryby v hejnu.

Možná...

Zavrtěl hlavou, až se strašlivé háky a otěže rozcinkaly. Necítil nic kromě chladivého vánku, který se vznášel od ranního odlivu. Přinášel známý jodový pach řasy, rozkládající se na pláži.

Tam! V přístavu, v hlavní budově...

Záblesk zmizel, ale Jephthovi se prudce rozbušilo srdce. Zdravé oko mu už neostřílo a padala na něj nová tma, ale byl si jistý, že postava, kterou prve zahlédl, byla bílá Crista Galli.

Ta o tomhle nemůže vědět, říkal si. Kdyby věděla, jaká obluda je Raja Flattery, a kdyby mohla, pak by ho zničila. Kdyby věděla, určitě by nás všechny zachránila.

Jeho myšlenky se opět stočily k Marice a špuntům. Nebyly to ani tak myšlenky, jako spíše sny. Viděl ji s dětmi, ruku v ruce, jak ve slunečním svitu šikmo přechází po louce. Jediné slunce jasně zářilo, ale nepražilo, nebyl tam žádný hmyz. Bosé nohy se jí bořily do měkce masitých květů tisíců různých květin...

Skřek švihouna odněkud zdola ho vytrhl ze sna. Věděl, že neexistuje louka bez hmyzu, nikde na Pandoře se nedá chodit bosky mezi květy. Věděl, že vashonská ochranka a Válečnická unie jsou proslulé svou vytrvalostí, svou efektivností, svou nemilosrdností. Půjdou po jeho manželce a dětech, a najdou je. Jeho poslední nadějí bylo, že ho švihoun najde dřív, než sem nahoru vedle něj zavěsí to, co zbude z Maricy.

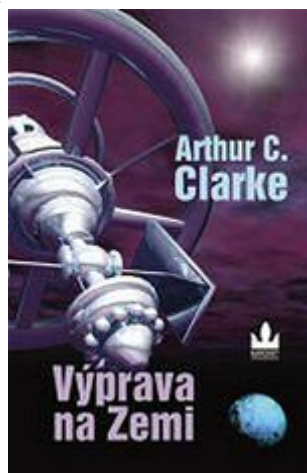
(Faktor nanebevzetí, (The Ascension Factor), Herbert, Frank - Ransom, Bill, Nakladatel: Baronet, Překladatel: Jana Pacnerová, Obálka: Valentino Sani, Redakce: Josef Frajs, Rok vydání: 2007, Počet stran: 416, Rozměr: 125 x 200, Provedení: hardback)

Frank Herbert a Bill Ransom

A. C. Clarke, Nemesis

30. května 2007 | 7:00

Výprava na Zemi je první autorovou sbírkou povídek. Nezapomenutelné příběhy nutící k zamyšlení jsou uvedeny novou autorovou předmluvou. Obsahuje jedenáct příběhů, z nichž je bezpochyby klíčová próza Hlídky. Posloužila jako základní kámen, o němž opřel Stanley Kubrick svůj věhlasný film 2001: Vesmírná odysea (Clarkem později přepsaný též do literární podoby). Avšak i všechny ostatní povídky ukazují Clarka koncem čtyřicátých let minulého století už jako výjimečného autora a především jako jednoho z nemnoha tvůrců, kteří obohatili světovou science fiction originálními nápady. (anotace)

Žijící legenda SF Arthur Charles Clarke je posledním z autorů "hvězdného triumvirátu" Asimov - Clarke - Heinlein, který vládl světové science fiction po celá dlouhá desetiletí.

Narodil se 16. prosince 1917 v anglickém Mineheadu. Od padesátých let žije v Colombu na Sri Lance. Je autorem řady děl které patří k "zlatému fondu" SF literatury. Za všechny jmenujme alespoň ságu Vesmírná odysea a Setkání s Rámou. Získal snad všechny ceny, které jsou autorům žánru SF udělovány. Jeho dílo bylo předlohou několika filmů.

Sbírka z roku 1953 obsahuje následujících jedenáct povídek: "Second Dawn", "If I Forget Thee, Oh Earth", "Breaking Strain", "Expedition to Earth", "Superiority", "Nemesis", "Hide-and-Seek", "Encounter in the Dawn", "Loophole", "Inheritance", "The Sentinel".

Nemesis

Hory se zachvěly pod hromem, jakým umí udeřit jenom člověk. Tady se však válka zdála nesmírně vzdálená, poněvadž nad nestárnoucí Himálají visel měsíc v úplňku a zběsilost bitvy se stále ještě skrývala pod okrajem světa. Jenže už to tak nezůstane nadlouho. Mistr věděl, že poslední zbytky jeho flotily jsou sráženy z oblohy jako kuželky a kolem jeho tvrze se uzavírá kruh smrti.

Nanejvýš v několika hodinách zmizí Mistr i se svými sny ve víru minulosti. Národy sice budou jeho jméno proklínat i nadále, ale už se ho nebudou obávat. Později se vytratí dokonce i nenávist a on nebude pro svět znamenat nic víc než Hitler, Napoleon či Čingischán. Stejně jako oni se stane rozplizlou postavou v nekonečném koridoru plynoucího času, vytrácející se do zapomnění. Na krátkou dobu bude jeho jméno prodlévat na vratkém území mezi historií a mýtem, ale potom si na něho svět už ani nevzpomene. Promění se v pouhého jednoho muže ze všech těch bezejmenných zástupů, které zemřely, aby se naplnila jeho vůle.

Jednu z hor daleko na jihu náhle olemoval fialový plamen. Jakoby o celé věky později se balkon, na němž Mistr stál, zachvěl pod nárazem tlakové vlny ženoucí se mezi skalisky ležícími pod ním. Ještě o něco později se vzduchem přehnal

gigantický ořes. Přece nemohou být už tak blízko! Mistr doufal, že to bylo jen zbloudilé torpédo, jemuž se podařilo prorazit zužující se bitevní linii. Pokud by tomu tak nebylo, měl dokonce ještě méně času, než se obával.

Ze stínu vystoupil náčelník štábu a u zábradlí se k němu připojil. Maršálovu tvrdou tvář – druhou nejvíce nenáviděnou na celém světě – pokrývaly kapky a stružky potu. Nespál už po mnoho dní a jeho kdysi pompézní uniforma na něm zplihle visela. I ve chvílích porážky však měl pohled rozhodný, ačkoli nevýslovně znavený. Stál mlčky a vyčkával na poslední povely. Nic jiného mu už na práci nezbylo.

Padesát kilometrů odsud vzplál chochol Everestu pokrytý věčným sněhem zlověstnou červení odrážející září jakéhosi nesmírného ohně planoucího pod horizontem. Mistr však i tentokrát zůstal nehybný a ve tváři se mu nepohnul ani jediný sval. Teprve tehdy, když se jim nad hlavami s démonickým řevem přehnala salva torpéd, se naposledy otočil a s jediným letmým pohledem na svět, který už nikdy vícekrát nespatří, sestoupil do hlubin.

Výtah klesl o tři sta metrů níž a zvuky bitvy zde odumřely. Když Mistr vystoupil ze šachty, na okamžik se zastavil, aby stiskl skrytý vypínač. Maršál se klidně usmál, když zaslechl, jak se vysoko nad nimi burácivě kácí celé skály, a pochopil, že obojí, jak pronásledování, tak i únik, je nyní už stejně nemožné.

Když Mistr vstoupil do místnosti, hrstka generálů stejně jako pokaždé vyskočila na nohy. Přelétl je kolem stolu jediným pohledem. Byli tady všichni, dokonce se ani nakonec nenašel žádný zrádce. Kráčel tichem na své obvyklé místo a zoceloval se na svou poslední a také nejtěžší řeč, kterou kdy musel pronést. Cítil, jak se mu oči mužů, které přivedl do záhuby, propalují do duše. Na pozadí za nimi viděl eskadrony, divize, armády, jejichž krev mu potřísnila ruce. Avšak ještě strašnější byly mlčící přízraky těch, kteří se nyní nikdy nenarodí.

Konečně začal mluvit. Hypnotický účinek jeho hlasu byl stejně silný jako pokaždé předtím a on se po několika slovech znovu proměnil v dokonalý neúprosný stroj, jehož osudem bylo ničit.

„Tohle je, pánové, poslední ze všech našich setkání. Dál už není třeba nic plánovat ani studovat mapy. Kdesi nad našimi hlavami bojuje flotila, kterou jsme s takovou pýchou a péčí budovali, svou poslední bitvu. Během několika minut nezůstane na obloze žádný ze všech těch tisíců strojů.

Chápu, že pro nás pro všechny je nemyslitelné, abychom se vzdali, dokonce i kdyby to bylo možné, takže v této místnosti budete muset zakrátko zemřít. A přece si nepřejí, abyste si mysleli, že jsme utrpěli naprostou porážku. Už v minulosti, jak jste se sami mohli mnohokrát přesvědčit, jsem měl vždycky připravené plány pro všechny alternativy, které mohly vyvstat, bez ohledu na to, jak málo byly pravděpodobné. Nemělo by vás tudíž překvapit, když se dozvíte, že jsem se připravil i na porážku.“

Pro větší efekt se odmlčel, byl to stále stejně skvělý řečník, a s uspokojením zaznamenal, jak se ve znavených tvářích jeho posluchačů zvedla vlnka zájmu, náhlé oživení.

„Moje tajemství je u vás v bezpečí,“ pokračoval, „poněvadž nepřítel toto místo nikdy nenajde. Vstup se už zavalil stovkami metrů skály.“

Nikdo se stále ani nehnu. Jen ministr propagandy náhle zbledl, ale rychle se vzpamatoval – ačkoli ne dostatečně rychle na to, aby to uniklo Mistrovým očím. Mistr se v duchu usmál, neboť to potvrdilo jeho staré pochyby. Teď už však pramálo

záleželo na věrnosti a falši, všichni zemřou společně. Všichni až na jednoho jediného.

„Před dvěma lety,“ pokračoval, „když jsem prohrál bitvu o Antarktidu, jsem pochopil, že si už nemůžeme být jisti vítězstvím. Takže jsem se začal připravovat na tento den. Nepřítel tehdy přísahal, že mě zabije. Na Zemi se nikde neukryji, a ještě méně mohu doufat, že si nějak změním svůj osud. Ale zůstává tu ještě jeden způsob, ačkoli dost zoufalý.

Před pěti lety jeden z našich vědců zdokonalil techniku zmrazení lidského těla a jeho pozdějšího oživení. Zjistil, že všechny životní procesy se poměrně jednoduchými prostředky dají zastavit na nekonečně dlouhou dobu. Použiji tento objev, abych unikl z přítomnosti do budoucnosti, která už na mne zapomene. Pak budu moci znovu zahájit boj, s pomocí jistých přístrojů, které mohly vyhrát i tuto válku, kdyby nám bylo dopřáno více času.

Sbohem, pánové. Ještě jednou vám děkuji za vaši pomoc a lituji, že se k vám štěstí obrátilo zády.“

Zasalutoval, obrátil se na patách a zmizel. Kovové dveře se za ním rázně zabouchly. Nastalo zmrazené ticho, potom se ministr propagandy rozběhl k východu a s výkřikem překvapení zase ucouvl. Ocelové dveře byly příliš rozpálené, než aby se jich mohl dotknout. Mezitím se už pevně svařily se stěnou.

Ministr války byl první, kdo vytáhl svou automatickou pistoli.

Mistr nyní už příliš nespěchal. Když opouštěl štábní místnost, stiskl tajný spínač svářecího okruhu. Zároveň se také otevřel panel ve stěně chodby a odhalil malý kruhový průchod prudce stoupající vzhůru. Pomalu se jím pustil.

Tunel po každých několika desítkách metrů prudce zahýbal, ačkoli neustále stoupal vzhůru. Mistr se v každé zatáčce zastavil, aby stiskl spínač, a pokaždé se ozval hromový rachot padajícího kamení, jak se spodní úsek chodby zavalil.

Koridor pětikrát změnil směr, až dospěl do místnosti ve tvaru koule s kovovými stěnami. Mnoho dveří s gumovými těsněními se tiše zavřelo a za ním se zbořila poslední sekce tunelu.

Mistra už nebudou rušit ani jeho nepřátelé, ale ani jeho přátelé. Rychle přelétl pohledem po místnosti, aby se upokojil, že je všechno připraveno. Potom přešel k jednoduchému ovládacímu pultu a zapojil, jeden po druhém, soustavu podivně masivních spínačů. Musely dodávat jen málo proudu, ale byly zkonstruovány tak, aby přetrvaly celé věky. A tak to bylo v téhle podivné místnosti se vším. Dokonce i její stěny byly provedeny z kovu mnohem trvanlivějšího než ocel.

Zabzučela čerpadla vyhánějící z místnosti vzduch a nahrazující jej inertním dusíkem. Mistr nyní už mnohem hbitěji přešel k polstrované pohovce a ulehl na ni. Zauvažoval, že by se mohl nechat ozářit baktericidními paprsky z lampy nad hlavou, ale to byl samozřejmě jen okamžitý nápad. Ze schránky pod pohovkou vytáhl injekční stříkačku a vstříkl si do paže mléčně zbarvenou tekutinu. Potom se uvolnil a vyčkával.

Velice se ochladilo. Chladicí zařízení brzy srazí teplotu hluboko pod bod mrazu a bude ji tak udržovat po mnoho hodin. Potom sice teplota vystoupí na normál, jenže až se celý tento proces dokončí, všechny bakterie budou už dávno vyhubené a Mistr bude moci klidně spát navždy.

Naplánoval si, že počká sto roků. Neodvažoval se odkládat probuzení na pozdější dobu, poněvadž potom bude muset zvládnout všechny pokrok ve vědě a změny ve společnosti, které přinesla uplynulá léta. Dokonce i jedno jediné století mohlo proměnit tvářnost civilizace natolik, že se vymkne jeho chápání, ale to bylo riziko, jež musel podstoupit. Doba kratší než sto let by nebyla bezpečná, poněvadž svět by stále ještě mohly naplňovat hořké vzpomínky.

Ve vzduchotěsné skřínce pod pohovkou byla uložena tři elektronická počítadla řízená termočidly uloženými stovky metrů nahoře na východní straně hory, kde se sníh nikdy neudržel. Každý den zaznamenají východ slunce a počítače připočtou do své paměti jednu jednotku. Tak v temnotě, v níž Mistr spal, zaznamenají příchod nového jitra.

Až kterékoli z počítadel dospěje k číslu třicet šest tisíc, sepně spínač a do místnosti opět začne proudit kyslík. Teplota stoupne a automatická injekční stříkačka připevněná k Mistrově paži do ní vstříkne vypočtené množství tekutiny. Tehdy se probudí a pouze počítadla mu prozradí, že už uplynulo celé století. Potom nebude muset udělat nic jiného než stisknout knoflík, který odpálí celou jednu stranu hory a umožní mu volný průchod do světa.

Počítal se vším. Nic se nemohlo porouchat. Veškeré technické zařízení bylo ztrojené a tak dokonalé, jak jen současný stav techniky umožňoval.

Mistrovou poslední myšlenkou, než se propadl do nevědomí, nebyla ani vzpomínka na jeho dosavadní život, ani na matku, jejíž naděje zklamal. Zcela bezděky a nevítaně mu myslí probleskla slova dávného básníka:

Spát, třeba i snítš

Ne, on nebude, neodvází se snít. Bude pouze spát. Spátš spátš

Třicet kilometrů odtud se bitva schylovala k závěru. Nezbyvala už ani celá desítky Mistrových lodí beznadějně bojujících proti zničujícímu ohni. Boj by už dávno skončil, kdyby útočníci nedostali rozkaz, aby žádná loď nepodstupovala zbytečné riziko. Rozhodnutí mělo přinést dalekonosné dělostřelectvo. Takže velké nosiče torpéd, bitevní lodě této doby, se skrývaly ve stínu hor a podle obrazovek vysílaly salvu za salvou na protivníkovy formace propadlé zkáze.

Mladý Ind, dělostřelecký důstojník na palubě vlajkové lodi, nastavil s úžasnou přesností opravu kurzu a nohou jemně stiskl pedál. Ucítí jen lehoučký otřes, když řiditelné torpédo opustilo své lůžko a vyřítílo se proti nepříteli. Mladý Ind seděl a napjatě vyčkával, zatímco chronometr odtikával sekundy. Tohle, pomyslel si, je asi poslední salva, kterou odpálí. Jaksi z toho však nepocítil žádné radostné vzrušení, které očekával, naopak ho překvapilo, když zjistil něco jako neosobní zármutek nad zničenými protivníky, jejichž životy se krátí s každou uplývající sekundou.

Daleko od něho nad horami rozkvetl mezi zmlátými se tečkami, což byly nepřátelské lodě, fialový oheň. Střelec se naklonil kupředu a napjatě počítal. Jednou – dvakrát – třikrát – čtyřikrát – pětikrát se ozval onen zvláštní výbuch. Potom se obloha vyčistila. Všechny tečky kladoucí odpor zmizely.

Střelec stručně zaznamenal do deníku: „01:24 hod. Vypálena salva č. 12. Pět torpéd vybuchlo mezi nepřátelskými loděmi, které byly definitivně zničeny. Jedno z torpéd selhalo.“

Podepsal záznam svou kudrlinkou a odložil pero. Na okamžik zůstal strnule sedět a zahleděl se na dobře známou hnědou obálku deníku propálenou na okrajích cigaretami a potřísněnou nevyhnutelnými kruhy po šálcích a sklenicích, které se na něj nedbale pokládaly. Bezděky zalistroval stranami a znovu si připomněl písmo svých mnoha předchůdců. A jak už udělal mnohokrát předtím, našel známou stranu, na níž se začal podepisovat člověk, který býval kdysi jeho přítelem a který už nežil, aby mohl svůj podpis dokončit.

S povzdechem deník zavřel a zamkl jej do přihrádky. Válka skončila.

Daleko odsud mezi horami nabíralo nevybuchlé torpédo, stále poháněné raketovým motorem, rychlost. Nyní se proměnilo v sotva viditelnou světelnou čárku ženoucí se mezi stěnami opuštěného údolí. Jak se svistem prolétalo, zvedalo laviny, které se už začaly rachotivě valit z horských svahů dolů.

Údolí však nemělo východ, blokovala je příkrá stěna vysoká tři sta metrů. Tady torpédo, které předtím nezpozorovalo svůj cíl, nalezlo větší. Mistrova hrobka sice byla uložena příliš hluboko v hoře, než aby s ní exploze byť jen otfásla, avšak stovky tun padajících skalisek zničily tři malé přístroje včetně jejich připojení a budoucnost, kterou měly otevřít, upadla do zapomnění. Na rozeklanou tvář hor sice dopadnou první paprsky vycházejícího slunce, ale počítadla vyčkávající na třicetistetitísíci úsvit budou čekat dál až do doby, kdy už žádné východy ani západy slunce nenastanou.

V tichu hrobky, jež původně hrobkou nebyla, se Mistr nic z toho nedozvěděl a jeho tvář byla klidnější, než nač měl vůbec právo. Tak přešlo století, jak si naplánoval. Bylo nepravděpodobné, že přes veškerého svého zlého génia a tajemství pohřbených společně s ním by Mistr dokázal zvítězit nad civilizací, která po konečné bitvě nad střechou světa rozkvetla. To se ovšem už nikdo nedozví, pokud skutečně není pravda, že čas má mnoho větví a že všechny představitelné vesmíry leží vedle sebe a noří se jeden do druhého. Možná že v některém z oněch jiných světů by Mistr mohl triumfovat. Avšak v tom, který známe my, dřímá dál, přestože století dávno uplynulo – už velice dávno.

Po době, jež podle jiných měřítek byla jen malá chvilka, zemská kůra dospěla k názoru, že už nesla tíhu Himálaje dostatečně dlouho. Hory pozvolna klesly a zvedly roviny jižní Indie k obloze. Náhorní rovina na Ceylonu se náhle stala nejvyšším místem na povrchu zeměkoule a oceán nad Everestem byl téměř devět kilometrů hluboký. Avšak Mistrův spánek zůstal i nadále bezesný a ničím nerušený.

Pozvolna a trpělivě klesaly naplaveniny dolů hloubkou oceánu a usedaly na trosky Himálaje. Vrstva, jež se jednoho dne promění v křidu, začala silit rychlostí několika centimetrů za století. Kdyby se sem člověk vrátil o něco později, zjistil by, že mořské dno už neleží devět kilometrů hluboko, ale jen sedm a pak pět. Ještě později se země opět zvedla a v místech, kde se kdysi rozkládal Tibetický oceán, se tyčilo nové vápencové pohoří. Avšak Mistr o tom všem nic nevěděl a jeho spánek nenarušilo ani to, když se tohle všechno opakovalo znovu – a znovu – a ještě jednou.

Děšť a řeky nyní křidu spláchly, odnesly ji do podivných nových oceánů a povrch poklesl dolů až ke skryté hrobce. Celé kilometry skal se odplavily, než se konečně koule, v níž spočívalo Mistrovo tělo, vrátila na denní světlo – ačkoli dne mnohem pozdějšího a mnohem temnějšího, než jaké bývaly, když Mistr zavřel oči.

Mistrovi by se ani nesnilo o civilizacích, které rozkvetly a zase vymřely od toho časného jitra světa, kdy si ustlal ke svému dlouhému spánku. Jeho jitra bylo nyní už opravdu dávné a stíny se směrem k východu prodlužovaly: Slunce umíralo a svět byl velice starý. Avšak Adamovy děti i nadále vládly jeho mořím a obloze a jejich slzy a smích naplňovaly pláně a údolí a lesy starší než přemísťující se pohoří.

Mistrův bezesný spánek byl už více než z poloviny u konce, když se narodil Trevindor Filozof, v době mezi pádem Devadesáté sedmé dynastie a vznikem Páté galaktické říše. Narodil se na planetě velice vzdálené od Země, neboť lidé, kteří kdy vstoupili na povrch pradávného domova své civilizace, nyní od tlukoucího srdce Vesmíru tak vzdáleného, bylo jen poskrovnu. Trevindora přivezli na Zemi až tehdy, když jeho krátký střet s Říší vedl k nevyhnutelnému konci. Tady ho soudili lidé, proti jejichž ideálům se postavil, a tady také dlouho přemítali o jeho dalším osudu. Byl unikátním případem. Noblesní, filozofická kultura, která nyní ovládala Galaxii, se nikdy předtím nesetkala s opozicí, dokonce ani na úrovni čistě intelektuální, a zdvořilý, avšak nemilosrdný konflikt vůli ji zanechal těžce otřesenou. Bylo charakteristické, že se Rada členů, když se všechna řešení ukázala jako neschůdná, obrátila o pomoc na samotného Trevindora.

Trevindor pyšně čelil lidem, kteří se ukázali být silnější než on, v bílé zářícím Justičním paláci, do něhož nevstoupila živá duše už téměř po milion let. Tiše naslouchal jejich žádosti, potom dlouze zauvažoval. Jeho soudci trpělivě vyčkávali, až promluví.

„Navrhujete, abych slíbil, že se proti vám znovu nepostavím,“ začal, „jenže já neučiním žádný slib, jemuž bych třeba nemohl později dostát. Naše stanoviska se rozcházejí příliš zásadně a dříve či později se střetneme znovu.“

Bývaly doby, kdy byste měli snadnou volbu. Mohli byste mne poslat do vyhnanství, anebo odsoudit k smrti. Avšak dnes máte problém – jak mezi všemi světy ve Vesmíru nalézt planetu, kam byste mě mohli ukrýt, kdybych si nezvolil, že zůstanu? Navíc si uvědomte, že mám mnoho následovníků roztroušených po všech koutech Galaxie.

Takže zůstává ta druhá alternativa. Nebudu vám zazlívát, když oživíte pradávny zvyk poprav, abyste jej v mém případě použili.“

Mezi členy Rady se ozvalo znechucené mumlání a Prezident, který silně zrudl, ostře odvětil:

„Takový přístup je poněkud pochybný. Žádali tě jsme o seriózní návrhy, nikoli o připomínku – byť i miněnou humorně – barbarských zvyků našich dávných předků.“

Trevindor přijal pokárání s úklonou. „Pouze jsem připomínal všechny možnosti. Napadají mě ještě dvě další. Snadno byste mohli změnit mou mysl tak, aby přijala vaše stanovisko, takže by v budoucnu nemohlo dojít k žádnému rozkolu.“

„To jsme už zvažovali. Ale museli jsme to odmítnout, ačkoli je to přitažlivé řešení, poněvadž destrukce tvé osobnosti by se rovnala vraždě. Ve Vesmíru existuje jen patnáct silnějších intelektů, než je tvůj, a my nemáme právo jej poškodit. A tvůj poslední návrh?“

„Ačkoli mě nemůžete vyhostit do vesmíru, přece jen existuje ještě jedna alternativa. Řeka Času proudí před námi do takové dálky, jak jen si dokážeme pomyslet. Pošlete mě dolů po jejím proudu do období, kdy si budete jisti, že tato civilizace už zanikla. Víím, že se vám to s pomocí Rostonova časového pole může podařit.“

Nastala dlouhá odmlka. Členové Rady mezitím tiše konzultovali své rozhodnutí se strojem pro komplexní analýzy, který jim pomůže zvážit jednotlivá pro a proti a dospět k verdiktu. Konečně Prezident promluvil.

„Souhlasíme. Pošleme tě do doby, kdy Slunce bude ještě dostatečně teplé, aby na Zemi mohl existovat život, avšak zároveň natolik vzdálené, že přežití jakýchkoli stop po naší civilizaci bude nepravděpodobné. Také tě vybavíme vším potřebným pro tvou bezpečnost a rozumným pohodlím. Teď můžeš odejít. Vyzvedneme tě, až skončíme všechny přípravy.“

Trevindor se uklonil a opustil mramorovou síň. Žádní strážci ho nesledovali. V tomto Vesmíru, který velké galaktické linkové lodě překonaly za jediný den, nebylo místo, kam by mohl uprchnout, dokonce i kdyby chtěl.

Poprvé a naposledy Trevindor stanul na pláži, která kdysi bývala pobřežím Pacifiku, a naslouchal větru šelestícímu v listoví stromů, jimž se kdysi říkalo palmy. Těch několik málo hvězd v téměř prázdné oblasti Vesmíru, jíž nyní Slunce prolétalo, zářilo v suchém vzduchu stárnoucího světa stálým světlem. Trevindor si ponuře pomyslel, zda budou zářit ještě i tehdy, až opět vzhledne k obloze, v budoucnosti tak vzdálené, že Slunce už bude klesat do svého smrtelného lože.

Z malého komunikačního pásku, který měl kolem zápěstí, se ozvalo zazvonění. Tak tedy čas nadešel. Obrátil se zády k oceánu a rázně vykročil vstříc svému osudu. Dříve než stačil udělat pár kroků, uchvátilo ho časové pole a jeho myšlenky zmrazilo v jediném okamžiku, který potrvá tak dlouho, dokud se oceány nezmenší a zcela nezmizí, Galaktická říše nezanikne a veliké shluky hvězd se nerozpadnou v nicotu.

Avšak pro Trevindora žádný čas neplynul. Věděl pouze tolik, že při jednom kroku měl pod nohama ještě mokrá píseč, zatímco při následujícím už jen holou tvrdou skálu popraskanou žárem a suchem. Palmy zmizely, šumění moře umlklo. Stačil mu pouze jediný pohled, aby pochopil, že dokonce i pouhá vzpomínka na moře v tomto sežehlém a zmírající světě už dávno vyprchala. Až k nejzazšímu horizontu se nepřerušovaně prostírala obrovská poušť z rudého pískovce, kterou nezmírňovalo nic živého. Nad hlavou mu zářil oranžový kotouč podivně proměněného slunce z oblohy tak černé, že byla vidět spousta hvězd.

A přece se zdálo, že na této prastaré planetě stále ještě existuje život. Na severu – pokud to ještě byl sever – ozařovalo ponuré světlo jakousi kovovou stavbu. Byla jen několik set metrů vzdálená, a když se Trevindor vydal směrem k ní, uvědomil si podivnou lehkost svého těla, jako by zeslábla i gravitace.

Už po několika krocích spatřil, že se blíží k nízké kovové budově, která vypadala, že ji na pláň dopravili už hotovou, spíše než zde vybudovali, neboť s vodorovnou polohou svírala nevelký úhel. Trevindora udivilo jeho neuvěřitelné štěstí, že tak snadno našel civilizaci. Udělal dalších deset kroků a došlo mu, že onu budovu mu tak příhodně umístila nikoli náhoda, nýbrž úmysl, a že je v tomto světě stejně cizí jako on sám. Když se přiblížil, nechoval už vůbec žádnou naději, že ho zde někdo uvítá.

Kovová deska nade dveřmi mu toho neodhalila o mnoho více, než co si už domyslel. Byla nová a neposkvřená, jako by ji právě vyryli – což byla v jistém smyslu i pravda – a nápis nesl vzkaz, z něhož zároveň čerpal naději i pocit ousazenosti.

Trevindorovi, pozdravy od Rady.

Tato budova, kterou jsme poslali časovým polem později než tebe, bude zajišťovat všechny tvé potřeby po neomezenou dobu.

Nevíme, jestli v době, v níž se nacházíš, ještě existuje civilizace. Člověk možná už vymřel, poněvadž chromozom K hvězdička K se stal dominantním a lidská rasa možná zmutovala v cosi, co už nemá s člověkem nic společného. Je na tobě, abys to vyzkoumal.

Nacházíš se nyní v soumraku Země a my chováme naději, že nejsi osamělý. Avšak jestli je tvým osudem stát se posledním žijícím tvorem na této kdysi překrásné planetě, měj na paměti, že to byla tvá volba.

Sbohem.

Trevindor si vzkaz přečetl dvakrát a s bolestí poznal závěrečná slova, která mohl napsat pouze jeho přítel básník Cintillarne. Duši mu zaplavil ochromující pocit osamělosti a opuštěnosti. Posadil se pod skalní terasu a zabořil hlavu do dlaní.

O dlouhou chvíli později povstal a vstoupil do budovy. Pociťoval k dávno mrtvé Radě více než vděčnost, že s ním zacházela tak rytířsky. Měl dojem, že poslat celou budovu časem byl technický výkon, který přesahoval možnosti jeho doby. Zasáhla ho náhlá myšlenka, znovu vzhledl k vyrytému nápisu a poprvé si všiml data, který deska nesla. Od doby, kdy čelil svým současníkům v Justičním paláci, uplynulo pět tisíc let. Teprve po padesáti stoletích jeho soudcové dokázali splnit svůj slib člověku, jehož mohli stejně dobře považovat za mrtvého. Ať už měla Rada jakékoli nedostatky, její čestnost naprosto překračovala meze chápání dřívějších dob.

Uplynulo mnoho dní, než Trevindor znovu opustil budovu. Nic nepřehlédli: dokonce tu měl i záznam svých oblíbených myšlenek. Mohl pokračovat ve studiu podstaty skutečnosti a konstruovat filozofické koncepty až do skonání Vesmíru, ačkoli by to bylo poněkud marné zaměstnání, jestli skutečně zůstal jediným myslícím tvorem, který na Zemi zůstal. Proto však zároveň hrozilo jen malé nebezpečí, pomyslel si hořce, že by ho úvahy týkající se smyslu lidské existence opět přivedly do konfliktu se společností.

Trevindor neobrátil znovu svou pozornost k vnějšímu světu dříve, dokud budovu důkladně neprozkoumal. Jeho hlavním problémem bylo kontaktovat zdejší civilizaci, pokud ještě nějaká existuje. Vybavili ho silným přijímačem a Trevindor po celé hodiny projížděl jeho vlnový rozsah sem a zase zpátky v naději, že objeví nějakou stanici. Z přístroje však vycházelo pouze tiché praskání statické elektřiny a jen jednou zaslechl výtrysk čehosi, co mohla být řeč, avšak v jazyce, který jistě nepatřil mezi pozemské. Jeho pátrání nic jiného neodhalilo. Éter, který člověku věrně sloužil po celé věky, konečně ztichl.

Poslední Trevindorovou nadějí se stalo malé automatické vznášedlo. Měl před sebou celou dobu, která ještě zbývala do věčnosti, a Země byla malá planeta. Může mu trvat nanejvýš několik málo let, než ji celou prozkoumá.

Od doby, kdy exulant začal metodický průzkum svého světa, po němž se vždy znovu vracel do svého domova v poušti z červeného pískovce, uplynuly celé měsíce. Všude nacházel stejný obraz zkázy a zmaru. Nedokázal odhadnout, jak je to dlouho, co zmizely oceány, o tom se mohl pouze domýšlet, avšak jejich vyschnutí po sobě zanechalo nekonečné slané pustiny pokrývající roviny i pohoří všude stejnou špinavě šedivou krustou. Trevindora těšilo, že se na Zemi nenarodil a nepoznal ji v nádherném rozpadu jejího mládí. Ale ačkoli byl cizincem, opuštěnost a zmar této planety mu svíraly

srdce; kdyby zde byl býval žil předtím, její pochmurnost by byla k neunesení.

Zatímco zkoumal planetu od pólu k pólu, pod Trevindorovou létající lodí proběhly tisíce čtverečních kilometrů pouště. Za tu dobu pouze jedenkrát našel známku, že Země kdysi poznala civilizaci. V hlubokém údolí poblíž rovníku odhalil ruiny malého městečka podivné architektury ze zvláštního bílého kamene. Budovy se zachovaly perfektně, byť napůl pohřbené pod přesypajícím se pískem, a Trevindor při pomýšlení, že člověk přece jen nakonec zanechal jakési stopy po svém díle na planetě, která byla jeho prvním domovem, na okamžik pocítil, jak se v něm vzedmulo pochmurné potěšení.

Jenže jeho pocity nepřežily dlouho. Budovy byly ještě podivnější, než si Trevindor původně myslel, poněvadž do nich nemohl vstoupit člověk. Neměly nic, co by připomínalo okna či dveře, jejich jedinými otvory byly široké vodorovné štěrbiny nízko při zemi. Trevindor si marně namáhal hlavu pokusy představit si, jací tvorové je asi obývali. Přestože jeho pocity osamělosti narůstaly, byl rád, že obyvatelé tohoto nelidského města vymřeli dávno před jeho dobou. Neprodléval zde dlouho, poněvadž nepřátelská noc se snesla skoro až nad něho a údolí ho naplnilo ne zcela racionální tísní.

A pak náhle skutečně objevil život. Kroužil nade dnem jednoho z vyschlých oceánů, když jeho oči zachytily barevný záblesk. Na vyvýšenině, kterou přesypající se písek dosud nepohřbil, rostl tenký, nezdolný pruh trávy. Nic víc, ale i tak mu při tom pohledu vhrkly slzy do očí. Přistál, vystoupil ze stroje a opatrně našlapoval, aby nezničil ani jediné stébélko bojující o život. Něžně hladil travnatý koberec rukama, byl to všechen život, který Země nyní znala. Než odletěl, postříkal místo veškerou vodou, kterou mohl postrádat. Bylo to prázdné gesto, ale přesto ho těšilo, že je učinil.

Průzkum byl nyní téměř u konce. Trevindor se sice už dávno vzdal veškeré naděje, avšak jeho nezdolný duch ho stále nutil, aby pokračoval v letech přes tvář této planety. Nenajde klid, dokud nedokáže to, čeho se dosud jen obával. A tak se stalo, že konečně dospěl k Mistrově hrobce, matně zářící ve slunečním světle, ke němuž měla tak dlouho odepřen přístup.

Mistrova mysl procitla dříve než jeho tělo. Zatímco bezmocně ležel, neschopen být jen zvednout víčka, zaplavila ho vlna vzpomínek. Sto let měl bezpečně za sebou. Jeho hazardní pokus, nejtroufalejší ze všech, jaké kdy člověk podnikl, se zdařil! Přemohla ho nesmírná slabost a na okamžik opět ztratil vědomí.

Pak se náhle mlha znovu rozestoupila. Teď už se cítil silnější, ačkoli stále ještě příliš slabý na to, aby se dokázal pohnout. Ležel v temnotě a sbíral síly. Zauvažoval, jaký svět nalezne, až vystoupí z boku hory do denního světla. Bude schopen opět oživit své plány vš *Ale co to bylo?* Záchvat čiré hrůzy otřásl samými základy jeho mysli. Vedle něho se něco hýbalo, tady v hrobce, kde se kromě něho nic pohybovat nemělo.

Potom mu myslí zřetelně prolétla klidná a jasná myšlenka, která v něm probudila běsy hroziící, že ho zničí.

„Ničím se neznepokojuj. Přišel jsem, abych ti pomohl. Jsi v bezpečí a všechno bude v pořádku.“

Mistr byl příliš ohromený, než aby dokázal odpovědět, avšak jeho podvědomí muselo jakousi odpověď dát, poněvadž ona myšlenka se vynořila znovu.

„Všechno je dobré. Já jsem Trevindor, stejně jako ty vyhnanec na této planetě. Nehýbej se, ale pověz mi, jak ses sem dostal a z jaké civilizace pocházíš, poněvadž žádnou takovou jsem ještě nikdy nespatřil.“

A do Mistrovy mysli se opět vkradl strach a obezřelost. Co je to za tvora, že mu umí číst myšlenky, a co dělá tady v jeho tajné kouli?

Jako ozvěna mu znovu zazněla v mozku čistá a nevzrušená myšlenka, jako cinknutí zvonku.

„Ještě jednou ti říkám, že se nemusíš ničeho bát. Proč tě znepokojuje, že ti dokážu nahlédnout do mysli? Na tom přece není nic zvláštního.“

„Nic zvláštního!“ vykřikl Mistr. „Co jsi zač, proboha?“

„Člověk jako ty. Jenže tvoje civilizace musela být opravdu primitivní, když ti čtení myšlenek připadá podivné.“

V Mistrově mozku začalo svítat strašlivé podezření. Odpověď přišla dokonce ještě dříve, než dokázal vědomě zformulovat otázku.

„Určitě jsi spal déle než sto let. Svět, který jsi znal, pominul tak dávno, že si to ani neumíš představit.“

Víc už Mistr neslyšel. Znovu se nad ním rozevřela temnota a upadl do blaženého bezvědomí.

Trevindor stál mlčky vedle pohovky, na níž Mistr ležel. Naplňovalo ho radostné vzrušení, které pro tuto chvíli převažovalo nad zklamáním. Přinejmenším nebude muset čelit budoucnosti osamocen. Všechna hrůza z pocitu osamělosti, který ho tady na Zemi tak tížil na duši, v okamžiku zmizela. Už nikdy víc nikdy víc sám! Tahle myšlenka mu v mozku přímo duněla a jasně převažovala nad všemi ostatními.

Mistr se znovu pohnul a do Trevindorovy mysli se začaly vkrádat úlomky jeho myšlenek. Pomalu se mu v ní utvářel obraz světa, jak jej poznal Mistr. Trevindor z nich nejprve nedokázal nic vyčíst, ale potom, náhle, jednotlivé úlomky zapadly na svá místa a všechno bylo jasné. Projela jím vlna hrůzy při odporné vizi národa bojujícího proti jinému národu, měst rozpadajících se v plamenech a lidí umírajících v agonii. Co to bylo za svět? Copak člověk mohl poklesnout z mírumilovných dob, které znal Trevindor, tak hluboko? Sice se o takových věcech z raného úsvitu pozemské historie vyprávěly legendy, avšak člověk je nechal za sebou společně se svým dětstvím. Jistě se nikdy nemohly vrátit!

Útržky myšlenek byly nyní živější a dokonce ještě hrůzostrašnější. Byly to skutečně hrůzné doby, z nichž pocházel tenhle druhý vyhnanec – není divu, že odtamtud uprchl!

Když s bolestí v srdci sledoval přízračné obrazy procházející Mistrovým mozkiem, Trevindorovi začalo v mysli náhle svítat. Nebyl to exulant hledající útočiště před věkem hrůz. Byl to sám tvůrce této doby, který vstoupil do řeky času za jediným účelem – rozšířit nákazu do pozdějších let.

Trevindorovi začaly před očima defilovat vášně, které si nikdy neuměl ani představit: ctižádnost, touha po moci, krutost, nesnášenlivost, nenávisť. Snažil se svou mysl před nimi uzavřít, ale zjistil, že k tomu ztratil sílu. Nezvladatelný proud zla tryskal dál a pošpinil všechny úrovně jeho vědomí. S výkřikem mukčivé úzkosti Trevindor vyrazil do pouště a přetřhl pouta, jež ho svazovala s onou myslí plnou zla.

Panovała noc, velice klidná, neboť Země nyní byla příliš slabá dokonce i na to, aby dala vát větru. Všechno skrývala temnota, avšak Trevindor věděl, že temnota nedokáže utajit myšlenky oné druhé mysli, s níž se nyní musel o planetu dělit. Kdysi byl sám a neuměl si představit nic strašlivějšího. Ale

nyňi se dozvěděľ, že existují věci dokonce ještě hrůznější než osamělost.

Klid noci a záře hvězd, jež kdysi bývaly jeho přáteli, vnesla Trevindorovi do duše klid. Pomalu se obrátil a vrátil se nazpět. Kráčel ztěžka, neboť se chystal uskutečnit čin, který žádný člověk jeho druhu nikdy předtím neudělal.

Když Trevindor opět vstoupil do koule, Mistr už vstal. Možná že pochytil náznak úmyslů toho druhého, poněvadž byl velice bledý a chvěl se slabostí, která byla víc než jen tělesná. Trevindor se ze všech sil donutil ještě jednou nahlédnout do Mistrova mozku. Jeho mysl ucouvla před divokým chaosem pocitů, jež nyní probodávaly ochromující záblesky strachu. Z víru vystoupila jediná rozechvělá myšlenka.

„Co se chystáš udělat? Proč se na mě tak díváš?“

Trevindor neodpověděl, zatímco mobilizoval své odhodlání a své síly, udržoval mysl daleko od znečištění.

Zmatek v Mistrově mozku dosáhl vrcholu. Jeho narůstající strach vyvolal na okamžik v jemném Trevindorově duchu něco jako lítost a jeho vůle ochabla. Avšak poté se před ním znovu objevily obrazy zbořených a hořících měst a svou nerozhodnost potlačil. Udeřil muže před sebou vší silou svého superlidského intelektu podpořeného tisíci staletí evoluce ducha.

Mistrovu mysl zaplavila jediná myšlenka, která vymazala všechny ostatní – smrt.

Na okamžik zůstal nehybně stát s očima divoce upřenýma před sebe. Pak mu přestaly pracovat plíce, zastavil se mu dech a krev pulzující v jeho žilách, předtím tak dlouho nehybná, mu zmrzla navždy.

Aniž vydal hlásku, Mistr se skácel a zůstal bez hnutí ležet.

Trevindor se zvolna obrátil a vyšel do noci. Ticho a osamělost této planety se na něho snesly jako rubáš. Písek, jemuž se kov tak dlouho bránil, se začal přesýpat otevřeným vchodem dovnitř do Mistrovy hrobky.

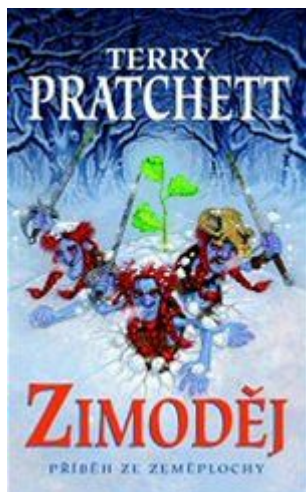
(Clarke, Arthur C.: Výprava na Zemi (Expedition to Earth), nakladatel: Baronet, hardback; 125 x 200, plánováno na květen 2007, Doporučená cena včetně DPH xxx Kč, ISBN 978-80-7214-997-1)

Arthur C. Clarke

Terry Pratchett, Zimoděj

6. června 2007

Příběh z Úžasné Zeměplochy. V devíti Tonička Bolavá porazila krutou Královnu víl. V jedenácti bojovala se starodávným zlem kradoucím těla. Ve třinácti Tonička musí čelit nové výzvě: chlapci. A chlapci mohou být trochu problém, když je vám třináct... Ale Zimoděj není doopravdy chlapec. Je to samotná zima - sníh, vichřice, rampouchy - to všechno dohromady. Když se zamiluje do Toničky, může jí udělat růže z ledu, ale jeho přirozeností jsou vánice a laviny. A chce, aby Tonička zůstala v jeho lesknoucím se zmrzlém světě. Navždy. Tonička bude potřebovat všechnu svou prohnatost, aby přežila do jara. Bude také potřebovat pomoc všech svých přátel, od mladých čarodějek až po legendární Bábi Zlopočasnou. A ještě - Svobodnej národ! Ty nejodvážnější, nejhouževnatější a nejsmradlavější piktmužiky, jací kdy byli vyhnáni ze Země víl - ať už se jí to líbí nebo ne. Vypadá to na velmi chladné období, protože jestli Tonička nepřežije do jara - jaro už nepříjde. (anotace)

Úvod

SLOVNÍK FIGLOVŠTINY UPRAVENO I PRO ÚTLOCITNĚJŠÍ POVAHY

Dílo je rozpracované slečnou Bystromilou Klíšťovou

Habouni: lidské bytosti

Velkej chlap: náčelník klanu Fíglů

Blabol: nesmysly, řečičky

Umírat: být zoufalý, např.: „Umírám touhou po šálku čaje!“

Bábrdle: stará žena

Bard: zpěvák klanu, hraje na myšdudy

Být jak veverka: být nervózní, ustaraný

Poule: oči (vypulíje, mžurkadla, nasísáky)

Bzdina: slabá osoba

Aha: záchod

U psí nohy!: všeobecné citoslovce, které může znamenat cokoliv od „Ó bohové!“ až po „Tak ted' mi ale vážně došla trpělivost a bude malér!“

Šňupnout si svého pepře: přijmout osud, který mi byl předurčen

Cítit něco ve své vodě: něco jako *cítím to v kostech*, obzvláště psychicky nadaní jedinci prý dokážou vycítit nepříjemnosti podle pohybu tekutin v těle (stará námořnická pověra)*

Kulich: velmi důležitý závazek, podpořený navíc tradicí a magií, není to pták

Kelda: matka většiny příslušníků klanu Fíglů. Fíglí děti jsou velmi malé a kelda jich má během života tisíce. Kelda je onen krk otáčející hlavou – Velkým chlapem.

Šerobylo: za šerobyly, v šerobyly, před hodně dlouhou dobou

Zpodělané: podivné, strašidelné, občas může z jakéhosi důvodu znamenat i „ovál, oválné“

Bosorbaba: čarodějka všeobecně, bez ohledu na věk

Órbosorbaba: velmi důležitá čarodějka

Kouzlování: cokoliv, co čarodějka dělá

Skrejvky: tajemství, většinou keldina, ale i všeobecně

Slop: nápoj, pohřichu převážně alkoholický

Spog: sotúrek – kožený váček, který se nosí vpředu uprostřed opasku. Fíglové v něm nosí především své poklady (či snad přesněji pokrady), nedojedené jídlo, zajímavý hmyz, užitečné kousky dřeva, šťastný prášek a podobně. Přehrabovat se důkladněji v sotúrku není zrovna nejlepší nápad.

Matlák: bezcenná osoba

Zhulený jako čibuk: jsem si jistý, že to znamená „unavený“

Odpuza: všeobecně nepříjemná osoba

Zpaprčenec: opravdu nepříjemná osoba

Běhovado: ovce (podobně búhovado – kráva, nebo íhovado – kůň), zvíře porostlé vlnou, které žere trávu a dělá „bé“. Není těžké je zaměnit za jiné druhy.

Bryndák: viz Matlák

Zvláštní mazání na ovce: ke své lítosti musím říci, že se jedná pravděpodobně owhisky pálenou načerno podomácku. Nikdo neví, co by udělala s ovci, ale říká se, že kapka mazání udělá dobře pastýřům za chladných zimních nocí a Fíglům jakékoliv množství kdykoliv. Doma ji ale vyrobit nezkoušejte.

Jemináku, jejdamáku: všeobecné zvolání Fíglů v tísní

Bědoš: výkřik nejvyššího smutku a zoufalství

Pechden: nešťastný den

Uchál: škvor

Spárka: najdeme ji jen v opravdu velkých fíglích pahorcích, v horách, kde je dost vody na to, aby umožnila pravidelné koupání. Je to něco jako sauna. Fíglové na Křídě mají sklony spoléhat na skutečnost, že na sebe člověk může nacytat jen jistou vrstvu špíny a prachu, ale jakmile to překročí určitou mez, začne z něj špína opadávat sama od sebe.

* Pozn. překl.: *Zůstává tady ovšem jedna záhada, a sice ta, podle jaké tekutiny v těle to odhadoval Yan Habáně.*

KAPITOLA 1

Velký sníh

Když bouře přišla, dopadla na hory jako kladivo. Žádné nebe by nedokázalo udržet takové množství sněhu, a protože by to žádné nebe nedokázalo, spadl. Spadl jako neprostupná bílá stěna.

Tam, kde byl ještě před několika hodinami prastarý malý vršek pokrytý chomáčem zakrslých ostnatých stromů a keřů, se teď tyčil sněhový pahorek. Vloni touhle dobou už tu kvetlo několik uspěchaných petrklíčů, ale letos tady byl jen sníh.

Část sněhu se najednou pohnula. Ze sněhové roviny se nadzvedl kus sněhu o velikosti jablka a kolem něj se na všech stranách kouřilo. Ruka, ne větší než králíčí tlapka, se snažila kouř rozehnat.

Pak se objevila velmi malá, ale také velmi rozzuřená modrá tvář. Ta samozřejmě patřila k hlavě, na níž pořád ještě balancoval zmíněný kus sněhu, a hlava se teď rozhlížela po najednou bílé pustině.

„Ale do psí nohy!“ zahuhlala. „No očili jste to?“

Tak totok má na svědomí Zimoděj. Řeknu vám, to je fakt ksindl, kterej nepovažuje ‚nae‘ za odpověď!“

Kolem se začaly zvedat další kousky sněhu. Pod nimi se objevily další hlavy.

„Ach jámináku! Bědoš, bědoš, bědoš!“ zakvílela jedna z nich. „Tak už tu velikou malou bosorbabu zasejc našel!“

První hlava se obrátila k téhle hlavě a nadhodila:

„PoTapanej Vildo, to seš ty?“

„Jo, Robe?“

„Neřek jsem ti už kolikrát, abys už jednou nechal toho věčného bědošování?“

„Jo, řek jsi mi to, Velkej chlape,“ odpověděla hlava oslovená jako Poťapaný Vilda.

„Tak proč už to zasejc říkáš?“

„Promiň, Robe, to mi enom tak jaksi uklouzlo.“

„Je to tak deprimující!“

„Promiň, Robe.“

Rob Kterýten si povzdechl. „Ale strachuju se, že máš teďkom recht, Vildo. Kdo vartuje důle na farmě?“

„Malej nebezpečnej Flok, Roby!“

Rob zvedl pohled k mrakům, které byly tak přeplněny sněhem, že skoro táhly břicha po zemi.

„Tož ajto,“ přikývl a znovu si povzdechl. „Přišel čas pro heroja.“

Pak se ztratil ze zorného pole a jeho kus sněhu hladce zapadl na původní místo. Rob pak sklouzl do středu figlího pahorku.

Uvnitř byl nečekaně velký prostor, takže uprostřed by semohl středněvelký člověk celkem pohodlně narovnat. Ale hned nato by se ohnul v půli, protože by ho postihl záchvat kašle z kouře, který stoupal ke stropu z otevřeného ohně a unikal otvorem právě ve

středu klenby.

Všude po obvodu dutiny byly galeriím podobné římsy a každá z nich byla přeplněna Fígly. Obvykle tady býval děsivý hluk, ale teď tu bylo téměř zkrušující ticho.

Rob Kterýten přešel k ohni, kde čekala jeho žena, kelda Žanina. Vstala a postavila se rovně a pyšně, jak to má u keldy být, ale když došel až k ní, měl dojem, že plakala. Objal ji kolem ramen.

„No jo, takže asi pochopujete, co se činí,“ obrátil se k modrému a červenému publiku, které k němu upíralo pozornost. „Toto není obyčejná sněžná buřina. Zimoděj našel malou velikou bosorbabu – no tak, uklidněte se!“

Počkal, až utichly výkřiky a chřestění mečů, a pak pokračoval:

„Nemůžeme kvůli ní bojovat se Zimodějem! To je její řemeslo, její hrnek čaje. Ten jí nikdo z nás pořádně nemůže! Tutou cestou musí jít sama! Ale bosorbaba všech bosorbab nás posílá po jinačí cestě! Ta naša je temná a nebezpečná!“

Zazněl nadšený křik a hlahol. Když řekneme, že tahle perspektiva se Fíglům velmi zamlouvala, budeme skutečně zdrženliví.

„Výborně!“ přikývl spokojeně Rob. „A já včil vyrazím do světa a dovedu žampióna!“

Po těch slovech se podzemím rozlehla salva smíchu a Yan Habáně, největší z Fíglů, vykřikl: „No tak to bude akurát! Budeme mět tak tak chvilku mu naservírovat pár lekcí v rytířování! Dyť zatím není nic než jedna velká nicka!“

„Ale bude dělat hrdinu, žampióna, velikej malej bosorbabě a hotovo,“ přeruší ho Rob ostře. „A včilkaj do makačky! Všichni do křidovej díry, všeci! Vyhrabte mně d'úru do Podsvětí!“

Musí to být Zimoděj, pomyslela si Tonička Bolavá, když stála v promrzlém domě před svým otcem. Cítla ho tam venku. Tohle počasí by nebylo normální ani v polovině zimy a teď už bylo jaro. Byla to výzva.

Nebo to možná byla jen hra. Se Zimodějem se to nedalo tak jednoduše říci.

Jenže ona to nemohla být hra, protože umírala jehňata. Je mi jen třináct a můj otec, a spousta lidí mnohem starších, než jsem já, chce, abych s tím něco udělala. A já to nedokážu. Zimoděj mě znovu našel.

Je tady a já jsem příliš slabá.

Bylo by to jednodušší, kdyby mě nutili, nebo křičeli, ale ne, oni prosí. Otcova tvář zešedivěla strachem a prosí. *Můj otec mě prosí.*

Ale ne, teď dokonce smeká klobouk. On *smeká klobouk*, když se mnou chce promluvit!

Oni si myslí, že kouzla přicházejí jen tak, když lusknou prsty! Ale když to teď pro ně nemůžu udělat, k čemu jsem pak dobrá? Nemůžu jim ukázat, žemám strach. Čarodějkám není dovoleno mít strach.

A přitom je to moje vina. Já to začala. Já to taky musím ukončit.

Pan Bolavý si odkašlal.

„...víš, hm, nemohla bys to třeba... nějak odčarovat, hm... nebo co já vím... tak něco? Kvůli nám...?“

Všechno v místnosti bylo šedivé, protože světlo, které pronikalo dovnitř, bylo filtrováno sněhem. Nikdo neplýtl časem na to, aby tu hroznou věc od domů odklízeli a odhazovali ze střech. Každé osoby, která by udržela lopatu, bylo zapotřebí jinde, a přece jich stále nebylo dost. A přitom skoro všichni pracovali celé noci, hlídali jednoroční ovce a pokoušeli se udržovat nová telata v bezpečí... v temnotě, ve sněhu...

V *jejím* sněhu. To poselství bylo určeno jí. Byla to výzva. Přivolání.

„Dobře,“ přikývla. „Uvidím, co se s tím dá dělat.“

„To jsi hodná,“ řekl otec a usmál se úlevou.

Ne, nejsem hodná, pomyslela si Tonička. Já to na nás přivolala.

„Bude třeba rozdělat nahoře u stájí velký oheň,“ řekla nahlas. „Ale myslím opravdu velký oheň, rozumíte?“

Udělejte ho ze všeho, co hoří, a pak ho musíte udržovat. Oheň bude chtít uhasnout, ale vy ho musíte udržovat. Přikládejte na něj, ať se děje, co se děje.

Oheň nesmí uhasnout!

Dala si pozor, aby její „nesmí!“ bylo hlasité a vystrašilo je. Nechtěla, aby jim myšlenky odbíhaly stranou.

Přehodila přes sebe těžký plášť z hnědé bavlny, který jí ušila Slečna Velezradná, a vzala si z věšáku na vnitřní straně venkovních dveří svůj špičatý klobouk.

Lidé, kteří se shromáždili v kuchyni, tiše zabručeli a někteří o krok ustoupili. Chceme teď čarodějkou, potřebujeme teď čarodějkou, ale – raději teď pro jistotu o krok couvneme.

To byla ona magie špičatého klobouku. To bylo to, čemu Slečna Velezradná říkala „bimbo“.

Tonička Bolavá vyšla do úzké uličky, která byla proházena na sněhem zasypaném dvoře, návějem dvakrát vyššími než výška dospělého člověka. Vysoko navátý sníh alespoň všechno chránil před nejhorším větrem, který řezal jako nůž.

Cesta byla proházena až ke stáji, ale byla to strašlivá práce. Když leží přes čtyři metry sněhu, jak ho můžete odházet? Kam ho odházíte?

Čekala u kůlny na vozy, zatímco muži spravovali sněhové břehy a čistili cestičku. Byli k smrti unavení, protože už kopali a házeli celé hodiny.

Důležité teď bylo – Jenže ono teď bylo důležitých tolik věcí. Bylo důležité vypadat jako někdo, kdo je klidný a plný sebedůvěry,

bylo důležité udržovat si čistou mysl, bylo důležité nedat najevo svůj strach, který je tak silný, že máte obavy, abyste se z toho nepočurali...

Natáhla ruku, zachytila jednu sněhovou vločku a zblízka si ji prohlédla. Nebyla to nějaká obyčejná vločka, ó ne. Tahle byla ošklivá. Vysmívala se jí. Teď ho dokázala nenávidět. Nikdy předtím k němu nenávisť necítila. Ale on zabíjel jehňata.

Otrásla se a přitáhla si plášť.

„Rozhodla jsem se udělat –“ zachraptěla vyschlými ústy a dech jí unikal ze rtů v podobě šedivých obláčků. Odkáslala si a začala znovu. „Rozhodla jsem se udělat tohle. Jestliže je tady nějaká cena, rozhodla jsem se zaplatit. Jestliže tou cenou je má smrt, pak jsem se rozhodla, že zemřu. Ať už pak půjdu kamkoliv, rozhodla jsem se jít. Tak jsem se rozhodla. To jsem se rozhodla udělat.“

Nebylo to pronesené zaklínadlo, ta slova jí zněla jen v hlavě, ale pokud nefungují zaklínadla, která máte ve své mysli, nepřinutíte je fungovat nikdy. Tonička se ještě lépe zabalila do pláště, aby se chránila před větrem, který po ní sekal ze všech stran, a nepřítomně pozorovala, jak muži nosí slámu a dřevo.

Oheň se rozhořival pomalu, jako kdyby měl strach ukázat nějaké nadšení.

Tohle už přece dělala předtím, je to tak? Alespoň tucetkrát. Ten trik nebyl tak těžký, když jste ho měli zažitý, ale dělávala ho, když měla dost času si všechno promyslet, uspořádat si myšlenky a – to především – nedělala ho nikdy s ničím větším, než byl oheň v kuchyni, když si potřebovala ohřát nohy. Teoreticky by to mělo být stejně jednoduché i s velkým ohněm a plání plnou sněhu, není to tak?

„Co to bylo, to o tom rozhodnutí?“ řekl otec. Zapomněla, jak skvělý má sluch.

„To je... věc čarodějek,“ odpověděla a pokoušela se mu nedívat do tváře. „Takže když to... nepůjde, je to jen moje vina a nikoho jiného.“ A tohle je má vina, dodala sama pro sebe. Je to nefér, ale nikdo neřikal, že to fér bude.

Otcova ruka ji uchopila za bradu a opatrně jí otočila hlavu. Jak měkké má ruce, pomyslela si Tonička. Jsou to ruce velkého muže, a přitom jemné jako ruce dítěte, to kvůli tuku z ovčího rouna.

„Neměli jsme to po tobě chtít, vid'...“ řekl.

Ale ano, je v pořádku, že jste mě o to požádali, pomyslela si Tonička. Kvůli tomu příšernému sněhu umírají jehňata. A já

jsem měla říci ne, měla jsem říci, já ještě nejsem tak dobrá. Jenže pod tím příšerným sněhem umírají jehňata!

Její Druhé myšlenky jí říkaly: Ale vždyť tady budou další jehňata!

Jenže to nebudou tahle jehňata, že ne? A ta umírají proto, že jsem poslechla své nohy a tančila jsem se Zimodějem.

„Já to dokážu,“ řekla.

Otec jí pozvedl hlavu a zadíval se jí do očí.

„Jse si jistá, džigit?“ řekl. To byla přezdívka, kterou dala Toničke její babička – babička Bolavá, která nikdy, ani v tom nejhorším sněhu, neztratila jedinou ovci. Otec tu přezdívku nikdy předtím nepoužil. Proč ho napadla právě teď?

„Ano,“ odsunula jeho ruku, a podívala se jinam, jinak by se vzápětí dala do pláče.

„Já... mamince jsem to zatím neřekl,“ pokračoval otec velmi pomalu, jako kdyby ta slova vyžadovala nesmírnou opatrnost, „ale nemůžu najít tvého bratra.“

Myslím, že se snaží pomoci. Trvalín Švindl mi říkal, že ho viděl někam jít s tou jeho malou lopatkou.

Hm... věřím, že je v pořádku, ale... kdybys ho někde potkala... dohlídni na něj, ano? Má na sobě svůj červený kabát.“

Když se mu dívala do téhle tváře, která neměla žádný výraz, lámalo jí to srdce. Malý Čest'a, kterému už bylo skoro sedm let, vždycky běhal za dospělými, v poslední době za mužskými, vždycky chtěl být jedním z nich, vždycky se snažil pomáhat... jak snadno se taková malá postavíčka přehlédne... Snih pořád ještě padal jako hustá bílá stěna. Děsivě pokřivené vločky se bělaly otcí na ramenou. Právě tyhle maličkosti si pamatujete, když se vám pod nohama propadne svět a vy se řítíte –

To nebylo jen nefér, to bylo... kruté.

Pamatuj na ten klobouk, který máš na hlavě!

Pamatuj na tu práci, kterou máš před sebou! Rovnováha!

Rovnováha je to důležité! Udržuj rovnováhu uprostřed, udržuj rovnováhu...

Tonička natáhla zkrhlé ruce k ohni.

„Pamatujte si, nesmíte oheň nechat vyhasnout,“ obrátila se k otci.

„Poslal jsem je, aby sebrali všechno dřevo, které najdou,“ odpověděl. „Řekl jsem jim, aby taky donesli všechno uhlí z kovárnů. Z nedostatku paliva rozhodně nevyhasne, to ti slibuju!“

Plameny poskakovaly a nakláněly se k Toniččiným rukám.

Ten trik byl v tom, ten trik, ten trik... byl v tom, nastrádat někde blízko spoustu tepla, připojit se k němu a pak... se vyvážit. Udržovat rovnováhu a zapomenout na všechno ostatní.

„Já půjdu s –“ začal otec.

„Ne! Hlídej oheň,“ vykřikla Tonička až příliš hlasitě, protože byla zoufalá strachem. „Budete dělat, co řeknu!“

Dneska nejsem tvoje dcera! křičely její myšlenky.

Jsem tvoje čarodějka! To já chráním tebe!

Otočila se dřív, než si stačil všimnout její tváře, a rozeběhla se sněhovou uličkou, která byla prohrabána k dolní stáji. Snih tady byl udupán do hrbolaté, kluzké cesty. Byla pokryta čerstvým sněhem a o to víc klouzala. Vyčerpaní muži s lopatami se raději přitiskli do sněžných stěn po stranách uličky, aby jí nepřekáželi v cestě.

Došla až k širšímu prostoru, kde ostatní ovčáci zápasili se sněhovou stěnou. Kolem ležely kusy sněhu.

„Přestaňte! Vraťte se!“ křičel její hlas, zatímco její nitro plakalo.

Poslechli ji rychle. Ústa, která vydávala ty příkazy, za sebou měla špičatý klobouk. S tím se člověk nehádá.

Pamatuj na horko, na to horko, pamatuj na to vedro, rovnováhu, udržovat rovnováhu...

Bylo to čarování, které mělo zranit až do kosti.

Žádné hračky, žádné kouzelné hůlky, žádné bimbo, žádná hlavologie, žádné triky. Důležité bylo jediné to, jak jste dobří.

Někdy ale musí člověk ošálit sám sebe. Nebyla ani Letní dáma a nebyla ani Bábi Zlopočasná. Potřebovala si zajistit veškerou pomoc, kterou mohla získat.

Vytáhla z kapsy malého stříbrného koníka. Byl umaštěný a místy začernalý. Už několik dní ho chtěla vyčistit, ale nebyl na to čas, nebyl čas...!

Jako rytíř, který si spouští hledí, si medailon pověsila na krk.

Měla víc cvičit. Měla víc poslouchat lidi. Měla víc poslouchat sama sebe. Zhluboka se nadechla a upažila ruce s dlaněmi obrácenými nahoru. Na pravé ruce jí bile zasvítily jizva.

„Hrom po mé pravici,“ řekla. „Blesk po mé levici.

Oheň za mnou, mráz přede mnou.“

Pak vykročila kupředu a zastavila se jen několik centimetrů před sněhovou stěnou. Cítila její chlad, vnímala, jak z ní vysává teplo. Dobrá, staň se, co se má stát. Několikrát se zhluboka nadechla. Takhle jsem se rozhodla...

„Mráz ohni,“ zašeptala.

Oheň na dvoře zbělel a rozeřval se jako rozdmýchaná kovářská výheň.

Sněžná stěna zapraskala, s výbuchem se proměnila v páru a vyhodila k nebi kusy sněhu. Tonička pomalu kráčela kupředu. Sníh před jejíma rukama mizel jako mlha na slunci. Tál v jejím teple, měnil se v tunel v hlubokých návějích, prchal před ní a zmítal se kolem v oblacích studené páry.

Ano! Zoufale se usmála. Byla to pravda. Když dokážete najít dokonalý střed, když dokážete dokonale připravit svou mysl, dokážete vytvořit rovnováhu.

Přesně ve středu houpačky je místo, které se nikdy nepohne...

Boty jí začvachtaly v teplé vodě. Pod sněhem byla svěží zelená tráva, protože ta děsivá sněžná bouře se letos přihnala tak pozdě. Šla dál a mířila směrem, kde stály sněhem zasypané přístřešky pro jehňata.

Její otec zíral do ohně, jehož do běla rozpálený střed vysílal k nebi vysoké plameny, které požíraly palivo, jako když je žene vichřice. Před jeho očima se začalo měnit v šedý popel...

Tonička proudila kolem nohou voda.

Dobře! Ale na to nesmí myslet. Udržuj rovnováhu!

Víc tepla! Mráz ohni!

Uslyšela zabečení.

Ovce mohou žít pod sněhem, tedy alespoň nějakou chvíli. Ale babička Bolavá vždycky říkala, že když bohové tvořili ovce, museli si zapomenout mozek v tom druhém kabátě. Když se vyděsí, a ovce k tomu nikdy nemají příliš daleko, ušlapou svá vlastní jehňata.

Teď už se objevily ovce s jehňaty. Zvířata byla celá zmatená, z těl jim stoupala pára, a jak kolem nich tál sníh, vypadala jako nějaké sochy, které po sobě zanechal sníh.

Tonička šla dál, pohled upírala přímo před sebe a jen vzdáleně si uvědomovala vzrušené výkřiky mužů někde za svými zády. Šli za ní, vytahovali ovce, chovali jehňata...

Otec křičel na ostatní muže. Několik jich rozbíjelo vůz a přihazovalo získané dřevo do plamenů. Další přinášeli z domu nábytek. Kola, stůl, balíky sena, židle – oheň si vzal všechno, pohltil to a s řevem se dožadoval dalšího. A nic víc nebylo.

Žádný červený kabátek. Nikde nevidí červený kabátek! Rovnováhu, rovnováhu. Tonička pomalu kráčela dál a kolem ní proudila voda a ovce. Klenba tunelu se se šploucháním zřítíla. Nevšímal si toho.

Otvorem se dovnitř sypaly nové sněhové vločky a odpařovaly se v obláčcích páry. Ani toho si nevšímal.

A najednou tam vpředu zachytila záblesk červeně.

Mráz ohni!

Sníh prchal. Pak ho uviděla. Zvedla ho, přitiskla ho k sobě a předala mu něco ze svého tepla. Ucítila, jak se pohnul, a zašeptal: „Vážila aspoň dvacet kilo! Aspoň dvacet kilo!“

Rozkašlal se a otevřel oči. Se slzami, které jí proudily po tvářích jako roztálý sníh, se rozeběhla k nejbližšímu ovčákovi a vhodila mu chlapce do náručí.

„Odes ho jeho matce! A běž hned!“ Muž přitiskl chlapce k sobě a rozeběhl se, vyděšen její divokostí.

Dnes byla jejich čarodějka!

Tonička se obrátila zpět. Bylo třeba zachránit další jehňata.

Otec hodil do strádajících plamenů svůj kabát. Oheň na okamžik vzplál, ale pak zmizel ve vrstvě šedého popela. Ostatní byli připraveni, chytili otce v okamžiku, kdy se chtěl vrhnout za svým kabátem, a křičícího a kopajícího ho odtáhli do bezpečí.

Balvany křemene, kterými byl vydlážděn dvůr, tekly a slévaly se jako máslo na pánvi. Hmota ještě chvilku bublala, ale pak začala chladnout a tuhnout.

Oheň vyhasl.

Tonička Bolavá zvedla hlavu a podívala se Zimodějovi přímo do očí.

Nahoře, na střeše kůlny, kam se uklízely vozy, řekl slabý hlásek, který patřil Malému nebezpečnému Flokovi: „A do psí nohy!“

To všechno se zatím ještě nestalo. Možná, že se to ani nikdy nestane. Budoucnost je vždycky trochu nejistá. Každá maličkost, jako pád sněhové vločky, nebo to, když upustíte jinou lžici, ji může vyslat úplně jinou cestou. Nebo taky ne.

Ale všechno to začalo minulého roku na podzim, toho dne s kočkou.

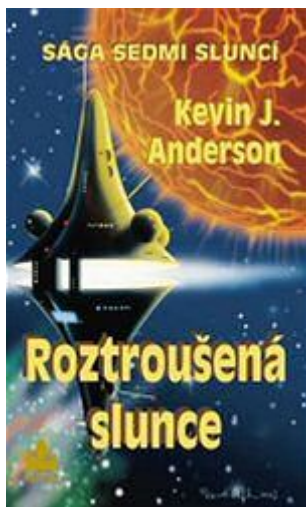
(Pratchett, Terry: Zimoděj (Wintersmith), nakladatel: Talpress, překlad: Jan Kantůrek, obálka: Paul Kidby, cca 400 stran; paperback; 105 x 175, 199 Kč, ISBN: 978-80-7197-318-8)

Terry Pratchett

Kevin J. Anderson, Roztroušená slunce

13. června 2007

Válka mezi zneprátenými rasami stále zuří a proměňuje slunce na vyhaslé skořápky. Tohoto osudu se dočká i jedno ze sluncí patřících Ildrianské říši. A její obyvatelé, místo aby se chránili, zapojují se do krvavé občanské války a lidstvo se dělí do mnoha zneprátených frakcí. Podaří se ildrianům a lidem znovu se spojit proti nepříteli, který je chce vyhubit? Nový vládce říše Jora'h musí potlačit povstání svého nepřítelů bratra dříve, než nepřítel zničí i to, co z jeho říše zbývá. V obklíčení ze všech stran posílá svou milovanou napůl lidskou dceru na zoufalou misi, jež by měla konečně zajistit mír.

Kevin J. Anderson je českým čtenářem, stejně jako čtenářům v dalších nejméně 30 zemích, dostatečně znám a není třeba jej zvlášť představovat. Připomeňme jen to základní: narozen 27.4.1962 v malém městě ve Wisconsinu, od mládí se pokouší psát ale skutečně se prosadí až ve svých pětadvaceti letech. Mezi jeho nejznámější díla patří Hvězdné války a u nás dobře známá Akta X. Společně se synem Franka Herberta Brianem se pustil do rozsáhlého a velmi populárního projektu pokračování ságy Duna, který stále vychází a neztrácí své čtenáře, spíše naopak. Sám pak v roce 2002 zahájil další monumentální dílo – Ságu sedmi sluncí jejíž čtvrtou část právě držíte v rukou.

K.J. Anderson je vášnivý cestovatel – turista, mimo jiné vystoupil na Mount Whitney, prošel pralesy Amazonie, ale také se seznámil například s vojenskými a průmyslovými komplexy na Cape Canarecal a v Los Alamos.

DOSAVADNÍ DĚJ

Poté, co nepřátelští hydrogové napadli prastarý světoles na Theronu, začali lidští osadníci bojovat o to, aby zachránili, co se dalo. Zelení kněží, telepaticky propojení se světostromy, byli psychicky otřeseni, mnoho dobrovolníků z jejich řad sloužících v Obranných silách Země (OSZ) opustilo své posty a vrátili se domů na pomoc poničenému lesu.

Následně hydrogové obrátili svou nenávist proti faerům, ohnivé rase žijící v nitrech hvězd. Zatímco hydrogové a faerové začali bojovat mezi planetami a hvězdami, král Petr a královna Estarra ze svého paláce na Zemi oznámili zahájení významné vojenské ofenzivy: OSZ svrhnou další Klikisské pochodně – nesmírně ničivé zbraně způsobující implozi obřích plyných planet – které ostatně celou hydroskou válku mimoděk odstartovaly, když byly poprvé testovány. OSZ také zahájí budování flotily lodí řízených novými vojenskými compy, kteří po vzoru ildiranského válečného hrdiny adara Kori'nhu povedou sebezníčiující útoky na kulovité hydroské bitevníky. Král Petr tuto zprávu sděloval, nenápadně sledován

prezidentem Basilem Wenceslasem číhající na každou Petrovu chybu.

Svržením první nové Klikisské pochodně byla pověřena Tasia Tamblynová, Tulačka sloužící v OSZ. Nevěděla, že přímo v jádru plyného obra zvoleného za cíl útoku, v krystalickém hydroském městě, je uvězněn její přítel Robb Brindle společně s hrstkou dalších lidských zajatců. Tam se také s Robbem setkal DD, přátelský compo vězněný hrozivými klikisskými roboty. Těsně předtím, než Tasiina pochodeň zažehla oblaka, hydrogové plynou planetu evakuovali a klikisští roboti i DD spěšně odlétli.

Mezitím se Tasiin bratr Jess, poté co jeho loď byla zničena hydrogy, ocitl na pusté a izolované vodní planetě. Wentalové, podivné vodní entity, které přepravoval, pronikli tkáněmi jeho těla, aby ho uchovali při životě. S pomocí wentalů postavil Jess podivuhodnou loď a opustil planetu, aby vyhledal svou ztracenou lásku Cescu Peroniovou, Mluvíč tuláckých klanů.

Do hlavního sídla Tuláků, kde Cesca bojuje o zachování jednoty klanů, přinesl zvěd Nikko Chan Tylar důkaz, že OSZ přepadá tulácké nákladní loď, aby je oloupila o náklad paliva pro mezihvězdný pohon (ekti) a pak je zničila. Tuláci, rozrušení takovýmto pirátským, okamžitě zastavili veškerý obchod se Zemskou hanzovní ligou. Cesca Hanze předložila ultimátum: žádné další palivo pro Zemi, dokud nebudou vypátráni a potrestáni viníci.

Sami Tuláci přitom zadržovali několik zajatců z OSZ, mužů a žen zachráněných po nedávné bitvě v prstencích Osquivelu. Jeden z nich, Patrick Fitzpatrick III., rozmazlený mladík z aristokratické rodiny, byl obzvlášť nespokojený navzdory flirtu se Zhett Kellumovou, krásnou dcerou Dela Kelluma, vůdce klanu a majitele osquivelských loděnic. Kellumovi lidé zachránili také vojenské compy OSZ a přeprogramovali je na ochotné a pilné pomocníky.

Hanza snažící se nalézt způsob interstelární přepravy nevyžadující ekty vyslala tým průzkumníků s cílem probádat "portály" – pradávny mimozemský systém spojující opuštěné planety. Jedním z těchto průzkumníků byl nebojácny zvěd jménem Davlin Lotze. Souřadnice planet byly stále záhadou a mnoho cílových stanic skrývalo neočekávaná nebezpečí.

V naději, že se vymaní ze závislosti na tuláckém ekty, spustila Hanza vlastní zařízení na těžbu ekty u obří plyné planety Qronhy 3, kde v osudové srážce s hydrogy padl adar Kori'nh. Tento hanzovní těžer řídil Sullivan Gold, doprovázený zeleným knězem Kolkerem. Sullivanovi lidé získali slušné množství suroviny, než se objevila skupina ildiranských bitevníků, kterou k planetě vedl stejný úmysl – těžba ekty. Sullivanovi se podařilo uzavřít s Ildirany křehké příměří, načež oba těžery křižovaly oblaka, neustále na stráži před případným návratem hydrogů.

Nový ildiranský Mág-imperátor Jora'h, vnitřně rozervaný poznáním neočekávaných intrik čerstvě získaným prostřednictvím *thismatu*, pohřbil svého otce, který si sám vzal život jedem. Také ildiranské Impérium bylo hydroskou válkou zasaženo a zásoby ekty se rychle tenčily. Mezitím se v ošetřovně Hranolového paláce probudil Jora'hův bratr, místodržící Rusa'h, který byl od okamžiku hydroského útoku na svou planetu Hyrillku ponořen v subthismatickém spánku. Jeho osobnost se dramaticky změnila. Rusa'h tvrdil, že měl během komatu intenzivní vize. Zneklidněný Jora'h vyslal svého zraněného bratra v doprovodu Prvního následníka Thor'ha zpět na Hyrillku, aby zničenou planetu obnovili společně s Pery'hem, nastávajícím hyrillským místodržícím.

Přestože zachmuřený dobroský místodržící Udru'h vzdal novému Mágu-imperátorovi hold, Jora'h mu nemohl odpustit, že po celá léta tajně podroboval jeho milovanou zelenou kněžku Niru genetickým pokusům. Nira, kterou Jora'h pokládal za mrtvou, porodila Jora'hovu dceru, mišenku Osira'h, do níž dobroský místodržící vkládal naděje na záchranu ildiranského Impéria díky jejím mimořádným telepatickým schopnostem. Nira však žila, ukrytá na opuštěném ostrově, kde ji Mág-imperátor nikdy nemohl najít.

Lidský vědec Anton Colicos na jedné ze vzdálených ildiranských kolonií studoval *Ságu sedmi sluncí*, doprovázen svým přítelem a učitelem, dějpravcem Vao'shem. Zůstali společně se základní osádkou v Marathě Primě, měště zakrytém kopulí na temné straně planety, zatímco pracovní čtyři klikiských robotů stavěly sesterské město na opačné polokouli. Ildirané objevili podivnou síť tunelů, nedokázali však přijít na to, kdo je zbudoval. Jednoho večera se ve chvíli, kdy Anton s Vao'shem vyprávěli příběhy, ozvala z podzemních prostorů skrývajících generátory exploze, světla zhasla a město zůstalo bez energie. Šlo o jasnou sabotáž. Základní osádka, připravená o energii nutnou k přežití, se rozhodla přepravit do sesterského města na opačné polokouli. Poté, co se spojili s klikiskými roboty a vysvětlili jim svou tísnivou situaci, nastoupili do tří kluzáků – z nichž dva explodovaly. Další sabotáž! Antonovi, Vao'shovi a několika dalším se podařilo bezpečně opustit plavidlo, zůstali však odkázáni sami na sebe. Zamířili temnotou směrem k domnělému bezpečí mezi klikiskými roboty, v Antonovi však hlodalo podezření.

Klikisští roboti už dávno tajně připravovali zničení lidí i Ildiranů. Robot Sirix vláčel zajatého compa DD z jednoho místa na druhé a probouzel skupiny hibernovaných klikiských robotů, kteří v té chvíli již byli k DDho zděšení téměř všichni připraveni k útoku.

Když se klikiský robot objevil v Hranolovém paláci a žádal podrobnosti o genetickém projektu na Dobrosu, Jora'h mu odmítl cokoli sdělit. Pak Mág-imperátor způsobil pozdvižení, když odcestoval na Dobros, aby se setkal se svou dcerou a navštívil Niřin hrob. Ildirané byli znepokojeni skutečností, že jejich vůdce jedná v rozporu se zavedenou tradicí a opustil palác. Jora'h však šel ještě dále, když si za svého osobního strážce, na místo, které v minulosti vždy zastávali muži, zvolil svou dceru Yazra'h.

Hanza, zoufale se snažící expandovat i za nepříznivých podmínek, povzbuzovala své občany, aby sbalili svůj majetek, odcestovali skrze obnovené klikiské portály na panenské planety a osídlili je. Jedním z prvních byl nenapravitelný snílek Jan Covitz a jeho čtrnáctiletá dcera Orli. Obchodnice Rlinda Kettová a její oblíbený exmanžel Branson "BeBob" Roberts svázeli osadníky k nejbližším portálům, kde byli následně přiřazováni na nově kolonizované planety. Orli a její otec odcestovali se svou skupinou na klikiskou planetu Corribus, kde začali svůj nový život.

Davlin Lotze se po mnoha riskantních výpravách skrze portály tajně vloudil do pokojů prezidenta Wenceslase a oznámil mu, že si přeje odejít na odpočinek na poklidnou planetu. Přestože se válka s hydrogy vyvíjela nepříznivě, prezident nemohl odmítnout Davlinův požadavek, a tak ho poslal Rlindinou lodí na ospalou kolonii Crennu. Prezidenta, frustrovaného průběhem války, vyčerpaného vzdorovitostí krále Petra a zklamaného chováním prince Daniela (potenciálního Petrova nástupce), doslova rozzuřilo nesmyslné embargo, které Tuláci uvalili na obchod s ekti. Rozhodl se

použít Tuláky jako obětní beránky a soustředit na ně hněv veřejnosti. Sešel se proto s generálem Lyanem, velitelem OSZ, aby s ním probral postup proti vzpurným klanům.

Ve stejnou dobu dorazil do Rendezvous Jess Tamblyn, podivně proměněný. Jess, jehož mnoho Tuláků považovalo za mrtvého, už nebyl zcela člověk – jeho tělo jiskřilo wentalskou energií, takže se nesměl dotknout jiných lidí, jinak by je zabil výboj. Cesca, která ho stále milovala, mohla stěží uvěřit tomu, že jsou opět spolu, a přesto musí zůstat odděleni. Jess pověděl Tulákům, jak objevil wentaly, pradávne nepřátele hydrogů, a požádal o dobrovolníky, "nosiče vody", aby mu pomohli rozšířit wentaly na další vodní planety, kde by mohli zesílit a připravit se k boji s nepřítelem. Přihlásila se skupina ctizádníků pilotů včetně Nikka Chana Tylara. Jess, oddaný svému novému poslání, navštívil osamělou kometu, na které si kdysi s Cescou dali romantické dostaveníčko, a oživil ji wentalskou esencí.

Mezitím se Cesca rozhodla pomoci poničeným lesům na Theronu a vyslala tam své Tuláky. Kdysi byla zasnoubená s vládcem planety a cítila se povinována pomoci jejím obyvatelům, protože Hanza se k tomu neměla. Tuláčtí inženýři se ujali opravy stromových měst a obnovy světolesa. Na Zemi si velvyslankyně Theronu Sarein uvědomila, že ona je další v nástupnické linii, a prezident Wenceslas, dychtící proměnit tuto skutečnost v další výhodu pro sebe, vyslal svou věrnou spojenkyni Sarein, aby se chopila své role. Sotva dorazila ke spálené pustině, v níž se proměnil její bývalý domov, udělalo se jí zle, ještě více ji však rozrušilo, když uprostřed poničeného lesa spatřila pracující Tuláky!

Prezident Wenceslas nařídil OSZ, aby "uštědřily lekci" vybraným tuláckým cílům. Navzdory důraznému nesouhlasu krále Petra generál Lyan naplánoval rychlý útok na tulácké překladiště Hurikán. Lodě OSZ stanicí obklíčily, přítomné Tuláky zajaly a pak překladiště zničily. Nikko Chan Tylar, převážející wentalskou vodu k jejímu cíli, byl svědkem celého útoku a okamžitě varoval všechny Tuláky včetně týmu pracujícího na obnově Theronu. Mluvící Cesca Peroniová rozhněvaně obvinila Sarein a Hanzu z rozdmýchávání konfliktu, načež spěšně odlétla, aby se osobně setkala s prezidentem Wenceslasem.

V tuláckých loděnicích u Osquivelu si Patrick Fitzpatrick stále odmítal přiznat, že se zamiloval do Zhett Kellumové. Zajatci OSZ nepřestávali přemýšlet o útěku, když se však jeden z nich pokusil odletět v ukradené lodi, tragicky zahynul. Po této události se napětí mezi Tuláky a vojáky OSZ ještě zvýšilo.

Při zkoumání trosk opuštěných na bojišti mezi prstenci objevila Zhett se svým otcem něco doposud nevídaného – neporušenou hydroskou loď. V naději, že její analýza napoví, jak porazit nepřítele, povolali Tuláci geniálního inženýra Kotta Okiaha, aby hydroskou kouli studoval. Kotto dokázal plavidlo otevřít a okamžitě zjistil, že hydroská technologie má mnoho společného s klikiskými portály.

Když se Davlin Lotze začal zabydlovat ve své kolonii, spatřil hydroské kulovité lodě letící oblohou. Hydrogové nezaútočili, přestože se zdálo, jako by něco hledali. O několik dní později pak Davlin dalekohledem spatřil boj mezi hydrogy a jejich nepřáteli faery uvnitř slunce Crenny. Hvězda začala umírat a Davlin pobízel kolonisty, aby přijali krajní opatření s jediným cílem – přežít. Když hvězda pohasla a moře a pevniny Crenny začaly zamrzat, Davlin nasedl do lodi a vydal se hledat pomoc. Kolonisté se skryli pod zemí, zatímco atmosféra planety zmrzla. Davlinovi se podařilo doletět až k

sousední kolonii Rellekeru, guvernérka mu však odmítla pomoci. Naštěstí se objevila Rlinda a BeBob s pravidelnou dodávkou proviantu, a ti Davlinovi pomohli vykopat crennské kolonisty ze zamrzlých bunkrů a zachránit je.

Klikisští roboti odvedli DDho na palubu válečné lodi OSZ, jedné z těch, které byly ukradeny. Posádku těchto plavidel nyní tvořili výhradně přeprogramovaní vojenští compové a DD zjistil, že všechny vojenské modely, masově začleňované do všech jednotek armády Země, obsahují záluďné programy, které mohou klikisští roboti kdykoli spustit. Na zkoušku nechali klikisští roboti svou ukradenou válečnou loď zaútočit na Corribus. DD se pokoušel roboty zastavit, ti však přesto pokračovali v ničení lidské kolonie. Orli Covitzová, právě zkoumající jeskyně uvnitř kolmých skalních stěn, v bezmocné hrůze sledovala, jak pod palbou mizí osada a s ní i obyvatelé včetně jejího otce a všech přátel. Viděla, jak klikisští roboti a vojenští compové pročešávají ruiny, zabíjejí přeživší a pak opouštějí planetu. Když Orli konečně sešplhala dolů k hořící osadě, zjistila, že nikdo kromě ní nepřežil.

Hyrillský místodržící, stále vyšinutý po utrpěném zranění hlavy, sdělil svému chráněnci, Prvnímu následníku Thor'hovi, že ve svých vizích spatřil pravdu a že Mág-imperátor Jora'h (Thor'hův otec) vede ildiranské Impérium do záhuby. Thor'h byl těmito buřičskými řeči nejprve vyveden z míry, pak ale spojil svůj osud se svým poblouzněným strýcem. Rusa'h nařídil obyvatelům Hyrillky, aby požili drogu shiing měnící stav mysli, a jakmile byli takto oslabeni, ovládl jejich mysl. Poté veřejně obvinil Jora'ha, že svého předchůdce otrávil. Sebe pak prohlásil za právoplatného Mága-imperátora a přisvojil si všechny atributy náležející ildiranskému vůdci. Jedině nastávající místodržící Pery'h zůstal Mágu-imperátorovi věrný. Když se odmítl obrátit, Rusa'h a Thor'h ho uvěznil.

Hyrillský místodržící vyslal k Jora'hovi skupinu vrahů a ve vhodnou chvíli popravil Pery'ha, aby odvedl pozornost svého bratra od hrozícího nebezpečí, Mága-imperátora však zachránil rychlý zásah jeho dcery a ochránkyně Yazra'h. Nyní už Jora'h věděl, že šílený hyrillský místodržící připravuje převrat. Pověřil adara Zan'ha, aby se skupinou válečných lodí obnovil na Hyrillce pořádek. Neuvědomil si přitom, že je posílá přímo do pastí.

Zelená kněžka Nira, osamělá na svém ostrově, tajně zbudovala vor a uprchla. Celé dny se plavila po nekonečné hladině, dokud nedorazila k pustému pobřeží, ztracená ale živá – konečně se zbavila místodržícího Udru'ha.

Na Zemi Cesca žádala, aby OSZ přestaly s útoky na tulácké základny, prezident Wenceslas však její požadavky zamítl a nařídil, aby se její lid vzdal a začal opět dodávat životně důležité palivo pro mezihvězdný pohon. Cesca rozhořčeně opustila Zemi a prohlásila, že tajná tulácká místa Hanza nikdy nenajde. Generálu Lyananovi se však podařilo rozkódovat navigační modul z ukořistěné tulácké lodi a zjistit souřadnice Rendezvous. Udeřil na shluk asteroidů plnou silou a hlavní sídlo Tuláků zcela zničil. Cesca a ostatní Tuláci z Rendezvous se rozprchli do všech stran – centrum jejich vlády zmizelo. Nyní se z nich stali spanci.

1 ADMIRÁL LEV STROMO

Přestože byl Stromo nejvyšším důstojníkem na palubě hlídkujícího křižníku manta, rutinní rozhodování nechával na kapitánce Elly Ramirezové. Tímto způsobem to obvykle fungovalo nejlépe. Stromo necítil potřebu předvádět se a rád

měl po ruce někoho, kdo vzal vinu na sebe, pokud se něco zvrtilo.

Během desítek let služby u Obranných sil Země si na umění delegovat odpovědnost vybudoval kariéru. Jen výjimečně se účastnil přímých bojových akcí – nevstoupil do řad OSZ proto, aby sám nesl kůži na trh – občas to však bylo užitečné. Jednoznačný úspěch – zničení hlavního tuláckého komplexu Rendezvous – by měl postačit k nápravě jeho pověsti zkostratělého důstojníka rozhodujícího od stolu.

Přesto se Stromo nemohl dočkat, až se vrátí do své pracovní na pohodlné vojenské základně na Zemi, nebo alespoň na Marsu. Jeho představy o kariéře nepočítaly s ničivou válkou proti mocné mimozemské rase obývající jádra obřích plyných planet; ostatně nezahrnovaly ani konflikt s tlupou otrhaných vesmírných "cikánů".

Hon na Tuláky pokračoval už druhým týdnem a Stromo sledoval, jak noví důstojníci přivykají svým bojovým povinnostem. Čím dříve se tato nová várka velitelů osvědčí, tím rychleji se Stromo bude moci vrátit do Čtverce 0 ke své oblíbené práci ve štábu. Se svým až příliš nápadným panděrem a zaživačím problémy nebyl na takové dobrodružství stavěný.

„Máme nějaké taktické údaje o našem příštím cíli, komandéře Ramirezová?“ zeptal se, přestože tuto otázku položil už dříve. „Připomeňte mi prosím, jakže se to místo jmenuje?“

Hhrenni, pane."

"Zní to, jako když kýchne kůň."

"Název byl převzat ze starých ildiranských hvězdných map, pane. OSZ však nemá k dispozici žádná aktuální data."

Zamračil se, čímž mu podklesl podbradek. "Myslíte, že jde o chybu našeho průzkumu a výzvědné služby?"

"Nebyl důvod se o toto místo zajímat, admirále. Je to nevýznamná soustava se skrovnými zdroji." Ramirezová vyvolala vzdálené záběry soustavy a diagramy, které přerušovanou čarou znázorňovaly předpokládanou polohu tajné tulácké základny. "Nepotvrzená přítomnost skupiny obytných kopulí ve shluku asteroidů. Tuláci podle všeho rádi žijí mezi kamením."

"Když se jim tak líbí kosmické smetí, tak jim nějaké přiděláme," usmál se. "Tak jako jsme to udělali na Rendezvous."

Poté, co vzpurné klany svévolně zastavily veškerý obchod se Zemskou hanzovní ligou, učinil prezident Wenceslas několik diplomatických – a tudíž veskrze neefektivních – kroků. Tuláci, přestože byli postiženi útoky hydrogů stejně tvrdě jako kdokoli jiný, odmítali spolupracovat v boji proti společnému nepříteli, odmítali dodávat životně důležité palivo pro mezihvězdný pohon a vzpírali se zcela rozumným nařízením. Něco takového nemohla Hanza přehlížet.

A tak, aby daly najevo, jak vážná je situace, zničily OSZ tulácké překladiště paliva. Měl to být varovný příklad, výstražně zdvižený ukazovák, aby klany pochopily, že proti mocné armádě Země nemají šanci. Avšak Tuláci, místo aby sklonili hlavy, o to uputněji pokračovali ve svém nesmyslném boji. Vzdor vesmírných nomádů ještě zesílil, což přimělo prezidenta k bezprecedentnímu kroku – v zájmu celého lidstva jim vyhlásil otevřenou válku.

Kdyby byli Tuláci rozumní, válka by netrvala déle než hodinu. Bohužel se věci vyvinuly jinak.

Poté, co před týdnem vedl Stromo útok, kterým exemplárně zničil Rendezvous, se klany rozprchly, takže nyní museli admirálové všech čtverců marnit úsilí a čas jejich

pronásledováním. Bylo to k zbláznění! Stromo a jeho kolegové dostali rozkaz vyhledávat tulácká sídla, konfiskovat veškerý materiál, který by mohl být použit pro válečné účely, a přivést tak tyto lidi k pořádku. Dříve nebo později budou prosit o mír.

Ramirezová k němu vzhledla ze svého velitelského křesla – na jejich plných rtech nebyl ani náznak úsměvu, tvář měla chladnou, předpisově krátké tmavé vlasy dokonale upravené. "Blížíme se, admirále. Přejete si převzít velení? Nebo mám pokračovat?"

"Vedete si dobře, komandére Ramirezová." Ačkoliv ji podezíral, že ho nemá dvakrát v lásce, byla to výtečná pilotka a navigátorka, jedna z mnoha mladých důstojníků, kterým ničivá hydroská válka přinesla rychlé povýšení. "Můžete obraz ještě zvětšit? Rád bych si prohlédl náš cíl."

"První vlna výzvědných štitonošů rozmístila přenosové stanice, právě přijímáme obraz."

Suť rozptýlená kolem Hhrenni vypadala jako hrst obřích valounů, které kdosi hodil do černoty vesmíru. Zdály plující kameny nevyhlížely nijak zajímavě, avšak rozmístění kovů a albedo geometrických objektů byly jasnou známkou lidské přítomnosti. Skryté sídlo, nezaznamenané na mapách. *Tuláci*.

"Támhle jsou, přesně jak jsme si mysleli." Promnul si bradu. "Dobrá, dejme se do toho, podíváme se na to kryší hnízdo! Jazery: aktivovat přední a zadní baterie, projektily do hlavních šachet. Sdělte našim štitonošům, aby zadržely všechny lodě pokoušející se uniknout." Pokynul směrem k obrazovce: "Vpřed, ve jméno krále a tak dál."

Bitevníky OSZ se vrhly na svou kořist. Jak se přibližovaly, drzost klanů byla stále zřetelnější. Vskutku, šlo o tajnou základnu! Průsvitné kopule se zvedaly z povrchu asteroidů podobné puchýřům naplněným hněsem. Nad nimi, umístěné v gravitačně stabilních bodech, se vznášely řady tenkých zrcadel směřujících sluneční paprsky mezi stíny a poskytujících tak sídlům pod kopulemi dostatek energie. V různých vzdálenostech pak jako komáři obíhaly umělé stanice. Snad nafukovací skladiště?

"Podívejte se na to všechno! Tihle vandráci se nespokojí s málem!"

"Mají spoustu energie a vynalézavosti," řekla Ramirezová věčně. "Komandér Tambylinová toho byla příkladem."

Stromo se zamračil. Ještě nedávno tomuto křižníku velela Tasia Tambylinová, která však byla pro své spojení s Tuláky přeložena na méně exponované místo ještě před útokem na Randezvous. Šlo snad ze strany Ramirezové o projev loajality vůči bývalé velitelce? Jeden by si myslel, že ji vlastní povýšení potěší.

"Klany by měly využít své tvůrčí nadšení tak, aby prospěly celému lidstvu, nejen sobě samým." Zkoumal zrakem komplex asteroidů s jeho prozářenými kopulemi a rozměrnými zrcadly a jen zavrtěl hlavou. "Proč jen nemohou žít na planetách jako všichni ostatní?"

Přestože se až doposud všechny jejich kroky obrátily proti nim, Tuláci nejevili známky ochoty podřídit se autoritě. Rozletěli se na všechny strany jako naslepo vypálené broky, což Hanza samozřejmě považovala za vítězství. Rozděl a panuj! Mělo by být snadné včlenit je zpět do stáda – poražené a zbavené vůdců. Zatím si však svou krotkostí a poslušností nijak nezadali se vzteklou, mokrou domácí kočkou. Stromovi, který zasvětil svůj život armádě, se z takové anarchie zvedal žaludek. "Lumpové!"

Měl za to, že se klany sjednocené pod vedením Mluvčí Peroniové cítí povinované prokázat svou neochotu ohnout

hřbet. Kdo však vystoupí jejich jménem teď, když bylo ústředí jejich vlády zničeno? Kdo má pravomoc za ně vyjednávat? *Někdo* musí podepsat kapitulaci a nařídít ostatním, aby se vrátili a začali znovu pracovat. Trvalo by zatraceně dlouho, kdyby měli vybrat všechna takováto malá všivá hnízda.

"Zachytili jsme čtyři lodě, admirále. Malé, nemohou nás ohrozit. Žádná součást místního zařízení nevypadá, že by mohla způsobit problémy."

"Ani jsem to nečekal." Stromo si protáhl propletené prsty, až mu klouby zapraštěly.

Na obrazovkách se objevila podrobná simulace drah asteroidů a přesné rozmístění sídel krytých kopulemi. Ramirezová upřeně hleděla na projekci a zastrčila si přitom za pravé ucho uvolněný pramínek tmavých vlasů. Mladou velitelku něco zjevně hnětlo. "Admirále, mohu hovořit otevřeně?"

Stromo se připravil na potíže. Tohle nebyl dobrý začátek rozhovoru. Protože však Ramirezová vyslovila svou žádost nahlas a před ostatními členy osádky můstku, neměl jinou možnost, než výzvu přijmout. "Ale stručně, komandére! Musíme řídit operaci."

"Smím-li se ptát, čeho touto akcí chceme doopravdy dosáhnout? Dříve, když jsme udeřili na překladiště Hurikán a Randezvous, bylo naším cílem zastrašit Tuláky, aby odvolali své embargo na ekti. Ale pokud budeme dále stupňovat jejich nenávisť vůči nám, nezačnou spolupracovat nikdy. A jestli je zruinujeme, jak se mohou opět stát rovnocennými obchodními partnery?"

"O to už tady nejde. Hanza se bez Tuláků obejde, budou ponechání napospas chladnému vesmíru. Máme nyní k dispozici plnohodnotný těžer pracující u Qronhy 3, ten nám obstará ekti. A nezůstane jenom u něj, to mi věřte." Protože se Ramirezová stále tvářila pochybovačně, došel Stromo k názoru, že nejlepší bude odvést pozornost. "Za několik okamžiků uvidíte, co mám na mysli, komandére."

Pohodlně se usadil do svého polstrovaného křesla. Teď, když viděl, že to bude rutina, se na akci těšil. "Jsem připraven, představení může začít. Snažte se, ať na nás hned tak nezapomenou!"

(Anderson, Kevin J.: Roztroušená slunce (Scattered Suns), nakladatel: Baronet, hardback; 125 x 200, plánováno na červen 2007)

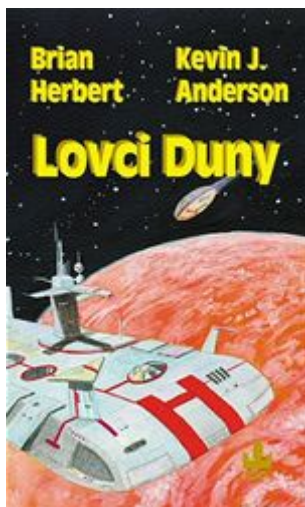
Kevin J. Anderson

Brian Herbert a Kevin J. Anderson, Lovci Duny

20. června 2007

Sedmá kniha z cyklu kronik o planetě Duna, fenomenálního díla světové sci-fi.

Sedmý díl kultovní ságy - Lovci Duny - spolu s plánovaným závěrečným dílem řady, nazvaným Píseční červi Duny, splétá dohromady velké dějové linie a oblíbené postavy klasického vesmíru Duny Franka Herberta. Tyto dva díly, vycházející přímo z Herbertovy osnovy, která se deset let skrývala v bezpečnostní schránce, konečně přinesou odpovědi na naléhavé otázky, jimiž se fanoušci Duny zabývají už dvacet let

Na konci románu Kapitula: Duna - poslední knihy ságy z pera Franka Herberta - unikla do nezmapovaného vesmíru loď, nesoucí směsici uprchlíků. Dala se na útěk před násilnickými Ctěnými matre, temnými protějšky benegesseritského Sesterstva. Téměř neporazitelné Ctěné matre se o překot vracejí do Starého impéria, hnány hrůzným a tajemným Nepřítelem.

Lovci Duny popisují dramatické události exotického putování uprchlíků, nucených vyhýbat se ďábelským léčkám, které jim klade neznámý nelítostný Nepřítel. Osazenstvo lodi se rozhodlo podpořit své síly pomocí starých genetických technologií a oživilo několik klíčových postav z minulosti Duny, včetně Paula Muad'Diba, lady Jessiky, Stilgara, Thufira Hawata a dokonce i doktora Weillingtona Yueha. Každá z těchto postav využije své speciální schopnosti v blízkosti se náročně zkoušce. Neúspěch nepřichází v úvahu - v sázce je nejen přežití uprchlíků, ale i osud celé lidské rasy. Nový román velké epické Herbertovy ságy v sobě skrývá tolik překvapení, postav a dějových zvratů, že jistě potěší i toho nejnáročnějšího čtenáře. (anotace)

ČTYŘI ROKY PO ÚNIKU Z KAPITULY

Není žádná zbabělost ani paranoia děsit se všech stínů, existuje-li skutečná hrozba.

MATKA VELITELKA MURBELLA,
soukromé zápisky

V mrtvém vesmíru daleko vně soustavy Kapituly se objevila velká neoznačená bojová loď. Visela v prostoru a opatrně snímala okolí, než se přiblížila. Připlouvající gildovní loď díky svým dálkovým snímačům to plavidlo zaznamenala. Pohybovalo se mimo oběžné dráhy planety, podivná loď, skrývající se tam, kde by být neměla.

Matka velitelka byla neustále na pozoru před Nepřítelem, nikdy netušila, kdy a jak může dojít k prvním útokům. Vyslala dvě Sestry v rychlém výzvědném plavidle, aby to prozkoumaly. Ženy se k lodi blížily váhavě a jasně dávaly najevo svůj úmysl nikoho neohrozit.

Cizí bojová loď začala pálit a zničila výzvědné plavidlo, jakmile se dostalo na dosah. Poslední zpráva, kterou pilotka vyslala, zněla: „Je to nějaká válečná loď. Vypadá to, jako by prošla peklem, je vážně poškozená --“ A pak se vzkaz rozplynul v náporu praskání§§§

Murbella zasmušile shromáždila své vojenské velitelky, aby vymyslely rychlou a masivní odpověď. Nikdo neznal totožnost ani výzbroj toho vetřelce, ať už to byl dlouho očekávaný vnější Nepřítel, nebo nějaká jiná síla. Rozhodně to ale znamenalo hrozbu.

Mnoho bývalých Ctěných matre včetně Dorii se poslední čtyři roky po bitvě o Uzel těšilo na nějaký další boj. Ctěné matre doutnaly nedočkavostí, cítily, že jejich vojenské schopnosti čím dál tím víc stagnují. Teď jim Murbella dá možnost si to vynahradiť.

Už za pár hodin se ze soustavy hnalo dvacet útočných lodí, které patřily do vesmírných sil Kapituly už od dob bašára Milese Tega. Vedla je Murbella, navzdory varováním a stížnostem některých ustrašenějších benegesseritských poradkyň, které chtěly, aby se držela mimo nebezpečí. Coby Matka velitelka se však musela chopit vedení té mise. To byl její styl.

Jak se loď nového Sesterstva přibližovala k tajemné lodi, studovala Murbella obrázky, které se jí promítaly na monitorech. Zaznamenala tmavou rýhu na trupu vetřelce, oslnivé elektrické výboje z poškozených motorů, veliké díry, vzniknuvší v místech, odkud atmosféra uzavřená v lodi unikla do vesmíru.

„Je to vrak,“ ozvala se bašárka Wikki Aztinová ze své útočné lodi.

„Ale vražedný,“ poznamenala některá pobočnice. „Ještě pořádně schopný pálit.“

Jako zraněný predátor, pomyslela si Murbella. Bylo to veliké plavidlo, mnohem větší než její útočné lodi. Studovala obrazovky snímačů a na žárem poškozeném trupu částečně rozeznala design a bitevní znaky. „Je to loď Ctěných matre, ale nepatří žádné z asimilovaných skupin.“

„Patří některé vzbouřenecké enklávě?“

„Ne§§§§ pochází zpoza hranic Rozptylu,“ řekla do vysílačky. „Zdaleka.“

Ze desítky let se do Starého impéria jako kobylky nahrnula spousta Ctěných matre, ale na vzdálených planetách jich bylo ještě mnohem víc. Ctěné matre existovaly v nezávislých jednotkách, izolované od jiných skupin nejen v zájmu vlastní ochrany, ale i z přirozené xenofobie.

Cizí plavidlo očividně do této části vesmíru zabloudilo. Soudě podle vzhledu byla bojová loď příliš vážně poškozena na to, aby zvládla celou cestu až ke svému zamýšlenému cíli. Měla to být Kapitula? Nebo prostě jakákoli obyvatelná planeta?

„Držte se mimo dostřel,“ varovala své velitelky a pak zapnula komlinku. „Ctěné matre! Tady Murbella, legitimní Velká ctěná matre, která zabila svou předchůdkyni. Nejsme vašim nepřítelem, ale nepoznáváme vaši loď ani její znaky. Nebylo nutné zabíjet naše zvědy. Pokud budete znovu pálit, pak na vlastní nebezpečí.“

Odpovědi jí bylo jen ticho a praskání.

„Vstoupíme k vám na palubu. To je můj rozkaz jako Velké ctěné matre.“ Pobídla své lodi kupředu, ale stále nedostala žádnou odpověď.

Konečně se na komunikačním monitoru objevila ztrhaná, přísně vyhlížející žena. Tvářila se ostře jako skleněné střepy. „Dobře, Ctěná matre. Nebudeme pálit -- zatím.“

„Velká ctěná matre,“ opravila ji Murbella.

„To se ještě uvidí.“

Dvacet lodí nového Sesterstva opatrně, s připravenými zbraňovými systémy a v pohotovosti kvůli případnému útoku obkličilo veliký, bojem poznamenaný trup lodi. Doria na uzavřeném kanále naznačila: „Mohly bychom prostě prolétnout tou dírou v trupu.“

„Nechci, aby nás považovaly za útočníky,“ odpověděla Murbella a pak na otevřené lince vyslala zprávu bezejmenné kapitánce bojové lodi Ctěných matre: „Fungují vám ještě přístavní doky? Jak vážně jste poškozeny?“

„Jeden dok je provozuschopný.“ Kapitánka vydala potřebné instrukce.

Murbella nařídila bašárce Aztinové a polovině lodí, aby zůstaly venku jako stráž, kdežto sama navedla ostatních deset plavidel dovnitř na setkání se ženami, které nejspíš přežily hrůznou bitvu.

Když se Murbella se svými družkami vystoupila v doku z lodí, uviděla třináct žen v pestrých trikotech. Všechny vypadaly potlučené. Na mnohých byly vidět podlitiny, sotva zahojená zranění a náplasti.

Žena s nabroušeným výrazem měla levou ruku ovázanou obvazy. Vždy podezíravou Murbellu napadlo, že by se pod nimi mohla skrývat zbraň, nebylo to však moc pravděpodobné. Ctěné matre považovaly za zbraně vlastní těla. Žena zlostně hleděla na Murbellu a její skupinu žen, z nichž byly některé oblečeny jako benegesseritanky, jiné měly ozdoby Ctěných matre.

„Vypadáte jinakššš podivně,“ řekla kapitánka. V očích se jí objevily oranžové skvrny.

„A vy zase vypadáte poraženě,“ vyštěkla Murbella, která věděla, že Ctěné matre chápou spíš násilí než smířlivost. „Kdo vám to udělal?“

Žena odpověděla opovržlivě: „Samozřejmě Nepřítel. Ten Nepřítel, který nás loví už celá staletí, šíří náказы, ničí naše planety.“ Ve tváři se jí objevila skepse. „Pokud to nevíš, tak nejsi žádná Ctěná matre.“

„O Nepříteli víme, ale už dlouho žijeme ve Starém impériu. Mnoho se změnilo.“

„A jak je vidět, mnoho bylo zapomenuto! Vypadáte, jako byste zjemněly a zeslábly, ale my víme, že se Nepřítel objevil v tomto sektoru. Prozkoumaly jsme v téhle poškozené lodi, co jsme mohly. Našly jsme několik planet, očividně spálených Vyhlažovači.“

Murbella ji neopravila, neřekla kapitánce, že ty planety -- nepochybně tleilaxanské nebo benegesseritské světy -- byly zničeny samotnými Ctěnými matre, a ne vnějším Nepřítelem.

Opatrně popošla kupředu a uvažovala, jestli těchto třináct Ctěných matre jsou všechny ženy, které na celé bojové lodi přežily. „Řekni nám, co víš o našem společném Nepříteli. Každá informace nám pomůže v obraně.“

„V obraně? Nemůžeš se bránit neviditelnému protivníkovi.“

„My to nicméně zkusíme.“

„Jemu se nikdo nemůže postavit! Musíme utéct, vzít s sebou všechno, co potřebujeme k přežití, a zmizet rychleji, než nás Nepřítel dokáže stíhat. To musíš vědět sama.“ Přivřela pošramocené oči; vypadalo to, že se její ostrý výraz nabrousil ještě víc. „Pokud jsi ovšem skutečná Ctěná matre. Tyhle další nepoznávám, ani ten jejich podivný šat, a ty sama se chováš nějak divně...“ Podívala se na Murbellu, jako by si chtěla odplivnout. „Všechny víme, že náš Nepřítel má mnoho tváří. Je mezi nimi i ta tvoje?“

Cizí Ctěné matre se napjaly a pak se vrhly na Murbellu a její družky. Tyto cizí Ctěné matre nedisponovaly mimořádnými bojovými schopnostmi spojeného nového Sesterstva, a navíc byly vyčerpané a poraněné. Jejich zápal však pohánělo zoufalství.

Když to krveprolití skončilo, ležely na zemi čtyři Murbelliny mrtvé družky. Zbytek její posádky zvítězil a zabil všechny Ctěné matre kromě kapitánky.

Když už bylo jasné, že její ženy budou pobity, rozběhla se vůdkyně Ctěných matre ke dveřím doku a k výtahu. Benegesseritanky i s Murbellou to ohromilo. „Je zbabělá!“

Murbella se už hnala k výtahu. „Není zbabělec. Pospíchá na můstek. Chce loď zničit, nepřipustí, aby nám padla do rukou!“

Nejbližší výtahová šachta byla poškozená a zdviž nefungovala. Murbella a několik Sester běžely dál, dokud nenašly druhý výtah, který je vyvezl nahoru k řídicí palubě. Kapitánka by mohla lehce zlikvidovat všechny navigační záznamy a možná vyhodit do povětří i motory (pokud zůstaly natolik v pořádku, aby reagovaly na příkaz sebedestrukce). Murbella netušila, kolik systémů bitevní lodi je ještě funkčních.

Když Murbella, Doria a tři další vtrhly na řídicí palubu, kapitánka Ctěných matre už bušila do panelů takovou silou, až jí krvácely špičky prstů. Ze zkratovaného řídicího stanoviště stoupaly jiskry a kouř. Murbella bleskurychle pronikla k ženě, popadla ji za ramena a odhodila ji od řízení. Kapitánka se vrhla zpátky, ale jediný reflexivní úder Matky velitelky jí zlomil vaz. Nebyl čas na zdlouhavé vyšetřování.

Doria se dostala ke stanovišti jako první a impulzivně, holýma rukama vytrhávala řídicí panely a odpojovala ovládání. Pak se na kouřící přístrojové desky zamračila. Nebyla schopna zastavit škodu, která už byla v plném proudu. Hasicí přístroje likvidovaly oheň na elektrických zařízeních.

Benegesseritské odbornice prohlížely systémy a Murbella čekala. Měla strach, že s nimi celá bitevní loď stejně vybuchne. Jedna ze Sester vzhledla od navigační stanice. „Sebedestrukční sekvence byla úspěšně přerušena. Kapitánka zničila většinu záznamů, ale podařilo se mi zachránit aspoň jednu sadu souřadnic z vnějšku Starého impéria -- koordináty posledního místa, kde loď byla, než letěla sem.“

Murbella se rozhodla. „Musíme o tom, co se tam přihodilo, zjistit co nejvíc.“ To tajemství ji mučilo už celé roky. „Pošlu hlídky, aby se vrátily podle jejich kursu. Po tomhle ať si nikdo netroufá tvrdit, že si jen vymýšlím Nepřítele, který po nás jde. Pokud je už na cestě, musíme to vědět.“

Ctěné matre si naivně myslí, že si získaly oddanost svých ztročených Tleilaxanů. Ve skutečnosti má spousta těchto Tleilaxanů z Rozptylu vlastní plány. Naším úkolem coby Tvarových tanečníků je všechny ty plány zničit.

KHRONE,

vzkaz Tvarovým tanečníkům

Laboratoř, postavená na troskách Bandalongu, byla primitivní i na poměry Ztracených Tleilaxanů. Uxtal měl jen nejzákladnější vybavu, sebranou ze zničených zařízení, kdysi používaných starými Pány. Bylo to vlastně poprvé, co vedl tak složitý projekt sám. Netroufal si vzbudit u Ctěných matre nebo Tvarových tanečníků podezření, že by ten úkol mohl být nad jeho síly.

Byli určeni laboratorní asistenti, kteří mu měli pomáhat. V zásadě to byli neupotřebitelní muži nižších kast slabé vůle, sexuálně ztročení těmi strašlivými ženami. Nikdo z asistentů

nedisponoval žádnými zvláštními znalostmi nebo vodítky, které by mu mohly pomoci. Prchlivé Ctěné matre už jednoho z těch ubohých mužů zabily kvůli jakémusi domnělému opomenutí a jeho nástupce se nezdál být o nic nadanější.

Uxtal se snažil neprojevit strach, pokoušel se vypadat erudovaně, i když byl z mnoha věcí zmatený. Khrone malému výzkumníkovi nařídil, aby poslouchal Tvarové tanečníky, a ti mu řekli, aby udělal všechno, co po něm budou chtít Ctěné matre. Uxtal by rád trochu víc chápal, co se děje. Opravdu se ti noví Tvaroví tanečníci spojili s divokými děvkami? Nebo to byl další trik v rámci jiného triku, jen chytře zastřený? Zdrceně zavrtěl bolavou hlavou. Staré posvátné knihy varovaly, že je nemožné sloužit dvěma pánům, a teď tu zásadu moc dobře chápal.

V noci měl Uxtal zřídka víc než pár hodin odpočinku, a když už se to povedlo, přílišný strach mu nedovoľoval se doopravdy vyspat. Musí ošidit dívky i Tvarové tanečníky. Vypěstuje toho nového gholu, na kterém Khrone trval -- to dokáže! --, a pokusí se vyrobit náhradu koření na bázi adrenalinu, kterou potřebovaly Ctěné matre, podle jejich vlastního receptu. Výroba pravé melanže však byla daleko za hranicemi jeho domnělých schopností.

Hellika mu velkomyslným gestem věnovala soustu ženských těl, které mohl použít jako axolotlské nádrže, a on už jedno proměnil (poté, co ten úkol třikrát zkazil). Zatím to tedy šlo dobře. Spolu se vším zařízením v primitivní laboratoři bude ta nádrž k dosažení úspěchu stačit. Teď musí prostě vytvořit gholu a porodit ho a Khrone ho odměnit (jak doufal).

Naneštěstí to znamenalo, že jeho martyrium se tu protáhne nejmíň na devět měsíců. Nevěděl, jestli to vydrží.

Měl podezření, že Tvaroví tanečníci jsou všude kolem. Začal pěstovat dítě z tajemných buněk, zachráněných z poškozené nulotropické kapsle mrtvého tleilaxanského Pána. Mezitím mu Vrchní ctěná matre dávala denně znát svou netrpělivost nad dodávkami zásoby melanžové náhrady. Žárlila na každou vteřinu, kdy se nevěnoval jejím potřebám. Vystrašený a vyčerpaný Uxtal byl nucen plnit oba závazky, i když neměl žádné zkušenosti ani s jedním.

Jakmile byl neidentifikovatelný dětský ghol implantován do první funkční axolotlské nádrže, začal se Uxtal věnovat výrobě náhrady koření. Protože dívky už věděly, jak tu látku vyrobit, nepotřeboval Uxtal žádné průlomy ani záblesky génia. Potřeboval prostě vyrábět tu chemikálii ve velkém. Ctěné matre se s tím nechtěly obtěžovat samy.

Uxtal se díval jednostranně průhledným bezpečnostním oknem na šedou oblohu a cítil, jako by se krajina jeho duše podobala spáleným, mrtvým kopcům, které viděl v dálce. Nechtěl tu být. Jednou přijde na to, jak se z toho dostat.

Uxtal, narozený do izolovaných náboženských kruhů, se v přítomnosti dominantních žen cítil nesmírně nepříjemně. V rase Tleilaxanů se ženy vychovaly do té doby, než dosáhly reprodukční zralosti, a pak byly přeměněny na nemyslicí dělohy. To byl jejich jediný účel. Ctěné matre představovaly pravý opak toho, co Uxtal považoval za správné a náležité. Nikdo neznal původ děvek, ale zdálo se, že v sobě mají vštípeny sklony k násilí.

Uvažoval, jestli Ctěné matre nevyšlechtil nějaký pošetilý zrádcovský tleilaxanský Pán proto, aby lovily benegesseritanky, stejně jako futáři měli lovit Ctěné matre. Co když se nově vyšlechtěná ženská monstra vymkla kontrole a výsledkem bylo zničení všech posvátných světů, zotročení hrstky ztracených Tleilaxanů a všeobecná zkáza?

Uxtal nyní procházel laboratoři a dohlížel na dva asistenty v bílých pláštích, kteří obsluhovali nádrž se speciálním gholou. Snažil se vypadat jako autoritativní vedoucí.

Na zvedacím suspenzorovém mechanismu zrovna dopravili nový modul budovy. Další laboratorní křídlo bylo třikrát větší než původní zařízení a vyžádalo si stržení sousedních ohrad farmáře se slepří a zábor části jeho půdy. Uxtal čekal, že muž bude protestovat a přivolá na sebe hněv Ctěných matre, ale viděl toho chlapíka -- jmenoval se Gaxhar? -- pokorně stěhovat své slepře na jinou půdu. Ženy také požadovaly, aby jim farmář dodával stále dávky čerstvého slepřího masa, což plnil. Uxtal cítil tiché potěšení nad tím, že vidí i někoho jiného tak utlačovaného, že není jediný bezmocný člověk v Bandalongu.

Ve staré laboratoři se zajatým ženám prováděla lobotomie a proměňovaly se v chovné nádrže. Z jiných operací, probíhajících v novém křídle, slyšel Uxtal tlumené výkřiky mučených žen, protože *bolest* (technicky vzato adrenalin, endorfiny a další chemikálie, které tělo vyrábělo v reakci na bolest) byla základní přísadou zvláštního koření, kterého se Ctěné matre dožadovaly.

Vrchní ctěná matre Hellika se už přišla podívat do nových prostor, aby zkontrolovala, jestli je vše v pořádku. „Naše zařízení bude připraveno, jakmile ho náležitě pokřtím.“ Měla na sobě přiléhavý zlatostříbrný trikot, který odhaloval štědré křivky jejího těla, ladící plášť a čelenku s drahokamy, která na jejich světlých vlasech vypadala jako koruna.

Nijak zvlášť netoužil vědět, co to znamená. Pokaždé, když Uxtal viděl Vrchní ctěnou matre, snažil se zatajit odpor, přestože ho v jeho šedavé tváři musela rozpoznat. V zájmu vlastního přežití se pokoušel v její přítomnosti dávat najevo náležitý strach, ale nepřehnat to. Nepodlézal -- nebo si to aspoň myslel.

Po zvlášť hlasitém náporu výkřiků, doléhajících z nového křídla, prošla Hellika dveřmi do laboratorní sekce, kde na chromovaném stole ležela oplodněná axolotlská nádrž. Pohled na hromadu upoceného, zapáchajícího masa ji potěšil. Vrchní ctěná matre hrubě do Uxtala šťouchla, jen tak, aby ho vyvedla z rovnováhy, jako by byli nějakí kamarádi ve zbrani. „Docela zajímavý způsob, jak naložit s lidským tělem, nemyslíš? Jedině vhodný pro ženy, které se nehodí k ničemu jinému.“

Uxtal se neptal, odkud pocházejí ty dárkyně. Nic mu do toho nebylo a ani to nechtěl vědět. Měl podezření, že dívky zajaly na jiných planetách několik svých nenáviděných benegesseritských rivalek. No, to by bývalo zajímavé vidět! Tyhle ženy coby zduřelé axolotlské nádrže alespoň zaujaly své pravé místo, jako schránky na potomky. Ideál tleilaxanské ženy...

Hellika se zakabonila, když viděla, jak oba asistenti z laboratoře pečlivě obsluhují těhotnou nádrž. „Je snad tenhle projekt důležitější než ten můj? Potřebujeme svoji drogu -- bez odkladu!“

Oba asistenti ztuhli na místě. Uxtal se před ní uklonil a okamžitě řekl: „Jistěže není důležitější, Vrchní ctěná matre. Očekáváme, že budeš spokojena.“

„Spokojena? Co ty víš o mé spokojenosti?“ Hrozivě se naklonila nad malého muže a měřila si ho pohledem šelmy. „Zajímá mě, jestli máš žaludek na tuhle práci. Všichni původní Páni jsou mrtví, potrestaní za své minulé zločiny. Nenut mě, abych tě k nim přidala.“

Zločiny? Uxtal nevěděl, co původní Tleilaxané provedli Ctěným matre, že si vysloužili zášť vyžadující úplné vyhlazení. „Já rozumím jen genetice, Vrchní ctěná matre.

Politice ne.“ Rychle se uklonil a odcupital z jejího dosahu. „Jsem moc rád, že ti můžu sloužit.“

Její světlé obočí se pozvedlo. „Sloužit je tvůj životní úkol.“

Když se k nám vrátí minulost se vši svou slávou a bolestí, nevíme, jestli ji máme přivítat, nebo se dát na útěk.

DUNCAN IDAHO,
Víc než jen mentat

Dvě axolotlské nádrže ve zdravotním středisku nelodi byly kdysi benegesseritskými ženami. Dobrovolnice. Teď z těch žen zbyly jen mohutné kusy masa, ochablé paže a nohy, dokonale vyprázdněné mysli. Byly to živoucí dělohy, biologické továrny na výrobu koření.

Teg se na ně nedokázal podívat bez pocitu sklíčenosti. Vzduch ve zdravotním středisku čpěl po dezinfekci, léčivých chemikáliích a štiplavé skořici.

Příručka pro akolytky tvrdila: „Formulovaná potřeba vede k řešení.“ V prvních letech jejich putování jim tleilaxanský Pán odhalil, jak vyrábět melanž z axolotlských nádrží. Dvě ženy mezi uprchlíky se k tomu účelu dobrovolně nabídly, i když věděly, co je čeká. Bene Gesserit vždycky udělal, co bylo třeba, i do této míry.

Před lety na Kapitule dovolila Matka představená Odradová vytvořit axolotlské nádrže pro vlastní experimenty Sesterstva s gholy. Našly se dobrovolnice, ženy, které nemohly sloužit řádu nijak jinak. Jeho vlastní znovuzrozené tělo se před čtrnácti lety vynořilo z jedné takové nádrže.

Bene Gesserit ví, jak od nás žádat oběti. Nějak nás přiměje k tomu, abychom to chtěli sami. Teg už porazil mnoho nepřátel, nasazoval svého taktického génia k dalším a dalším vítězstvím Sesterstva; jeho smrt na Rakis byla obětí nejvyšší.

Teg se dál díval na axolotlské nádrže -- na ty ženy. Tyto Sestry také obětovaly život, ale jinak. A teď, díky Scytaleovi a jeho skryté nulotropické kapsli, potřebuje Sheeana další tanky.

Doktorky Sukovy školy při studiu obsahu té kapsle objevily i buňky Tvarových tanečníků, což okamžitě vyvolalo podezíravost vůči tleilaxanskému Pánu. Zoufalý Scytale tvrdil, že se ten proces dá ovládat, že mohou identifikovat a vybrat jenom ta individua, která chtějí vzkřísit jako gholy. Vzhledem k tomu, že se mu krátil život, přišel malý Pán o veškeré trumfy k vyjednávání. V jedné slabé chvíli jim vysvětlil, jak oddělit buňky Tvarových tanečníků od ostatních.

A pak znovu žebřal, aby mu dovolili vypěstovat vlastního gholu, než bude pozdě.

Po jeho boku teď zdravotním střediskem kráčela Sheeana. Vypjatá a s vysoko zdviženou hlavou na Scytalea shlížela svrchu. Tleilaxanský Pán se ještě nesžil se svou nově získanou svobodou. Ve středisku působil nervózně, jako by se dusil vinou, že toho odhalil příliš. Vydal všechno a nezbyla mu už žádná další páka.

„Nejlepší bude použít tři další nádrže,“ řekl Scytale, jako by mluvil o počasí. „Jinak by trvalo moc dlouho vytvořit skupinu požadovaných gholů, vzhledem k devíti měsícům těhotenství u každého.“

„Jsem přesvědčena, že najdeme ochotné dobrovolnice,“ řekla Sheeana chladně.

„Až konečně ten program zahájíte, musí být můj ghola první.“ Scytale se podíval z jedné bledé axolotlské nádrže na druhou jako lékař, který kontroluje testovací zkumavky v laboratoři. „Já to potřebuju nejvíc.“

„Ne,“ řekla Sheeana. „Nejprve musíme ověřit, jestli je pravda, co říkáš, jestli jsou ty buňky opravdu vzorky těch, jak tvrdíš.“

Drobný mužik se zamračil a podíval se na Tega, jako by hledal podporu u člověka, který prohlašoval, že ctí čest a oddanost. „Ty víš, že genetika byla ověřena. Vaše vlastní knihovny a analyzátoři chromozómových sekvencí měly celé měsíce na srovnávání roztřídění buněčného materiálu, který jsem vám dal.“

„Už jen prosté prověření všech těch buněk a výběr prvních kandidátů je dost velký úkol,“ řekla Sheeana pragmaticky. Všechny identifikované buňky byly rozděleny do zabezpečených zásobníků v genetické knihovně, zajištěny kódy a stráženy, aby s nimi nikdo nemohl nic provést. „Tvoji lidé byli nesmírně ctižádostiví, když kradli buňky už od časů Služebnického džihádu.“

„Získali jsme je. Moji lidé možná nemají takový program šlechtění jako tvoji, ale věděli jsme, že atreidskou linií musíme opatrovat. Pochopili jsme, že se odehrají velké věci, že vaše dlouholeté pátrání po nadlidském Kwisatz Haderachovi má přinést ovoce v dobách Muad'Diba.“

„Takže jak jste získali všechny ty buňky?“ zeptal se Teg.

„Tleilaxanští pracovníci se po tisíciletí starali o mrtvé. I když to mnozí považují za nečistou a opovrženou profesi, měli jsme díky tomu neomezený přístup. Není-li tělo úplně zničeno, je jednoduché seškrábnout z kůže jeden dva vzorky.“

Teg byl ve svých čtrnácti letech pořád vytáhlý a na nejlepší cestě stát se vysokým mužem. Hlas mu občas trapně přeskakoval, ale myšlenky a vzpomínky, které měl v hlavě, patřily starému člověku. Řekl tak hlasitě, aby to Sheeana slyšela: „Rád bych se setkal s Paulem Muad'Dibem a jeho matkou, lady Jessikou.“

„To je začátek toho, co nabízím,“ řekl Scytale a zabodl se pohledem do Sheeany. „A ty jsi s mými podmínkami souhlasila, Ctihodná matko.“

„Dostaneš svého gholu. Ale nechce se mi to uspěchat.“

Malý mužik si drobnými ostrými zoubky skousl spodní ret. „Hodiny mi odtikávají. Musím mít čas vytvořit gholu Scytalea a vychovat ho, abych mohl spustit jeho vzpomínky.“

Sheeana máchla pohrdavě rukou. „Sám jsi říkal, že ti zbývá nejmiň deset let, možná i patnáct. Budeš mít tu nejlepší zdravotní péči. Naše benegesseritské doktorky budou dohlížet na tvou kondici. Rabbi je bývalý sukovský doktor, pokud nechceš, aby o tebe pečovaly ženy. Mezitím si otestujeme ty nové buňky, které jsi nám nabídl.“

„Proto potřebujete tři další axolotlské nádrže! Proces přeměny bude trvat několik měsíců, pak implantace embrya, pak těhotenství. Budeme muset provést řadu testů. Čím dřív vyrobíme dost gholů, aby to utišilo tvou podezíravost, tím dřív poznáš, že jsem ti tvrdil pravdu.“

„A tím dřív budeš mít svého vlastního gholu,“ dodal Teg. Soustředěně hleděl na dvě axolotlské nádrže, až si dokázal představit ty ženy, kterými bývaly před odporným procesem přeměny, skutečné ženy se srdci a mozky. Měly své životy a sny, lidi, kterým na nich záleželo. A přesto se bez váhání nabídly, jakmile Sesterstvo oznámilo potřebu.

Teg věděl, že Sheeana stačí jen znovu požádat. Další dobrovolnice budou považovat za čest smět porodit hrdiny legendárních dnů Duny.

Jsme pramenem lidského přežití.
MATKA VELITELKA MURBELLA

Murbelliny vyzvědačky se z výpravy k souřadnicím, nalezeným v poničené lodi Ctěných matre, vrátily blede jako stěny. Když se přihnaly ke vzdálené hvězdné soustavě daleko za známými hranicemi Rozptylu, objevily známky obrovského masakru.

Jakmile Murbella dostala od průzkumnice nahrávky, prohlédla si je ve své soukromé komnatě spolu s Bellondovou, Dorií a starou Matkou archivářkou Accadiovou.

„Naprosté vyhlazení,“ řekla průzkumnice. Byla to mladá a vysoká žena, bývalá Ctěná matre jménem Kiria. „I přes veškerou jejich vojenskou sílu a vášnivost§§§“ Vypadalo to, že pořád nedokáže uvěřit tomu, co říká a co viděla. Kiria nastavila šigafilevou cívku do prohlížečky a začala promítat hologramy do středu pokoje. „Podívejte se samy.“

Neidentifikovaná planeta, nyní spálená hrobka, bývala očividně centrem osídlení Ctěných matre, vzhledem k pozůstatkům desítek velkých měst, uspořádaných charakteristickým způsobem. Všechno obyvatelstvo bylo mrtvé, budovy zčernalé, celé obvody velkoměst proměněny na skelné krátery, stavby roztaveny, kosmodromy zničeny a atmosféra proměněna v temnou lázeň sazí a jedovatých výparů.

„Tohle je ještě horší. Podívejte se.“ Hluoce pohnutá Kiria přešla k záběrům, které ukazovaly bitevní pole ve vesmíru. Po oběžné dráze byly roztroušeny trosky tisíců velikých těžce vyzbrojených lodí, ježících se zbraněmi. Byla to obří plavidla Ctěných matre -- a všechna zničená, v širokém kruhu roztroušena ve vesmíru. „Prohlédly jsme ty trosky, Matko velitelko. Všechny ty lodě měly podobnou úpravu jako bitevní loď Ctěných matre, se kterou jsme se setkaly. Žádný jiný druh lodí jsme nenašly. To je neuvěřitelné!“

„Co to má znamenat?“ řekla Bellondová.

Kiria se na ni utrhla: „To znamená, že Ctěné matre byly vyhlazeny -- tisíce jejich nejlepších bitevních lodí -- *a jim se nepodařilo zničit ani jedinou loď Nepřítele!* Ani jedinou!“ Udeřila pěstí do stolu.

„Pokud ovšem Nepřítel své zničené válečné lodě neodstranil, aby uchoval své tajemství,“ dodala Accadiová, i když to vysvětlení nepůsobilo moc pravděpodobně.

„Neobjevily jste žádná vodítka k podstatě toho Nepřítele? Nebo samotných Ctěných matre?“ Murbella už pátrala ve Zděděných vzpomínkách, snažila se ponořit do své minulosti Ctěné matre, ale narazila jen na záhady a slepé uličky. Dokázala postupovat zpátky po liniích Bene Gesseritu, sledovat život za životem až ke Staré Zemi. Ale v linii Ctěných matre nenašla téměř nic.

„Posbírala jsem dost důkazů na to, aby mě to vyděsilo,“ řekla Kiria. „Je to očividně nějaká síla, kterou nedokážeme porazit. Jestli zahynulo tolik Ctěných matre, jakou naději má nové Sesterstvo?“

„Vždycky zbývá nějaká naděje,“ řekla nepřesvědčivě stará Accadiová, jako by citovala nějakou ošpanou frázi.

„A my teď máme popud a zároveň příšerné varování,“ řekla Murbella. Změřila si všechny své poradkyně. „Okamžitě svolám shromáždění.“

Z celé planety bylo sezváno skoro tisíc Sester a přijímací sál se pro tu příležitost musel podstatně upravit. Trůn Matky velitelky a všechny symboly jejího úřadu byly odstraněny; smysl toho gesta bude brzy všem jasný. Nařídila přikrýt všechny fresky a další výzdobu na zdech a na klenutém stropě a velká místnost tak získala strohý, praktický vzhled. Signál, který potřebovaly, aby se zaměřily na holé nezbytnosti.

Odradová, kterou měla Murbella v sobě, jí bez jakéhokoli vysvětlení připomenula benegesseritskou poučku: „*Celý život je řada zdánlivě nevýznamných úkolů a rozhodnutí, vrcholících vymezením individuality a její úlohy v životě.*“ A pokračovala dalším: „*Každá Sestra je součástí velkého lidského organismu, života v rámci jiných životů.*“

Murbella měla na paměti rozčilení a nespokojenost, které vřely mezi jednotlivými frakcemi tady na Kapitule, a chápala, co má Odradová na mysli. „Když se naše vlastní Sestry zabíjejí navzájem, umírá přitom víc než jen jednotlivci.“

Výměna názorů během minulého večera vyústila ve smrt jedné benegesseritanky a v hluboké kóma jedné Ctěné matre. Murbella rozhodla proměnit ženu v kómatu na axolotlskou nádrž. Měl to být výstražný příklad, i když ani takový trest nebyl dostatečný za tak trvalý a malicherný odpor.

Matka velitelka kráčela schůzovní halou a nutila se myslet na pokrok, kterého dosáhla za uplynulé čtyři roky od jejich vynuceného spojení. Sama potřebovala celé roky na to, aby zvládla tu fundamentální změnu, aby přijala klíčové učení Sesterstva a poznala chyby divokých metod a krátkodobých cílů Ctěných matre.

Když byla Murbella mladá, Ctěné matre z ní vymodelovaly odborníci, která dokázala sexuálními pouty ovládnout každého muže. Sama ale byla zotročena nečekanými schopnostmi své zamýšlené oběti, Duncana Idaha, a držena v zajetí mezi benegesseritankami.

I coby vězeňkyně si naivně myslela, že její síla a schopnosti se projeví jako nadřazené schopnostem čarodějnic. Taková drzost! Nejprve si plánovala, že zničí Sesterstvo zevnitř, ale čím víc benegesseritských znalostí a filozofie vsřebávala, tím víc začínala chápat -- s nelibostí -- svou bývalou organizaci. Murbella byla první obrácenou, prvním hybridem Ctěných matre a Bene Gesseritu...

Ráno v den shromáždění zaujaly různorodé zástupkyně svá označená místa, tmavě zelené polštáře, rozmístěné na zemi v rozšiřujících se soustředných kruzích jako okvětní plátky květiny. Matka velitelka si svůj polštář umístila doprostřed mezi Sestry, nechtěla se nad nimi tyčit z vysokého trůnu.

Murbella na sobě měla prostou černou kombinézu, která jí poskytovala dokonalou volnost pohybu, ale bez okázalých ozdob, pláště a jasných barev, které vyznávaly Ctěné matre; vyhýbala se i volným róbám, do jakých se obvykle halily benegesseritské ženy.

Delegátky se objevily ve směsici nesourodých oděvů a barev a Murbella se na místě rozhodla, že zavede standard v oblékání. Měla to udělat už před rokem po té krvavé rvačce na plácku, v níž zahynulo několik akolytek. I po čtyřech letech ženy stále lpěly na své staré identitě. Už žádné pásky na rukávech, křiklavé barvy ani pláště, žádné rozevláté havraní róby. Od nynějška musí všem stačit jednoduchá černá kombinéza.

Obě strany budou muset přijmout změny. Nebude to kompromis, ale syntéza. Kompromisy vedou obě strany k nepřijatelnému a mdlému průměru; obě strany si ze sebe musí vzít navzájem to nejlepší a zbytek odhodit.

Murbella zřetelně cítila neklid těch žen, a tak se zvedla na kolenou a shlížela na ně. Slyšela už o tom, že řada bývalých Ctěných matre utekla a připojila se k vyděděncům v severních oblastech. Jiné zvěsti -- dnes už nijak nesmyslné -- tvrdily, že se některé dokonce přidaly k nejpočetnější skupině rebelů, vedené Vrchní ctěnou matre Hellikou na Tleilaxu. Ve světle toho, co všechny právě zjistily o Nepříteli, se takové záležitosti nemohly dál tolerovat.

Murbella věděla, že mnoho shromážděných Sester bude automaticky vystupovat proti změnám, které chtěla zavést. Už teď jí měly za zlé ten rozruch, který způsobila v minulosti. Na okamžik ji zamrazilo, přirovnala sama sebe k Juliu Caesarovi, stojícímu před Senátem s návrhem monumentálních reforem, které měly prospět říši římské. A senátoři volili svými dýkami.

Než Murbella promluvila, provedla benegesseritské dýchací cvičení, aby se uklidnila. Začínala si uvědomovat změny v ovzduší kolem, cosi nepostizitelného. Přimhouřila oči a zaznamenávala detaily, rozmístění usazených a stojících žen.

Máchnutím ruky aktivovala ozvučný systém shromažďovací haly a promluvila do mikrofonu, který spočíval na suspenzoru a vznášel se před ní. „Nejsem jako žádná jiná vůdkyně, které kdy mělo Sesterstvo nebo Ctěné matre. Mým cílem není zalíbit se všem, ale vybudovat armádu, která bude mít šanci -- být malou -- na přežití. *Naše přežití.* Nemůžeme si dovolit plýtvat časem na postupné změny.“

„Můžeme si vůbec dovolit změny?“ zavrčela jedna Ctěná matre. „Nechápu, jak nám prospěly.“

„To proto, že to *nedokážeš* pochopit. Otevřeš konečně oči, nebo si budeš dál gratulovat ke své slepotě?“ Ženě se zablesklo v očích, i když oranžové skvrny už dávno zmizely kvůli nedostatku náhradního oranžového koření.

Jedna benegesseritská Sestra kousek za ní dorazila pozdě. Blížila se úzkou uličkou a rozhlížela se kolem sebe, jako by hledala místo. Ale všechny ženy svá místa znaly. Pozdní příchozí by tudy nešel.

Murbella ji během své řeči sledovala periferním zrakem. Nedávala nijak najevo, že si všimla něčeho špatného. Tmavovlasá žena s výraznými lícními kostmi jí připadala cizí. *Není to nikdo, koho znám.*

Dál upírala pohled dopředu, v duchu odpočítávala vteřiny a mapovala si, jak se nově příchozí blíží. Pak bez ohlížení a s nasazením plných reflexů, vštípených výcvikem Bene Gesseritu a Ctěných matre, vyskočila na nohy. Závratnou rychlostí vyrazila do vzduchu vstříc té ženě. Než se zase stačila dotknout nohama podlahy, zaklonila se. Útočnice se právě v tu chvíli bleskurychle pohnula, vytáhla něco z kapsy róby a jediným plynulým pohybem sekla. Mléčně bílá a krystalicky ostrá zbraň -- prastarý krispel!

Murbelliny svaly reagovaly rychleji než myšlenky. Sklonila jednu ruku, vyhnula se hrotu blížící se dýky a vyrazila nahoru, aby udeřila do zápěstí. Tenká kost praskla, jako když se láme suché dřevo. Rádobyvražedkyně povolila prsty a krispel začal padat, ale tak pomalu, až to vypadalo, jako by byl něčím nadnášen, klesal jako pírkó. Žena zvedla druhou ruku, aby odrazila další ránu, ale Murbella ji zasáhla ničivým úderem do hrdla a rozdrtila jí hrtan, než stačila vykřiknout.

Murbellina protivnice se zhroutila, krispel zařinčel o zem a jeho čepel se rozletěla na kusy. Pesimistickou část Murbelliny duše potěšilo, když viděla, jak Sestry i Ctěné matre vyskakují z polštářů a instinktivně se vrhají na pomoc Matce velitelce, protože pokus o atentát mohl mít širší pozadí. Z jejich pohybů poznala pravdu, stejně jako pozorovala lež z pohybů potenciální vražedkyně.

Thlustá Bellondová a šlachovitá Doria se vrhly na zhroutenou ženu a držely ji na zemi. Ty dvě teď dokonce *spolupracovaly!* Murbella pořád stála na nohou, pozorovala rozlehlou místnost a třídila si tváře, ujišťovala se, že už tu nejsou žádní vetřelci a žádná další hrozba.

Osamělá útočnice sebou házela, snažila se dýchat, nebo se možná nutila umřít, ale Bellondová jí sevřela hrdlo a otevřela

přístup vzduchu, aby ji udržela naživu. Doria volala doktorku Sukovy školy.

Vedle svíjející se ženy ležel na zemi roztržitý krispel. Murbella ho zhodnotila pohledem a pochopila. Tradiční zbraň staré způsoby. Symbolika toho gesta byla jasná.

Murbella nasadila Hlas a doufala, že je zraněná žena příliš oslabená na to, aby proti příkazu použila obvyklé obranné mechanismy. „Kdo jsi? Mluv!“

Žena se nutila odpovědět, v poškozeném hrdle jí rachotila zastřená a nesouvislá slova. Vypadalo to, že mluví spokojeně a jaksi divoce vzdorně. „Jsem tvoje budoucnost. Ze stínů se vynoří další, jako jsem já, snesou se ze stropu, půjdou po tobě odevšad. A jedna z nás tě dostane!“

„Proč mě chceš zabít?“ Ostatní benegesseritské ženy v publiku rázem ztichly a napínaly uši, aby slyšely její slova.

„Kvůli tomu, co jsi provedla Sesterstvu.“ Ženě se podařilo obrátit hlavu k Dorii jako k symbolu Ctěných matre. Kdyby měla dost sil, byla by si nejspíš odplivla. „Coby Matka velitelka biješ na poplach kvůli vnějšímu Nepříteli, a skutečně nepřátele přitom zveš do našeho středu. Blázně!“

Bellondová se zachmuřila, prozkoumala svou mentatskou mysl a přišla se jménem útočnice: „Je to Sestra Osafa Chramová. Jedna z dělnic v sadu, nedávno dorazila z jiné části planety.“

Benegesseritanka se mě pokusila zabít. Už to nebyly jen Ctěné matre, lačné moci, kdo se chtěl zmocnit její vedoucí pozice.

„Sheeana udělala dobře, že uprchlaš a nás ostatní tu nechala hnit!“ Osafa Chramová vzhledla k Sestrám, pak se naposledy zabodla pohledem do Murbelly, sebrala nezbytnou odvahu a přinutila se zemřít.

Zatímco se vražedkyně zmítala v posledních křečích, Murbella vykřikla: „Bellondová! Předěj s ní! Musíme zjistit, co ví! Jak rozšířené je to spiknutí?“

Ctihodná matka reagovala s nečekanou rychlostí a grácií. Přitiskla ruce na ženiny spánky a přitiskla se k ní čelem. „Brání se mi, i když umírá! Nenechává myšlenky volně proudit.“ Bellondová sebou škubla a pak se stáhla. „Je po ní.“

Doria se naklonila blíž a zašklebila se. „Čichni si. Šéra, a spousta. Postarala se, abychom nemohly použít ani mechanickou sondu a uvolnit její myšlenky.“

Shromážděné Sestry si stísněně šeptaly. Murbella uvažovala, jestli by neměla všechny podrobit výslechu před Mluvcími pravdy. Celou tisícovku! A když se tato benegesseritská Sestra pokusila zabít Matku velitelku, může vůbec Murbella svým Mluvcím pravdy věřit?

Zmobilizovala pozornost a pohrdavě máchla rukou k mrtvé ženě na zemi. „Odneste to. Všechny ostatní na místa. Shromáždění je vážná věc a nabraly jsme zpoždění.“

„Jsme s tebou, Matko velitelko!“ vykřikla nějaká mladá žena z publika. Murbella nedokázala určit, kdo to byl.

Doria se tiše vrátila na místo a se zdráhavým respektem pozorovala Murbellu. Některé bývalé Ctěné matre v publiku byly očividně překvapeny -- některé domýšlivě, jiné pobouřené -- že dýka mohla vzejít z chladně pacifistického Bene Gesseritu.

Murbella doprovodila ženy, spěchající pryč s mrtvým tělem, jen rozzlobeným pohledem. „Už jsem odvrátila jiné vražedné pokusy. Máme tu důležitou práci a musíme vymýtit ty malicherné rebelie mezi námi, vymazat všechny stopy minulých konfliktů.“

„K tomu bychom potřebovaly kolektivní amnézii,“ odfrkla si Bellondová.

Po místnosti se přehnala slabá vlna smíchu a rychle se rozplynula.

„Já si to na vás vynutím,“ řekla Murbella a zabodla se do nich pohledem, „bez ohledu na to, kolik hlav budu muset srazit dohromady.“

Pletivo vesmíru je propojeno vlákny myšlenek a složitých spojení. Jiní mohou spatřit části vzorků, ale jen my je dokážeme rozluštit všechny. Můžeme ty informace použít pro vytvoření smrtící sítě k lapání svých nepřátel.

KHRONE,
tajný vzkaz myriádám Tvarových tanečníků

Když gildovní loď opustila Tleilax, kde Khrona tajně prověřoval vývoj nového gholy v axolotlské nádrži, lapilo ho neodbytné vysílání do tachyonové sítě.

Jeho přísluhovač Uxtal skutečně implantoval embryo, získané z buněk, skrytých ve spáleném těle tleilaxanského Pána. Ten Ztracený Tleilaxan tady nebyl tak úplně neschopný.

Tajemné dítě stále rostlo. A pokud je jeho totožnost taková, jak Khrona předpokládal, daly se čekat vskutku zajímavé možnosti.

Před rokem poslal Khrona Uxtala do Bandalongu s jasnými rozkazy. Vystrašený výzkumník poslechl do puntíku. Možná, že by na ten úkol stačila pouhá replika, Tvarový tanečník s jasným otiskem Uxtalových znalostí, ale vyděšený asistent se toho úkolu zhostil s takovým zoufalstvím, že by to nedokázal napodobit žádný Tvarový tanečník. Ach, ten předvídatelný lidský pud sebezáchovy. Jak lehce se dá využít proti nim.

Gildovní loď se vznášela na odvrácené straně Tleilaxu a jejími průhledy byly vidět temné jizvy v místech, kde byla z povrchu planety vymazána města. Jen pár slabých světél označovalo vzpírající se sídliště, zuby nehty se držící života. Někde tam dole vznikla největší díla Tleilaxanů, před spoustou tisíciletí dokonce i primitivní verze Tvarových tanečníků. Ale ty proměnlivé muly nebyly nic víc než ručně plácáné jeskynní malby ve srovnání s mistrovskými kousky, kterými se stal Khrona a jeho druhové.

Tvarové tanečníci převzali na této lodi klíčové pozice, zabili a nahradili hrstku gildařů a ušetřili jen netečného navigátora v jeho nádobě. Khrona si nebyl jistý, jestli by Tvarový tanečník dokázal obtisknout a nahradit silně zmutovaného kormidelníka. Takový experiment bude třeba posoudit někdy později. Zatím se nikdo nedozví, že se vydal na Tleilax prostě na pozorování.

Nikdo kromě jeho vzdálených domnělých dozorců, kteří neustále sledovali Tvarové tanečníky.

Když teď Khrona krácel po chodbě klidně plující lodě, jeho krok znejistěl. Zdi z naleštěného kovu se začaly rozmazávat a rozplývat. Celé jeho zorné pole se zešíknilo a nachýlilo stranou. Realita gildovní lodi se najednou rozplynula a nechala ho stát v pusté, chladné prázdnotě, bez viditelné plochy pod nohama. Kolem něj se kroutily jiskřící pestré linie tachyonové sítě, spoje se táhly všude, prolétaly se vesmírem. Khrona ztuhl a s vyvalenýma očima se rozhlížel kolem. Snažil se nemluvit.

Před sebou rozeznal krystalicky ostrý obrys postav, které si pro něj zvolily ty dvě entity: klidný a přátelsky vyhlížející starý pár. Rozhodně ale nebyl mírný a neškodný. Ti dva měli jasné oči, bílé vlasy a vrásčitou kůži, která sálala zdravím. Oba si oblékli pohodlné šaty: starý muž červenou kostkovanou košili, matronovitá žena šedou zahradnickou kombinézu. Ale přestože si přisvojila tvar ženského těla,

nebylo na ní ženského vůbec nic. Ve vizi, která Khrona uvěznila, stáli ti dva mezi ovocnými stromy, obsypanými květy, tak obtíženými bílými okvětními plátky a bručícími včelami, že Khrona přímo cítil vůni a slyšel zvuky.

Nechápal, proč si ten bizarní pár zakládal na takové fasádě. Rozhodně to nebylo kvůli němu. Na jejich vzhledu mu ani v nejmenším nezáleželo, nedělalo to na něj žádný dojem.

V kontrastu k přívětivé dědečkovské tváři zněla slova starého muže přísně: „Jsme z tebe čím dál tím netrpělivější. Nelod' nám unikla, když se ztratila z Kapituly. Pak jsme ji zpozorovali před rokem, ale znovu nám uklouzla. Pátráme po ní dál, ale tys nám tvrdil, že jí tví Tvarové tanečníci dokážou najít.“

„My ji najdeme.“ Khrona už kolem sebe gildovní loď vůbec necítil. Vzduch voněl po sladkých květech. „Ti uprchlíci se nám nemohou vyhýbat navěky. Ujist'uji vás, že je dostanete.“

„Nemáme tolik času na čekání. Po všech těch tisíciletích nás už tlačí.“

„Ale, ale, Danieli,“ napomenula ho stará žena. „Tys byl odjakživa tak soustředěný na cíl. Nenačil ses nic při stíhání té nelodi? Nestálo samotné to putování za to?“

Starý muž se na ni zamračil. „To je vedlejší. Vždycky mě trápila nespolehlivost těch tvých otravných miláčků. Někdy mají pocit, že se musí stát mučedníky. Je to tak, můj Martyre?“ Vyslovil to jméno tak, že z něho přímo odkapával sarkasmus.

Stará žena se zasmála, jako by ji jen škádlil. „Viš, že mám radši Marty než Martyre. Je to mnohem lidštější jménoššš mnohem osobnější.“

Obrátila se za sebe ke stromům, obtíženým květy, natáhla šlachovitou hnědou ruku a utrhla dokonale kulatý portygul. Zbytek květů zmizel a stromy teď byly plné ovoce, zralého ke sklizení.

Khrona tam stál, ztracený na tom podivném iluzorním místě, a cítil, jak to v něm vře. Měl vztek, že ho tihle domnělí páni dokážou tak nečekaně přepadnout, ať je kdekoli. Myriády Tvarových tanečníků tvořily široce rozhozenou síť. Byli všude a dokázali by tu nelod' ukořistit. Khrona sám chtěl ovládnout to ztracené plavidlo a jeho cennou osádku stejně jako starý muž a žena. Měl svůj vlastní záměr, který tihle dva nikdy neuhodnou. A ten ghola, vyrůstající na Tleilaxu, by mohl být významnou součástí toho tajného plánu.

Starý muž si upravil slamák na hlavě a naklonil se blíž ke Khronovi, přestože jeho obraz přicházel z nepředstavitelné dálky. „Naše podrobné předpoklady nám poskytly odpověď, kterou potřebujeme. Omyl je vyloučen. Brzy nás zastihne Kralizec, a pro vítězství potřebujeme Kwisatze Haderacha, superčlověka, vychovaného Bene Gesseritem. Podle předpovědí je klíčem ta nelod'. A on je -- nebo bude -- na její palubě.“

„Není to úžasné, že pouzí lidé dospěli díky svým proroctvím a spisům k témuž závěru už před tisíci lety?“ Stará žena se posadila na lavičku a začala loupat portygul. Z prstů jí odkapávala sladká šťáva.

Na starce to žádný dojem neudělalo, jen mávl mozolnatou rukou. „Vychrlili tolik milionů proroctví, že se nemohli pořádně jenom mýlit. Víme, že jakmile získáme tu nelod', získáme Kwisatze Haderacha. To je zaručeno.“

„Předpovězeno, Danieli. Ne zaručeno.“ Žena mu nabídla kousek šťavnatého plodu, ale starý muž odmítl.

„Když neexistuje pochybnost, pak je věc zaručena. A já žádné pochybnosti nemám.“

Khrone nemusel předstírat sebejistotu. „Mojí Tvarovi tanečníci tu nelodí najdou.“

„Věříme tvým schopnostem, drahý Khrone,“ řekla stará žena. „Ale už je to skoro pět let, a my potřebujeme víc než jenom ujišťování.“ Sladce se usmála, jako by se chtěla natáhnout a poplácat ho po tváři. „Nezapomeň na své závazky.“

Mnohobarevné silové linie kolem Khronea se najednou rozpálily doběla. Cítil pronikavou agónii ve všech nervech těla, prostupovala mu všemi kostmi a svalovými vlákny, nepopsatelná bolest, která sahala až za jeho buňky a za mysl. Vnitřní sebekontrolou Tvarového tanečníka se pokusil uzavřít všechny receptory, ale uniknout té bolesti nedokázal. Agónie pokračovala, ale na pozadí vědomí mu neobyčejně jasně zazněla stařenina slova: „Můžeme to protahovat deset milionů let, když se nám zachce.“

Najednou bolest ustala a starý muž se natáhl a vzal si půlku oloupaného plodu, který mu žena nabídla. Oddělil kousek a řekl: „Nedávej nám důvod to udělat.“

Pak se ten iluzivní svět zamihotal. Venkovský sad zmizel, jasná síť linií se rozplynula, zbyly zas jen kovové zdi chodeb gildovní lodi. Khrone se zhroutil na zem, kolem něj nikdo nebyl. Roztřeseně se vyškrábal na nohy. V buňkách mu stále zuřila ozvěna pulzující agónie z hrozivých přetrvávajících vjemů před očima. Několikrát se nadechl, aby sebral síly, a svůj vztek použil jako berličku.

Během návalu bolesti se jeho rysy proměnily do mnoha vypůjčených podob a pak se vrátily k původnímu bezvýraznému vzhledu Tvarového tanečníka. Khrone se dal dohromady a pomstychtivě zformoval tvář do přesné kopie starého muže. To mu ale nestačilo. Z malicherného vzteku stáhl rty a obnažil zuby, které proměnil na hnědé zkažené pahýly. Pak začala Khroneova imitace vrásčité starcovy tváře odumírat. Maso se na ní prověsilo do záhybů, pak zežloutlo a odpadlo. Kůži pokryly skvrny malomocenství a tvář se proměnila ve spoustu boláků, oči se zakalily a osleply.

Kéž by tak na něj mohl ty potíže přenést, přesně to by si ten starý syčák zasloužil!

Khrone se proměnil, vrátil se ke svému původnímu vzhledu, přestože se mu vztek uhasit nepodařilo. Pak se mu pomalu vrátil na tvář úsměv.

Ti, kdo se považovali za vládce Tvarových tanečníků, byli zase oklamáni, stejně jako původní tleilaxanští Páni a jejich odnož Ztracení. Khrone se ještě třásl, ale zasmál se, jak tak kráčel po chodbě gildovní lodi a nabýval zpátky sílu. Už zase vypadal jako průměrný člen posádky. Nikdo se nevyznal v citlivém umění klamu lépe než on.

Jsem největší odborník na podvody, pomyslel si.

K čertu s vašimi rozborý a příšernými předpověďmi! K čertu s vašimi zákonnými argumenty, s vaší manipulací, s vašimi drobnými i silnějšími tlaky. Řeči, řeči, řeči! Všechno se to nakonec zredukuje na jediné: když je třeba dosáhnout obtížného rozhodnutí, je zřejmé, co si zvolit.

DUNCAN IDAHO,
devátý ghola, krátce před svou smrtí

V prostorné kabině, která židům sloužila jako svatyně, vedl starý rabbi seder, slavnostní večeři v první večer pesahu, obřad natolik tradiční, jak jen jim zdroje nelodi umožňovaly. Rebeka přihlížela a cítila, že nyní nečekaně rozumí původním

významům, skrývajícím se za starým rituálem. Sama to před dávnými věky *prožila* ve svých vzpomínkách. Přestože by to rabbi sám nikdy nepřiznal, ani on navzdory celoživotnímu studiu některé nuance nechápal. Rebeka ho však neopravovala, ani před ostatními, ani v soukromí. Nepatřil k lidem, kteří by si nechali vylepšovat vlastní znalosti, ani jako sukovský doktor, ani jako rabbi.

Tady na nelodi, izolován ode všech striktních požadavků na starý židovský pesah, zachovával rabbi pravidla sedru, jak nejlépe uměl. Jeho lidé si byli vědomí obtíží, srdcem se smířili se skutečností a přesvědčili sami sebe, že je všechno správné a náležité, že nechybí žádná maličkost.

„Bůh to pochopí, pokud *my* nezapomeneme,“ řekl rabbi tlučeným hlasem, jako by zjevoval nějaké tajemství. „Museli jsme si vystačit i dřív.“

Na soukromé oslavě v rozlehlých rabbiho prostorách, které zároveň sloužily jako svatyně, se podávaly macesy, maror čili hořké bylinky i cosi, co připomínalo potřebný druh vínaššš až na beránka. To nejpodobnější, co mohl sehnat, bylo rekonstituované maso z lodních zásob. Jeho stoupenci si však nestěžovali.

Rebeka slavila pesah, tyto židovské velikonoce, celý život, účastnila se jich bez vyptávání. Nyní však díky těm milionům žen z Lampadasu, které měla v hlavě, dokázala sledovat nesčetné stezky paměti rozlehlou sítí generací. Měla v sobě uchovány vzpomínky na první skutečné svátky pascha, životy otrokyň v neuvěřitelně staré civilizaci zvané Egypt. Znala pravdu, chápala, co patřilo k nejpřísnějším historickým faktům a co se do rituálu a mýtu pomalu vloudilo navzdory nejlepším snahám rabinů udržet víru předchozích generací.

„Možná bychom mohli pomazat rámy dveří přibýtků krve,“ řekla tiše. „Anděl smrti je jiný než dřív, nicméně smrt je to stále. Pořád jsme pronásledováni.“

„Pokud máme věřit tomu, co tvrdí Duncan Idaho.“ Rabbi nevěděl, jak reagovat na její často provokativní poznámky. Bránil se tím, že se uchýloval k formálnímu řádu sedru. Jácob a Levi mu pomáhali s požehnáním vína, s umýváním rukou. Všichni se znovu modlili a četli příběhy hagady.

V posledních dnech se rabbi na Rebeku často zlobil, utrhoval se na ni, zpochybňoval každé její prohlášení, protože v něm viděl dílo ďábla. Kdyby měl jinou povahu, mohla by s ním Rebeka celé hodiny diskutovat, popisovat své vzpomínky na Egypt a faraóna, hrůznou epidemii, převratný odchod do pouště. Mohla by mu vylíčit skutečné rozhovory v původních jazycích, podělit se o dojmy z pravého Mojžíše. Jedna z myriád jejích předchůdkyň toho velkého muže slyšela skutečně mluvit.

Kéž tak měl rabbi jinou povahu.

Jeho stádečko bylo malé; jen málo jich uniklo Ctěným matre na Gammu. Tisíciletí po tisíciletí byli jejich lidé pronásledováni, hnáni z jednoho úkrytu do druhého. Teď, když se nechávali unést slavnostním rituálem pesahu, byly jejich hlasy nepočetné, přesto však silné. Rabbi by si porážku nepřiznal. Houževnatě dělal to, co myslel, že musí dělat, a Rebeku považoval za překážku, na níž si může cvičit vytrvalost.

Nežádala jeho zavržení, nechtěla ani vyvolávat diskuse. Se všemi těmi vzpomínkami a životy, které v sobě měla, by Rebeka dokázala snadno čelit každému chybnému prohlášení, kterého se dopustil. Netoužila ale rabbiho ztrapňovat, nechtěla ho ještě víc rozčilovat a zahánět do úzkých.

Rebeka se mu zatím nesvěřila se svým nedávným rozhodnutím vzít na sebe větší odpovědnost a ještě větší

bolest. Bene Gesserit žádal a ona zareagovala. Věděla, co by ji na to rabbi řekl, ale nemínila si to rozmýšlet. Dokáže být stejně tvrdohlavá jako rabbi, když bude chtít. Obzor jejích myšlenek se táhl až na okraj historie, kdežto rabbiho mysl se omezovala na jeho vlastní život.

Během pozhánání, vysloveného po jídle, chvalozpěvu a písní zjistila, že má tváře vlhké slzami. Jacob si toho s tichým úžasem všiml. Obřad byl v chodu a Rebece v její situaci připadal významnější než kdy dřív. Plakala z vědomí, že další seder už nezažije.

Mnohem později, po pozhánání a posledním čtení, když malá společnost dojedla a rozešla se, se Rebeka zdržela v rabbiho prostorách. Pomohla starci uklidit obřadní potřeby; rozpačitý odstup mezi nimi jí napovídal, že rabbi ví, že ji něco trápí. Zachovával však mlčení a Rebeka se do řeči také nepouštěla. Cítila, že po ní tu a tam bleskne pohledem.

„Další obřad pesah na téhle nelodi. Už čtvrtý!“ řekl konečně nuceně konverzačním tónem. „Oč je to lepší než se skrývat jako myši pod zemí, když se nás Ctěné matre snažily objevit?“ Rebeka věděla, že když je stařec nesvůj, uchyluje se ke stížnostem.

„Rychle jsi zapomenul na ty měsíce hrůzy, kdy jsme byli nacpaní ve skryté dutině, vzduchotechnika selhávala, recyklační tanky byly přeplněné a zásoby ubývaly,“ připomenula mu. „Jacob to nedokázal opravit. Všichni bychom brzy zemřeli, nebo bychom museli utéct.“

„Možná bychom byli dokázali těm hrozným ženským uniknout.“ Řekl to automaticky, ale Rebeka soudila, že tomu sám nevěří.

„Já si to nemyslím. Ctěné matre nad tou naší spálenou dírou nasazovaly snímáče, zkoumaly půdu, kopaly, aby *nás* našly. Byly blízko. Měly podezření. Víš, že to byla jen otázka času, než by tu naši skrýš objevily. Naši nepřátelé vždycky objeví, kde se skrýváme.“

„Všichni ne.“

„Měli jsme štěstí, že se Bene Gesserit rozhodl napadnout Gammu právě tehdy. Byla to naše šance a my jsme jí využili.“

„Ten Bene Gesserit! Vždycky ho bráníš, dcero.“

„Zachránil nás.“

„Protože se k tomu zavázal. A ten závazek teď způsobil, že jsme o tebe přišli. Jsi navždycky poskvěná, dcero. Všechny ty vzpomínky, které se ti dostaly do hlavy, tě zkazily. Kéž bys na to dokázala zapomenout.“ Melodramatickým, zoufalým gestem svěřil hlavu a promnul si spánky. „Navždycky budu cítit vinu za to, co jsem tě přiměl udělat.“

„Udělala jsem to dobrovolně, rabbi. Nehledej vinu, kterou si nezasloužíš. Ano, všechny ty vzpomínky ve mně způsobily veliké změny. Ani já jsem neodhadla to obrovské závaží z *minulosti*.“

„Zachránili nás, ale teď jsme znovu ztraceni, putujeme a putujeme v téhle lodi. Co z nás bude? Začali jsme mít děti, ale k čemu je to dobré? Dosud dvě děti. Kdy najdeme nový domov?“

„Je to jako putování našeho lidu po poušti, rabbi.“ Rebeka měla jeho části ve svých vzpomínkách. „Možná nás bůh zavede do země mléka a strdí.“

„A možná se ztratíme navždycky.“

Rebeka neměla moc trpělivosti s jeho neustálým bédováním, s jeho lomením rukama. Dřív pro ni bylo snadnější toho muže snášet, zastávat se ho a nechat se vést vírou. Tehdy rabbiho respektovala, věřila všemu, co řekl, nikdy ji ani nenapadlo ho zpochybňovat. Toužila zas po té nevinosti a důvěře, ale to už bylo pryč. Postarala se o to

Lampadská horda. Rebečiny myšlenky byly teď jasnější, její rozhodnutí nezvratné.

„Mé Sestry požádaly o dobrovolnice. Vznikla potřeba.“

„*Potřeba?*“ Rabbi povytáhl huňaté obočí a posunul si brýle na nose.

„Ty dobrovolnice se podrobí jistému procesu. Stanou se axolotlskými nádržemi, nádobami na pěstování dětí, které se považují za nezbytné pro naše přežití.“

Rabbi se zatvářil zlostně a znechuceně. „To je jasné dílo ďáblů.“

„Je to ďábelské, pokud nás to všechny zachrání?“

„Ano! Bez ohledu na to, jak to čarodějnice zdůvodní.“

„Nesouhlasím, rabbi. Jsem přesvědčena, že je to dílo boží. Pakliže jsme dostali nástroje pro vlastní přežití, pak bůh musí chtít, abychom přežili. To ďábel nás svádí zaséváním semínek strachu a podezření.“

Jak čekala, urazil se. Chřípí se mu rozšířilo, rozhořčil se. „Chceš říct, že *já* podléhám těm ďábelským sklonům?“

Její odvetný úder byl natolik prudký, že ho naprosto vyvedl z rovnováhy. „Říkám, že jsem se dobrovolně rozhodla přihlásit se. Stanu se jednou z jejich děloh. Mé tělo poskytne nádobu, nezbytnou k narození gholy.“ Promluvila měkčeji, laskavěji. „Věřím, že na děti, které porodím, dohlédneš a věnuješ jim veškerou pomoc a radu, které by mohly potřebovat. Už je, budeš-li moci.“

Rabbi se zděsil. „To -- to nemůžeš udělat, dcero. Zakazuji ti to.“

„Je pesah, rabbi. Vzpomeň si na krev beránka na rámu dveří.“

„To se smělo dělat jen ve dobách Šalomounova chrámu v Jeruzalémě. Je zakázáno provádět to kdekoli jinde a jindy.“

„Níc méně to možná bude stačit, i když mám do neposkvěnenosti hodně daleko.“ Zůstávala klidná, ale rabbi se celý třásl.

„To je pošetlost a domýšlivost! Čarodějnice tě stáhly do své pasti. Musíš se mnou modlit --“

„Já jsem se už rozhodla, rabbi. Rozpoznala jsem v tom moudrost. Bene Gesserit *získá* své nádrže v každém případě. *Najde* své dobrovolnice. Pomysli na všechny ty ženy na palubě, mnohem mladší a silnější než já. Mají budoucnost před sebou, zatímco já mám v sobě nespočetné životy. To je víc než dost pro kohokoliv a já jsem s tím srozuměna. Tím, že se nabídnu sama, zachráním někoho dalšího.“

„Budeš prokleta!“ Chraptivý hlas se mu zlomil dřív, než se dokázal proměnit ve výkřik. Napadlo ji, jestli si na znamení nejvyššího rozhořčení neroztrhne roucho a nezapudí ji, nebude se k ní víc chtít znát. Rabbi byl ale ještě příliš zděšen tím, co mu řekla.

„Jak mi tak často připomínáš, rabbi, mám už v sobě miliony žen. V mé minulosti byla spousta zbožných židovek. I jiné následovaly vlastní svědomí. Ale neplet se, já tuto cenu ochotně zaplatím. Je to úctyhodná cena. Nemysli na to, že mě ztratíš -- myslí na to děvče, které zachráním.“

Jako by se chystal stébla trávy, řekl: „Jsi moc stará. Máš už svá plodná léta za sebou.“

„Mé tělo poskytne jen inkubátor, ne vaječníky. Už jsem prošla testy. Sestry mě ujistily, že budu schopna náležitě posloužit.“ Položila mu ruku na paži, věděla, že mu na ní záleží. „Kdysi jsi byl sukovský doktor. Věřím doktorkám Bene Gesseritu, ale bude mi líp s vědomím, že na mě budeš dohlížet i ty.“

„Já, já.“

Došla ke dveřím kajuty svatyně a věnovala mu poslední úsměv. „Děkuji ti, rabbi.“ Vykouzla ven dřív, než si stačil uspořádat zpřeházené myšlenky a dál se s ní dohadovat.

Milujícímu zraku může i Zvrácenost připadat jako krásné dítě.

MISSIONARIA PROTECTIVA,
převzato z knihy Azhar

Celé měsíce pracoval Uxtal pod přísným a pozorným dohledem Ctěných matre, dohlížel na axolotlskou nádrž a staral se laboratoře na bolest. Tím bojem o uspokojení svých nadřizených si připadal úplně vyždímaný.

Khrone ho přišel navštívit dvakrát za posledního půl roku (alespoň pokud věděl, ale Tvarový tanečník mohl přijít nepozorován, kdykoli se mu zachtělo). Ztracený tleilaxanský výzkumník si ve své špinavé ubytovně vedl vlastní kalendář a každý den si v něm zaznamenával jako malé vítězství, jako by samo přežití bylo jen záležitostí udržení skóre.

Mezitím začal také vyrábět dostatečně množství oranžové melanžové náhrady, aby děvky přesvědčil, že pro ně má nakonec přece jen cenu. Jeho úspěch byl bohužel výsledkem spíš opakovaných pokusů než pravých dovedností. Navzdory nejistotě a chvatně zakrývaným chybám Uxtal narazil na fungující výrobní metodu. Přestože nebyla moc efektivní, stačila děvkám k tomu, aby ho nezabily, alespoň prozatím.

A gholovské dítě zatím rostlo.

Jakmile mužský plod dosáhl bodu, kdy bylo možno odebrat vzorky, potřebné k analýzám, srovnal Uxtal DNA s genetickými záznamy, které mu dodal Khrone. Pořád nevěděl, co mají Tvaroví tanečníci s tímto dítětem za lubem; vlastně nebyl přesvědčen ani o tom, jestli mají vůbec nějaký plán, kromě vlastní zvědavosti.

Nejprve dokázal Uxtal izolovat celkovou pokrevní linii, pak ji zúžit na specifika, planetu původu, širší rodššš a potom na konkrétní rodinu. Nakonec vysledoval rodokmen až ke konkrétní historické postavě. Výsledek ho vylekal tak, že ho málem vymazal dřív, než by ho někdo mohl spatřit. Ale byl přesvědčen, že ho někdo jistě sleduje, a kdyby ho Ctěné matre přistihly, jak tají informace, krutě by ho potrestaly.

Místo toho čelil vlastním závratným otázkám. Proč staří tleilaxanští Páni uchovali právě tyto buňky? Jaký účel mohli mít na mysli? A jaké další pozoruhodné buňky byly v té zničené nulentropické kapsli? Škoda, že Ctěné matre všechna těla zničila, spálily je, nebo jimi nakrmily slepce.

Khrone se jistě brzy vrátí. Pak si Tvaroví tanečníci své gholovské dítě možná vezmou a Uxtal bude volný. Nebo ho prostě zabijí a bude konec.

Po pečlivě sledovaném období růstu v děloze byl porod dítěte už na spadnutí. Naprosto na spadnutí. Uxtal teď trávil většinu dní v místnosti s axolotlskou nádrží, vystrašený a okouzlený zároveň. Sklonil se nad zduřelou ženskou nádrží, prověřoval tlukot srdce nenarozeného dítěte, jeho pohyby. Často divoce kopalo, jako by nenávidělo tu masitou celu, která ho omezovala. Uxtala to nepřekvapovalo, ale přesto znepokojovalo.

Když nadešel den porodu, svolal Uxtal své asistenty. „Jestli se dítě nenarodí zdravé, pošlu vás do mučícího křídla --“ Najednou si vzpomněl na své další povinnosti a zalapal po dechu. Nechal popletené asistenty stát u těhotné nádrže a pospíchal do nově připojeného laboratorního křídla.

Tam mezi výkřiky, steny a čůrky chemikálií pro výrobu náhražky melanže na něj netrpělivě čekala Hellika. Nějakou dobu ji bavilo pozorovat proces „sklizně“ koření, ale jakmile spatřila Uxtala, vyrazila k němu.

Sklopil oči a zakoktal se: „O -- omlouvám se, Vrchní ctěná matre. Ghol se má právě narodit, rozptýlilo mě to. Měl jsem ignorovat všechny ostatní povinnosti, jakmile jsi dorazila.“ V duchu si mumlal zoufalou prosbu, aby ho hned tam na místě nezabila. Tvaroví tanečníci by se rozčílili, kdyby ho zabila dřív, než přivede dítě na svět, ne?

Helličiny oči nebezpečně oranžově zaplály a jemu se chtělo utéct. „Myslím, že si dostatečně neuvědomuješ své místo v tomto novém systému, mužičku. Je načase tě připoutat -- než se ten ghol narodí. Musím tě mít jistého. Už nikdy neztratíš přehled o svých prioritách.“

Uxtal si začal uvědomovat křivku její prsou a způsob, jakým se pohybovala v přiléhavém trikotu. Zdálo se, jako by vysílala nějakou hypnotickou sexualitu. Jejich pohledy se do sebe zaklesly, ale žádné vzrušení necítil.

„Jakmile tě učiním závislým na mých potěšeních,“ pokračovala a jemně mu třela tvář prsty, „získám si tvou dokonalou oddanost pro svůj projekt. Gholovské dítě bude z cesty a ty už nebudeš mít žádné výmluvy.“

Uxtal cítil, jak se mu zrychluje pulz. Co mu asi udělá, až zjistí, co provedl Khrone?

Z hlavní laboratoře se ozval výkřik, následovaný krátkým rozhořčeným zavřisknutím dítěte. Uxtalovi vyskočilo srdce až do krku. „Dítě se narodilo! Jak to beze mě zvládli?“ Pokusil se odtáhnout od Helliky. Hrozil se toho, že jeho asistenti prokázali, že dokážou pracovat samostatně. Nechtěl, aby někdo poznal jeho zbytečnost. „Prosím, Vrchní ctěná matre, dovol mi přesvědčit se, že ti moji blázniví asistenti nic nepokazili.“

Hellika naštěstí vypadala, že ji to zajímá stejně jako jeho. Tleilaxan vyběhl z nového křídla a pospíchal k nyní vypuštěné axolotlské nádrži. Jeden z asistentů právě se stydlivým a rozpačitým úsměvem zvedal za nožku zmáčené a zřetelně zdravé dítě. Vrchní ctěná matre k němu vyrazila, až za ní plášť vlál.

Uxtal rychle přebral dítě od asistenta, i když mu celý ten porodní proces připadal nechutný. Byl přesvědčený, že ho Khrone zabije (a pomalu), pokud dovolí, aby se tomuto dítěti něco přihodilo.

Ukázal novorozence Hellice. „Tady je, Vrchní ctěná matre. Jak vidíš, bude tenhle úkol, který mě rozptyloval, u konce, jakmile si Tvaroví tanečníci dítě přeberou. Moje práce pro ně skončila. Teď můžu věnovat mnohem víc času a energie výrobě oranže, kterou tolik chceš. Pokud, pokud mě ovšem nechceš prostě pustit?“ Prosebně zvedl obočí.

Opovrčlivě si odfrkla a odkráčela zpátky do nového křídla, kde se po chodbách ozvěnou odrážel jekot.

Uxtal shlédl na novorozence, ohromený vlastním štěstím. Nějakou zázračnou numerickou kombinací dosáhl úspěchu. Khrone si teď nemůže stěžovat, ani ho trestat. Pak mu po těle přejel hrůzný mráz. Co když budou Tvaroví tanečníci chtít, aby navíc obnovil gholovy vzpomínky? To by znamenalo spoustu dalších let!

Uxtala mátl, když viděl tohoto novorozence tak prostého, nevinného a „normálního“. Seznámil se s historickými záznamy a nedokázal si představit, jaký bude osud toho gholy, co s ním Khrone udělá. Musí to být součástí nějakého obrovského plánu, kterému porozumí jedině tehdy, pokud zjistí všechna čísla, vedoucí k pravdě.

Držel gholovské dítě před sebou, díval se do jeho drobné tvářičky a zavrtěl hlavou. „Vítej zpátky, barone Vladimire Harkonnene.“

(Lovci Duny - /Hunters of Dune/, Herbert, Brian - Anderson, Kevin J., Nakladatel: Baronet, Překladatel: Dana Chodilová, Obálka: Karel Řepka. Redakce: Jiří Chodil. Rok vydání: 2007, Počet stran: 544, Provedení: hardback, Cena: 319 Kč)

Kevin J. Anderson a Brian Herbert

Mark Chadbourn, Ďábel v zeleném

25. června 2007

Zemi zachvátila nová doba temna a pověr. Moderní společnost se tváří v tvář návratu magie, prastarých bohů a mýtických tvorů zhroutila...

Rok po událostech z trilogie Věk rozvratu se poslední pozůstatky někdejší křesťanské církve shromáždily v salisburské katedrále, kterou si zvolily za své poslední útočiště. Jejich jedinou nadějí jsou Noví templáři. Mezi rekruty je i Mallory, který nevěří v nic a prchá před svou minulostí, na níž by nejraději zapomněl.

Osudem je mu však určeno, aby se stal jedním z nových Bratří draků.

Alternativou ke křesťanství se stává tzv. Keltský národ, volný spolek neopohanů. Mezi nimi žije i Sofie Tallentová – jedna z nových Sester draků. Mallory a Sofie se krátce setkají, ale Mallory spojí svůj osud s katedrálou a přidá se k záchranné výpravě, která skončí tragicky. Po návratu zjistí, že se salisburská katedrála proměnila v noční můru... (anotace)

Tiha lidské duše je největší v temných hodinách před úsvitem. Jedné noci, když se i měsíc a hvězdy skryly za mraky, nesl Mallory to své nehmotné břemeno obtížněji, než jindy. Pronásledoval ho jeden obraz, výbuch plamenů v noci jako očistný oheň nějakého Bájného zvířete. Obraz byl jasný, když zavřel oči, jako duch se vznášel v jeho vědomí, když je otevřel, v obou případech stejně tajemný a strašidelný. Avšak nějaká hluboko pohřbená část jeho vědomí přesně věděla, co znamená a stejná část by mu nikdy nedovolila, aby jej zkoumal.

Na okamžik ho vyrušil kolemjedoucí muž, ani ne třicetiletý, ale vyhlížející neobvykle křehce, jako kdyby byl stížen nějakou zhoubnou chorobou. Skláněl se hluboko nad šíjí svého koně, jak se snažil krýt před krutým větrem, který ho kamenoval prvními mrazivými kapkami deště. Podzim se valem blížil. Mallory byl před živly chráněn svým Porschem, s nímž zacouval za živý plot, takže nemohl být spatřen z cesty; rozhodl se, že než bude pokračovat k cestě ke svému cíli, musí si pořádně vyčistit hlavu.

Letmo zachytil svůj odraz ve zpětném zrcátku: hnědé vlasy po ramena lemovaly jeho docela pohledný obličej, v jeho rysech se zračila jeho ironická povaha. Po zádech mu přeběhl mráz a rychle se odvrátil.

Malloryho poněkud zvráceně napadlo, že historiky, které slyšel v Newcastleu a v některých vesničkách na skotském pomezí, jsou možná pravdivé a Salisbury tam už není. Jak ujížděl k jihu, noc byla tak temná, že by v ní docela dobře mohl zmizet celý svět.

Kdyby měl v tom směru na vybranou, raději by cestoval ve dne. Kraj byl doslova zamořený tlupy vybrojenými brokovnicemi a noži, které drancovaly vesnice a předměstí kvůli jídlu; od chvíle, kdy se všechno tak strašným způsobem zvrhlo, byl život mnohem drsnější. Ale byly tu ještě jiné věci,

kteří vrhaly na život mnohem znepokojivější stín. Obrisy malých lidí pohybujících se pomalu přes otevřená prostranství pod hvězdami. Nebo ta věc, kterou nakrátko zahlédl zblízka, jak vylézá z opuštěné prasečí farmy: oči jako talíře, šupiny lesknoucí se ve světle měsíce a prsty, které byly příliš, příliš dlouhé. To všechno jen potvrzovalo pověsti, které drželi lidi po setmění v relativním bezpečí jejich domovů. Noc nadále nepatřila člověku.

Mallory se díval, jak muž pomalu projíždí kolem, a mimoděk ho napadlo, o čem asi přemýšlí.

Jezdec skláněl hlavu proti sílící bouři. Přitáhl si nepromokavý plášť těsněji; poryvy větru se ho snažily srazit ze sedla. Najít si nějaké přístřeší by nepochybně bylo nejrozumnější, co mohl udělat, ale hořká tíha strachu mu to nedovolovala. Uchýlit se k odpočinku na místo, kde by se mohl ocitnout zahnaný do kouta, to byla představa tak děsivá, že si ji vůbec nepřipouštěl; alespoň ne na cestě, která mu dávala šanci všemu uniknout. Toto cílevědomé odhodlání bylo to jediné, co jej hnalo vpřed. Neohlížel se, protože věděl, že by jeho obrazotvornost vyvolala ze stromů a živých plotů obličej, šelestění pronásledovatelů a blížící se přítomnost něčeho, co ho už už strhne ze hřbetu koně.

Nic tam není, přesvědčoval v duchu sám sebe.

Naplánoval si cestu tak, aby se vyhnul Salisburské pláni – bylo to území nikoho a nikdo z těch, kdo byli tak hloupí, aby se přes ní vydali, se už nevrátil – ale i krajina kolem v něm vyvolávala pocit bezprostředně hroziícího nebezpečí. Ale jestli se mu podaří dostat se do Salisbury, bude to stát za to. Konečně se mu dostane toho, po čem prahl: spása, vykoupení, naděje.

Zaburácení hromu jej vylekalo tak, že v sedle skoro nadskočil. Byl to řev obří bestie, která se řítí dolů na něj. O několik vteřin později prosvětlo zablesknutí tušově černá pole a stromy.

Nic tam není, potvrdil si s úlevou.

Po jeho pravici se proti nebi vypínala černá silueta kopce Old Sarum. Brzy na to uviděl několik blikotavých světelek – patrně svíčky, které osvětlovaly domy milovaných. Možná někomu zbylo dost nafty, aby měl čím pohánět agregát. Překvapovalo ho, kolik prostých myšlenek v něm vzbuzovalo příjemné vzrušení.

Další zahřmění, další zablesknutí. Stehna pod propocenou džínovinou mu trnula; prsty na nohou už vůbec necítil. Přál si, aby ještě bylo horké léto.

Vítr umrtvil jeho uši a začal si zahrávat s jeho sluchem. Poryvy, které narážely do jeho hlemýžďe, se staly hudbou hranou smyčcovým kvartetem; vánek pronikající hlouběji byl šeptáním starého přítele. Krev, jež mu pulzovala ve spáncích, jen přispěla k dezorientaci, která ho přiměla ignorovat nejdůležitější noční smysl. Když se ozvalo pronikavé zahvízdání, nebylo to nic víc než hlasitý protest horních větví stromů.

Zahvízdání se ozvalo podruhé a on se stále úporně držel stavu znecitlivění, který ho chránil před nočními běsy, avšak třetí zahvízdání už mu neposkytlo prostor pro sebeklam: znělo to blíž a vytrvalost, se kterou se to ozývalo, svědčila o záměru. Ani pak se nedokázal přinutit ohlédnout. Slabě pobídl patami svého koně, ale toho už únava učinila imunním. Dokonce i pouhá iluze, že by mohl uniknout, mu tak byla odňata.

Hvízdání není nic, čeho by ses musel bát, říkal si a současně si představoval tlupu mužů s vyholenými hlavami, modrým tetováním a mrtvými očima, kteří si dávali signál, že přišel

čas zaútočit. Byl ozbrojený, takže by se mohl bránit, ale nebyl připravený; nikdy neměl násilnou povahu, ale mohl se naučit, jak se změnit. Kuchyňský nůž v amatérsky vyrobené pochvě z izolepy zastrčené v tlusté turistické ponožce a na zádech v závěsu s prádelní šňůry kriketová pálka, do které natloukl hřebíky. Co z toho bude vhodnější pro boj ze hřbetu koně?

Hvízdání se ozývalo vytrvale dál, vysoké a jaksi nepřírozené, jako by je nevydával člověk ani hudební nástroj. Náhle to bylo *všechno*, co slyšel a nepodobalo se to ničemu, co slyšel dřív. Znělo to stále hlasitěji, tak ječivě, že se mu z toho dělalo špatně a točila se mu hlava; nejráději by si zacpal uši, nebo začal hlasitě zpívat, aby to přehlušil.

Místo toho to ignoroval. Byl tak blízko Salisbury s jeho středověkou katedrálou vzpínající se k nebi jako oslava božského majestátu, pravidelnými ulicemi, civilizací, kavárnami a hospůdkami, inteligencí a historií. Salisbury, nový Jeruzalém západu.

Hvízdání není nic ve srovnání s tím, čím jsi prošel, pomyslel si, ale dokázal tím jen že se cítil ještě hůře.

Jak se cesta začala prudce svažovat, koruny stromů nad ní vytvořily jakýsi tunel, kterým se honil vítr. Připadal si jako kus ledu a ne jenom kvůli chladu a větru. A jako by toho nebylo dost, rozpršelo se a déšť se brzy změnil v liják.

Krátce předtím, než dorazil k prvním řadám opuštěných domků, pošetile dovolil svému pohledu, aby zabloudil k polím vpravo. Ve světle blesku vypadala jako pokrytá sněhem a on uviděl, že se tam pohybují temné stíny; lidské nebyly.

Začal v duchu horečně procházet možností, co vlastně viděl, ale nepřišel na nic, co by odpovídalo realitě a nemožnosti byly nekonečně děsivější. Salisbury bylo najednou velice daleko.

Hvízdání se mu ostře zařezávalo do mozku, už to nebyl jediný zvuk, ale sbor nelidských hlasů. Chtělo se mu drásat si uši dokud mu nezačnou krváčet. Bylo to svolávání při lovu.

V duchu si zakázal se znovu rozhlížet, ale ten magnetismus byl neodolatelný. Do očí mu vhrkly slzy, když se otáčel, a musel si je promnout, aby viděl, co se to k němu blíží. Další oslepující záblesk. Přes pole se k němu sbíhaly stíny, které se třepotaly jako kusy papíru ve větru a blížily se k cestě. Některé už byly skoro mezi nejbližšími stromy, tancovaly kolem jejich kmenů nebo vířily ve větvích. Jak se přibližovaly, jejich hvízdání bylo stále hlasitější; byly jich desítky, možná i víc než sto. Zachytily jeho pach.

Zabořil paty do boků svého vyčerpaného oře, ale všechno, co z něj dostal, byl obláček sraženého dechu a kapičky potu na kůži. Výkřik se mu zadrhl v hrdle. Ze všech sil si přál, aby byl někde jinde, chtěl maminku a tatínka, ale třas, který se ho zmocnil, všechno ostatní zahnal.

Přestože ho vítr bolestivě bodal do očí, dál upíral pohled na mokrou cestu před sebou, ale brzy zachytil pohyb na okraji vidění. Sevřeli ho do kleští, Někteří z nich se ho už mohli zmocnit, ale čekali, až se k nim přidají ostatní. Pekelné hvízdání na chvíli ustalo, ale to jen proto, že ho přehlušilo nepřetržité hluboké ječení vycházející z jeho vlastních úst. Na důstojnosti už vůbec nezáleželo, jen na jeho ubohém, žalostném životě.

A pak ty věci byly všude kolem cesty, divokými skoky sledovaly jeho koně. Ten zakoulel očima, zafrkal a přece jen v sobě ještě našel trochu energie.

V krátkém okamžiku jasnoživosti si vzpomněl na kriketovou pálku. V panice ji vytrhl ze závěsu tak divoce, že se mu šňůra zachytila kolem krku. Zoufale se ji pokusil přetřhnout, ale byla z umělých vláken a nepovolila. Zápasil s ní s tvrdohlavostí šilence, až se šňůra najednou nějakým

zázrakem uvolnila. Sevřel zbraň v ruce a zatočil ji, připraven odrazit první vlnu.

Jedna z těch věcí už byla těsně vedle něj. Pohybovala se s bezděčnou elegancí a neobratností opice, dlouhé končetiny ji hnaly vpřed stejně rychle, jak dokázal cválat kůň. Měl rudooranžovou srst jako orangutan a páchl jako zkažená ryba. Pak to k němu otočilo hlavu a mělo to tvář dítěte.

„Tvoje matka má rakovinu,“ řeklo to dětským hláskem. „Už ji nikdy neuvidíš.“

Šokem div že nespadl z koně. Ta myšlenka... tajný strach... vyplula z hlubin jeho mysli. Stvořila obnažila zuby – děsivý obraz v nevinném obličejíku – a pak se na něj vrhla. Prudce se po ní ohnal pálkou, ale stvořila se dlouhými rukama zachytila sedla, vytáhla se nahoru, pátku mu vykroutila a silou jedné ruky ji přelomila na dva kusy.

Zoufale zaječel a pokusil se stvořu udeřit rukou, kterou nedržel otěže. Ani se nepokoušela bránit. Vrazila mu tvářičku malého chlapečka skoro až do obličeje a zamrkala velkýma očima. Když do nich pohlédl, žaludek se mu sevřel při spatření něčeho odporně starého a naplněného bezvěkou zuřivostí. Bestie znovu obnažila zuby, připravená zaútočit.

Zvrátil hlavu dozadu a vyrazil ze sebe výkřik k Bohu. Čirou šťastnou náhodou zasáhla jeho mávající ruka stvořu pod bradu právě ve chvíli, kdy se odrazila ke skoku, a v příštím okamžiku už se kutálela po zemi daleko za ním. Příliš mu to nepomohlo: ostatní bestie se už hotovily vrhnout se na něj.

Burácení větru i hvízdání náhle přehlušil řev automobilového motoru. Jezdec ho zprvu stěží vnímal, jak byl pohlcen svým děsem; navíc už uběhly celé věky od chvíle, kdy ten zvuk slyšel naposled. Ale řev se stále blížil a když ve tmě najednou vybuchlo oslňující světlo, nevěřicně se ohlédl. Dva světelné kužely se prořezávaly smečkou stvůr, které dělaly co mohly, aby se jim vyhnuly. Ať už vůz řídil kdokoli, přišlápl plynový pedál až k podlaze a kličkoval po cestě, odhazující na všechny strany ty z bestii, které dost rychle neuskočily. Jezdec zamrkal: jakot těch stvůr skutečně věrně připomínal bolestný křik malých dětí.

Jedno z těl přelétlo přes kapotu a zanechalo v ní hlubokou promáčklinu. Druhé proměnilo část předního okna v neprůhlednou skleněnou drť. Další byla s ječením drcena pod koly.

Světla reflektorů se k němu blížila, jak vůz stále zrychloval. Nebude roztrhán na kusy smečkou nadpřirozených stvůr, bude přejet ve světě, kde už se auta příliš často nevidala. Neměl mnoho času, aby si tu ironii vychutnal.

Vůz ale na poslední chvíli zabočil a nyní jel vedle něj. Černý Porsche se leskl jako by právě opustil autosalón. Kůň poskakoval a vzpínal se strachem, div že jezce neshodil přímo pod kola vozu.

Okno na straně spolujezdce sjelo elektricky dolů a Mallory, který řídil jednou rukou, se naklonil přes sedadlo; jezdec zamžoural ve snaze rozeznat ve tmě jeho tvář. „To má být nějaký zvláštní sport?“ zavolal na něj Mallory.

Jezdec komicky zalapal po dechu jako ryba na suchu; stále mu ještě nedocházelo, co se vlastně děje.

Mallory teatrálně zavrtěl hlavou, pak pootočil volantem, jak se vůz nebezpečně přiblížil k běžícímu koni. „Raději z něj slez a nasedni si ke mně,“ zavolal.

Jeho slova pronikla jezdcovým ochromením. Podél plevem zarostlého chodníku divoce poskakovaly stvořury a jejich hvízdání bylo čím dál hlasitější a výhrůžnější. Kůň se odmítal nechat ovládat otěžemi, ale jezdec ho zpomalil

natolik, že se mu podařilo seskočit. Nešikovně dopadl na zem a obličej se mu stáhl bolestí, která mu projela levým kotníkem. Mallory dupl na brzdy a otevřel dveře na místě spoujezdce. Jezdec se starostlivě díval za svým přehajícím koněm, dokud na něj Mallory neřekl: „Bude v pořádku. Není to koňské maso, na co mají zálusk. A ty máš asi tak dvě vteřiny, aby sis nasedl—“

Jezdec skočil dovnitř a zabouchl za sebou dveře. Běsnící stvůry se stahovaly blíž; zdálo se, že jsou ochotny riskovat i světlo. Když se vůz se zaječením pneumatik zase rozjel, jezdec si ukryl hlavu v dlaních a rozvzlykal se. „Díky Bohu.“

„Ještě mu neděkuj. Poslední míli nebo dvě jedu s prakticky prázdnou nádrží. Do Salisbury se nedostaneme ani náhodou.“ Jezdec si všiml Malloryho luxusního černého svrchníku, který vypadal stejně nově, jako auto, a nemohl se zbavit nepříjemné představy, že obojí pochází z rabování.

Mallory se ohlédl přes rameno a pak rozjel Porsche na plný plyn; potom ostře zatočil o sto osmdesát stupňů. Jezdec se chytil za břicho a zasténal. „Uvidíme, jestli se nám podaří pár těch parchantů sejmout.“ Z Malloryho hlasu bylo zřejmé, že se velice dobře baví.

Přidal plyn, sešlápl spojku a ve stejném okamžiku stočil vůz k okraji vozovky. Kolem se rozletěly zlaté jiskry, jak škrtil podvozkem o obrubník. Řidič vesele zavýskal, jak se jeho drahý vůz hnál trávou a křovím, a zavýskal ještě veseleji, když se stvůrám nepodařilo včas uskočit. Narážely do už roztržitého předního skla a jejich těla zbarvovala trávu krví tak černou, že spíš připomínala inkoust.

Bestie ale byly příliš inteligentní, než aby se dala takto masakrovat dlouho. Jedna z nich skočila na vůz z převislé větve stromu a svými nepřírozeně dlouhými rukama se přidržela rozbitého předního okna. Našla místo, kde bylo sklo nejvíce narušené a začala do něj divoce bušit. Kostičky kaleného skla zasypaly jezce, který instinktivně zvedl ruce, aby si chránil obličej. Stvůra prostrčila pracku dírou dovnitř a sápal se po něm. Jezdec znovu zaječel jako malá školačka a pokusil se stáhnout co nejhlouběji do vozu. Jeho oči padly na brokovnici ležící na zadním sedadle právě ve chvíli, kdy na něj Mallory křikl: „Použij tu bouchačku!“

Stvůra vytrhla kus roztržitého skla a strčila hlavu do vozu. Její černé oči se vztekale blýskaly v obličejíku s růžovými tvářičkami a divoce cvakala zuby.

„Já s ní neumím zacházet!“ namítl jezdec.

„Dej ji sem!“ odpověděl Mallory. „Nabitá už je.“

Jezdec vzal brokovnici a hodil ji řidiči, jako kdyby byla rozžhavená. Mallory zaklel, pak ji popadl, přiložil si její pažbu k rameni, zamířil a stiskl spoušť. Zadunění výstřelu se ve stísněném prostoru vozu ozvalo silou hromu a na okamžik je oba ohlušilo. Tělo stvůry bez obličeje ještě chvíli viselo na troskách předního skla jako nějaký příšerný maskot a pak ho proud vzduchu strhl dolů.

Studený noční vítr, který dovnitř proudil dírou v okně, jezce vzpamatoval. „Co si jen počneme?“ zabědoval.

Mallory vyjel zpátky na cestu a zamířil k Salisbury. Ukázal na obrys Old Sarum vypínající se nad okolní krajinou.

Poslední kapička benzínu jim došla na strmém svahu stoupajícím k parkovišti umístěném mezi vysokými břehy prehistorických valů, které tu navršili před více než dvěma a půl tisíci lety jako opevnění. Mallory a jezdec vystoupili do deště a vydali se po cestě, která vedla ještě nějakých padesát metrů rovně, k dřevěnému můstku přes vnitřní příkop. Za ním se nacházela zřícenina normanského hradu vystaveného na

opevněném pahorku z doby železné. I když je auto nedovezlo příliš daleko, zajistilo jim dostatečný náskok, aby mohli zbytek cesty překonat pěšky.

„Do úsvitu už mnoho času chybět nemůže,“ prohodil Mallory, jak ze všech sil běželi lijákem. „Jakmile se rozední, nechají nás na pokoji.“

Jezdec měl co dělat, aby mu se svým pohmožděným kotníkem stačil. „Jak to víte?“

„Nevím to.“

„Jste si jistý, že tady najdeme nějaký úkryt?“

„Ne, ale nemáme příliš na výběr, co myslíš? Jedině že bys chtěl zůstat a bojovat?“

Jezdec neodpověděl.

Po dřevěném můstku se dostali k bráně, na které visela tabulka varující před padajícím zdímem. Mallory se zasmál, pak se vytáhl nahoru a pomohl i svému společníkovi.

Když probíhali polorozbořeným strážním domkem, znovu za sebou uslyšeli hvízdání; černé stíny už se mihaly na cestě za parkovištěm. Blesk ozářil pochmurný prostor mezi vnitřním a vnějším opevněním; po pravici měli dřevěnou budku pokladny a stánek se suvenýry a pak velké prostranství zarostlé mokrou trávou a obehnané zdí, na většině míst jen něco přes metr vysokou.

„Do hajzlu, čert aby to vzal a kurva práce,“ řekl Mallory.

Jezdec zakňučel. „Co budeme dělat teď?“

„Tak zaprvé, přestaň mi lézt na nervy tím svým neustálým kňučením. Za druhé...“ Mallory si prohlédl své okolí, jak nejlépe to v bouři šlo, a pak se s rezignovaným povzdechnutím dal znovu do běhu. Jezdec jej okamžitě následoval a přitom se ohlížel přes rameno tak často, že několikrát uklouzl.

Mallory si vybral jednu polozbořenou budovu na vzdáleném konci vnitřního opevnění. K jakékoliv vážně míněné obraně byla naprosto nepoužitelná, ale bylo to široko daleko nejlepší místo, kde se mohou udržet, dokud jim v brokovnici nedojde munice. Našli si místo, které bylo ze tří stran obklopené posledními zbytky vysokých zdí; ta je zároveň jakž takž chránila před zuřící bouří.

„Umřeme tady,“ kvílel jezdec.

„Jo.“ Mallory začal počítat zbývající náboje – nebylo jich tolik, jak si původně myslel.

„Vám to snad vůbec nevadí!“

Mallory zahlédl přes železnou mříž horečnou aktivitu poblíž branou. Připravil si brokovnici, aby mohl začít střílet, až se k nim poženou přes prázdné prostranství, a čekal. O pět minut později už bylo zřejmé, že za nimi stvůry dovnitř nepůjdou.

„Zůstaly u brány.“ Sotva to Mallory dořekl, oba zaslechli hvízdání, které se teď pohybovalo kolem opevnění, jako kdyby stvůry hledali, kudy se k nim dostat. Znělo čím dál pronikavěji a zklamaněji. Mallory se posadil a zády se opřel o zeď.

„Proč nejdou dovnitř?“ Jezdec se obrátil na Malloryho s obviňujícím pohledem, jako kdyby ho oklamal.

„Já nevím,“ odsekl Mallory. „Možná se jim nelíbí výzdoba.“

Byla taková tma, že ve svém obranném postavení viděli jen bledou záři obličejů a rukou toho druhého. Nad nimi i všude kolem nemilosrdně skučel vítr, který přehlušil jejich přerývané dýchání, ale ne hvízdání, ze kterého jim stále běhal mráz po zádech.

Po chvíli se uklidnili natolik, že se spolu dali do řeči.

„Já jsem Jez Miller.“ Bylo zřejmé, že jezdec touží po teplém lidském slově, uklidnění od někoho, kdo by mu řekl, že situace není tak strašná, jak se zdá, i když instinktivně cítil, že se neobrací na správnou osobu.

„Mallory.“

„Štěstí, že jste se tam objevil.“

„I tak se na to dá dívat.“ Mallory si Millera podezřívavě prohlédl. Přesto že mu už táhlo na třicet, měl obličej dvacetiletého mladíka, s rysy zkřivenými zoufalstvím a propadlými nedostatečnou stravou. Všechno ještě zhoršovaly špinavé vlasy po ramena, které už začínaly šedivět.

„Kde jste přišel k tomu autu?“ zeptal se Miller a začal si ždímat nohavici svých promočených kalhot.

„Ukradl jsem ho. V Marlborough.“

Millerovi chvíli trvalo, než mu došel význam toho, co Mallory řekl. „Vy jste jel přes Saliburskou pláň!“ V temnotě viselo lhostejné ticho. „Dneska se už moc aut nevidí. Každý se snaží šetřit benzín pro případy nouze.“

„Tohle byl případ nouze. Musel jsem se dostat z Marlborough. To město je nudné jako škarpa u cesty.“

Miller zjistil, že se v Mallorym nedokáže vyznat, a to ho znervózňovalo. „Takže jste mířil do Salisbury?“

„Slyšel jsem, že v katedrále hledají lidi. Alespoň se to tak povídá. Tak jsem si řekl, že se tam kouknou.“

Miller překvapeně vzhlédl. „Já také!“ Vzrušen se narovnal, aby viděl Mallorymu do obličeje. „Stanete se rytířem?“

„Když mi dobře zaplatí... V téhle době by to nejspíš spravilo jídlo, pití a přístřeší.“

„Nemohl jsem tomu uvěřit, když jsem se o tom poprvé doslechl! Myslel jsem, že s církví je konec jako se vším ostatním. Víte, po tom všem, co se v poslední době přihodilo...“ Na okamžik se odmlčel, jako kdyby hledal správná slova. „Se všemi těmi bohy... s těmi, co jim říkají bohové... a co se děje každý den... pořád... Lidé říkají, že církev už nikdo nepotřebuje. Proč byste měl věřit v Boha, kterého jste nikdy neviděl, když se každý den dějí takové věci? Tohle lidé říkají.“

„Takže ty jsi křesťan?“

„Dříve ani ne. Víte, byl jsem pokřtěný, ale do kostela jsem nechodil. Teď ale křesťan jsem. Bůh je jediný, kdo nás ještě může zachránit.“ Miller se prsty dotkl zlatého křížku, který sebral z rozbité výkladní skříně zlatnictví.

„No, ne že bychom se mohli zachránit sami.“

Miller zachytil tón Malloryho hlasu a zamračil se. „Vy v Boha nevěříte.“

„Já nevěřím ničemu.“

„Jak to můžete říct?“

Mallory se tiše zachechtal. „Všichni ostatní věří až příliš. Sám jsi to říkal – zázraky kam se podíváš. Já jsem jediný nevěřící ve znovuzrozeném světě.“ Hlasitě se té představě zasmál.

„Ale jak můžete pracovat pro církev... jak můžete být rytířem?“

„Platí lidi za práci – aby chránili jejich kněze. Noví templáři. To mi připadá jako hezká prácička. Trošku toho válčení semhle a onde, nic příliš vyčerpávajícího. Dneska je to samá práce na polích, aby se masy nasýtily, vyrábění všech možných věcí nebo šití – podobné pitomosti, co je lidi považují za nezbytné, abychom se zase postavili na nohy. Kdybych si někdy dělal seznam možností, jak strávit svoje zbývající dny, sázení brambor by na něm rozhodně nebylo.“

„Oni tě nepřijmou.“

„A já se vsadím, že ano. Dneska berou každého, koho mohou mít.“

„To je cynický přístup.“

Mallory zabručel. „Uvidíme.“

Miller se postavil a zaposlouchal se do hvízdání, které se pohybovalo kolem opevnění. „Co jsou to vlastně zač?“ zeptal se po chvíli.

„Nemám ponětí.“

„Odkud se všechny ty stvůry vzaly?“

„Nemám ponětí.“

„Jeden z mých přátel viděl draka.“ Když Mallory neodpověděl, Miller pokračoval: „Proč na nás bylo sesláno takové utrpení?“

„Říkáš *bylo sesláno*, jako bys myslel, že za tím vším vězí nějaká inteligence. Čím dříve se smíříš s tím, že to tak není, tím snazší budeš mít život. Věc se prostě přihodí, ty se s tím vypořádáš jak nejlépe umíš a jdeš dál. Tak to v životě chodí. Nejsi ničí obětí. Nemusíš přijmout nějaký zvrhle dokonalý životní styl, jen aby se ti dostalo odměny v nějakém příštím životě. Musíš vytěžit co se dá z toho, co máš tady. Jde jen o to přežít.“

„Jestli je to opravdu všechno, oč tu jde, jaký to má účel?“

Malloryho smích naznačil, že odpověď je směšně zjevná.

Millera začínal Malloryho postoj deprimovat. Zapředl s ním hovor, protože toužil po tom být povzbuzen, aby mu někdo řekl, že všechno to utrpení, kterým procházeli, má nějaký smysl. „Vy z Marlborough pocházíte?“

„Ne.“ Chvilí to vypadalo, že Mallory u toho zůstane, ale pak se mu Millera zželelo. „Jsem z Londýna. Nenarodil jsem se tam, ale strávil jsem tam většinu svého života.“

„Je to pravda, že celé město bylo zničeno? Lidé to říkají.“

„Vypadl jsem odtamtud ještě předtím, než hovno dopadlo na větrák. Na sever. Někdy jsem žil v Birminghamu.“ Jeho hlas vyzněl do prázdna.

„Žádná rodina?“ Malloryho mlčení Millerovi naznačilo, že jeho vyptávání začíná být příliš osobní. „Já jsem ze Swindonu,“ pokračoval Miller, aby vyplnil ticho. „Moje mamka a taťka tam pořád bydlí, stejně jako moje sestra. Nejspíš jsem tam měl zůstat taky. Život tam není *tak* špatný. Lidé drží spolu, pokoušejí se vytvořit fungující komunitu. Už brzy začnou s distribucí potravin. Myslím, že tuhle zimu zvládnou docela dobře.“ Odmlčel se, jak se mu v mysli vynořily nepříjemné vzpomínky. „Ne jako to minulou.“

To ho na chvíli umlčelo, ale brzy zjistil, že se v nočním tichu přerušovaném jen hvízdáním pohybuje kolem opevnění necítí dobře. „Nakonec jsem odtamtud musel odjet. Moje přítelkyně Sue... měli jsme se vzít, chodili jsme spolu spoustu let... nedokážu si představit, že bych žil s někým jiným.“ Do hlasu se mu vloudil ponurý tón. „A pak mi jednoho dne dala kopačky, prostě jen tak, z ničeho nic. Říkala, že se nastěhuje k tomu kreténovi... rváči... Bůh ví, do čeho všeho je namočený. A ona ho vždycky nenáviděla, to je na tom to nejšilenější! Ale řekla mi, že se s ním cítí v bezpečí.“

„Žijeme v nebezpečných časech. Lidé dělají co umí, aby přežili.“

„Ale se mnou se v bezpečí necítíš, chápete?“ Miller se nijak nepokoušel skrýt, jak ho to zdrtilo; Mallorymu připomínal děcko, emocionální, skoro nevinné.

„Proto ses rozhodl rozjet se sem a nechat se najmout?“

Malloryho to zjevně doopravdy vůbec nezajímalo; pokoušel se jen o přátelské gesto, ale Millerovi to po všech útrapách noci připadalo, jako kdyby ho sevřel do náručí. „Částečně. Chci říct, už jsem o tom přemýšlel nějaký čas. Chtěl jsem

něco podniknout. Přiložit ruku k dílu. Tolik lidí se obětovalo pro dobro všech a já jsem měl pocit, že zůstávám světu dlužen. Já vím, že vy jste nevěřící, ale mě to připadá, jako kdyby na nás Bůh seslal tohle utrpení a některé z nás ušetřil záměrně.“

Mallory si sotva slyšitelně opovržlivě odfrkl.

„Ne, vážně. Občas, když se nad tím pořádně zamyslíte, zjistíte, že to má logiku.“

„Žádná logika v tom není, jen iluze logiky. Lidé to mají v povaze, spojovat si náhodně roztroušené body do něčeho významného, i když to ve skutečnosti není nic než... spousta náhodně roztroušených bodů.“

„Tomu nemůžu věřit, Mallory. Když vidíte všechno to dobro, které vzešlo z... dobra, jenž lidi prokázali druhým. Mohli se starat jen o vlastní sebezáchovu.“ Jeho hlas zněl najednou mnohem drsněji. „Dělat co umí, aby přežili, jak jste říkal před chvílí.“

„No, já ti to vyvracet nebudu.“

Miller se celý nahrbil, takže mu voda z vlasů začala stékat do klína. Náhle vypadal, jako kdyby na jeho ramenou spočívala obrovská tíha. „Je těžké bát se pořád, víte, jak to myslím? Život byl dost těžký i předtím, než se všechno změnilo, ale teď je to prostě... hrozba číhající všude a bez přestání. Člověka to vyčerpá.“ Zhluboka si povzdechl. „Proč vládá něco neudělá? Kde je vojsko, policie?“

„Nemyslím, že by ještě existovaly.“

„Ale jestli to všechno zůstalo na lidech, jako jsme my, co s námi bude?“

Na to Mallory odpovědět nedokázal.

Chvilí tam seděli mlčky a pak Mallory řekl: „No, všechno není jen zlé.“

„Jak to myslíte?“ zamumlal Miller.

„Už žádné *Británie hledá superstar*.“

Miller se rozzářil. „Nebo Eurodisco.“

„Nebo opilí studenti ve státní škole Henley, nebo...“ Udělal rukama rozmáchlé gesto, náhodou osvětlené zablesknutím. Jejich ponurá nálada zmizela v záchvatu bouřlivého smíchu.

Odpověděl jim na něj jiný smích, ozývající se ze tmy, až na to, že tento byl hluboký a hrdelní, jako by patřil nějakému starci. Miller sebou šokovaně trhl a prudce se odstrčil dozadu, až zády narazil na kamennou zeď. Malloryho brokovnice zařinčela, jak její hlavní opsal široký oblouk a strnul v očekávání, až mu další zvuk prozradí cíl.

„Mám pušku,“ řekl.

Smích se ozval znovu, pomalý a strašidelný, se slabou ozvěnou, jako kdyby k nim přicházel skrze zeď.

„Kdo je to?“ zaskučel Miller. Z toho nelidského, strašidelného smíchu se celý roztrásl.

„Mé jméno je legie,“ řekl stařec.

Miller začal kňourat jakousi modlitbu k Bohu.

„Hraje si s tebou,“ řekl Mallory. „Že je to tak?“

Stařec se opět rozesmál. „Nelžu ti, synu Adamův.“

„Ne!“ zvolal Miller. „On lže! Je to ďábel! A ten lže vždycky!“

„Jsou ďáblové a ďáblové,“ odfrkl si stařec opovržlivě. „Ďábla poznáš podle jeho činů.“

Miller si objal kolena rukama a přitáhl si je k tělu. „Kdo jsi?“

„Nejsem syn Adamův.“ Bylo to prosté prohlášení, ale zaznívala v něm skrytá hrozba.

Mallory, který nechtěl neznámého dráždit, se zeptal mnohem smířlivějším hlasem: „Co chceš?“

„Otázka spíše zní, co chcete vy? Můj domov přehlížel tento kraj dávno předtím, než povstal váš rod.“

„Nevěděli jsme to,“ bránil se Miller. „Nechtěli jsme narušit—“

„Jenom se tady ukrýváme,“ skočil mu do řeči Mallory. „Při rozednění odsud odejdeme, jestli vám to nevadí.“

„Možná ano a možná ne. Je třeba říct, že v těchto dnech a době si nejsem jist, kde přesně probíhá hranice. Možná jste ji překročili a možná ne.“

„Zaplatíme vám,“ řekl Miller. „Cokoliv si řeknete!“

„Ne.“ Malloryho hlas ostře uťal Millerovo vyděšené blekotání.

„Jsi velice opatrný,“ řekl stařec *potutelně*. „Ale já se ptám, jsi skutečně tak chytrý?“

Mallory položil brokovnici na zem, instinktivně cítil, že by mu nebyla k ničemu. „Máš rád otázky—“

„Mám rád otázky a hříčky a hádanky, protože o tom to koneckonců všechno je, nemám pravdu? Všechno je jedna velká hádanka a vy se snažíte najít rozluštění.“ Zachechtal se. „Snažíte se přijít na to, jak zní otázka.“

„A předpokládám, že ty znáš všechny odpovědi,“ řekl Mallory.

„Mnohé, mnohé, mnohé. Ne všechny, to ne. Ale více než jich znáš ty, synu Adamův.“

Vítr se trochu uklidnil, průtrž mračen se změnila v drobný déšť. Malloryho ostražitost nepolevila sni na okamžik. „Chceš od nás něco?“

Dlouhé ticho nakonec ukončila pečlivě zvolená slova. „Mým motivem byla zvědavost. Jen nemnozí teď zavítají na tento vrch. Chtěl jsem se přesvědčit, jak odvážní jsou mí noví návštěvníci.“ V hlase zaznívala škodolibost.

Napětí naplnilo vzduch a umlčelo Malloryho. Cítili se jako kdyby byli v pralese a kolem obcházelo divoké zvíře, spokojené s vědomím, že může zaútočit kdykoliv. Mallory se rozhodl, že bude lépe zaměstnat starce konverzací, než ho ponechat vlastním myšlenkám, ze kterých by se mohlo zrodit cokoliv.

„Možná, že byste nám mohl poskytnout nějakou tu odpověď, když se nám jich tak žalostně nedostává,“ nadhodil.

Stařec se nad tím chvilí zamyslel a pak řekl: „Mohu vám poskytnout odpovědi a otázky rovněž. Ale pokud chcete slyšet mou radu, pak se držte zpátky, věnujte se čestné práci a nikoho neurážejte. Za každou cenu se vyhýbejte tomu, abyste na sebe poutali nežádoucí pozornost.“

„Jakou pozornost máte na mysli?“

„Už bys měl vědět,“ odpověděl stařec vychytralým hlasem, „že když si kočka všimne myši... nenechá ji na pokoji... dokud není po ní.“

„Co jen s námi bude?“ zakňoural znovu Miller.

„Mnoho věcí,“ odpověděl stařec, který čistě ze zlomyslnosti předstíral, že to byla otázka pro něj. Znovu se zachechtal a dodal: „Potrava pro červy povstane, aby zase dýchala vzduch a živé maso sestoupí do hlubin v pátrání po cestě ven, ale žádnou nenalezne. Setkáte se s mužem se třemi rukama a s jiným s jedním okem. Někteří budou oloupeni v hlubších oblastech. Přátelé naleznete na nepravděpodobných místech, ale tam, kde by měli doopravdy být, chvillemi žádní nebudou. A nezapomínej: náboženství není tak dobré, jako jeho bůh, ale jen tak, jako ti, kdo ho vyznávají.“

„A tohle nám má pomoci?“ zeptal se Mallory.

„Potěšení, které skýtá hádanka, může být dvojího druhu: buďto z vyřešení, nebo z osvětlení pramenícího z pozdního

poznání. Hádanky jsou světla svítící v temných koutech, kde se ukrývají tajemství.“

„Tajemství?“

„Všechno je tajemství,“ odpověděl stařec.

„Tak ti děkujeme za všechny ty rady,“ řekl Mallory ironicky. „Ondeseme si je s sebou, až odsud budeme odcházet.“

„Ach, však ty se vrátíš, synu Adamův. Vrátiš se sem a vrátíš se tam. Sylvie tě už nemiluje. Je to beznadějný případ.“ A pak: „Tvoje hříchy si tě vždycky najdou.“

Napětí ve vzduchu postupně opadalo, až si uvědomili, že jsou zase sami, což byl divný způsob, jak se na to dívat, s přihlédnutím k tomu, že netušili, odkud k nim neznámý promlouval. Miller se začal pomalu předklánět, až si zabořil obličej do dlaní. „Co to mělo všechno znamenat?“ řekl zničeně. Když mu Mallory neodpověděl, zeptal se znovu: „Co to bylo?“

„Pravděpodobně bude nejlepší o tom teď nemluvit.“ Mallory rozsvítil svoje hodinky. Zelená záře dodala jeho obličej strašidelnou podobu, jako kdyby mu z pod kůže vystoupila lebka.

„On nás ještě může slyšet?“

„Myslím, že on... a to, co představuje... nás může slyšet pořád.“ Vstal a otfásl se, aby si rozproudil krev v končetinách. „Každou chvíli už by se mělo rozednít.“ Hvízdání už nekroužilo kolem zříceniny; vystřídal ho zpěv ptáků na hradbách. „Chceš to risknout?“

„Asi ano.“

„Tohle ti povím: Žádná odměna věčná nám nevynahradí, že jsme promarnili úsvit.“ Mallory zapraskal klouby.

„Cože?“

„Slova ze staré písně.“

„Máš rád hudbu?“

„To je legrační otázka. To snad každý?“

„Ne, ve skutečnosti ne,“ odpověděl Miller.

Ďábel v zeleném, /The Devil in Green/, Chadbourn, Mark,
Nakladatel: Polaris, **Překladatel:** Josef Hořejší, **Obálka:** Jan
Patrik Krásný, **Redakce:** -, **Rok vydání:** 2007, **Počet stran:**
392, **Rozměr:** 130 x 200, **Provedení:** paperback)

První kniha trilogie **Doba temna.**

Mark Chadbourn

Peter Dragula, Biosector - Vzestup a pád

2. července 2007

Invaze mimozemských civilizací do Sluneční soustavy stála mnoho lidských životů a mezgalaktická válka začíná... A uprostřed toho všeho se ocitá mladý pilot, jemuž je náhodou svěřeno velení poslední utajené lidské základny v Pásu asteroidů. Tíha odpovědnosti za osud lidské rasy leží jen na něm, i když on sám se na to rozhodně necítí...

Peter Dragula (*1977) je nejen nadějným autorem, redaktorem, programátorem a grafikem. Mnoho svého volného času tráví u počítače při tvorbě on-line strategické hry Biosector (www.biosector.sk), jež také dala základ knize, kterou držíte v ruce. Je ženatý, žije v Banské Bystrici. (anotace)

1.

Přesvědčení

Zrada

Victor Eduard Barnett už měl všeho po krk. Hnusila se mu tahle planeta. Hnusilo se mu, co z ní zbylo. Světu vládl zkažený systém a lidé ho přijímali. Nechápal to. Znechuceně si odplivl na zem a naposledy se podíval na zničené rodné město, na Madrid.

Před ním ležely desítky kilometrů ruin. Během druhé globální války se město dostalo přímo mezi bojující strany a zbyly z něj jen základy. Říkali, že má strategickou pozici, že ho musejí ubránit. Výsledkem ale byla jen destrukce. Na město dopadlo několik atomových bomb, které ho ihned vyhladily i se všemi lidmi. S miliony lidí. Bude trvat ještě desítky let, než do něj zase bude moci vstoupit lidská noha. Ale nebude trvat dlouho a on se za všechny mrtvé pomstí – a nejen za ně, ale také za všechny lidi žijící a trpící pod touhle vládou zrozenou z krve. Povzdechl si a nastoupil do své kosmické lodě.

Lod' se jmenovala SilverHawk a on na ni byl patřičně hrdý. Vybojoval toho s ní už hodně a pořád mu dobře sloužila. Měla jedinečné maskování zbraní a po aktivaci vypadala pro vládní radary jako běžná osobní kosmická loď. Výbava zahrnovala rušičky radarů, sérii čtyř silných laserů a v zásobě měl tři těžce sehnatelné atomové minirakety. Byly malé, ale přesto dokázaly způsobit působivé exploze, které za sebou zanechaly spoušť.

Nechal žhavit motory a podíval se na hodinky. Za patnáct minut se se svou skupinou setká na Moonrange, malé nezávislé základně vznášející se nad opačnou stranou planety než vládní Confidence. Díky její poloze se rychle po vybudování stala hlavním střediskem kriminálnků a pašeráků. Moonrange je základna vytvořená ve stylu velkého nočního podniku. Bar, hudba, alkohol, drogy. Tajná služba o tom všem věděla, ale nezatrhl to. Namísto toho tam nasadila svého

člověka, který neustále všechno sledoval. Naivně si mysleli, že o něm nikdo neví. Victorovi základna připomínala zkaženost tohoto systému. Vědí o ní, vědí o zlu v jejích útrobách, ale nic s tím nedělají. Podobně jako se spoustou chudých a zaostalých oblastí světa. Navíc měl podezření, že ze stanice profitují i vládní činitelé, protože kdyby tomu tak nebylo, určitě už by neexistovala. Za starých časů by se tohle netrpělo.

Po chvíli kontrolka žhavení přestala blikat a on mohl vzltnout. Zapnul antigrav, přidal energii a s vysokým přetížením stoupal k oblakům.

*

„Havran odletěl, havran odletěl,“ zopakoval do vysílačky Will Alexander, mladý agent tajné služby, který poslední dva týdny Victora Barnetta nepřetržitě sledoval a pokoušel se zjistit, co plánuje. Měli ho eliminovat už dávno, pomyslel si. Věděli, že je vůdcem rebelů, ale velení tajné služby je chtělo dostat všechny. Čekali. Neustále jeho eliminaci oddalovali a Will měl pocit, jako by ho ve skutečnosti ani zlikvidovat nechtěli. Vyhovuje jim mít velkého nepřítele.

„Rozumím,“ odpověděl mu operátor ze stanice Confidence, který okamžitě kontaktoval letky jež měly službu a zadal rozkazy ke sledování. Upozornění dostali i agenti na místech, kam by mohl mít namířeno.

Willovi se Barnettovo chování nezdálo. Před odletem dlouho stál a sledoval město a okolí. Napadlo ho, že on se přesně takhle díval na domov, který přednedávnem opouštěl, aby ho navždy vyměnil za malou kajutu na vesmírné stanici. „Ten už se nevrátí,“ řekl si pro sebe a v antigravitačním vznášedle zamířil k nejbližšímu ústředí tajné služby, aby ze sebe co nejrychleji smyl radiační záření – dřív než zanechá nenávratně škody.

*

„Kdo nechce, nemusí jít. Nemůžu zaručit že to vyjde, ani že to přežijeme. Bude to nebezpečné. Pokazit se může cokoli a budeme mít jen jednu šanci.“ Victor věděl, že tahle akce bude nebezpečná a nechtěl nikoho nutit. Věděl i to, že to nemůže zvládnout sám, ale věřil svým lidem a bylo mu jasné, jaká bude jejich odpověď. Nechtěl jim přikazovat, aby šli na jistou smrt, tohle není armáda. Tady si každý svůj osud vybírá, a vybírá si ho stejně jako stovky jeho přátel, kteří už položili životy za správnou věc. Armáda po nich jde stále tvrději. Často ani nestihli zaútočit a už byli obklíčeni. Mnoho buněk bylo rozprášeno, velitelé dvou nejvýznamnějších byli zatčeni. Zbýl už jen on a jeho skupina.

Armáda o něm tvrdila, že vede všechny rebely, ale on nebyl o nic důležitější než ostatní, měl jen svou pomstu, svůj cíl – napravit svět. A teď si byl jistý, že se karta obrátila a že to vyjde. Musí. Potřebuje konečně úspěch. Nejen pro sebe, pro morálku svých lidí, ale také kvůli tomu, co se mu přiznávalo jen těžko – pro peníze. Po dlouhých bojových neúspěších přestávaly na jejich účty plynout finance od tichých sponzorů a oni už začínali pociťovat jejich nedostatek. Netušil, kdo jsou ti sponzoři a ani to vědět nechtěl, bylo však všeobecně známo, že ne všechny národy jsou v principech Společenství zajedno. Nebojovaly, neměly armádu a tak je podporovaly a doufaly, že dokáží něco změnit. Bylo mu líto, že přestaly doufat teď, když je vítězství na dosah.

„Takže?“ zeptal se po chvíli ticha.

Několik rebelů stojících kolem něj souhlasně přikývlo. „Jdeme všichni,“ řekl nakonec Dean Murphy, černoš s potetovaným obličejem, který vyrůstal v krutém ghettu jednoho z velkoměst. „Svatý grál máme na dosah a Bůh ví, že my jsme vyvolení, že jsme ti, kteří mají nastolit na světě řád.“ Byl hluboce věřící a právě to, jak vláda ignorovala Boha, ho přivedlo k rebelům.

„Jdu i já!“ vykřikl mladý muž, který právě vtrhl do místnosti.

„Ne. Ty zůstaneš tady,“ odsekl Victor hned, jak si všiml o koho jde.

„Proč, tati?“

Victor přistoupil k synovi a vyvedl ho ven z místnosti. Otočil se k němu a podíval se mu do očí. Měl ho rád a nechtěl, aby umřel mladý.

„Někdo musí kontrolovat situaci a kdybych se nevrátil, musí zůstat a pokračovat v mém díle. Věřím jen tobě. Kdyby se něco zvrtno, nikdo jiný to tady nezvládne. Naše práce nesmí zůstat nedokončená. Jde o hodně a naše vítězství je čím dál blíž...“

V synově pohledu viděl to, co už stokrát předtím – strach o něj a také odhodlanost, s níž by za jejich věc klidně položil i život. Vzal ho za ramena.

„Všechno bude v pořádku.“

Mladík něco zabručel a odešel pryč. Victor se za ním smutně podíval a vrátil se zpátky. Nemohl ho vzít s sebou. Nechtěl, aby se mu něco stalo. Bude to nebezpečné.

„Dobrá, pokračujeme,“ řekl, když vstoupil do místnosti. „Jak všichni víte, měsíční základna DarkSide má jen minimální vesmírnou obranu. Jsou tam pouze pomalá vysokoenergetická laserová děla a nenaváděné atomové rakety na ničení asteroidů. Nemají žádnou obranu proti organizovanému útoku. Nečekají, že by na ně někdo chtěl zaútočit.“

„Proč tam jdeme my?“

„Je tam něco, co nám zajistí kontrolu. Něco velkého, čím dokážeme zničit vládu a obnovit na světě spravedlnost,“ odpověděl Victor hrdě.

Ostatní se zatvářili ohromeně, nebo se pousmáli. Věděli, že Victor nikdy nemluví do větru.

„Takže ty svině tam vyvíjejí zbraně?“ ozval se Dean.

„Připravují se na to,“ odpověděl stroze a rozložil na stůl podrobné plány měsíční základny. Byla to převážně pod zemí vystavěná čtyřpatrová budova o rozloze tří čtverečních kilometrů. Nahoře se tyčila jen kopule a přistávací boxy. Uvnitř pracovaly na tajných projektech stovky vědců. Oficiálně se zabývali vesmírnými technologiemi potřebnými pro dlouhé lety, ale Victor věděl, že to ani zdaleka není všechno.

„Představuju si to jako čistou, tichou akci. Deane, ty půjdeš jako první a vezmeš si na starost vysílací antény. Na satelit nad základnou jsme se už napíchli a zařídil jsme, aby vysílal jen standardní kontrolní zprávy. Následně dva naše stíhače zdálky zničí lasery kolem kopule. My ostatní přistaneme a dostaneme se dovnitř. Dalším krokem bude zajištění lidí a eliminace bezpečnostních složek.“

„Jak se dostaneme dovnitř?“ zeptal se Dean.

„Mám tam lidi, kteří nás pustí skrz vstupní bránu. Naším prvním a nejdůležitějším úkolem bude dostat se nepozorovaně na přistávací plochu.“

„Co když nás odhalí a přivolají armádu?“ připojil se k rozhovoru jeden z jejich nejlepších pilotů, Mike Shane.

Vyřadili ho z vojenské letky pro přílišnou agresivitu, a to neměli dělat. Teď byla náplní jeho života pomsta.

„Pravděpodobnost je velmi nízká. Ale jestli k tomu dojde ještě ve vesmíru, rušíme akci a vytvoříme nový plán. Pokud nás odhalí až poté, co se dostaneme dovnitř, bude to zlé.“ Victor během posledních měsíců vypracoval plán do všech detailů a všechno do sebe zapadalo. Nechtěl nikomu říkat, proč tam jdou. Ani on si nedokázal přesně představit, co tam vlastně je. Svému zdroji však věřil, zásoboval ho informacemi přímo z tajné služby už přes deset let a ještě nikdy ho neklamal.

„Počítejte s tím, že to nebude jako na Confidence. Neexistuje žádná cesta ven,“ připomněl jejich největší a nejúspěšnější akci, kdy před lety dokázali uskutečnit smrtící útok na stanici. Bylo to jednoduché, všechno jim tehdy hrálo do karet, a tehdy si i vláda a armáda bolestně uvědomily, že odboj je i ve vesmíru a že nemůžou jejich požadavky ignorovat. Dokázali zaútočit na jejich největší pýchu, na stanici Confidence, a ukázali vládě, že si nemůže být jistá nikde. Teď to bude podobné, jen s tím rozdílem, že pak už je nezastaví nikdo.

„OK. Ty jsi šéf. Vezmeme si s Gregem na starosti lasery,“ souhlasně přikývl hlavou Mike a provokativně nabil svou zbraň, kterou neustále držel v rukou.

„Dobrá. Počkáte dokud nepřistaneme a pak přiletíte za námi. Kdyby se něco semlelo, budete nás krýt. Jestli něco nevyjde, vypaříte se.“

„V pořádku,“ přikývli souhlasně.

„Tady jsou plány základny. Všichni se je naučíte nazpaměť. Za tři hodiny odlétáme.“

„Tajní si našeho odletu nevšimnou?“ prohodila Quell dřív, než odešla. Byla to jediná žena v jejich základním týmu. Jediná, která byla dost tvrdá a dost bezohledná, aby po jejich boku přežila. Nikdo nevěděl odkud je ani co ji motivuje, ale byla tady a Victor proti občasně zábavě s ní nic neměl.

„Momentálně tady mají jen jednoho agenta a o toho se postará Jeany,“ mrkl na ni a usmál se.

Všichni se zasmáli – starou dobrou Jeany znali víc než dobře.

*

Lucas zvýšil rychlost stíhače na čtvrtý z pěti stupňů. Snažil se setřást tři bandity, kteří se na něj přilepili. Byli dobří, nepomáhaly ani rychlé kličky, ani vývrtky. Pořád se ho držel nejméně jeden z nich a když ho ostatní ztratili, hned se zkoordinovali. V kabině se mu rozzářilo červené světlo a zapípal poplašný tón. Zaměřují ho. Frekvence tónu se zvyšovala a Lucas věděl, že za chvíli bude definitivně zaměřen a že může čekat smrtelnou raketu. Nepřátelé však netušili, že on je jen návnada a zbytek jeho jednotky na ně čeká kousek před ním. Nevěděl, jestli to stihne dřív, než ho sestřelí, ale byl si jistý, že výhra bude tak jako tak jejich. Jeho tým ve vesmírných cvičeních vždycky vyhrával, ať už byly jakékoli. Teď jim velitelé cvičení úkol ztížili – všichni měli znefunkčňené radary a museli se orientovat jen podle blízkého Měsíce a hledat nepřátele pohledem z kabiny. Navíc měly jednotky zapnutou kamufláž, která neodrážela světlo a stroje se daly zpozorovat jen podle záře z pohonu.

Kenneth Ross, velitel druhého týmu, byl dobrý pilot. Jednou dokázal Lucase zasáhnout a vyřadit mu zbraně z provozu. Ne nadarmo to byl Lucasův zástupce. Byl ale pouze dobrý pilot, taktika a strategie jeho týmu už tak dobrá nebyla a on ji nepřizpůsobil změněným podmínkám. Jednotky držel

pohromadě a když některý z protivníků zahlédl jednu, uviděl je všechny. Proto Lucas dostal dva jeho stíhače dřív, než si ho všimli. Předtím sice náhodou odhalili pozici jeho Spáčů 2 a 3 a demobilizovali je dřív, než stihli zažehnout motory, ale teď netušili, kde jsou další. Když se před nimi objevil, bezmyšlenkovitě ho začali pronásledovat a chytli se tak do připravené pasti.

„Spáč 4 a 5, vylezte,“ přikázal Lucas do vysílačky, když přibližně odhadl pozici svých skrytých posil.

„Rozkaz, kapitáne. Jdeme na to,“ odpověděl Trevor Jones ze svého stíhače a kousek před Lucasem se objevily dva zářící body. Banditi si možná všimli stíhačů žhavicích motory, ale ti už velkou rychlostí přelétávali nad nimi a v kokpitech banditů se rozzářily poplašné systémy ukazující dráhy a následné zásahy simulovaných raket. Trevor a Ross byli už odmalička nejlepšími přáteli a věčně spolu soupeřili. V boji se chovali jako profesionálové, ale po něm si počítali, kdo kolik dostal nepřátel a navzájem se vychloubovali. Lucas měl problém vybrat si jednoho z nich jako svého zástupce, a tak je střídal.

„Karta se obrátila. Tři na jednoho, jak se ti to líbí, Rossi?“ přepnul Lucas vysílačku na protivníkův kanál hned poté, co se ovládnutí dalších dvou nepřátelských jednotek zablokovalo. Zbyl jen jejich velitel.

„Docela vtipné, ale na něco jsi zapomněl!“ zasmál se Ross a vypálil po Lucasovi raketu.

„Sakra,“ stihl říct Lucas, než se zase začal plně věnovat řízení. Rychle vypouštěl virtuální falešné cíle a snažil se dostat z dosahu rakety. Nemohl doufat, že jí dojde palivo nebo že selže na nějakou vnitřní chybu – byla jen virtuální a prostě si letěla za svým cílem.

Generál Jack Devenroe, pod něhož jednotka Sokolů spadala, to celé sledoval z velitelského transportéru v povzdálí. Mladý deBold byl velmi dobrý v taktice a strategii a neustále se zlepšoval i v pilotování. Už dávno poznal, že má Lucas talent. Chtěl vědět, jestli dokáže zvládnout i tuhle situaci. Zvedl vysílačku.

„Systémy Spáče 4 a Spáče 5 byly narušeny výbuchem. Jsou mimo hru,“ uslyšeli všichni ve svých komunikátorech.

„To je podraz!“ zakřičel Lucas naštvaně mimo vysílačku, zatímco se vytrvale snažil setřást přibližující se raketu. Jeho chyba. Raketa ho dostihne za tři vteřiny. Přidal na maximum a otočil loď v plynulém oblouku. Raketa ho neustále sledovala a přibližovala se. Ross už nekopíroval Lucasovy pohyby, soustředil se na monitoru na vzdálenost rakety od cíle. Příliš pozdě postřehl, co Lucas dělá a už nedokázal zrychlit natolik, aby ho raketa minula. Dostal zásah do motorů.

„Jsi mrtvý!“ zasmál se mu Lucas do vysílačky.

Generál se také usmál. Dobře. Moc dobře, pomyslel si a na mysl mu přišlo srovnání s Lucasovým otcem. Ve válce spolu bojovali bok po boku a teď jako kdyby ho zase viděl před sebou. Škoda, že se toho nedožil. Před lety společně s Lucasovou matkou zahynul při nešťastné havárii vesmírného transportéru a Lucas zůstal sám. Devenroe na něj dával pozor. Lucas pro něj byl jako syn – syn, kterého nikdy neměl. Bylo mu líto, že Lucas mrhá svým talentem v bojové jednotce. Kvůli poslednímu útoku na Confidence, při němž zahynul někdo, kdo mu byl blízký, opustil Vesmírnou akademii a s jediným cílem – zničit rebely – přešel k bojové jednotce. Jack věděl, že odhodlanějšího pilota v letkách nemají, ale zároveň mu bylo jasné, že Lucas má na víc. Za pár let se mohl stát kapitánem prvního vesmírného křižníku. Nikdy neměl odejít z Akademie. Možná se dokáže prosadit a dostat se výš i tak, ale bude to dlouhé a těžké. Systém se nedá obcházet a zájemců je

příliš mnoho. Ani Jack v tomto ohledu nemohl udělat víc, i kdyby chtěl. Velení jednotky bylo maximum, kam ho momentálně mohl dostat.

„Dobrá, Sokolové, pro dnešek už to stačí. Letíme domů. U základny si můžete dát souboje jeden na jednoho,“ oznámil všem.

„Děkuji za všechny, pane,“ odpověděl Lucas a usmál se. Jeden na jednoho byl v blízkosti základny jediný povolený způsob boje. A přestože v nich vedli Ross a LeFarley, měl tyhle souboje rád. Všichni je měli rádi, vyplavovaly adrenalin a vzrušení při jinak obvykle rutinních hlídkových letech. Útoků na rebely bylo čím dál míň a míň – zpočátku útočili skoro každý den, později jednou týdně a teď byli povolávání do útoků méně než jednou za dva měsíce. Kdyby nebyl přesvědčen, že se ještě pořád někde schovávají, už by to dávno vzdal. Ale nemohl, kdysi si slíbil, že nepřestane, dokud je nedostane všechny. Zabili mu jeho Samantu, jediného člověka, na němž mu záleželo – člověka, kterému po smrti rodičů záleželo na něm. Zničili jim život, zničili jejich budoucnost, a tak on zničí je. Pomstí se.

„Aktivujte si systémy,“ přerušil jeho myšlenky generál.

„Aktivováno,“ ozvalo se skoro současně ze všech deseti stíhačů poté, co si opět zapnuli radary a datové informační systémy.

Nacházeli se v tréninkové zóně necelých 50.000 kilometrů za Měsícem. Nikdo z turistů tak daleko nelétal a okružní trasy sem nevedly, takže tam měli neomezené možnosti pro manévrování.

„Pane,“ zvolal do vysílačky navigátor LeFarley, „máme něco na radaru. K Měsíci se přibližují lodě bez identifikace.“

„Děkuji. Už je vidím. Pravděpodobně jsou to neoznačené jednotky tajné služby. Zjistím na Confidence, co se děje,“ odpověděl Devenroe a pustil se do přepínání spojení. „Zatím pokračujeme v kurzu.“

„Ano, pane,“ odpověděl Lucas.

Generálovi se to nezdálo. Neoznačené stíhače vysílá jen tajná služba, ostatní už by odchytila planetární obrana. Proč by ale tajná služba vysílala jednotky na Měsíc, a navíc v tolika samostatných stíhačích? Pro běžnou přepravu přece používali transportéry s ozbrojeným doprovodem.

„Tady generál Devenroe, volám velení obrany stanice Confidence,“ ohlásil se do vysílačky, když přeladil na základní frekvenci stanice.

„Tady major Dover. Slyším,“ zazněl po desítkách sekund čekání a přesměrovávání známý hlas z vysílačky.

„Zdravím, Tony, tady Jack. Jsme ve vnější tréninkové zóně a máme na radaru několik neznámých neoznačených jednotek mířících k Měsíci. Posílali jste tam někoho?“

„V záznamech nemám nic. Od nás to není, zkusím tajnou službu. Vydrž okamžik.“

Chvilí bylo ticho a jednotka Sokolů sledovala trajektorii neznámých stíhačů mířící k měsíční základně.

„Generále, je to neautorizovaný let. Nemáme je ani na radarech měsíční základny. Něco se tam děje, musíme předpokládat, že jsou to rebelové. Držte se od nich dál, nemáte výzbroj. Posílám útočnou jednotku s ostrými zbraněmi.“

„To nestihnete, Tony. Mají namířeno na měsíční základnu. My jsme blíže a máme lasery,“ protestoval Devenroe i když věděl, že s lasery toho proti naváděným raketám mnoho nezmůžou, protože s sebou nemají ani falešné cíle.

„Opakuji, nezasahujte. Obrana je v mé pravomoci. Letěte podle plánu zpátky na základnu,“ zavrčel Dover. „Jacku, nemůžeme riskovat, že se vám něco stane,“ snažil se dodatečně odůvodnit své rozhodnutí.

„Tony, teď nejde o to, co je cíl. Jestli jsou to rebelové, nedopadne to dobře.“

„Leťte domů! Hned!“

Jack zaťal zuby. Byl sice generál, ale nemohl nic dělat. Tohle nespadalo do jeho pravomocí.

„Lucasi? Slyšel jsi?“ přepnul na velitele letky, který měl stejně jako on právo naslouchat na všech kanálech.

„Ano, pane,“ odpověděl Lucas rozpačitě.

„Tvůj názor?“

„Pane, měli bychom zpomalit a držet se původní trajektorie. Jestli nás zachytili, ať si myslí, že o nich nevíme.“

Správně, pomyslel si Devenroe, nesmíme zasahovat, ale můžeme pozorovat.

„Souhlasím. Pokud zpomalíme, uvidíme aspoň, co mají v plánu. Kdyby začali s bombardováním, tak už je stejně pozdě.“

„Rozkaz, pane. Pro jistotu vypneme aktivní radary.“ Lucas naklepal rozkazy své jednotce. Kromě jiného jim přikázal aktivovat lasery. Zase to na něj přišlo, ten slastný pocit pomsty. Rád by zničil všechny rebely sám a zase a znovu tak pomstil Samantinu smrt. Za poslední roky jich už zlikvidoval spousty, ale pocit vysvobození pořád nepřicházel. Hluboko v podvědomí věděl, že dokud bude poslední z nich dýchat, ani nepřijde.

„Pane, nespojíme se s měsíční základnou?“ ozval se LeFarley.

„Pokuste se o to,“ přikázal generál.

*

Až do této chvíle šlo všechno podle plánu. Zbavili se agenta a nenápadně zmizeli ze základny. Zpočátku letěli k Měsíci po trasách k turisticky oblíbeným místům, aby potom těsně nad povrchem přelétli na odvrácenou stranu, kde už čekal vyřazený komunikační satelit a základna DarkSide. Za chvíli budou vyřazeny z provozu také všechny radary a zbraně na základně.

„Pozor všem. Máme na radarech vojenskou jednotku letící k Zemi,“ ozval se Greg. Dokud ho nevyhodili za drobné krádeže, býval radistou na Confidence a znal kódy letek. Tohle byli Sokolové a právě letěli z neohlášeného cvičení. Určitě je vedl generál Devenroe. „To je Devenroe a jeho jednotky. Letí ze cvičení, takže nejsou ozbrojeni. Mají jen lasery. Kdyby si nás všimli, lehce je zničíme.“

Sráči, právě teď se tam musí poflakovat, řekl si v duchu Victor Barnett.

„Doufejme, že nás nezachytili. Jestli nás prokouknou a odkloní se ze směru, padáme odtud pryč,“ řekl důrazně Victor, ale dobrý pocit z čisté akce už byl nenávratně pryč.

„OK, šéfe.“

„Jsou mimo dosah pasivních radarů a aktivní nemají zapnuty.“ Greg to znal, bylo to jedno z bezradarových cvičení naslepo. Trénovali to, kdyby náhodou někdo z nepřátel vynalezl radarem nezachytitelný stíhač. Mají velkou šanci, že si jich Sokolové nevšimnou.

„Dobrá. Jdeme na to!“ Victor se zhluboka nadechl, v duchu pozdravil všechny mrtvé, pro které to dělal, i ty, kteří ještě budou muset zemřít, aby bylo dosaženo spravedlnosti.

„Deane, přišel tvůj čas.“

„Huhaaaaa,“ uslyšeli všichni ve vysílačkách výkřik a uviděli, jak Dean zrychlil na maximum. Přetížení bylo velké, ale měl jistotu, že ho na základně nezachytí – a pokud ano, bude to to poslední, co na radarech uvidí. Aktivoval navádění rakety a sledoval, jak se mu cíl přibližuje a systémy ho postupně zaměřují. Antény byly pravidelně rozmístěny okolo kopule. Musí je zasáhnout najednou. Palubní počítač odpočítává optimální vypuštění raket: 5... 4... 3... 2... 1... Pal. Vystřelil, bleskově se odtrhl z dosahu gravitace Měsíce a zamířil ke zbytku jednotky. Naproti mu už přilétali Mike a Greg a zaměřovali lasery. Stihli několikrát vystřelit, nestačili ale přesně zamířit a tak pálili jen naslepo do vesmíru. Následně se laserová děla rozmístěná okolo základny pod nápořem raket proměnila v hroudu roztaveného kovu.

„Oblast zajištěna, šéfe,“ ohlásil se po akci Mike.

„Dobrá, jdeme na to. Přistáváme, vy sledujte okolí,“ ozval se ve sluchátkách Victor. Společně s ostatními zpomalovali a nalétávali ještě níž nad povrch Měsíce. Za necelé dvě minuty už první stíhače přistávaly na malém portu a první rebelové vyběhli zajistit okolí, kdyby se bezpečnostní službě podařilo dostat ke vchodovým dveřím dřív než předpokládali a začala by střilet.

Přistávání už dokončovali poslední tři rebelové, když Dean na radaru zahlédl přilétající jednotky ze základny Confidence, které se právě vyrojily ze stínu Měsíce. Žádné jednotky s cvičnou výzbrojí, ale po zuby ozbrojené stíhače mířící přímo k nim.

„Sakra, šéfe, máme společnost. Jdeme na to,“ řekl Dean a společně s ostatními dvěma záložními jednotkami rebelů se vydal vstříc nepřátelům.

Victor Barnett už vylezl ze stíhače, takže to neslyšel. Jediný, kdo informaci zaslechl, byl Jurij Salasov, ruský emigrant ze zničené Moskvy, toužící po pomstě za své mrtvé město. Na rozdíl od ostatních by ale ani za nic neodvolal misi, navzdory tomu, že by to Victor udělal. Victor nebyl zbabělý a nikdy neutíkal. Kdyby se ho ale Jurij zeptal, dozvěděl by se, že v tomto případě o zbabělost nejde.

*

„Pane, spojení se základnou nefunguje. Nemáme odpověď na žádné ze standardních frekvencí!“ referoval LeFarley vyděšeně generálovi.

„Něco není v pořádku. Komunikace musela být přerušena,“ ozval se zamyšleně generál po chvíli kontrolování a tūkání do ovládacího panelu.

„Pane, vypadá to, že právě začal útok na základnu,“ komentoval situaci Lucas, zatímco se základna pomalu ukrývala za horizontem Měsíce.

„Bomby?“ zeptal se generál Devenroe.

„Ne, pane, rakety. Zničili radary a řekl bych, že i laserovou obranu základny. Chtějí ji ochromit...“

„...a následně obsadit,“ dodal generál, zatímco se pomalu vžíval do myšlení útočníků. Věděl, že pokud úplně nezničili základnu bombami, chtějí ji obsadit. Nikdy nepředpokládal, že se může stát něco takového. Nebyl k tomu žádný důvod. Chápal, kdyby ji zničili a dali tak lidem důkaz, že je vláda neschopná, ale tohle bylo něco jiného.

„Pane, zapněte si údaje ze satelitu, ten nic nezaznamenal... Kdybychom tu nebyli, nikdo by o tom nevěděl. Chtěli tichou akcí – ale proč?“

„Ano, Lucasi, zajímavé. Něco odtud chtějí,“ odpověděl Devenroe a usilovně přemýšlel, co běží na měsíční základně za projekty.

„Asi ano,“ přidal se Lucas. „Co uděláme, pane?“

„Já už nic, Lucasi, právě nastala krizová situace. Došlo k útoku na vládní objekt a pravděpodobně k jeho násilnému obsazení. Musím se tam přesunout a koordinovat situaci. Vaše oficiální trasa je přímý směr na Confidence. Já se se čtyřmi stíhači oddělím a přesunu se nad základnu. Doufám, že letka ze stanice už zasáhla.“

„Pane, jestli dovolíte, mám jeden nápad. Mohli bychom...“

„Ne, Lucasi, nemáme povolení zasáhnout,“ odsekl Devenroe ostře. Nechtěl, aby si deBold pokazil kariéru nepovoleným zásahem.

„Ale jestli se dostali dovnitř, jsme možná jediná naděje,“ praštil Lucas naštvaně do lodního panelu, až zablikaly kontrolky a jeho zlost z bezmoci se rozplynula v obavách, jestli něco nepoškodil.

„Cvičení není časově omezeno a neohlásili jsme ani dobu návratu, takže nás zatím nečekají,“ ustoupil Devenroe po chvíli. Nevěděl proč, zda ho chtěl vidět zase v akci, nebo chtěl Doverové jednotce vyfouknout zásluhy.

„Rozumím, pane,“ usmál se Lucas a sledoval, jak se Devenroe s částí letky odděluje.

„Dávejte pozor. A Lucasi... Jestli se něco stane, nebudu vás moci krýt,“ povzdechl si Devenroe. „Budete v tom sami,“ dodal a přepojil vysílačku na komunikaci se stanicí Confidence.

Když generál odletěl pryč, zbylo jich šest a Lucas obdržel zpět velení nad Sokoly. Všechno, co od této chvíle udělají, bude na jeho odpovědnost. Přemýšlel, co dál. Mohl letět zpátky a nezasahovat tam, kde nemá. Chvilí to dokonce udělat chtěl. Pak si ale vzpomněl na útok rebelů na Confidence a na všechny ty mrtvé. V hlavě se mu zjevila jeho Samanta. Její poslední úsměv, který mu věnovala, když ji toho rána opouštěl. Potrásl hlavou, aby se zbavil vzpomínek. Nesmí dovolit, aby se něco takového stalo znovu někomu jinému. Musí je zastavit.

*

Michael Santos a Jerome Bell z letky Orlů, vyslané ze stanice Confidence, využili zrychlení pomocí měsíční gravitace a dřív, než si toho rebelové všimli, už jim byli za zády. Jen jeden z nich se za nimi vzápětí otočil, aby vypálil dvě rakety. Další dva rebelové se náhodnou palbou tepelně naváděných raket pustili do zbytku přilétající skupiny. Několik jich zasáhli. Rakety však byly slabé a tak většina pilotů skončila jen s vyřazeným motorem nebo se zablokováním řízením. Když se přiblížili na dosah zaměřovacích raket, jako první zareagovali piloti z jednotky Orlů. Jednoho rebela dostali hned, druhý skončil pouze s malými škrábanci od výbuchu rakety po střetu s falešným cílem. Rychle se otočil a snažil se spojit s posledním rebellem útočícím na předstunutou jednotku Orlů. Sami dva však neměli proti sedmi plně vyzbrojeným bojovým stíhačům šanci. Pokoušeli se kličkovat, ale nakonec byli obklíčeni a zaměřeni raketami všech Orlů.

Rebelové se zastavili.

Orlové pomalu zastavovali kolem nich a vysílali příkazy, aby se vzdali. Vteřiny ubíhaly, ale nic se nedělo.

„Mike, tohle se mi nezdá,“ zabručel do vysílačky Jerome. „Mají něco za lubem. Odlákali nás daleko od Měsíce a co nejblíže k sobě. Tohle nebude jen tak.“

Mike chvíli přemýšlel.

„Dábel si pro vás přichází!!!“ ozval se najednou na jejich frekvenci hromový hlas.

V tu chvíli mu to došlo.

„Všichni pryč. Rychle! Je to past!“ zakřičel do vysílačky a zároveň, zatímco zvyšoval výkon motorů, vypálil ještě tři rakety na rebelské stíhače.

Ty však k cíli nedolétly. Nečekaný atomový výbuch stíhače rozmetl a zničil rakety dřív, než k nim stačily dorazit. Ohnivá vlna se šířila vesmírem a blížila se k Orlům, kteří nestihli dostatečně rychle akcelarovat, a Mikeovi, který to všechno sledoval, se zdálo, že je přímo pohltila.

„Do prdele!“ zařval naštvaně, zatínaje hněvem pěsti – kdyby mohl, vyřídil by si to s rebely ručně.

Po chvíli všechno ustalo a vesmírem už poletovaly jen kousky kovu.

„Velení, tady je kapitán Santos, akce Orlů úspěšně ukončena. Ztráty...“ pohlédl na monitor, „...tři poškozené a pět zničených strojů.“

„To je nám líto. Vysíláme záchranné jednotky. Připojte se k eskortě transportéru generála Devenroea. Bude nad měsíční základnou za sedm minut,“ odpověděl hlas ze stanice a na displejích jim naskočily směrové vektory.

*

„Lucasi, na frekvenci Orlů jsem zaslechl zprávy z boje. Není to dobré. Ty, co nepřistáli, zničili, ale doplatila na to víc než polovina jednotky. Situace se uklidnila a vláda se snaží kontaktovat rebely na základně,“ ozval se z vysílačky LeFarleyho hlas.

„Dobrá, takže jdeme na to,“ Lucas nemonitoroval ostatní kanály, koncentroval se, snažil si vytvořit v hlavě plán.

„Kudy? Hlavní východ je zatarasovaný a my nemůžeme riskovat, že si nás všimnou,“ odpověděl LeFarley.

„Přesně tak. My nepůjdeme hlavním vchodem,“ odpověděl rozhodně. „Když jsem byl malý, strávil jsem tady několik nudných měsíců a prolezl jsem základnu křížem krážem. Vím, že staré podzemní tunely se táhnou kilometry, až k velkým kráterům, kam při hlubinných pracích vynášeli materiál. Tunely nejsou v žádných dokumentacích a jsou v základně uzavřeny.“

„Kam ústí?“ ozvala se ve vysílačce Marcia, sestra Kennetha Rosse a jedna z nejlepších pilotek na Confidence. Navíc byla i hezká a nebýt výhrůžek jejího bratra, pokoušela by se ji sbalit snad celá jednotka.

„Do spodních pater základny.“

„Takže by nás neměl nikdo zahlédnout. To by mohlo vyjít,“ přidal se Trevor Jones. „Vnikneme tam, všechny rebely zabijeme a osvobodíme základnu. Vždycky jsem chtěl být hrdina,“ zasmál se.

„Zase tak lehké to nebude. Máme jen základní výzbroj a je nás málo.“ S těmi slovy se pro jistotu rozhlédl, jestli má ve stíhači bojovou výbavu.

„Lucasi, musíme jednat rychle, technici se už pustili do softwarové kontroly satelitu.“

„Kolik máme času?“

„Minutu, maximálně dvě.“

„Dobrá, klesneme k povrchu Měsíce a vysokou rychlostí přeletíme k cíli. Musíme vypnout radary a držet se těsně nad

měsíčním povrchem. Leťte za mnou,“ otočil stíhač směrem k Měsíci a pokračoval: „V dosahu jejich pasivních radarů budeme jen pár vteřin a jestli nás někdo nezahledne volným okem, jsme tam. Sokolové, do akce!“ vykřikl a nastavil pohon na maximum.

Vzápětí mohli někteří zainteresovaní zahlédnout malé záblesky, které se na okamžik objevily na odvrácené, tmou zahalené straně Měsíce. Tím zainteresovaným byl pouze Devenroe, a ten jen vrtěl hlavou, co že jim to jen dovolil provést.

*

„Kurva,“ nadával Victor Barnett, zatímco bez přestání kopal do jednoho vojáka bezpečnostní služby měsíční základny. „Celé se to posralo.“

„Victore, dostaneme se z toho. Máme rukojmí. Máme celou základnu,“ snažil se ho uklidnit Jurij, který nechápal, co se Victorovi na momentální situaci nelíbí.

„Můžeme mít třeba i prezidenta a stejně nám to nepomůže se odsud dostat. Ty svině nás vybombardují, i kdyby tady byli všichni světoví diplomati,“ Victor v zuřivosti popadl Jurije za krk a kdyby věděl, že zrovna on mohl tohle všechno zastavit, určitě by mu jím okamžitě zakroutil. „Ale ještě pořád máme naději. Je tady to, pro co jsme přiletěli. Nejsilnější zbraň lidstva.“ Začal se uklidňovat. Po chvíli se jeho oči z nepříčetného výrazu změnilly v zamyšlený a nakonec v rozhodný.

„Jdeme,“ naznačil svým lidem. „Vy dva, spoutejte strážné a přijďte za námi do Velké haly,“ přikázal dvěma novým chlapům, kteří jim během akce otevřeli dveře. Třetího z nich zabila bezpečnostní služba dřív, než stihli vtrhnout dovnitř a eliminovat je.

O pár minut později už byli rebelové rozmístěni ve Velké hale, společenském centru základny. Tady se konala shromáždění, zábavy a slavnosti. Byla umístěna pod průsvitnou kopulí a právě zapadající slunce dodávalo hale romantické osvětlení. Na jednom konci přecházela hala schodištěm ve vyvýšenou tribunu, z níž ústil vchod do kontrolní místnosti, prakticky velitelského můstku základny s možností ovládání celého komplexu. Tam Victor umístil svůj hlavní stan.

„Quell,“ zavolal na svou pravou ruku, která vždycky věděla, jak jednat s lidmi. „Ty máš tak milý hlas, ohlas těm darmožroutům na základně, ať se laskavě všichni dostaví do haly.“

„Jak si přeješ, šéfe,“ usmála se a vzala do ruky mikrofon.

„Osazenstvo základny, mluvím k vám nové velení. Do pěti minut se všichni hlase ve velké hale. Za každého člověka, který bude chybět, jeden další zemře. Zbylým bezpečnostním složkám radím složit zbraň, pokud nechtějí být odpovědné za zbytečné mrtvoly.“

„Pěkná řeč,“ ohodnotil její výkon Victor. „Zbývá jen drobný problém: co když nepřijde nikdo? Koho budeme střílet pak?“

„Zbožňuju tvůj smysl pro humor,“ přejela mu rukou po opasku a vytáhla zpoza něj laserovou pistoli. „Nestůjte tady. Běžte dohlédnout na lidi,“ okřikla postávající rebely.

Poté, co odešli, zavřela dveře, odložila zbraň a přitáhla si Victora k sobě.

*

Ředitel tajné služby Silvester Jacobson znučeně posedával v koženém křesle a v ruce svíral prázdnou sklenici. Měl radost. Ryba zabrala na návnadu. Zbývá už jen ji vytáhnout a zničit. Ťukl do terminálu a dal si zavolat svého zástupce. Než se dveře otevřely, připravil další skleničku.

„Posaď se,“ ukázalo ledabyle prstem na židli, zatímco do skleniček naléval kvalitní whisky. Neměl rád ty moderní patoky, které se prodávaly jako náhražky za pravý alkohol. Klasika je klasika.

John Black byl padesátník, který kdysi býval jedním z nejlepších agentů, ale věk ho před několika lety donutil stáhnout se a začít se věnovat analýzám. Po loňském záhadném zmizení zástupce ředitele postoupil Black na jeho místo. Byl sebevědomý a důsledný, proto povyšoval. A proto stál zde, před svým šéfem během významné akce, po níž by moc tajné služby astronomicky vzrostla. Také ale věděl, že kdyby něco nevyšlo, skončí jako jeho předchůdce.

Sedl si a pozoroval šéfa. Ten se pousmál a podal mu skleničku.

„Zatím všechno bez problémů?“ zeptal se nakonec.

„Ano, pane. Zatím všechno podle očekávání. Rebelové právě vnikli na měsíční základnu,“ přikývl Black a podezřívavě se podíval do skleničky.

„Výborně.“ Jacobson se posadil a pozvedl sklenici. „Tak na úspěšné ovládnutí Měsíce.“

„Na Měsíc,“ napili se oba.

„Pane, myslíte, že bylo rozumné říct Barnettovi o té látce?“ zeptal se Black opatrně.

„Bylo to to nejlepší, co jsme mohli udělat. Navíc, neví všechno. Z něj nemám obavy,“ mávl rukou a pokračoval. „Teď je hlavní, aby to nikomu neřekl a o to se musíte postarat vy!“ dopil skleničku do dna. „Velení nad akcí má armáda a vyjednávání začíná vést Devenroe. Bude těžké se přes něj dostat a přesvědčit ho o nevyhnutelnosti eliminace.“

„Myslíte, že nebude chtít Barnetta zabít?“

„Ne. On by nechtěl obětovat všechny lidi na základně. My musíme Barnetta zničit dřív, než se k němu dostane. Musíme se ho zbavit a zajistit kontrolu nad základnou. Měsíc musí být náš!“

„Připravíme stíhač,“ souhlasil pohotově Black.

Jacobson souhlasně přikývl. „Dáme jim pár hodin, ať si vyjednávají. Ať Devenroe ukáže, co v něm je. Pak ho zničíme. Dejte pozor na to, aby byl stíhač neoznačený a po svržení bomby ho zničte. Zabijeme tak dvě mouchy jednou ranou.“

„Ano, pane.“

„Teď jděte. Musím meditovat,“ zabručel a opět si nalil.

*

Několik minut na to byly všechny stíhače zaparkovány na skalnatém povrchu kráteru sousedícího se základnou. Ve tmě necelých padesát metrů před nimi v téměř kolmé stěně kráteru zela třímetrová díra do nitra Měsíce.

Všichni si sbalili útočnou výzbroj, připnuli si kyslíkové láhve k přilbám a seřadili se u vchodu do tunelu.

„Pánové, čeká nás pozemní akce. Takže si dávejte pozor,“ připomněl Lucas, protože všichni byli piloty a pozemní akce u nich byly zřídka. Rebely většinou ničili ve vesmíru a zvláštním jednotkám asistovali na povrchu jen v případě nouze. Navzdory tomu podobné situace neustále cvičili ve virtuálce. „Zbraň budou skutečné a rány taky.“

„Jasně,“ odpověděl Ross za všechny.

„Nevím, kolik času budeme mít potom, co tam vlezeme, ale budeme se muset rozdělit a snažit se dostat nahoru na základnu každý na vlastní pěst. Rebelové pravděpodobně budou držet ve Velké hale rukojmí. Pokud budou rozmístěni v dolních podlažích, budeme muset eliminovat i je.“ Lucas sklonil hlavu, aby si promyslel, kdo by se hodil na velitele druhého týmu. „Kene, byl jsi už někdy na základně?“

„Ne, viděl jsem jenom plány.“

„LeFarley?“

„Ne.“

„Sakra, kdo už tam byl?“

„Já. Chvilí. Pár hodin, jen v horní části,“ přihlásila se Marcia poté, co si vzpomněla na exkurzi ještě ze školních dob.

„Dobrá, aspoň něco. Půjdeš s Trevorem a Rossem. Velitelem bude Trevor,“ povzdechl si, že na tuhle eventualitu nepomyslel. „Ostatní půjdou se mnou. Chodba je dlouhá zhruba tři kilometry. Musíme to proběhnout co nejrychleji. Dávejte pozor na nízkou gravitaci. Jestli se odrazíte moc, narazíte do stropu a mohli byste si roztrhnout skafandr,“ zahleděl se do tmavého tunelu, zapnul baterku na přilbě na maximum a povzdechl si. „Odhaduju, že nám cesta bude trvat patnáct minut. Na konci nás čeká titanová stěna. Budeme ji muset rozříznout lasery. Ztráta nejméně dalších šest až deset minut. Tím v jedné z okrajových místností vytvoříme podtlak a budeme doufat, že už tam nikdo nebude. Místnosti by měly být od sebe vzduchotěsně odděleny, takže ostatním nic nehrozí. Pak nám zůstane maximálně pět minut na uzavření systému a sundání masek. Když to nezvládneme, dojde nám vzduch.“

Všichni přikývli na znamení, že chápou, a zpomaleně se rozběhli tunelem.

(Peter Dragula: Biosector 1 - Vzestup a pád, Překlad: Robert Pilch, Obálka: Peter Dragula, Formát: 115 x 165 mm, Vazba: brož., Počet stran: 362, Vydává: Wales, Termín vydání: červen 2007, Cena: 239,- Kč)

Peter Dragula

Juraj Červenák, Bohatýr - Dračí carevna

10. července 2007

Po ovládnutí kraje Bulharů na řece Volze se kyjevský vojevůdce Svjatoslav na čas usadil v sídelním Bolgaru a upevňuje zde své mocenské pozice. Ilja a ostatní bohatýři, rychle se uzdravující z válečných zranění, jsou však jako na jehlách. Jejich úhlavní nepřítel, velekněz Tugarin, unikl někam na sever. Svjatoslav dovolí bohatýřům, aby se vydali po jeho stopách a jednou provždy s ním skoncovali. Družina vypátrá zloducha v divokých končinách obývaných kmenem Čeremisů, ale tam šťvanice zdaleka nekončí. Jejich nepřítel totiž směřuje na sever, na území tajemných Čudů. Pověsti vyprávějí, že někde v tamních lesích je brána do záhrobní, na železný most a divotvornými silami obestřený ostrov Bujan...

A právě tam chce zákeřný čaroděj konečně získat schopnosti, které z něj učiní poloboha. Ostrov však střeží neblaze proslulá čarodějna kněžna, kterou místní vyděšeným šepotem nazývají Baba Jaga - "matka hadů". Ilja a jeho druhové budou muset opět bojovat s dračími kouzly i s temnotou, která si našla zrádné srdce v jejich vlastních řadách... (anotace)

Kniha první:

Bohatýrská stráž

Kapitola první

Past na škodnou

V Itylu temná voda hučí, na krvavém nebi sokol křičí a k vám, bratři, na těch křídlech sokolích bylina bohatýrská letí. Poslyšte příběh o Volchovi Vseslajeviči a Mikulovi Seljanoviči, udatných bojarech kyjevských.

Stalo se za oněch dob, v prvním roce vlády velkoknížete Svjatoslava, že Volch Vseslajevič na gosudarův příkaz ustanovil svou slavnou družinu. Sesbíral třicet zajatců, knížecích synů z Kyjevem porobených kmenů, jež v sídelním hradišti jako rukojmí drželi, a nazval je goryniči, syny draka, aby jejich jméno plamennou silou dunělo a strach do nepřátelských srdcí zasévalo. Každý junák dostal mocného bujarého oře a zbroj tak zářivou, že její třpyt oslňoval až v samotném Cařihradu, kde lidé na hradby vybíhali a náramně se divili: „Hleďte, co se to tam v dálkách na severu blýská, že to i třpyt našich palácových pokladů zahanbuje?“ Ech, věru, to se třpytí bohatýrské zlaté přilbice, kolčugy z čistého stříbra i meče a sekery z nejlepší kyjevské oceli, jež se leskne jako zrcadlo!

Svjatoslav, byť mu stěží první vousy vyrašily, byl vládce moudrý a šlechetný, a tak velkodušně daroval těm někdejšími rabům svobodu a ustanovil je ochránci knížecího stolce, po svůj bok je povýšil.

Když skončila sklizeň a přišel čas dožínek, nasedla chrabrá družina na bujné koně a vydala se k porobeným kmenům do vzdálených hradišť a měst vybírat daně a poplatky. Náramně se vylekala zvěř, když zaslechla těch bohatýrských ořů kopyt dunění. Turové a jeleni utekli do lesů, sobolí a bobří odplavali na ostrovy, drobná zvěř zalezla do houští, ryby se schovaly v hlubinách řek a jezer.

I dovedl Volch Vseslajevič své udatné goryniče do města Turova. Kniže kmene Dregovičů, který sídlil za jeho hradbami, spěchal kyjevské vyslance přivítat. K zemi se klaněl, chválu na Svjatoslavovu moudrost a dobrotu pěl, Volchovu družinu velebil, div že jim ruce a nohy nelíbal. Pozastavil se Volch nad tolíkerou úslužností, popřemýšlel hlavou bystrou, ale nic nevydumal. Vešli tedy goryniči do paláce, ke stolům zasedli, medovinou se napojili, pečenými labutěmi z dregovičských mokřadů nakrmili. A když bylo po hostině, přikázal Volch knížeti, aby šli společně přichystanou daň přepočítat.

Tehdy se hospodář znovu začal klanět, kyjevskou vládu velebit, Volchovi lem roucha líbat. Tomu se to už věru nezamlouvalo, i okřikl Dregoviče, aby nezdržoval. Společně vešli do pokladnice, kde už byla daň pro Svjatoslava přichystána.

Počítá Volch sobolí a liščí kožešiny, počítá pytle žita, džbány medu, soudky piva, paroží i zlaté hřivny. A když napočítal jen polovinu toho, co mu Svjatoslav přikázal od Dregovičů vybrat, popadl své žezlo čarodějné, malachitem vykládané, a tak jim vládce Turova počastoval, až mu hned krvavé chuchvalce z nosu vylétly a zuby na podlaze zachřestily.

„Takhle si ty vážíš velkoknížete kyjevského?“ okřikl Volch klečícího ničemu. „Chválu na něj vyzpěvuješ, čelem div že o zem nebiješ, ale ve skutečnosti ho ošidit chceš, hamižníku jeden? Vím já, že Dregovičové takovou nouzí netrpí, aby museli na poplatcích škudlit! Kde je zbytek daně? Mluv, jinak ti na místě useknu tu tvou prohnanou palici a vypasené tělo pohodím vranám na pole!“

Plazil se turovský kníže po zemi, krví z rozbitých úst Volchovy hříběcí botky špinil, o slitování prosil. A prý že nemohl naplnit všechny pytle, truhlice a džbány, protože jeho vladýkové na západě se vzbouřili, poslušnost Turovu i Kyjevu odmítli, Svjatoslava neřádem a hrdlořezem varjažským nazvali a pak vyhrožovali, že jestli někdo přijede k nim poplatky vymáhat, na kusy ho rozsekají a jeho ostatky do močálu pohodí, ať se jimi ryby a hadi nakrmí.

I vzkypěl ve Volchovi vztek. Hned ráno družiníky zburcoval, koně sedlat kázal a ostré meče, tuhé luky, okované kyje a dlouhá kopí popadnout. Vyrázili goryniči z Turova na západ, k hradišti Vlčinci, kde prý vůdce těch vzbouřených zloduchů, co dobrého knížete Svjatoslava nectili, na svém lakotně nahrabaném bohatství dřepěl.

Jak tak cválá družina cestíčkou přes širé mokřady, podle nichž země dregovičská své jméno dostala, najednou zaslechne, jak si v dálce někdo písničku pohvizduje. A musí to být sedlák, co své pole oře, protože kromě pískání je slyšet i koníka dusat, pluh povrzávat, kamínky na ostré radlici skřípat.

Ale byť družina celý den cválala, od úsvitu až do soumraku, k tomu oráči nikterak dojet nemohla.

Druhého dne ráno goryniči opět do sedel skočili a na západ cválali, za tou písničkou, dusotem oráčova koně a skřípáním pluhu v zemi. Jenomže ač koně až do temného večera hnali, k tomu oráči zase nedojeli.

Tak vyrazili i třetí den a k polednímu konečně toho oráče našli. Na velikém poli, že mu konce nedohlédli, rozorával matičku Zemi na podzimní setbu, písničku si pohvizdoval, brázdy hluboké jako hradní příkopy vyorával a pně i balvany velké jako domy jednou rukou na stranu odhazoval.

S údivem hledí kyjevští bohatýři na toho oráče, neb jeho kobylka má opratě i uzdu z čistého hedvábí, pluh je kovaný z nejlepší oceli, radlici má stříbrnou a držáky z ryzího zlata. A oráč samotný? Radost na něj pohledět! Vlasy se mu vlní jako zlaté hobliny, oči se mu třpytí jako perly a po rtech červených by šlo vejce kutálet. Botky má ze zeleného safiánu, čapku z nejdražší soboliny a kaftan z černého sametu...

„Ale hovno!“

„Co... cože?“

—

Přestože byla hospoda plná k prasknutí, doposud zde vládlo téměř posvátné ticho. Každé ucho zvědavě lapalo slova šedivého guslara, který s ošoupanou citarou na kolenou seděl na balíku slámy a zády se opíral o prostou ohradu, za níž přežvykovali seno koně, osli a velbloudi. Hostinec byl prostorný, ale nanejvýš prostý – stáj, výčep i noclehárna byly namačkány do jediné místnosti pod širokánskou střechu, neoddělené zdmi, jen ohradami a nahrubo otesanými trámy. Pach hnoje se mísil s lidským potem, laciným chlastem a pšouky spáčů, takže kdokoli sem takhle pozdě večer vkročil, div že nemusel tasit šavli, aby se skrz ten smrad prosekal. Pocestní v těchto končinách však neohrnovali nos ani nad puchem, ani nad levným pitím, a už vůbec ne nad hlučnou společností. Kupecká cesta z Bolgaru do Bilaru se proslavila řádným krutých loupežníků a nocovat pod střechou a s tolika lidmi po boku znamenalo nocovat v bezpečí.

„Co to říkáš?“ zakoktal guslar znovu, pátraje zakalenýma očima po tom drzounovi, co přerušil jeho bylinu.

„Říkám, že krmíš tuhle společnost báchorkami!“

Hostinec, ještě před chvílí napjatě, bez jediného zašeptání naslouchající, teď pobouřeně zahučel. Všichni se otáčeli na lavicích, židlích i obyčejných špalcích, aby se podívali na toho nafoukaného mamlasa.

„Neruš, Varjagu!“ vykřikl někdo směle. „Nestačí, že se roztahujete v Bolgaru, dupete v paláci samotného emíra, nechť mu Alláh dá věčný život, ještě i nás tady chcete častovat svou nadutostí a zpupností?“

„Zavři zobák, mohamedáne,“ opáčila robustní postava, černající se ve stínu poblíž dveří, kam světlo ohniště a olejových kahanců nedosáhlo. „Mrzí tě, že máš čím kousat večeri? Můžu zařídit, aby ti ji museli předžvýkat, protože tvoje zuby budou chřestit na podlaze jako suchý hrách!“

Dobrá třetina hostů ihned změnila názor a přešla na vetřelcovu stranu. Z prostého důvodu – protože i tady, v srdci Bulharska, si kupci a majetnější pocestní najímali jako strážce bojovníky ze západu. Díky tomu skoro polovinu přítomných proudila v žilách varjažská, kyjevská nebo novgorodská krev. Páchnoucím vzduchem rázem začaly poletovat šťavnaté urážky, jedním směrem »mohamedánští obřezanci«, druhým zase »pohanští prasožrouti«.

„Kromě toho,“ dodal přichozí a jeho hlas podobný medvědímu řevu rázně zadusil silící vřavu, „nejsem Varjag. Jsem Dregovič. Toho času ve službách knížete Svjatoslava.“

Chlap, co se odvážil neznámého okřiknout, opět potřásl hlavou ve špičaté kožené čapce a praštil do stolu jílcem kinžálu, umaštěného pečeným skopovým. „A co má být? To ti ještě nedává právo...“

„Já jsem ten oráč.“

Krčma ztichla, jako by smečka neviditelných přízraků najednou sevřela všechna hrdla. Jen ve stáji vedle zahýkal osel.

Mohutný muž vykročil ze stínu. Světlo ohně ukázalo jeho ruměnou, opálenou tvář, zalesklo se na přilbici poutající neposlušné ryšavé vlasy, třpytivě pohladilo novou kolčugu a náprsní pancíř, otřelo se o hlavici meče vyčnívající zpod tmavého pláště.

„Mikula?“ ozval se z davu ochraptělý hlas. „Mikula Seljanovič?“

„Osobně,“ přikývl obr. „A tohle,“ ukázal palcem za sebe, odkud se ze stínu vynořili další dva urostlí mladíci, podobní si navzájem jako vejce vejci, „jsou Divljan a Bovej, bratři z Polocka, poslední žijící goryničové. Byli tehdy s Volchem v dregovičském kraji a potvrdí vám, že to, co tady zaznělo, jsou jenom zveličené povídačky.“

„Bylina je bylina,“ namítl starý guslar. „Nedrží se pravdy jako filčka babského ohanbí; kráčí si svou cestou. Říká se o tobě, Mikulo, selský synu, že také rád potěšíš druhy u táborového ohně písni a hrdinským příběhem z dávných dob, takže bys tomu mohl rozumět. Navíc bys měl být rád, že my, guslaři, bardi a igrícové, dodáváme tvým skutkům na slávě a hrdinskosti.“

„Možná máš pravdu,“ připustil Mikula, trochu zkrotl a možná se i zastyděl. „Bylina bez příkras a přehánění nestojí ani za zlamanou železnou hřivnu. Opušť tedy, že jsem tě přerušil. Ale to je tak – všechno, o čem tady zpíváš, jsem zažil na vlastní kůži, takže mi je z toho zveličování do smíchu. Předtím, než jsem vstoupil do kyjevské služby, jsem se nikdy žádného sametu ani hedvábí ani nedotkl, to mi věřte. Když mě Volch a jeho bojaři zastihli na tom poli – mezi námi, je to malý kousek mokré, neúrodné půdy uprostřed mlhou pokrytých močálů – byl jsem celý od bláta a hnoje a měl jsem na sobě akorát tak propocenou rubašku a otrhané kalhoty. Oral jsem starým, rezavými skvrnami pokrytým pluhem s dřevěnými držáky a opratěmi bez ozdob. O zlatě a stříbře se mi ani nesnilo. A, jak vidíte na vlastní oči, už vůbec nejsem takový krasavec, jak mě tady stařík popsál.“

Část hostů se po Mikulově úsklebkou osmělila a zachechtala se tomu žertu. Zpoza dlouhého dřevěného stolu se zvedl ramenatý chlap s plavými vlasy spletenými do copů, navlečený do kroužkové suknice – na první pohled Varjag.

„Tady je volné místo, udatný Seljanoviči,“ ukázal na lavici naproti sobě. „Pojď si přisednout a povyprávěj nám, co se ve Vlčinci skutečně přihodilo. A dovol mi, ať ti koupím pití.“

„To ti rozhodně dovolím, příteli,“ zazubil se Mikula, pokynul dvojčatům a začal se prodírat tlačenicí k varjažskému stolu. Vypadal při tom jako radlice, rozorávající kyprou dregovičskou zem. „Ale jen jeden džbán. Vezeme z Bilaru truhlu plnou zlata, kterou tamější beg s úctou posílá našemu gosudarovi Svjatoslavovi do Bolgaru, a neradi bychom ji někam zašantročili jen proto, že jsme si hloupě ožrali držky.“

„A to ten poklad vezete jenom tři?“ podivil se Varjag.

„Je nás pět. Kolyvana Vyhnance a Morofeje Tiverce jsme nechali hlídat na voze.“

„I tak je vás na takový náklad málo. Nebojíte se loupežníků, kteří prý hojně svažují tuhle cestu krví pocestných? Neslyšeli jste o přepadených, povražděných a vyrabovaných karavanách v blízkém okolí?“

„Slyšeli,“ pokrčil Seljanovič rameny, sundal si přilbici a vecpal se na lavici mezi světlolasé severany. „A co má být? Žádných prašivých hrdlořezů se nelekáme. Kromě toho, větší družinou bychom k sobě jen přilákali jejich pozornost. Čím menší skupina, tím jednodušeji proklouzne.“

„Odpusť, Blahorodí,“ zašeptal Mikulovi do ucha krčmář, který se mu právě skláněl k rameni a pokládal na stůl džbán s vínem, „ale neměl bys tak přede všemi roztrubovat, že vezeš zlato bilarského bega. Co když tady mají lupiči své špehy?“

„Něco mi bzučí kolem uší!“ ohnal se po něm Mikula a zatvářil se, že pátrá zrakem po nějakém dotěrném hmyzu. Varjagové se zase zachechtali. Nalili si, třískli hliněnými a dřevěnými poháry a rázně se napili, až jim řídká rudá tekutina crčela po vousech.

„Řádně křtěné, jen co je pravda,“ zašklebil se Mikula, když odložil pohár.

„Cože je?“ nechápal varjažský náčelník.

„Áááale, to je takový křesťanský výraz. Pochytil jsem ho od nějakého pámbíčkáře z knížecí družiny, od Jegora, Aljoši nebo Samsona, už si nepamatuju. Když se rozhodneš poklonit kříži, křesťané tě do svého stáda přivítají pocákáním vodou. Anebo tě rovnou vykoupou v řece či jezeře. Brr, už jen proto tu víru nikdy nepřijmu!“ Mikula se přehnaně oťrásl a zachechtal se společně s ostatními okolo. „Takže chápeš, když se řekne, že víno je křtěné...“

„Moje víno není ředěné!“ zabrblal pohoršeně krčmář, ale Mikula se zase jen ohnal po neviditelném komárovi, čímž hostinského umlčel a odehnal. „Poslyš, příteli,“ zašilhal na štědrého Varjaga, „zdáš se mi nějak povědomý. Neviděli jsme se už někde?“

„Ovšemže viděli. V Bolgaru. Jsem Einar Sigmarsson a tadyhle s chlapci jsme připruli na jedné z helgardských veslic.“

„Pod velením Bragiho Halvorssona?“

„Uhm.“

„Tak to jsme všichni bojovali ve válce se suwarským Mutahar-chánem.“

„Jen každý na jiném bojišti. Zatímco ty jsi s goryniči zaútočil na samotný Suwar a tamější dračí věž, my jsme se pod Svjatoslavovým velením srazili ve stepi s hlavním vojskem.“

„Tak jako tak jsme prolévali krev za společnou věc. To chce další přípitek.“

„Věru tak. Na padlé druhy!“

Mikulovi ztuhl úsměv ve tváři. „Na padlé druhy...“ povzdychl si, očividně zaskočený nedobrymi, žalostnými vzpomínkami. „Na Volcha, který mi byl jako bratr a kterého zhltl suwarský černý drak, kéž by mu šupiny opadaly a maso zaživa uhnulo od kostí!“

Varjagové zvážněli a v tichosti se napili. Mikula i bratři z kmene Poločanů dychtivě polykali, jako by zapomněli na předsevzetí neopít se.

„Tak jak, povprávíš nám o setkání s Volchem a bitce ve Vlčinci?“ nadhodil Einar, utíraje si hřbetem dlaně mokré vousy. „Chceme vědět, co se tam opravdu přihodilo. A ostatní taky, nemám pravdu?“ dodal hlasitěji, s výzvou v hlase, která oznamovala, že jestli se někdo odváží něco namítnout, okamžitě dostane po tlamě.

Krčma souhlasně zahučela.

„Jen vyprávěj, Seljanoviči, nenech se prosit,“ přidal se dokonce i starý guslar. „Už jsem tu bylinu, zpívanou i vyprávěnou, přednášel snad stokrát. Rád si ji pro změnu vyslechnu, a ještě raději z úst toho, kdo je sám její hrdinou.“

Vousatý bohatýr nejdřív vrtěl hlavou a vymlouval se, že nemá náladu, ale když už bylo toho pobízení a poplácávání po širokých plecích příliš, odevzdaně rozhodil rukama a vstal.

„Tak dobrá, dobrá... Ale aby tadyhle stařík nebyl škodný a neposlouchal jen tak nasucho, naberte mu na můj účet korbel piva.“

Mikula si sundal plášť, popadl dolitý pohár s vínem a prodrál se kolem Varjagů na ten kousek volného prostranství u ohrady, kde seděl i starý guslar. Tam nadmul hrud', rozhlédl se po zvědavých obličejích hostů a pokýval hlavou:

„Vidím tu i kupce zdaleka, takže se možná mezi vámi najde někdo, kdo už navštívil můj rodný dregovičský kraj...“

„Já jsem tamtudy před třemi lety putoval,“ zvedla se z davu ruka s pohárem.

„Tak potom potvrdíš, příteli, že končiny kolem řeky Pripjat' nejsou dvakrát pohostinné. Kam až oko dohlédne, táhne se širošířá rovina pokrytá močály a zamlženými, vlhkými lesy. Páchnou tam bahenní výpary, v zeleném povlaku na stojaté vodě se kroutí hadi a dětem, co se narodí v tom smutném kraji, je ukolébavkou skřehotání žab. I mně bylo. Vyrosl jsem v chudé selské rodině a mým údělem bylo navždy se lopotit na tom kousku suché země mezi slepými rameny Pripjatě. Pokaždé, když jsem po řece viděl plout kupecké lodě nebo po stezce podél břehu cválat poutníky, díval jsem se za nimi až k obzoru a přemýšlel o tom, jak se žije v jiných zemích – v prosluněných lesích kolem Kyjeva, ve větrných stepích na dolním toku Slavutiče, ve zlatem se blýskajícím Cařihradu, u majestátního Itylu, vlastně kdekoli mimo nevládná dregovičská blata.

A tu, jednoho dne, když jsem od rána dřel na poli a kručící žaludek už mi oznamoval, že je čas oběda, zarachotila na cestě podél Pripjatě kopyta třiceti bohatýrských koní...“

— —

„Veles nechť ti pomáhá a Mokoš ať ti dopřeje bohatou úrodu, dobrý člověče!“

Práskl karabáč a do pluhu zapřažená kobyłka poslušně zastavila. Mikula Seljanovič zvedl zrak od práce.

„Pěkně zdravíš, bojare, jen co je pravda,“ zabručel. „Jenže se obávám, že bohové plodnosti a úrody na tenhle kraj nějak pozapomněli. Nechali ho napospas vodníkům, rusalkám, beregyním a ostatní havěti, které svědčí vlhko. Jaká neblahá povinnost vás přivádí sem, na konec světa?“

„Jsme bohatíři velkoknížete Svjatoslava,“ odvětil černovlasý, zelenooký vojevůdce, svírající v pěsti čarodějnické žezlo vykládané malachitem, s úlomkem stříbrné dračí šupiny vetknuté do hlavice, „a míříme do Vlčince vybrat zpučně zadržované poplatky.“

„Takže Kyjevané, hm?“ přelétl je Mikula pozornějším pohledem. „Myslel jsem si to – podle zlaté Perunovy sekerky na vašich hrudích a toho trojhlavého draka, jehož znak se vám skví na štítech. To musí být Goryn, takže jste goryničové a já mluvím s Volchem Vseslajevičem.“

„Tak jest. Ale družinu jsem ustanovil teprve nedávno – to už ta zvěst stihla dolétnout až sem?“

„Stihla, jak by ne. Všichni si povídají, jak Svjatoslav sestavil gardu z bývalých zajatců a rukojmích, většinou knězičů porobených kmenů. A oni mu teď oddaně slouží, i

když Svjatoslavovi rodiče, ať už krutý Ingvar, nebo nelítostná Helga, podřezávali krky jejich otcům a po tisících vraždili jejich soukmenovce.“

Družina podrážděně zahučela, dokonce i ocel varovně zacinkala.

„Urážíš, Dregoviči?“ zkřivil ústa Vseslajevič, když rázným gestem utišil chlapy. „Já tě uctivě zdravím, pěkně s tebou rozprávím a ty si pohrdavě odplivuješ? Chceš snad, aby se ta čerstvě vyoraná brázda stala tvým hrobem?“

„Uklidněte se a zastrčte meče zpátky do pochev, udatní bojaři,“ odfrkl si Mikula. Zdálo se, že se hrozby vůbec nezalekl. „Nechtěl jsem urážet ani se posmívat. Jen říkám, co jsem slyšel. Navíc, ani trochu se nedivím, že hrdě nosíte na hrudích zlatou sekerku, znak kyjevských knížat. Myslíte si, že já bych nevyměnil tuhle špinavou lopotu za sedlo rychlého oře a necválal s vámi do bitvy a pak do zlatých síní kyjevského dvorce?“

Volch přimhouřil oči. Ještě chvíli se zlobil, ale pak už mírnějším hlasem navrhl:

„Tak proč to neuděláš? Jsi snad vázán povinností k rodu, k matce nebo otci?“

„Ta pouta jsou už zpřetrhána. Matka mi zemřela už dávno, otec odešel k bohům loni v zimě. Žiju sám a pro sebe.“

„Pak nechápu, proč otálíš. Vypřáhni kobytku, hod' ten rezavý pluh do Pripjatě, popadni karabáč a sekeru a pojed' s námi. Aspoň nás dovedeš nejkratší cestou do Vlčince.“

Mikula zamýšleně naklonil hlavu. „Vážně byste mě mezi sebe přijali?“

„Proč ne? Svou drzostí jsi ukázal, že ti nechybí odvaha, a síly máš očividně taky dost. Musím tě ale varovat, že ve Vlčinci poteče krev. Tamější vládce se vzbuřil proti knížeti z Turova i proti Svjatoslavovi. Jedeme ho naučit pokoře. Nebude ti proti vůli dívat se, jak teče krev tvých rodných?“

„Těch ve Vlčinci? Pche!“

— —

„Než mě odsoudíte jako neřáda, co zradil vlastní krev,“ rozhlédl se Mikula po naslouchajících hostech v krémě na bilarské cestě, „musím vám povyprávět, co se stalo pouhé dva dny před Volchovým příjezdem. Já sám jsem vážil cestu do Vlčince. Nechtělo se mi tam, protože hradiště už jistou dobu ovládal bojovný, zbojnický vladýka, který krutě povraždil své předchůdce, včetně vlastních příbuzných. A k ostatním členům rodu, hlavně k prostým sedlákům, rybářům a lovcům z močálů, se choval hůř než otrokář ke svému zboží – poplatky a mýta nenasytně vymáhal, poutníky na cestách přepadával, vozy s lichvou raboval. Kdo mohl, hradiště se vyhýbal. Jenže já jsem potřeboval nakoupit sůl, abych si mohl naložit vepřové na zimu, a sůl měli jen ve Vlčinci.“

Koupit pytlík soli za poslední železnou hřivnu, to se mi podařilo raz dva a bez průtahů. Cena byla vysoká, ale co naděláte, sůl je tam u nás velká vzácnost. Jenže když jsem zamířil k bráně, najednou mě obklíčili vladýkoví chlapi, smradlavá smečka těch nejhorších povalečů, pijavic a hrdlořezů. A prý jestli jsem zaplatil poplatek za vstup do města a daň za nakoupené zboží. Říkám jim, že jsem svobodný člověk a že takové pitomosti, jako jsou daně, ať si laskavě strčí do svých nemytých prdelí. Ještě jsem dodal něco o tom, že ty řitní otvory asi mají na ksichtech, protože mi jejich slova znějí, jako když se našinec k obědu přejí zeli a pak celý večer nahlas prdí, jako když z bahnišť unikají jedovaté plyny.“

Hostincem proběhla vlna chechtání.

„Vrhli se na mě jako vosy na med. Odstrčil jsem je, až huby v hnoji a blátě na nádvoří smočili, a kráčel jsem dál k bráně. Jenže pak se mi do cesty postavil jejich náčelník, vytáhl na mě meč, takový žabikuch, a já jsem až na poslední chvíli zastavil dopadající čepel pytlíkem se solí. Jak jinak, ostří ho rozpáralo a dočista všechna sůl se vysypala do bláta. To mě rozzuřilo. Popadl jsem svůj karabáč a tak jsem tu všivou chamrad' počastoval, že nikdo z nich nezůstal stát na nohou. S rozsekanými tlamami a krvavými klobásami na zádech za mnou křičeli, že si pro mě přijdou a moji hlavu na ostrý kůl před branou Vlčince nabodnou.“

Tohle jsem povyprávěl Volchovi a on se zasmál a řekl mi, že když pojedu s nimi, nejenže se chlapů, co mi smrti hrozí, navždycky zbavím a nebudu se pak po nocích budit při každém zašustění před chatrčí, ale taky si dostatečnou náhradu za utrpenou újmu odnesu. A že namísto pytlíku soli si odvezu měšec zlata.

Nemusím vám vykládat, že jsem se moc dlouho nerozmýšlel. Ne kvůli slíbené kořisti, ale pro vidinu dobrodružství po boku slavných kyjevských bohatýrů. Popadl jsem karabáč a sekeru, vypřáhl z pluhu kobytku, vyskočil na její neosedlaný hřbet a vyrazil s goryniči podél Pripjatě na západ.

Ještě před soumrakem jsme dorazili k Vlčinci. Na palisádách postávaly jen obvyklé stráže a brána byla otevřená dokořán. Vypadalo to, že zbojnický vladýka nemá o Volchově příjezdu ani tušení.

Jak se ale vzápětí ukázalo, bylo to jen zdání...“

— —

„Vpřed, bratři!“ vykřikl Volch Vseslajevič a jeho pobočník zadul do zakrouceného rohu se stříbrným náustkem. „Cválezte, lomozte, strach rozsévejte! Prosté lidi šetřete, utíkající do zad nerubejte, ale jestli se vám někdo postaví do cesty se zbraní v ruce, bez váhání mu setněte palici!“

„Ne tak zhurta!“ zvolal Mikula, ale goryničové už ho neposlouchali. Sborově vykřikli jméno draka Goryna, které jim bylo bojovým pokřikem, pozvedli kopí, tasili meče a cvalem vyrazili za Volchem k vlčinecké bráně.

Zubaté palisády obklopoval hluboký příkop, plný zatuchlé vody z jednoho bočního ramena Pripjatě. Nad ním vedl k bráně dřevěný most na vysokých sloupech. Jakmile kopyta koní zaduněla na prknech, podpěry hlasitě zapraskaly, zlomily se jako slámky a most se i s bohatýry zřítíl do kalné vody. Odpovědí na překvapené výkřiky a zoufalé koňské řičení byl řehot z vlčineckých hradeb. Na palisádách se najednou objevili lučištníci a z brány vyběhli muži s dlouhými kopími v rukou. A všichni se na pokyn vladýky, který šťekal rozkazy z vysoké věže nad branou, obořili na topící se goryniče.

Byla to, jak jinak, past. Vlčinecká havěť podřízla sloupy pod mostem a nechala bránu otevřenou, aby nepřátele přilákala. A teď se je chystala pobít jako topící se krysy. Do příkopu se sesypal déšť šípů, oštěpů a kamení. Jenže tahle část plánu už Vlčineckým nevyšla. Volch se totiž okamžitě vydrápal z vody, pozvedl Malachitové žezlo a něco vykřikl. Z dračí šupiny na holi vyšlehlo stříbřité světlo, zahalilo goryniče brodící se mezi troskami mostu a od té přízračné záře se všechny střely a kameny odrazily jako od železného štítu a neškodně popadaly do vody a na břeh.

Mikula seskočil z kobyly, rozmotal bič, házel ho goryničům do příkopu, a když se ho chytili, vytahoval je nahoru – dokonce i s koňmi.

„Říkal jsem vám, abyste tolik nespěchali,“ vyčítal Volchovi, ze kterého odevšad crčela voda a při každém kroku mu směšně čvachtalo v hříbčících botkách. „Vladyka je liška podšitá. Tušil jsem, že nás do hradiště jen tak nepustí.“

„Pes je to, a ne liška,“ vrčel Vseslajevič. „Prašivý, smradlavý pes. A jako psa ho přinutím, aby žral vlastní výkaly!“

„Rád ti s tím pomůžu, ale nejdřív se musíme dostat dovnitř. A bez mostu to nebude vůbec lehké. Příkop je hluboký, se zrádným bahnitým dnem.“

„Tohle byla jediná přístupová cesta?“

„Věřu jediná. Příkop dělá z hradiště ostrov a jiná brána dovnitř nevede.“

Goryničové na břehu hned popadli luky a pomstychtivě opětovali střelbu. Jejich šípy žádná kouzla nezadržela. Z palisády a zbytku mostu před branou se zřítilo pár prospěkovaných chlapů, načež vladyka rychle přikázal stáhnout se za hradby a pořádně zavřít bránu.

„Tak počkáme na tmou,“ podíval se Volch na chladné slunce, které uvázlo v lepkavých západních mlhách jako v pavučině a ta ho teď nelítostně stahovala do hlubin močálů. „Do té doby něco vymyslíme. Přisahám u všech svých předků, kterým Goryn dával dračí sílu, že do úsvitu bude Vlčinec náš a zbojníci budou trpce litovat, že se vzepřeli vůli kyjevského velkoknížete!“

— —

Mikula prolil hrdlem zbytek vína z otlučené hliněné číše a rozhlédl se. Pod začouzenou střechou hospody se tísnily snad čtyři tucty hostů, ale nikdo ani nemukl. Ať už Varjagové, Bulhaři, Udmurti, Kyjevané nebo Chazaři, křesťané, mohamedáni či pohané, všichni napjatě naslouchali.

„Vím, jak jste se dostali do hradiště,“ využil bohatýrovy odmlky starý guslar. „Bylina tvrdí, že jste s Volchem nasedli na své oře, pobídlí je do trysku a mocným skokem přelétli přes příkop. Ty jsi prý potom jediným úderem pěsti vyvrátil bránu a bok po boku jste vtrhli do hradiště a rubali zbojníky hlava nehlava, dokud jste je nepobili do poslední nohy...“

Seljanovič na něj pohlédl tak, až stařec zalitoval, že vůbec otevřel ústa.

„To by se mi věru líbilo, kdybych byl takový polobůh, co na jediný šup rozbije okovanou bránu dregovičského hradiště,“ řekl o něco smířlivějším tónem a ušklíbl se. „Jenže takhle to chodí opravdu jen v bylinách. Ve skutečnosti jsme museli dát hlavy dohromady a vymyslet nějaký šikovný způsob, jak zdolat palisádu. Nějakou lest.“

— —

„Zepředu to nepůjde,“ bručel Volch zamyšleně. „Bránu střeží lépe než úzkostlivý otec panenskou blánu své jediné dcery. Zkusíme přelézt hradbu na jiném úseku. Kde je nejslaběji střežená?“

„Na severozápadě,“ ukazoval Mikula přes hradiště ke krvavému obzoru. „Tam se hned od palisády táhne širokánský močál. Jenže je hluboký, plný zrádných bahnišť, a ani při nejlepší vůli ho nepřebrodíme. A než by muži v plné zbroji doplávali k hradbě, byli by na pokraji sil...“

„A co takhle sehnat nějaké čluny?“

Mikula opětoval tázavý pohled Volchových zelených očí. Pak se ušklíbl a přikývl. „Kousek odtud, na břehu Pripjate, stojí rybářská osada. Mám tam příbuzného, bratrance mé nebohé matičky. A vím o něm, že k té chamradi v hradišti chová stejně vroucí city jako já. Když ho požádám, bez váhání nám půjčí člun. A ostatní rybáři taky. Ani je nebudou muset přenášet, z řeky se dá bočními rameny doveslovat přímo do močálu za Vlčincem.“

„Výborně,“ zašklebil se Volch. „Nasedni hned na kobytku a jeď navštívit příbuzné. Já pošlu chlapy do lesa, ať nasekají mladinu a udělají z ní dlouhý žebřík.“

„Ale,“ zarazil se Mikula uprostřed otočky, „neprozradí nás šplouchání vesel? Stráže jsou na tom úseku sice slabé, ale občas po ochozu hlídka přece jen přejde...“

„Nic neuslyší ani neuvidí,“ mrkl na něj Volch spiklenecky a významně poklepal prsty na své dračí žezlo. „To už nech na mně.“

Mikula už se dál nevyptával, s kouzly a čarodějnictvím toho chtěl mít společného co nejmíň. Svižným skokem se ocitl na kobyličině hřbetě, až zvíře vyčítavě zaržalo. Vzápětí už pádil s větrem o závod k Pripjati, do náruče šedivého soumraku.

— —

„Sotva nastala půlnoc, byli jsme připraveni,“ pokračoval Mikula. „Rybářské čluny protínaly olejovitou hladinu močálu, klouzaly mezi ostrůvky rákosí a pod slizkými zelenými závěsy visícími z nemocných, křivých stromů. A všichni bohatýři byli v nich a vezli i dlouhatánský, narychlo vyrobený žebřík. Dokonce se k nám přidalo i pár odvážných rybářů, kterým lotři v hradišti dlužili to nebo ono – jednomu nechal vladyka odvléct ženu a dceru, aby je prodal otrokářům, druhého okradl o všechno, co utřil z prodeje ryb, tamtomu zase za odmítnutí poslušnosti rozsekal loďku. Vlastně jsme sestavili takové malé pomstychtivé vojsko, které se počtem vyrovnalo smečce v hradišti. Když se před námi vztyčil černý obrys palisády, Volch Vseslajevič se chopil čarodějné hole, zadrmlol pár zaklínadel a v tu chvíli se k našemu nesmírnému údivu zvedla z močálu hustá mlha. Zakryla tu malou flotilu, a kdyby jen to – navíc taky úplně zadusila zvuky vesel a vrzání přeplněných člunů. Chráněni tím nepřírodným štítem jsme se lehce prosmýkli až k hradišti. Na břehu jsme s největší opatrností zvedli žebřík a vzápětí už goryničové lezli nahoru, šikovně jako mravenci po stěblu.“

Stráže na tom úseku hradeb nestihly ani zasténat, tak rychle jim nože, konopné smyčky a dobře mířené šípy vzaly hlasy. To už jsme palisádu přelezli i my s Volchem a rybáři. Družina se rychle rozběhla po ochozech směrem k bráně, kde se shromáždila většina vlčinecké posádky. A cestou jsme řezali, sekali a probodávali všechno, co se nám postavilo do cesty. Než si nás všimli a zatroubili na poplach, přivítalo se s Kostromou dobrých patnáct chlapů.

Nu, a pak vypukla velká bitva,“ uzavřel Mikula a pohlédl na dno svého prázdného poháru.

„O té vyprávěj,“ pobídl ho Einar dychtivě. „O velkém vítězství, o rubání hlav!“

„Zase tak slavné vítězství to nebylo,“ pokrčil Seljanovič rameny. „Spíš jatka. Dočista jsme ty ospalé pitomce zaskočili. A goryničové, co vám mám povídat, byli onačejší bojovníci než nějaká zbojnická tlupa z močálů. Než jsem stihl třikrát mávnout sekerou a tucetkrát šlehnout karabáčem, bylo po bitvě a Volch stál ležícímu a chrčícímu vladykovi na krku a vyhrožoval mu, jak hnusně a bolestivě se mu odmění za

vzpírání se turovské a kyjevské moci, za křivdy páchané na prostých lidech z Vlčince a okolí. Nakonec se obrátil na mě a navrhl, abychom my, vlastní rod, zjednali se svým vladykou spravedlivou nápravu. Tak jsem toho psa seznámil se svým karabáčem a zpráskaného a zkrvaveného jsme ho vyhnali do močálů, ať si tam na něm pochutnají hadi a pijavice. Pokladnici plnou naloupeného bohatství jsme vyrabovali, část si rozdělili, část naložili na koně pro kyjevského velkoknížete a dobrou třetinu jsme rozdali lidem za vytrpěná příkoří.“

„Vyprávěj,“ ozval se od stolu Borovej, „jak tě místní chtěli za vladyku.“

„Copak to je nějaký příběh?“ ošil se Mikula. „Taková byla vůle Vlčineckých, pravda, ale odmítl jsem. Už jsem se přece dohodl s Volchem, že s ním pojedou až do Kyjeva. A dobře jsem udělal. S Vseslajevičem jsme se sbratřili a od té doby jsme jezdili spolu. O slávu, kořist i nepohodu na cestách jsme se rovným dílem dělili, v bitvách si navzájem záda chránili...“

Mikulovi najednou zvald hlas a bylo vidět, jak mu zesmutněly oči, zahleděné do minulosti, do oněch dní, které strávil po Volchově boku. Nikdo v krčmě ani nepípl.

„Věru,“ povzdchl si, „byli jsme s Volchem věrní druhové, ba bratři, jako by nás jedna matka porodila. Projeli jsme celé kyjevské panství křížem krážem a byli jsme tak nerozlučná dvojice, že i naše jména vyslovovali zároveň. On vymýšlel úskoky a čaroval, já jsem nám karabáčem cestu zametal. Ech, kdepak je těm slavným dnům konec. Nedobře skončil bratr Vseslajevič, tuze nedobře. V dračím chřtánu, jako nějaká ovce, a nepomstěný. To je ze všeho nejhorší, z toho mi zuby skřípají a do srdce ledová dýka bodá. Tugarin, ten prašivý čubčí syn, zkurvený černokněžník, utekl někam na sever, do lesů za pohraniční Kazaň. A my nemůžeme vyrazit po jeho stopě a odvděčit se mu za vraždu bratříčka Volcha, protože máme příliš mnoho povinností tady kolem Bolgaru. Na kolenou jsem prosil Svjatoslava, aby mě pustil na sever, že mu z čeremiských lesů přinesu Tugarinovu hlavu, ale kníže pokaždé odmítl a jinými rozkazy mě zasypal. Stejně jako teď – jsem za obyčejného vozataje, truhlice se zlatem převážím, a přitom tam za Kazaní tolik krků volá po nabroušeném ostří... Odpusť, bratříčku Volchu, zůstaneš nepomstěn.“

Mikula ztichl a odtrhl nepřítomný zrak od země. Zjistil, že na něj všichni udiveně hledí, celí v rozpacích z toho, že v oku slavného bohatýra vidí třpytit se slzu. Seljanovič zprudka narovnal ramena, přiměl se usklíbnout a jeho hlas zase nabral na síle:

„U Vesele, dost bylo fňukání! Navyprávěl jsem toho tolik, že to ani všichni vrabci v itylském povodí nesezobou. Teď ať vás zase baví tadyhle stařík s citarou. Já musím jít mčchýř vyprázdnit, protože takovou schopnost, abychom mohli chlastat bez chcaní, nemáme ani my, knížecí bohatýři.“

S těmi slovy Mikula práskl čiši o stůl, vyměnil si letmé pohledy s Divljanem a Borovejem – oba sotva neznatelně přikývli – a zamířil ke dveřím. Hospoda ožila. Hosté uznale pokřikovali, poháry k připitku zvedali, a když kolem nich Seljanovič procházel, vstávali a poplácávali ho po ramenou. S děkovným bruchem zase zmizel ve stínu malé předsínky a vyšel na dvůr.

Na zápraží se zhluboka nadechl, mimovolně si protřel oči a rozhlédl se. Travnaté pahorky poseté balvany a sem tam i písečnými skvrnami, typickými pro kraj východně od velkého Itylu, zalévalo světlo hvězd a měsíčního srpku. Noc byla svěží, léto se chýlilo ke konci a pozvolna se hlásil podzimní chlad.

Mikula se otočil, ale nezamířil k nejbližšímu moči páchnoucímu rohu, aby si ulevil. Svižným krokem obešel přízemní stavbu a na zadním dvorku zamířil k rozhrkanému dvoukolovému vozu.

„Kolyvane? Morofěji?“ sykl.

V temnotě pod převislým okrajem střechy zacinkalo železo a zpoza vozíku vystoupily dvě urostlé postavy. Měsíční svit se zaleskl na pancířích a přilbicích, odhalil luky sevřené v pěstích a plné toulce na zádech.

„Neseš nám snad džbánec vína, Seljanoviči?“ zeptal se jeden ze strážců uštěpačně, jistý si zápornou odpovědí.

„Prd potřebujete, Kolyvane,“ odsekl Mikula podle očekávání. „Máte hlídat, s plnými břichy a chlastem v hlavách byste hned usnuli.“

„Co je to za spravedlnost?“ zabručel druhý bojar, kterého to zjevně žralo doopravdy. „Vy se uvnitř cpete, naléváte, bylinami a písněmi se bavíte a my tady sušíme huby a posloucháme akorát tak vlastní kručící žaludky. Kromě toho, povinnost jsme splnili a to, co bylo potřeba, jsme už viděli.“

„Právě na to jsem se přišel zeptat. Hulákal jsem na celou hospodu, že vezeme do Bolgaru zlato bilarského bega. To by v tom byl čert, aby se to nedostalo ke správným uším. Mluvíte, co jste viděli?“

„Chlapa, kterému je krkolomná jízda noční stepí přednější než víno a skopové pod střechem hostince. Jen před chvilkou vyvedl koně z bočních vrat, skočil do sedla a vyrazil k těm kopcům na severu. Tryskem, jako by jeho koni za patami hořelo.“

„Cha! Výborně. Návnada zabrala. Co byl zač, všimli jste si?“

„Vlasy jako sláma, chřastící kolčuga, železná přilbice. Vypadal spíš jako Varjag než jako místní mrchožrout nebo kočovnický zatoulanec.“

„Neříkej, opravdu?“ Mikula se otočil a zadíval se na sever, ke kopcům posypaným stříbrným prachem hvězd. „Takže všechno jde podle plánu. Doufal jsem, že na to ti krvelační nenažranci skočí. Zdá se, že i bez Volcha dokážeme vymyslet fungující lest. No, my jsme svoje udělali,“ dodal po chvíli. „Teď už nám zbývá jenom doufat, že braši měli oči na stopkách a v tuhle chvíli už dýchají prašivému zrádci na krk.“

— —

„Viděl jsi ho, báťuško Svjatogore?“

„Jak by ne, bratře Muromče. Co se tak pitomě ptáš?“

„Já jen, že si pořád stěžuješ, jak už máš svá léta a zrak už ti neslouží jako dřív. Ačkoli já mám podezření, že jsou to jen takové tlachy a ty ve skutečnosti vidíš líp než my mladší a že tě ani klouby zase tolik nebolí a síly máš pořád za tři.“

„Za tři obyčejné možná, ale za takové tři, jako jsi ty, určitě ne. Ani za jednoho. A vůbec, nejsou to žvásty. Opravdu stárnu; ani Bůh nedonutí plynout čas naopak. Jenže toho neopatrného zabeďněnce by si všiml i chlap s vypíchnutýma očima. Neměl ani nejmenší snahu chovat se nenápadně, skryté cestičky hledat, stopy za sebou zametat. Dokonce se ani neohlédl, jestli ho z hostince někdo nesleduje.“

„Divíš se? On a jeho kumpáni se tady roztahují už dva měsíce a do téhle chvíle proti nim nikdo nezakročil. Chovají se tu jako na svém a určitě nabyli dojmu, že jim to tady patří, že je to jejich země a že není na světě síly, která by je ohrozila.“

„Tak to je věru nejvyšší čas, abychom jim tu svévoli zadrželi a ukázali jim, že pánem tohohle kraje je pořád... hm... emír

Ahmed nebo kníže Svjatoslav. To záleží na tom, jestli jsi Bulhar, nebo Kyjevan a koho uznáváš za svého gosudara.“

„V každém případě tady nevládnou loupežníci a je načase je vyvést z omylu. A nejlepším lékem na takový sebeklam je nabroušená ocel. Ta i toho největšího nafoukance raz dva naučí pokoře. Jedeme, báťuško Jegore?“

„Pojedme, synku Iljo. Ale pěkně potichu. Nechceme kořist vyplašit předčasně.“

„Ne, to rozhodně nechceme. Ať nás zavede do svého hnízda.“

Dvě robustní postavy, do této chvíle přikrčené za hromadou balvanů na travnatém návrší, se obezřetně vykradly dozadu na svah, a když byly z dohledu, narovnal se a rychle seběhly do temného úvalu mezi kopci.

Z temnoty bylo chvíli slyšet jen syčivé rozkazy a cinkání koňských postrojů. Potom zaklapala kopyta a ze stínu jeden za druhým vyjelo dvanáct ozbrojenců. Na úpatí pahorku pobídlí koně ostruhami a svižným klusem vyrazili stepí na sever.

— — —

„Co se jen mohlo stát?“ bručel Mikula ustaraně, když brzy ráno vyšel v doprovodu svých čtyř druhů na rušný dvůr hostince, kde už se všichni nocležníci chystali na cestu. Seljanovič jako jediný z celé družiny nezíval, nerozlepoval těžká víčka, neprotahoval si kosti – zato měl sinálé tváře a kruhy pod očima, jako by v noci ani na chvíli oka nezamhouřil. Teď si dlaní z boku clonil zrak před vycházejícím sluncem a nervózním pohledem bloudil po zvlněné krajině za karavanní cestou. „Už tady měli dávno být, i se zbojnickými hlavami nabodnutými na kopích. Doufám, že toho ničemu nepřehlédli. Protože jestli jim proklouzl a Svjatogor s družinou doteď čeká za nejbližším kopcem...“

„Jen klid,“ položil mu Kolyvan Vyhnanec ruku na rameno. „Kdyby byli pořád nablízku, už by se ukázali, dali nám znamení. Zrádného posla určitě zachytili – vždyť s Jegorem je i Muromec a ten má zrak sokolí, nic mu neunikne, viš sám.“

Mikula na něj pohlédl. Vysoký, štíhlý bojovník z kmene Křivíčů měl teprve pětadvacet let, ale rozvahy měl víc než dvakrát starší muž. Dočista mu chyběla výbušnost a prudkost jeho vrstevníků; spíš byl znám tím, že ho máloco rozházelo a i ve vypjatých situacích si dokázal zachovat chladnou hlavu. Nebyl z těch, co potyčky zahajovali, on rvačky ukončoval – pokud to šlo, tak rozumným slovem (jeho »jen klid« všichni dobře znali), a když nebylo zbylí, tak i promyšleným a dobře mířeným omračujícím úderem.

Všechno souviselo s původem jeho přezdívky. Zpočátku ji nesnášel, ale když ji právě kvůli jeho rozčilování bojaři používali ještě častěji, smířil se s ní a zvykl si. Narodil se jako druhorozený syn vladky jistého významného křivíčského rodu. Jednoho dne se v opilosti dostal do ostrého sporu se svým starším bratrem, budoucím náčelníkem rodu. Hádky vyústila v potyčku, vzápětí zařinčela ocel a zpočátku běžná bratrská rvačka se změnila ve skutečné krveprolití. A i když měl s sebou následník čtyři poskoky, Kolyvan se jim všem pěti ubránil. Sám vyvázl jen se škrábanci, zatímco tři jeho soupeři na místě vypustili duše a dva další, včetně jeho staršího bratra, se odplazili s těžkými zraněními. Starý vladka, který Kolyvana nikdy neměl příliš v lásce – svého prvorozeného naopak zbožňoval a zahrnoval veškerou přízní – zuřil a v první chvíli chtěl Kolyvanovi setnout hlavu. Jedna z jeho žen, Kolyvanova matka, ho však na kolenou uprosila, aby rozsudek zmírnil. A tak mladíkovi vzali všechno, co mu

patřilo, a vyhnali ho z hradiště. Půl roku na to už byl družiníkem v Kyjevě a všichni mu říkali »Vyhnanec«.

A protože Kolyvan nebyl hloupý, dobře si zapamatoval tu lekci, kterou mu bohové uštědřili. Pochopil, že tuhle mrzutost způsobila jeho horkokrevnost a unáhlenost, a tak své vášně od té doby pevně držel na uzdě a učil se rozvaze. Nahromaděnou divokost vypouštěl ven jen ve srážce s nepřáteli, kde se z klidného, chladnokrevného mladíka měnil v nelítostně řádícího zabijáka. V nedávném boji s chánem Mutaharem patřil k těm, co ulovili nejvíce suwarských hlav.

„Může existovat hodně důvodů, proč se ještě nevrátili,“ uvažoval Kolyvan nahlas. „Co když je hnízdo zbojníků příliš daleko? Anebo je jejich úkryt dobře chráněný a družina potřebovala čas, aby vymyslela nějaký fígl? Nebo je loupežníků příliš mnoho a v takovém počtu je neuvládneme. Možná se budeme muset vrátit s posilami...“

„Dobrá, dobrá, Vyhnanče, asi máš pravdu,“ zafuněl Mikula. „Nejspíš vážně není důvod zneklidňovat se. Jenom jsem toho v noci moc nenaspal, takže mi nervy drnčí jako struny na té guslarově citaře; dala by se na nich zahrát svižná písnička. No nic, dokončíme započaté. Chystejte se na cestu.“

„Jsme připraveni,“ hlásili Borovej s Divljanem od vozíku, na němž právě pevněji přitahovali plachtu, skrývací náklad. „Koně osedlaní, muly zapřažené, truhla na svém místě, pevně uzamčená.“

„Tak tedy do sedel, braši...“

„Ještě pořád jste nedostali rozum a chcete cestovat jen v pěti?“

Bojaři se naráz otočili. Ze širokých bočních vrat hostince vyšel Einar Sigmarsson, vedoucí za sebou hnědáka s honosným, cinkajícím postrojem. Za ním se ze stínu jeden za druhým vynořovalo jeho sedm po zuby ozbrojených, zachmuřených, mlčenlivých družiníků.

Mikula pokrčil rameny. „Máš snad lepší nápad, synu Sigmarův?“

„Samosebou že mám,“ přikývl Einar, vkládaje chodidlo do třmene. „Můžete se přidat k nám. Taký máme namířeno do Bolgaru. Doprovázíme támhle ty bilarské kupce,“ kývl hlavou přes koňské sedlo.

Opodál se na cestu chystala početná karavana – asi třicet mužů v drahých kaftanech a turbanech, zhruba dvojnásobný počet otroků a honáků a třikrát tolik koní, mul a velbloudů. Zvířata frkala a mručela, když jim čeledíni přivazovali na hřbety těžký náklad.

„Nevím, nevím...“ zamyslel se Mikula. „Návrh je to dobrý, ale přece jen, s naším nákladem se musíme co nejdřív dostat na místo určení a putování s takovou karavanou by nás možná zdržovalo.“ Seljanovič se rozhlédl po svých družích a významným pohledem jim naznačoval: *A navíc, jestli se přidáme k takhle velké, dobře hlídané skupině, je méně pravděpodobné, že přilákáme pozornost zbojníků.*

„Jaké zdržování?“ vytáhl se varjažský náčelník do sedla. „Podívej se líp – nemáme žádné vozy. Celá karavana cestuje v sedlech, náklad nesou zvířata. Cestujeme rychle. Dokonce bych řekl, že ten váš rozvrzaný dvoukolák by mohl zdržovat nás.“

Mikula se ještě jednou tázavě podíval na své společníky. „Co říkáte, braši?“

„Přidejme se ke karavaně,“ nadhodil Kolyvan. „Jednejme rozumně.“ Což pro změnu pochopili jako: *Nechovejme se podivně, abychom nevzbudili podezření. To by mohlo loupežníky odradit ještě víc.*

Seljanovič pomalu přikývl a vzhledl k Einarovi. Před odleskem slunce na lesklém pancíři ze severské oceli musel přimhouřit oči.

„Tak dobrá. Souhlasíme. Pojedeme s vámi. Ale my ti, na rozdíl od táhletěch kupců, za ochranu nezaplatíme.“

„S tím jsem ani nepočítal,“ zachechtal se Einar a pobídl koně k hlučné skupině mužů a zvířat, aby je popohnal k odjezdu.

„Věci nejdou podle plánu,“ bručel Mikula tlumeně, když si nasazoval přilbici a nasedal na koně. „Nemám z toho dobrý pocit. Vůbec z toho nemám dobrý pocit.“

Před hostincem zadusala kopyta, zavržala kola, zavířil prach. Karavana vyrazila, pronásledující své vlastní stíny.

— —

Jak se dozvěděli od Bilarských, řeka se jmenovala Aktaj. Pramenila v kopcích někde na jihu a tekla na sever, kde svou kalnou vodou napájela velkou Kamu. Jako většina toků v těchto končinách, i Aktaj měla takhle na konci léta málo vody. Bohatýrům se nejdřív zdálo, že je to dobře, že se alespoň snadno přebrodí na druhý břeh.

Jenže vzápětí vůz s truhlou zapadl do hustého bahna, které za sebou klesající voda nechávala podél břehů. Nadarmo Kolyvan na kozlíku práskal opratěmi i bičem, nadarmo muly nořily kopytka do měkkého dna a trhaly ojí – kola se zabořila hluboko a s vozíkem nešlo hnout.

„Das aby to spral,“ zavrčel Mikula a přehodil nohu přes sedlo. „Dolů z koní, chlapi, je potřeba potlačit...“

Jak doskočil, nohy mu vklouzly do hnědé břečky skoro po kolena. Zlostně zařval a hrubou nadávkou poštal na tu pohromu nadržného prašivého psa, aby ji pořádně...

„Co se děje?“ přerušil jej Einar, který společně se svými bijci zůstal stát na východním břehu, a zatímco karavana se brodila na druhou stranu, Varjagové se nadzvedávali v sedlech a ostražitě se rozhlíželi po okolních kopcích. Skoro připomínali větřící vlky, ale žádný div – tohle místo bylo jako stvořené pro bleskové, drtivé přepadení.

„Nic,“ odsekl Mikula podrážděně a chopil se loukotí pravého kola. „Jen vozík zapadl do bláta. Hned ho vyprostíme. Divljane, Boroveji, nezírejte jako telata na nová vrata! Čekáte snad, že tu káru vytáhnou sám, jednou rukou? Vypadám snad jako Ilja? Potřebuju pomoc! No tak!“

Poločaná neochotně sesedli a začali se brodit k vozíku, až jim bahno pod nohama mlaskalo.

Einar a jeho družiníci už se nerozhlíželi po kopcích, na nichž se v poledním slunci vlnily zlatavé oceány suchých travin. Sledovali Kyjevany. Zúženýma, dravčíma očima. Pak stočili pohledy ke svému náčelníkovi. Teď byla ta správná chvíle. Nesmějí zaváhat.

A nezaváhali, protože Einar se zle, ošklivě ušklíbl a rázně přikývl. Zároveň sáhl po zakrouceném rohu, který mu visel u boku. Také jeho družiníci se bleskově natáhli. Ne však po rozích, ale po lucích, oštěpech, mečích a sekerách.

Troubení Einarova rohu vzlétko nad Aktaj společně s nedočkavým výtím doposud zamklých Varjagů.

„Co se to...?!“ otočil se překvapeně Mikula. A s ním se ohlédl i Borovej, Divljan, Kolyvan a Morofej, ohlédl i kupci i jejich čeledě, celá karavana, plahočící se přes řeku.

A pochopili. Všichni. Okamžitě. A stejně okamžitě vypukl zmatek a vřava.

„Kryjte se!“ zaječel Mikula, když zahlédl zvedající se luky a paže s oštěpy.

Morofej, jediný z pětice Kyjevanů pořád v sedle, tasil meč. A vzápětí ho zase pustil a zřítíl se z koně, hrdlo skrz naskrz probodnuté varjažským šípem. Kolyvan rychle sklouzl za vůz – právě včas, protože vzápětí se do kozlíku zabodla opeřená střela. Dvojčata z Polocka se snažila krýt za řičícími koňmi a zároveň se horečnatě brodila hustou břečkou k vozíku. Divljanův kůň se zhroutil pod zásahem oštěpu a zoufale kopající nohy naplnily vzduch deštěm lepkavého bláta. Jeden ze šípů vykřesal jiskru na Mikulově přilbici a sestřelil mu ji z hlavy. Seljanovič se zapotácel, nejisté nohy mu uvázly v bahně a on se vzápětí zhroutil obličejem dolů. Divljan a Borovej jej pohotově popadli a táhli za vozík. Do dřevěné bočnice, za níž se v poslední chvíli přikrčili, udeřily další dvě střely; železné hroty prošly prknem a zasypaly ukryté bojary třískami. Splašené muly trhly povozem, ale kola našťstí vězela dostatečně hluboko.

Karavanu zachvátila panika. Kupci pobízeli koně a zároveň kopanci a biči odháněli čeledě, která se také snažila z vody a bahna vytáhnout splašená a vzpínající se zvířata. Řemeny a provazy praskaly, případně je zmatkující muži ve snaze ulehčit koním a velbloudům rychle přežezávali; cenný náklad s cákáním padal do vody.

První uprchlíci v dešti bláta, odletujícími od kopyt, vyjeli na západní břeh.

A v tom okamžiku se objevili i ti, které přivolal Einarův roh. Vlnobití sluncem spálené trávy vyvrhlo proti zoufalcům drápajícími se z koryta řeky zhruba desítku vyjících jezdců – slunce se zalesklo na jejich pancířích a přilbicích, navlas podobných těm, kterými se pyšnila Sigmarssonova družina.

Když to spatřili opoždění členové karavany, pořád se brodící zkalenou vodou, s hrůzou se otočili zpátky k východnímu břehu. Jenže odtamtud už svižným klusem, mávajíc zbraněmi a posměšně se řehťajíc, sjížděla Einarova sedmička.

Past sklapla. Nebylo úniku.

— —

„Kde, u všech bohů, trčí Jegor a Ilja?!“ zařval Mikula.

A v tom, jakoby v odpověď na Seljanovičův výkřik, zase zatroubil roh. Jenže tentokrát ne ten Einarův. Ani kopyta, která vzápětí zahřměla, nepatřila varjažským koním.

Tentokrát byla řada na Einarovi a jeho chlapcích, aby se polekaně ohlédl. A ten pohled jim zmrazil vítězoslavné úšklebky v obličejích. Přes temena pahorků se přehouplo dvanáct rychlých jezdců – jeden púltucet na západním, druhý na východním břehu. Varjagové byli pořád ve výrazné přesile, ale ta rychlost a razantní odhodlání, s jakými se na ně noví útočníci valili, jasně vypovídaly o tom, že na to spoléhat nemůžou.

Vzduchem zasvištěl první šíp. Chlap vedle Einara nestihl ani vzdychnout – střela ho zasáhla s takovou silou, že statný chlap v železné zbroji vylétl ze sedla jako hadrová loutka a zřítíl se do kalné vody o dva sáhy dál.

„Muromče!“ vykřikl Mikula radostně, protože luk, který tu střelu vyslal, svírala právě Iljova mocná pěst. Muromcův výcvik pokračoval a bojová zručnost na mladíkovi ulpívala jako zlato na chazarském kupci – už dokonce dokázal střilet v plném cvalu, a jak se právě ukázalo, i zasáhnout cíl. Družina pod jeho velením se přehnala přes oblázky pokrytý břeh a tvrdě udeřila na Einarovy chlapy. Koně zařičeli, zbroj zahlomozila, krev vytryskla.

Současně na opačném břehu zaútočil Jegor – šest proti deseti, a přece to vypadalo, jako když jestřáb vletí do hejna slípek. Ocel z proslulých kyjevských výhní se nelítostně zařala do varjažských pancířů, do lidského i koňského masa.

„Kyjééé! Bijte je!“

„U Odina, braňte se!“

„Vpřed!“ zařval Mikula a s bičem v jedné a mlatem v druhé ruce se snažil přebrodit bahnem k bojišti. Hanba za to, že neprohlédl starý trik s lupiči vydávajícími se za strážce karavan, se v něm rázem přetavila v zlostnou pomstychtivost. Divljan, Borovej a Kolyvan se hrnuli za ním.

K ničemu byla loupežníkům přesila, nadarmo se spoléhali na dobrou varjažskou zbroj. Kyjevané je během několika okamžiků doslova rozmetali. Kupci, otroci a vozatajové jen třeštili oči a snažili se dostat co nejdál od zuřivě bojujících mužů.

„Nevzdávejte se, zbabělci!“ Einar se bránil urputně, jako by se v jeho zdánlivě lidské kůži skrýval krvelačný troll z dalekých severských lesů. Se štítem na levém předloktí mlátil kolem sebe hlava nehlava. Meč se mu zlomil na náprsní puklici jednoho Kyjevana, a tak vyškubl z koženého úchyty u sedla sekeru. Když zvedl zrak a střelil pohledem přes okraj štítu, spatřil nového protivníka – robustního plavovlasého mladíka s masivním mečem nad hlavou.

Bylo to, jako by na jeho planoucí zuřivost někdo vylil štoudev ledové vody. Toho mladíka znal. Slyšel, co se o něm povídalo po bitvě s Mutahar-chánovými přísluhovači. Také věděl, že meči v jeho dlani říkají Gněv a tvrdí o něm, že je to dar samotného Peruna Hromovládce.

Einar nesrozumitelně zařval a přikrčil se za štítem.

Muromec udeřil. Vší silou, s nohama zapřenýma do třmenů.

Varjažský náčelník měl dojem, že ho zasáhl žhavý balvan, mrštěný z nebe rozzlobeným božstvem. Do tváře mu vyprskly dřevěné úlomky štítu, popálily ho jiskry z hladce rozseknutého kování i středové puklice. Zhroutil se na bok i s řídicím koněm, hřbet zvířete ho přimáčkł ke dnu a špinavá voda Aktaje se nad ním zavřela jako rychle přibouchnuté víko rakve, do nichž křesťané pochovávali své mrtvé.

Prál si chcípnout. Pro Varjaga není větší ostudy než porážka a zajetí. Jenže nestačil ani vdechnout kal, když vedle něj zacákaly něčí nohy a mocné ruce ho popadly a zvedly na vzduch. Kašlal, dusil se, škubal sebou, ale nebylo mu to nic platné – vytáhli ho na břeh a svázali jako ovci, určenou pro obětní kámen.

„Jegore! Hrom do tvé palice!“ hulákal Mikula vstříc prošeďivělému bohatýrovi, který se blížil v sedle vraníka, zakrvácenou čepel Smertě opřenou v ohybu levého lokte. Kupci a jejich služebnictvo, ještě pořád nejistí, jestli vítězové nejsou jen další zbojnická tlupa, před ním poklekali do mělké vody a pokorně skláněli zraky. Vypadalo to, jako by vítali nějaké božstvo, strašlivého démona války. „Kde jste trčeli tak dlouho?! Ještě chvíle zdržení a pochcípali bychom tady.“

„Vaše obavy byly zbytečné,“ zabručel Jegor. „Všechno bylo promyšleno a naplánováno.“

„Vážně? Nechtěli jste loupežníky původně přepadnout přímo v jejich hnízdě, jen co vás tam špeh z hostince zavede?“

„Chtěli, ale naštěstí jsem poslal tadyhle Samsona na výzvědy. A on v loupežnickém úkrytu vyslechl, jak lotři mluví o svých spojencích, kteří prý putují s nějakou karavanou. Tak jsme si řekli, že je budeme sledovat a dostaneme celou smečku najednou. Což se taky podařilo. Jaké jsou ztráty, Iljo?“

Muromec přiklusal blíž. Přestože roztřel Einarův štít i s kováním, na ostří Gněvu nebyl vidět jediný zoubek, ba ani škrábanec. „Morofej to dostal do krku, už se objímá s Kostromou.“

„Škoda ho. Další ztráty?“

„Nic víc, bohům budiž dík. Danilo spadl z koně a skoro se utopil, ale dostane se z toho, Tyvor krvácí z rozseknutého ramene, ale taky to nevypadá...“ Ilja se najednou zarazil a vyprskl smíchy.

„Co je!“ houkl Mikula, protože právě před ním Muromec zastavil svého Buruška.

„Škoda, že se nevidíš,“ ušklíbl se Ilja pod nosem. „Takhle nějak jsi musel vypadat tenkrát, když tě Volch našel, jak ořeš pole u močálu. Jenže tehdy jsi byl od hlavy až k patě umazaný od hnoje. Tohle je sice jen říční bahno, ale nesmrdí o nic vábněji a vypadá přesně jako splašky z prasečího chlívků.“

„Moc vtipné! Ha, ha!“ odsekl Mikula a zamířil do hlubší vody, aby se opláchl.

„Dost řečí! Dopravte všechno na západní břeh!“ Jegor byl jako obvykle mrzutý a husté obočí měl nevlídně nakrčené. „Ošetříme raněné, trochu si odpočineme, ale nebudeme tady trčet zbytečně dlouho. Mrtvé loupežníky neberte, stačí jejich hlavy. Kolik máme zajatců?“

„Půl tuctu,“ spočítal je Ilja okamžitě. Nikdo neměl tak bystrý zrak jako on.

„Dobrá. Svjatoslav chtěl živou kořist, aby ji mohl všem pro výstrahu popravít. Šest chlapů je pro takové představení dost a dost. Hej, vytáhněte ten vozík z bahna!“

„K čemu nám bude?“

„K čemu asi? Odvezeme na něm Morofejovo tělo.“ S těmi slovy Jegor obrátil koně a pobídl ho zpátky k západnímu břehu.

Ilja zamířil ke dvoukoláku. Buruško frkal a pohazoval hlavou, aby dal jezdcí najevo, že mu chůze v hlubokém bahně není moc po chuti. Muromec si ho nevšiml; zastavil u bočnice a naklonil se v sedle. Mocná pěst sevřela obrubu kola. Když to viděl Kolyvan, přebrodil se blíž a hned se chopil opratí a biče.

Ilja se vzepřel ve třmenech a zatáhl. Kolo s mlasknutím vyklouzlo z bahna a celý vozík se nadzvedl. Kolyvan okřikl záprah, práskl opratěmi, muly zabraly a vůz se najednou volně rozešel.

„Co s tou truhlou?“ zeptal se Mikula, když se chystali naložit Morofejovu mrtvolu.

„Co asi?“ pokrčil Ilja ramený. „Zahodíme ji.“

Kolyvan Vyhnanec vycenil zuby. „To bude někdo ošklivě zklamaný, až ji najde, pracně otevře a uvnitř najde jen hromadu kamenů.“

V kalné vodě se jako roztrhané rudé stuhly kroutily proudy varjažské krve.

(Juraj Červenák: Bohatýr II.: Dračí carevna, Vydal: Wales v roce 2007, Obálka: Mišo Ivan, Překlad: Robert Pilch, Cena: 299 Kč)

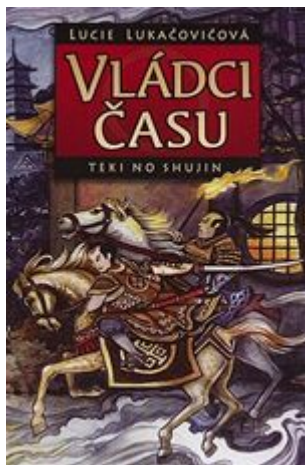
Lucie Lukačovičová, Vládci času - Teki no shujin

16. července 2007

*Zrak marně pátral
mezi vršky borovic
v dalekých horách.
Pak tě, sakuro, zradil
před celým světem.*

Yorimasa Minamoto

Sotva minulo poledne, hodina koně, Ario se pomalu vyvlekl z hostince. Město žilo čilým ruchem, ale mladík měl pocit, jakoby se ho už nic netýkalo. Začínal si zoufat. Z Vnitřního paláce nepronikaly žádné zprávy, které by mu pomohly. V ulicích a v čajovnách se kdokoli bál říct křivé slovo proti rodu Taira, císařské město se hemžilo udavači. *Jak tady asi mám něco zjistit?* uvažoval rozmrzele. *A nevrátit se ke svému pánovi s prázdnou?*

„Pozor! Výrostci z Rokuhary!“ vykřikl náhle někdo. Ario se, stejně jako všichni ostatní, stáhl ke zdi. Středem ulice se prohnalo několik patnáctiletých chlapců se zastřiženými vlasy, všichni oblečení v rudém.

Koho asi označí za pomluvače a obviní ho z urážky rodu Taira? Koho asi odvěčou z jeho vlastního domu do paláce Rokuhary, aby se Tairové dneska nenudili? pomyslel si Ario znechuceně. Shledal, že už nemá ani soucitu nazbyt.

Pokračoval v chůzi, bez cíle a bez myšlenky. Všechny způsoby, jimiž dřív získával čerstvé zprávy, teď byly k ničemu. Opustil ulici Rudého vrabce Suzaku a užšími uličkami zamířil k okraji města, do blízkosti zábavní čtvrti.

Zpoza rohu náhle dolehly výkřiky a dusot nohou. V první chvíli si myslel, že je to jen hádka obchodníků nebo další řádění rokuharských špehů. Ale vycvičený sluch a instinkt tvrdily něco jiného. *Příliš mnoho lidí – a příliš rozvášněných, vydrážděných k zuřivosti...*

Přitiskl se zády ke stěně a opatrně vyhlédl za roh. Na hlavní ulici se sbíhali lidé, všichni povykovali a slova letěla od úst k ústům.

„Démonka! Démonka!“

„Čarodějnice!“

„Zavolejte kněze!“

„Zabijte ji, než někoho uhrane!“

Arioa obešel mrazivý pocit bezmoci. *Nikdo se nepostaví davu. Tak už to chodí.* Přes několik složených beden vylezl na plochou střechu přístěnku. Shora měl možnost sledovat, co se děje, aniž by se připlétl do nebezpečné blízkosti. Na zlomek okamžiku zahlédl obličej dívky, kterou se dav chystal zřejmě na místě ubít. Její tvář připomínala masku. Byla smrtelně bledá, beze stop po slzách. Možná jen pohlédla k nebi v němž prosbě k bohům milosrdenství – ale Ario měl pocit, že se jejich oči setkaly, že hleděla přímo na něj. Ty netečné, bezcitné oči snad opravdu nebyly lidské.

„Ustupte z cesty!“ překřičel kdosi běsnění davu. „Ustupte – přijíždí vznešený Shigemori Taira!“

Shromáždění se rozprchli jako když do vrabců střelí. Ario se přitiskl ke střeše a přál si s ní srůst. *Taira...*

Na ulici zůstala jen malá vyděšená skupinka, jejíž rozhorlení prudce ochladlo. Dva muži drželi mezi sebou bezvládnou dívku, jakýsi tlouštík – oblečený jako bohatý kupec – lomil rukama a šedovlasý stařec, postávající vedle něj, padl na kolena.

„Můj pán chce vědět, co se tady děje!“ dožadoval se mluvčí družiny.

„Slitování, pane... Neudělali jsme nic špatného... To tady ta! Je to démonka! Dotkla se zde toho muže a jeho vlasy zbělely jak sníh!“ vykládal kupčik roztřeseně a ukazoval střídavě na dívku a na zhrouceného starce.

Mluvčí se vrátil ke krytému vozu, Ario marně napínal uši, aby zaslechl alespoň jediné Shigemoriho slovo.

„Či je to děvče? Z které rodiny?“ obrátil se Tairův sluha zpět.

„Je... Je to kurtizána...“ zablekotal neochotně kupec. *Tak je to – ona je tvoje kurtizána, mizero!* uvědomil si Ario. *Prodával jsi její tělo a teď se bojíš k ní být jen přihlášit!*

„Vznešený Shigemori Taira si žádá její okamžité vydání. Jeho služebníci ji zavedou do svatyně, kde z ní bude démon vymítán!“ oznámil mluvčí obchodníkovi.

„Ale... Jistě... Jak zbožné a chvályhodné... Kéž vám Nebesa oplátí...“ zamumlal kupec.

„Tumáš, jako odškodné. Polovic dej tomu starému chudákovi a ztrat' se mému pánovi z očí,“ zavrčel mluvčí a hodil obchodníkovi pod nohy šňůrku s mincemi.

„Budiž velebena velkorysost vznešeného pána až navěky!“ vyjel tlouštík, sebral mince a zmizel rychleji než lasička se zadávenou holubicí v tlamě. Jeho dva sluhové odtáhli stranou schouleného starce.

Shigemoriho muži na konci průvodu vzali dívku mezi sebe. Šla po svých, prázdný pohled upřený do dálky. Nikdo se jí neodvážil dotknout.

Krytý vůz i s doprovodem zmizel z dohledu, lidé se váhavě shlukovali do malých skupinek, bylo slyšet rozmluvy vedené přeskakujícím polohlasem.

„Viděla jsem to...“

„Na mou duši! Šel s ní ležet jako muž v plné síle...“

„Slyšeli jsme křik, pak se vypotácel z pokoje – jako stařec!“

„Jaká hrůza!“

Ario se krčil na střeše, dokud se všichni nerozešli po svém. Pak bleskově seskočil na zem a rozběhl se k Jižní bráně. *Odkud se ta bezejmenná dívka vzala? Co s ní Tairové udělají? Odpověď na druhou otázku vlastně znal. Jestli ví nebo umí něco zajímavého, může si být jista, že to z ní Tairové dostanou.*

*

Dívka vstoupila do Rokuharského paláce s široce otevřenými očima, zcela lhostejná ke svému osudu.

„Umyjte ji, dejte jí najíst a odved'te ji do rodinného chrámu,“ přikázal Shigemori Taira dvěma služebným, které ho za bránou uvítaly hlubokými úklonami. Šlechtic se chystal ještě něco dodat, ale zarazil se. Na terasu vyšel rozložitý šedovlasý muž s ostře řezanými rysy. Byl to Kiyomori Taira, hlava rodu. Ačkoli používal titul „Zaslíbený“ a oficiálně vstoupil do mnišského stavu, dva meče za pasem usvědčovaly jeho skutek z krajního nedostatku upřímnosti.

„Synu...?“ Nejvyšší ministr Kiyomori nechal otázku viset ve vzduchu.

„Hned jdu, otče.“ Shigemori se přehnaně uklonil, aby dal najevo, že jeho slova nejsou určena uším služebnictva. Spěšně se zul, vystoupil na verandu a následoval Kiyomoriho do nitra domu.

„Co je to děvče zač?“ udeřil vůdce rodu na svého nejstaršího syna.

„Bývalá kurtizána, otče. Ve městě ji ale obvinili z posedlosti démonem a chtěli ji zabít.“

„Proč jsi ji sem přivedl? Takhle otevřeně se zastat povětrné holky!“

„Otče! Ona má zřejmě spontánní Dar. Velice silný. Mohla by našemu rodu poskytnout své schopnosti, nahradit tvou neteř Noriko...“

„Mlč!“ okřikl Kiyomori syna, který poslušně ztichl. Mlčení se nepříjemně prodlužovalo, vůdce rodu upadl v zamyšlení.

„Nemůžeme ji přijmout do rodiny, nelze ji adoptovat. Je to poběhlice kdoví odkud,“ řekl posléze poněkud nepřítomně.

„Měli bychom ověřit, jestli není odloženým levobočkem někoho z Tairů nebo jestli své schopnosti nezdědila přeskokem přes generaci. Pak bychom určitě mohli...“

„Řekl jsem, že máš mlčet!“ zařval Kiyomori. Shigemori poslechl, v jeho tváři se nehnul ani sval. Ani nejmenším zachvěním nedal najevo, že by měl strach z otce nebo obavy o dívčin osud.

„Není z žádné slušné rodiny, je to jen městská děvka. Neadoptujeme ji. Dcer, které můžeme patřičně provdat, mají Tairové dost. Ale může posloužit našim plánům,“ navázal Kiyomori. „Bude ti vděčná za svůj život. Ale nepoutej ji k sobě. V citu je velká síla, ale i velká slabost. Dostane jméno Shikyaku – vražedkyně. A tu z ní taky chci mít. Prověř její minulost a postarej se, ať je vycvičena ve všem potřebném. Bude pracovat pro nás, ale pro pohled zvenčí ji s námi nic nebude spojuvat.“

Vládce Tairů se na chvíli odmlčel a pátravě pozoroval tvář svého syna, jako by se v ní snažil něco vyčíst, ale nenalezl nic.

„Nejdřív,“ podal mu luk a tři dlouhé šípky, „ji podrob zkoušce.“

„Stane se, jak říkáš, otče,“ uklonil se Shigemori a přijal zbraň.

Ario hnal koně, jak nejrychleji se odvažoval – nechtěl zvíře uštvať. Cesta ho vedla do Východních hor Higashiyama. Tam, mezi skalisky, v těžko přístupném údolí zvaném Shishi-notani, se nacházelo sídlo mnicha Shunkana z Hosshoji. Špeh musel sesednout a vést koně krokem, aby si hřebec na křivolaké stezce nezlámal nohy. Kamenné stěny se tyčily do výšky a vytvářely přirozenou pevnost, která byla útočištěm Arioova pána.

V chudém, špinavém přístřešku hlídkoval jediný sluha. Když mu Ario svěřoval koně, několikrát tlumené zaržání zpoza chýše zvědovi prozradilo, že ho přinejmenším tři lidé předešli.

„Copak? Náš pán má návštěvu?“ zeptal se zdánlivě bez zájmu.

„Přesně tak,“ ušklíbl se sluha.

„Kdo by se vlácel až sem?“

„To bys chtěl vědět, co? Nic pro uši takového tichošlápka jako jsi ty.“

Ario začal zuby a potlačil touhu sluhovi jednu vrazit. Uprostřed hor bylo daleko k dvorské uhlazenosti. Shunkan svého špeha sice vychoval jako vlastního syna, ale kdykoli se

obrátil zády, služebnictvo nikdy nezapomnělo dát Arioovi pocítit, že je jen nalezenec. Sice nadaný – ale to je vše.

Mladík se beze slova odvrátil a vydal se k úzké soutězce, jíž musel projít pěšky. Od divoké jízdy mu trochu podklesávala kolena, proto neběžel. Po hodné chvíli nejisté chůze konečně opustil tísnivé sevření skal. Před ním se otevřelo Shishi-notani, Lví údolí. Na svazích se držely pokroucené borovice a mezi skalisky se hnál ledově chladný potok, který protékal zahradou rozlehlého příbytku mnicha Shunkana.

Ario sestoupil až na dno údolí a pak se – jako už mnohokrát – vydal nahoru po protějším srázu, do něžž byl dům vestavěn. Pod nohama se mu drolily kamínky, chodidla podkluzovala. Shishi-notani bylo snadno bránitelné a pro armádu v podstatě nepřístupné místo.

Špeh se trochu zadýchaně zastavil před vnější terasou.

„Ohlas mě u mistra Shunkana. Nesu zprávy z císařského města,“ oznámil mladému mnichovi u vchodu.

„Mistr... je zaneprázdněn,“ odušil novic.

„Nesu naléhavé zprávy,“ řekl Ario ledabyly a pokrčením ramen dal najevo, že trest za opožděné novinky nepadne na jeho hlavu.

„Pokusím se,“ sykl mnich a zmizel uvnitř.

Zvěd se zadíval do údolí. *Jestlipak tenhle mladičský dveřník kdy zkřížil zbraň s Tairy? Jestlipak kdy viděl důsledky jejich konání? Nevědomost je jedna z nejhorších pohrom tohoto světa.* Musel se ušklíbnout. *Kolik mu asi je? Patnáct, šestnáct? Bude o rok nebo o dva mladší než já.*

Když se novic vrátil, jen mlčky pokynul Arioovi, že může vstoupit. Špeh se zul a odložil boty vedle několika párů, které už u terasy ležely. Dobře si všiml, že troje z nich jsou z příliš drahého materiálu, než aby patřily komukoli z Shunkanovy střídme domácnosti. S kamenným výrazem prošel do vnitřní části domu.

Svého mistra našel usazeného v nevelkém odlehklém pokoji, kde se obvykle setkávali. Na zástěnách byly namalovány výjevy zobrazující skutky různých bódhisattvů. Ario nikdy nepřestala fascinovat jejich věrohodnost a živost. Uctivě poklekl a dotkl se čelem země.

„Copak se přihodilo, synu?“ oslovil ho netrpělivě Shunkan. Už dávno nebyl nejmladší, oblékal se stroze a nenosil zbraň.

„Císař je stále nakloněn Tairům, otče, a do paláce se mi nepodařilo proniknout. Ale viděl jsem, jak Shigemori zachránil a odvedl s sebou kurtizánu, kterou se chystali lidé zabít na ulici. Prý způsobila, že nějaký muž náhle zestárl snad o dvacet let.“

„Tak mocný je leda sám Kiyomori. Určitě ne nikdo mimo jeho rod.“

„Nemohla patřit k nim?“

„Tairové jsou příliš hrdí, aby své dcery nechávali pracovat v nevěstincích. A nemají to zapotřebí.“

„Kdo tedy byla ta dívka?“

„Možností je víc. Řekl bych, že liščí čarodějka, ale ta by se nenechala chytit. Domnívám se, že onen nešťastník byl ztrestán bohy nebo proklet někým zcela jiným a velmi schopným – a děvče je jen nešťastný svědek. V horším případě dívku posedl pomstychtivý duch či démon. Doufám, že ho z ní Tairové svedou vymítat jinak než její smrtí.“

„Takže se tím nebudeme zabývat?“ dokázal se Ario zeptat zcela klidně.

„To jsem neřekl. Zajdu za svým známým, ať se zas on poptá svých známých. Lidí, kteří by dokázali seslat takovou kletbu, ve městě mnoho nebude. Je vždy dobré vědět, co se děje – ale musíme být opatrní. Není radno zahrávat si s čaroději

a křížit jim plány. Navíc to nespěchá, mám pro tebe teď důležitější úkol.“ Mnich se zahleděl z okna do dálky, přes skály a větve borovic. Až po chvíli znovu promluvil:

„Jdi a vyříd' moj' nešťastné dceři Ike, že má dnes důvod k radosti...“

Ario zpozorněl. *Ike...*

„Konečně může přispět svými silami v našem boji proti Tairūm,“ pokračoval Shunkan, aniž se k mladíkovi obrátil. „Ty jsi velmi schopný, Ario, o tom nemůže být pochyb! Ale potřebujeme špeha uvnitř palácových zdí. Stane se jím Ike. Ať se připraví na cestu, zítra odjíždí. Pošleme ji Kiyomorimu.“

Ario se hluboce uklonil, aby skryl svůj výraz. Pozpátku vycouval z místnosti. Seběhl ke vchodu, obul se a pak už jen utíkal. Až když byl v soutězce, dostatečně daleko od všech zvědavých uší, zastavil se. Vykřikl, jak nejhlasitěji dokázal. A znovu. Ario křičel, křičel, dokud neochraptěl.

Pak zůstal sedět na kameni, hlavu složenou v dlaních. Stežičce se udržel, aby neproklel jména všech bohů. *Jak odvrátit takové poslání...? Jak? Musí být způsob... Jenže Shunkan by svou dceru nevyslal nebo přijal zpět jen tehdy, když by byl její úkol vyrazen – ale pak by sotva vyvázla živá... Milosrdný Buddha, proč? Proč Ike?!*

Jako náměsíčný došel zpátky k chýši. Ani nepočkal, až mu sluha přivede koně. Sám obešel chatrč a odvázal otěže. Koutkem vědomí zaznamenal, že opodál jsou uvázaní tři další koně. Dva z nich měli rudý a třetí bílý postroj. Nikde sice nebylo vidět žádné rodové znaky, ale zvěd si byl instinktivně jistý, co to znamená – dva z rodu Taira, jeden Minamoto. *Porada... Proto ty tajnosti... Jenže pyšní pánové se příliš schovávají neumějí. Není to všechno pro ně náhodou jen hra? Hra o hlavy – jejich vlastní, ale většinou o ty cizí.*

„Špicluješ ve vlastních řadách nebo spěcháš propít odměnu?“ vyjel na něj hlídač, který se teprve teď uráčil vyjít z přístřešku.

Ario se tentokrát neobtěžoval. Z otočky kopl sluhu do obličeje, vytáhl se do sedla a vyrazil tryskem pryč. Bylo mu jedno, co hlídač napovídá Shunkanovi. Spousta věcí mu náhle přišla lhostejná a malicherná. Sluha zůstal ležet na zemi, držel se za obličej a skučel.

Ještě nevyj, pse, pomyslel si Ario. Ještě vůbec nemáš proč!

Prohnal se krátkou částí stezky, která byla sjízdná, pak musel opět po svých. Měl spoustu času přemýšlet a k tomu vědomí, že nic vymyslet nedokáže.

Cesta se natahovala zdánlivě do nekonečna, jako utrpení v nesčetných převtěleních. Ario chvílemi spěchal, chvílemi se málem obrátil zpátky. A přitom si byl mučivě vědom každé vteřiny. Snažil se najít slova, kterými by své nevlastní sestře sdělil otcovo rozhodnutí. Snažil se představit si všechny její možné reakce včetně těch nejabsurdnějších. Nikdy Ike neřekl, jak je ve skutečnosti rád, že ona se nemusí skryté války s Tairy účastnit. Poprvé v životě si přál, aby mohl podlehnout iluzi, že čas plyne rychleji...

Dům, kde žila Shunkanova rodina, nemohl nijak soupeřit se sídlem v Shishi-no-tani. Byl nenápadný, schoulený mezi několika nevýznamnými venkovskými sídly stranou od císařského města. Ario vjel do dvora. Když spatřil ženu sedící na terase, sklouzl ze sedla a běžel ji pozdravit.

„Ario, vítej,“ usmála se Ikeina matka. Z domu doléhal hlasitý pláč Shunkanova nedávno narozeného syna.

„Nesu zprávy z údolí, *okaa-san*,“ uklonil se Ario. „Pro Ike.“

„Nejdřív se najež a vykoupej. Vždyť se sotva držíš na nohou,“ řekla rozhodně. Její starostlivost a vlídnost, s níž se nechávala oslovovat „matko“, neměla nic společného

s Shunkanovou strohostí. Ale neklidný záblesk v očích prozradil, že paní domu přinejmenším tuší, jak malou radost má Ario ze svých zpráv.

Když se konečně měl setkat se svou sestrou, dokázal se už přinutit ke klidu. *Není úniku, alespoň v tuto chvíli ne. Pomalu se nadechl. Nesmím to dělat pro Ike ještě těžší... Snad jsme oba trestáni za hříchy v minulých životech. Kdo ví, jaké jsou záměry bohů?*

Matka mu krátce stiskla rameno a odsunula zdobenou zástěnu.

Ike – ačkoli poněkud chlapecké postavy a na svou výšku příliš hubená – v sobě měla jistou zvláštní křehkost. Vypadala zranitelná, jako by ji bylo možné zlomit mezi prsty jako stébko rákosu. Seděla na rohožích, oblečená v jednoduchém tmavém kimonu a kabátku s kolouším vzorem. Sklonila vějíř a tenké rty zkrášlily její tvář úsměvem.

„Ike-dono,“ začal. Dívka zpozorněla, zaskočena jeho náhlou nesourozeneckou zdvořilostí. Na okamžik se zadrhl, než mohl pokračovat. „Ike-dono, jsi povolána do služby v paláci... k Nejvyššímu ministrovi Kiyomorimu z Tairū... Odjíždíš zítra.“

Dívka chvíli seděla nepohnutě, jako by náhle zkameněla.

„Chápu. Nezdědila jsem po otci Smysl. Tairové nepoznají, že patří k vám, takže mohu prospět naší věci...“ zamumlala potom nepřítomně.

„Ike...“

Náhle se mu vrhla do náruče a dala se do přerývaného pláče.

„Nesmím plakat,“ vzlykala, „nesmím... matka si bude zoufat – copak otec nemá trochu citu v těle? Zůstane tu sama... Chtěla mě vidět šťastně vdanou, chtěla mě vidět matkou nadaných dětí...“

„Takhle nejspíš poviješ děti Kiyomorimu,“ ucedil Ario. Vzápětí toho zalitoval. Ike přestala plakat, jako když utne. Upřela na bratra zvláštní pohled. Divný. Snad zlý.

„Jdi pryč. Matce to řeknu sama. Vrať se do Shishi-notani a vyříd', že se zachovám podle otcovy vůle,“ řekla dosud roztřeseným hlasem.

„Doprovodím tě do města,“ nabídl se nejistě.

„Ne. Pojedu se služebnictvem. Nikdo mě nesmí vidět s tebou.“

„Ike, odpusť mi... nechtěl jsem.“

„Já vím, bratříčku. Nezlobím se na tebe. Jdi už. Budeme na sebe navzájem myslet a doufat v brzký konec války. A slib mi, že se za mnou nepokusíš přijít. Slib mi to...“

(Lucie Lukačovičová: Vládci času - Teki no shujin, obálka: Jana Šourková, KJV - Poutník, 2007, 309 stran, 240 Kč, vázané, ISBN 80-85892-95-6)

Lucie Lukačovičová

Robert Carter, Řeč kamenů

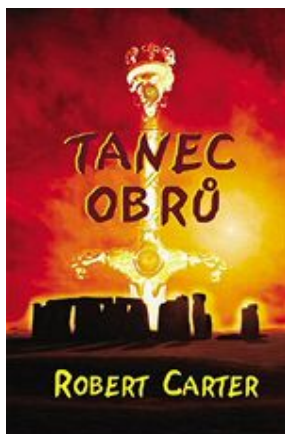
18. července 2007

Druhá kniha trilogie Řeč kamenů.

Po letech klidného života se zdálo, jakoby se touha po válčení z mužských srdcí vytratila.

Ale teď světla na obloze ohlašují nová nebezpečí a Will se obrací k moudrému Gwydionovi o radu. Ten tuší, že jeho odvěký nepřítel, kouzelník Maskull, opět něco chystá.

A válečné balvany rozesté po Říši začínají připravovat zničující válku mezi králem Halem a vévodou Richardem z Eboru - a Maskull se chystá využít události ve svůj prospěch. Jen Will má schopnost zlomit sílu kamene. Když se mu to povedlo poprvé, byl třináctiletým jinochem, ale nyní je manžel a otec a má daleko více co ztratit. (anotace)

Kapitola sedmá

Odpočinek

Navzdory svému překvapení objal Will Jívu hned poté, co sesedla z koně. Překvapení se náhle proměnilo v obavy.

"Co se stalo?" zeptal se a vzal Jívě z náruče jejich dceru.

"Jak vidíš, jsme v pořádku, jako jsme byly vždycky."

"Měl jsem o vás strach," tázavě pohlédl na Moranna, "ale nečekal jsem, že sem přijedete."

"No, a jsme tady," řekla Jíva.

Sevřel dcerku v náruči. "Vypadá dobře."

"Je v pořádku! Daleko víc jsem se bála o tebe."

Znovu objal Jívu a pohlédl na čaroděje. Gwydionova tichá upjatost leccos napovídala. Když všichni vcházel do hostince, sykl Will na Moranna. "Jenom jsem tě požádal, ať ji předáš můj vzkaz."

"To je možné, ale máš ženu, která se rozhodně nedá snadno odbýt."

"Nechtěl bych mluvit jako nevděčník, aleš"

Morann odpověděl s bezstarostnou lehkostí. "Mrzí mě, že jsme dorazili tak pozdě. Ale po temných cestách se cestuje svízelně, jestliže máš pod pláštěm děťátko. A že naše putování nebylo bez nebezpečí."

"Nebezpečí?"

"Neměj obavy!"

"A co tvá důležitá cesta do Trinovantu, na kterou ses původně vydal?"

"Záležitosti už zašly příliš daleko – brzy uslyšíš víc."

Když otevřeli dveře, zazněla jim vstříc hudba houslí. U Pluhu bylo o dost víc než dva tucty lidí. Někteří zpívali a jiní rozprávěli v hloučcích. Jeden dva se otočili, aby si prohlédli nově příchozí, ale Will je vedl dál chodbou, do výklenku vedle krbu, kde se namačkali do koutku. Hned nato, co jim Dimmet přinesl jídlo a odešel, přivolal Gwydion na komnatu čerstvá ochranná kouzla, jejichž působením umlkly i zvuky veselí.

"Málem nás načapali, když jsme se pokusili přejít přes Charrel jižně od Baneburghu," řekl Morann. "Všiml jsem si jednotky o pěti stech mužích, možná i víc."

"Pět set?"

"To přinejmenším. Pochodovali na jihovýchod se zástavami vévody z Mellsu. Podle způsobu, jak se pohybovali, bych řekl, že to byli vesničané, povolání teprve nedávno do zbraně. Doprovázeli je však zkušení jezdci, tvrdí chlapi, kteří měli očividně za úkol chytit každého, kdo by se chtěl zatoulat od jednotky. Říkal jsem si, že by se nás mohli nevhodně vyptávat, kdyby na nás přišli, takže jsem to vzal delší oklikou."

"Není pochyb, že se zase chystá válka," řekla Jíva. "Pokud přednedávnem odváděli muže z polí po desítkách, nyní je to po stovkách, možná i víc."

"Přesně tak to je," přitakal Morann. "Odhaduji, že se komisaři dostanou sem do Eitonu ještě před koncem týdne."

Will sevřel Jívinu ruku. Přemítal o rolnících, kteří byli hnáni z polí jako plevy ve větru. Pokud bude přízraku války umožněno vstoupit do světa, mnozí z nich se už nikdy nevrátí. Jíva se zeptala Gwydiona, co si o tom myslí, a čaroděj jí vyprávěl o kamenech války a o významu toho, co se stalo ve Vražděničku. Nad novinou, že je Maskull opět volný, Jíva znepokojeně potřásla hlavou.

"Našel jsi Dračí kámen?" zeptal se Will.

"Dostal jsem se do hradu Foderinghamu a viděl, že kámen je stále ukrytý na svém místě. Ovinul jsem ho novými vázacími kouzly a učinil vše, co jsem si troufl, kromě pokusu vypustit ho. Kámen teď spí stejně hluboce, jako spal vždycky."

Will dumal nad tím, co mu čaroděj zamlčel. Zvláště by ho zajímalo, zda mu vévoda z Eboru nakonec povolil vstup.

Naklonil se, aby zkontroloval svou spící dceru. "Proč jsi ji vzala s sebou?"

Zkoumavě se mu zahleděla do tváře. "Co jiného jsem měla dělat?"

"Mohla jsi ji nechat u Breony."

"Wille, je to naše dítě a její místo je u nás."

"Čeká nás nebezpečná práce." Zakroutil hlavou nad nedostatkem pochopení z Jíviny strany. Stále byl ještě trochu v šoku z lekce, kterou mu Gwydion uštědřil. "Nechci ji vystavit nějakému riziku."

Přísně na něj pohlédla, ale zdržela se dalších komentářů. Po očku sledoval Gwydiona a předvídal, co na Jívino rozhodnutí řekne čaroděj. Nemusel čekat nijak dlouho.

"Zítřka skutečně musíme znovu začít náš boj proti kamenům války," řekl Gwydion. "Jívo, dnes tu samozřejmě musíte zůstat, ale s prvním světlem zítřejšího jitra musíte vyrazit k domovu."

"Jak vidíš, mistře Gwydione," řekla Jíva, nijak nevzrušená čarodějovým naléháním, "jsem v pořádku a Bethe je také v pořádku. Jsme na tom daleko lépe, než kdyby přímo na naši vesnici dopadla létavice, jak se to stalo ve Vražděničku."

Čaroděj střelil po Morannovi nevrlym pohledem. "Ať je to, jak to má býtš"

"Takže se dá říct, že v Dolině to pro nás není o nic bezpečnější než kdekoli jinde."

Will se do řeči vložil. "Gwydion má pravdu. Bude pro vás daleko nebezpečnější, zůstanete-li tady."

"No, možná bys měl vědět ještě něco," řekla Jíva tvrdohlavě. "Můžeš poděkovat mistru Gwydionovi za jeho rady. Já ti však říkám, že je mou povinností následovat svého muže a pomáhat mu, ať už má vykonat cokoli. K tomu jsem se zavázala, když jsme uzavírali náš svazek, a přesně to hodlám udělat. A co se týká Bethe, děti jsou daleko houževnatější, než se jim obecně přiznává. Na cestě jí nebude nic scházet."

Poté se rozhostilo ticho. Gwydion položil dlaně obou rukou na desku stolu. "Je správné a náležité, že jsme dnes večer všichni mohli říci své, ale začíná se připozdívát. Odeberme se na lože a záležitost rozhodneme zítra."

Než opustili koutek, tanec, hudba a hodování v nálevně už skončily. Hlavní místnost hostince byla tichá a zpola zahalená ve tmě. Will odvedl Jívu s Bethe nahoru a postaral se o jejich pohodlí. Poté vyšel ven, dal se přes ztemnělý dvůr, dolů uličkou, přes ohradu na louku, kde rostl starobylý dub. Nad hlavou mu zářily hvězdy pozdního léta. Tázał se jich, co by měl udělat, avšak hvězdy jen shlížely dolů ve svém nemilosrdném mlčení.

Hvězdy nevědí, co bych si měl počít, řekl sám sobě stroze. Jsou to jen díry v obloze, díry vzdálené pět tisíc mil. Budeš si na své otázky muset odpovědět sám, Willande, ať už to bude sebevíc obtížné.

Ať už se zítra stane cokoli, jistě to bude rušný den. Bude jistě rozumné, budu-li na něj zcela připraven. Ani nevěděl proč, ale sundal si červenou rybku z krku a vrátil ji zpět do váčku. Našel si pak příjemné místo, postavil se zpřímá, nohy mírně rozkročené, ruce volně svěšené podél těla. Po chvíli ucítil, že nastal čas začít. Zavřel oči, třikrát se zhluboka nadechl nosem a vydechl ústy. Pevně stál a pozval sílu, ať ho naplní.

Nejprve pocítil chvění v chodidlech, obrovskou sílu, stoupající mu vzhůru nohama a pak celým tělem. Ucítil brnivý přívál na žebrech a až nahoru po páteři. Energie obklopila jeho srdce a pak se rozdělila do tří proudů. Pomaličku pozvedal ruce, až byly rozpažené, jak nejvíc svedl. Síla v něm stále rostla, rozlila se až do dlaní a Willovi se zdálo, že mu z konečků roztažených prstů probleskuje bledě modré světlo, které může spatřit pouze on sám. Když potom síla doputovala až do hlavy, zdálo se, jako by nastal výbuch, přinášející místo ohně ohromující pocit radosti a míru.

Cítil, že se nachází uprostřed obrovského chladného plamene, a přestože měl zavřené oči, vnímal, jak ho naplňuje jasná záře. Přijal ji radostně a ona ještě více zjasněla a zesílila, potlačila všechno ostatní, takže v tomto nekonečném vrcholném okamžiku zapomněl kým a čím je.

Poté v něm světlo začalo postupně hasnout. Nevadilo mu, že záře slábne, protože věděl, že přestože ji už nevidí, energie ho neopustila. Bylo úžasné, jak se ta jedinečná chvíle zdála nekonečná, a přitom netrvala déle než několik okamžiků. Vydal se zpět, osvěžen na duchu, spokojený a šťastný, že může být, navzdory všemu, se svými nejbližšími.

*

Will neměl zdání, co ho probudilo. Zprvu si myslel, že to byl pláč Bethe. Ležel v temnotě a v mysli mu doznívala ozvěna. Slyšel oddychování Jívy a zvuk, který považoval za šramocení myši, ukryté mezi došky.

Potom se však probudil úplně a pocítil mrazení a chvění v těle. Škrábání přicházelo od okenic. Posadil se na posteli.

To není žádná myš, pomyslel si. Je to něco daleko většího. Něku se pokouší dostat dovnitř!

Už by vykřikl, ale zarazil se. Výkřik by sice všechny vyburcoval, ale současně by také odehnal to, co číhalo venku.

V tichosti se oblékl, bělost košile zahalil do pláště a vykradl se chodbou. Opatrně kráčel po schodech, zastavil se jenom proto, aby sebral dřevěnou závoru, kterou byly zajištěné dveře, a vyšel do měsíčního světla. V té chvíli se ozval výkřik. Byla to Jíva. Nato se rozplakala Bethe.

"Hej!" zařval, když se dostal pod okno. Nahoře na doškách seděl poulič a škrábal na okenici.

Takže to přece jen jsou zloději dětí, pomyslel si Will. Chce ukrást Bethe! Nepočítal však s tím, že Gwydion zajistí hostinec U pluhu ochrannými kouzly! Tím ho musel vzbudit.

"Hej, ty! Zmiz odtud!"

Tvor zápolil s okenicemi, aby je otevřel, škrábal a syčel jako pominutý. Pak trochu popolezl do tmavých stínů, vržených měsíčním světlem, a začal cupovat došky.

Will po něm vrhl poleno, ale minul. Zvedl pak kus dlaždice, byl ostrý a trojúhelníkový. Stvoření se zmítalo, avšak tentokrát je Will zasáhl do zad. Obrátilo k němu tvář a zaječelo, načež s mácháním křídel vzlétlo.

Když se znovu usadilo, okenice se znenadání prudce otevřely, což zvíře odhodilo. To však byla poslední věc, kterou Will spatřil, protože ze stínů se bez jediného varování vynořila temná silueta a prudce se na něj vrhla. Váha útočnicka srazila Willa k zemi a připravila ho o dech. Přistálo na něm svalnaté tělo a Will ležel přitisknutý k zemi. Kdosi mu kolem krku omotal hrubý provaz a pevně jej utáhl. Útočník se ho snažil zardousit, ale provaz zachytil i Willovo zápěstí a přitáhl mu je k hrdlu. Tím přišel o možnost používat jednu paži, ale zachránilo mu to život. Ruka uvízlá ve smyčce zabraňovala jejímu dostatečnému utažení. Útočník se sice snažil ze všech sil, ale brzy zjistil, že ať se snaží jak může, nedaří se mu dosáhnout toho, oč mu jde. Nechal tedy provaz být.

Místo toho se pokusil Willa omráčit ranami. Na jeho hlavu dopadal úder za úderem, ale Willovi se je dařilo odrážet. Každou z ran útočnickovi oplácel a nakonec se mu podařilo odrazit ho a povalit na záda.

Ovšem téměř okamžitě se na něj shůry snesla další hrozba.

"Naau! Naaau!"

Ze tmy zaječela obluda a zamávala křídly. Útočila na něj drápy, škrábala a trhala. Will se ohnal rukou a odhodil ji, ale ztratil tím rovnováhu a sevření na útočnickově paži povolilo.

Jak bojovali, bylo mu čím dál jasnější, že ten, kdo se ho snaží zabít, je naprosto stejně silný a zkušený jako on sám. Měl také odhodlání, a to Willovi dodalo další síly k boji. Bojoval a každou ránu, každý útok oplácel svými údery a protiútoky. Převalovali se tam a zpátky, zakleslí jeden do druhého v smrtícím sevření. Oddychoval a chroptěl, cítil, jak se mu na hrdle svírá ruka. Další rána mu odrazila hlavu proti tvrdé zemi. Vzepjal se a zkroutil, čímž se mu podařilo útočnicka odhodit. Ozvaly se výkřiky.

Will se na něj znovu vrhl, odtáhl útočnickovu paži a paprsky měsíce ozářily protivníkovu tvář. Zalapal po dechu a odvrátil se.

Nyní už prozařovala tmu zář luceren. Ostrůvky žlutavého světla se opile komíhaly. Na dláždění se ozvaly kroky a temná postava se dala na útěk. Bylo slyšet Bleskovo zavrčení, zvuk trhané látky a ještě štěknutí. Will se ztěžka postavil a spatřil, jak Jíva s jeho dubovou holí v ruce kamsi vyrazila. Máchla a zasáhla cosi ve tmě. Pak se na cizince opět vrhl obrovský pes, ale muž se už škrábal pryč do tmy.

Druffed vyběhl na dvorek s pohrabáčem v ruce. "Blesku! Blesku!" křičel.

Pak Dimmet podržel lucernu u Willovy tváře a zeptal se: "Je v pořádku?"

*

Později dávalo všechno, co se stalo, Willovi jen pramálo smyslu.

"Kdo to byl?" zeptala se Jíva a pevně svírala v náruči Bethe. Morann procházel po dvoře. "Kéž bys ho udržel o něco déle!"

"Promiň, neudržel," řekl Will a ohmatával si čelist.

"Ale jsi v pořádku, a to je to hlavní," zavrčel Dimmet.

"Ať to byl kdo byl, měl velkou sílu," řekl Will, zvedl dřevěnou závoru a nesl ji dovnitř. "Dělal jsem co jsem mohl, abych ho udržel. A pomáhala mu jedna z těch létajících oblud."

"Poulič?" zeptal se Dimmet. "Říkal jsem ti přece, že je to podlá havěť!"

Všichni následovali Willa dovnitř. Jíva ho posadila a jala se mu omývat poranění vlhkým hadříkem.

"Jsem v pořádku," řekl. "Pár ran a odřenin a – jau! – vymknutý prst."

"Vypadá to, že se tě snažil zardousit," řekl Morann a hleděl na spáleniny od provazu na Willovy krku. Pozorně se díval do tmy a když zpozoroval pohyb, trhl sebou.

Byl to však jen Druffed a jeho pes. Druffed byl zadýchaný a měl prázdné ruce. "Zmizel. Odvolal jsem Bleska. Nechci, aby mu nějaký zloděj něco udělal."

"Co se přihodilo, Wille?" zeptal se Dimmet. "Co myslíš, že chtěl – tady na mém dvoře?"

"Šel po mně." Will se dotkl rozbolavělého místa na hlavě, stále ještě v šoku z toho, co se právě stalo. "Když už jsem si myslel, že jsem se mu dostal na kobytku, stala se ta nejpodivnější věc. Viděl jsem jeho obličej v jasném světle měsíce."

"A?" zeptala se Jíva.

"Vyděsilo mě to." Will zavrtěl hlavou. "Vlastně žádný obličej neměl. Jenomš Ale nechme to být!"

Morann s Jívou si vyměnili zmatené pohledy. "Říkáš, že neměl obličej?"

Veliký pes chodil okolo nich, stále ještě rozrušený. "Bylo to jako obrázek z děsivé noční můry," řekl Will.

"Ať to bylo cokoli, nebyl to zlý sen." Do světla lucerny vstoupil Gwydion.

"Mě by zajímalo," řekla Jíva a třela si ruce, "co byla tamta věc! Ta, která se k nám snažila dostat oknem."

"To byl poulič," řekl Will.

"Cože?"

Morann se pustil do vysvětlování. "Tady v kraji se těmto stvořením říká pouliči nebo také elfi netopýři. Má se za to, že přicházejí z podzemních doupat. A také se říká, že kradou děti."

Jíva odložila zkrvavený hadr a sevřela Bethe pevněji. "Takže to tedy šlo po Bethe?"

Gwydion se usadil ke stolu a zapálil svíci. Seděl a v jeho obličej se zračilo přísné odhodlání. "Už jsem vás varoval, že ty a tvé dítě tu nejste v bezpečí."

Will zavrtěl hlavou. "Nemyslím, že to šlo po Bethe. Spíš se mě to pokoušelo vylákat ven."

Morann promluvil. "Na Blaženém ostrově se říká, že tihle tvorové přicházejí z Dolní říše. Slídí okolo míst, kde se nacházejí průchody vedoucí do našeho světa."

Významně se podíval na Willa, jemuž se okamžitě vybavila klenotnice ve sklepeních pod opuštěnou kapitulou, a také štěrbina vedoucí do nezměrných hloubek podzemí.

"Určitě to byl stejný druh zvířete, jaký mě pokousal na ruce," řekl. "A už předtím jsem viděl podobné obludy. Chouliily se mezi trámy pod střechou velké kapituly ve Verlamionu."

Morann odložil klobouk na desku stolu a prsty si pročísl dlouhé vlasy. "Potom si tedy troufám odhadnout, že útočníka poslali červenoruci."

"Nevidoucí?" řekla Jíva a ustaraně se rozhlédla kolem sebe. "To si vážně myslíš?"

Will si odfrkl. "Raději Nevidoucí, než Maskull."

Pohlédl na Moranna a potom na Gwydiona, který rozhodně pravil: "Musíme odtud zmizet hned za rozbřesku. A do té doby byste se měli všichni zkusit prospat. Já budu držet hlídku."

Jíva dočistila Willovy rány a otřela mu krev z obličeje, načež se všichni odebrali na lože. Gwydion vyšel ven do tmy a přikázal, aby za ním Dimmet zajistil dveře. "Dokud bude trvat noc, nesmíš nikoho pustit ven ani dovnitř. Až přijde úsvit, třikrát zaklepu."

Will se už podruhé této noci uložil, tělo ho bolelo a pátilo na tuctu míst, ale byl rád, že neutrpěl žádné vážnější zranění. Vytáhl z vaku červenou rybku a vložil si ji pod polštář, stejně jako ochranné kouzlo proti nočním mŕmám, které mu dal kdysi doma Morann. Rybka mu však připadala podivně chladná na omak a v tlumeném světle měsíce na něj její zelené oči zíraly zlověstným pohledem. Přemítal o všem, co se dnešního dne stalo.

Kde vlastně byl Gwydion, když se strhla ta rvačka? A pokud ovinul Pluh kouzly proti jakékoli škodě, jak je možné, že se ta okřídlená obluda dostala oknem téměř až dovnitř? Gwydion ani nepoužil žádné kouzlo, kterým by pomohl lapit prchajícího útočníka. Proč?

Zívl, ale usnout nemohl. Z bahná na dně jeho mysli vybublávalo mnoho nesouvislých pochybností. Třeba měl Morann pravdu a ten neúspěšný zabiják byl vyslancem Nevidoucích. Ale co když je kouzelnictví, které užívá Bratrstvo, daleko silnější než Gwydionova magie?

Nespavost se ho chopila naplno a myšlenky se mu začaly vzpouzet, byly čím dál temnější. Co když ho Gwydion nechal U pluhu záměrně? Co když věděl, že se zvěst o něm roznese široko daleko? Možná, že ho používal jen jako návnadu, která sem měla přilákat Maskulla! Gwydion nikdy neřikal všechno, co věděl. Neskrýval se za jeho tajnůstkářstvím jen pouhý klam a snaha o manipulaci? Čím víc o tom přemýšlel, tím mu to připadalo pravděpodobnější. Ale ať už hrál Gwydion jakoukoli hru, Will si byl jistý jednou věcí – musí Jívu přesvědčit, aby se vrátila domů. A to co nejdříve.

Konečně okolo okenic začaly prosvítat první matné záblesky úsvitu. Slyšel jak dole přecházejí Dimmet a Druffed, proto se zvedl a šel dolů, aby jim pomohl připravit snidani na rozloučenou. Viděl, že Morann je už přichystán na cestu.

"Také jsem nemohl spát," řekl. "A když nad námi mistr Gwydion držel stráž v nejtemnějších hodinách noci, pomyslel jsem si, že vyšlu ještě jeden pár očí, aby nad námi bděl, až se udělá světlo."

Ode dveří se ozvalo trojí zaklepání. Objevil se Gwydion. Pokývl na Moranna, který pronesl pár slov v pravém jazyce, a přistoupil ke stolu. "Dávný příteli, tvoje srdce je udatné. Na světě, který mi působí velkou trýzeň, prodlévá jen málo takových jako jsi ty. A pokud jde o tebe, Willande, musíme odtud vyrazit dřív, než vyjde slunce."

Will počkal, až se Gwydion posadí. Potom se k němu naklonil a tichým hlasem řekl: "Poslouchej, chci pomoci zastavit válku, ale po tom, co se stalo dnes v noci, mohu jen těžko uvěřit, že Jíva a Bethe budou v bezpečí kdekoli na světě. Sám jsi mi říkal, že Dolině hrozilo nebezpečí, že skončí podobně jako Vražďeničko. Copak mohu po Jívě chtít, aby se tam vrátila?"

"Dolina skutečně byla v nedávné době ve stejném nebezpečí jako Vražďeničko," řekl Gwydion a zdálo se, že pečlivě volí slova. "Nyní jí však žádné riziko nehrozí."

"Jak si můžeš být tak jistý?"

"Protože Dolina by byla ohrožena jenom tehdy, pokud by ji Maskull objevil."

"Možná, že o ní opravdu ví."

"Možná. Avšak ty už tam nejsi. A to teď ví Maskul taky."

Will si znepokojeně poposedl. "Jak můžeš vědět, že to ví?"

Gwydionovy oči na něj pevně hleděly. "Protože toho, kdo tě včera napadl, poslal on."

"Jak můžeš tvrdit něco takového?"

"Pamatuj si pravidlo: 'Poznáš ho podle jeho kouzel.' V noci jsem se vydal zkusit, zda bych ho mohl někde vycítit."

"A podařilo se ti to?"

"Je až překvapující, co všechno slabé povahy udělají, jestliže jsou přesvědčené, že je nikdo nesleduje. Maskullův pach byl slabý, ale jednoznačný."

Will se poškrábal na tváři, stále mu ještě myslí vířily pochybnosti dnešní noci. "Mám obrovský strach o Jívu a naši dceru – to nepopírám."

"Pak je tedy přesvědč, ať se vrátí domů."

Will rozvážně přikývl. "Pokusím se o to."

Vzápětí se objevila Jíva s dcerou v náručí a posadila se ke stolu. "Dobré jitro," řekla a dívala se z jednoho na druhého.

Will ji chytil za ruce. "Udělala bys pro mě něco?"

"Pokud si budu myslet, že ti to opravdu prospěje."

"Vzpomínáš si na můj talisman? Tu zelenou rybu?"

Zkoumavě mu hleděla do tváře a Will si všiml, že tuto otázku nečekala. "Myslíš tu, kterou jsi obvykle nosil kolem krku? Co je s ní?"

"Nemám ji."

"Já vím. Nechal jsi ji na hřebu u zadního vchodu. Neboj se, bezpečně jsem ji ukryla."

Zavrtěl hlavou. "Ale já ji potřebuji."

Podezíravě si ho měřila. "Wille, pokud se mě tím snažíš přimět, abych jela domůš"

Naléhavě ji stiskl ruku. "Nelhal bych ti, Jívo, je to pro mě důležité. Tu rybu jsem měl u sebe, když mě Gwydion přinesl jako novorozeně do Doliny. Měl jsem ji v ruce, když jsem rozlomil verlamionský Kámen osudu. Její dotek mě vždycky uklidňoval. Potřebuji ji mít u sebe."

Zadívala se mu zpřímá do očí, trochu si ještě myslela, že ji chce jenom přimět k návratu, potom se však narovнала a povzddechla si. "No, pokud si myslíš, že ji nutně potřebuješ, pak asi budu muset jet a přinést ti ji."

"Děkuji ti," řekl a skutečně se mu ulevilo. "Věděl jsem, že to pro mě uděláš."

Jíva se však nezdála příliš nadšená, že jí zkřížil plány. "Měla bych k tobě pár otázek, Willande! Jak si myslíš, že se mi podaří najít cestu domů? A jak tě znovu najdu, až se odtud vydáme pryč?"

"To je snadné," řekl Gwydion. "Morann tě sem přivedl a doprovodí tě zase domů. Je to tak, Moranne?"

Morann si povzdechl a přikývl. "Už to tak vypadá."

ČÁST DRUHÁ

PROHRANÁ BITVA

Kapitola osmá

Zubožená země

Will mával na rozloučenou za Avonem, který následoval Morannova koně ze dvora hostince U pluhu.

"Dávej na sebe pozor," řekl Jívě, když opouštěla bránu.

"A ty taky."

"Postarej se o ni," řekl zase Morannovi.

"To dozajista udělám."

Gwydion se ještě chvilku zdržel rozmluvou s Dimmetem, potom se však chopil hole, zavolal na Willa a také oni se vydali na další pouť. Will zvolil cestu z Eitonu na jih. Chvilí šli po silnici, avšak brzy, hned nato, co ji překřížilo vlákno jasanu, zamířili přes louky a pastviny. Zanedlouho došli k potoku.

"Tohle je severní přítok Spáleného potoka," pravil Gwydion. "Teče mnoho dlouhých mil na jih, protéká přes země patřící Nevidoucím. Jeho vody se vlévají na území panství vévody z Ockhamsforthu do mohutné řeky. Tou je tok zvaný Iesis, plynoucí pak dále do slavného města Trinovantu. Vidiš na příkladu toho potůčku nějakou spojitost se základy magie?"

"Řekl bych, že nám osvětluje lekci o tom, že všechno je propojené – všechna místa a všechnen čas, stejně jako tyto plynoucí vody," odvětil Will.

"Vskutku dobře řečeno!"

Will se přebrodlil a s jistotou následoval vlákno. Měsíc, který ještě nevyšel, byl téměř v úplňku, takže držet se vlákna nebylo nijak složité. I tak bude proudění kolísat po celý den a jim by mohlo hrozit, že sejdou z cesty. Prohledal břehy potoka a kousek dál, mezi mladými vrbami, našel co potřeboval. Lískový keř. Uřízl si pěkný čerstvý proutek a rozřízl jej, jak ho to pro účely proutkaření naučil Gwydion. Putovali dál a Will přemýšlel o Jívě a o jejím odjezdu.

"Dávej na sebe pozor, Willande," bylo jediné, co mu řekla na rozloučenou, avšak o chvilku dříve se k němu přitiskla pevně, jako by ho už nikdy neměla spatřit. Dupal nad tím, čím asi Gwydion pověřil Moranna, až dopraví Jívu a Bethe do Doliny. Copak ji tam proti její vůli prostě nechá a odjede?

Pozoroval Gwydiona a přemítal o všech těch obavách, které mu v noci kazily spánek. Tyto myšlenky zmizely vzápětí poté, kdy vstal, a Gwydion nyní opět vypadal, že mu skutečně leží na srdci, co je pro Willa nejlepší. Ranní slunce jasně zářilo. Zase byli jen dva. Jediní dva proti přívalu potíží, a před nimi se prostíralo nebezpečné putování vedoucí zemí, která byla plná nesčetných možností.

"To je zvláštní," řekl Will, "jak se člověk při putování zemí rozpomíná na události svého života."

"Stejně jako člověk putuje po cestách, putuje i svým životem," řekl Gwydion. "Jaké vzpomínky se vybavily tobě?"

"Většinou samé příjemné. Přemýšlel jsem o Mistru bylinkáři Gortovi. Vybavil se mi tam vzadu, na té louce plné tavolníků. Jak rád bych ho zase někdy viděl!"

Gwydion se rozhlédl po loukách ohraničených valem z kopřiv a šťovíků. "A co ti připomnělo tohle místo?"

"To zvíře, které mi pokousalo ruku."

"A napadlo tě něco?"

"Vím, že není dobře žádat prospěšné kouzlo, ale divil jsem se, jak se ti mohlo podařit zacelit mé zranění tak snadno, aniž bys znal pravé jméno toho stvoření."

"To si jen myslíš, že jsem je neznal."

"Ano." Will pohlédl na čaroděje. "Jak zní to jméno?"

Gwydion naklonil hlavu, jako by se rozhodl, že nemá na výběr, než toto tajemství prozradit. "Říkají mu ked," pravil.

"Ked," řekl Will a vážil to slovo na jazyku.

"Všechno, co o nich říkají lidé, je pravda. Tedy kromě té části o kradení dětí. To je jen povídačka, kterou rozhlašují a podporují Nevidoucí."

"Já věděl, že to zvíře není tak zákeřné," řekl Will vítězně.

"Samozřejmě, že jsi to věděl, protože máš neobvyklý cit pro své okolí – jak tomu říká Gort 'spřízněnost'. Kedové pocházejí z horních oblastí Dolní říše. Spatřil jsi je v kapitule ve Verlamionu. Mnoho klášterů Bratrstva, včetně právě verlamionské kapituly, je vybudováno na prastarých průchodech. Bratři lákají tato stvoření na povrch a slibují jim houby."

Will na něj tázavě pohlédl. "Houby?"

"A podzemní jazourky. Mají je velice rádi, zvláště pak rozmačkané s medem. A tak podléhají pokušení a lezou nahoru na světlo. Tam je však červenorucí polapí a nutí je hřadovat v trávě v jejich stavbách."

"Ale proč by to měli dělat?"

"Chovají si je jako potravu."

Will se zamračil. "Copak by někdo mohl jíst takové stvoření? A navíc, myslel jsem si, že se červenorucí živí výhradně krví."

"Přesně tak, ovšem krev kedů považují za nejlahodnější a nejsladší. Anstin Poustevník mi kdysi vyprávěl, že bratři mají ve zvyku sestřelovat uvězněná zvířata samostřílem, aby měli dostatek toho 'nejlepšího vína' o posvátných dnech jejich kalendáře."

"Ale to je odporné!"

"Nevidoucí si musí udržovat nadvládu nad myslí všech, které si zotročí. Jak by se jim to mohlo dařit, kdyby jejich vlastní lidé žili obyčejně jako kdokoli jiný? Mají obřady, které nahrazují každou činnost v lidském životě, obřady, jež mají rozmělnit jedinečného ducha každého člověka, až bude přesvědčen, že je pouhou mřinou bezmocně se třepotající v mocném proudu. Tím je pak člověk přinucen k nim patřit."

"Myslíš, že se tomu kedovi podařilo uniknout, když Isnar nechal strhnout kapitulu?"

"Je to možné."

"Ani se nedivím, že mě kousl. Na jeho místě bych udělal totéž."

"Den, kdy některé z těchto stvoření podlehnou pod jakoukoli záminkou vábení vyjít na povrch, je neblahý. Takových dnů je však naštěstí jen pomálu. Většinou to mají na svědomí Nevidoucí, ale někdy se vydají na svět denního světla také sami od sebe. Jsou totiž od přírody zvědaví jako koťata. Ti, kteří uniknou do kraje, bývají nespravedlivě pronásledováni jako nějácí lotři."

"Ale co se s tím dá dělat?"

"Úkolem pro všechny lidi je snažit se vytvářet méně nespravedlivý svět, jak jen mohou."

Will umkl. Navzdory horkým slunečním paprskům, které mu hrály záda, chladivé zelené trávy pod nohama a sladké vůni lučního kvítí v povětří, ho stále trápilo, co mu Gwydion řekl. Snažil se obrátit svou mysl jinam a přišel na předmět hovoru, který se přímo nabízel.

"Chtěl jsem se tě zeptat, zda vévoda Richard nakonec schválil tvoji návštěvu na Foderinghamu."

Gwydion chvíli přemýšlel a pak udeřil holí do země před sebou. "Je dobře, že jsi na vlastní kůži poznal, jak to mezi šlechtici chodí. Při našem postupu to musíme mít stále na zřeteli. Když jsem se dostal na Foderingham, našel jsem hrad přeplněný vojskem, všichni byli přichystaní k válce. Královna znovu pletičarila, tentokrát s Henrym z Bowfordu, synem nebožtíka Edgara, vévody z Mellsu, který padl ve Verlamionu."

"Jak bych na něj mohl zapomenout?" řekl Will a vybavil si svlečené zakrvácené tělo, které kdysi viděl. Říkalo se, že vévoda Edgar je skutečným otcem dítěte královny Mag. Tohle

dítě, dnes pětiletý chlapec, bylo oficiálně jmenováno nástupcem a dědicem trůnu krále Hala.

Will opět promluvil: "Nyní je vévodou z Mellsu Henry, a představuji si, že je stejně oddaný královně Mag jako jeho otec. Přinejmenším je to matka Henryho nevlastního bratra."

"Je to skutečně tak." Gwydion si hladil vousy. "Ti, kteří nevidí dál než na povrch, považují královnu za krásnou osobu bez jediné poskvrny. Svou krásu vždycky využívala k polapení těch, které chtěla využít pro své účely. Nemám nejmenší pochybnost o tom, že podporuje Henryho. A nepochybují ani o tom, že se tak děje na Maskullův příkaz."

"Slyšel jsem, že používá dvořany jako svoje hračky. Je zarážející, jak snadno se sama stala figurkou ve hře někoho jiného."

"Je velice těžké nepodlehnout Maskullovi," povzdechl si Gwydion. "Nevyznává zdrženlivost; tolik lidí se v minulých letech stalo jeho nástroji! Královna a Henry z Bowfordu tvoří skvělý pár. Od doby, kdy si Henry oblékl vévodský plášť svého otce, plane touhou pomstít se Richardovi z Eboru. Před čtyřmi lety přísahal, že pokoří muže, jehož viní ze smrti vévody Edgara. Ze všech, kteří v Trinovantu udrží zbraň, Henry ve svých dvaadvaceti letech nejméně ctí zákony."

Will položil hůl a postavil se do trávy. "Vypadá to, že šlechtici a páni v téhle zemi ctí už jen velmi málo zákonů."

Gwydion se zastavil na krok od něj. "Je jich opravdu dost málo. Od té doby, kdy byl král Hal opět shledán schopným vlády, snad ještě méně. Změnu jeho stavu vyhlásila rada tvořená významnými lékaři, kterým královna, jak jsem se náhodou dozvěděl, za toto rozhodnutí velice dobře zaplatila."

"Takže regentství bude zrušeno?"

"A ještě hůř. Znovu plánují svolat velkou radu šlechticů. To není dobré znamení pro Richarda z Eboru. Obává se, že bude obžalován a rovnou odsouzen k propadnutí hrdla. Přítel Richard v Trinovantu zuřivě jedná a přemlouvá, aby zachránil mír, ovšem jeho postavení má čím dál větší trhliny."

"A co se stane teď?"

"Bude vytlačen. Pokud bych si měl vsadit, řekl bych, že se uchýlí do srdce svého území, ještě jednou se odebere na hrad Ludford. Tam, na Západním pomezí, začne shromažďovat síly a své spojence. Přivolá si ze severu na pomoc pána ze Sarumu a zpoza Úzkého moře hraběte Warrewyka. Nejspíš bude donucen k velkolepému poslednímu vzepětí."

Will se poškrábal na hlavě a uvědomil si, že ztratil vlákno. Rozhlédl se po mozaice žluté a zelené, po krajině, která se zdála tak pokojná a spořádaná, a přesto stála na pokraji strašlivého krveprolití. "Musíš požádat vévodu Richarda, aby nám dal muže a koně. Pohybovali bychom se rychleji a lépe by se nám hledalo to, co musí být nalezeno. S koňmi k ježdění a tahu, a s muži, kteří by kopali a hlídali, bychom vykořenili nákazu mnohem rychleji!"

Gwydion se sklonil a prohlížel si půdu pod nohama. "Žel, přítel Richard nám žádnou takovou pomoc neposkytne. Možná už i on začíná podléhat kouzlu lorku."

"Potom nám tedy musí poskytnout dostatečné síly, abychom se mohli vydat proti Nevidoucím do Verlamionu! Musíme se dostat ke Kamení osudu a zjistit, jestli se doopravdy sám zacelil!"

"Nikdo s pánů se neodváží vyrazit proti Nevidoucím s vojskem."

Will zkusil zapátrat proutkem, zvedl oblázek a hodil jej vpřed, do míst, kde divoce rostla vysoká tráva. Bezúčinnost čarodějových slov ho začala nahlodávat. "Tak co tedy budeme dělat?"

"Trpělivě pracovat," řekl čaroděj. "A klást jednu nohu před druhou – přestože nás teď vede stále hlouběji do mokřin."

Byla to pravda. Tráva pod nohama teď byla mokrá a Will brzy zjistil, že se mu chodidla boří. Snažil se jít cestou, kterou ho vedl lískový proutek, ovšem pak zašlo slunce za mrak a Will pocítil náhlý chlad, který mu stravoval tělo. Jakmile opět pozvedl proutek, měl dojem, že v rukou vnímá jen slabou stopu chvění, jako by se proud síly na chvíli ponořil hlouběji pod zem.

Jeho chuť byla nelibá – jako Indonen, ale ne tak úplně. Otřásl se a rozhlédl okolo sebe. Nebyli zde žádní ptáci. Pod nohama bylo mokro, stinná blata, kde žádný strom neroste do výšky, ale kroutí se u země jako na větrem bičovaných vřesovištích. Nad tůňkou páchnoucí stojaté vody se vznášelo hejno pakomárů. Bylo to chmurné místo a svíralo mu srdce. Víc než cokoli jiného si přál vidět Jívu. Náhle měl pocit, jako by ji už nikdy neměl spatřit.

Ucítil, jak se mu nohy pomalu boří do bažinaté půdy. Pověděl Gwydionovi o nepřívětivosti tohoto místa a řekl že by bylo lépe, kdyby zamířili k jihu a vyhnuli se mu. Gwydion však jen ustoupil na pevnou zemi a ztěžka se opřel o svou hůl. Začal se Willa podrobně vyptávat na jeho pocity a myšlenky.

"Je to š je to jako bych chodil se zavřenýma očima po louce plné otevřených hrobů," řekl Will a pocítil, jak jím projela další vlna hrůzy. "Nepřicházejí sem žádní ptáci ani zvířata. Vidíš, jak tamti komáři zběsile tančí? Podívej se na ně! Všimáš si, že jsou jako šílení? Jsou tu uvězněni. Cítím, jak mi srdce klesá a s ním i moje odvaha, Gwydione. Je to chladný, smrtící pocit. Nelíbí se mi tu."

Když se pak pokusil pohnout, zjistil, že jeho nohy zmizely pod povrchem. Bylo těžké překonat sílu, která ho táhla dolů. Nejprve se pokusil vytáhnout jednu nohu, pak druhou, ale pouze se tím propadl hlouběji. Vnímál na lýtkách svíravý chlad, načež se mu přes kolena přelila černá voda.

Zachvátila ho panika. "Gwydione! Nemohu odtud!"

"Našlapuj opatrně, Willande!"

Zkusil to, ale nebylo to k ničemu. "Gwydione! Pomoz mi, já klesám!"

"To si skutečně nedokážeš pomoci sám?" zeptal se Gwydion a bez pohnutí na něj chladně hleděl.

"Gwydione, prosím! Podívej se! Uvázl jsem tu a táhne mě to dolů!"

Čaroděj však jen nezaujatě přihlížel Willovu zápasu. Zdálo se, jako by ho bažina nechtěla propustit. Nohy se mu bořily do bahna a ze dna vystupovaly bubliny zápachu. Bylo to odporné jako zkažená vejce. Bahno mu nyní dosahovalo téměř po pás.

"Gwydione!" Will cítil, že v něm narůstá panika, stejně rychle jako jeho tělo klesá.

A pak čaroděj zatančil. Lehce se k Willovi přiblížil a napřáhl k němu svou hůl. Zamumlal nějaká slova a její vrcholek se modře rozzářil. V té chvíli se Willovi začalo v jeho souboji o osvobození dařit. Doplahočil se na pevnou zemi a ulehl.

"Děkuji ti, příteli!" řekl vyčítavě, když k němu Gwydion došel. Vytáhl ze svého vaku náhradní košili, přešel nějakých sto kroků a sám se usadil na mohutném drnu trávy. Očistil si nohy a odebral se k potoku umýt a vymáchat zašpiněné oblečení. Stále ještě byl rozčilený. Vyždímal promočenou košili a rozložil ji, aby trochu proschla. Hněval se, ale když mu záda znovu zahřívaly teplé sluneční paprsky, nálada se mu zlepšila. Pochopil, že se ocitl na místě živoucí hrůzy.

"Skoro jsem si myslel, že mě tam necháš utopit. Proč jsi mi nepomohl dřív?"

Gwydion mimoděk máchl holí k bažině. "Chtěl jsem vědět přesně, kde kámen války leží."

Will smutně pokýval hlavou. "To je snad práce pro dítě! Našli jsme kámen války sotva šest mil od Eitonu. S touhle rychlostí zastavíme válku dřív, než vůbec začne!"

"Přesně takhle se mladíci stávají obětí optimismu. Abychom zabránili bitvě, musíme kámen vyzvednout a vytrhnout z kořenů. Což bude na tomto místě velice obtížné. Běda, tohle je zubožená země!"

Will se ještě jednou zadíval na černý bažinatý kraj u Spáleného potoka. Čarodějova slova zněla věrohodně. Místo, na němž Will zápasil s bažinou, už bylo lesklé vodou. Neměl představu, jak by mohli jen dva lidé vykopat a vyzvednout kámen z této tůně.

"Zdá se, že Spálený potok musel od doby, kdy tu byl umístěn kámen války, změnit koryto. Možná, že tuto změnu způsobil právě kámen."

Čaroděj přikývl. "Možná."

Will se zamračil. "Máš nějakou představu, co budeme dělat?"

"V téhle chvíli mě nic nenapadá."

"Nic? Ani přivolat na něj vázací kouzla?"

Čaroděj se na Willa podíval trochu rozladěně. "Dokud je kámen stále v zemi a může čerpat sílu přímo z lorku? Myslím, že by to bylo velice nebezpečné. Moje kouzla by se tady, ve volné krajině, nedala skrýt. Pouze bych tím přilákal magiky, které přilákat nechceme."

"Tak co tedy?"

"To záleží na tom, jestli si o tomto kameni myslíš, že patří mezi vyšší druh, nebo ten nižší."

Will udělal nerozhodný posunek. "V tomto případě si nejsem jistý. Měsíc a slunce nemají vůči kameni správnou polohu, abych to dokázal odhadnout."

Doba, kdy plynutí zemské síly dosahovalo svého vrcholu, se podle Gwydiona nazývala "syzygy" – byl-li měsíc v novu či úplňku, a do určité míry ve chvílích, kdy z něj byla vidět přesně polovina.

"S fází měsíce neuděláme nic," řekl Gwydion a vzdychl si. "Nejlépe bude pokračovat dál po Inodenu. Myslíš, že ho dokážeš dál sledovat?"

"Myslím, že ano. Přinejmenším pár hodin."

"Pokus se tedy co nejpřesněji odhadnout místo, na kterém kámen leží. Já si je pak vryji do paměti." Gwydion se rozhlédl a oči mu utkvěly na lesích, začínajících za loukami. "Nejbližší vesnice se jmenuje Arebury. Měl by sis to místo uložit do paměti, protože přijde den, kdy se sem budeš muset vrátit."

Kapitola devátá

Lovci kamenů

Zastavili se na návrší chvíli poté, kdy Will ztratil vlákno. Gwydion je vyvedl do vyšších poloh, aby se pokusili čist stopy v zemi, hledali hluboko zaříznuté příkopy, skryté studny a posvátné háje. Vyhlíželi také věže, patřící Nevidoucím, očekávali, že budou stát na vlákně a zneuctívát je. Čaroděj vyzýval Willa, ať obrátí svou pozornost sem a hned zase tam, a Will tak činil. Poté ucítil slabý náznak a znovu měl dojem, že jde o Indonen. Odpoledne už pomalu končilo a za mocnými závoji mlhy na západním nebi pomalu klesalo rudé večerní slunce. Před nimi se rozkládalo Vnitrozemí – tučné, úrodné a příjemné. Krajina vypadala v té chvíli jako vylidněná, ovšem Will viděl výsledky pilné práce mnoha rukou. Dlouhá staletí

opatrování udělaly z Království to, čím je, a podle Willova názoru bylo nádherné. Nedávná léta, kdy říši vládl jako regent Richard z Eboru, umožnila zemi i lidem se vzpamatovat. Willovi lámala srdce představa, že by tohle všechno mělo být brzy zničeno válkou.

V dáli na jihu viděl tmavě šedivou skvrnu – město Baneburh. Will vedl čaroděje dlouho soumrakem, sledoval matné vlákno a vyhnul se přitom kopci, vesničce, poli i pastvině s kravami. Když procházeli po jedné z luk, vydaly se za nimi ovce, zvířata s nevinnými očima, přátelská a neobvykle netrpělivá. Tušily, že něco s tou podivnou silou, která jim proudí pod pastvinami, není v pořádku. Kdykoli se někde dostali mezi ovce, přicházely k čaroději velice často a přesně tak to bylo i tentokrát. Způsobovala to nejspíš Gwydionova aura, kterou vyzařoval, a již nejspíš vnímaly jako vlivnou. Zdálo se, že ho mají rády, ale také byly trochu znervóznělé.

Will hleděl k rudému západnímu nebi a podívoval se, nakolik vlákno v tak krátké době zesílilo. Se slábnoucím denním světlem vystoupali na kopec shlížející na vesničku Tysoe, kde se na chvíli zastavili. Will kráčel kousek vpředu a našel dva hrubé dřevěné kůly, zatlučené do půdy svahu. Oba byly skoro stejně vysoké jako on a asi dvakrát tak daleko od sebe. Jeden z nich byl potřísněn krahujícím trusem. To Gwydiona neobyčejně zaujalo. Will se usadil se zkříženými nohama a pozoroval západ slunce. Čaroděj se k němu nepřipojil, jak očekával, ale pustil se na vrcholku kopce do vytancovávání jakýchsi tichých kouzel.

Dlouhý soumrak pomalu pohasínal, obarvený krvavě rudými záblesky a s doprovodem složitého ptačího zpěvu, jemuž Gwydion pozorně naslouchal. Will se kochal nádherou západu slunce v otevřené krajině, neboť o tento požitek byla Dolina připravena. Odstíny rudé a zlaté, růžové a fialové proměnily nebe v obrovitou rozpálenou výheň. Přimělo ho to přemýšlet o tom, co leží tam Dál – o říši jasů, planoucí nicoty, rozprostírající se na druhé straně nebeské klenby.

Přicházela noc. Postupně se objevovaly jasnější hvězdy a nad krajem se rozhostil hluboký klid. Will se postavil jako při proutkaření a připravil na tuto činnost i svou mysl. Zpočátku byly vjemy jen slabounké, stěží patrné. Vycítil mocné napětí. Po chvíli však začal Indonen v zemi jasně planout, jako stříbřitá čepel odrážející měsíční zář. Willovi to připomnělo onen první večer, kdy následoval cizince na cestě z Doliny a on se tehdy dotkl jeho očí, kterým dal schopnost prohlédnout noční tmou stříbrozeleným svitem čarosvětla.

"Pověz mi, co nyní vidíš," pravil Gwydion.

"Jasně jsou vidět záblesky Indonenu," zašeptal Will s očima plnými úcty. "Vlákno míří od místa na nebi tam u toho jilmu, odhaduji tak uprostřed, mezi východem a severovýchodem. Prochází támhle přes ten kopec a míří k jihu, na místo, kde právě vychází měsíc."

Gwydion přivřel oči a uložil si ta místa do paměti. "Co dál?"

Will se nadechl, stěží věřil vlastním očím. "Ano! Támhle leží další vlákno. Vidím místo, kde protíná Indonen. Támhle dole!"

"Popiš mi to vlákno."

"Zdá se o dost matnější. Jeho proud je tmavší a bouřlivější. Možná by se dalo říctš zelenější." Napřáhl paži a jako by sledoval průběh vlákna, jen měl zavřené oči. "Přichází z míst mezi západem a severozápadem a směřuje jižně od Baneburghu."

"Není to Eburos?" To bylo vlákno, na němž stál Prsten obrů.

"Ne."

"Jsi si jistý?"

"Velice jistý. Copak necítíš, jak je rozdílný, Gwydione?"

Čaroděj však hleděl do temnot obklopujících Tysoe, jako hlídka zírající do husté mlhy. Z dálky k nim dolehlo cvrkavé volání lelka. Kdysi mu čaroděj řekl, že tento zvuk označuje, že od západu slunce už uplynula hodina. Bylo to stejně přesné jako kterékoli hodiny. Měsíc už vyšel a měl barvu zralého obilí.

"Až vyjde slunce, bude měsíc v úplňku," řekl Gwydion. "To bude ten důvod, proč vidíš vlákna tak jasně."

"Jsou velmi aktivní," řekl Will, který teď cítil plynutí velice silně. "Energie ve vláknech znatelně sílí."

"Jsem přesvědčen, že druhým z nich musí být Caorthan – vlákno jeřábu," řekl Gwydion.

Will pozorně hleděl na vlákno. Zdálo se mu, že jeho záře sílí před očima. Rozlévá energii v točících se vírech a spirálovitých proudech, kterých byl jeho okraj plný. Pak užasle řekl: "Ach, Gwydione! Ten je tak silný!"

Čaroděj k němu přistoupil. "Popiš mi, co cítíš."

"Dva proudy. Oba sílí. Oba překypují energií. Něco však není v pořádku. Měly by být krásné. Měly by mi připomínat měsíční svit, vodopády a nezměrné lesy, ale nepřipomínají."

Náhle celou Willovu mysl zaplnily barvy a obloha byla samá melodie. Potom přes hvězdy zaplátl oheň, zlatý plamen – tančil, třepetal se a nakonec uhasl, až bylo vše ostatní pokryté vrstvou modravě planoucích drahokamů, třpytících se světlem. A nad tím vším se teď vznášela a plula až bolestivě jasná bělost měsíce, dokonalý kruh zastíňující hvězdy. Will se s pozvednutou tváří koupal v tajemné záři. Světlo jím pronikalo a Will ulehl, přikován k zemi paprsky měsíce, jako by to byly hřeby. Ležel na zádech a naslouchal hudbě, která se zvedala a burácela jako moře a plnila celý prostor pod klenbou nebe. V dutinách jeho kostí se rozléhalo hučení, ozvěna toho jedinečného akordu, který ho spojoval se vším a s každým na světě. Vykríkl radostí, když zakusil ten nenadálý pocit dokonalého porozumění.

Rozhlédl se a ucítil na ramenou Gwydionovy pevné ruce, jak jím jemně třesou. Bylo mu, jako by se probral z vydatného spánku. Seděl na zemi se zkříženými nohama, čelem k východu. Za zády mu zapadal měsíc a čekal na rozbřesk. Podle oblohy Will odhadoval, že do východu slunce zbývala sotva hodina. V porovnání s živoucí vizí, která ještě před několika okamžiky plnila jeho mysl, vypadal svět matný a šedý.

"Co se to se mnou stalo?" zeptal se a dotkl se kapiček rosy, které se mu usadily na nohou a pažích.

"Byl jsi celou noc uvnitř sebe. Byl jsi ukonejšeny."

"Ukonejšeny?"

Gwydion se usmál. "Hudbou lorku. Jaký bys byl harfeník, Wille, kdyby ses narodil v dávných dobách! Je ti dobře? Řekl bych, že ti bylo dobře, byl jsi skutečně v moci měsíce."

Will se postavil a prošel, ale nebylo třeba, aby si uvolňoval údy. Necítil chlad ani ztuhlost, přestože proseděl celou noc na vlhké zemi.

"Cítím seš," pohládl si své copy a zasněně řekl, "opravdu, opravdu dobře."

"A kámen války cítíš?"

Slyšel, jak je Gwydion netrpělivý, ale snaží se mu poskytnout čas k urovnání myšlenek. "On je tu někde kámen?"

"Řekl bych, že ano."

"Tak se po něm podíváme."

Will chvíli obcházel po okolí, načež se vydali směrem k vláknu. Sotva se přiblížili, Willův příjemný pocit okamžitě zmizel. Místo něj mu sevřel útroby zoufalý pocit beznaděje.

"Je to kámen vyšší, nebo nižší?" tázal se nedočkavě Gwydion.

Will už byl zcela při smyslech a ostražitý. Sbíral síly, aby na otázku dokázal odpovědět. Nakonec zatnul pěst a přiložil ji k čelu ve snaze přijít na správnou odpověď. "Myslím, že by mohl být slabší, než kámen u Arebury."

"Willandeš" Gwydion jím jemně zatřásl. "Máme práci."

Udělal další pokus překonat nevolnost. "Nemůžu to říct přesně, pokud se nedostanu blíž. Neodvážím se přiblížit. Teď ještě ne."

"Proč ne?"

"Možná kdyby zapadl měsíc, nebo vyšlo slunce. Právě teď je to jako snažit se dívat do dálky, když hustě prší. V jednu chvíli člověk vidí vzdálený kopec jasně, pak začne pršet a nevidí vůbec nic. Možná, kdybychom popošli trochu blíž."

Gwydion se pozorně rozhlédl a přikývl. "Pokud myslíš."

Těsně obešli místo, kde se křížily dva zemské proudy. Ve chvíli, kdy procházeli nejtěsněji, se Willův žaludek zahoupal pod dalším návaem nevolnosti. Velmi silně mu to připomnělo bahnitou bažinu, do níž se dostal včera. Znovu zakašlal při závanu čehosi nesnesitelně zkaženého, ačkoli nikde v okolí nebylo nic, co by mohlo otravovat vzduch. Zvracel naprázdno. Když se zastavil, aby počkal na Gwydiona, zavrával.

"Je přesně tady," řekl stručně. "Chceš se do toho pustit?"

Gwydion však pokračoval dál, aby se ještě jednou podíval z kopce, odkud předtím přišli. Něco ho trápilo. "Nemůžeme ho vykopat."

"To chceš v zemi nechat další z kamenů?" Will pocítil, jak se v něm zaleskla čepel rozmrzelosti. "Jaký důvod to má tentokrát, Gwydione?"

Čarodějovo gesto jako by odmítalo Willovo rozladění. "Je nejspíš pohřbený příliš hluboko."

"Gwydione, určitě bychom ho měli vykopat. Proč bychom jinak hledali tyhle netvory, kdybychom je pak neměli zabít?"

"Mám za to, že bychom neměli zabíjet tenhle, dokud se nezbavíme jiného."

"Jak to myslíš, jiného? O čem to mluvíš? Máš na mysli támhle ten? Nebo kámen u Arebury, který jsme taky nechali být?" Will čekal na Gwydionovu odpověď, ale čaroděj nic neřikal. Will tedy začal znovu. "Přemýšlel jsem o Maskullovi. Pořád nechápu, proč mě tak moc touží zabít. A taky nechápu, proč mi o něm nechceš nic říct."

Čaroděj obezřetně obešel místo s kamenem války a začal tancovat. "Tohle není vhodné místo ani čas, abychom o tom hovořili."

"Gwydione, řekneš někdy, že nastal vhodný čas o tom mluvit? Chtěl bych vědět, co se děje!"

"Nepochopil bys. Jeho pohnutky jsou složité."

"Je zlý?"

"Ne v tom smyslu, v jakém neustále zatvrzele špatně používáš to slovo."

"Tak jak to tedy je?"

"Začal věřit v řešení, která nejsou laskavá."

"Proč jsi ho zapudil, když jsi měl příležitost ho zabít?"

Čaroděj ustal ve svých pohybech a přísně se na Willa podíval. "Zapudil jsem ho, protože zabít by se neshodovalo se mnou samým."

"Chceš říct, že je mocnější než ty?"

"To se, Willande, teprve uvidí."

Will složil ruce na prsou, podrážděný čarodějovým magickým tancem okolo místa s kamenem. Zdál se mu trochu k smíchu. "Určitě by bylo lepší Maskulla uvěznit někde na očích, než ho poslat do vyhnanství. Příliš dlouho jsi neměl tušení, že se mu podařilo uniknout. A teď vlastně ani nevíš, kde je."

Gwydion po něm opovržlivě švihl pohledem. "Mluvíš, jako bys měl dojem, že jsem měl tehdy ve Verlamionu spousty času, abych mohl Maskulla hnát až přes moře na Ostrov racků! Už jsem ti říkal, že jsem měl štěstí, že se mi ho vůbec podařilo nějakým kouzlem postihnout, když se mnou bojoval na verlamionské hlásce. Neplánoval jsem to jako konečné řešení. Bylo to z nouze. Už bys měl vědět, že pro přemísťovaného představuje mizíci kouzlo skok v čase. Díky tomu jsem věděl, že se ho zbavíme přinejmenším na třináct měsíců. A byly i další záležitosti, které jsem musel vzít v potaz."

"Těch je vždycky dost." Will poodešel, ale sotva se na dva kroky vzdálil od vlákna, uvědomil si, že čaroděje jen popichuje, nemohl si však pomoci. "Připadá mi to, že jsi nějak příliš opatrný."

"Opatrnost je výsadou toho, že žiji tak dlouho, a nejspíš i příčinou."

"A zbabělost? To je také jedna z tvých stařeckých nectností?"

Gwydionovo obočí se ohnulo do oblouku, připomínajícího černé čepele východních mečů. "Tuto chybu nemohu připustit."

Pokračoval ve svém tanci po směru slunce okolo místa s kamenem, dokud paprsky zlatého slunce nevrhly dlouhé stíny, směřující k západu. Čarodějova gesta připomínala Willovi jakéhosi prapodivného brouka, který ohledával svět kolem sebe, načež se vždy na chvíli zarazil, aby si rozmyslel, co dál. Ale stejně znenadání jako čaroděj svůj tanec začal, ho také ukončil. "Vrhat se bláznivě na vypouštění kamenů války by bylo, Willande, daleko nebezpečnější, než jsme tušili."

"Kdo rozumí kamenům lépe než já?"

Gwydion k němu došel a pozorně se na něj podíval. "Víš takhle málo!" a luskl Willovi prsty před obličejem. "Ukaž mi pravou stezku, Willande! Ukaž mi ji a já přiznám, že víš lépe než já, jak si s problémem poradit!"

"Pravou stezku? Nic takového neznám."

"Alespoň to ti lze přičíst k dobru, že dokážeš připustit vlastní nevědomost."

"Jak bych se mohl něco dozvědět, když mi toho prozrazuješ tak málo?"

Čaroděj vyrazil rázným krokem z nečistého místa pryč. "Magické pravidlo říká, že malé vědění je nebezpečnější než žádné vědění – přesně jak to sám jasně dokazuješ."

"Jen stařecké výmluvy! Za čtyři roky jsi neudělal téměř nic! Nebo to aspoň prohlašuješ! Co přede mnou tajíš, Gwydione?"

"Dokážeš být v přítomnosti kamene velice protivný, Willande. Tvá neurvalost mi aspoň umožňuje odhadnout sílu, která plyne pod zemí. Měl bys však zkusit ovládat svá ústa, protože je nanejvýš popuzující poslouchat ten nekontrolovaný proud nesmyslů."

"Měli bychom s tímto zlem něco udělat. Rychle! Než bude příliš pozdě!"

"A já ti důrazně připomínám, že trpělivost je vskutku obrovitou ctností." Gwydion nechal Willa ustoupit, načež zatancoval poslední část kouzla a na zemi okolo kamene seslal pár zkldidňujících zaříkání. Více se však k němu nepřiblížil.

"Co to děláš?"

"Jen lehké povrchové úpravy. Během příštího roku a dne, kdokoli nevinný, kdo by se snad rozhodl tady zůstat, se díky tomuto kouzlu rozmyslí a neudělá to, ani nebude vědět proč."

"Zbabělče!"

"Vzpomínáš na ty kůly, které jsme viděli nahoře na kopci?" řekl čaroděj vyrovnaně. "Víš, k čemu jsou dobré?"

"K čemu?"

"Jsou to pozorovací sloupky. Byly zatlučené tak, aby ukazovaly na toto místo, kde se kříží dvě vlákna."

"Cože?"

"Ano, skutečně! Kámen je tak možné nalézt později, až bude měsíc v příhodnější fázi."

Willovy paže ztuhly, tvář se mu zbarvila nesmyslným vztekem. "Chceš mi říct, že už jsi tu někdy byl? Pak jsi mi tedy lhal! Ty už jsi o tomhle kameni války věděl a jen jsi mě zkoušel!"

"Willande, to jsem nebyl já, kdo tam dal ty sloupky."

"Kdo tedy?"

"Neposlouchal jsi mě příliš pozorně, když jsem tě žádal o trpělivost s tímto místem. Pojd'! Musíme vyrazit."

"Nejdříve mi řekni, kdo tam ty kůly dal!"

"Ach, kdo asi myslíš?" Čaroděj obrátil oči v sloup.

"Maskull?"

"Je cítit po celém kopci."

*

Krátce po úplňku začala vlákna prudce slábnout, a přestože si Will uřízl několik dalších proutků, následovat proud už nedokázal. Vnímál jen jakési rychle klesající hlubiny, zakrývané tajemným vířením a křížováním, což byly zbytky dávných toků energie. To, jak Will věděl, byly přirozené povrchové proudy síly, které odjakživa tvořily na zemi vzory a tvary. Ty se dávní lidé naučili vnímat a díky tomu získali nadání pěstovat správné rostliny na správných místech a stavět si přibytky, aniž by narušovali zemi. Tento talent chyběl stavitelům, tvořícím hradby a obrovské kamenné pevnosti pro šlechtu. A právě tento talent se snažili Nevidoucí vymazat z mysli lidí.

Nechali vesnici Tysoe vesnici a čaroděj kráčel dál jen polovinou svého obvyklého tempa. Willovi se vrátila obvyklá zdvořilost a začal promýšlet všechno, co se stalo. Byl to velice vyčerpávající zážitek, ale prohloubil Willovy vědomosti o tom, jak každý z kamenů útočí na jeho mysl po svém způsobu. Přemítal, jestli je Gwydion proti jejich dusivému sevření odolný, protože pokud to byl způsob, jímž se lork bránil, bylo možné jej předvídat.

Ten den, a také následující, mířili k západu. Postupovali však zoufale pomalu. Čaroděje opustil předchozí elán. Poučoval Willa o geomantii – správném porozumění zemi. Hovořil o hrubosti, s níž byly rvány kosti země. Ukazoval Willovi lomy a mluvil o nich jako o zraněních země. Odsuzoval vzdálené věže a říkal, že jsou příliš pyšné. "Podívej se, jak ti lumpové vrší kámen na kámen až do takové výšky, že to zahanbuje lidská srdce! Jediný pravý dům je ten, který je vystavěn z kamenů, kterých se země sama vzdává. Z kamenů a červeného jílu, vypáleného do tvrdosti, nebo ještě lépe postavené ze dřeva se střechem z rákosu. Nejlepší přibytky jsou ty zahlobené v zemi, Willande. Ty, které ctí Amerginovy zásady. Amergin byl totiž největší ze stavitelů dávných dob. Stavby se nemají pokoušet ponižovat lidi ani okolní krajinu! Žádná z nich nemá být oslavou svého stavitelce či vlastníka, protože pak se z ní stává pyšný monument. A pyšné monumenty je nejlépe nechat zaniknout!"

Will naslouchal a slyšel v čarodějových slovech marnost a hořkost. Bylo zneklidňující, že ho objevení pozorovacích sloupků tolik rozrušilo. Možná představovaly pro Gwydionův plán nějakou katastrofu. A co se týkalo domů, Will dobře věděl, jaký typ staveb jeho srdce touží znovu spatřit. Byla to skromná místa, dubové rámy, vyplněné proutím a mazaninou, nabílené, se střechem z krásných došků. Byl to domov.

Čaroděj teď mluvil o rovnováze, jak je nutné ji neustále zachovávat a jak jsou nyní uzdravující síly země trpce zkoušené démony nenasytnosti a sobectví, kteří jako by v lidských srdcích den ode dne sílili.

"Ach, většina lidí jsou tvrdohlaví břídilové! Narušují rovnováhu čimkoli, čeho se dotknou – a vládci daleko nejvíc."

"A kouzelníci možná ještě víc než králové, řekl bych," prohlásil Will v úmyslu obrátit hovor k Maskullovi.

"Kouzelníci daleko víc. Nenajdeš lepšího pytláka než toho, kdo někdy dělal lovčího."

"Bylo kouzelníků hodně?"

"V dějinách světa se vyskytla spousta nebezpečných mužů. Objevovali se hlavně v krajích, ležících za Úzkým mořem, v dalekých Soužených zemích, ale čas od času také tady v Království. Nejhorší a nejnebezpečnější z nich měli jasnou vizi jak by měla vypadat budoucnost, kterou chtějí přivodit. Jasně chápali, co musí nastat a proč. Byli si tak jistí, že snadno přesvědčovali ostatní, že to, co říkají, je nejlepší možné řešení. Maskull je přesně takový."

Krátce poté, co překročili řeku Stoor, zastavil Gwydion u náspu, po němž vedla další starobylá silnice. Rozpažil ruce od severu k jihu a pronikavým hlasem ohlašoval nebesům: "Hle, viz dílo kouzelníků, Willande! Tohle je Fosse; už jsme na ni narazili dříve, ovšem tady v okolí ji nazývají Brázdna cesta či Úvoz. Postavili ji před padesáti pokoleními, avšak pohled na škody, které utrpěla v posledních letech."

Gwydion rozezleně zatřásl holí nad rozpraskanými deskami, tvořícími silnici rovnou jako šíp. "Pohled, jaké vědění Otrokáři zneužili, aby uchvátili bohatství tohoto ostrova. Mírumilovný lid byl zotročen, aby rval ze země kámen pro stavbu těchto strašlivých stezek. A zakrátko po nich opět uvidíme pochodovat vojska!"

"Potom si tedy musíme ještě víc pospíšet," pobízel ho Will ve snaze ještě víc rozdmýchávat oheň, který zaplál v Gwydionových útrobách. "Musíme najít další kámen války, než bude příliš pozdě."

"Nelze víc spěchat, neboť je nutné počkat na rovnodennost." Gwydion se na něj znovu zahleděl a jeho tvář vypadala ztrhaně a unaveně. "Pamatuj si, že v magii je vždycky silný vztah mezi časem a místem. Ach, kéž bych tak znal odpověď!"

A tehdy Will konečně pochopil, co bylo příčinou čarodějových obav. Gwydion byl totiž posledním fantarchem. Jeho úkolem bylo kormidlovat svět po nejlepší z možných stezek, které osud nabízel, ale on ztratil cestu.

Není divu, že je rozzlobený, pomyslel si Will. Bojí se. Už netuší, kudy vede pravá stezka. Skoro se zdá, že je přesvědčen, že jsme ztraceni!

Rozhlédl se a viděl, že se podstatná část otrokářské silnice zvedá vysoko nad louky a pastviny kraje a po obou jejích stranách se táhnou zbytky příkopů. Na některých místech byla ovšem silnice zničená.

"Kam vede?" zeptal se a stínil si oči dlaní.

"Na sever, kde roztíná ve dví prastarý posvátný okrsek Bezové haluze, loučky obklopené listnatými větvemi urostlých stromů, kde jsou na letním trávníku patrně zelené

kruhy, na nichž tančili fériji. Pak běží dál přes Dunnské vřesoviště a kolem hradeb města, zvaného nyní Leycaster, které v dávných dobách založil král Leir. A dál míří stále na sever až do města Linton, ležícího v hrabství Lindsay. Pokud ji však budeme sledovat na jih, dostaneme se ke Kamení čtyř hrabství, mineme pozůstatky vesnice Vražďeníčko a pak dál do Cirne. Ovšem my ji nebudeme následovat ani jedním směrem."

Gwydion namířil hůl na velkou díru v náspu silnice. Všude okolo byly poházeny veliké kamenné desky, jako by si zde nějaké obrovské zvíře pokoušelo vyhloubit noru a hrabalo tak dlouho, až rozmetalo materiál silnice po okolí. Toto narušení bylo několik set kroků široké a v dálce Will viděl několik podobných.

"Pohled, jak nás všechny ohrožuje ctižádost šlechticů! Tohle je dílem člověka, který si nárokuje území okolo Kamene čtyř hrabství a sám sebe pyšně nazývá pánem tohoto kraje. Nedávno vyslal muže, aby takto vyrvali kameny z otrokářské silnice. Má v plánu posílit svůj vliv a moc tím, že si vystaví velkou pevnost necelých devět mil jižně odtud. Tyto nové průlomy v silnici uvolnily proudění v lorku a přispěly k tomu, že se probudí ještě rychleji. Třebaže to ještě neví, bude tento šlechtic tím, který prohraje, neboť za tento přečin bude jeho rod odsouzen k zániku. Stejně jako se to stalo Janu ze Strange. Nikdo z nich nechápe, jak se záležitosti velikým kruhem vracejí."

Will si pročísl vlasy prsty a rozhlédl se po celé délce otrokářské silnice. "Nechápu jak."

"Protože dohoda mezi Semiasem a Villanem Dobyvatelem zněla tak, že šlechtici budou pouze a výhradně správci – služebníky země, spíše než pány lidí. Měli opatrovat Království pro příští pokolení, avšak tyto dohody brzy porušili. Vlákno jeřábu, Wille! Prochází támhle tím průlomem. Už není přehrazené tam, kde dříve bylo. A věřím, že se totéž stalo i s Eburosem a Indonenem na jihu. V otrokářské silnici bylo vytvořeno už příliš mezer." Gwydion načrtl prstem do vzduchu linie, planoucí barevným ohněm, a

názorně Willovi ukázal, jak se k lorku znovu připojují jeho okrajové části. "Došlo tu k obrovské chybě a do pohybu se daly strašlivé důsledky. Tak to je a tak to navždy bude, pokud se na zemi budou vršit skutky lidí příliš rychle, a jejich pohnutkami budou sobectví a chtivost!"

Prošli průrvou ve staré silnici a kráčeli vpřed v naději, že budou moci sledovat vlákno jeřábu dále k západu. Odpoledne se protahovalo a bylo čím dál větší vedro. K Willovu překvapení začal Gwydion mluvit čím dál otevřeněji o Maskullovi a jeho výpravách do říše zapovězeného vědění: "Hodně jsem putoval, hodně jsem toho zakusil a hodně jsem zkoumal síly tohoto světa" – to byla poslední slova, která mi řekl, když jsem s ním naposledy mluvil. A je to pravda. Putoval po neuvěřitelných krajích – na východě a Úzkým mořem, dole v zapomenutém podzemním království. Maskull se plavil na sám Okraj světa. Chodil po Utonulých zemích, na něž kdysi shlíželo slunce, ale nyní leží hluboko pod vodami oceánu. Dokonce tvrdí, že se koupal v prameni Celamonu, že se dotkl měsíce, že našel průchod v klenbě nebes poseté hvězdami – průchod, který vede do výhně nebeské záře za ní. Tento průchod lze dosáhnout jedině při vystoupaní na Baerberg, Willande. Baerberg, který leží na samém vrcholu světa. On tam byl, a já rovněž. Proto vím, co se odehrává v jeho mysli. Spatřil jiný svět, nikoli nepodobný tomu našemu, a přesto od něj oddělený. Sbližuje teď osudy onoho a našeho světa, snaží se nás dovést ke střetu. Chce, aby sudby našich dvou světů splynuly, sjednotily se. Aby tak vytvořil jen jedinou budoucnost a jejího jediného nesporného pána!"

(Tanec obrů, /The Giants' Dance/, Carter, Robert, Nakladatel: Baronet, Překladatel: Miloš Komanec, Obálka: Valentino Sani, Redakce: Josef Frajs, Rok vydání: 2007, Počet stran: 608, Rozměr: 125 x 200, Provedení: hardback, Cena: 289 Kč, Druhá kniha trilogie Řeč kamenů)

Robert Carter

ÚVAHY

Deset let Fantázie

29. června 2007

Kolekce dvanácti science fiction, fantasy a hororových povídek představuje to nejlepší, co vyšlo během deseti let existence časopisu Fantázia. Kromě jmen, která jsou českému čtenáři dobře známa, se setkáte i s autory, s jejichž tvorbou jste zatím neměli příležitost se seznámit. Jako bonus byly na konec knihy zařazeny dvě povídky nadějných slovenských autorů nové generace. Seznam povídek:

J. Žarnay: Kriváň 2, Š. Huslica: Průnik, J. Girovský: Tarzana, A. Stiffel: Vždycky budu říkat navždy, J. Červenák: Deštná noc v Boot Hillu, M. Jedinák: Sen o návratu, M. Spáda: Pozůstali, T. Knapko: Ronin, D. Fabian: Tři černé úterky, M. Eliáš: Susan a já, Z. Minichová (Stožická): Štěstí ve hře, A. Pavělková: Oheň, R. Sidor: Hejno vran, P. Dragula: První mise. (anotace)

Z roku 1997 mi uvázly v mysli dva okamžiky, které se dnes pro slovenskou fantastiku jeví jako zásadní. První je z počátku roku, kdy jsem dostal od tehdejšího vydavatele a jediného tvůrce fanzinu FANTastický magaZÍN Ivana Aľakši odpověď na mou výzvu založit slovenský časopis. Narozdíl od jiných osobností slovenské fantastiky, kterým jsem dopis poslal, v ní nepsal, že to nemá smysl kvůli konkurenci, slabému slovenskému trhu nebo slovenské povaze. V jeho odpovědi stálo, že mimo jiné kvůli tomu studuje žurnalistiku.

Druhý okamžik je ze 4. června, když jsme ve trojici s Ivanem a Viliame Búrem rozbalovali v rychlíku na Parcon ve Spišské Nové Vsi nulté číslo prvního slovenského sci-fi časopisu. Graficky to byl trochu upravený zmíněný FANZÍN, sice s barevnou obálkou, ale ta měla vnitřní strany prázdné. Už tehdy nám začínalo být jasné, že jsme vytvořili něco, co může slovenské fantastice výrazně pomoci. A to navzdory tomu, že se v té době neměla zrovna špatně – tehdejší ročník Ceny Gustáva Reussa je dodnes považován za jeden z nejsilnějších.

Při takovém vzpomínání na začátky mi v hlavě rezonují další útržky – od křtu »krví« ještě toho dne večer na zmiňovaném Parconu (tou »krví« bylo ve skutečnosti červené šampaňské, ale vysvětlit to policistům musela naše tehdejší sci-fi »máma« Eva Kováčová), nedělní dopolední první besedu s redakcí slovenského sci-fi časopisu, kde kromě nás nikdo nevěřil, že přežije tři čísla (a dnes už se nikomu nedivíme), spousty dalších besed, první ocenění, až po cenu za nejlepší evropský časopis na Euroconu v Chotěboři, ale také neveselé okamžiky, kdy jsme toho, s Ivanem na střídačku, měli plné zuby. Všechny tyto vzpomínky však zvýrazňují jednu skutečnost – Fantázia nikdy nebyla časopis »jednoho člověka« a vždy, když někdo z vedení časopisu nestíhal, nebo se z více či méně subjektivních příčin věnoval něčemu jinému,

ho zbytek redakce nejen podržel, ale také motivoval k dalšímu nasazení.

Tak Fantázia přežila deset let. Několikrát kolovaly fámy o jejím zániku, mnohokrát, a v podstatě až dodnes, to s její periodicitou nevypadalo dobře. Změnil se šéfredaktor, průběžně a nepřetržitě se vyvíjí grafika, několikrát se na různých postech změnili redaktori – nic neobvyklého pro jakýkoli jiný časopis. Když ale porovnáte nulté nebo první číslo s dneškem, pokrok je jasný. Ne jen ve vzhledu (Fantázia má dnes dvě barevné lesklé obálky, lepenou vazbu a z více než 100 stran je třetina barevných), ale i obsahově. Z čistě literárního časopisu se stal časopis všech, kterým fantastika v nějaké formě něco říká – ať už filmové, hudební, výtvarné, anebo se jen chtějí pobavit nad mírně bulvárními zprávami o svých oblíbených. S novým šéfredaktorem Jurajem Malíčkem přišla i nová koncepce lehce tematických čísel, zaměřených na do té doby na Slovensku nezmapované oblasti zájmu scifistů, jako jsou new weird nebo seriály.

Celý předcházející odstavec bych nemohl napsat, nebýt lidí, kteří s Fantázií spolupracují – a ještě donedávna bez jakéhokoli finančního ohodnocení. Desítky autorů a redaktorů, někteří v obou dvou funkcích (Ďuro Červenák, Saša Pavělková, Miloš Ferko, Mišo Jedinák), mnoho ilustrátorů, malířů a komiksových scénaristů – ti všichni vysokou úroveň svých děl vytvořili poklad, který Fantázia přinesla Slovensku.

Bohužel, víceméně jen jemu. Jeden z problémů, který se lidem okolo časopisu nikdy nepodařilo vyřešit, je průnik časopisu do České republiky. Má to objektivní příčiny, hlavně tu, že naše národy se pomalu ale jistě jazykově vzdalují. Mnozí slovenští autoři však právě díky publikování v češtině v antologiích za našimi západními hranicemi známí jsou – a o některých se dá říct, že jsou i oblíbení. A z toho vyplývá hlavní důvod vzniku téhle antologie – přinést českým čtenářům kvalitní povídky autorů, kteří po ně byli do této chvíle skryti na stránkách Fantázie, a představit nové, kteří by se díky stejnému kulturnímu kontextu, ale hlavně více či méně společným hodnotám všech čtenářů fantastiky, mohli českým fanouškům science fiction, fantasy nebo hororu líbit. Současně je to pro Fantázií vítaný pohled zpět na všechno to nejlepší, co za deset let vydala. A samozřejmě také jedna z forem oslavy desátého jubilea časopisu Fantázia.

Moderní slovenskou fantastiku můžeme datovat zhruba do roku 1990, kdy vznikl Slovenský syndikát autorů fantastiky a vyhlásil Cenu Gustáva Reussa. Do antologie jsme navzdory tomu zařadili i povídku staršího autora – Kriváň 2 od nestora slovenské science fiction Jozefa Žarnaye. Důvodů pro to bylo hned několik: jednak jsem chtěl vybrat něco z prvního čísla Fantázie, a jednak si myslím, že pro starší čtenáře bude zajímavé přečíst si pro ně novou povídku od autora, který nejčastěji zastupoval Slovensko v antologiích československé fantastiky. Nu, a v antologii, kterou držíte v ruce, žádná jiná alternativní historie není.

Z toho vyplynulo logické řazení povídek. První část antologie tvoří povídky, které podle mne patří k tomu nejlepšímu, co časopis za deset let vydal. Máte možnost si je přečíst v pořadí, v jakém ve Fantázií od čísla 1 až 32 vycházely. Žánrová různorodost, od splatter hororu přes temnou a klasickou fantasy, polit fiction, kyberpunk až po hard sci-fi a space operu znamená, že se mnoha čtenářům nemusí líbit všechno, ale každý si může najít svého favorita.

Druhou část tvoří přídavek, který může nabídnutému míchanému drinku přinést ještě něco navíc, co v ústech zůstane po odeznění hlavní chuti. Jsou to autoři, které i na Slovensku zná jen málokdo – přiznám se, že i pro mne byla jejich jména neznámá. V nakladatelství Wales, které se společně s několika dalšími o slovenské autory příkladně stará, však mají svou budoucnost.

Tolik o minulosti Fantázie a o téhle knížce. Na počtenou za deset let – možná z počítače někoho jiného, možná (při prosazení se dnešního masivního trendu elektronického publikování) jen v digitální podobě. Věřím však, že se stejně kvalitními povídkami.

O knize Jonathan Strange a pan Norrell od Suzanne Clarkové 1/2

9. července 2007

(fragment přednášky z Avalconu, 7.7.2007, Chotěboř)

To, že jsem si za téma parconské přednášky vybral právě alchymii jistě o něčem svědčí. Ano, odevzdal jsem do tisku rozsáhlou novelu *Rudolfinské mystérium*, která se kolem alchymie odvíjí a alchymie je její hlavní téma. Už jednou jsem se toho tématu dotknul v povídce *Brána číslo 13*, která vyšla ve sbírce *Zepelín na Měsíci* v roce 1990. Vracím se tedy k tématu po sedmnácti letech, to ovšem neznamená, že jsem se celou tu dobu o alchymii nezajímal.

Je na ní mnoho pozoruhodného, mimo jiné i to, že se nestala výrazným předmětem zájmu autorů sci-fi. Když jsem si hledal materiály pro tuto přednášku, našel jsem jen japonský produkt v žánru Manga pod názvem Full Metal Alchemist. V online sci-fi encyklopedii heslo alchymie docela chybí. Je to zvláštní nebo přirozené, že si autoři sci-fi tohoto tématu nevšímají?

Asi je to podobné, jako se záhadologickými tématy typu UFO. Jsou to témata sama o sobě zvláštní, takže žádné další ozvláštnění ani nepotřebují. Dělat zvláštní z obyčejného, to je ta správná metoda pravověrného scifisty. Ale psát příběh na téma alchymie, to asi většině z nás připadá jako pečení bábovky z těsta koupěného v krámě s polotovary.

Rozhodl jsem se tedy podělit se s vámi o poznatky a světit se vám s tím, jak jsem s alchymii zápasil já.

Vyskytl se však zádrhel. Dřív než jsem práci na této přednášce skončil, přečetl jsem knihu *Jonathan Strange a pan Norrell* od Susanny Clarkové. Tato kniha nepojednává o alchymii přímo, je to kniha o magii a o jejím příchodu do světa na začátku devatenáctého století. Magie v pojetí Clarkové a alchymie mají ale některé prvky shodné, přinejmenším z pohledu spisovatele, který jedno či druhé chce pojímat jako motiv. Myslím tedy, že bude užitečné, když se zaměřím i na tuto knihu, kterou pokládám za zcela fenomenální jev přinejmenším v tomto desetiletí a o které

(Fantázia: To nejlepší ...a ještě něco navíc, Překlad: Tomáš Štípský a Robert Pilch, Obálka: Beata Tomash, Formát: 115 x 165 mm, Počet stran: 363, ISBN: 978-80-86939-60-5, Maloobchodní cena: 239,- Kč, Vychází: 12.7.2007 (pro český trh))

Martin Králík

předpokládám, že se stane kultovní knihou. Já ji stavím mnohem výš než *Pána prstenů* i než Harryho Pottera, při veškeré povinné úctě k oběma jmenovaným dílům.

Clarková píše, řečeno už, o magii, nicméně i ona se na jednom místě zmiňuje o Hermovi Trismegistovi jako o společném praotci či dokonce bohu všech mágů – a samozřejmě alchymistů. Jak se tématu zmocnila?

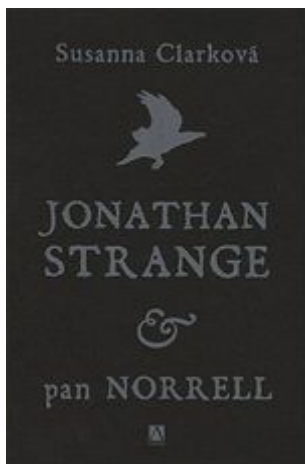
Jistě i ona stála před úvahou, zdali se zabývat alchymii nebo rovnou magií a rozhodla se pro magii. „Přitom alchymie jistě obsahuje magické prvky – a naopak magie, přinejmenším v pojetí Clarkové, má hodně společného s alchymii – především tím, že všechna kouzla jsou **definována**, mají svoje **vzorce**, přesná zařikávací – je to tedy nadpřirozeno vyplývající nikoli z nějakých kouzelných vlastností mimořádného jedince: vždyť pan Norrell není nic jiného, než nudný školomet, který skupoval magické knihy, četl je, naučil se z nich kouzlit – a teprve jeho žák Jonathan Strange byl z jiného těsta, je to dobrodruh a fanfaron, ale také v podstatě školometský typ a také experimentátor. No a v třetí generaci má přístup k magii každý – v pojetí Clarkové je magie **naučitelná nauka**, nikoli dar od Boha určený jen výjimečným a vyvoleným. Alchymie je v uvozovkách "jakási divná věda" podléhající předpisům, prostoupená přesným řádem. V pojetí Clarkové je principiálně stejná i magie.

S tím souvisí i časové umístění děje.

Řekli jsme, že alchymické texty bez výjimky operují motivem „ztracená vědomost“. Zdá se, že pro lidi je přitažlivější nalezení něčeho co bylo – asi je to méně znepokojující činnost, než hledání něčeho co nebylo a tím hůř, když hledáme něco, o čem nevíme, zdali je, zdali je nalezitelné. Takže i hrdinové románu Clarkové hledají ztracené vědomosti a pan Norrell si vytkne cíl vrátit magii do Anglie. Ohlíží se na magický zlatý věk a rád by ho obnovil. Protože je suchar a školomet, počíná si opatrně. Navíc, je to anglický školomet. Chce, aby to byla čistě anglická magie provozovaná anglickými mágy. Je úzkostlivý a bojí se, aby se do anglickosti nepřimísil cizorodý prvek.

Ten je nabílední – a v tomto momentu se koncept magie odděluje od konceptu alchymie. Clarková má ve svém románu dva fantaskní prvky: jednak je to magie, jednak je to existence národa elfů. Bylo by zajímavé se jí zeptat, co bylo důvodem toho, že elfy přivedla do románu. Samozřejmě, že elfové jsou trvalou součástí evropské kultury, ze severské mytologie se natáhli do keltského prostředí a žijí v moderní literatuře – připomeňme J. R. R. Tolkiena, Raymonda E. Feista, A. Sapkowského nebo Poula Andersona. Jistě to byl jeden z motivů: v anglické kultuře je keltská vrstva velmi silná a antické vlivy zde působí jako silný dramatický katalyzátor.

No a druhý moment je existence Tolkienova díla. Clarková, ať chce či nechce, je a bude s Tolkienem srovnávána – a bylo

by divné, kdyby si neuvědomovala během své deset let trvající práci na románu, že tomu tak bude. Její pojetí elfů je protichůdné pojetí Tolkienovu. Clarková je vnímá jako bytosti magické a v podstatě člověku nepřátelské, rozhodně pak sobecké, necitelné k individuálnímu osudu. V průběhu děje Clarková vodí čtenáře na uzdě jak poníka v kruhu. Nejdrív v něm vyvolává dojem, že hlavní střetnutí bude mezi oběma anglickými mágy, Strangem a Norrellem, a teprve ve finále se ukáže, že oba rivalové se spojí nebo jsou osudem spojeni, aby se utkali s elfským mágem.

Myslím, že toto střetnutí – v podstatě xenofobní a v dnešní době poblázněné ideou politické korektnosti a sebevražedným konceptem multikulturalismu – také přispělo k volbě přesného časového určení, kdy se román bude odehrávat.

Je to doba osudového střetnutí Británie s císařem Napoleonem, doba vypjatých nacionálních vášní na začátku devatenáctého století. Je to ostatně i úsvit vědy v moderním pojetí stejně jako úsvit průmyslu – v této době už pracovaly první parní stroje a George Stephenson už pracoval na konstrukci parní lokomotivy. Byla to tedy doba takřkajíc na spadnutí, doba rodícího se moderního světa. Právě ji zvolila Suzanne Clarková, tento velký ironik, jako dobu návratu magie do Anglie. Přitom, jakkoli zachází s magií **exaktně**, tedy vědecky, omezuje ji na anglické nositele – třebaže tato znovu objevená anglická magie funguje i za hranicemi, část románu se odehrává v Portugalsku, je zde magicky interpretována bitva u Waterloo a román v jistém smyslu vrcholí v Benátkách, tedy v Itálii. Autorka ale poukazuje na to, že se jiným národům výslovně nedaří napodobit Angličany v jejich úsilí o obnovení magie – zvláště pak Napoleon vynaložil velké úsilí, aby našel francouzského protivníka panu Strangeovi a narazil jen na jednoho trapného podvodníka. Je to nedůslednost? Pokud bereme vědu jako vědu – a do vědy lze zahrnout vše, co atributy vědy naplňuje, především opakovatelnost pokusu nezávisle na místě a na osobě pokus provádějící, za předpokladu, že jsou splněny výchozí podmínky, pokud tedy spolu s Clarkovou bereme magii jako vědu *sui generis*, kterou „může dělat každý“, měla by se stát civilizačním fenoménem nezávislým na britském původu. Ledaže by v tom hráli elfové větší roli, než by se zdálo na první pohled, a autorka to naznačuje a jistě i dopoví, protože pracuje na pokračování svého románu.

Ondřej Neff

Alchymie a magie jako literární prvek 2/2

26. července 2007 | 0:05

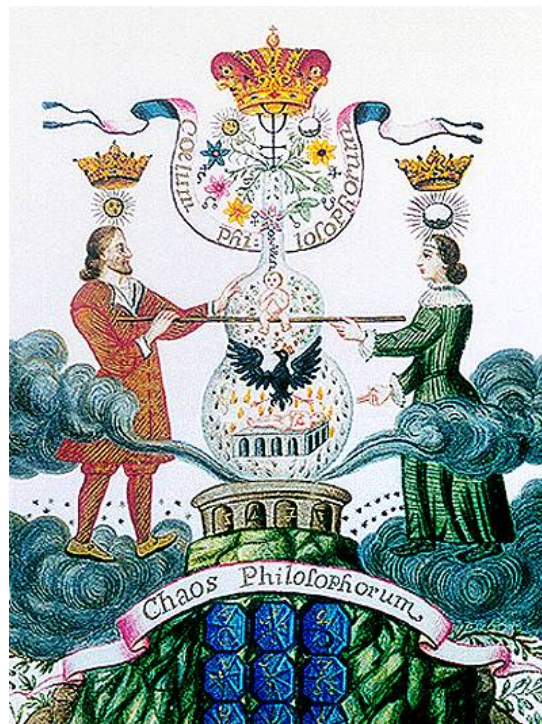
To, že jsem si za téma parconské přednášky vybral právě alchymii jistě o něčem svědčí. Ano, odevzdal jsem do tisku rozsáhlou novelu *Rudolfinské mystérium*, která se kolem alchymie odvíjí a alchymie je její hlavní téma. Už jednou jsem se toho tématu dotknul v povídce *Brána číslo 13*, která vyšla ve sbírce **Zepelín na Měsíci** v roce 1990. Vracím se tedy k tématu po sedmnácti letech, to ovšem neznamená, že jsem se celou tu dobu o alchymii nezajímal.

Je na ní mnoho pozoruhodného, mimo jiné i to, že se nestala výrazným předmětem zájmu autorů sci-fi. Když jsem si hledal materiály pro tuto přednášku, našel jsem jen japonský produkt v žánru Manga pod názvem **Full Metal Alchemist**. V online sci-fi encyklopedii heslo alchymie docela chybí. Je to

zvláštní nebo přirozené, že si autoři sci-fi tohoto tématu nevšímají?

Asi je to podobné, jako se záhadologickými tématy typu UFO. Jsou to témata sama o sobě zvláštní, takže žádné další ozvláštnění ani nepotřebují. Dělat zvláštní z obyčejného, to je ta správná metoda pravověrného scifisty. Ale psát příběh na téma alchymie, to asi většině z nás připadá jako pečení bábovky s těsta koupeneho v krámě s polotovary.

Rozhodl jsem se tedy podělit se s vámi o poznatky a svěřit se vám s tím, jak jsem s alchymii zápasil já. Než se ale pustíme do výkladu některých aspektů díla Clarkové, podívejme se na několik obrázků ilustrujících alchymii.

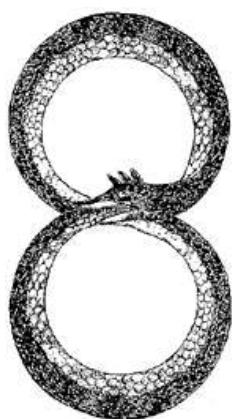

Tento obrázek byl na deskách knihy **Smaragdová deska aneb Alchymie pro osobní proměnu** z roku 1781, tedy z doby, která předchází děj románu Clarkové o třicet let. Zobrazuje "Filosofický chaos", tedy základní suroviny pro kámen mudrců. Ve spodní části obrazu vidíme zelenou horu a na ní devět *lapis lazuli* vybroušených do osmistěnů. Tato podivuhodná hornina, v dávných dobách pokládáná za drahokam, hrála roli v posledních sedmi tisících létech v magii až do dneška. Není to minerál, je to vskutku hornina, protože se chemicky vzato skládá z lazulitu, který je v ní přítomen až ze 40% a dalších hornin, jako je pyrit nebo kalcit. Těží se v oblasti Badaškánu v Afghánistánu - a právě odsud pocházejí kusy, které zdobily koruny sumerských vládců a které nacházíme v hrobech egyptských faraonů. Je nápadný svou modrou barvou.

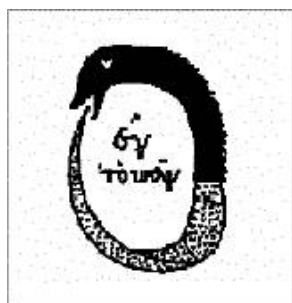
Toto uspořádání *lapis lazuli* tvoří Saturnův gagický čtverec, obsahující všechna znamení a numerické principy práce alchymisty. V každém z lazulitových oktagonů vidíme sedmicípou hvězdu, ta symbolizuje sedm kroků v transformaci hmoty. Jsou to: Calcinae, Dissoluce neboli rozpouštění, separace, konjunkce, fermentace, destilace a coagulace čili srážení. Na vrcholu hory stojí alchymická pícka athanor, tam začíná první krok díla, totiž calcinae, očištění látek vstupujících do procesu, vytvoření výchozích slitin. Právě zde se hmota rozděluje na čtyři základní prvky stvoření, na čtyři

elementy - vzduch, oheň, zemi a vodu. Na píce je umístěna Retorta transformace, zde probíhá rozpouštění, dissoluce. Podstatné je, že pevné se zde rozpouští a odtéká. Proces separace je symbolizován vzletajícím ptákem, poté co byl osvobozen křestem ohně a vody. Při konjunkci čili sblížení Krále a Královny spolupracují Slunce a Měsíc, aby pozvedli dítko do vyšší fáze transformace. Následuje fermentace čili kvašení, znázorněná pavím ocasem květů, po něm následuje destilace - z níž vzejde vyšší stádium existence a vědomí. Tento konečný krok je symbolizován korunou koagulace spojující materiální síly toho co je dole a spirituální síly toho co je nahoře.

Tento princip vyjádřený slovy "co je nahoře je dole" je základem magického myšlení. Jeho grafickým znázorněním je Ouroboros, had požírající vlastní ocas:

Tento ouroboros byl vykreslen ve středověké alchymické laboratoři v Heidelbergu (vlevo) a takto ho zobrazovali v Egyptě, v Alexandrii (vpravo):

Toto je čínský ouroboros z dynastie Čou, 1200 let před Kristem:

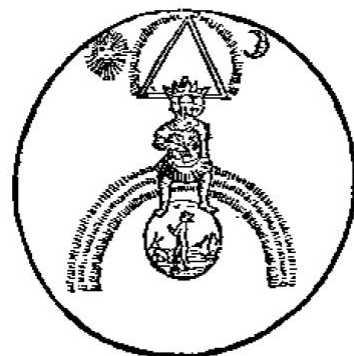
Podívejme se teď, co sděluje o alchymii ten, jehož jméno asi všichni znáte, totiž magister Kelly - ostatně, i on se nepřímou

vyskytuje v mé povídce *Rudolfinské mystérium* a bude hodně vystupovat v chystaném románu **Pátý element**. Ve svém traktátu *Divadlo pozemské astronomie* z roku 1676 píše:

O nalezení a obnově tohoto umění

V tomto bodě všichni moudří souhlasí s tím, že tato znalost byla prvně udělena Adamovi, Duchem svatým. A On prorokuje, jak před, tak i po pádu, že svět musí být obnoven, nebo přesněji, očištěn vodou. Proto tedy nástupcové Adama vztyčili dvě kamenné desky, do kterých vyryli souhrn všech fyzických znalostí. Aby se tato tajemství mohlo dozvědět potomstvo. Po potopě, Noe našel jednu z těchto kamenných desek na úpatí hory Ararat. Jiní říkají že znalost umění byla obnovena Hermem Trismegistem, jehož mysl byla pokladnicí veškerého umění a vědy. A alchymisté jsou stále nazýváni Hermovými syny.

Bernard z Treviza řekl, že Hermes přišel do údolí Hebron, a tam našel sedm kamenných desek, na kterých byl před potopou napsán souhrn sedmi svobodných Umění. Protože stejný Hermés žil stejně před potopou tak i po ní, je ztotožněn s Noem. Tehdy toto umění našlo cestu do Persie, Egypta a Chaldeje. Židé ji nazývají kabalou, Peršané magií, Egypťané Sofií. A toto bylo vyučované ve školách zároveň s teologií. Bylo to známé Mojžíšovi, Abrahámovi, Šalamounovi a třem králům kteří přišli ke Kristu z východu. Magie odvozuje svůj původ z božské Trojice a Trojjediného Boha. Protože Bůh označil a zapečetil všechny stvořené věci tímto znakem Trojice, jako jakýmsi druhem psaného hieroglyfu, aby Jeho vlastní přirozenost mohla být poznána. Proto číslo 3 a magické číslo 4 tvoří dokonalý počet 7 a je dosazeno v mnoha mystériích. A protože Čtveřice spočívá v Trojici, je to počet který stojí na horizontu věčnosti a ukazuje všechen směr k Bohu v nás, tedy včetně Boha samotného, lidí a všech stvořených věcí, s veškerou jejich tajemnou mocí. Přidáním tří dostanete deset, které značí návrat k jednotě. V tomto tajemství jsou uzavřeny všechny znalosti skrytých věcí, které Bůh svým slovem učinil známým lidem z Jeho dobrého potěšení, aby o Něm mohli mít pravdivou představu. A toto je tvar který je nazvaný nebeskou sférou. Řečená sféra se skládá z kruhu, jehož kruh reprezentuje Trojici božství v Jednotě. Bůh s třemi hlavami a jednou korunou, převyššen trojúhelníkem obklopen duhou, a nahoře Slunce a Měsíc.

První barva duhy, na které bůh sedí, je černá a značí Saturna, Druhá je temně hnědá s označením Jupitera a třetí červená s označením Marsu. Čtvrtá zelená a žlutá značí slunce, zelená, pátá, patří Venuši, šestá žlutá, zelená, bílá a červená s označením Merkura a sedmí je stříbrně šedá s označením Měsíce. Nohy jsou umístěny na glóbu, na něm je kopec s bílým a hnědým člověkem, jehož oči jsou zavázány a vejce je mezi jeho nohama.

Takto bychom mohli pokračovat dlouho. Materiálu je nepřeberně, zachovaly se stovky alchymistických textů a mnohé jsou ilustrované, velmi často i krásně. Vraťme se ale k základní naší otázce a tou není problém - jak získat kámen mudrců, ale jak o těchto věcech psát. Když se vrátíme k tomu, co bylo řečeno před chvílkou, můžeme také použít sedmero kroků velkého díla, od kalcinace - spálíme obsah, disoluce - rozpustíme prvky na prvočinitele, provedeme jejich separaci a pak je poskládáme, to je konjunkce, a poté co je fermentujeme vlastním duchem a stejným prostředkem destilujeme dojdeme ke koneční koagulaci.

Takže především téma je to záhadné a tudíž zajímavé - všechny nás zajímá a láká neznámo.

Téma je to barvitě - je plné obrazů, symbolů. Obrazy jsou srozumitelné - každý ví, co je paví ocas, co je král a královna, co je duha a dovede si představit *lapis lazuli*. Ne každý ví, co je $(\text{Na,Ca})_8(\text{AlSiO}_4)_6(\text{S},\text{SO}_4,\text{Cl})_{1-2}$. A přitom jde o totéž. Podstatný prvek je tedy pochopitelnost nepochopitelného: musí v něm být vazby a kotvičky na naše vědomí. Musí to být neznámo, ve kterém máme nohu mezi dveřmi a máme aspoň iluzi, že je dokážeme otevřít. Další podstatný prvek je motiv ztraceného ráje, ztracené znalosti. Zdá se, že každé lidské bytosti je vrozena schopnost idealizace minulosti. Psycholog by to jistě dovedl vysvětlit, hlavně tím, že duševní hygiena nás naučila zbavovat se špatných vzpomínek, aby nás zbytečně netrápily a nesvazovaly a tak nám minulost, zbavena špatného, připadá mnohem příznivější, než byla, když jsme ji prožívali jako přítomnost. Edward Kelly a doslova všichni alchymičtí a magičtí učenci se odvolávají na ztracené vědomosti minulosti. A není to jen nějaká psychologická iluze. Velké civilizace minulosti, především egyptská a antická - a o sumerské víme velmi málo - jistě dospěly ke znalostem, které opravdu byly časem zapomenuty a byly pracně obnovovány, když se evropské lidstvo vyhrabávalo z temna, do něho ho uvrhl pád Říše římské.

Toto jsou předpoklady pro použití alchymie či magie jako literárního motivu.

Dovolte, abych se v druhé části svěčil s tím, jak se potýkám s tématem, tedy magií a alchymii, já. Můj vůbec první kontakt se datuje do sedmdesátých let, kdy můj otec Vladimír Neff pracoval na rozsáhlém třídlíném historickém cyklu o Petrovi Kukaňovi z Kukaně. První díl se jmenoval **Královny nemají nohy**. Hrdinův otec, pan Janek Kukaň, je zde alchymista na dvoře císaře Rudolfa II. a hned v úvodu románu objeví kámen mudrců, tedy hmotu, která je schopna přeměnit olovo na zlato. Jsem pyšný že jsem tehdy otci mohl pomoci v jednom technickém detailu. V dalším běhu děje, už po smrti otce alchymisty, mladý Kukaň vyrábí ze zachráněného zbytku zásob kamene mudrců zlato. Vypůjčí si kovářskou dílnu, pomocí měchu vyvolá ve výhni žár dostatečný k roztavení olova, dovnitř nasype kámen mudrců a olovo se promění ve zlato. Tehdy jsem poradil otci, a on to realizoval, že zlato má bod tání 1064 stupňů Celsia, kdežto olovo pouhých 327. Zlato je v okamžiku konverze tekuté, tudíž nutně musí mít aspoň na krátkou chvíli tepotu tání. Jde o fyzikální proces, takže musí podléhat přírodním zákonům: zlato musí v okamžiku svého vzniku odebrat teplotu z okolí. V dílně tedy zavládne mráz, kovové měchy zmrznou tak, že jsou křehké jako sklo a rozbijí se, puknou sudy s vodou, protože v nich okamžitě zmrzne voda.

Otci se ta myšlenka velmi líbila a realizoval ji, takže scéna je v jeho románu vyličená zhruba tak, jak ji tu podávám.

Hovořím teď o metodě, ne o stavbě románu nebo povídky, hovořím o pojetí alchymie jako motivu.

Je zde potlačen prvek nadpřirozena, prvek kouzla. Fantasy, to je literatura založená převážně na magii. Jistěže existují hraniční díla, přejímající prvky fantastické vědy, na níž stojí sci-fi. Nicméně magie je fantasy bližší i než fantastická věda. Ani Janek z Kukaně, ani Petr, jeho syn, nemávali kouzelnou hůlkou a neříkali abrakadabra.

Toto pojetí alchymie, přiznám bez mučení, je přejato od proslulé knihy dvou francouzských autorů Jacquese Bergiera a Louise Powella **Jitro kouzelníků**. Tato kniha u nás vyšla na přelomu šedesátých a sedmdesátých let, zpočátku ležela na pultech bez povšimnutí, pak se chytla a zmizela a na dlouhou dobu se jen půjčovala z ruky do ruky. Naposledy vyšla v roce 2004, česky potřetí a je rozebraná a zase není k sehnání. Právě Bergier s Powellsem v ní rozvíjeli myšlenku zapomenutých technologií. Zaujala je představa, že alchymisté v podstatě dělali to, co současná věda, jenomže měli jiné pojetí času a metod. Asi tak, jako moderní metalurgie zná sycení povrchu ocelových výrobků dusíkem, kdežto damascénští mečíři kalili svoje čepele tak, že je vráželi rozžhavené do těla křesťanských zajatců: i to bylo sycení oceli dusíkem. Bergier s Powellsem vytvořili dílo s velkou básnivou silou. Inspirovali mimo jiné Ludvíka Součka, který až do té doby podléhal vlivu poněkud trapného šarlatána Dännikena a velmi ochotně a obratně přehodil kormidlo a zakotvil lodici své imaginace v kouzelné zátoce obou francouzských fyzikálních mágů.

Bergierova a Powellsova představa, že v minulosti lidé objevili principy a technologie, které je dokázaly dovést k záhadám přírody, jež jsou dnes zapomenuté a tudíž nedostupné, to je fascinující představa. Fascinující objektivně i subjektivně.

Subjektivně proto, že mýtus o zapomenutém zlatém věku dřímá asi v nejednom z nás. Objektivně proto, že jsme svědky technických výkonů, které nás udivují svou náročností a nedovedeme si představit prostředky, jimiž byly dosaženy. Jak byl vybudován Stonehenge? Čím si svítili malíři jeskynních obrazů před dvaceti tisíci lety, v jeskyních ukrytých kilometr v hlubinách skal? Je úplně vyloučené, že člověk měl nějaké schopnosti, které mu pomáhaly překonávat technické obtíže a že je ztratil vlivem civilizace, jako nám slábnou paže ve světě, kde i kartáček na zuby je na elektrický pohon? Necítím se dobře, když tohle všechno tady říkám. Snažím se dělat svoji práci poctivě. Když píšu fantastické příběhy, jasně říkám, toto je fikce, píšu to pro zábavu, nikoho nemystifikuju, netvrdím, že je možné, aby doktor Kurz mohl z mrtvého Dědka Čucháka udělat živého Dědka Čucháka. Posazení příběhu do budoucnosti je alibi. Říkám: třeba to jednou možné bude. Je to svatá lež, pia fraus.

Když se ale odvolávám na minulost a připouštím, že by Hermes Trismegistos nebo Paracelsus snad možná opravdu měli technologie, jimiž převádějí olovo na zlato, začínám si připadat nepříjemně jako podvodník, který mate lidem hlavy astrologií a podobnými šarlatánskými jevy.

Nicméně, čas od času si to dovolit můžu. Takže, abych se vrátil ke zmíněné *Bráně číslo 13*. Tam se motiv alchymie, dokonce motiv rudolfinské alchymie, vyskytuje zcela jasně. Hovořím zde o kosmické kladce, založené na parasingularitě. Kosmická kladka, to je zařízení, které umožňuje vykonávat intergalaktické cesty. Píšu o tom jako o nejdůležitějším vynálezu jednadvacátého století. Děj příběhu je vcelku jednoduchý - hrdina příběhu je fyzik Jan Havel, který se právě v důsledku jakési časoprostorové anomálie dostane do

rudolfínské doby. Setká se tu s Janem Matoušem Vohrubkou, alchymistou - a zjistí, ke svému úžasu, že tento anonymní český alchymista dospěl už na přelomu šestnáctého a sedmnáctého století k udivujícím objevům, ba dokonce k parasingularitě, která je pokládána za největší objev jednadvacátého století a celých lidských dějin.

Je to samozřejmě žert - a je to psáno v duchu bergier - powellsovkém. Hrajeme si na to, že něco kdysi bylo a dotklo se to něčeho, co bude objeveno snad zítra, snad za padesát, snad za sto let.

V jistém smyslu jsem pojal i novelu *Rudolfínská mystéria* v podobném duchu. Novela má vyjít před vánoci ve sborníku **Imperium Bohemorum**, další novely tam napsali Vilma Kadlečková, František Novotný, Josef Pecinovský a snad svoji práci dopíše i Jiří Walker Procházka, cituji ty autory, o kterých vím, že se díla účastní. Nebudu prozrazovat, o čem novela je, ale nezatajím, že mě námět zaujal a že se jím budu dál zabývat a rozvinu ho do románu, který vyjde příští rok.

V přípravných pracích jsem narazil na příjemnou webovou stránku, která o alchymii pěkně a srozumitelně vypráví. Pokusím se reprodukovat něco z té stránky. Jedna její část se zabývá alchymistickým myšlením. Dejme tomu, že potkáte člověka, který nikdy neviděl citron. V alchymistickém myšlení lze každý objekt popsat jeho vlastnostmi. Vlastnosti citronu jsou:

Žlutost, měkkost, vlhkost, kyselost, hladkost, kyselost a ovocnost.

Podobně byste mohli přiřadit vlastnosti jakémukoli objektu kolem vás. Tak třeba zlato, jaké má vlastnosti? Kovovost, třpyt, žlutost, kujnost, tíže, pevnost a trvalost. V alchymistickém myšlení jakýkoli objekt, třeba zlato, se dá proměnit v jiný objekt tak, že změníme jeho vlastnosti. Například když ze rtuti odstraníme tekutost a nahradíme ji pevností, získáme stříbro.

Zaujme vás absurdnost této teze. Je zřejmé, že ke skutečné vědecky definované chemii nevede od alchymie přímá cesta. I na uvedeném příkladu vidíme, v čem spočívá ošidnost tohoto přístupu. Kategorie jako je hladkost nebo ovocnost jsou čistě lidské subjektivní kategorie, neodmyslitelně svázané s naším vnímáním. Co v našem pojetí vědy pokládáme za přirozené a základní, že přírodní jevy fungují nezávisle na pozorovateli a dokonce i ty jevy ze subatomárního světa, které závisí svým průběhem na přítomnosti pozorovatele, jsou ve skutečnosti jen popisem průběhu pozorování, kdy metoda je neoddělitelná od průběhu pokusu.

Nicméně, alchymie stanoví teze, s nimiž se někdy těžko diskutuje.

Ústřední tezí alchymie je jednota. Kosmos tvoří jednota vzájemně závislých částí. Člověk je takto propojen s kosmickými ději a pokud by se mu podařilo objevit povahu těchto vztahů, mohl by jich využít k prospěchu člověka.

To je zase teze těžko oddiskutovatelná. Jsou pojmy jako je jednota a vztahy něco fyzikálně či matematicky pojmutelného, nebo to jsou kategorie vnímání? Sbíрка sci-fi knížek v knihovně je entita vzájemně propojená vztahy, kdežto hromada knih určená k makulatuře postrádá většinu vztahů, leda snad oplývá vlastnostmi, jako je váha a papírovost - ty hrají v danou chvíli roli. Není to ale člověk, jeho subjektivita, kdo položil mezi obě entity, tedy sbírku knih a hromadu knih, dělítko? Přestala by sbírka být sbírkou, kdyby byla vysypána na hromadu, a co by se stalo s makulturními knihami, kdyby byly nacpány do knihovny? Ten řád zřetelně není v knihách, ale v člověku, který je pořádal.

Alchymisté si uvědomovali tuto ošidnost. Je to námitka, která asi napadne každého. Proto prohlásili, že vztahy mezi kosmickými entitami kteréhokoli řádu nejsou povahy fyzikální, ale mystické, že jsou podstaty sympatické a antipatické a že tyto sympatie a antipatie souvisejí s mystickým pozadím, které je za fyzikálním světem a před fyzikálním světem. Nicméně, tvrdí alchymisté, mezi fyzickým světem a mystickým pozadím existují vazby, takže manipulaci s entitami fyzikálního světa se můžeme dopracovat mystickému pozadí.

Odtud pramení domněnka obecně sdílená, že mezi alchymii a chemií vede vazba. Tyto teorie se opírají o údajné objevy alchymistů. Asi nejslavnější je objev porcelánu, který zůstával dlouho tajemstvím čínských mistrů keramiků a nezávisle na nich byl objeven v roce 1708 v Míšni zásluhou lékárníka a alchymisty Jana Bedřicha Böttgera - příběh tohoto muže ztvárnil Gustav Meyrink v **Alchymistických povídkách**. Mystické pozadí, tvrdí alchymisté, nelitostně vymezuje běh fyzikálního světa. Můžeme se o jeho povaze učit, asi tak, jako lze pochopit vzezření budovy prozkoumáním jejích plánů. Jenže co je plán a co skutečná realita? Je fyzikální svět prvek nižšího řádu komplexnosti, jako je náčrt budovy vůči budově, nebo vyššího řádu komplexnosti?

Alchymisté zacházejí s tímto problémem značně svévolně. Každopádně chápou svoje zkoumání aktivně, nikoli pasivně. Je třeba s hmotným světem zacházet, je třeba ho měnit, ne jenom pozorovat. Vztah mezi hmotným světem a mystickým pozadím je dynamický a jen v akci, ve změně, se dostáváme k podstatě. Je to něco podobného, jako kdybychom při pátrání po plánech budovy rozebírali krovy a rozkládali nosné zdi na jednotlivé cihly.

Alchymii můžeme pojímat z různých hledisek. Je samozřejmě možné se alchymistou stát a mnoho lidí šlo a dodnes jde touto cestou. Je možno ji zkoumat historicky, zabývat se vznikem, vývojem a proměnami alchymie v čase - a jejími různými projevy, jak se vyskytovaly na různých místech zeměkoule. Lze ji interpretovat - touto cestou šel Carl Gustav Jung. Toho zaujala symbolika alchymistů, zejména ta část symboliky založená na mužském a ženském principu. Jung se ve své interpretaci pokusil dovodit, že alchymie byla v podstatě jakousi mystickou protopsychologií. Podle jeho pojetí se alchymisté zabývali fyzikální materií, ale v jádře jim šlo o rozvinutí sebe samých, soustřeďovali se na psychický proces objevu a sebeuvědomění. A samozřejmě lze ji pojímat inspiračně, jako zdroj příběhu.

Touto cestou jdu teď já.

Alchymie má dlouhou historii. Alchymie má dva velké historické proudy. Je to čínská alchymie a západní alchymie, pokud to tak lze říci: vznikla v Egyptě, byla praktikována v Řecku a v Římě v nejširším slova smyslu a nakonec se usídlila v Evropě. Její záběr byl široký. Jedno měly obě větve společné - přesvědčení o základní jednotě velkého a malého, mikrokosmu a makrokosmu. Alchymisté byli přesvědčeni, že velké se promítá do malého a že malé je schopno odhalit tajemství velkého. Cítíme v tom touhu po proniknutí za hranici materiálního poznání ve smyslu praxe. Jsme obklopeni materiálním světem, žijeme v něm a aktivně na něj působíme. Jsme zároveň jeho zajatci. Svět nám diktuje, co a jak máme dělat. Alchymisté, ať byli v kterékoli zemi a kterémkoli věku, hledali prostředky, jak se z tohoto zajetí praxe hmotného světa vymanit. Velmi výstižně vystihuje tyto principy současný alchymista John Ried. Ten vidí v alchymii umění evoluce, přičemž sama alchymie stojí na pěti postulátech:

Celý vesmír je božského původu.

Všechny organismy, bez ohledu na to, jak jsou jemné nebo hrubé, obsahují uvnitř božskou jiskru života a jsou navzájem spojeny jeden s druhým.

Všechny organismy jsou ve stavu stálého vývoje a pokračují svou syntézu směrem k dokonalosti.

Lidé jsou částí vesmíru. Mají proto božský původ a mohou svou činností nebo nečinností ovlivnit všechny organismy ve všech sférách bytí.

Lidé se mohou tím, že porozumějí základním zákonům, které ovládají na jedné straně jejich bytosti a na druhé straně celý vesmír, naučit poznávat božskou jiskru životní energie ve všech organismech, izolovat ji, purifikovat ji a manipulovat s ní tak, aby se urychlil proces evoluce.

Všimněte si, že zde nebylo ani slovo o nějaké transformaci hmoty, o umělém člověku nebo o nesmrtelnosti. Hovoří se zde o bohu, o základním principu všehomíra, a o člověku jako jakémisi syntetizátoru všeho. Předpokládá se tu, že člověk je schopen ztotožnit se skrze poznání jakoby náraz, jakoby jediným násilným útokem poznání, ztotožnit se s principy všehomíra, s principy tvoření. Pak ovšem vše ostatní, jako je přeměna čehokoli v cokoli jiného, jako je nesmrtelnost, jsou jen malé důsledky tohoto velkého průniku. To samozřejmě vede k úvahám po vztahu alchymie a vědy. Jsme v pokušení jedno s druhým ztotožnit. Také alchymie zasahuje do přírodních dějů s cílem objevit principy. Totéž dělá věda.

Alchymie historicky šla v minulých dobách vědě po boku a prožívala podobné osudy. Nebývaly vždy ideální. V dobách silné ideologické nadvlády náboženských doktrín bylo doporučeno nahlížet svět skrze svatá písma, ať to byla bible anebo díla momentálně úředně schválených vykladačů. Navíc, hmotný svět byl pokládán za cosi podřadného a méněcenného, navíc za cosi dočasného, mimo hlavní proud zájmu: ten byl namířen k věčnému životu mimo hmotný svět, přičemž hmotný svět byl odsouzen ke zkáze v den posledního soudu, kdy hmotný svět v podobě jak ho známe skončí. Interpretace alchymie i vědy v jejím raném stádiu byla jiná. Alchymie připouštěla božský princip - ovšem jako princip ve smyslu prvotního plánu, který je průběžně realizován skrze vývoj. Něco podobného až drsně odporovalo náboženské doktríně. Vidíme tady i na první pohled zásadní rozdíl.

Věda v moderním slova smyslu se snažila skládat celkový pohled z dílčích pohledů - vědecké poznání je stále složitější mozaika partikulárních průníků do neznáma. Ten princip precizně popsal René Descartes, když ve své **Rozpravě o metodě** radil, aby badatel jsoucná rozdělil na jednoduché části a ty prozkoumal až za hranici pochybností. To vychází ze světa kolem nás, tam je začátek. Karteziánský uvažující člověk neví, kam ho tato metoda dovede. Existují nějaké jednotící principy? Dospěli jsme tak daleko, že se ukazuje, že právě toto je fundamentální vědecká otázka. Existuje teorie všeho? Alchymista se takto neptá. On je přesvědčen, že ví, jak to je, že ví, jaký princip hýbe světem, jenom se chce k němu dostat. Svět chápe jako skřínku se zavřenými dveřmi. Hledá klíč, aby dveře otevřel a dostal se dovnitř, tam, kde ho nečeká překvapení. Vědec dává dohromady součásti a ani neví, zdali z toho povstane skříň nebo stůl nebo cokoli jiného. V této fázi úvahy stojím na rozcestí.

Dříve či později se mne posluchač zeptá: jak to tedy s alchymii je? Je to podvod? Je to dcera omylu, jak ji svého času charakterizoval náš profesor Karpenko? Nebo je to něco, čím se máme vážně zabývat?

Vraťme se ke srovnání alchymisty a vědce.

Alchymista hledá a nenalézá. Názorně to vyjádřil Martin Frič ve filmu **Císařův pekař**, kde alchymisté byli zobrazeni jako komické figury, anebo jako stoprocentní podvodníci.

Vědec hledá - a je si vědom, že hledáním se okruh neznáma rozšiřuje. Dnešní pohled na svět je mnohem složitější - a více plný neznámého, než býval v době, kdy jsem se začal jako mladý člověk vědou coby pozorovatel a entuziasta zabývat. Takže v tom jsou si podobní, oba stojí před neznámem. Rozdíl je samozřejmě v tom, že věda - a zdůrazněme, že jako svůj vedlejší produkt - přináší vymoženosti realizovatelné v praxi. Věda buduje civilizaci, staví a upevňuje materiální svět - a proto je také nenáviděna vyznavači náboženských i sekulárních ideologií všech barev duhy. Jako pozorovatel se mi zdá, že vidím jeden zajímavý princip činnosti alchymistů.

Samozřejmě, že ani alchymista nežil ve vzduchoprázdnu. Byl součástí společnosti a potřeboval materiální obživu, náležitosti nezbytné k životu. Byl si vědom nedosažitelnosti cíle, k němuž směřoval, ovšem to nebylo zboží, které se dá prodat. Zato se dá dobře prodat tajemství, zvláště je-li podpořeno ješitností. Po staletí tu fungoval princip císařových nových šatů - jen prostřáček a dítě se odvážilo zvolat, že je král nahý. Navíc tu funguje něco, čeho jsme svědky i v souvislosti se současnými mýty. Fenomén létajících talířů je starý padesát let. Ale právě proto, že se současní ufologové mohou odkazovat na ufology z padesátých a šedesátých let, dodávají své věci hodnověrnosti. Tradici se smyšlenka materializuje. Goebels řekl, že stokrát opakovaná lež se stává pravdou, a tím spíš se pravdou stává nesmysl opakovaný po padesát, po sto let.

Každý kdo se zabývá alchymii ať kriticky nebo apologeticky se nutně musí zabývat alegoričností alchymie. Patří k jejím principům. Už zmíněný Ried ve své stati hovoří o třech principech alchymie, jimiž jsou Tělo, Duše a Duch. A hned přechází k symbolům.

Jedním ze tří principů je Merkur, kosmické luno, ze kterého se klube kříž čtyř elementů stvoření. Nad toto luno se pozvedá částečná forma věcí, jejich rysy nejsou ještě určeny. Merkur je ztotožněn, nebo je spíš jí symbolizován, se rtutí. Vzpomenete na to, o čem byla řeč před chvílí, že objekty jsou charakterizovány vlastnostmi? Rtuť je tekutá. Tekutost je ztotožňována s neuchopitelností, takže i světlo je neuchopitelné. V tomto smyslu je Merkur - rtuť představitelem pralátky, substance která vznikla při velkém třesku, řekli bychom soudobou hantýrkou.

Druhý princip je charakterizován Sírou. Ale i tato filosofická síra není totožná se známým prvkem z Mendělejevovy tabulky. Je příbuzná ohni. Opět ve své podstatě je energetické povahy, avšak zatímco energie Merkuru má povahu podněcovače, počátku, něčeho co je za věcmi, energie charakterizovaná sírou vstupuje do věcí a oživuje je.

Třetí princip je charakterizován Solí. Právě ten je tvůrce reality. Vstupuje do interakcí Merkuru a Síry jako dvou prvků na principu mužskosti a ženskosti.

Tyto tři principy se projevují skrze čtyři alchymické elementy. Ty jsou už pro nás uchopitelnější.

První element je ohnivý a je označován trojúhelníkem stojícím na své základně. V Bibli čteme "Budiž světlo" a teorie Velkého třesku nám říká, že exploze, následovaná oslepujícím světlem byla prvním fyzickým projevem ve vesmíru, upozorňuje Ried.

Trojúhelník stojící na špičce označuje druhý element, vodu, přičemž jeden i druhý element jsou formy Merkuru. Ten

Merkur, který je blíž ohni, je červený Merkur, ten který je blíž vodě je Bílý Merkur.

Trojúhelník na základě předělený v půli označuje element zvaný vzduch. Zrodil se z ohně a vody, má teplotu i vlhkost, vodní atributy. A konečně přepůlený trojúhelník na špici označuje zemi, tento čtvrtý element. Přichází na konec. Je dítkem těch předchozích: (1) element je vytvořen ze tří principů, (2) je fixní, protože vrchol trojúhelníka ukazuje dolů, (3) horizontální linie v jeho spodní třetině říká, že přichází ve dvou formách, prchavé a pevné, (4) umístění horizontální linie nám říká, že množství volatilní substance je menší, než množství substance pevné. A teď, kdy jsme dospěli na konec výkladu toho zcela základního a jsme umordováni vy i já, zdá se, že je jasnější, proč alchymie nehraje významnou roli v literární fantastice.

Fantastika nefantastika, každé vyprávění stojí na příběhu a příběh musí být sdělný a musí tedy stát na pojmech, na kterých se shodneme. Mohu vyprávět příběh Othella, protože vy víte co je žárlivost a já vím co je žárlivost a jsme schopni na tomto základě komunikovat. Zajímavý může být příběh jednoho konkrétního alchymisty, avšak kdybychom měli stavět příběh na alchymii jako takové, strávili bychom většinu času a energie nejdřív sjednocováním terminologie a jakmile bychom byli u konce, zjistili bychom, že jsme z široké sféry alchymie vytáhli jenom kousek a celou její materii zmrzačili.

Vím o čem mluvím, prošel jsem touto cestou a proto jsem se soustředil na něco, co pokládám v celé alchymii za nejdělnější, což nemusí znamenat, že je správné: jsou to už zmíněné čtyři elementy, oheň, voda, vzduch a země. Tradiční myšlení věnovalo těmto elementům zásadní pozornost a v podstatě toto pojetí přechází i do moderního fyzikálního myšlení: hovoříme o skupenstvích kapalných, plynných a pevných, přičemž plasma je chápána jako čtvrté skupenství hmoty. Je to přesný popis? Odpovídá skutečnosti? Podstatné je, že mu rozumíme a dokážeme se na něm shodnout v terminologii i v našich představách. Odvozují z toho tedy element pátý, možná nadřazený, možná spojující základní elementy alchymického myšlení.

Naše procházka magií a alchymií končí. Úplně závěrem bych rád podotkl, že jakkoli to tak nevypadá, zůstávám věrný racionálnímu pohledu na svět. Nevím ale, kde se dá vymezit hranice, kde začíná a kde končí racionalita. Nevím to a pátrat po tom nebudu, pro mě je podstatný výsledek, tedy román nebo povídka. S teoretickými problémy ať si lámou hlavu teoretici, a já jim k tomu popřeju šťastné motání.

Ondřej Neff

Severus Snape, nejzajímavější padouch v Harry Potterovi

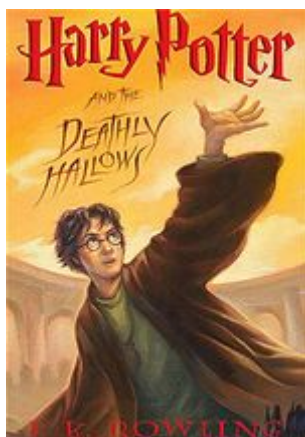
18. července 2007

Nejzajímavější postavou série o Harry Potterovi není titulní hrdina, ale jeho učitel Severus Snape. Zatímco Harryho jednání a motivy jsou vcelku logické a průhledné, postava Severa Snapea rozdělila tábor čtenářů na Snapeovy obdivovatele a odpůrce. Což ještě umocnily filmy, kde postavu Severa Snapea výborně zahrál Alan Rickman.

Co vidí na Snapeovi jeho fanoušci? Především to, že jako záporná postava není nudný. Nepodlehá obdivu a lítosti, který obklopuje Harryho Pottera v kouzelnickém světě, obdivu, který je založený na tom, že Harry Potter přežil smrtelný útok, a lítosti nad tím, že jeho rodiče nepřežili. Neustále Harryho Pottera usazuje a kárá pro neznalost ve škole, což děj románu oživuje. Je záhadný. Je o něm známo, že patřil k Smrtijedům, výběrové gardě lorda Voldemorta a za jakýchsi okolností přešel do opačného tábora k Brumbálovi. Zatímco jeho nenávisť k Harryho otci je známá, není jasné, jaký vztah měl k Harryho matce. Možná stejný, jako k Jamesovi, možná ji obdivoval pro její vědomosti – Lily Potterová použila složité kouzlo, aby ochránila svého syna, a Snape chová obdiv k lidem zdatným v kouzelnictví a opovržení k břídlům (možná ji obdivoval pro její krásu).

Odpůrci Severa Snapea mají také jasno: nenávidí Harryho Pottera, týrá všechny žáky přehnanými nároky a sarkastickými úsměšky, nedbá na svůj vzhled, patrně stále stojí na straně Lorda Voldemorta a důkaz přímo nevyvratitelný: zavraždil Brumbála.

Je to však opravdu důkaz toho, že je na Voldemortově straně? Snape se na začátku šestého dílu zaváže Malfoyovým svou pomocí. Zaváže se kletbou, kterou když poruší, okamžitě zemře. Nebyla to tato kletba, která ho donutila zabít Brumbála? A co když o tom Brumbál předem věděl? Na straně 333 šestého dílu odmítá Snape cosi udělat. Co když mu Brumbál v tu chvíli vysvětluje, že má Severus Snape na vybranou jen ze dvou věcí: zemřít, nebo Brumbála zabít. Proč by si však Brumbál nechával Snapea ve škole, byl-li by si

vědom jeho nebezpečnosti? Proč si Brumbál nechával Snapea vlastně po celá ta léta ve škole, ačkoliv ho několik lidí upozorňovalo na Snapeovu nebezpečnost?

Je tu jedna možnost. Albus Brumbál mohl Snapea již při jeho nástupu svázat stejnou kletbou jako Malfoyovi. Smrtelnou kletbou, při jejímž porušení by Snape při pokusu zradit padl mrtev k zemi. Pak by bylo jasné, proč Brumbál na zprávy typu: myslím, že Snape něco kuje, vůbec nereagoval. Zpráva, která by ho zajímala, by začínala slovy: Snape padl mrtvý k zemi. Pak by věděl, že Snape zradil, a hrozí bezprostřední útok.

Konkrétní zacílení Brumbálovy kletby se patrně týká ochrany Harryho Pottera. Vzpomeňme, jak nevrle reaguje na Harryho noční výpravy. Pokud je jeho život svázán s životem Harryho Pottera, nelze se jeho nervozitě divit.

Mohl by Snape přesto zradit? Byla by to sice pro něj sebevražda, ale možné by to bylo. Ale není pravděpodobné, že by obětoval život pro Lorda Voldemorta. Pán Zla již udělal několik chyb a tím ztratil Snapeův profesionální obdiv.

Brumbál se mohl dostat do bezvýchodné situace, protože se Snape dal svázat druhou kletbou. Pak mohl mít na vybranou: buď aby Harryho dál chránil on, starý a zraněný, nebo problematický, avšak zkušený a mladší Snape. Jeden musel zemřít, aby mohl druhý žít. Netvrdila něco podobného i druhá část věštby, kterou Snape a Brumbál kdysi vyslechli? Nebyl to dovětek určený pro jejich uši? Oba byli v té chvíli přítomi.

Ostatně, potřebujete-li mezi bradavickým profesorským sborem zrádce, což takový profesor Kratiknot? Povolil spolu s profesorkou McGonagallovou koště, které Harryho málem zabilo. Střežil s profesorkou McGonagallovou labyrint, kde Harry znovu málem zahynul a opravdu zahynul Harryho spoluzák Cedrik. Profesorka McGonagallová jednala neuváženě kvůli své známé sportovní vášni. Co však omlouvá profesora Kratiknota?

Ve svém článku z 26. ledna jsem se zmiňovala o tom, že se v předešlých dílech dají najít dva horcruxy (viteály). Je lépe si o nich přečíst v sedmém díle, pak se můžete podívat, na mé tipy:

Náhrdelník v Grimouldově ulici, který zahlédli Hermiona a Ginny při úklidu, byl viteál uložený zde RABem, bratrem Siria Blacka

Pobertův plán původně vytvořila Rowena, architektka Bradavic, poté byl změněn ve viteál a uvízl mezi zabavenými věcmi v Bradavicích. Proto se lord Voldemort pokoušel pro něj do Bradavic dostat.

Jarka Pavlíková

Zvídavost

Co je to sci-fi?

Kapitola krátká, leč nutná

Co je to science fiction? Á, už je to tady, říká si ostražitý* čtenář, teď přijde trik s definicí. Ano, lidé jsou posedlí definicemi, jenže právě definice často působí zmatek. Jestli po nich opravdu toužíte, vyhledejte si jich pár v příručce Ondřeje Neffa *Jak blufovat o sci-fi*. Ovšem nejvýstižnější bude asi prohlášení tří odborníků z devadesátých let: „Vskutku není žádný dobrý důvod k očekávání, že někdy bude stanovena užitečná definice SF.“ Autoři B. Stableford, J. Clute a P. Nicholls. Souhlasím. Potíž je v tom, že fanoušci sci-fi** jsou stejní jako fanoušci jiných oborů, kupříkladu sportu - jsou nesnášenliví. Z nich se rodí odborníci a ti se málokdy na něčem shodnou. Začneme třeba širokým pojmem fantastická literatura. Ten v sobě zahrnuje veškerou literaturu, která není realistická (fecky *fantasia* znamená představu, snovou vidinu). Science fiction je zde jenom jedním odvětvím. Zdá se to jasné, ale bohužel to tak jednoduché není, horliví teoretici přicházejí s užším vymezením fantastické literatury: v tomto pojetí jde o fantastiku, nepatřící do kategorií science fiction a fantasy. Zatím jediná česká Encyklopedie literatury science fiction z roku 1995 poctivě přiznává: „Fantastická literatura však nemá dostatečně ustálené pojmosloví, význam terminů je často různě chápán akademickou literární kritikou, obyčejnými čtenáři a příslušníky fandomu a v různých zemích jsou navíc různé terminologické zvyklosti.“ Encyklopedie na dalších stránkách přináší slovníček pojmů, který tady ale nehodlám vypisovat a raději se ještě jednou přikloním k citaci z Neffovy příručky na téma, o čem je science fiction: „V laické představě pojednává science fiction o robotech vypalujících z raket paprsky na nepřátelské mimozemšťany. V zásadě je to představa správná, protože ve skrytu duše srdce ryziho scifisty bije pro přesně tento druh příběhů. Psychoanalytik vám vysvětlí, že právě proto se takové příběhy dnes téměř nepíší a nečtou.“ Dále následuje výčet asi patnácti podžánrů, z nichž některé jsou v současné době mnohonásobně žádanější než klasická sci-fi. Takže co s tím? Zkusme na to jít jinak.

Italský spisovatel Italo Calvino ve svých Amerických přednáškách (připravil je na pozvání Harvardovy univerzity, ale už neproslovil, poněvadž zemřel) hledal vlastnosti, které by si měla literatura zachovat i v novém tisíciletí. Calvino měl jasno od počátku aspoň v tom, že komu bude mluvit – k celkem úzkému kruhu posluchačů. Problém se science fiction je trochu jiný. Ačkoliv skupina jejích čtenářů není příliš početná, je zato neobyčejně pestrá – od (občas šťouravých) intelektuálů po (občas šťouravé) prostáčky. A co vlastně všichni hledají v tomhle specifickém druhu literatury, na to se pokusím – alespoň zčásti – odpovědět.

***Čtenáři sci-fi jsou samozřejmě velmi různí, ale rozhodně je nemůžete označit za „laskavé čtenáře“. To nejsou nikdy.**

****Pro stručnost budu užívat tuto zkratku, která má sice nádech lehkovážnosti, ale pro tenhle text se dobře hodí.**

„Vyprávěním vzniká nový svět, který je hodně odlišný od toho našeho, známého“, říká básník Jerome Rothenberg. Člověk se snaží pochopit realitu, ve které žije, ale ta sama mu k poznání nestačí. Nutkání vytvářet nové světy paradoxně pomáhá poznat lépe to, co nás bezprostředně obklopuje. A hnací silou je zvídavost.

Když jsem o tomhle tématu přemýšlela, vybavila se mi postava Alenky ze světově proslulých knih Lewise Carrolla Alenčina dobrodružství v říši divů a Za zrcadlem a co tam Alenka našla (*Alice in Wonderland* a *Through the Looking-Glass and what Alice found there*). Spisovatel Carroll - ostatně se tak nejmenoval* – vytvořil fantaskní, snový příběh, který se stal nejen oblíbenou dětskou četbou, ale i zdrojem nesčetných citátů pro všechny možné příležitosti. Ohánějí se jimi filosofové, vědci i politici (například americký prezident Thomas Woodrow Wilson v jednom projevu řekl, že musí jako Černá královna v *Alence* utíkat, co mu nohy stačí, jen aby vůbec zůstal na místě). Už vidím pohoršení odborníka: co tu má co dělat *Alenka*? Dobrá, není to žánrová sci-fi, ale jde o jakýsi univerzální model fantastické výpravy a lidského chování tváří v tvář neznámému, byť jde v tomhle případě o dítě; vždyť lidstvo je z hlediska vesmíru také jenom nedospělec. Zvědavost, či spíše zvídavost (v tom je určitý rozdíl) a hravost jsou vlastní nejen dětem, ale i lidskému druhu jako celku. Alenka se ve světě, který neodpovídá jejím dosavadním zkušenostem, snaží zorientovat a dobrat smyslu za pomoci řady otázek, avšak odpovědi, jež na ně dostává, jsou podivně matoucí. Výzva, v těchto hádankách obsažená, je zřejmě také důvodem, proč se někteří autoři sci-fi nechali postavami i situacemi z Carrollovy knížky inspirovat. Slavná povídka Američana Henryho Kuttnera Chruďošiví jsou borolové (spoluautorkou byla jeho žena C. L. Mooreová a povídku vydali pod pseudonymem Lewis Padgett) bývá řazena mezi deset vůbec nejlepších povídek žánru. Je zde mistrovsky využito faktu, kterého si byl tak dobře vědom starý mládenec Dodgson: děti nejsou zatíženy logikou dospělých, neříkají „to je nemožné“. Chápu skutečnost jako otevřenou, souvislosti je potřeba teprve nacházet, žádná není předem vyloučena. V příběhu najde chlapec pouzdro s neobvyklými hračkami a jak si s nimi on a jeho mladší sestra hrají, učí se nenásilně, metodou pokusů a omylů fyzikálním zákonitostem, jež jsou odlišné od těch pozemských:

Scott s mírnou lítostí podal přístroj otci. Paradine povytáhl obočí. Rozložené počítadlo měřilo přes čtyřicet centimetrů na každé straně a tvořily je tenké a pevné nitě, které se tu a tam křížily. Na nitích byly navlečeny barevné perličky. Dalo se jimi posunovat dopředu a dozadu z vláknů na vlákno, a to i na místech, kde se křížovala. Ale provrtaná perla přece nemůže projít zkřížením dvou vláken...

Paradina zaplavil pocit lehkého zmatku, když se pokusil pohybovat perlami. Úhly byly trochu nelogické. Jako hlavolam. Tahle červená perla se musí dostat sem, jestliže s ní člověk pohybuje směrem k tomu zkřížení – ale ona se octla jinde. Bylo to bludiště – podivné, ale bezpochyby poučné. Paradine cítil naprostou jistotu, že on sám by neměl trpělivost zabývat se tím předmětem.

To však neplatí pro děti. Zaujaté experimentování s podivnými hračkami utváří jejich mysl, odklání je od

euklidovské logiky. Tato cesta je nakonec vyvede do jiného časoprostoru, jiného světa. „Návodem“ je podivuhodná Carrollova báseň *Žvahlav*:

*Lewis Carroll, vlastním jménem Charles Lutwidge Dodgson (1832 – 1898) byl anglický matematik a logik, který působil jako profesor v Oxfordu. Co se týče překladu *Alenky*, osobně dávám přednost Jaroslavu Císařovi, i když překlad Aloyse a Hany Skoumalových také není špatný.

Byla to stránka vytržená z knihy. Na okrajích a mezi řádky Emmino smyslu zbavené písmo. Jedna sloka veršů byla tak proškrtána a nadita čmáranicemi, že byla téměř nečitelná, ale Paradine dobře znal Alenku a její cestu za zrcadlo. Paměť mu dodala slova...

*Je smažno, lepě svihlí tlové
Se batoumají v dálnici,
Chrudošiví jsou borolové
Na mamné krsy žárnici*

Řekl si, úplně popleten: Hupity Dupity to vysvětlil. Dálnice, to je pruh trávy okolo slunečních hodin. Sluneční hodiny. Čas...mělo to co dělat s časem. Jak je to dlouho, co se mě Scotty ptal, co je to dálnice? Symbolismus.

„Je smažno...“

Dokonalý matematický tvar, udávající všechny žádané podmínky v podobě symbolů, kterým děti nakonec porozuměly. Tlové musejí být svihlí – masnota – a rozmístění v určitém pořádku, tak aby se batoumali...Šílenství!

Ale ne...Pro Scottyho ani pro Emmu to šílené nebylo. Ti mysleli jinak. Uvažovali podle logiky x. Ty Emminy poznámky, nadrápané na stránce knihy...přeložila si slova Lewise Carrollla do řeči, které rozuměla jen ona a Scott.

Činitel Náhoda tedy pro děti něco znamenal. Splnily podmínky rovnice časoprostorového kontinua...

Na mamné krsy žárnici...

Děti jsou pro Kuttnera vůbec výsostně zajímavé bytosti, zcela odlišné od dospělých jedinců právě svou reflexí světa. Z této skutečnosti vycházejí i některé jeho povídky s hororovými prvky (Byl to démon, Až se ucho utrhne).

Ale nejde jen o dětské hrdiny. Moderní věda vyřešila úspěšně celou řadu otázek, kterými se lidé dlouho zabývali, přičemž otázek paradoxně neubývá, naopak se s přibývajícím vědními obory množí. I my dospělí jsme stále častěji konfrontováni s něčím novým: objevy v genetice, biochemii, astrofyzice, kybernetice...jak se v tom všem má „obyčejný“ člověk, tedy neodborník, vyznat? Může číst populárně vědecké články, poslouchat přednášky – nebo si přečíst nějakou sci-fi. Bláznivé? Ale vůbec ne. Nejde přece o to, aby se z nás stali odborníci na určitou vědeckou problematiku, ale abychom spolu s autorem dokázali pochopit, jaké nové možnosti se před námi otevírají, jak to změní svět, který známe a zároveň si zkusili představit, jak se asi zachováme my jako druh – člověk, označovaný vědci termínem „nepřirozené zvíře“.

„Představme si“, začínala některé své úvahy s oblibou Carrollova Alenka. Je to magická formule uvozující hypotézu, vzorec chování, nebo prostě začátek příběhu. Jistý politik, byv dotázán televizním komentátorem na svůj názor na jakýsi vládní návrh, vyštěkl: „To je zcela nepředstavitelné, to je sci-fi!“ Je celkem jasné, jak to dotyčný politik myslel, ale

u skutečné sci-fi je tomu právě naopak. Základní myšlenka jakéhokoliv sci-fi příběhu musí být pro čtenáře (alespoň do jisté míry) představitelná, jinak interakce autor – čtenář nemůže fungovat; nenastane-li toto prvotní souznění, čtenář knížku odloží.

Cestování časem, paralelní světy, virtuální realita – každý z nás o těchto věcech už něco slyšel. Ovšem pro většinu lidí je i ten nejpobornější výklad na takové téma poněkud suchopárný. Spolu s autorem ale můžeme vstoupit do příběhu, v němž skrze hrdinu lze „zažít“, tedy představit si a snad i částečně pochopit obsah těchto pojmů. Jenže mnozí vědci jsou na literaturu sci-fi alergičtí, nejčastěji ji obviňují z vulgarizace vědeckých poznatků, z touhy po senzaci a snad taky z nevázanosti, prostě dělání si legrace. Proti tomu se dá namítnout, že popularizující výklad (a jiný při současném stavu vědy ani není možný) rovněž příliš zjednodušuje, a je tedy nepřesný, ba zavádějící. A humorná sci-fi? To je vůbec roztomilá kapitola sama pro sebe a taky se k ní dostaneme. Co se potom týče odbornosti a vědecké způsobilosti autorů sci-fi, je mnoho těch, kteří nejen vystudovali příslušné vědní obory, o nichž píšou, ale stali se i kapacitami; zdaleka to neplatí jen o takových velíkanech, jako jsou Arthur C. Clarke a Isaac Asimov.

I mezi vědci však existují výjimky. K nim patří například J. Richard Gott, profesor astrofyzikálních věd na Princetonské univerzitě. Je nejen skvělý popularizátor vědy, ale také rád užívá příklady právě z oblasti literatury science fiction. V roce 2002 u nás vyšla jeho kniha *Cestování časem v Einsteinově vesmíru*, v níž si při výkladu pomáhá citáty z H. G. Wellse, Roberta A. Heinleina a dalších klasiků žánru, ale také třeba myšlenkami ze seriálu *Star Trek*. První kapitolu nazvanou *Snění o cestování časem* uvádí citací z Wellsova *Stroje času* z roku 1895: „Člověk...může v balónu stoupat proti gravitaci – a proč by neměl doufat, že nakonec bude možná schopen zastavit nebo urychlit své unášení podél dimenze času, nebo je dokonce obrátit a cestovat opačným směrem.“ Wellsovo převratné pojetí času jako čtvrtého rozměru využil Einstein v roce 1905 ve své speciální teorii relativity, v níž jde o to, jak nehybní a pohybující se pozorovatelé měří různě čas. Novějším příkladem inspirace myšlenkami literatury sci-fi je kupříkladu román Carla Sagana *Kontakt* z roku 1985 (byl také zfilmován). Při práci na něm konzultoval autor svůj nápad – totiž přesun hrdinky z jednoho bodu vesmíru do druhého, značně vzdáleného – s fyzikem Kipem Thornem. Šlo vlastně o červí díru, tedy časoprostorový tunel a Thorna to natolik zaujalo, že on a jeho kolegové na toto téma dál báдали. Svě výsledky zveřejnili a vzbudili tak nový zájem o cestování časem. „Jak vidíte, science fiction často přiměje vědce k přemýšlení“, poznamenává k tomu Gott.

Ale to, jestli nějaký příběh „je možný“, tedy uskutečnitelný z pohledu současné vědy (ať už jde o čirou teorii, nebo fungující praxi), není pro skutečného fanouška sci-fi rozhodující a prvořadé. Originalita nápadu, nový úhel pohledu, nečekaná souvislost, filosofická hádanka a občas i pěkné šibalství je to, co zrychlí tep milovníka žánru. Snaha dostat se za zrcadlo je někdy korunována úspěchem; když se to podaří, je to ta největší odměna pro autora i čtenáře.

Osobní poznámka: Poprvé jsem se pokoušela *Alenku* číst v sedmi letech. Od té doby jsem ji četla mnohokrát a vždycky znovu je to zážitek. A co mě zvlášť těší, to jsou odkazy na hrdinku této knížky z časů královny Viktorie v knihách a filmech současných autorů (jako příklad může sloužit třeba *Smrtící gambit* v *Kraji divů* od Jacka L. Chalkera, *Město*

permutací Grega Egana nebo první díl filmu Matrix). Alenka a Bílý Králík probíhají labyrintem matrixu do jedenadvacátého století a dveře dalších světů se pootevírají. Nebude lehké vstoupit, ale stojí za to se o to pokusit.

II. Statečnost

Vyprávění příběhů je spojeno neodmyslitelně s vytvářením hrdiny. Je to hrdina, s kým se můžeme ztotožnit, skrze něho prožíváme příběh, právě on je tím jistým měřítkem všeho dění. O hrdinech se toho už napsalo hodně (na slovo vzatou odborníci je u nás v tomto směru Františka Vrbenská, která se věnovala problematice hrdinství v legendách a mýtech v časopise Ikarie*). Literatura zná celou škálu hrdinů od muže bez bázně a hany až po antihrdinu. Začneme ale tím pro sci-fi „jediným pravým“, mužem silným a neohroženým. Však také první příběhy tohoto žánru vycházely v Americe v časopise nazvaném Amazing Stories, což se dá přeložit také jako Ohromující příběhy a kdo může ohromovat víc než skutečný hero. Řekové něco o hrdinech a statečnosti věděli, takže si poslechněme, co říká Platón: „Statečný člověk si počíná odvážně, i když je si plně vědom hrozícího nebezpečí. Nebojácnost a statečnost jsou dvě rozdílné věci – nelze nazvat statečnými děti, které se pro nerozumnost a nezkušenost ničeho nebojí.“

A co hrdinové sci-fi? Jak si počínají tváří v tvář neznámým světům? Jedním z prvních statečných se stal John Carter**, důstojník virginské armády, který se, aniž chápal jak, ocitl na planetě Marsu. Jeho duchovním otcem je Edgar Rice Burroughs, jenž se světově proslavil ještě jedním literárním dítkem, a sice Tarzanem. Zatímco opí muž získal svoji obdivuhodnou mrštnost životem v džungli, překvapivé svalové výkony Johna Cartera jsou umožněny několikanásobně menší přitažlivostí na povrchu Marsu (další srovnávání obou Burroughsových hrdinů je sice lákavé, ale tady pro to není místo). John Carter nahý jako palec, sám a beze zbraně, bez znalosti místních zvyků a jazyka, musí od prvního okamžiku na Marsu bojovat o přežití. A to se mu daří nejen díky bleskovým reakcím a pohotovému úsudku, ale také pro schopnost získávat si přátele. A samozřejmě – lásku. Vybojuje si srdce i ruku rudé marťanské princezny a jako pravý jižanský gentleman (kterým nikdy nepřestal být) pro ni nasazuje život ještě nesčetněkrát, přesněji řečeno celých jedenáct (!) dílů. Omšelý romantický brak? Mohl by být, kdyby nebylo Burroughsovy vynalézavé fantazie a především barvitého a živého vyprávění, většinou v první osobě. Hned v počátcích svého pobytu na Marsu je Carter napaden párem obávaných bílých opic:

Kamenný kyj již opisoval nebezpečný půlkruh, na jehož konci byla moje hlava, když tu se za mnou otevřely dveře a jiné příšerné zvíře se vrhlo na opici, která mě ohrožovala. Opice, jež mě držela při zemi, s pustým řevem vyskočila z okna; její druh se zoufale bil s mým ochráncem, kterým nebyl nikdo jiný než můj pes-strážce. (...)

Posléze jsem se vzpamatoval a poslouchaje jakýsi vnitřní hlas, který mi připomínal moji povinnost, chopil jsem se kyje, jenž vypadl opici z ruky hned na počátku boje, a rozmáchnuv se jím, udeřil jsem netvora do temene – leb opa se rozbila jako vaječná skořápka.

*Fr. Vrbenská: Hrdinové, heroiny, zlejškové a triksteři, Ikarie 1/2003, vycházelo na pokračování

** Rozsáhlý cyklus o Johnu Carterovi začal vycházet nejdříve časopisecky, později knižně. První část pod názvem Princezna z Marsu (*A Princess of Mars*) z roku 1912 byla u nás přeložena v roce 1927 a překlad J. Macáka byl natolik dobrý, že byl s menšími úpravami znovu vydán v nakladatelství Paseka v roce 1995. Od šestého dílu série překládal Jan Kantůrek.

Sotvaže jsem se touto ranou zbavil jednoho nepřítele, valilo se na mě nové nebezpečí. Druhá opice, která se vzpamatovala z leknutí, se vracela vnitřkem budovy na místo boje. (...)

Nevyhýbal jsem se nikdy jakémukoliv boji, v tomto případě však převaha mého soupeře byla příliš zřejmá. Síla ocelových svalů této příšery z neznámého světa byla drtivá – měl jsem ty nejlepší vyhlídky na smrt.

Stál jsem nedaleko okna a věděl jsem, že jakmile se jednou ocitnu na ulici, budu v bezpečí dříve, než mě netvorná opice dožene. Rychlý útek pro mě znamenal spásu a bezpečí.

Zatímco jsem takto uvažoval, padl můj pohled na mého ochránce psa. Okamžitě mi z hlavy vyprchaly myšlenky na útek. Ubohé zvíře leželo na podlaze v krvi a upíralo na mne své zraky, jako by mě němě prosilo o ochranu. Nemohl jsem této prosbě odolat – nebyl bych mohl srovnat se svojí ctí, abych zbaběle opustil v nebezpečí toho, kdo pro mě bez váhání nasadil svůj život – byť i to bylo jen zvíře.

Přestože Marťané znají střelné zbraně, mají letadla a továrny na výrobu ovzduší, technika zde hraje celkem zanedbatelnou roli a nejvlastnější Carterovou zbraní je meč (čímž připomíná hrdiny současných fantasy příběhů). Vědeckým zdůvodněním řady jevů na Marsu se Burroughs nijak netrápí; pohon marťanských letadel či dýchatelné ovzduší obstarává záhadný osmý a devátý paprsek slunečního spektra. A je to.

Friedrich Nietzsche tvrdí, že pravý muž potřebuje nebezpečí a hru. Toto kritérium splňuje John Carter dokonale, poněvadž ať se dostane do sebekrkolomnější situace, vždycky cítíme, že se vlastně dobře baví. A pokud čtenář na tuto hru přistoupí, bude se bavit také, ať už se spolu s ním octne mezi rostlinnými lidmi, v tajemném podzemí posvátné řeky nebo na baroomském (marťanském) měsíci. Carter je voják a tato základní charakteristika platí pro mnoho dalších hrdinů – bojovníků, dobyvatelů vesmíru, jak je zobrazuje například velmistr žánru Robert A. Heinlein. Jeho romány se staly v 50. letech vzorem pro řadu dalších spisovatelů, na část současně kritiky působí ovšem některé Heinleinovy myšlenky příliš militaristicky, ba přímo protidemokraticky (B. P. Levenson: Ideologie R. A. Heinleina, Ikarie 6/2003).

Samozřejmě podoba statečnosti může být velmi různá, i když podstata zůstává nezměněna – ochota dát všanc své já, svůj život. Vedle vojáka se často objevuje jiný typ hrdiny – vědec experimentátor. Zajímavý současný autor Australan Greg Egan ve svém dosti zvláštním románě Město permutací posunuje hranice působnosti hrdiny z masa a kostí do virtuálního světa. Podstata „já“, lidská identita se dá nasnímat a převést jako „klon“ do počítačové sítě. Paul Durham žije ve světě, kde si lidé snaží zajistit nesmrtelnost vytvořením kopie své osobnosti, která je po jejich smrti spuštěna a pokračuje v bytí ve virtuálním prostředí. Tento „druhý život“ je ale stále ohrožován nestabilitou světové počítačové sítě. Paul Durham

chce víc. Rozhodne se pro pokusy s vlastními kopiemi, z nichž každá žije autonomním životem, s vědomím své možné konečnosti. Právě možnost kdykoliv z vlastní vůle ukončit virtuální existenci ji činí psychicky snesitelnou. Této pojistky však hrdina své druhé já, svou kopii zbaví:

Lidé to nesli těžce, když se probudili jako kopie. Paul znal statistiky. Devadesát osm procent vytvořených kopií připadalo na přestárlé a nevléčitelně nemocné. (...) Přesto se patnáct procent po probuzení rozhodlo – obvykle během několika hodin – že takový život je nad jejich síly.

A ti, kteří byli mladí a zdraví, kteří byli pouze zvědaví, ti, kteří věděli, že venku mají zcela životaschopné, žijící, dýchající tělo?

Podíl těch, kteří vyskočili, činil doposud sto procent. (...)

Klesl na kolena. Stále držel vzkaz v ruce a nevěřicně na něj zíral. To jsem přece nemohl udělat. Nemohl jsem být tak necitelný.

Ne?

Nedokázal by to udělat někomu jinému. Tím si byl jist.

Ani on sám by do toho nešel, kdyby jako poslední možnost neměl vyskočení. Mezi absurdními představami o vyrovnanosti a zbabělým, zdravý rozum zachovávajícím útekem k tomu, že význam má jenom verze z masa a kostí, se určitě našlo několik jasných okamžiků, kdy zásada zněla: Jestli je to opravdu tak hrozné, můžu to vždycky skončit.

Ale když šlo o to vytvořit kopii a potom – jakmile její budoucnost přestala být jeho budoucností, jakmile se on neměl čeho bát – ji připravit o možnost úniku... a obhajovat tento podraz tím, že nejde o nic víc než trochu prozaičtější akt sebekontroly...

Znělo to natolik pravděpodobně, že zahanbeně sklonil hlavu.

Durham touží vytvořit pro kopie bezpečné útočiště, které by umožnilo novou kvalitu života (vlastně by zajistilo lidem skutečnou nesmrtelnost), a nejenom to: korunou jeho snažení je stvoření světa, v němž by se původně umělý život sám vyvíjel evolucí a stal se tak přirozeným. To se dost podobá Čapkově nápadu v dramatu R.U.R., Greg Egan však rozvíjí mnohem složitější filozofickou konstrukci, a to na základě nejnovějších vědeckých poznatků o vesmíru a hvězdném prachu*. Jde o vesmírné prachové částice, které skládají náš svět, odvíjející se v našem vědomí. Ale z tohoto prachu může být stvořeno bezpočet dalších světů a v některém z nich může být naše „já“ nesmrtelné, protože zde budou platit jiné fyzikální zákony. Paul Durham se chce stát stvořitelem nové civilizace; pro tento cíl je ochoten riskovat rozpad svého já, šílenství i smrt.

Prostředí se mění, hrdina zůstává.

A co hrdinka? V posledních letech ve sci-fi – původně zcela mužské doméně – narůstá řada ženských hrdinek. Stranou teď nechme fakt, že přibývá i velmi kvalitních autorek; je zjevné, že autoři bez rozdílu pohlaví čím dál častěji uvádějí v hlavní roli ženu.

Znamý polský autor Andrzej Sapkowski rozdělil ženy ve sci-fi a fantasy literatuře (za pomoci jistě americké encyklopedie) do několika kategorií, které představují zaběhaná schémata: Teplá Domácká Žena, Ohrožená Panna, Stará Panna v Brýlích atd. Tyto ženské postavy sloužily jako dekorace a objekty a na děj příběhu měly vliv jen zprostředkovaně. Ale časy se mění a z objektů se stávají subjekty, ústřední postavy, nositelky a hybatelky děje.

Zdáleka nemám na mysli jen kapitánku hvězdné lodi Voyager ze *Star Treku* Kathrin Janewayovou nebo její kolegyni Honor Harringtonovou z románové série Daniela Webera. To, že se objevily na scéně ve vysokých vojenských hodnostech – dotáhnou to obě až na admirálku** - může být výsledkem, jak na to upozorňuje Sapkowski, i někdy dosti sporného snažení americké společnosti o *political correctness* a *equal rights*, tedy jakéhosi „rovnost za každou cenu“, ať to v praxi někdy znamená sebevětší nesmysl.

Z tohoto hlediska daleko přesvědčivěji působí hrdinka dnes už kultovního románu Neala Stephensona Sníh. (I Stephenson je Američan; pokud v citacích převažují američtí autoři, je to prostě tím, že právě americké pulpové magazíny a jejich široká autorská základna daly vzniknout špičkám, jež nejvíc ovlivnily vývoj žánru.) Patnáctiletá skejťáčka, která si říká S.O. (Sama Osobně) si přivydělává jako kurýrka rozvážením zásilek, přičemž jí k rychlému přemísťování slouží dálnice, „inteligentní prkýnko“ a harpuna (kurýr elektromagnetickou harpunou „napichuje“ auta, která jedou příhodným směrem a veze se za nimi jako vodní lyžař za motorovým člunem). S.O. se takto seznámí se svým budoucím parťákem, programátorem Umim Neywitzem a oba společně řeší velký problém a záhadu. Je to droga a zároveň počítačový virus Sníh, s jehož pomocí se jediný vlastník světové komunikační sítě snaží ovládnout lidstvo.

Stephensonův román má řadu předností, k nimž patří především inteligentní a místy černý humor, výtečný jazyk (ostatně úvahám o jazyku – dostáváme se až k sumerštině – je tady věnováno hodně místa) a také zajímavé odkazy na známá literární díla. Ohař z Bradburyho románu 451° Fahrenheita posloužil jako předobraz Krysáka:

*Josip Kleczek: Vesmír a člověk; Martin Rees: Náš neobyčejný vesmír

**Přesněji na admirála; naši překladatelé z angličtiny se drží odborné příručky NATO, v níž se ovšem s českými příklonkami nepočítá.

Je větší, než původně čekala. Tělo, jehož velikost odpovídá vzrostlému rotvajlerovi, je rozděleno do několika překrývajících se plátů jako tělo nosorožce. Nohy má dlouhé a svalnaté jako gepard. Přezdívkou „Krysák“ se mu evidentně dostalo kvůli ocasu, jediné části jeho těla, jež připomíná krysu – je neuvěřitelně dlouhý a pružný. (...)

Celá ta věc vypadá pokaženě jako videozáznam letadla, které si při pokusu o přistání urazilo ocas. Dokonce i laik pozná, že tenhle stroj se porouchal. (...)

„Opatrně. Uvnitř to má mít dost ošklivé izotopy,“ upozorňuje Umi za jejími zády. Přiblížil se o něco víc, ale stejně zůstává v bezpečné vzdálenosti. (...)

S.O. se živí tím, že se proplétá mezi automobily. To je její práce: vítězit nad auty. Proto ví, že auto se nezaváří, pokud uhání po volné dálnici. Zaváří se jen tehdy, když uvízne v zácpě. Jestliže totiž musí stát, neproudí chladičem dost vzduchu.

A právě to se teď stalo Krysákovi. Musí být neustále v pohybu a vhánět si do chladiče vzduch, jinak se přehřeje a rozteče se. (...)

Pak ji napadne: ten chudáček se tu upeče zaživa.

„Nedělej to. Nesahej na něj, S.O.,“ nabádá Umi.

Přistoupí k té věci a stáhne si brýle, aby si chránila tvář před žárem. Krysák přestane škubat nohama, jako by na ni čekal.

S.O. se skloní a popadne ho za přední nohy. Nohy zareagují, napnou svaly a zapřou se jí o dlaně. Je to něco podobného, jako by vzala psa za přední tlapy a chtěla s ním tancovat. Ta věc je živá. Reaguje na ni. Ona to ví.

Zvedne oči k Umimu, aby se přesvědčila, že ji sleduje. Aby ne.

„Troubo!“ osopí se na něj. „Jdu s kůží na trh, nabízím se ti do party, a ty mi řekneš, že si to musíš rozmyslet? Copak, nejsem ti dost dobrá?“

Zakloní se a táhne Krysáka pozpátku přes trávník. Je neuvěřitelně lehký. Není divu, že umí tak rychle běhat. Kdyby se jí zachtělo uhořet, mohla by ho vzít do náruče.

Tahle pomoc se vyplatí; v konečném střetnutí je to právě Krysák Fido, kdo jako živá střela zlikviduje světovládou posedlého magnáta i jeho virus.

S.O. sice neví, co jsou izotopy, ale není žádná nanyňka. Je to dítě ulice, vyzná se a i když si uvědomuje nebezpečí, má pro strach uděláno. Myslí jí to a má postřeh, její instinktivní reakce a zároveň nevypočitatelnost jednání jí zaručují výhodu a náskok před protivníkem. A také rozhodně netrpí nějakými pocity méněcennosti pro svou příslušnost ke „slabšímu“ pohlaví. Je jednou z řady dívčích a ženských postav, které se cítí přirozeně a sebejistě, aniž by o tom musely vůbec přemýšlet. Ve svém dalším románu *Diamantový věk* autor jako by navázal na postavu S.O., ale svoji hrdinku postupně provádí labyrintem vzdělání. Malé holce z chudinské čtvrti se dostane náhodně do rukou interaktivní kniha, která ji nenásilně vychovává a vede k samostatnému, neortodoxnímu myšlení a jednání. Přitom nejde o nějakou suchopárnou moralitu, právě naopak, Stephenson zde plně uplatnil nejen svou neobyčejnou invenci, ale i smysl pro humor a nadsázku. Přesto, nebo právě proto se zdá, že na to kápl: vzdělání a spolupráce, ono zmiňované parťáctví namísto nevraživého soupeření - to může být pro budoucí svět rozhodující, a to i navzdory zdánlivě nepřekonatelným rozporům mezi odlišnými kulturami, pohlavími i jednotlivci. Utopie? No, vědci v poslední době tvrdí (mezi nimi i známý český profesor MUDr. Koukolík), že spolupráce a jistá dávka altruismu se společnosti vyplácí mnohem víc, než chování, založené na tom, že se snažíme jeden druhého podtrhnout, případně zničit. Takže uvidíme. Ovšem ani zmiňovaný profesor František Koukolík není žádný idealistický bloud a jak sám říká, „soutěž o přežití“ pokračuje a bude pokračovat, co jsou lidé lidmi. Ráj se konat nebude.“ (Z knížky *Homo sapiens stupidus*.)

Odvaha a nezávislý úsudek jsou také stavebními kameny delfíniho příběhu Davida Brina. V rozsáhlém cyklu o pozvednutí některých živočišných druhů – například delfinů a šimpanzů – na úroveň člověka řeší Brin nejružnější problémy soužití a spolupráce. Myšlenka je to nejen nesmírně zajímavá, ale zároveň také velmi stará; vyskytuje se v řadě pohádek, v nichž člověk porozumí řeči zvířat a zvířata mu pomáhají (jako příklad může posloužit třeba Jiřík ze Zlatovlásky). Pozoruhodná je i forma: téměř vždy se jedná o překročení zákazu, dotyčný požije maso zvířete, které bylo vyhrazeno pro někoho mocnějšího, například pro krále. Brin ale princip obrací: s genetickou výbavou zvířat lidé manipulují tak, aby zvířata porozuměla lidem. Lidé si vytvářejí partnery pro dobývání vesmíru, nové živočišné druhy a porušují tak tabu stvoření, které bylo vyhrazeno Bohu. Ovšem jedním z předpokladů ve složitě vrstveném vesmíru Davida Brina je i to, že rovněž lidé byli ze svého presapientního stavu pozvednuti neznámou galaktickou civilizací, a tedy měli také

své patrony. Toto všechno umožňuje autorovi zabývat se řadou problematických otázek. Stáli by vůbec delfini o to, aby byli vytrženi ze svého způsobu existence a z prostředí, které na nás jako pozorovatele působí tak harmonicky?

V povídce *Pokušení* je skupina *neodelfinů* vysazena na zakázané planetě Čtvrté galaxie. Jejich mateřská loď je zde zanechala, poněvadž většina z nich nedokázala psychicky snést útrapy tří roky trvající cesty ve stísněném prostoru a začala se vracet zpět ke své primární zvířecí úrovni. Zdejší oceán slibuje úlevu a obnovení sil. Původní obyvatelé, mocná rasa Buyurů, planetu opustili, ale jak se ukáže, zanechali něco na dně oceánu: mohutného leviatana, živou laboratoř a zároveň továrnu na sny. Tomu, kdo vstoupí, nabízí možnost žít ve vesmíru plném magie, kouzel a splněných přání, bez únavné technologie, povinnosti neustále se učit, hledat nové cesty a bojovat o přežití. Mladá neodelfín samice Pípoie na útěku před svými únosci, zdivočelými delfinými „chuligány“, tady najde útočiště a rychle pochopí, že toto je úplný *velrybí sen* :

Opravdový život není ani zpola tak pěkný jako příběhy z pohádkových knížek. Každý časem zjistí, že svět je plný zklamání, že dobro tu nevypadá vždycky pěkně a zlo nepoznáte na první pohled podle rudě žhnoucích očí. (...)

Kdo by nedal přednost světu, kde se dá vesmír přemluvit, aby vám vyhověl? A kde se přání občas samo splní?

Je těžké odmítnout tak lákavou nabídku. Ale delfini, zaměřeni mnohem víc na vnímání zvuku než obrazu, dokážou odhalit falešné tóny tohoto pokušení. Brin tady narazil na důležitý problém: na zásadní rozdíl mezi magií a vědou, který je v současnosti některými filozofy relativizován prohlášeními, že žádné objektivní pravdy o vnějším světě neexistují – vědecká pravda je pouze jednou z představ, a tedy je jen iluzí. Anglický novinář Roger Highfield k tomu ve své knize *Kouzelná věda* a Harry Potter poznamenává: „Ale věda se alespoň snaží podávat vysvětlení a potlačovat subjektivitu prostřednictvím experimentu, a to ne jen jednoho, nýbrž mnoha. Potvrzení hypotézy je zcela klíčové. (...) Věda nakonec zavrhně jakoukoliv víru, představu či „pravdu“, pokud si to důkazy žádají.“

Brinova povídka má ještě jednu rovinu – svérázný humor. Ve vypjatých situacích se delfini vyjadřují v krátkých verších, *haiku*, často ironických. Zvláštní smysl pro humor zřejmě nechyběl ani buyurské rase. Ztracenou Pípoie hledá neodelfín Tkett, kterému se rovněž dostane buyurské nabídky:

Tkett zvedl hlavu vysoko z vody, zadní ploutví šlapal vodu a smál se dechovým otvorem. Sonarem v čele zároveň zarecitoval cynické haiku v trináru.

**Nemocné ego*

**občas vydumá*

**velkou koninu!*

(...) Takového nepřítele jsme nikdy neměli, uvědomil si. Využívá naší největší slabosti, neboť nám nabízí splnění všech snů.

Samozřejmě neprobrali ještě jednu možnost. Že se seznámili jen s fasádou daleko rozsáhlejšího a složitějšího plánu... možná nějakého dlouhého a zoufale suchého praktického žertu.

Na tom nezáleží, pomyslel si Tkett. Stejně proti tomu musíme bojovat, nebo nikdy nebudeme dost silní a moudří,

abychom buyurský vtíp pochopili. A rozhodně bychom jim ho nedokázali vrátit. Ne, pokud budou v zemi Oz ovládat všechny skryté páky.

A není toto snad statečnost? Není odvaha odmítnout možnost si bezbolestně splnit svá privátní přání, když alternativou je jen nekonečné trmácení, nejistota a možná i zánik? Je to volba svobody v té nejzazší podobě – možnost rozhodnout o naplnění svého života.

Osobní poznámka: *V příloze Lidových novin někdy z poloviny roku 2003 se ptala novinářka moravského písničkáře Karla Plíhala, čeho by se chtěl ještě dožít a dostala tuto odpověď: „Toho přistání na tym Marsu přece! Já jsem si vysnil, že jestli tam lidi přistanou, určitě to s tím světem nedopadne špatně. Bude to znamenat, že nevyplýváme všechen potenciál na sebezničení. Viděl bych to jako symbol vítězství zdravého rozumu.“*

I já v to pevně věřím.

III. Bláznivost

Psychiatrická léčebna hledá překladatele z klingonštiny. Tímto titulkem byl uveden novinový článek seznamující čtenáře s překvapivým faktem – klingonština, umělý jazyk vytvořený pro sci-fi seriál Star Trek, se pro některé pacienty jistě psychiatrické léčebny ve státě Oregon stal jediným jazykem, kterým jsou ochotni komunikovat. Že to zní bláznivě? Jistě. Jenže zároveň to ukazuje i sílu smyšleného, imaginární svět může pro nás hrát veledůležitou roli, ba může se stát skutečnější než skutečnost. V jednom rozhovoru to výstižně shrnuje americký spisovatel George R. R. Martin: „Je to ostatně filozofická otázka, co je to vlastně realita. Středozemě (řeč je o zemi z díla J.R.R. Tolkiena) není skutečná, ale městečko mého dětství už také není skutečné, tolik věcí se změnilo. Domy, na které si pamatuji, už nestojí, jídlo, které jsem jedl, už není, lidé, které jsem znal, jsou mrtví. Nemohu se tam tedy vracet jinak než ve svých vzpomínkách. A totéž platí pro Středozemi. V tomto smyslu jsou to dva stejně reálné světy. Oba se nyní nacházejí jen v oblasti vzpomínek a snů. Vlastně si Středozemi pamatuji lépe než Bayone. Svým způsobem pro mne získal Tolkienův svět větší díl skutečnosti než mé rodné městečko.“ Ano. Fiktivní svět příběhu, který byl zapsán a který jednou přijala naše mysl, se nemění, hrdinové neumírají. Ta úleva! (Tohle neplatí třeba o počítačových hrách, o těch ale tady řeč nebude.)

Zároveň to ale neznamená, že by čtenářův duch nebyl dost pružný, dokonce skotačivý. Naopak, čím neobvyklejší – skoro se chce říct bláznivější – nápad, tím je více zaujat. Sem patří celá velká oblast sci-fi literatury, zabývající se úvahami o mimozemšťanech. Vlastně by se dala rozdělit do tří skupin: a) mimozemšťané existují a my je při svých vesmírných výpravách nakonec najdeme. Jako příklad by mohla sloužit Brána (Gateway, pozn. redakce) Frederika Pohla a její tři pokračování, v nichž lidé postupně objevují záhadnou hvězdnou civilizaci. b) mimozemšťané nejenže existují, ale už nás dávno našli, dokonce jsou (nepoznání) mezi námi. Tady je hezkým příkladem Stopařův průvodce galaxií Angličana Douglase Adamse. c) mimozemšťané neexistují, nikoho nenajdeme, nikdo nepřiletí. To působí trochu strašidelně, ale byla by tu pomoc – půvabná myšlenka Grega Egana v již

zmiňovaném románu Město permutací, kde se hlavní hrdina snaží vytvořit cizí svět a v něm svébytnou civilizaci, která by se řídila vlastními, nepozemskými zákony. Prostě si mimozemšťany udělat.

Nápad Douglase Adamse (tedy ten základní, jinak jde o celou smršť nápadů) je založen na známém faktu, že život často je absurdní a jak říká Cicero, svět je plný bláznů. Proč by jich nemohl být plný vesmír? Arthur Dent, asi třicetiletý ustaraný mladý muž prožívá dost ošklivý čtvrtek: právě mu chtějí zbourat dům kvůli dálničnímu obchvatu, o čemž se dozvěděl na poslední chvíli. Situaci je tak zaujat, že naprosto nechápe, co se mu snaží sdělit jeho přítel Ford Prefect – že totiž zhruba za dvanáct minut bude konec světa a Země přestane existovat, poněvadž překáží transgalaktické dálnici. Nad Zemí se už vznášejí žluté vogonské lodě z demoliční galaktické flotily.

„Pozemšťané! Věnujte pozornost tomuto hlášení“, řekl jakýsi hlas. Bylo to úžasné. Úžasné dokonale kvadrofonní zvuk s tak mizivou mírou zkreslení, že i nebojácny muž by zaplakal. „Hovoří k vám Prostetnik Vogon Jelc z Galaktického úřadu pro plánování hyperprostorové dopravy,“ pokračoval hlas. „Jak nepochybně víte, plány pro rozvoj okrajových oblastí Galaxie vyžadují vybudování nové hyperprostorové expresní dálnice, která má vést vaši sluneční soustavou. Vaše planeta je bohužel jedna z těch, které jsou určeny k demolici. Celá akce bude trvat necelé dvě minuty. Děkuji vám.“

Rozhlas umkl.

Děs nepochopení zachvátil přihlízející Pozemšťany. (...)

Když to Vogoni viděli, zapnuli znovu improvizovaný rozhlas:

„Nemá cenu tvářit se překvapeně. Všechny plány a příkazy k demolici jsou už padesát pozemských let vyvěšeny na vašem místním plánovacím odboru na Alfě Centauri, takže jste měli spoustu času vznášet formální protesty. Teď už je pozdě dělat kvůli tomu rozruch.“

(...)

Za tu chvíli se někde někomu zřejmě podařilo zmocnit se vysílačky, zaměřit vlnovou délku a odvyšlat vogonským lodím zprávu, orodující za planetu. Nikdo neví, co se v ní říkalo, zato všichni slyšeli odpověď. Rozhlas znovu zlobně naskočil. Hlas zněl tentokrát hodně otráveně.

„Co tím chcete říct, že jste nikdy nebyli na Alfě Centauri? Proboha, lidstvo, vždyť je to jen čtyři světelné roky! Je mi líto, ale když se neobtěžujete zajímat ani o místní záležitosti, je to vaše chyba.

Energizujte demoliční paprsky!“

Z černých otvorů vytrysklo světlo.

„Taková pitomá apatická planeta,“ dodal hlas na téže vlnové délce, „s tou se přece nebudu párat!“ A kdosi vypnul rozhlas.

Bylo děsivé hrůzyplné ticho.

Ozval se děsivý hrůzyplný zvuk.

Bylo děsivé hrůzyplné ticho.

Ford Prefect ale v poslední chvíli Arthura zachránil – podařilo se mu stopnout jednu z vogonských lodí, a to především proto, že není tím, kým se zdá být. Je to zkrátka mimozemšťan, který uvázl na dlouhých nudných patnáct let na Zemi při stopování napříč vesmírem; pracuje totiž pro společnost, která vydává nejúspěšnější vesmírnou příručku Stopařův průvodce Galaxií. Tak úspěšná je především proto, že má na obálce vldný nápis: NEPROPADEJTE PANICE! Tohoto hesla se bude muset Arthur při ztřeštěných toulkách vesmírem (spolu s několika

přáteli) přidržovat ze všech sil, protože všechno, čemu doposud věřil, je jinak.

Tak například jistá rasa hyperinteligentních pandimenzionálních bytostí si kdysi postavila obří superpočítač zvaný Hlubina myšlení, aby jim jednou provždy vypočítal Definitivní odpověď na Základní otázku Života, Vesmíru a vůbec.

Po sedm a půl miliónu let Hlubina myšlení počítal a počítal, až nakonec oznámil odpověď: čtyřicet dva – a tak musel být postaven ještě větší počítač, aby zjistil, jak vlastně zní otázka.

Tento počítač nazvaný Země byl tak obrovský, že si ho často pletli s planetou – tohoto omylu se dopouštěli hlavně opicím podobní tvorové, kteří se potulovali po jeho povrchu a vůbec netušili, že jsou jen součástí programu obřího počítače.

Je to dost zvláštní, protože bez tohoto jednoduchého a samozřejmého poznatku nemohlo nic, co se kdy na Zemi událo, dávat sebemenší smysl.

Bude počítač Země po svém nešťastném zničení postaven znovu? Byly to myši, kdo prováděl inteligenční testy na lidech? A jak to, že se čas od času v nejrůznějších částech vesmíru zhmotňuje výzbroj, výstroj i jednotliví hráči kriketu, hry, jejímž pravidlům kromě rodilých Angličanů nikdo nerozumí? Otázek přibývá – dojde vůbec na Základní otázku?

Adams svou „trilogii v pěti dílech“ napsal původně jako rozhlasový seriál a po velkém úspěchu vznikla i knižní podoba. Od té doby se roztrhl pytel s dalšími adaptacemi, došlo na televizní, divadelní, komiksovou, filmovou a dokonce ručnickovou verzi; pravověrný stopař ví, jak je právě ručnick pro cestování důležitý. Taký si už delší dobu může každý najít (a případně stáhnout) českou verzi Stopařova průvodce na webu. Adamsův vícevrstevný, absurdní humor a jeho zvyk popadnout čtenáře za pačesy a vláčet ho s sebou při bujných intelektuálních přeskocích se ovšem nemusí každému líbit. Ostatně dobrý humor nebývá jednoznačný a v máločem se lidé tolik rozcházejí, jako v tom, co kdo považuje za zábavné. A co se týče bláznivosti nápadů, je otázka, zda současní vědci se svými teoriemi Adamse ještě nepředčí: existuje mnoho vesmírů, jiné vesmíry lze možná stvořit i v laboratoři (britský kosmolog Martin Rees); kosmos je malý a konečný a má tvar „sešitého“ fotbalového balónu (francouzský kosmolog Jean-Pierre Luminet); americký matematik a výzkumník v oblasti umělé inteligence Marvin Minsky prohlašuje rovnou – nevěřím, že existuje vesmír. Formulace Douglase Adamse působí v tomto kontextu vlastně docela krotce: „existuje teorie, která tvrdí, že kdyby jednou někdo přišel na to, k čemu vesmír je a proč tu je, vesmír by okamžitě zmizel a jeho místo by zaujalo něco ještě mnohem bizarnějšího a nevysvětlitelnějšího. Existuje jiná teorie, která tvrdí, že už se stalo.“ No, to by taky leccos vysvětlovalo.

Mnohem vlnivější, dá se říct sousedtější, způsob humoru má Rus Kir Bulčov, vlastním jménem Igor Vsevolodovič Možejko, orientalista a historik. U nás byla přeložena jeho série kosmických příběhů pro děti Děvočka s Zemí (česky Alenka z planety Země, mimochodem také inspirovaná nesmrtelnou Carrollovou hrdinkou) a především sbírky povídek z „guslarského okruhu“: Mimoszemšťané v Guslaru, Marťanský elixír a Vynálezci z Guslaru. Guslar Veliký je malé, ospalé a pomalu se rozpadající provinční městečko na sovětské Rusi druhé poloviny minulého století. V jednom nájemním domě tam žije profesor Minc, vážený vědec a vynálezce, který se přistěhoval z Moskvy, dále jeho přítel

vynálezce-samouk Grubin a ještě několik kumpánů, ochotných kdykoli na dvorku diskutovat o zapeklitostech vědy a potažmo života vůbec. Hned tak něco je nepřekvapí, mají totiž svoje zkušenosti, dokonce i s mimoszemšťany – ti už v Guslaru několikrát přistáli. Guslarské vynálezce zajímá všechno: genetika, ekologie, sociologie, psychologie i cestování časem, nic jim není dost složité. Geniální profesor Minc pomáhá sousedům obětavě řešit problémy, ale výsledky – přestože vynálezy fungují – nakonec málokoho uspokojí. Zádrhel tkví často v samotných obyvatelích, někdy má vynález nepředvídatelné dopady i pro samotného vynálezce. A tak snaha uplatnit kapky proti lenosti, umožnit žárlivé manželce nosit mužíčka v kabelce, nebo třeba úsilí přesvědčit žáky školní mimoszemšťanské exkurze, že lidé jsou rozumné bytosti (v povídce Urážka), končí většinou krachem.

„Průzkumník-tři, průzkumník-tři,“ zachrčel tlumočnick. „Proč neodpovídáš?“

„Pozoruji zvláštní skupinu domorodců. Stojí ve frontě před průmyslovou prodejnou. Předpokládám, že jsou rozumní.“

„Slibili, že zítra přivezou tapety,“ vysvětlil Grubin. „Lidé čekají už třetí den.“

„Postávání ve frontě není ještě důkaz rozumu,“ prohlásil mechanický tlumočnick. „Hledejte něco nadějnějšího.“

„Má pravdu,“ vzdychl profesor.

„Nerozumní by se cpali,“ namítl Ložkin. „Když stojí ve frontě, je všechno v pořádku.“

„Jenom aby neuvíděli ve dne frontu na vodku,“ zneklidněl Udalov.

„Hlásí se průzkumník-dva,“ zaslechli najednou. „Naléhavá zpráva. Dvounohá bytost běží za čtyřnohou. Dohnala ji. Ne, ne, nemůžu se na to dívat! Dvounožec nakopl čtyřnožce! Čtyřnožec vydává žalostné zvuky!“

(...)

„No a co?!“ zvolal Ložkin. „Někdo šel po ulici a uviděl psa. Třeba se polekal. Má právo ho odstrčit nohou? Ptám se, jestli má právo...“

Minc zvedl ruku a pokusil se Ložkina uklidnit.

Hlas z lože mimoszemšťanů byl tvrdý a kategorický:

„To je velice důležitý objev. Jestli dvounožci bijí čtyřnožce, znamená to, že dvounožci nejsou rozumní.“

„Jsou rozumní, jenom dělají chyby,“ opravil ho Ložkin.

„Hovoří průzkumník-čtyři,“ řekl tlumočnick. „Žádám o souhlas k návratu. Dostal jsem se do vlečky kouře ze zdejší továrny. Je mi pořad hůř...“

(...)

„Musíme něco udělat,“ rozhodl Udalov. Jinak si vytvoří falešný obrázek... Máte baterku?“

Udalov vyšel na dvůr. Nikdo ho nezdržoval.

Postavil se doprostřed dvora, zamířil baterkou k obloze a rozsvítil ji. Střídavě ji zapínal a vypínal. Nejprve zapnul a vypnul dvakrát. Potom ještě dvakrát. Chvilu počkal a opakoval totéž čtyřikrát.

„To je marné,“ vrčel Ložkin, který ho sledoval oknem. „Jeden člověk nedokáže agresory zastavit.“

„Centrálo!“ ozval se hlas v reproduktoru. „Na dvoře domu číslo 16 v Puškinově ulici pozorují dvounohou bytost s baterkou. Zřejmě se mi pokouší dokázat, že jejich civilizace už umí násobit dvěma.“

„Rozumím,“ uslyšeli odpověď. Průzkumník-dva, pokračujte v pozorování. Věda zná několik druhů ryb, které umí počítat do patnácti.“

Ani za pomoci baterky vytvořený obrys Pythagorovy věty nepomohl, poněvadž, jak pravila Centrála, celkovou úroveň civilizace není možno měřit izolovanými pokusy počítání či čtení. A přestože se profesoru Mincovi podařilo mimozemskou loď nejen odposlouchávat, ale nakonec s ní i navázat spojení, nedopadlo to pro lidstvo reprezentované guslarskými občany nijak slavně. Buláčkovy povídky mají rysy neodolatelné grotesky v realistických kulisách ruského socialismu, kde si realita s absurditou podávají ruce. Autor má na co navazovat, v této tradici vyrostla ve dvacátém století celá řada humoristů známých i u nás; ovšem humor ve sci-fi je přece jen zřídkačtější – sem můžeme zařadit některé práce Michaila Bulgakova, bratří Strugackých a dalších. To ale vůbec neznamená, že Buláčkov je nějakým epigonem. Naopak, jeho osobitý styl se dá dobře rozpoznat, dokáže ve zkratce charakterizovat postavy, okamžitě uvést čtenáře do děje, jeho dialogy jsou trefné a nejde v nich o slovní vatu, skutečně posunují děj. Na rozdíl třeba od Adamse píše nejčastěji o, na první pohled obyčejných, domáckých věcech. Jeho humor je laskavý, autor nemá ctižádost být šízravým kritikem. Snad jen ženy to trochu schytaly, vystupují většinou jako přísné a hašteřivé dozorkyně líných mužů, tropicích neplechu. V povídce Slupka času lidé odhalí svou pravou podstatu a stanou se těmi, kterými se cítí být ve svém nitru: muži se změni převážně v malé chlapce, zato jejich manželky zůstávají nejméně třikrát starší. Vlastní pointa celého příběhu je ale ve svém společenském dopadu mnohem překvapivější.

Buláčkov je typ autora, stejně jako český humorista Jaroslav Hašek (ostatně kdyby tu Hašek teď žil s námi, vsadím se, že by si žánr sci-fi vyzkoušel s chutí), který nápady doslova rozhazuje plnými hrstmi; jiný spisovatel by s jejich pouhým zlomkem vystačil na celý život. Ale co je hlavní – jako každý dobrý humorista dotýká se Buláčkov zánlivě lehce a nezávazně často vážných a důležitých věcí. Tím, jak s nimi žongluje a umožňuje je tak vidět z neobvyklých úhlů, pomáhá nám je lépe pochopit.

Adams i Buláčkov poukazují mimo jiné na to, s jakou „nesnesitelnou lehkostí“ zacházíme v praxi s výsledky vědeckého výzkumu, vznikajícími na základě čím dál složitějších technologií. Běžný uživatel většinou pramálo rozumí principům, na nichž fungují technické vynálezy, které ho obklopují například v jeho domácnosti. Už pan Matěj Brouček, nesmrtelný hrdina dvou románů Svatopluka Čecha, měl velké potíže, chtěl-li vysvětlit starým Čechům princip obyčejné zápalky. Pěkným příkladem si můžeme posloužit i z další knihy Douglase Adamse Holistická detektivní kancelář Dirka Gentlyho.

„Je to... řekl bych... svým způsobem zábava,“ uzavíral Reg. „Nepochybně lepší než televize a mnohem snadnější na ovládání než video. Když mi nějaký program uteče, skočím prostě zpátky v čase a podívám se na to. Já se v těch všech tlačítkách nemám šanci vyznat.“

Dirk na tohle sdělení zareagoval zděšeně.

„Vy máte stroj času a vy ho používáte... místo televize?“

„Nepoužíval bych ho vůbec, kdybych se naučil zacházet s videem.“

Jak tenhle nedostatek napravit? Co třeba vytvořit si pomocníka, který by na každou otázku znal odpověď (no dobře, tak skoro na každou) a přitom se nad člověka nepovyšoval, naopak ho poslouchal? Odpověď už známe – umělá inteligence, počítače schopné se učit a být stále

dokonalejší. Jenže to trochu děsí; bylo by hezké mít někoho nám víc podobného, kdo by měl službu v popisu práce, takového plechového hejhulu, který by v nás nevzbuzoval pocity méněcennosti – zkrátka klasického robota. Tohle téma má v literatuře sci-fi jednoznačného krále. Je jím Isaac Asimov a jeho Tři zákony robotiky: 1) Robot nesmí ublížit člověku, nebo svou nečinností dopustit, aby člověku bylo ublíženo. 2) Robot musí uposlechnout příkazů člověka, kromě případů, kdy tyto příkazy jsou v rozporu s prvním zákonem. 3) Robot musí chránit sám sebe před zničením, kromě případů, kdy tato ochrana je v rozporu s prvním nebo druhým zákonem. A už je tu nádherně vymezené hrací pole pro nejružnější spekulativní možnosti: co se stane, když...? Objevuje se nová disciplína „robopsychologie“ a jak se roboti stávají složitějšími, zatouží i po transcendentnu. V dnes už klasické povídce Dedukce „uvěří“ robot QT-1, zvaný Kvíteček, ve svého Pána; tím se mu stane energetický konventor na vesmírné stanici. Postupnými kroky logického myšlení splétá Kvíteček pevnou síť, v níž dočasně uvízne i lidská posádka.

„Nechci se nad vás vyvyšovat, ale podívejte se na sebe. Jste vyrobeni z měkkého, nanicovatého materiálu, nemáte skoro žádnou sílu, ani vytrvalost. Čerpáte energii z neefektivní oxidace organických látek. No třeba tohle...“ ukázal znechuceně na zbytky Donovanova sendviče. „A taky ztrácíte vědomí. Pořád. Není den, abyste aspoň jednou neztratili vědomí. Každá změna teploty, tlaku, vlhkosti vzduchu nebo intenzity záření oslabí vaši produktivitu. Zkrátka jste jen provizorium... Zato já, já jsem finální produkt. Já absorbuji elektrickou energii přímo a využívám ji téměř se stoprocentní účinností. Jsem vyroben z pevného kovu, mohu pracovat bez přestávek, neztrácím vědomí, snadno snáším i extrémní výkyvy okolního prostředí. To jsou fakta, která dokazují nesmyslnost vaší bláhové hypotézy. Žádná bytost přece nedokáže stvořit něco dokonalejšího, než je sama. To snad uznáte. (...) Můj stvořitel musí být mnohem schopnější než já. Proto zbývá jediné vysvětlení.“

Pozemšťané se nemohli na slovo, a tak Kvíteček pokračoval: „Co je smyslem naší práce tady na stanici? Čemu sloužíme? Co poutá veškerou naši pozornost?“ QT-1 se tázavě odmlčel.

Donovan vytřeštil oči na svého parťáka. „Vsadím se, že ten plechovej cvok mluví o energetickém konventoru.“

„Je to tak, Kvítečku?“ usmál se Powell.

„Mluví o našem Pánu,“ zazněla ostrá, kovově chladná odpověď.

Situace se komplikuje, ale nakonec se ukáže, že nová „víra“ nepřekáží robotovi v řádném plnění povinností, spíše naopak. Když pak dojde k pravidelnému střídání lidské posádky a na stanici přiletí nová směna, dopřejí si službu předávající kosmonauti menší kanadský žertík. Nadutému důstojníkovi neprozradí nic o Kvítečkově náboženském zanicení; ať si s ním ten náfuka užije!

Debatovat s robotem o světonázoru? Někomu to může připadat příliš přitažené za vlasy, ale možná se něčeho takového dočkáme už brzy. Perlička z denního tisku: Roboti vědce Luce Steelse z univerzity v Bruselu si dokázali vytvořit řeč i s prvky gramatiky. Při jednom rozsáhlém experimentu, organizovaném pomocí internetu užívali roboti až 800 slov, což není málo. (Jenže experiment musel být ukončen po té, co se do toho vložili hackeři a naučili roboty sprostě nadávat.)

Stanislaw Lem, dnes už žijící legenda polské a světové sci-fi, šel ještě dál; v *Kyberiadě* předvádí kosmickou civilizaci robotů, která nahradila své tvůrce – lidi. Podtitul zábavné a moudré knížky zní *Bajky kybernetického věku, a skutečně: lidé sice již neexistují, ale hříchy a slabosti, stejně jako silné stránky lidské povahy přežívají v jejich výtvorech. Bláznivé výpravy dvou kybernetických konstruktorů po hvězdných královstvích nám nastavují zrcadlo.*

Snad nejpodrobnější studii bláznovství provedl Erasmus Rotterdamský už na počátku šestnáctého století ve spise *Chvála bláznovství* (*Encomium Moriae*), věnovaném Thomasi Morovi, autorovi slavné *Utopie*. A kupodivu, lidské pohnutky pro nejružnější konání, jež můžeme nazvat bláznivým, se od té doby nijak nezměnily. Útěchou ovšem je, že bláznivost a rozum jsou mnohem více propojeny, než bychom čekali – konání věci na první pohled bláznivých může vést nakonec k překvapivě rozumným výsledkům: „Blázen však dává se do práce a zkoušeje nebezpečí její nabývá pravé rozumnosti. Dvě totiž věci obzvláště brání člověku v poznání toho, co konati má: ostýchavost, jež ducha zaslepuje, a strach, jenž možným nebezpečím odvrací člověka od skutků. Ale bláznovství velkolepě zbavuje těchto překážek.“ V knize *Poslední muž na Měsíci* vzpomíná kosmonaut Eugene Cernan na svůj výstup do volného kosmu: „S odstupem více než třiceti let se už dá s jistotou říct, že jsme neměli ani páru o tom, co taková vesmírná procházka obnáší. (...) Má plánovaná cesta ven byla nabitá experimenty a zkouškami. Vyvrcholením mělo být to, že si na záda hodím raketový ruksak a budu si svištět vesmírem na vlastní pěst. Bezvadný nápad – jenže kvůli mylným předpokladům, příliš ambiciózním cílům a uspěchanému přístupu, jenž se dal nazvat „údernickou horečkou“, se schylovalo k tomu, že jsem měl vykročit do neznámého a ztraceně nebezpečného prostředí. (...) Manévrovací jednotka sama byla pěkně složitě technické zařízení poseté ventily, páčkami a číselníky, v mnoha případech zastrčenými na těžko dostupných místech. Když jsem se pokusil pootočit některým z ventilů, nastoupily Newtonovy pohybové zákony, ventil stejně rázně pootočil se mnou opačným směrem a zase to se mnou smýklo do prázdna. Bez možnosti pořádně se zapřít bylo otočení sebemenším knoflíkem takřka vyloučené. Ouvej, tělo se hned poroučelo na druhou stranu, dokud jsem se znovu rychle nechtyl držadla. A tu mi zase sklouzly nohy. (...) Spotřebovával jsem děsivým tempem kyslík a v koutku duše jsem neustále myslel na tu ostrou, zubatou hranu lemující adaptérovou sekci, jež hrozila, že mi při nekontrolovatelném pohybu natrhne skafandr.“

Pro naprosté vyčerpání kosmonauta tehdy k dokončení experimentu ve volném vesmírném prostoru nedošlo. A přece se tam lidé chtějí vrátit, chtějí pokračovat. Vždyť námahu i zklamání přebíjí Cernanův obdivný úžas: „Vesmír byl mrtvý a prázdňý a současně plný života a pulzujícího pohybu... Bylo to, jako bych seděl na Božím zápraží.“

Takže dejme se do práce; je možné, že nedostaneme další příležitost. Již zmiňovaný astrofyzik J. R. Gott upozorňuje, že náš živočišný druh tu není příliš dlouho a využívá pouze nepatrný životní prostor. Pokud se nedokážeme rozšířit ze svého malého ostrůvku, planety Země, naše vyhynutí jako druhu je - v relativně krátké době - mnohem pravděpodobnější.

Osobní poznámka: Kdysi v hlubokých osmdesátých letech se můj muž se svým přítelem, takto klinickým psychiatrem, položertem zabývali otázkou, kde na Zemi by měli přistát mimozemšťané, aby se o lidech dozvěděli co nejvíc. A shodli

se, že by to mělo být u nás, v (tehdy ještě zadržovaném) Československu. Na malém, izolovaném prostoru se v krystalicky čisté podobě vyskytovaly nejružnější nečnosti, duševní úchytky i nečekané ctnosti – zkrátka krutost i ladnost pospolu, jak to pánové pěkně vyjádřili. Ta myšlenka mě pobavila, ale čím víc jsem o ní přemýšlela, tím méně byla k smíchu.

A co dnes?

IV. Moudrost

„Nejkrásnější pocity vyplývají ze záhad. Jsou to pocity, které stojí u kolébky skutečného umění a skutečné vědy. Člověk, který tento pocit nezná, člověk, který už se neumí divit a neumí zhasnout, je prakticky mrtvý. Je jako zhasnutá svíce“, řekl jeden z moudrých tohoto světa, Albert Einstein. Byl si dobře vědom toho, jak důležitou veličinou v naší existenci je tajemství. Lidé mají sklon přeceňovat své vědomosti, jenže samotné vědomosti moudrost nezaručují; snad by se dalo říct, že moudrost je stav ducha.

Hledat moudrost ve sci-fi? To zní dost pošetile. V krásné literatuře prosím, ale v okrajovém žánru? Inu, většinou jde vskutku víc o pobavení. Jenže všude, kde se spekuluje o možnostech člověka, vystrčí nakonec růžky pramáti všech věd – filosofie. A za ní vykukují její dcery: etika, logika, dokonce poezie... Navíc, půvabem okrajových žánrů je jejich často nevědomé nalezení oživujícího východiska ze zkostnatělosti dosavadní konvence. To se potvrzuje i v současné tak zvané krásné literatuře, jejíž autoři stále častěji využívají prvky sci-fi a fantasy, dokonce do té míry, že někteří teoretici mluví o splývání žánrů a vzniku čehosi nového. Příkladem užití fantaskna mohou být třeba romány Salmana Rushdieho, Itala Calvina, Umberta Eca a dalších. Tento tlak funguje i obráceně, jak konstatuje Norman Spinrad ve své úvaze *Nová hnutí v SF* (*Ikárie* 8/2003). V jejím závěru formuluje Spinrad další vývoj žánru takto: (...) „literatura rozbíjející pouta science fiction i fantasy, literatura, která se stane charakteristickým žánrem pro jednadvacáté století. Byla to dlouhá a podivná cesta. A bude stále podivnější. Podivnější, než si dnes dokážeme představit.“ I velký fanoušek sci-fi totiž musí – byť nerad – přiznat, že schematicnost, málo propracovaná či zcela absentující psychologie postav, toporný literární styl, to jsou slabiny, které poznamenávaly a svažovaly valnou část tvorby tohoto žánru zejména v první polovině minulého století. Je zajímavé, že dokonce i náš kandidát na Nobelovu cenu za literaturu Karel Čapek byl (jak se ukázalo v nedávno publikovaných materiálech švédské komise) kritizován právě z tohoto hlediska za román *Válka s mloky* (*Literární noviny* 23/2004). Ovšem od šedesátých let dochází k proměně díky tak zvané *Nové vlně*, která rigiditu a schematicnost (a z nich často vyplývající naivitu) ruší odbouráváním řady tabu, jedním z nich je například sex. Do středu zájmu se dostávají společenskovědní obory jako sociologie a psychologie i zcela nové oblasti stále podrobnějšího zkoumání, zejména genetika. A co víc – vybroušený literární styl se stává i zde ctižádostí autorů, zatímco dříve byl pokládán spíše za přítěžující překážku rychlého a snadného čtení.

A musíme na další vývoj opravdu teprve čekat? Myslím, že ne. Nekonenční autoři, kteří dokážou klást překvapivé otázky

a se znepokojující imaginací předestírat své vize tady přece už jsou: Ray Bradbury, Ursula Le Guinová, Cordwainer Smith a další a další. Moudří blázni, kteří nás učí chápat, že člověk nikdy nemůže obsáhnout všechna tajemství beze zbytku; pokora a obdiv ke kráse a složitosti života je tedy namístě. Ti všichni mají na co navazovat, ale protože literárněhistorické kořeny sci-fi byly popsány už mnohokrát, my se budeme i nadále věnovat spíš nedávné minulosti a přítomnosti.

Právě dílo Cordwainera Smitha je milníkem na cestě literatury sci-fi z „kovů žánru“. Jde o literární pseudonym Američana Paula M. A. Linebargera, jehož životopis by vydal na několik dobrodružných románů. Vyrůstal v Číně (jeho otec byl poradcem prvního čínského prezidenta), později pracoval ve zvláštních službách, stal se předním odborníkem na psychologickou válku, ale také vzdělaným lingvistou a znalcem Dálného východu. Zemřel v polovině šedesátých let jako věhlasná osobnost vojenských a diplomatických kruhů, ovšem jeho literární dílo bylo oceňováno jen užší skupinou čtenářů, především přátel a příznivců. A v čem je Smith tak jedinečný? Chtělo by se odpovědět – ve všem: v nápadech, řešeních, jazyce i atmosféře příběhů. Podařilo se mu vytvořit zvláštní, neopakovatelný svět příštích tisíciletí, jehož historii sledujeme z různých bodů časové osy. Z jednotlivých, často bizarních dějů se před námi postupně skládá podivuhodný kaleidoskopický obraz budoucích dějin lidstva, které sice opakuje své chyby, ale přesto klopotně stoupá po spirále vývoje. Od Zapomenutého Prvního kosmického věku a Prastarých válek přes vládu lordů Instrumentality a jejich Utopii, až po povstání podlidí a Znovuobjevení Člověka. Celá složitá stavba vytvářená jednotlivými příběhy však nevznikala chronologicky, nýbrž „napřeskáčku“ a jakoby mimovolně. Podle některých znalců má Smith svou tvorbou blíž k *fantasy*, poněvadž hojně a rád používá symboly, vytváří magická slova, jeho téměř snové příběhy mají k drtivé logice technické sci-fi vskutku daleko. A přece některé jeho nápady, které v padesátých letech musely působit bláznivě, jsou nejnovějšími vědeckými teoriemi ospravedlněny. Hrátky s časem v povídce Docela sám v Anachronu současní fyzikové neodmítají jako nemožné. Také nápad ovládat roboty pomocí upraveného ptačího nebo myšího mozku nepůsobí ve světle výzkumu lidského genomu (lidský genom se od myšího odlišuje mnohem méně, než se předpokládalo) vlastně vůbec směšně. Totéž platí pro podlidí, zvířata geneticky upravovaná tak, aby se podobala lidem a ti je mohli lépe využívat, či spíše zneužívat k otrocké službě. Přesto jsou zvířata v mnoha případech spolupracovníky a dokonce zachránci lidí. V povídce Hra na krysu a draka jsou to původní kočky domácí, upravené tak, aby mohly spojit své bleskové reflexy telepaticky s člověkem, dokázaly ho chápat a stát se jeho Partnery v boji s hrůzami nelítostného vesmíru. Ale tak blízká spolupráce a příslib mysli může být i nebezpečné. Mladík, jehož bojovým partnerem je perská kočka paní May, cítí, že to má i překvapivý háček: „Ona je přece kočka, pomyslel si. Nic víc – prostě kočka! Ale v mysli ji v té chvíli viděl úplně jinak – chytrou, pohotovou, dravou, neuvěřitelně elegantní, krásnou, nepostižitelnou a nedostižitnou. Kde najde ženu, která by se jí mohla rovnat?“

Přestože většina Smithových prací vznikala v polovině minulého století, v žádném případě netrpí zastaráváním. Naopak. Některé jeho vize jsou téměř šílené, a přece jaksi možné. V příběhu Planeta jménem Shayol jsou na tuto planetu odesíláni zločinci, aby se tam stali živým materiálem pro pěstování náhradních lidských orgánů. Snad každý z nás mohl

vidět v novinách slavný obrázek laboratorní myši, které ze zad vyrůstá lidské ucho. Ale Smith úlohy svým způsobem obrátil – o deformované lidské stádo obluzené drogou pečuje podčlověk, muž upravený ze zvířete. On jediný se také postaví na odpor a spustí poplach ve chvíli, kdy jsou na Shayol jako oběti politické hry dopraveny děti. Mučivé bolesti těla, stavy obluzené mysli, bizarní prostředí planety, to vše vytváří atmosféru, kterou kdosi přirovnal k náladě surrealistického obrazu.

Bolest – ne, víc než bolest; živoucí záškuby – mu vystřelovala od boku až do chodidla. Záškuby se mu rozletěly až do prsou a vyrazily mu dech. Upadl a uhořel se o zem. Nepodobalo se to ničemu, co zažil v nemocničním satelitu. Ležel venku, snažil se nedýchat, ale beztak dýchal. Ležel na zádech a díval se na slunce. Nakonec si všiml, že slunce má fialovobílou barvu. (...)

„To je mi ale krasavec,“ promluvila žena, „je tu novejš.“

„Pojď,“ řekl muž.

Postavili ho na nohy. Neměl dost síly jim vzdorovat. Když na ně zkoušel promluvit, z úst mu vyrazilo drsné zakrákorání, jako když zaskřehotá nějaký ohavný pták.

Obratně ho kormidlovali. Viděl, že ho táhnou ke stádu růžových věcí.

Jak se blížili, zjistil, že to jsou lidé. Přesněji řečeno, zjistil, že to bývali lidé. Jeden muž se zobákem jako plameňák si oklovoval tělo. Nějaká žena ležela na zemi; měla jedinou hlavu, ale z krku jí vedle toho, co bývalo jejím původním tělem, vyrůstalo nahé tělo chlapce. Chlapecké tělo bylo čisté, nové a bezvládné a kromě mírného dýchání se nehýbalo. Mercer se rozhlédl. Jediným člověkem z celé skupiny, který měl na sobě šaty, byl jakýsi muž, který měl z boku navlečený kabát. Mercer na něj vytřeštil oči a nakonec si uvědomil, že muži rostou z břicha dva – nebo tři? – žaludky. Kabát je přidržoval na místě. Průsvitná stěna pobřížnice nevypadala moc bytelná.

Obrazy z pekla, a přece si autor zachovává jistou uměřenost, odstup, ba smysl pro černý humor. Představitelka Instrumentality je informacemi o trýznivém experimentu na Shayolu upřímně zděšena, ale ani na okamžik v sobě nezapře političku: „Byli bychom na to přišli včas, ale mrzí mě, že jsme na to nepřišli ještě dřív.“ Diplomatička perlička.

Cordwainer Smith umí také něco, s čím se v žánru sci-fi často nesetkáme, a totiž vyprávět o lásce. S jemnou ironií, humorem, ale i nečekaně naléhavě. A také důrazněji než kdo jiný připomíná: člověk touží po příbuzné inteligenci ve vesmíru, tvoří si partnera v umělé inteligenci, ale přehlíží své přirozené partnery na Zemi, respektive se všemu, co ukazuje na příbuznost s tímto společenstvím, z kterého vyšel, urputně brání. „Jsme jedné krve, ty i já“, tato myšlenka Rudyarda Kiplinga září ve Smithově díle novým, překvapivým leskem. V příběhu Mrtvá paní z Města klaunů o psodívce Johance vyjdou podlidé z podzemí a obracejí se na pravé lidi s jediným poselstvím – poselstvím lásky a bratrství. Tato „vzpouza“ je ale vzápětí krutě potrestána.

Upálení P'johanky na Fomalhautu trvalo jen krátkou chvíli, přesto na ně budoucí věky nikdy neměly zapomenout.

Femtiosex učinil ten nejkrutější krok ze všech.

Telepatickou silou potlačil Johančinu lidskou mysl, takže v ní zůstalo jen její primitivní psí já.

Johanka v žádném případě nestála bez pohnutí jako nějaká mučednická královna.

Zmítala se v plamenech, které ji olizovaly a šplhaly jí po těle. Vyla a skučela jako raněný pes, jako zvíře, jehož mozek – jakkoli dobrý – není schopen pochopit nesmyslnost lidské krutosti.

Mělo to však přesně opačné účinky, než lord Femtiosex zamýšlel.

Dav přihlížejících postoupil blíže, nikoli ze zvědavosti, ale ze soucitu. (...) Elaine se náhle ocitla v první řadě diváků, štiplavý, neznámý zápach hořící nafty ji pálił v nose, skučení umírající psodívky se jí skrz bubínky zařezávalo do mozku. Johanka se teď v ohni kroutila a svíjela ze strany na stranu, aby se vyhnula plamenům, které ji už otepávaly těsněji než její vlastní šaty. K davu dospěl neznámý odpudivý pach. Jen málo z přítomných už někdy v životě ucítilo škvářící se maso.

Johanka zalapala po dechu.

V několika následujících vteřinách ticha potom Elaine zaslechla něco, co nikdy neočekávala, že uslyší – pláč dospělých lidí.

Málokdo tak pozorně zkoumá na všech možných úrovních, co je to být člověk. Dokáže spojovat vysoké a nízké, ohromit, rozesmát i zaskočit čtenáře. Že by vyspělá technologie byla ničím, kdyby člověk ztratil sám sebe? Jistě. Ovšem Smith není žádný prvoplánový moralista, jeho svět je neobyčejně pestrý, podivný a fascinující. A stále zůstává něco nedořečeného, znepokojivého.

Vlastně musím přiznat, že Smithovy příběhy často nezobrazují ani tak lidskou moudrost, jako spíše její opak: predsudky, rasismus, krutost a všechny tyhle věci. Přece je zde však naděje, možnost zmoudření – snad. Někteří spisovatelé jsou ale mnohem skeptičtější, předpokládají, že lidstvo bude své chyby opakovat. Tisnivé v tomto kontextu působí povídka českého autora Stanislava Ertla, lidsky silný příběh árijského otce a dcery „míšenky“. Ten je rámcován kolonizací Marsu „méněcennými“ českými dělníky pod dozorem Evropského souručenství, ovládaného duchem nacionálního socialismu. Smutné poznání – lidé si svoji nesvobodu přinášejí ze Země i na nové planety. A je vůbec možné se tomu vzepřít, může člověk obstát? Oslavou praktické moudrosti – a dobrého srdce, nezapomínejte – je povídka Císařovna Marsu autorky Kage Bakerové, která začíná takto:

Císařovny Marsu byly tři.

Za prvé bar toho jména v Osadě. Za druhé dáma, která ten bar vedla; i když její titul byl čistě neformální, věnovali jí ho pravidelní zákazníci a její říše nesahala dál než k příjemně zšeřelým stěnám onoho jediného podniku, v němž bylo na Tharsu k dostání pivo.

A konečně za třetí britská královna.

Jsou na Marsu peníze? Rozbor situace ukazoval, že se terraformace nemůže vyplatit, ale od čeho by tu pak byla manipulativní reklama? Tak vznikla Britská árešovská společnost, zkráceně BAS. Zpočátku šlo všechno docela dobře, společnost získala dost peněz od akcionářů, ale pak to začalo váznout. Práce zdaleka nešly tak, jak si vedení představovalo, vršily se překážky a nakonec se nafouklý projekt scvrkl na skupinu osadníků, kteří uvízli na Marsu bez peněz na cestu zpátky a kterým nezbývalo, než se snažit protloukat dál.

Mary Griffithovou, majitelku výčepu Císařovna Marsu, který skýtá útočiště nejen ledařským dělníkům, ale také jejím

třem dcerám a personálu složenému z několika ztracených existencí, potkalo nečekaně štěstí i smůla zároveň. Na svém skromném pozemku našla velký červený diamant, ale BAS ji vzápětí o pozemek kličkou ve smlouvě připraví a snaží se ji donutit k návratu na Zemi. Odbojná máti Griffithová se rozhodne k riskantnímu kroku: přestěhovat celou hospodu na svah sopky Olympus Mons, vyvrtat tady geotermální studnu a zajistit si tak přísun vlastní bezplatné energie. Podařilo se jí totiž závčas složit registrační poplatek a od té chvíle jí do toho společnost už nemá co mluvit. Opilí a rozjaření ledaři, během noci napájení pivem a přesvědčení, že celá věc je vlastně jejich nápad, zapřáhnou nad ránem tři tahače a vyrazí s Císařovnou Marsu, nadnášenou antigravitačními motory, vzhůru do svahu sopky.

Jenže o něco později mají všichni, kdo se přesunu účastní, zcela jiné starosti. Výpravu neuvěřitelně rychle dostihla „Jahoda“, obávaná písečná marsovská bouře, a přestože Císařovnu jen tak „olízla“, vypadá to na katastrofu. Několik lidí hlídkujících uvnitř Císařovny prožívá horké chvíle, jedna žena propadne trhlinou v podlaze.

Muži vykřikli a přimáčkli si masky k tváři, aby nasáli vzduch. Manco při pohledu dolů do smršti zvrženého písku zahlédl neogotickou čerpací stanici pana Mortona, v jejíž střechě vězel pevně zaražený axiometr a kolem štítu se obtáčelo několik smyček lana.

A stejně jako pan Morton spatřil Kacířku, kterou s vlajícími vlasy unášel vítr jako utržený list. Už byla bez masky a vítr z ní strhával i šaty, jež nahrazovala druhá kůže z písku a umrzající krve. Roztahovala ruce v marné reflexivní snaze něčeho se chytit, nebo se chystala někoho obejmout? Křičela její ústa plná červeného písku bolestí, nebo snad rozkoší?

Manco se jen ohromeně díval a viděl, co viděl, a pan Morton to viděl též, a později oba shodně odpřisáhli, že viděli toto: Kacířka k nim otočila hlavu, usmála se na ně a pak odletěla pryč do bouře.

Nakonec se jako zázrakem Císařovna usadila přesně tam, kde měla stát, pochroumaná, ale stále ještě držící pohromadě. A protože „zázraky báječně prospívají obchodům, a zrovna tak lákadlo teplé koupele v mrazivé pustině věčné špíny, už vůbec nemluvě o kvalitním světlém i tmavém pivu v jinak neradostném ráji proletářských zemědělců“, Mary Griffithové se dařilo. A nejen jí; ten napohled ztřeštěný kousek nečekaně oživil skomírající aktivity na Marsu, osidlování nabralo druhý dech.

Věda a zázraky se zde prolínají zcela přirozeně, tak jako se v osobě Mary Griffithové spojuje bystrá praktická mysl a vřelé srdce. Mary je tolerantní k víře nejrůznějších podivínů, které přijala pod svou střechu, ať už je to šerpa Čiring, původem z Kátmandú, Inka Manco, který je (tak trochu) křesťan a jeho idolem je Panna Guadelupská, nebo bláznivá Kacířka, jejímž prostřednictvím promlouvá starořecký bůh války Árēs, předchůdce římského Marta. I sama Mary je členkou efezské církve a věří v Dobrotivou Matku. Dovele se však nekompromisně vzepřít, když chtějí řádové sestry využít jejího boje s BAS pro své cíle a omezit práva členů její domácnosti. Mary Griffithová zosobňuje zkrátka prototyp, či chcete-li fenomén lidské nezdolnosti, touhy přežít v těžkých podmínkách, a přece si uchovat cosi, co lze nazvat důstojnost.

Téma boží existence se objevuje v literatuře sci-fi poměrně často, od více méně vážných pokusů popsat božskou jedinečnost až po nejrůznější hříčky. Konfrontaci

křesťanského pojetí Boha s tím, jak ho může chápat mimozemská civilizace, nabízí kultovní americký autor Philip K. Dick. O Dickovi toho bylo napsáno mnoho: že měl paranoidní sklony, experimentoval s drogami, trpěl různými fobiemi. Pro nás je však důležitější jeho tvorba, v níž dokázal rozrušovat hranice žánru, poukazovat na absurditu a křehkost života, na ohrožení jeho podstaty, jeho smyslu. Jeden z kritiků o něm řekl, že píše teologické detektivky. Dobrým příkladem může být nepříliš rozsáhlá povídka Případ Rautavaarová, která začíná pro zúčastněné pozemšťany špatně, ale vyvíjí se ještě hůř a stává se noční můrou. V kabině pozemské lodi zničené srážkou s meteoritem se tři lidé setkávají s postavou Ježíše Krista. Ta jim zvěstuje boží lásku, ale náhle se její chování šokujícím způsobem mění – počne požírat jednoho z kosmonautů. Jde skutečně o kulturní šok, přestože čtenář ví, že kosmonauti jsou mrtví a pouze v umělé oživeném mozku členky posádky Rautavaarové probíhá experiment mimozemské entity, která se dostala k havarované lodi první a testuje svoje chápání Spasitele. Pojetí pozemšťanů považuje ovšem za dětinské a vlastně nechutné. Vždyť pozemšťané pojídají tělo a pijí krev svého Boha, byť v zastoupení. Jaká hrůza! Dick nám v ironické zkratce ukazuje cosi hlubšího, zásadního, nebezpečného: člověk se v hloubi duše cítí být roven Bohu, ale z křivého zrcadla reality na něj hledí jen vlastní zrůzněná tvář. Mimochodem – jakpak by asi reagoval spisovatel na skutečnost, že jeden z řady japonských robotů ovládajících mimiku a schopnost odpovídat na lidské emoce dostal jeho obličejové rysy a označení PKD?

Problém jinakosti a tolerance sleduje již řadu let velmi osobitá, výrazná autorka Ursula K. Le Guinová; její dílo patří k tomu nejlepšimu, co bylo ve světové sci-fi napsáno. Má vybroušený styl, žánrově rozpětí zahrnuje sci-fi i fantasy. Ačkoliv jsou její světy od nás vzdáleny, jde jí – stejně jako je tomu například u Raye Bradburyho – především o poznání člověka. Dvakrát byla oceněna naráz oběma nejprestižnějšími cenami v oblasti sci-fi literatury Hugem a Nebulou, a to za romány Levá ruka tmy a Vyvlastněný. Oba pocházejí z tzv. hainského cyklu, v němž planeta Hain představuje kolébku inteligentního života, rozšiřovaného dále do vesmíru. V rozsáhlém časovém období se postupně vyvíjí jakýsi svaz světů a lidí pod společným názvem Ekumena. Jeho vyslanci navštěvují další planety, aby posoudili možnosti – jistěže dobrovolného – připojení (tak trochu to připomíná situaci uvnitř a vně Evropské unie). Poslové se setkávají nejen s odlišným životním prostředím, kulturou, náboženstvím a sexualitou, ale také s agresivním rasismem, revolucemi a občanskými válkami.

Jedinečná atmosféra příběhů vzniká mimo jiné kontrastem mezi autorčinou schopností přesného, téměř krutého pozorování a zároveň nezpochybnitelnou, nesentimentální humanitou. Vzájemné porozumění je ovšem nesnadné a někdy nemožné; vyznění próz Le Guinové nebývá jednoznačné a prvoplánové. A opět zde platí: vzdálené světy nám přibližují ten náš.

Je tedy možné v literatuře sci-fi hledat moudrost, kvalitu, která se tak obtížně definuje a která nám tak často uniká? Řekla bych, že ano.

Osobní poznámka: Z odpovědi indiánského náčelníka Seattlea Velkému náčelníkovi ve Washingtonu roku 1855: „...Bůh vám dal vládu nad zvířaty, lesy a rudým mužem z nějakého zvláštního důvodu, ale tento důvod je nám hádankou. Snad bychom tomu mohli porozumět, kdybychom věděli, o čem bílý muž sní, jaké naděje líčí svým dětem za

dlouhých zimních večerů a jaká vidění vkládá do jejich snů, že stále touží po zítřku.“ Z celého dokumentu je jasné, že náčelník Seattle byl moudrý muž; zaujala mne ale právě tato část, kterou si nás zavazuje: jestliže máte schopnost uskutečnit něco víc než my, musíte to udělat, aby naše oběť nebyla zbytečná. A nebyla by cesta ke hvězdám tou odpovědí?

V. Lehkost

Vesmír je běžící žena.
Nohy její otáčejí zemí,
tělo její se v éteru chvěje,
a v očích se jí rodí hvězdy.

(Andrej Platonov, Čevengur)

Italo Calvino zahajuje své Americké přednášky pojednáním o lehkosti, přesněji o protikladu lehkosti a tíživosti. „V nekonečném všehomíru literatury se stále otvírají další a další cesty, ať nové nebo staré, ke zkoumání stylů a forem, které mohou změnit naši představu světa... Ale jestliže mne literatura nestačí ujistit, že nepronásleduji pouze sny, hledám ve vědě zdroj pro mé vize, v nichž se každá těžkost rozpustí. Každé odvětví vědy se nám dnes podle všeho snaží ukázat, že svět je utkáno z velmi jemných jsoucen: například z informací DNA, neuronových impulsů, kvarků či neutrin, která od počátků věků bloudí prostorem... A pak je tu informatika. Je pravda, že software by nemohl vykonávat moc své lehkosti bez tíhy hardware, avšak je to software, který řídí, který působí na vnější svět a na stroje, jež existují pouze ve funkci software a vyvíjejí se tak, aby mohly provádět stále složitější programy. Druhá průmyslová revoluce se nepředstavuje tak jako první – zdrcujícími obrazy válcoven, lisů a tavbou oceli, nýbrž bity v řečišti informací, běhajícími po obvodech ve formě elektronických impulsů. Železné stroje jsou zde stále, ale poslouchají příkazy bitů bez váhy.“

Zápas s tíživostí a touhou po lehkosti můžeme dobře sledovat v literárním směru z oblasti science fiction, zvaném kyberpunk, který dostal svůj výraz v osmdesátých letech. Zpracovává po svém vzestup informačních technologií; právě umělec je ten, kdo technologii „neužívá“, ale hravě zkoumá a proměňuje, připravuje společnost na něco, co může přijít. Jeden z nejznámějších představitelů kyberpunku William Gibson je autorem románu Neuromancer, často označovaného jako kultovní dílo. A co je vlastně kultovní román? Již v sedmdesátých letech se o pop kultuře začíná mluvit s úctou, předtím vyhrazenou pouze pro klasiku. „Mluví se o kultovním obdivu: dílo (těchto autorů) bylo totiž interpretováno jako jakýsi svatý text, který s sebou nesl celkový postoj k životu, alternativní existenciální názor na svět.“ (Andrew Calcutt, Richard Shephard: Cult fiction, průvodce po kultovním románu) Gibson šel ve svých představách mnohem dál než jiní a představuje nám svět, v němž počítačová technologie proniká do buněk lidského těla a spolu s působením drog vytváří nový umělý prostor pro existenci. Podařilo se mu vyjádřit něco obecně platného pro život v přetechizované společnosti, v níž se touhy a možnosti lidských bytostí tak často míjejí. V jeho povídkách se mimořádně silně projevuje okouzlení i znechucení životem s k r z e techniku, životem, který je technikou spoutáván i osvobozován zároveň. Smysly

bičované drogou, prožitky nasvícené elektrickými blesky. „Svoboda a smrt, hned tam, přímo, na ostří nože, navždy.“ (povídka Zimní tržiště) Ta vášnivost něco připomíná, v tom zvolání je slyšet ozvěna běsů romantismu devatenáctého století. Ostatně, Gibsonovy texty jsou často přirovnávány k poezii. Ovšem tenhle romantismus má jiné hrdiny: „Bobby byl kovboj. Bobby byl nabourávač, lupič, prolézal rozšířený elektronický systém lidstva a loupil data a kredit, jako se kdysi kradl dobytek, v přeplněné matrix, monochromatickém neprostoru, kde jedinými hvězdami jsou husté koncentrace informací, a vysoko nad tím vším planou galaxie nadnárodních společností a chladná spirálovitá ramena vojenských systémů.“ (povídka Jak vypálit Chrome) Někteří kritici hovořili o jednogenerační výpovědi a o tom, že kyberpunk je mrtev. Současná tvorba řady autorů – například Angličana Charlese Strosse – nás přesvědčuje, že tomu tak není. Nálepka může být pozměněna (třeba na neokyberpunk), ale podstata zůstává. „Nesnesitelná lehkost“ a krutost bytí v nové technologické realitě, při neustálém vědomí smrtelnosti a možnosti zániku nejen lidstva, ale celých galaxií. Život a smrt, konečnost i nekonečná proměnlivost.

Jistě, člověk by rád rozšířil své nedokonalé smysly. Technika mu ovšem pomáhá, zároveň jej ale svazuje. Možná na to jdeme špatně. Clifford D. Simak v povídce Dezertéři popisuje dilema muže, který rozhoduje o výsadbku na povrch Jupitera. Žádný člověk by ovšem nevydržel peklo Jupiterova klimatu, a proto výzkumníci procházejí biologickou konverzí, aby se z nich mohla stát jedna z forem zdejšího života. Jenže ani jeden z takto proměněných lidí se z výsadbku nevrátil. Další vysílání mužů na zřejmou smrt je jen těžko obhajitelné, ale mise nesmí ztroskotat. A tak se velitel Fowler rozhodne poslední výstup z ochranné kopule uskutečnit sám a vezme s sebou i svého starého psa, vždyť co by si ten bez něho počal.

Tohle nebyl Jupiter, jak ho znal z obrazovky. Čekal, že bude jiný, ale ne takhle. Očekával peklo čpavkového deště a páchnoucích par a ohlušující, dunivý řev bouří. Čekal víry mračen a mlhy a prskající výboje nestvůrných blesků.

Nečekal, že se bičující líjak promění v lehké narudlé mžení, které se snáší na purpurový trávník jako prchavý stín. Ani si neuvědomoval hadovité výboje blesků, rozčesávající malovanou oblohu jako v extázi.

...
Vít ho laskal, jako by se ho dotýkaly něžné prstíky, a on si s úžasem uvědomil, že podle pozemských měřítek je to řvoucí orkán, vyjící tornádo, řítící se nad planetou rychlostí tří set kilometrů za hodinu, nabitě smrtelně jedovatými plyny.

A to není všechno. Muž ke svému údivu zjistí, že může rozmlouvat se svým psem Chlupáčem, aniž k tomu potřebuje slova a že oba docházejí k pochopení věcí a souvislostí, které jim bylo předtím odepřeno.

Jako by se ta věc Chlupáč rozestřela do prostoru a na chvíli pronikla i do jeho mozku.

...
„Chlupáči,“ zvolal. „Chlupáči, s námi se něco děje...“

„Ano, já vím,“ řekl Chlupáč.

„S našimi mozky,“ řekl Fowler. „Tady je používáme dokonale, do posledního závit. Používáme je, abychom si představili věci, které jsme vlastně vždycky měli znát. Možná že mozky pozemšťanů jsou od přírody pomalé a zmatené.

Možná jsme moroni vesmíru. Možná jsme zařízení tak, že musíme řešit věci tím nejobtížnějším způsobem.“

...

On, Fowler, očekával, že najde hrůzu a děsivé cizí tvory, očekával, že se bude krčit před hrozbou z neznáma, a obrnil se proti znechucení nezemským světem.

Místo toho našel něco, co daleko přesahuje meze lidského chápání. Hbitější, jistější tělo. Pocit vnitřního uvolnění, pochopení hlubšího smyslu života. Bystřejší mysl. Svět tak krásný, že ani pozemští snilkové si něco takového nedovedou představit.

Muž a pes se už zpátky do kopule nevrátí. Našli ráj, v němž všechna tíha zmizela. Simak měl rád psy, konec konců jim v knize Když ještě žili lidé (česky i pod názvem Město), z níž je tato povídka, přenechal do opatrování Zemi. Byl to člověk, jehož tvorba, jak podotýká editor James E. Gunn, se vyznačuje jemností ducha a říká nám není se čeho bát. Přitom Simak nebyl žádný naivka, vždyť pracoval jako novinář a o životě věděl své. Věděl, že svět je nepochopitelný a nebezpečný, ale také zázračný a člověk v něm může obstát, jestliže má otevřenou mysl i srdce. Budeme-li naslouchat, máme naději.

Isaac Asimov je zajisté jiný typ autora než Clifford Simak, přesto i u něj najdeme příběh o nalezeném ráji. Výzkumný robot na Merkuru je řízen počítačem, vytvořeným podle mozku autistického chlapce. Pro něj je nový svět osvobozením smyslů (povídka Cizinec v ráji).

A nad tím vším Slunce. Vzhlédl k tomu velikému, objemnému, zářícímu a sálajícímu kotouči a naslouchal jeho radosti. Pozoroval pomalé zvedání protuberancí na jeho obvodu a naslouchal praskotu každé z nich; a také dalším radostným zvukům jeho jasné tváře. Když ztlumil světlost pozadí, objevila se červeň narůstajícího množství vodíku ve výbuších čistého kontraaltu a hluboké basy skvrn mezi ztichlým pískotem jemných, pohybujících se fákulí a občasné tenký záblesk plamene, pravidelný tikot paprsků gama a kosmického záření a kolem dokola na všechny strany ten jemný, prchavý a stále se obnovující dech slunečního jádra, jenž se zvedá a navěky mizí v kosmickém větru, který připlouvá a zaplavuje ho slávou.

Poskočil si a pomalu se přitom zvedl z povrchu s lehkostí, kterou nikdy předtím nezažil, a když dopadl, vyskočil znovu a rozběhl se a skákal a znovu se dal do běhu s tělem, které bylo dokonale přizpůsobené tomuto skvělému světu, tomuto ráji, ve kterém se nyní nalézal.

Cizinec, tak dlouho a tak ztracený – konečně v ráji.

Asimovův vpravdě básnický obraz Slunce je ohromující a velmi životný, navíc i překvapivý u spisovatele, vyznačujícího se spíše věcnou střídlostí a občasným sklonem k ironii.

„Světlo je jazyk slunce a hvězd a v něm se všichni shledáme“, to jsou slova svérázného amerického myslitele Timothy Learyho. Vědci prokázali, že buňky skutečně září, přičemž světlo vychází z chromozomů v jádru, kde je uložena DNA s genetickými informacemi. Ve zvláštní, jemné povídce Jazyk mūr mladého autora Christophera Barzaka můžeme vnímat svět rovněž očima autistického dítěte. Tíha rodinných vztahů a jejich krize je zde nazírána dvojím pohledem: vedle autistické dívky je to i její dospívající bratr, který se cítí neschopen dorozumění. Dívka překvapivě komunikuje s hmyzem - zářícími motýly, světluškami, mūrami - a tyto okamžiky světelného poselství ruší na chvíli bariéru mezi

oběma sourozenci, ruší tíhu, navozují pocit lehkosti, harmonie a krásy. Svět, do té doby roztržštěný do kaleidoskopických střepů, se obnovuje ve své jednotě.

V pojednání o lehkosti Italo Calvino připomíná básníka a dramatika Cyrana de Bergerac. Ten v Cestě na měsíc nejen rozvine celou plejádu nápadů, jak překonat gravitaci a dostat se k vytouženému cíli, ale také zde pojednává o jednotě všech věcí, o jednotě světa, v němž je člověk v pravém všeobecném bratrství spojen – třeba se zelnou hlávkou. (A podle nejnovějších výzkumů genomů rostlin se ukazuje, že rostliny mají nejen genom podobný lidskému, ale v některých případech i složitější.) K tomu, aby se dostal na Měsíc se pak Cyrano snaží překonat zemskou přitažlivost využitím dalších přírodních sil, například magnetismu. V Rostandově hře, věnované tomuto výjimečnému muži, je i kouzelná pasáž, v níž Cyrano popíše jinou z možností: Šaty vysvléknu a rovný jako svíce / ulehnu, pokrytý co nejpečlivěji / baňkami plnými nebeských krůpějí. / Až slunce začne hřát, pak jeho prudká záře / mé tělo vynese do výše v rosné páře. Všimněte si, že je třeba se zbavit šatů. Šatů jako přítěže se zbaví i John Carter (již dříve zmiňovaný Burroughsův hrdina), když „nahý jako v hodině svého zrození“ upře veškerou svou touhu k planetě Marsu a je na ní – k svému radostnému údivu – skutečně vesmírným prostorem přenesen. A podobně u Cordwainera Smithe mohou cestovat naši vzdálení potomci objeveným prostorem³ pouze silou myšlenky, zcela níz, bez ochranného obalu skafandru a skořápek vesmírných lodí. Konečně u Neala Ashera (román V pavučině) vypadá přenos ve světle současných poznatků „vědeckěji“, ovšem běžní cestovatelé mezi vesmírnými světy nechápou podstatu celého procesu o nic lépe. Asherovi se daří jakoby mimochodem poukázat na prostupnost hranice mezi vědou a filozofií a dokonce básnictvím – vynálezce teleportačního zařízení se inspiroval jednou starou anglickou básní.

Sice si to přiznával velice nerad, ale dával přednos kompotovým vidličkám a kdoulím z absurdní básně Edwarda

Leara. Nelíbila se mu ta pasáž, kde se kdoule *krájela*, protože kdoule bylo kolektivní označení pro ty, kteří pomocí runsiblu cestovali. Většina lidí teď tu starou báseň znala a Freeman si občas říkal, že by ho zajímalo, co by si Lear o tomto neobvyklém použití svých slov pomyslel. Došel k podstavci, po schodech vystoupal k srpku, prošel jím a zmizel.

Cestoval tím srpkem techniky, kterou jeho mysl nedokázala pochopit, vržený do podprostoru, vláčený mezi přízraky hvězd, a dělal dlouhý nos na relativitu. Mezi runsibly přestával v einsteinovském vesmíru existovat. Byl za horizontem událostí, roztažený do nekonečné plochy s nulovou tloušťkou, putoval mezi hvězdami tak, jak to před ním udělaly miliardy těch, jimž se říkalo ‚kdoule‘.

Technika je tu sice stále přítomná, ale odlehčená básnickým obrazem.

Lidské i božské příběhy umísťovali lidé mezi hvězdy odedávna. Ale bude snad někdy možné uskutečnit sepětí člověka s vesmírem tak, jak si to představoval třeba Jan Evangelista Purkyně, když mluvil o „duchu Země“? Purkyně od zkoumání buněk přešel až k „rozmlouvám“ hvězd, přičemž věřil, že Země a člověk na ní mají v této vesmírné komunikaci svou úlohu. A to mě přivádí k tomu, abych se na závěr pokusila i já o něco, co jsem na začátku svých úvah odmítla, totiž o definici science fiction. Celá literatura science fiction je o člověku – o jeho možnostech i omezeních, o jeho posedlém hledačství, o jeho snaze pochopit sebe sama i vesmír. Uznávám, že to vlastně není nic nového, ale přemýšlení o tomto žánru mi mnohé pomohlo ujasnit.

Osobní poznámka: Zřejmě to byl právě Clifford D. Simak, kdo mi zprostředkoval přechod od dětské záliby ve sci-fi do dospělosti. Bývá obviňován z pohádkářství, a tedy nepřístojné idyličnosti. Ale tak to není. Pohádky nejsou idylické, i ony nám ukazují – tak jak to dělá právě Simak – že svět je ve své zdánlivé obyčejnosti zvláštní, krutý a nepochopitelný a dějí se v něm zázraky. Že pohádky končí dobře? Ach, ne pro všechny, a i pro hrdinu je to jen o vlásek. Nemáme jistotu, jen naději.

HUDBA

DIO - Magica

Vesmírem putuje ledová koule, která se kdysi nazývala Požehnaní a která byla mocnou, prosperující, planetou plnou života a magie. Toto je příběh z její historie, příběh Magiky.

Planeta Požehnaní byla světem plným magie. Magie, která byla nejvyššími mágy užívána pro blaho všeho živého, magie, jejímž zdrojem byla Kniha Magica. Ve všeobecném souladu a radosti se ovšem našly i výjimky – vždyť „Kde dobro vzkvétá, tam zlo dokáže přežít.“

Síly zla využily toho, že pozornost strážců Magiky byla oslabena v průběhu tradičních oslav, a podnikly dlouho plánovaný totální útok na nepřipravené síly dobra a zmocnily se vlády nad planetou. Vedeny padlým knězem Shadowcastem začaly připravovat cestu zkázy, na jejímž konci by se měl na zemi manifestovat pekelný vévoda Astoroth. Na povrchu světa se zhmotnily stvůry a příšery, které terorizovaly obyvatelstvo a všichni obyvatelé, kteří se nechtěli podrobit, byli postupně proměňováni v kamenné sochy a jejich duše byly přemístěny do Mimosvěta, kde čekaly na své zužitkování jako energie potřebná pro udržení Požehnaní pod nadvládou černé magie.

Jedinou nadějí zůstal bájný hrdina Eriel, který býval neporazitelným šampionem dobra, nyní však žije v ústraní. Za pomoci zbývajících kouzel, dříve než byl silami zla spoután a uvržen do Mimosvěta, si dokázal do paměti uložit mocné kouzlo Obnovení, které ovšem pro získání plné síly vyžaduje 3 dny času před vyslovením příslušné magické formule. Likvidace lidských duší ovšem v Mimosvětě probíhala v závratném tempu a Erielova duše měla rychle posloužit jako důkaz definitivního vítězství zla na Požehnaní. Ve své poslední chvíli dokázal hrdina svěřit tajemství kouzla nadanému mladíkovi Challisovi, který poté, v okamžiku své vlastní popravě, vyřkl slova Obnovení... Moc Magiky a jejího kouzla v mžiku smetla temné síly z povrchu světa a oživila masy těch, kteří do té doby čekali na svůj osud v Mimosvětě. Challis, o kterém se později zjistilo, že byl dávno ztraceným Erielovým synem, se stal novým šampionem Magiky a v budoucnosti vybojoval mnoho bitev proti zlu, které se nadále snažilo získat nadvládu nad planetou.

Dobro a zlo, bílá a černá magie, hrdina, jehož síly jsou vyčerpány, předává svou úlohu synovi, který dokáže za cenu velkých obětí zlo porazit – to vše jsou obvyklé atributy, neřkuli klíše, klasického fantastického příběhu. V daném případě textu, který má rozsah kratší povídky, není příliš literárně košatý a který vyznívá spíše jako stručný popis historických událostí...

... nejde ovšem o povídku, jde o děj koncepčního rockového alba skupiny *DIO*. Lídrem a hlavním autorem repertoáru tohoto uskupení je americký zpěvák Ronnie James Dio, heavymetalová legenda, který zpíval v *Rainbow* Ritchieho Blackmora i v *Black Sabbath*, a který pod vlastní značkou *DIO* s různými přestávkami natáčí desky již od roku 1983.

V dějinách rockové hudby bylo vytvořeno mnoho koncepčních projektů – od biblických až po sociální témata. Fantastika nachází své místo zejména v dílech interpretů různých odnoží heavy metalu, v poslední době zejména skandinávských. Alb, která v daném žánru vyprávějí konzistentní příběh ovšem zase tolik není. *Magica* navíc přináší několik výjimečných počinů. Součástí bookletu jsou

nejen texty skladeb, které sledují děj naznačený v úvodních odstavcích, ale také souvislý text *The Story of Magica*, povídku o 2000 slovech. Jako bonusová stopa je na závěr alba přidáno dvacetiminutové „autorské čtení“ *Magica Story* v podání autora. Koncepce hudební části desky navíc přináší originální včlenění sci-fi prvků do fantastického příběhu, protože v písních je děj vyprávěn z pohledu průzkumníků mimozemské civilizace, kteří na své pouti vesmírem narazili na zmrzlou planetu a v jejích útrobách objevují pozůstatky dávné historie Požehnaní. K posluchači se tak dostává i vtipná a zajímavá, byť vcelku předvídatelná, pointa kontaktu technologie s dávnou magií.

Hudebně se jedná o typické Diovo řadové album s vynikajícím zpěvem i instrumentálními výkony, které lze určitě doporučit i běžným fanouškům rockové hudby, neboť se nejedná o žádnou extrémní metalovou odnož. Je to hardrocková klasika od jednoho z tvůrců žánru, který si stále drží svou úroveň a nezklame.

V kuloárech (webových) se ozývají zprávy, že výhledově by mohlo dojít k natáčení pokračování pod názvem *Magica II* a *III*.

DIO – Magica (Spitfire Records 2000)

Ronnie James Dio – zpěv/klávesy, Jimmy Bain – basová kytara, Craig Goldy – kytary/klávesy, Simon Wright – bicí nástroje

Dalmatin

OST: Hans Zimmer, Piráti z Karibiku – Na konci světa

1. června 2007

Hansi, nebudu ti nic zazlívát. Nikdy jsem tě nechoval v přílišné lásce a byl jsem vůči tobě silně předpojatý. Tentokrát jsi mi ale vpravdě vyrazil dech.

Badeltovo Prokletí černé perly bylo... ucházející. Přivedlo na svět malou supernovu v úvodních motivech a samotného Badelta vyneslo na pomyslné skladatelské výsluní, ač o zaslouženosti tohoto postavení by se dalo polemizovat. Jisté však je, že zprofanované rázné pirátské téma se nám všem

zarylo pěkně hluboko pod kůži. Sequel Hanse Zimmera o několik tříd výrazně předčil práci mladšího a méně zkušeného Badelta, který se stejně jako jeho mentor (rozuměj Zimmer) řadí do společnosti Media Ventures (vlastně takový spolek skladatelů filmové hudby, kam mimojiné patří např. i John Powell, Mark Mancina či Harry Gregson-Williams...). Zimmer obohatil piráty o nové motivy, byl „kapánek“ hlučnější, rozumně, ale ne příliš originálně varioval již zažitá schémata a v duchu svých předchozích prací se nebál užití modernějších nástrojů před klasickým složením orchestru. Ostatně na elektronice stál i jeho kariérní zrod. Soundtrack pak ovšem do kolen srazilo zařazení remixu písně **He's A Pirate** od DJ Tiesta... Nevím, jak se tento track líbil vám, ale mě vyloženě zklamal, protože podobné věci na orchestrální OST nepatří. Tam, kde v druhém pokračování Zimmer bodoval, se v epickém zakončení trilogie vrací s nečekaně silným elánem a dokonce při své anabázi Koncem světa stihne ještě připomenout Ennia Morriconeho a jeho nejlepší práce k „špageti“ westernům od Sergia Leoneho. Potlesk, prosím.

I přese svou dřívější drobnou „antipatii“ k Zimmerovi si vždy rád připomenu podařená díla jako Krvavý příliv, Poslední samuraj, Gladiátor, Král Artuš, Pearl Harbor, ale i minimalistickou Tenkou červenou linií. Zimmer je (a mnozí mi jistě dají za pravdu) mistr akce a nadupaných hlavních motivů. Za nimi v první řadě stojí jeho sláva. Na konci světa přináší hned dva nové (respektive 3, pokud počítáme i úvodní titul z prvního tracku, jenž reprezentuje sjednocené bukanýry)! Jsou sice hůře zapamatovatelné než melodie z předchozích dílů, nicméně o to nabitější emocemi a poslouchatelnější, hlubší. Zimmer se tentokrát lehounce vymyká svému stylu a několikrát si dovolí letmé vybočení z klasického rukopisu. V těchto pasážích jsem v duchu zaplesal a mé soundtrackofilské ego se rozplývalo blahem. Velmi chvályhodná je soudržnost alba, kde není žádný track zbytečný a co je nejpřednější; nenudí. Deska počíná skutečně netradiční skladbou. Její název je **Hoist The Colours**. Virbl zde vytváří povedený dojem vzdymajících se vln, který přiráží a zase odráží do ztracena. Feeling námořních dobrodružství pak na pozadí doplňují pravidelné údery „lodního zvonu“ a tajuplný zpěv malého chlapce. Ten vzápětí střídá pirátský chorál, ukončený chřestěním řetězů. Návyková záležitost. Dále se s německým rodákem Zimmerem vypravíme do **Singapuru**, kde pozorní posluchači ocení spoilery na Posledního samuraje a zčásti i na Neznámý Rangún (ach ten Dálný východ). Zimmer ovšem nepolevuje a ve vybudované atmosféře pozvedá další a další svěží kompozice. Po výtečné skladbě **The Wit's End**, kde se mihne i motiv Davyho Jonese z Truhly mrtvého muže nás ale čeká skutečné překvapení. Ve skladbě **Multiple Jacks** (a dále ještě mnohem výrazněji v písni **Parlay**) nám Zimmer v úsměvně-mystické reminiscenci předhodí (někdo namítne, že plagiátorský) odkaz na Morriconeho Tenkrát na Západě (minimálně hlavní motiv z této soundtrackové legendy musí znát každý), ale v případě „mnohočetných“ Jacků i kosmickou modernu ze které jsem měl na okamžik zvláštní nepříjemný pocit. Morriconovské momentky (chcete-li hříčky) mě v průběhu poslechu nadmíru potěšily a neberu je jako opisování. Jde pouze o citování a vzdání holdu maestro Morriconemu. Ten mimochodem získal při posledním udílení cen Akademie čestného Oscara za celoživotní dílo. Je ovšem čas na akci a na track, který mě rychle vyvedl z pochyb ohledně oné zmíněné moderní a nesouvisející pasáže v **Multiple Jacks**. **Up Is Down** je troufám si tvrdit z celé desky nejlepší akční partitura. Je to track živý, hravý, vzletný a pompézní. Zimmer

několikrát zaexperimentuje s vlastními hranicemi a překonává sám sebe. A takový je ostatně i zbytek alba, které skladbu od skladby (například skvělé **I See Dead People In Boats**) spěje k finálnímu zúčtování v jedenáctém tracku, který má téměř...symbolických jedenáct minut. Album však touto akční gangrenou nekončí. Ba naopak. Zimmer si v další písni zarecituje vlastního Krále Artuše (pozorně naslouchejte prvním vteřinám skladby) a v poslední skladbě **Drink Up Me Hearties**, jejíž valná většina zazní v titulcích, celý tento příjemný kolos zkušeně uzavře a vy si jen zmlsaně (zklamaně) povzdechnete, že už je vlastně konec. Před definitivním verdiktem ještě zmíním, že celý soundtrack nahrával orchestr The Hollywood Studio Symphony a dirigovali jej skladatelé Blake Neely a Nick Glennie-Smith. Na samotném albu pak dodatečné úpravy provedli i další členové Media Ventures.

Ano, poslech uteče neuvěřitelně rychle, jak už to s věcmi, které nás těší bývá. Ale upřímně mohu říct, že stojí za to si vyhradit na poslech necelou hodinu, což je zhruba stopáž alba, usednout do pohodlného křesla a nechat se unášet proudem Zimmerovi imaginace. V těchto vodách se totiž hrdinství snoubí s tajemnem, návratem za minulostí, velkolepostí, zvучností, napětím, komičností, fatálností... i vlastním vykradačtím. Ale poslední poklesek s ohledem na nadprůměrnou kvalitu celé desky přehlédnete. Hans Zimmer si u mě tímto albem získal do budoucna nehynoucí sympatie a odstranil veškeré bariéry a předsudky, které jsem k němu, jakožto ke skladateli choval. Zaposlouchejte se také do čarovného a pohodového uzavření trilogie Pirátů z Karibiku a dejte maestrovi šanci vás vtáhnout do kouzelné říše filmové hudby a na Konec světa. Kdo o Zimmerovi kdy pochyboval, nyní musí chtít nechtě připustit, že i neviditelné klobouky se musí smekat...

P.S. - Hudba samotná je nejvýraznější a nejlepší složkou filmu...

Hodnocení: 90%

Luděk Čertík

OST: Nicholas Hooper, Harry Potter and The Order Of The Phoenix

13. července 2007

Jsem poměrně velký soundtrackofil, ale o Nicholasi Hooperovi jsem před Fénixovým řádem jakživ neslyšel. Z informací, které se mi o něm podařilo nalézt, bych vyzvedl

snad jen fakt, že je dvorním skladatelem režiséra Davida Yatese (čili vyšlapaná cestička do úřadu) a že v roce 2004 vyhrál cenu BAFTA za hudbu k jakémusi televiznímu projektu. Upřímně jsem doufal, že žezlo Potterovského skladatele zůstane i po výtečné čtyřce v peru Patricka Doylea. Zpráva, že hudbu komponuje jakýsi Hooper, mě již onehdy velmi znepokojila. Díky jeho počínu se má nedůvěra k méně známým skladatelům ještě prohloubila. Pryč je kouzlo a jemnost Johna Williamse, vypařila se velikášnost a morbidnost Doyleova. Želbohu...

Stejně, jako tomu bylo u *Ohnivého poháru*, neotvírá první okamžiky alba zprofanované Hedvičino téma, nýbrž jakási nová veselá melodie, kde Hooper svižně rozehrál smyčcovou sekci orchestru. Ono by to nebylo vůbec tak špatné (a vskutku do začátku jsem díky tomu vstupoval s dobrým rozmarem), ale jakmile smyčce utichnou a nastoupí asijsky znějící bubny a elektrická kytara, začínám se tvářit rozpačitě. Dojem po této nečekané ráně pod pás naštěstí napravuje vydaný track **Professor Umbridge**, kde máme poprvé možnost zaslechnout téma pro tuto veskrze nepřijemnou perzónu, a že je co poslouchat. Hudba v této fázi alba nejvíce připomene styl Johna Williamse, a není na tom vůbec nic špatného. Kdyby ovšem i u zbytku desky zůstalo u podobné kvality, jako je tomu u Umbridgeové. **Another Story** konečně připomene Hedvičino téma v nové tajuplné a dospělejší variaci, srdce zaplesá blahem a nostalgicky zavzpomíná na ty staré časy, kdy Harry teprve objevoval Bradavický svět. Následující vteřiny mají osobitý magický náboj. Smyčcové tremolo a vyhrávky na piáno navozují solidní atmosféru, která zatím dokáže udržet pozornost bedlivého posluchače. Nicméně do mysli se pomalu začíná vkrádat heretická myšlenka: A to má být všechno? Ona inspirace Williamsovým rukopisem prochází každou skladbou. **Dementors In The Underpass** dokážou sice slušně zamrazit, nicméně nesnesou srovnání s téměř identickou (a lepší) skladbou z *Vězně z Azkabanu* **Apparition On The Train**. Na povrch totiž vytane zkušenostní rozdíl mezi oběma skladateli. Williams už holt od začátků své kariéry ušel nějaký ten kus cesty a hororovou scénu podbarvuje mnohem živěji a mrazivěji než Hooper, který se svého známějšího kolegu snaží napodobit temně znějícími mužskými chorály při každé děsuplnější příležitosti. Co si myslet o písni **Dumbledore's Army**, mně zabralo podstatně více času, než urovnat si dojmy z předchozích tracků. Flétnou to začíná, klarinetem pokračuje, navazují smyčce („Hooperovi univerzální smyčce“) a s tím také přichází kámen úrazu. Pokud Hooper rozepisoval party pro smyčcovou sekci, příliš variabilní se tedy být nepokoušel (a nebo to jinak neumí). Smyčce znějí pokaždé stejně, jsou si podobné jako vejce vejci a ojediněle je podpoří světlejší moment v podobě vzletnější vyhrávky. Ale těchto okamžiků je žalostně málo. Co ovšem na albu postrádám nejvíce, je jakékoliv připomenutí Voldemortova či alespoň nějakého zlodušského tématu, ať už z dílny páne Williamsovy, či Doyleovy. Pokud Hooper dokresluje hudbou scény, kde vystupují záporáci, zaplácá je unylými táhlými zvuky z podsvětí, které ovšem působí přesně naopak, než zřejmě Hooper zamýšlel a jen poukazují na to, že skladatel si evidentně nevěděl rady, jak vyplnit prázdná místa v partitūře. **The Room Of Requirement** navazuje na Potterovskou „cingrlátkovou“ tradici. Jakoby se již jednalo o nepsané pravidlo, že kouzla musí být nutně podepřena melodií zvonkohry. Je to skladba příjemná na poslech a na jejím konci nás díky gradaci čeká zasloužený dobrý pocit. Track **The Kiss** mohl mít při troše snahy úplně jinou podobu a troufám si

tvrdit, že zde se měl Hooper opřít o milostné téma z *Ohnivého poháru*, jenž doprovázeli společné scény Harryho a jeho tajné lásky Cho. Hooperovo podání polibku je tedy poněkud bez života. Náladu by nám měl vyspravit hned následující dobrodružně pojmenovaný track **A Journey To Hogwarts**, jenž se vpravdě dobrodružně rozjede jako Bradavický expres, ale záhy mu dojde pára a oživení přichází znovu až téměř na konci písně, kde Hooper využije i „francouzsky“ znějící harmoniky. **The Sirius Deception** je z podstatné části složen z již zmiňované samoučelné výplně a rádo by dramatických smyčců. U této skladby mě však více než u jiné zamrzela fakt, že končí nádherným a nenápadným heroickým tématem v podání rozjítřených smyčců, který už nikde jinde nezazní. Dle mého jde o jeden z nejlepších momentů celého alba. Přesněji momentík. V jedné své starší recenzi na hudbu k *Souboji Titánů* jsem poukazoval na fakt, že skladby na albu jsou příliš krátké, utečou ani nevíte jak a člověku se tak pořádně nedostanou pod kůži. Stejným neduhem trpí i *Fénixův řád*. Album obsahuje všehovšudy 50 minut hudby a tato stopáž neuvěřitelně ubližuje dojmu z poslechu. Od Siriusova rozloučení se světem živých ve skladbě **The Death Of Sirius**, kde Hooper neví, na čem si stojí a podezřele střídá ponuré nálady – a žádná při poslechu nefunguje na 100% - až do tracku s pořadovým číslem 15 nejde o nic přelomového a na albu tak tento nudný blok působí nanejvýše rušivě. **Sacking of Trelawney** obsahuje jakés takés emoce a má působivé kataklyzma znějící překvapivě velmi... Williamsově. Ať však hledám, jak hledám, zatím nepřišel žádný hmatatelný vrchol alba. V hloubi duše jsem jej upřímně čekal v heroické skladbě **Flight Of The Order Of Phoenix**, ale po její slabé minutě a půl jsem zůstal jen nevěřičně opářený a zklamaný. Samotná skladba je sice hlučná až až, ale souzvuk orchestru nepůsobí příliš kompaktně a zbytečně se tluče o sebe. Hořkou pachut' pak nenapravit ani rozlučkový **Loved Ones & Leaving**, která je naprosto tuctovou tečkou za rozporuplným chodem *Fénixova řádu*. Pokud ovšem něco naprosto nechápu, je to prapodivné řazení písní podle tajuplného producerského vnitřního vzorce, který mi bohužel uniká a zabíjí tak každou vystávající příležitost vygradovat album.

Kdybych měl tedy zhodnotit všechny neduhy alba v jednom, bylo by to asi takto: příliš krátké skladby, vyložená Hooperova neumětelnost ve vypjatých scénách, které ve srovnání s předchozí Potterovskou hudbou prohrávají na plné čáře a postrádají cit, fádnot, řazení skladeb, neschopnost jakkoliv chytit posluchače za srdce, elektrická kytara v první skladbě, monotónnost smyčců, nepochopitelná ignorace Doyleových motivů. Také mě mrzí skutečnost, že Hooper se nechtyl zjevné příležitosti a nerozvedl nám v hudbě i postavy jako je Lenka Láskorádová a vůbec si více nepohrával s novými tématy a chytlavostí předložených melodií. V tomto bodě si zřejmě řekl, že Doyle a Williams již odvedli většinu práce za něj a nemá cenu se ani snažit je překonat či jejich odkaz dále rozvíjet. Klady by se také nějaké našli: poměrná atmosféricnost, celková snaha o návaznost na Williamsovo dílo, výborné téma profesorky Umbridgeové, chvíle nostalgie a... to je snad také všechno. Hooper se jednoduše vydal svou vlastní cestou a příliš se neohlížel nalevo, napravo. Chytil se pomocného stébka minulé Williamsovy hudby a bez špetky originality dotáhl svou práci do rozporuplného konce. Kdyby se jednalo o první potterovský soundtrack, či snad dokonce jiné samostatné dílo, nerozvíjející a nepokračující ve známé sérii, album by jistojistě obstálo a hodnocení by bylo daleko, daleko vyšší. Přeci jen se stále jedná o poctivý orchestrální

soundtrack, kterých je v dnešní době jako šafránu. Avšak s ohledem na předchozí čtyři kompozice nemohu jinak než k soundtracku zůstat nebývale vlažný. Zklamáním fanouškům tedy nezbyvá než doufat, že u *Prince dvojí krve* (který též režíruje David Yates) se Hooper pořádně pochlapí a napraví si pověst (a nebo jej vystřídá někdo jiný).

Hodnocení: 65%

Komponoval a produkoval: Nicholas Hooper

Dirigoval: Alastair King

Orchestrace: Geoff Alexander, Julian Kershaw, Bradely Miles, Simon Whiteside

Nahrál: The Chamber Orchestra of London

Datum vydání: 10.7. 2007

Luděk Čertík

FILMY

Šarlotina pavučinka

12. dubna 2007

Šarlotina pavučinka aneb svěží vítr rodinných filmů s jemným fantasy motivem (hraničícím s bajkou) září v přehrášli současných animákových, mnohdy podprůměrných a prvoplánovitých, snímků pro celou rodinu. Na začátku byl spisovatel E. B. White (1899-1985), tvůrce příběhů myšáka Stuarta Littla a také zmiňované knihy *Charlotte's Web*, která u nás také vyšla, dříve však na CD v mluvené verzi jako *Kristýnčina pavučinka*. Režirování

této oddechovky se ujal nepříliš známý Gary Winick a scénáře zkušené duo Susannah Grant (*Pocahontas*, 28 dní, *Erin Brockovich*) a Karey Kirkpatrick (*Za plotem* nebo *Stopařův průvodce po galaxii*), aby vytvořili opravdu povedený a lidský příběh pro děti (řící pro naše nejmenší asi nemohu, protože by některé části filmu mohli mladší deseti let rozplakat).

Malá Fern (Dakota Fanning) žije na americkém venkově šedesátých let a jednoho brzkého rána se stane svědkyní narození malých selátek, jenže výstavní prasnice si dovolila porodit o jedno sele navíc, než-li ji matka příroda přidělila struků. Otec Fern si ví rady a chce toho záprdku zbavit žití, Fern se ho však ujme a postará se o jeho přežití. Brzy se však situace stane neunosnou a pod nátlakem rodičů přenechá selátko svému strejdovi, který žije opodál. V novém prostředí se tak odehrává citlivý příběh malého vesmíru jedné stodoly, kterou s prasátkem Wilburem obývá stádečko "gramofonových" ovcí (v čele s beranem Samuelem - John Cleese), bojácný a praštěný kůň Ike (Robert Redford), párek sarkastických kraviček Bitsy a Betsy, houser Gussy s partnerkou Golly, odstrkovaný bohém, ale hlavně krysák Templeton (Steve Buscemi) a v neposlední řadě neoblíbená a od ostatních zvířat předsudky poznamenaná Šarlotka (Julia Roberts).

Samotný spokojený život zvířátek ve chlívě by asi nestačil k budování příběhu, proto na scénu vstupuje smutná realita, protože jarní prase Wilbur nejspíš nezažije první zimní snůh, holt, farmář upřednostňuje vepřové v jiné než chrochtající podobě. Společně se Šarlotkou a ostatními zvířátky se začíná uskutečňovat plán na záchranu Wilbura, zvířátka jsou inteligentní a chtějí lidem předat vzkaz. Jakkékoliv ze slov, které jim nabídnou, sice vzbudí u lidí vlnu zájmu, který však brzy opadá a zima se kvapem blíží. Dokonce se podaří zapojit samotáře a sobeckého požitkáře Templetona, ale záchrana není do posledního okamžiku jistá. Jenže jsem mluvil o rodinném filmu, takže si určitě domyslíte, že Wilbur své sněhové vločky uvidí, což ovšem neznamená, že happyend nemůže být sladkobolný a budete mít co dělat, aby jste před svými ratolestmi zamaskovali slzy dojetí.

Tento hraný film pracoval nejen se zvířaty, ale také s počítačovou animací, zvláště moudré Šarloty a v podobě zlidštění výrazových prostředků zvířecích "tvářích". Z jejich uvěřitelných grimas vyčtete vše od veselí až po smutek, aniž by výsledek sklouzával k nechtěné parodii. O zábavu se postará nejenom výběr prvotřídních herců v roli dabérů (viz výše), ale zejména to, co říkají. Inteligentní a fungující humor, mnohdy spojený společně s tím, co právě vidíte na plátně vyvolá bouři smíchu nejenom u nejmenších, to mi věřte. Osobně jsem si velmi oblíbil vrány Brookse a Elwyna, kteří jsou prostě užasní a snadno jim odpustíte také jejich masožravé sklony, když celé dny hladoví u pole s dozrálou kukuřicí.

Když o filmu a jeho hodnocení tak přemýšlím, uvědomuji si, že jsem vám ještě neřekl, že Šarlotka je pavouk (chcete-li pavoučice) a o nápisy za záchranu Wilbura může hlavně ona. O kvalitách snímku hovoří třeba několik nominací na Saturn Award nebo vítězství v kategorii nejlepší rodinný film cen BFCA.

Skvělá a zábavná podívaná pro všechny věkové kategorie vyjma nejmenších dětí, které by nemusely pochopit některé kruté nevyhnutelnosti našeho světa, mládež školou povinná by však už žádné trauma prožít neměla, stejně jako vy.

Šarlotina pavučinka, Charlotte's Web, Rodinný / Drama / Fantasy, USA, 2006, 113 min, **Režie:** Gary Winick, **Hrají:** Dakota Fanning, Julia Roberts, Oprah Winfrey, Steve Buscemi, Kathy Bates, John Cleese, Thomas Haden Church, Robert Redford, Cedric the Entertainer, Jennifer Garner, Reba McEntire, André Benjamin, Gary Basaraba, Siobhan Fallon, Kevin Anderson, Essie Davis, Beau Bridges, Abraham Benrubi, John Cullum, Elle Fanning, Leslie Mann

Jan Pechanec

Sexmise

13. dubna 2007

Dva dobrovolníci, Max a Albert, se v blízké divákově budoucnosti (blízké a budoucnosti z pohledu doby uvedení filmu do kin - 1984), totiž v roce 1991, nechají v rámci vědeckého pokusu hibernovat na tři roky. Probudí se ale do světa úplně jiného, než který zanechali za kryty svých sarkofágů. Brzy po jejich zmrazení totiž vypukla válka, a jedna z použitých zbraní vymazala ze světa mužství. O muže samotné se pak postarala militantní Liga žen.

Max a Adam tak jsou podivnými vykopávkami, o které svádějí boj dvě mocenské kliky malého ženského státekku, ukrytého hluboko pod zemí, která jeho obyvateľky chrání před nepřátelským světem. Archeo a Genetix bojují o možnost oba exempláře zkoumat, ale především Max by své věznitelky raději zkoumal podobně, jako zkoumal ženy kdysi. Oba unikají, jsou lapeni, opět unikají, mají být naturalizováni (to jest má jim být změněno pohlaví na to jediné vědecké a správné), prozkoumají podivná

zákoutí světa, který je vůči nim nepřátelsky naladěný, až nakonec rozluští všechny jeho záhady.

Tahle komedie byla v době svého vzniku kultovním snímkem. Nejenom kvůli parfému erotiky (odhalená ňadra tehdy byla v kinech zatraceně vzácná, a videa a pornokazety nebyly o moc rozšířenější), ale především pro svůj humor. Toho je ve filmu víc než hodně. Vtipy založené na kontextu doby („připadám si, jako kdyby mne vylučovali z Pionýra“, „1998? to jsem měl dostat byt!“), „co si to dovoluujete? jsem funkcionářka!“ už jsou jen pro pamětníky, kterých rok po roku ubývá, ale těch ostatních fórků a fórů tam je stále ještě dost - v podstatě v každé scéně najdete něco, co vám zatřepe bránicí.

Některé dokonce s dobou získaly grády - to jsou především různé narážky na feminismus („chci dokázat, že muži jsou chybějícím vývojovým stupněm mezi námi a opicí“) a vůbec totalitní podstata zobrazeného světa, ale zdaleka nejvíc vtipů je založeno na kontrastu až živočišné podstaty Adama a světa žen bez mužů, který autoři scénáře propracovali velmi podrobně. Taková návštěva doktorky Lamii ve starobinci, kde ji vetchá babička vysvětluje, k čemu že to v dávných dobách byli na světě muži, je úžasnou hereckou etudou sama o sobě.

Režisér Juliusz Machulski (Vabank I a II, King Size aj.) si ke spolupráci na scénáři přizval Jolantu Hartwigovou a Pavla Hajného (od něj zřejmě pocházejí některé reflexe tehdejších českých komedií, které ve filmu můžete najít) a do hlavních rolí obsadil Jerzy Stuhra a Olgerda Lukasiwicze, jejichž protihráckami jsou Bożena Strykówna a Bogusław Pawelec. Obě dívky se naneštěstí v oné feminní společnosti chvílemi ztrácejí, ale přesto jsou vidět - a dostatečný prostor dostanou k dispozici v závěrečné části, ale celá čtveřice se poctivě snažila a zvláště Jerzy Stuhra předvedl dokonalý herecký koncert.

Stuhrův Max, to je kombinace požitkářství a malého skoropodvodníka, hledajícího nejrůznější cesty a cestičky k získání třeba jen nepatrného prospěchu a výhody pokud možno bez námahy a zásluh. Jenže i přesto je sympatický - nakonec v něm vedle těch jeho špatných vlastností najdete také kousíček srdce, soucitu, lásky, shovívavosti a odpuštění. Žádný vernovský hrdina-průzkumník, ba dokonce ani pilot Pirx, ale složitý mix obyčejných lidských vlastností, jaký při troše upřímnosti najdeme také u sebe.

Tenhle kultovní film se konečně dočkal české DVD edice, a protože byla vydána pro Levné knihy, můžete jej mít za pouhopouhých devětadevadesát korun - málokterý film má tak příznivý poměr cena výkon.

pagi

Horší už to nebude (Stranger Than Fiction)

19. dubna 2007

Existují příběhy, které se odehrávají v našem světě a přitom obsahují zjevně fantastický prvek, který tvoří jejich nedílnou součást a činí celé vyprávění značně originální. Ať už je to sedmapáté patro, kde jsou dvířka vedoucí do hlavy Johna Malkoviche nebo přístroj na vymazávání vzpomínek. V takových příbězích není fantastický prvek jen záminkou pro fantastickou zápletku, pár triků a morální poučení, ale významně se podílí na způsobu jeho vyprávění a konstrukci samotné zápletky.

Berní úředník Harold Crick má problém. Jeho spořádaný život, svázaný v pravidelných rituálech a bezděčném přepočítávání denních úkonů barvitě popisuje ženský hlas. A Harold ho najednou začne slyšet. To by rozrušilo každého a co teprve, když hlas oznámí, že Harold brzy zemře. Spisovatelka Kay Eiffelová má problém. Její román o berním úředníkovi vážně a autorka neví, jak svého hrdinu správně zabít.

Kromě těchto dvou hlavních hrdinů zde významnou roli hrají anarchistická pekařka Ana, literární vědec a spisovatelčina asistentka. Ti všichni dotvářejí vzájemně propojený příběh střetu fikce s realitou, zahrnující i rozvíjející se vztah mezi Haroldem a Anou. Silnou stránkou filmu je kvalitní herecké obsazení hlavních postav, zvláště výkony představitelů Harolda (Will Ferrell) a Kay (Emma Thompsonová) jsou velmi působivé. Výtvarně se zde hraje s

kontrastem a podobností – prostředí bytu, kanceláře i spisovatelčiny pracovny působí chladně a geometricky souměrně, naopak pekárna i Anin byt jsou barevné a neuspořádané. Kromě občasných vstupů vyprávěčky je Haroldův život komentován i vizuálně - různými diagramy a číselníky (což je poněkud v rozporu s faktem, že román vzniká staromódně na mechanickém psacím stroji a nikde v pracovně nevidíme žádné podobné autorčiny vizuální pomůcky). V rámci druhé dějové linie sledujeme výpravy autorky za inspirací, její boj s tvůrčím blokem a její imaginární zásahy do okolní reality, která ji nakonec nečekaně zaskočí.

Výsledek je to rozhodně originální, s několika vtipnými a smutnými místy, ovšem příběh je na druhé straně spíš umělá konstrukce a musí se vypořádat se závěrem, který je jen „celkem dobrý“ a je pocukrovaný moudry trochu jak z koláčku pro štěstí. Na rozdíl od snímků na které se odkazují v úvodu, zde tvůrci více hrají na jistotu a tak se nakonec v nekonvenčním rámci odehraje celkem konvenční příběh – vznikl zvláštní film pro normální diváky.

Horší už to nebude, Orig.: Stranger Than Fiction (USA 2006), rama / Fantasy / Romantický / Komedie, USA, 2006, 113 min, Režie: Marc Forster, Scénář: Zach Helm, Hrají: Will Ferrell, Emma Thompsonová, Maggie Gyllenhaalová, Dustin Hoffman, Queen Latifahová

Marvin

Sunshine

30. dubna 2007

Teoreticky by Slunce mělo svítit ještě miliardu let. Ale v přírodě dochází k anomáliím – statisticky je naše Slunce jen jednou z mnoha hvězd. Bohužel je jedinou, která ohřívá naši planetu na přijatelnou teplotu. Takže Slunce začne nešťastnou náhodou vyhasínat mnohem dřív a lidstvo vyše osmičlennou posádku lodi Icarus 2, jejíž posláni zní hvězdu znovu rozžehnout pomocí bomby o velikosti Manhattanu. Před lety selhala z neznámých příčin při stejné misi loď Icarus 1.

Nemáme zde do činění s další popcornovou zábavou typu Jádro či Armageddon, film se snaží zobrazit popisované s dnes už spíše výjimečnou mírou realismu. Věcný je i přístup k hrdinům – žádná dlouhá expozice s představením jednotlivých členů, ale vstupujeme přímo doprostřed dění, kdy je třeba učinit rozhodnutí, které se ukáže být osudovým a vyvolá celý řetěz neblahých následků a selhání lidského faktoru.

Je nutno vyzdvihnout vizuální stánku filmu, stejně jako složku zvukovou. Stejně tak dobré a civilní herecké výkony s pestrým mezinárodním obsazením a pragmatický přístup k hrdinství, daný závažností mise. Slunce je zde představeno jako fascinující protihráč, který život nejen dává, ale i nelítostně bere. To vše napomáhá vybudovat poctivou hard vesmírnou SF, kterou se film zdá být, čemuž napomáhají i dobře zakomponované stručné úvahy členů posádky. Navíc se problémy vrší v neutuchajícím tempu, což neumožní divákovi řešit případné logické slabiny scénáře. Bohužel v druhé půli je v ději neoddělitelně zakomponován prvek, který jednak změní žánr spíše k hororu, ale hlavně je ve své podstatě béčkový, takže divákovi, který se nenechá jen unášet audiovizuální stránkou, zdeformuje celý dosavadní pocit z filmu. Tomu do jisté míry napomůže nastupující horečnatý střih a kompozice záběrů, které na jedné straně účelně zvyšují divákův nepříjemný pocit ohrožení, ovšem na druhé straně právě toto může po předchozích málem až kýčovitých velkolepých obrazech podpořit narůstající rozčarování. Žánrově i dějové kolísání narušuje výsledný účinek. Samotné finále není dost vyhraněné, aby dokázalo odstranit pachutí klišé a silné kontaminace žánrové čistoty. Na jedné straně je tedy třeba smeknout nad svědomitým a vynalézavým provedením, na kterém není v nejmenším znát, že rozpočet byl relativně skromnější, na druhou stranu zde zůstávají přinejmenším rozpaky nad scénářem a nevyrovnaností výsledku.

Sunshine (Velká Británie 2007)
Režie: Danny Boyle, scénář: Alex Garland
Hrají: Cillian Murphy, Chris Evans, Michelle Yeoh, Rose Byrne, Cliff Curtis, Troy Garity, Hirofumi Sanada, Benedict Wong

Marvin

Fontána

9. května 2007

Od komerčního úspěchu Hvězdný válek se filmová sci-fi ve většině případů stala jen kulisou pro dobrodružství, horor či komedii. Pokusy o serióznější polohu žánru lze bezmála spočítat na prstech jedné ruky, což také souvisí s mizivou komerční úspěšností těchto snah (a to i před Hvězdnými válkami). Film Fontána doprovázely realizační potíže, které vedly k seškrtání rozpočtu a náhradě zamýšlených velkolepých scén skromnější podobou. Skromnější ovšem

neznamená méně působivé a v zásadě komornímu příběhu to jen prospělo.

Budoucnost: kosmická loď letí mlhovinou k umírající hvězdě, její pasažér doufá najít věčný život pro sebe a svou lásku. Minulost: španělský conquistador hledá v džungli bájný strom života pro svou zbožňovanou královnu. Přítomnost: lékař horečně pátrá po léku na rakovinu, který by zachránil jeho umírající manželku.

Jak jsem předeslal, po vizuální stránce jde o nesporně působivé dílo, přechody mezi epochami jsou symbolické, stejně jako vzájemné citace (věže mrakodrapů na obzoru vypadají stejně jako věže inkvizitorova hradu). Další stránku, kterou je třeba hned v úvodu vyzdvihnout je hudba – zdánlivě jedna melodie plyne napříč stoletími a přesto se mění a celek pak velmi pomáhá sjednotit různé roviny a dotváří poetický dojem symfonie. Divák má zpočátku trochu problém orientovat se v různých prostředích, ve kterých ústřední dvojici vždy představují stejní herci, ale hlavní epická část je vyprávěna v přítomnosti a toto ukotvení v realitě poskytuje potřebný pevný bod. Zde se také hovoří o hlavním tématu filmu, což není láska, ale smrt a to v rovině završení a paradoxní věčnosti. Oba hlavní party jsou zahrány natolik přesvědčivě, že případný patos v dialogích zazní v dané scéně zcela adekvátně. V kontrastu s chladnějšími kulisami současnosti a výpravnější minulostí je zde bezmála abstraktní prostředí mlhoviny, v efektních zlatavých tónech, kterým stoupá loď, jež je běžným kosmickým korábem na hony vzdálena.

Snímek jako celek sice v rozumové rovině nefunguje bez výhrad, ale hlavní stránkou je zde rovina pocitová. Audiovizuální stránka je v přítomném kinosálu efektní, symbolika nijak spleťtá, přesto umožňující více výkladů – pokud se treť do vašeho rozpoložení, dostane se vám mnohem více než v běžné hollywoodské konfekci, v opačném případě vás možná zklame – úplně lhostejného diváka v sále nenajdete.

Fontána

Orig.: The Fountain (USA 2006), Scénář a režie: Darren Aronofsky, hudba: Clint Mandelů, Hrají: Hugh Jackman, Rachel Weiszová, Ellen Burstynová, Cliff Curtis

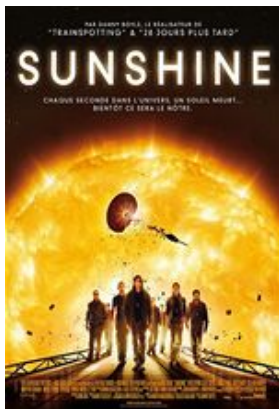
Marvin

Renaissance (Renesance)

14. května 2007

Paříž 2054. Tvrdý policajný důstojník pátra po zmiznuté ženě. Čím bližšie je k jej nájdeniu, tým viac ľudí sa ho pokúša zabiť. Je viac ako zjrejmé, že za celým prípadom okolo unesenej odborníčky na genetiku sa skrýva mnoho viac...

Francúzske animované filmy s pravidelnou nepravidelnosťou oživujú žánre fantastiky výnimočnými príspevkami. Po dobrodružnej Kaene (2003) a experimentálnom Immortale (2004) k nám prichádza Renesancia. Atmosférický triler so zaujímavou dávkou filozofie a romantiky.

Hlavný hrdina - drsný sympaták zo starej školy – je rozhodnutý za každú cenu vyriešiť únos, ktorým ho poverili. Samotné pátranie po zmiznutej žene však postupne akoby ustupuje do úzadia, a dôležitejším sa stáva samotný svet veľkomesta. Paríž je ako labyrint, plný najrozličnejších postavíček, z ktorých každá prispieje svojou trochou k odhaleniu skutočnosti. Vo filme nie je veľa akcie, no keď sa nejaká objaví, stojí to za to. Akčné sekvencie neohúria ani tak

dravosťou ako skôr dostatočne vybičovaným hudobným doprovodom a skvelými režisérskymi nápadmi (auto naháňačka, scéna v botanickej záhrade).

Renesancia sa nesnaží o prílišnú originalitu a občas pripomenie slávnejšie filmy (Ghost in the Shell, Ja, robot), ale do osvedčenej schémy dokáže dať dostatok nového, aby pôsobila ako niečo výnimočné. Jednotlivé ingrediencie (boj proti veľkej korporácii, suspendovanie detektíva) sme už videli neraz, ale ako celok je film malým darčekom pre všetkých sci-fistov. Žánrovo čistých sci-fi predsa len nie je veľa...

Priznám sa, že keď počujem v súvislosti s Renesanciou zmienku o Sin City, ježia sa mi všetky vlasy. Áno, vizuálna stránka je podobná, ale zatiaľ čo Rodriguezov film bol poctou brutality a šialenstva, Renesancia je citlivá noir detektívka, kde má čiernobiele prostredie a dažď úplne iný efekt – podtrhujú emotívnosť a dávajú do protikladu ľudskosť s chladným svetom budúcnosti.

Renesancia - znovuzrodenie. Skôr ako o znovuzrodenie však ide o poctivý návrat ku kvalitnému sci-fi, ktoré síce nespôsobí revolúciu, ale zaručene uspokojí fanúšikov žánru. Ak vám vadilo, že nedávny (veľmi zaujímavo animovaný) Temný obraz (2006) prekračoval zabehnuté hranice SF, určite vás poteší, že Renesancia je pevne ukotvená v klasickom futuristickom svete.

Nedávno bol Blade Runner v nejakej ankete (opäť raz) označený ako jeden z najlepších SF filmov. Renesancia sa do takýchto rebríčkov zrejme nedostane, no po tak dlhej dobe od vzniku Scottovej klasiky je tu konečne niečo, čo dokáže vyvolať takmer rovnakú atmosféru.

Renaissance (Renesance) Animovaný / Akčný / Sci-Fi / Thriller Francie / Veľká Británie / Lucembursko, 2006, 105 min
Režie: Christian Volckman
Mluví: Daniel Craig, Catherine McCormack, Romola Garai, Jonathan Pryce, Ian Holm, Rick Warden, Kevork Malikyan, Chris Bearne, Sean Pertwee

Martin Kochlica

Pro otrlé pamětníky – Vládcí vesmíru

15. května 2007

Mám trauma! Proč nemám v krabici s hračkami z dětství akční figurku He-Mana ani Skeletora od Mattela? O co všechno mne totalita připravila. Mám jen několik kovbojů a indiánů z východního Německa a Maďarska a pak báječnou sadu gumových vojáků lidově demokratické armády NDR (takoví esesáči v socialistické zelené).

Na období strávené na základní škole mám několik letných vzpomínek. Ihned po mém nástupu v září 1979 zemřel válečný hrdina a bývalý prezident Ludvík Svoboda – na státní pohřeb jsme se dívali v družině. V průběhu mé školní docházky se v SSSR prudce zvýšila spotřeba generálních tajemníků ÚV KSSS – domnívám se, že alespoň kvůli Brežněvovi jsme měli den volna, a některý ze spolužáků občas donesl do třídy vrcholné ukázky kapitalistického konzumu – katalogy Neckermann (a asi také Quelle). Vzhledem k věku jsme asi všichni měli zpočátku v merku především stránky s hračkami. Mezi auty na ovládání, modely lodí a letadel musely určitě být i figurky Vládců vesmíru (Masters of the Universe), protože Skeletor a He-Man mi uvízli v paměti.

Z původní série hraček a minikomiksů z roku 1981 se vyvinul relativně funkční organismus, který v různých podobách pronikl i do „velkého“ komiksového světa v podobě příběhů vydaných vydavatelskými giganty DC Comics i Marvel Comics a který, kromě kreslených filmových serií, dal vzniknout v roce 1987 i hranému filmu.

Film Vládcí vesmíru byl natočen v roce 1987 a v roce 2006 se dočkal uvedení na trh i v DVD formátu.

Ve středu vesmíru, na rozhraní světla a temnoty se na planetě Eternia tyčí majestátní hrad Greyskull. Kdo ovládá Greyskull může s jeho potenciálem moci vládnout celému vesmíru. Síly zla, které vede démonický Skeletor (Frank Langella), zaútočily na Eternii a zmocnily se hradu a Skeletor uvěznil dosavadní hradní paní - bílou Čarodějkou. Posledními překážkami před nabytím absolutní moci jsou pro Skeletora potřeba získat druhý kosmický klíč, dílo trpaslíka Gwildora, a hrdina He-Man (Dolph Lundgren) volně pobíhající po planetě i se svým Mečem síly. Kosmický klíč dokáže otevírat brány v času a prostoru – při honbě za ním se skupina hrdinů (He-Man, Gwildor, Voják a jeho adoptovaná dcera Teela) pronásledovaná pohůnkami zla dostane na Zemi. V americkém maloměstě způsobí jejich energetické i chladné zbraně vcelku velký zmatek. Po drobných peripetiích se všichni navrátí do Eternie a svedou závěrečnou, vítěznou bitku (zdráhám se napsat bitvu), se Skeletorem a jeho vojáků. A to je v kostce celý děj.

Když jsem ve své recenzi popisoval a doporučoval film Flash Gordon jako tu správnou příjemnou komiksovou zábavu plnou patosu, zadní projekce, modelů a masek, zmínil jsem také fakt, že film byl natočen v roce 1980, v roce kdy Impérium vrátilo úder. Vládcí vesmíru byli natočeni v roce 1987...

Přesto bych se nebál Vládce vesmíru také doporučit a to nejen fanouškům He-Mana, kterých u nás asi příliš nebydlí. Sledování tohoto filmu sice asi vyžaduje mírně pokleslý vkus,

ale takhle nějak si představuji čistou esenci klišé, návrat do 80. let minulého století a setkání s diskem, typickým oblečením a účesy, s typologicky vyhraněnými postavami a účesem Dolpha Lundgrena. Skeletorovi vojáci jsou kříženci mezi Stormtroopers a vizáží postavy jménem Dark Helmet z parodie na SW Spaceballs, elitní záporáci jsou pěknou snůškou masek na techno-animální téma, He-Man je hrdina a má Meč, jeho pomocníci jsou správně kladní (i když Teela by se v soutěži o nejotravnějšího sidekicka umístila vcelku vysoko), výstřely z paprskových zbraní jsou červené, modré a zelené, pozemský policista (James Tolkán) má pleš a je to tvrděák, jednu z hlavních ženských postav a pozemšťanku Julii hraje ve svých 23 letech Courteney Cox budoucí hvězda seriálu Přátelé (dlouho mi trvalo, než jsem ji identifikoval).

Bavil jsem se, bavil jsem se dobře, ale příště si zřejmě budu muset vybrat nějaký více áčkovější film.

PS: Velkým nedostatkem DVD je úplná absence bonusů.

PS2: Mladší čtenáři si neznámé zkratky (NDR, ÚV KSSS apod.) určitě najdou na internetu.

Vládcí vesmíru – Masters of the Universe (USA), Režie Gary Goddard, scénář David Odell, hrají Dolph Lundgren, Frank Langella, Jon Cypher, Courteney Cox, James Tolkán, filmová premiéra 1987 MGM, v ČR vydáno na DVD 2006 Bontonfilm, 103 minut

Dalmatin

Preview Piráti z Karibiku 3 – Na konci světa

22. května 2007

Ano, pirátská trilogie nám vyvrcholí již příští týden. V zahraničí ve středu 23. 5., u nás ve čtvrtek 24. 5. Pojďme se podívat závěru jedné z nejlepších filmových sérií na zoubek. Nejdříve se však ohlédneme do minulosti, do roku 2003, kdy to všechno začalo a do roku 2007, kde to všechno pokračuje...

Prokletí Černé perly

Psal se rok 1994 a *Ostrov hrdlořezů* s 90 000 000 rozpočtem vydělal pouhých 10 000 000 dolarů. Kvůli němu zkrachovala firma Carolco, která měla na svědomí například Terminátora 2. Vypadalo to, že filmům o pirátech je konec.

Pak ale přišel producent Jerry Bruckheimer, který stojí za takovými filmy jako jsou *Král Artuš*, *Lovci pokladů*. Chtěl natočit film za 140 000 000 dolarů, jenž by byl inspirovaný atrakcí v Disneylandu okořeněný o prvky fantasy a hororu.

Na konec dostal Bruckheimer zelenou. Na režisérkou stoličku si sednul Gore Verbinski (na kontě má takové filmy jako *Hon na myš*, *Kruh*, aj.). Scénář napsali Terry Rossio (*Deja vu*, *Lovci pokladů*, *Godzilla*, aj.) a Ted Elliott (*Shrek*, *Zorro: Tajemná tvář*, aj.). Hlavní role obsadili Johnny Depp

(za roli Jacka byl v roce 2003 nominován na Oscara), Orlando Bloom, Keira Knightley a Geoffrey Rush.

V roce 2003 vpluli Piráti z Karibiku do kin a za doprovodu skladby *He's pirate od Klause Badelta* a za první víkend vydělali 46 630 690 dolarů (ve 3 416 kinech na světě) a 654 000 000 dolarů celkem.

Truhla mrtvého muže

Těžko říct, zda tvůrci Pirátů plánovali pokračování. Věděli, že film bude mít opět vysokou návštěvnost a že kina budou zaručeně prskat ve švech. Ovšem Piráti z Karibiku by nebyli ani z poloviny tím, čím jsou bez Johnyho Deppa. O něm je známo, že nikdy nehrál v žádném pokračování. To víte, ani přitažlivé vnady Keiry Knightley nezachrání všechno. Naštěstí však Johny souhlasil s tím, že si Jack stáhne znovu. Vrátil se i Orlando Bloom jako Will Turner a Keira Knightley jako Elisabeth Swannová.

Roli nového padoušského piráta Davyho Jonese získal Bill Nighy (*Underworld 2*, *Stopařův průvodce po Galaxii*), do role Willova otce obsadili Stellana Skarsgarda (*Král Artuš*, *Beowulf a Grendel*, *Vymítač ďábla: Zrození*), lovce pirátů - lorda Becketta si stáhl Jonathan Pryce (*Brazil*, *Kletba bratří Grimmů*) a pro roli věštkyně a čarodějky Tii Dalmy se naučila čarovat Naomie Harris (*Miami vice*).

Na režisérskou stoličku usedl opět Gore Verbinski, scénář napsali Terry Rossio a Ted Elliott. Za dirigentskou taktovkou vystřídal Klause Badelta Hans Zimmer.

Do dvojky se hodil rozpočet 225 000 000 dolarů a za první víkend vydělal ve 4 133 kinech a za prvních deset dnů čtvrt miliardy dolarů. Film navíc získal Oscara za vizuální efekty a ocenění za výpravu, střih zvuku, mix zvuku.

Současně s dvojkou se točil i třetí díl, jehož premiéra se blíží stejně rychle a neúprosně jako plně rozjetý rychlík...

Na konci světa

Uplynulo sotva pár měsíců a Piráti z Karibiku jsou zpět. Jak vyplynulo z konce druhého dílu, je jasné o co půjde v *Na konci světa*. Členové posádky zničené Černé perly poplují společně s Barbarossou aby přivedli Jacka zpět na svět. Jacka najdou, ten s nimi nejdříve nechce jít, v traileru se dokonce zeptá: „Proč bych s vámi měl jet? Čtyři z vás se mě pokusili zabít. A jednomu se to podařilo.“

Na konec s ním přece jen jede. Společně se vydávají do Singapuru, kde se koná sjezd králů pirátů ze čtyř koutů světa. Vítá je zjizvený pirátský kapitán Sao Feng (Chow Yun-Fat). A důvod sjezdu?

„Bývala doba, kdy si piráti mohli dělat na světě, co chtěli. Naše doba se však chýlí ke konci. Naši nepřátele se spojili, aby nás zničili.“

Lord Beckett získal na konci druhého dílu srdce Davyho Jonese. Nyní ho ovládá a s jeho pomocí touží vyhladit piráty.

Z traileru si můžeme domyslet, že piráti se spojí a vytáhnou proti Beckettovi. Ona závěrečná bitva se odehraje uprostřed vodního víru, kde na sebe budou pálit z děl. Jack se utká s Davym Jonesem, v záběru je vidět, o co bojují.

Další co vás zcela jistě překvapí bude Will a Elisabeth, kteří budou oděni v pirátském oblečení a Barbarrosa, který se normálně baví s Jackem, jako kdyby ho právě Sparrow neměl na svědomí...

Česká premiéra je 24.5. A pro fanoušky téhle série je prostě návštěva kina nutnou povinností.

Piráti z Karibiku 3: Na konci světa, Žánr: pirátská fantasy, Režie: Gore Verbinski, Fakta: USA 2007, 168 min., titulky, Nehodnoceno.....?%

Martin Stručovský

Želvy ninja (TNMT)

28. května 2007 | 13:00

Bylo to už docela dávno, alespoň tak vidím začátek devadesátých let, mou základní školní docházku a jeden z prvních seriálů, které nás děti, případně náctileté, naprosto uchvátil. Byly jím Teenage Mutant Ninja Turtles - Želvy ninja. Seriál čítající 193 epizod vznikl v letech 1987-1993, aby se po revoluci dostal také na naše obrazovky a my jsme mohli poznat sílu přátelství, základní hrdinské principy jako obětovat se pro druhé, postavit se přesile a zachraňovat svět před zlem (nejčastěji v podobě emzáka Kranga z Dimenze X a jeho zrádného přísluhovače Trhače). Popularita seriálu nás zasáhla o to víc, že jsme se poprvé setkali s ohromným merchandisingem - trička, hračky, komiksy, repliky hrdinů, atp. Konec legendy pak přinesly tři filmy našich oblíbených hrdinů představovaných v gumových maskách. Pak konec.

Až do dnešních dnů, kdy se pod taktovkou mladého režiséra a scénáristy Kevina Munroa (za asistence duchovního otce korytnaček Petera Lairda) Želvy vrátily. V temnější podobě, ve skvělé počítačové grafice, přeplněny kliše a mnoha chybami, přesto neskutečně lehce plynoucí a zábavné. První kliše člověk nalezne už v jednoduchém a milionkrát viděném scénáři.

Čtyři želvy! Čtyři bratři! Mutanti zrození ve stokách New Yorku. Pojmenování po velkých renesančních umělcích a vycvičení v Ninjutsu. Bojovali s mnoha hrozivými nepřáteli... předtím, než porazili svého úhlavního nepřítele - Trhače. Ale nyní Zlo mnohem větší ohrozilo i jejich bratrství. Zlo zrozené před 3000 lety! V té době válečník Que um Rei vedl bratrstvo, jež bojovalo bok po boku s jediným cílem... dobýt všechna království světa. Nikdo jim nemohl stát v cestě. A za nimi zůstávala jen zničená země. Během své cesty se dozvěděl o konstelaci hvězd známé jako Hvězdy Kigonu. Každých 3000 let se hvězdy seřadí a otevřou portál do světa neznámých sil. Stal se nesmrtelným, ale za jakou cenu. Jeho bratrstvo se proměnilo v kámen. A z otevřeného portálu do našeho světa uniklo 13 monster. Válečník zůstal sám, odsouzen věčně bloudit po zemi. Neschopen zemřít nebo zapomenout na svůj

strašlivý omyl. A monstra, která byla vypuštěna, dál sužovala lidstvo - až do teď'.

Strih nás zanechá do Střední Ameriky, kde se osamělý mstitel snaží pomáhat utlačovaným a naše stará známá April O'Neilová ho odhalí. Zjistíme tak, že Leonardo byl Triskou vyslán na vyučenou, kvůli dokončení svého výcviku a on mohl lépe vést své tři bratry. Ovšem ti už dávno nejsou těmi neohroženými hrdiny. Michelangelo se věnuje zábavnímu průmyslu, Donatello počítačovému výzkumu a Raphael celé dny prospí.

Trhač už je celé roky mrtvý, na Kranga si také sotva kdo vzpomene, ale klan Foos stále existuje a snaží se být lepším. Miliardář Max Winters (Patrick Stewart) se doslechne o podivné konstelaci hvězd Kigonu a začne shromažďovat jak třináct příšerek, tak také zkamenělé sochy dávných generálů. Zelení nindžové tak kromě oblud, zločinců, nejasným plánům o nadvládu světa čelí rozporům uvnitř své "rodiny". Leonardo se vrací a Raphael se nedokáže přenést přes to, že vůdcem klanu nebyl vybrán on sám.

Virtuálně skvěle zvládnutá animace (až na trošičku laciný začátek v minulosti) vás uchvátí nejenom reálnými pohyby všech postavíček (a mírně nereálnými pohyby dopravních prostředků), ale vyvolává pocit napětí a údivu v samotných soubojích. Z výše naznačeného příběhu je jasné, že očekávání silného scénáře plného překvapení se asi konat nebude. Autoři těží z klasických motivů, na druhou stranu se nemusíte bát, že by se dopouštěli vyslovených kiksů, dokonce se jim podařilo do dialogů propašovat nemálo inteligentního humoru. Každý, kdo si kreslené hrdiny zamiloval bude spokojený, protože na film půjde s přemírou očekávání a notnou dávkou nostalgie, která se určitě dostaví.

Hrdinové v krunýři se vrátili, ač se nedá říci, že s plnou pompou, rozhodně však na vlně dobře fungující zábavy. Uvidíme, kdy nás tato čtveřice navštíví znova, nebylo by však od věci, aby přesedlala na drsnější strunu, vždyť kdysi náctileté obecnstvo už dávno dospělo.

Jan Pechanec

Wallace a Gromit – Výlet na Měsíc, Nesprávné kalhoty, O chlouppek

29. května 2007

Jak začít? Asi retrospektivou:

Někdy v roce 2004 lety jsem, motivován televizním zážitkem, sháněl DVD s filmem **Mravenec Z** (Antz, Dreamworks 1998). Po příchodu do obchodu jsem zjistil, že ve stojanu s animovanými

filmy se **Mravenec Z** nachází v crossoverové edici (dva filmy v jedné krabici) s jakýmsi **Slepičím úletem** (Chicken Run, Aardman Animations 2000). **Mravenec Z** byl podle očekávání výborný, ale Slepičí úlet mne naprosto dostal – animované plastelinové slepice konspirující za účelem útěku ze slepičárny, výborný příběh, nápady a zábava od autora jménem Nick Park. Poté jsem logicky začal pátrat po dalších

dílech autora a zjistil, že se jedná o trojnásobného (od roku 2006 čtyřnásobného) držitele Oscara. Dva ze tří Oscarů obdržel v kategorii nejlepší krátký animovaný film za snímky **Nesprávné kalhoty** a **O chloupek**, jejichž hlavními hrdiny jsou Wallace a Gromit – vynálezce závislý na sýru a jeho pes. Když měl na podzim roku 2005 v kinech premiéru celovečerní film **Wallace a Gromit: Prokletí králikodlaka** (*Wallace & Gromit: The Curse of the Were – Rabbit*, Aardman Animations 2005) bral jsem návštěvu kina jako radostnou povinnost a má očekávání byla zcela překonána. A jako by toho nebylo dost - rok 2005 ještě neskončil a veřejnoprávní televize mi udělala další radost a v období vánočních svátků odvysílala, bohužel bez větší mediální propagace, všechny tři krátké animáky, které jsou uvedeny v nadpisu těchto řádků.

První příběh je **Výlet na Měsíc** (nominován na Oscara za rok 1989, a stejně jako zbylé dva filmy vyhrál cenu Britské filmové a televizní akademie - BAFTA, pro nejlepší animovaný film). Jak již bylo letmo zmíněno, Wallace je člověk, nekonvenční vynálezce, praktického života nepříliš schopný muž mnoha nápadů a koníčků, velký milovník sýra; Gromit je jeho pes, partner, ošetřovatel, jeho svědomí a mnohdy jeho jediný kus zdravého rozumu. V plastelínovém světě Nicka Parka (který je díky rukopisu autora stejně jedinečný jako třeba světy Matta Groeninga – Simpsonovi, Futurama) koexistují lidské i zvířecí postavy na takřka rovnocenné „společenské“ úrovni – zvířata dokáží pracovat s lidskými stroji a přístroji, některá umí číst, většinou sice nemluví, ale jejich mimické výrazové prostředky jsou velice výmluvné.

Výlet na Měsíc je má ze všech tří filmů výrazně nejfantastičtější a nejlyričtější děj i zpracování. Co dělat, když si plánuji dovolenou a zjistím, že mi doma došel sýr? Vyberu si destinaci, kde je sýra dostatek („Každý přece ví, že měsíc je ze sýru!“), postavím ve sklepě raketu a s Gromitem vyletím na Měsíc. Měsíc je z různých druhů sýra a obývá ho zvláštní robot ve tvaru sporáku, který funguje tak trochu jako kustod měsíčního povrchu a který se zamiluje do představy lyžování na zasněžených pozemských svazích. Šťastný návrat dvojice hrdinů na domovskou planetu je zářmován snovými záběry na osamělého robota lyžujícího na povrchu Měsíce.

V roce 1993 následoval Oscarový snímek **Nesprávné kalhoty**, akční příběh o zneužití mechanických kalhot. Hlavní zápornou „rolí“ hraje hledaný zločinec kohout Pirko McGraw (důkaz Parkovy rovnosti homo sapiens a zvířat), který se za fyzické, ale nevědomé, pomoci Wallaceho snaží ukrást obří diamant z muzea. Mezi hlavní taháky rozhodně patří technokalhoty z NASA, velmi vhodné pro venčení psů, scéna vyloupení muzea, akční honička na domácí železnici, Gromit deprivovaný ztrátou přízně a svého pokoje a také výborné inkognito padoucha – kdo by řekl, že sundáním hřebínku z hlavy se z kohouta může stát tučňák.

Třetí díl série **O chloupek** (1995, také Oscar i BAFTA) má nejen akční a detektivní příběh – v širokém okolí totiž mizí ovce a strůjcem jejich osudu je pes místní majitelky obchodu s vlnou Preston – ale také představuje úchvatnou vedlejší postavu – ovečku Pižlu, která svou mlčenlivou přítomností, všezřavostí a ovčím výrazem válkuje ostatní „herce“ (v originále Shaun the Sheep – prý narážka na podobnou britskou výslovnost se slovem „shorn“ – ostříhaný, zastřížený; v tuto chvíli musím pochválit překlad a dabing české verze všech tří filmů, vypořádání se s anglosaskými kulturními odkazy dopadlo výborně a Pižla je prostě Pižla!). Wallace s Gromitem, kteří se momentálně živí jako umývači oken, musí

projít mnoha nástrahami, aby odhalili skutečnou povahu Terminátora, pardon, Prestona.

Úmyslně jsem děj jednotlivých filmů popsal jen velice zhruba, jedná se o díla tak originální, zábavná, roztomilá a inteligentní, že se prostě MUSÍ VIDĚT NA VLASTNÍ OČI!

Prý dokonce vyšlo DVD doplněné o další krátké příběhy hrdinů tzv. *Cracking Contraptions* a Pižla (tedy *Shaun the Sheep*) má vlastní mini TV sérii...

Čtvrtému Oscaru pro Nicka Parka - výše zmíněnému Prokletí králikodlaka se výhledově hodlám věnovat v samostatném článku.

Výlet na Měsíc (A Grand Day Out – 1989), Nesprávné kalhoty (The Wrong Trousers – 1993), O chloupek (A Close Shave – 1995)

Autor: Nick Park, Aardman Animations, Velká Británie, každý film cca 30 minut

Dalmatin

Kletba zlatého květu

21. června 2007

Intrigy, láska a velká krvavá bitka...

Po Hrdinovi a Klane lietajúcich dýk nám Zhang Ymou prináša ďalší historický epos. Tentoraz zamieril priamo do kráľovského paláca, aby sa ponoril do prepychového sveta vládcej rodiny. V Hrdinovi nám ukázal chladnú politiku, v Klane horúce city. Vo svojom poslednom filme spojil tieto ingrediencie a namiešal veľkolepú ukážku politického kalkulovania, kde emócie ovplyvňujú každé jedno rozhodnutie.

Najstarší panovníkov syn sa vracia z vojnovéj výpravy. Rýchlo však zisťuje, že priamo pod strechou kráľovského príbytku zúri omnoho komplikovanejši a živočíšnejši boj medzi jeho rodičmi. Celý konflikt je plný falošných úsmevov a sprisahaneckých gest, a aj keď prebieha viac vo vnútri samotných aktérov ako navonok, následky by mohli byť katastrofálne pre celú ríšu. Prebiehajú tajné vojnové prípravy, nastáva čas prikloniť sa na jednu alebo druhú stranu...

Prvá polovica filmu sa viac-menej zaoberá budovaním vzťahov, vysvetľovaním pozícií, odkrývaním skrytých zámerov. Akcia tu síce je, ale kladie sa na ňu minimálny dôraz a slúži viac ako dekorácia. Takmer všetka pozornosť je sústredená na jednotlivé osoby. Postavy sú ľudsky viacrozmerne a rozporuplné, majú na svoje konanie dôvod a uveriteľnú motiváciu. Skrátka dokážu presvedčiť o svojej chladnej vypočítavosti ako aj najhlbších citoch. Klaustrofobická atmosféra v prepychovom „zlatom“ paláci sa zhusťuje, divák si začína triediť jednotlivé figúrky na veľkej šachovnici...

Druhá polovica Kľatby je monumentálnym výbuchom nahromadenej energie. Nenávisť aj láska dostávajú priestor, aby prerazili na povrch vyumelkovaného sveta. Panovníkova

všemohúcnosť a neústupnosť sa v priamom boji stretá so ženskou spurnosťou a mladíckou ctižiadosťou. Armády sa zrážajú – hrubá a neľútostná sila verzus nadšenie a prirodzená nenávisť.

Davové scény sú famózne a taktické manévry vedia šokovať. V podstate sú však len akýmsi menej podstatným (aj keď nevyhnutným) odzrkadlením oveľa dôležitejších vnútorných sporov. Ide „len“ o akési zviditeľnenie všetkých tých skrývaných emócií.

Fakt, že všetky menšie zápletky sú nahustené do prvej polovice filmu, pôsobí mierne „telenovelovito“ (pre tých menej fundovaných shakespearovsky :)), no spleť intrig je podaná uveriteľne, hlavne vďaka skvelým hereckým výkonom. Osobne si neviem predstaviť lepšie obsadenie oboch hlavných postáv. Chow Yun Fat ako kráľ je (aj vďaka cool briadke) ukázkovo führerovský, zatiaľ čo jeho žena v podaní Gong Li je neskutočne ženská a emotívna.

Film má dve odlišné polovice, a tak na jednu stranu uspokojí aj tých, čo si potrpia na budovanie vzťahov ako aj tých, čo prahnú po megalomanskej akcii, na druhú stranu však už nepôsobí tak výnimočne a jednoliato ako jeho predchodcovia. Zhang Yimou sa tentoraz zameria na detailný popis nalinkovaného života v paláci, čo sa trochu odrazilo aj na celkovom filme. Napriek určitému schematizmu sa však netreba báť zísť na tento výnimočný film. Pokiaľ vám pri nedávnej 300 chýbali city, je Kľatba filmom práve pre vás. Výpravny historický opus, v ktorom sú také živé a skutočné postavy, určite dlho neuvidíme... a neprecítíme...

Kľatba zlatého květu Kľatba zlatého květu (Mn cheng jin dai huang jin jia; angl. Man of the Golden Flower)

Drama / Akčný / Romantický / Dobrodružný Čína / Hong Kong, 2006, 114 min Réžie: Yimou Zhang Hrají: Yun-Fat Chow, Li Gong, Jay Chou

Martin Kochlica

Rekapitulace Harry Potterů a také Fénixův řád

19. července 2007

Harry Potter a Kámen mudrců

První díl natočený podle sedmidílné série spisovatelky J. K. Rowlingové dostal na hraní Chris Columbus, který stojí za takovými filmy jako – *Druhá nebo první, Sám doma 1 a 2*.

Práva na celou sérii koupila společnost Warner Bros, Rowlingová měla tehdy jen dvě podmínky, a sice to, že natáčení bude kontrolovat a že ve filmech budou hrát pouze britští herci. Warneri souhlasili, takže si spolu okamžitě plácli.

Díky tomu se ve filmech objevil výkvět britské herecké školy, uveďme například Alana Rickmama v roli učitele lektvarů Snapea, dobráckého obra Hagrida si zahrál Robbie Coltrane a Brumbála zase našli v Richardu Harrisovi. A roli úlisného Draca Malfoye získal Tom Felton.

Ze všeho nejdůležitější však bylo obsazení hlavního tria – Harryho Pottera, Hermiony Grangerové a Rona Weasleyho.

Ty si nakonec zahráli Daniel Radcliffe (Harry Potter), Emma Watson (Hermiona Grangerová) a Rupert Grint (Ron Weasley).

4. 11. 2001 konečně vletěl Harry Potter na stříbrná plátna a pokud se dalo říct, že před filmem byli do Potterova světa pohlceci pouze děti, tak nyní se to dalo říct i o dospělých.

Film s rozpočtem 125 milionů dolarů vydělal za první víkend 90 294 621 dolarů.

A nic nebránilo tomu, aby byl natočen další díl.

Harry Potter a Tajemná komnata

Pouhé tři dny po premiéře se vrátil celý štáb do studia, aby započaly práce na druhém díle Potterovské série.

Na režisérskou stoličku se opět posadil Chris Columbus, vrátil se celý herecký ansábl doplněný o Kennetha Branagha, který byl obsazen do role nezapomenutelného Zlatoslava Lockharta, Christian Coulson do role Toma Marvolo Riddlea – mladšího Já lorda Voldemorta. A Jason Isaacs se představil v roli Voldemortova oddaného Smrtijeda – Lucius Malfoye.

Kritici si u prvního dílu stěžovali na digitální efekty, takže triky nám od tohoto dílu obstarávají filmoví mágové z ILM Magic, těžko říct, jestli se jim u druhého dílu povedlo všechno – věčně se do hlavy mlátící domácí skřítek Dobby se vydařil, ale o obřím baziliškoví připomínajícím spíše přerostlou ještěrku než hada, se to rozhodně říct nedalo.

O hudbu se opět postaral, jako u prvního dílu, John Williams.

Film s rozpočtem 100 milionů dolarů vstoupil do kin 3. 11. 2002 a vydělal 88 357 488 dolarů za první víkend promítání.

Ale nic nemůže být ideální. Proto celý svět zdrtilo, když se dozvěděli, že Richard Harris, který hrál profesora Brumbála, dne 25. 10. 2002 zesnul na rakovinu.

Harry Potter a Vězeň z Azkabanu

Třetí díl populární série doprovázelo hned několik zásadních změn.

Chris Columbus uvolnil režisérskou stoličku, na kterou se místo něj posadil mexický režisér Alfonso Cuarón, stojící za snímkem *Velké naděje* a *Mexická jízda*.

Cuarón přinesl do snímku větší porci temnoty, než tomu bylo u prvních dvou snímků. Důraz byl kladen zejména na práci kamery, emocionální stránku příběhu a vykreslení tajemné atmosféry. První dva snímky se věrně držely knižní předlohy, ale u *Vězně* dochází k jistým změnám.

Žáci předně nejsou celou dobu navlečení v hábitech, ale chodí oblečení v civilu, jako normální puberťáci. Oproti knize také není vysvětleno, jak to, že profesor Lupin umí zacházet s Pobertovým plánkem, nebo jak se podařilo Siriusovi Blackovi utéct z Azkabanu, případně přidání mluvící hlavy do záchraného autobusu (fanoušci vědí, že v knize se nevyskytuje a sama autorka ji pokládá za dobrý nápad).

Pokud jsem *Tajemné komnatě* vytknul ještěrčího baziliška, pak tady nemohu vytknout naprosto nic. Mozkomoři nahánějící husí kůži a hypogryf Kľofan s Harrym na hřbetě, letící v větru o závod – to vše je učiněná slast pro oko.

S každým novým snímkem přicházejí noví herci a tak se kouzelnické hůlky chopil David Thewlis jako nový učitel Obrany proti černé magii Remus Lupin, pro roli šíleného uprchlého trestance Siriuse Blacka se nechal potetovat Gary Oldman, Timothy Spall se naučil proměňovat v krysu a nazpátek pro roli Petera Pettigrewa a Emma Thompson si zavěštila budoucnost v roli profesorky Trelawneyové. Největší zvědavost však vzbuzovalo obsazení Michaela Gambona namísto zesnulého Richarda Harrisze do role profesora

Brumbála. Brumbál v jeho podání nemá Harrisovo kouzlo a kdyby vám řekl, že má rád citrónovou zmrzlinu, tak mu to asi neuvěříte.

Třetí díl s náklady 130 milionů vstoupil do kin 31. 4. 2004 a za první víkend vydělal 93 687 367 dolarů.

Cuarón nastavil vysokou laťku a všichni určitě tajně doufáme, aby to byl zrovna on, kdo bude točit sedmý a poslední díl kouzelnické ságy.

Harry Potter a Ohnivý pohár

Po Chrisu Columbusovi a Alfonsu Cuarónovi dostal Harryho Pottera na hraní anglický režisér Mike Newell, jenž stojí za filmy *Úsměv Mony Lisy*, *Čtyři svatby a jeden pohřeb*.

Kromě postu režiséřského se poprvé střídá i post skladatelský. Místo Johna Williamse bere do ruky taktovku skladatel Patrick Doyle, který Williamsovi rozhodně ostudu neudělal.

Ohnivý pohár začíná pěkně zhusta. Nejdříve o sobě dá vědět lord Voldemort, se kterým se spojí jeden z jeho oddaných Smrtijedů. Pak následuje útok Smrtijedů na kemp plný kouzelníků, ve kterém se nachází i Harry Potter a než se z toho stačíte společně s ním vzpamatovat, už se řítíme vstříc čtvrtému ročníku v Bradavicích.

U tohoto snímku se poprvé uvažovalo o tom, že bude rozdělený na dvě části. Knižní předloha má totiž pěkných 571 stran. Dělení na dva snímky se nakonec zamítlo, takže se začaly škrtat postavy a scény, které se ve filmu neobjeví.

Fanoušek předlohy tak nepřijde o zápas s drakem, který se však oproti knize utrhne ze řetězu, úkol v jezeře, vánoční ples, Harryho okouzlení Cho Changovou, běh kouzelným bludištěm, které je oproti předloze zbaveno všech Hagridových domácích mazlíčků, což vůbec nevadí, protože ona stísněná a hrůzu nahánějící atmosféra labyrintu vydá za tisíce kreatur.

A Voldemort samozřejmě, jemuž dal podobu skvělý Ralph Fiennes. V jeho podání je Pán zla, přesně takový, jak má být – ďábelsky zlotřilý, prohnáný, toužící jenom po jednom: zabít Harryho Pottera. Souboj s drakem je dobrý, ale pro mě osobně byl okamžik, kdy spolu Harry a Voldemort zkříží hůlky, vrcholem tohoto filmu.

Z toho všeho nám zůstal snímek s rozpočtem 150 milionů dolarů a tržbou 101 425 000 mrtvých prezidentů za první promítací víkend, jenž měl premiéru 4. 11. 2005.

Opět se nám představili noví herci – namátkou uvedme nezapomenutelného Brendana Gleesona v roli Pošuka Moodyho, Miranda Richardson strpčovala Harrymu život coby reportérka Rita Holoubková.

A nyní po dvou letech pauzy se Harry Potter vrací, aby zahájil již pátý ročník v Bradavicích. A co, že ho vlastně čeká?

Harry Potter a Fénixův řád

Fanoušci knižní série již vědí, ale vy ostatní nezapomínejte, mile rád vám něco málo prozradím...

Harry tráví další prázdniny u svých příbuzných. Je však znepokojen, protože lord Voldemort o sobě zatím nedal nikomu vědět a prázdniny probíhají ve stylu nerušené nudy. Ta je však brzy narušena, když na něj a jeho bratrance zaútočí dva mozkomoři, Harry je nucen použít kouzlo, aby je zahnal. To mu však vynese soudní proces na Ministerstvu kouzel.

To však není jediná věc, co Harryho trápí. Zdají se mu sny o dlouhé temné chodbě a o Cedrikově smrti, kterou si dává za vinu.

Brzy si pro něj přilétají členové Fénixova řádu, jenž má za úkol bojovat s Voldemortem a odváží ho do domu Siriuse Blacka.

Tam se setkává s Weaslovými, Hermionou, Remusem Lupinem. Dozvídá se, že se celý kouzelnický svět rozdělil na dva tábory a že lidé z ministerstva považují Harryho za blázna, který si vše o Voldemortově návratu vymyslel. Harry netuší, že na konci se dozví krutou pravdu, kterou před ním Brumbál tajil čtrnáct let a ani to, že se opět setká se smrtí...

Mike Newell uvolnil režiséřskou stoličku u nás neznámému Davidu Yatesovi, který celý život hákoval pro britskou televizi a tudíž nemá s filmem prakticky žádné zkušenosti, čehož se moc a moc bojíme. Další změny nastaly na postu skladatele – je známo, že Patrick Doyle započal práci na hudbě k *Fénixově řádu*, ale byl vyhozen, protože si Yates dotáhl svého dvorního skladatele – Nicholase Hoopera (kterého bych nejraději zabil, protože jeho OST je naprosto, ale naprosto otřesné).

Osvědčeného scénaristu Steva Clovese vystřídal Michael Goldenberg (*Kontakt*, *Petr Pan*), takže jsme zvědaví, jak se to podepíše na kvalitě snímku.

Z prvního traileru je jasné vidět, že nás opět čeká výlet do říše kouzel, jehož vyvrcholením bude bitva na ministerstvu kouzel, ve které se utkají členové Fénixova řádu, Brumbálovy armády proti Smrtijedům a poprvé v historii filmů o Harry Potterovi uvidíme Brumbála s tasenou hůlkou, který se postaví Voldemortovi, aby ochránil Harryho.

Vrací se celý herecký ansábl, ke kterému se přidala Helena Bonham Carterová v roli šílené sestřenice Siriuse Blacka a oddané Voldemortovy Smrtijedky – Bellatrix Lestrangeová, Evanna Lynch v roli Harryho spolužačky Lenky Láskorádové a jako poslední zmiňme Imeldu Staunton, která bude Harrymu ztrpčovat život coby nová učitelka Obrany proti černé magii a hlavně dosazený špič Ministerstva kouzel - Dolores Umbridgeová.

Dobrou zprávou pro všechny fanoušky určitě bude obsazení Garyho Oldmana, který bude mít ve filmu relativně velký prostor, na rozdíl od Ohnivého poháru, kde se jen mihnul.

Film má rozpočet 150 milionů dolarů a česká premiéra nás čeká již dnes 19. července. Takže pokud patříte k fanouškům této série, stejně jako já, tak je pro vás návštěva kina nutnou povinností, ale pokud nepatříte k fanům a chcete si jen zajít do kina, tak tohle je bezva tip. Vždyť žádný z filmů Potterovské série přece nikdy nezklamal.

Uvidíme, zda dokáže Yates překonat své předchůdce a nebo, zda ho naopak čeká hluboký pád do zapomnění, kde mu bude dělat společnost kabát ušitý z ostudy.

Světová premiéra následujícího *Prince dvojí krve* je plánována na 21. 11. 2008, natáčet by se mělo začít na přelomu léta a podzimu letošního roku. Na režiséřskou židli opět usedne David Yates. Který se ke svému návratu vyjádřil tak, že miluje ten svět, přičemž pátou se šestou knihou vnímá jako jeden celek.

A nám tedy nezbyvá, než čekat další rok na další díl. Čekání nám jistě ukrátí *Fénixův řád* na DVD, které by mělo přijít do prodeje 28. 11. 2007, případně sedmá a poslední kniha s názvem *Harry Potter and the Deathly Hallows*.

Martin Stručovský

Jak vznikl Terminátor

24. července 2007

Tento Kult, který natočil v roce 1984 režisér James Cameron, zaujal širokou veřejnost díky své vizi budoucnosti,

nečekanému pojetí onoho nápadu a zvláště pak dal povšimnout na hlavního padoucha

Terminátora, kterého ztvárnil Arnold Schwarzenegger, který se díky této akční sci-fi podívané dostal mezi elitu akčních hrdinů.

Celý nápad tohoto slavného snímku vznikl v době, kdy James Cameron ležel ve svém hotelovém pokoji (v Římě) v posteli s horečkou. V noci se zpocený probudil, protože se mu zdál hrozivý sen. Viděl v něm robota s ocelovou kostrou, kterému rudě planuly oči. Na tento výjev navázaly další, tentýž robot, který se plazil po ztrátě dolních končetin a natahoval své ocelové pařáty po pronásledované oběti. A tyhle scény se Cameronovi kombinovali s obrazy apokalyptické budoucnosti, kde viděl zemi dlážděnou lidskými lebkami.

Po návratu do USA si svoje poznámky začal nahrávat na diktafon a světil se s nimi i svým nejbližším kamarádům W. Wisherovi a Randymu Frakesovi. Začali pracovat na krátké synopsi. Cameron příběh zasadil do současnosti a obohatil jej o cestování v čase.

Název Terminátor slyšel od svého japonského kamaráda Takaa, který pojmem „Terminator city“ označoval LA, když mu tam při dopravní nehodě zdemolovali automobil.

S příchodem G. A. Hurdové se věc pohnula kupředu a ta pak s Cameronovým scénářem (jež získala za jeden dolar) zašla do společnosti Orion. V té době poměrně úspěšné společnosti s náklonností k mladým talentům. (RoboCop, Mlčení jehňátek, Tanec s vlky).

Orion uvolnila na Terminátora něco přes šest milionů dolarů a tak se mohlo začít s přípravami. Scénář rozepsal do dialogů W. Wisher (R. Frakes ho poté zpracoval jako novelu) byl koncipován způsobem, jenž zaručoval, že jej všichni uchazeči o režii odmítnou, a Cameron bude jediný, kdo bude připadat v úvahu. Riskantní tah se pove dl a s producentkou G.A. Hurdovou se stal Cameron hlavním hybatelem projektu.

Obsazení titulní role. Cameron si Terminátora představoval na pohled jako člověka. Anonymní tvář, která vystoupí z davu a zastřelí vás, aniž stačíte zareagovat.

Jako první přišel v úvahu O. J. Simpson, bývalý hráč amerického fotbalu a začínající herec, jenže byl paradoxně až moc příjemný pro roli chladnokrevného vraha.

Poté však Camerona zaujal Lance Henriksen, který počátku nebyl rolí příliš nadšen, ale když spatřil skicu napůl obličej, napůl kovové lebky, bylo rozhodnuto. Zbývalo přesvědčit lidi v Orionu. Cameron s Hurdem oblékli Henriksena do motokářské bundy a vyslali ho na setkání s producenty. Když Henriksen přišel do jednací místnosti, všichni se vylekali a začali volat ochranku. Po chvíli se však ve dveřích objevil Cameron se smíchem ve tváři. Lepší přesvědčovací metodu vymyslet nemohl.

Terminátor byl tedy hotový a Cameron se začal poohlížet po představiteli kladáse, Kyleu Reesovi. Kdosi se zmínil o Schwarzeneggerovi, který v té době zrovna prorazil s Barbarem Conanem. Cameron ale Schwarzeneggera ve filmu nechtěl, nebyl mu sympatický, ale setkání přijal, jen s úmyslem vyvolat hádku a Arnolda tak znechutit.

Co se ale nestalo, Cameron a Schwarzenegger si padli do oka. Při rozhovoru Arnold navrhl: „A co kdybych zkusil hrát Terminátora?“ Režisér zpočátku nebyl moc důvěřivý, ale zkusil to. Svoji dohodu ztvrdili doutníkem, ze kterého Camerona ještě dva dny bolela hlava.

James zkusil pár skic a ihned bylo rozhodnuto. Henriksena přeobsadil do role vyšetřujícího detektiva a Arnoldovi se naskytla šance, která mu změnila život.

Jan Piroš

Fandom

Literární soutěže

CKČ 2007 - kompletní výsledky 26. ročníku

29. června 2007

Roman Paulík - jak sám říká - jednoletý administrátor CKČ si dal tu práci a připravil kompletní výsledky, naši národní žánrové literární soutěže, Ceny Karla Čapka, podle vzoru, na který už jste zvyklí.

Jak z výsledků níže uvidíte, největší těsno bylo v "královské" kategorii krátká a dlouhá povídka, zatímco s největším přehledem vyhrál jediný oceněný v kategorii novely a značný odstup si také udržela Zuska Minichová s mikropovídkou *Uspávanka klanu N'Dorov*.

Dodejme, že pro výpočty bodového hodnocení je používán tento vzorec: *Součty = suma získaných bodů - viz počet získaných n-tých míst, n-té místo je ohodnoceno 60/n body (60, 30, 20, 15, 12, 10).*

Mikropovídky:

pořadí	součty	1	2	3	4	5	6	Název
1	1001	8	9	3	9	3	2	Minichová Zuska: Uspávanka klanu N'Dorov
2	677	3	5	6	7	6	5	Rohlík Jindřich: Metoda
3	540	2	3	3	8	5	9	Heisler Martin: Nepočítání oveček
4	487	1	3	4	7	6	8	Kovanic Jan: Dokonalý kalendář
5	486	1	3	5	6	8	5	Splítek Roman: Přítulíček
6	468	2	2	5	6	4	5	Paulík Roman: Nález
7	445	2	2	3	3	5	10	Němec Vladimír: Kočky jsou v tom nevinně
8	442	3	4	3	4	1	1	Beranová Jana: Oči Člověka
9	429	1	2	5	5	7	5	Štarková Petra: Nejlepší zbrojnice
10	396	0	2	6	8	3	6	Beranová Jana: Oběť doby
11	390	1	3	3	4	5	6	Červenka Pavel: Umělec
12	358	2	1	2	6	4	3	Mácha Jiří: Cyklus
13	329	0	2	3	3	12	2	Splítek Roman: Buď připraven až duše dorazí
14	326	0	1	4	4	8	6	Mazurek Jiří: Pohovor
15	285	0	2	5	3	5	2	Mazurek Jiří: Druhé stvoření
16	284	0	2	5	4	2	4	Rečková Jana: Íga
17	270	2	2	2	2	0	2	Petrák Milan: Vážený pane administrátore Ceny Karla Čapka
18	268	2	0	2	2	4	3	Pika Petr: Flétna
19	246	0	2	3	4	3	3	Gilar Martin: Klára
=	246	0	1	3	2	8	3	Němcová Kateřina: Sestřička
20	242	1	0	3	0	6	5	Kubíčková Markéta: Sláva zabíjí
21	240	1	0	2	4	0	8	Němec Vladimír: Poslední kousek
=	240	0	1	2	4	5	5	Červenka Pavel: Ostrov
22	238	1	0	4	2	4	2	Splítek Roman: Jak se stal smrtí
23	237	0	0	4	1	6	7	Červenka Pavel: Práškač
24	232	1	1	1	0	6	5	Toman Martin: Poslední
25	227	0	2	4	3	1	3	Branda Luboš: Poutník dvěma světy
26	225	0	2	1	3	5	4	Němec Vladimír: Šílenství pana Šimona
27	199	0	2	1	5	2	2	Veselá Hanina: Potomek prabohů
28	194	0	1	1	2	2	9	Štouračová Zdenka: Jiskra
29	189	0	2	3	1	2	3	Plaček Petr: Sexuální služby s.r.o.
30	186	0	2	2	2	3	2	Michallová Monika: Jedenácté přikázání

31	176	0	1	4	0	3	3	Majerník Branislav: Kúsok raja
32	164	0	2	2	0	2	4	Žourek Martin: Poručíme větru, dešti
33	160	2	0	1	0	0	2	Branda Luboš: VZKAZ.HTML
34	154	0	1	0	2	2	7	Pika Petr: Ach.
35	153	0	1	1	1	4	4	Jirků Hana: Zavřete okna vesmírných lodí, aby nebyl průvan
36	150	0	1	0	0	5	6	Kubičková Markéta: Věštec
37	149	0	1	1	1	2	6	Mičánek Přemek: Poslední stránka hlášení A-005/1442
38	139	1	0	1	1	2	2	Ferko Miloš: Jánošík kapitánom
39	129	0	0	3	1	2	3	Spurný Josef: Dopis Lucii
40	128	0	1	0	2	4	2	Michalovová Monika: Yetti
41	127	0	2	0	1	1	4	Smrkal Michal: Zrodenie
=	127	0	0	3	1	1	4	Geregová Alena: Čudné stretnutie s vlkom uprostred noci
42	109	0	1	0	3	2	1	Koubek Václav: Sušník a husité
43	105	0	1	2	1	0	2	Majerník Branislav: Jazyk svetla
44	100	0	1	0	2	0	4	Nováková Julie: Vzpomínka
45	82	0	0	1	2	1	2	Majerník Branislav: Ozveny budúcnosti
46	81	0	0	1	1	3	1	Majerník Branislav: Holografický princíp
47	69	0	0	1	1	2	1	Toman Martin: Past
48	22	0	0	0	0	1	1	Michalovová Monika: Krv
49	12	0	0	0	0	1	0	Potoček Pavel: Na výpravě

Krátké povídky:

pořadí	součty	1	2	3	4	5	6	Název
1	655	4	5	7	3	5	2	Lukačovičová Lucie: Dům smíchu, dům smutku
2	637	4	4	8	5	1	3	Klimek Daniel: Beštiarium
3	517	3	3	4	5	6	2	Mls Ivan: Poněkud opožděný náklad z Měsíce
4	473	1	4	6	5	4	5	Šochová Anna: Zlaté české ručičky
5	421	3	1	4	3	3	5	Splítek Roman: Bublina co nepraskla
6	417	2	3	2	3	1	11	Hrubý Pavel: Síla modlitby
7	393	0	5	2	9	4	2	Geregová Alena: Ruža zo zlata
8	384	1	3	2	4	7	5	Němec Vladimír: Pošetilá náhoda
9	359	2	3	3	1	2	5	Ferko Miloš: Witold, liška ryšavá
10	331	2	1	3	3	3	4	Kubičková Markéta: Věštba není osud
11	318	0	3	2	4	4	8	Šimánková Lucie: Sólo pro Sakuru
12	293	0	1	1	5	9	6	Klepal Petr: Ozvěny budoucnosti
13	288	0	0	5	6	4	5	Kochlica Martin: Odpad
14	284	1	2	3	4	2	2	Schönová Libuše: Kolo osudu
15	273	0	0	5	3	4	8	Kubičková Markéta: Stezky osudu
16	271	0	3	4	3	3	2	Buchta Adam: Dobré body
17	269	1	2	1	1	7	3	Pálová Kateřina: Ledový polibek
18	253	0	2	4	3	4	2	Plaček Petr: Špatný den pro těžební družstvo Sedm
19	247	1	3	2	1	1	3	Plaček Petr: Pohádka z Obrárie
20	238	1	3	0	2	4	1	Ferko Miloš: Jevnutij od jazera alebo príležitosť pre hrdinu
21	235	0	1	4	3	5	2	Veselá Hanina: Bezinka
22	230	0	1	1	4	5	6	Charvát Jiří: Pásmo proporcionality
23	226	0	4	1	0	3	5	Dekanovský Václav: Malíř
24	223	0	2	2	3	4	3	Válková Jana: Dlouhá cesta domů
25	206	1	0	2	2	3	4	Dekanovský Václav: Mezi lidmi a peklem
=	206	0	1	2	6	3	1	Cabalka Martin: Muž jménem Naděje
26	203	0	2	1	3	4	3	Křesina Lukáš: Zapomeňte na dněproity

27	198	0	0	3	4	4	3	Toman Martin: Prášek
28	192	0	1	3	4	1	3	Droppová Lucia: Strýko a Volavka
29	189	1	1	2	1	2	2	Dvořáčková Jana: Můj skutečný život
30	185	0	1	1	3	5	3	Štarková Petra: Virtuální smrt nebolí
31	165	0	1	1	1	5	4	Trčálek Radim: Dole na Zemi
32	156	0	0	2	4	3	2	Kovařík Zdeněk: U nás v Evropě
33	149	0	2	1	1	2	3	Streck Adam: Cesta žárlivosti
34	102	1	0	0	2	1	0	Michalovová Monika: Zabit' sny
35	99	0	0	0	1	2	6	Šimek Zdeněk: Mea culpa, mea maxima culpa
36	95	0	0	1	1	0	6	Adamcová Kateřina: Hranice
37	89	0	0	0	1	2	5	Švachová Romana: Létání na koňak
38	88	0	0	1	0	4	2	Červenka Pavel: Kompars
39	77	0	1	0	1	1	2	Müller Michal: Poselství mrtvé země
40	70	0	1	0	0	0	4	Kubec Daniel: Nezbedný Syn
41	39	0	0	0	1	2	0	Stefanovič David: Tři dny Normana Bauera na Zemi krize
42	24	0	0	0	0	2	0	Macků Robert: Naděje červena

Dlouhé povídky:

<i>pořadí</i>	<i>součty</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>Název</i>
1	877	7	7	5	7	1	3	Šochová Anna: A Bůh to vidí
2	703	3	10	5	3	4	3	Rečková Jana: I kdybych měl jít Tajnůstkářovým údolím
3	579	1	6	5	9	7	2	Válková Jana: Sloužit a chránit
4	537	3	4	3	5	6	3	Šindelář Konstantin: Cesty bohů
5	519	4	5	2	3	2	2	Kovanec Jan: Já, Andy
6	478	1	2	5	4	9	9	Šustera Jiří: Žádná cesta zpět
7	450	0	5	6	6	5	3	Lexová Alžběta: Král není mrtev
8	435	2	4	3	3	5	3	Vašek Josef: Skládkokop 0.7
9	392	1	3	2	4	6	7	Štěpánková Jana: Jeden den s ním
10	336	0	0	3	6	8	9	Nováková Julie: Myšlenka na vraždu
=	336	0	1	7	6	3	4	Kolbuck Zdeněk: Ledová ocel
11	320	2	1	2	2	5	4	Blahutová Ivana: Bílý kůň
12	309	1	1	2	3	2	11	Mazalová Jitka: Konec
13	293	1	1	2	3	9	1	Petrásek Tomáš: Angerská válka
14	289	0	2	8	1	2	3	Kolbuck Zdeněk: Páté slunce
15	280	0	3	5	0	5	3	Anděl Jindřich: Metro
16	279	0	1	3	5	7	3	Klimek Daniel: Scenár
17	275	0	1	3	1	5	11	Mls Ivan: Může za to Adolf
18	269	0	0	4	5	7	3	Veselá Hanina: Ve tmě vítězí tma
19	261	1	1	2	5	3	2	Slováková Petra: Andělovy slzy
20	237	0	0	1	5	6	7	Čermáková Libuše: Ztracená duše
21	233	0	2	2	3	4	4	Švachová Romana: Pierott
22	229	1	0	1	5	2	5	Charvát Jiří: Stanice Inscrutable
23	222	1	0	2	6	1	2	Droppová Lucia: Jako orol
24	214	1	2	3	0	2	1	Plaček Petr: Kamenný elf
25	210	0	1	3	6	0	3	Dudková Eva: Prach hvězd
26	206	0	1	2	2	3	7	Hrnčíř Daniel: Nekromancer
27	190	0	0	2	2	5	6	Nováková Julie: Ve válce i mimo ni
28	185	0	2	1	1	5	3	Klíma Jan: Má první poprava
29	181	0	1	1	3	3	5	Plauchová Jana: Mračno
30	175	0	1	2	1	5	3	Březina Milan: Kráska netvor

31	171	0	1	1	3	3	4	Purkertová Simona: Vzkříšení bohyně Anaty
32	165	0	0	2	1	5	5	Spurný Josef: Znamení osudu
33	129	1	1	0	1	2	0	Ferko Miloš: Zaspávanie v raji
34	109	0	0	1	1	2	5	Klíma Jan: Zrcadlo
35	72	0	0	1	0	1	4	Kováčik Martin: Červený nádych, výdych
36	69	0	0	0	1	2	3	Pulda Miloš: Bunkr
37	32	0	0	0	0	1	2	Kováčik Martin: Posledný zázrak

Romány:

pořadí	součty	1	2	3	4	5	6	Název
1	1281	13	9	7	3	3	1	Petrásek Tomáš: Poslední hlídka
2	787	7	4	4	7	1	5	Peták Šimon: Bez bubnů a činelů
3	514	0	8	3	4	7	7	Sikora Pavel: Strach
4	498	1	4	9	2	4	6	Incédi Aleš: Temné srdce Afriky
5	172	0	0	2	4	1	6	Bowman Martin: Delta 32
6	121	0	0	0	1	3	7	Pulda Miloš: Skládkokopové
7	96	0	0	1	0	3	4	Pulda Miloš: Pátrači
8	93	0	0	1	1	4	1	Pulda Miloš: Kniha léků a jedů
9	69	0	0	0	1	2	3	Pulda Miloš: Pokojný stav

Vyhlášení dalšího, tedy 27., ročníku vám samozřejmě brzy nabídneme a včas připomeneme (uvažuje se kosmetických úpravách pravidel). Každopádně už dnes je jasné, že slavnostní vyhlášení výsledků proběhne na **Parconu 2008 v Plzni**

Roman Paulík

Výsledky 3. ročníku Rokle šeré smrti

6. dubna 2007

3.ročník literárního klání s názvem Rokle šeré smrti proběhlo již třikrát pod záštitou Prague by Night. Jako každý rok se mottem stal žalm ze Žalmů 23,4: I když půjdu roklí šeré smrti, nebudu se bát ničeho zlého.

Soutěží povídky, dosud nikde nepublikované a jinde nesoutěžící mohly být libovolně dlouhé, ale pouze do maximálního rozsahu povídky. Téma nebylo určené, avšak mělo by obsahovat strach z nadpřirozena. Nebudeme vás déle napínat a nabídneme vám výsledky. Povšimněte si, že vítěz zvládl obsadit také poslední pozici, člověk by si řekl, jakého složení mohla být porota.

David Finger – Krátká povídka o mobilních telefonech

Jacques Joseph – Bohové deště

Jan Kovanic – Petr ve skále

Ren Kafková – Nebezpečné lži

Petra Štarková - Acheron

Darth Zira – Jsi jednou z nás

Petra Slováková (Gabrielle Taroka) – Král duchů

Lady Draculea - GOTH

Nillen – Pramínky zla

Jisek (Jiří Sedláček) – Sanatorium

Jana Dvořáčková - Pozdě

Pavel Červenka – Každý to zná

David Finger - Dopis

David Finger – Muž z obilného síla

redakce

Soutěž o láhev šampaňského - vyhlášení vítěze

4. května 2007 | 16:45

„Velmi drsně a nekompromisně, přesto smířlivě napsaná recenze. Jestli tohle bude brát někdo jako útok na autorku, pak se obávám, že to bude z důvodu nepochopení. Regis bez obalu odhaluje nedostatky, které jsou pro mnohé čtenáře sci-fi stěžejní.“ Těmito nesmrtelnými slovy Ondřeje Jireše začíná diskuse, která se, jak doufám, stala nesmrtelnou a navždy zapíše do dějin Fandomu, vesmíru a vůbec.

Soutěž o láhev šampaňského, kterou jsem vyhlásil po třech týdnech trvání hádek kolem povídkové sbírky krásné dlouhonohe Edity Dufkové, našla svou odezvu, a tak diskuse lámala rekordy. I když na podzim skomírala, chytla na přelomu roku druhou mízu a závod o šampaňské pokračoval až do jara.

Nutno říci, že jediným produktem diskuse, jejíž délka dosáhla 616 příspěvků a celkového počtu zhruba 50 000 slov, nakonec nebyly jen jalové řeči. Předkládám tři příklady toho, jak tato diskuse zněmila Fandom:

Michael Bronec, který v příspěvku číslo 5 nemůže přijít Regisovi na jméno, si s ním v příspěvcích č. 580 a 581 padne do virtuální náruče. Co je krásnějšího, než když jeden z největších barbarů najde společnou řeč s jedním z největších intelektuálů?

Darth Zira se v příspěvku 549 rozhodne vytvořit podomácku vyrobený sborník nadějných autorů. Toto předsevzetí nezapadlo, na sborníku se pracuje a pokud vím, brzy má skutečně vyjít.

Mé virtuální znovu-setkání se Standou Ertlem vyvrcholilo v založení literárního spolku "Navždy nadějní".

Již jsem se viděl, jak v červenci píšu zhodnocující článek o prvním roce trvání diskuse, ale nestane se tak. Po dlouhé měsíce jsem byl napjatý, jak soutěž dopadne, ale nyní je mi jasné, že nikdo jiný uspět ani nemohl. Profesionální vyhrávač soutěží, muž, který zvítězí ve všem, na co se jen podívá, triumfoval i zde. Jakkoli mu ostatní udatně vzdorovali, proti takové osobnosti neměli šanci. Jediný člověk, kterému se kdy povedlo obsadit první místo v soutěži Ikaros (zatím) dvakrát po sobě, triumfoval i zde. Zřejmě své vítězství předvídal, protože jeho poslední diskusní příspěvek má symbolický název – „Ať žije!“

Takže provolávám: „**Ať žije JAN HLÁVKA!**“

Děkuji všem, kteří se do diskuse zapojili. Vzhledem k tomu, že její délka dosáhla rozsahu jedné knihy a jejími spoluautory je řada úspěšných spisovatelů, jistě jednou vyjde a bude z ní bestseller. :-)

PS: Tímto vyhlašuji sekundární soutěž: Kdokoli do diskuse přidá za poslední příspěvek nějaký svůj vlastní – vetřelecký -, musí mi koupit sto lahví šampaňského!

Milan Petrák

Zlatá zebra 2007 - výsledky

11. července 2007

Zlatá zebra se letos vypravila na Slovensko. Nebyla to první taková zkušenost, už před lety se jedna natrvalo nastěhovala na Slovensko za vítězkou, ale tentokrát to pro sošku byl jen takový výlet. Vyrazila do Nitry na Parcon, aby našla svého letošního právoplatného majitele. Povedlo se jí to, vítěz se tvářil potěšeně, sál oběma tleskal, zkrátka úspěch.

A kdo že se nejlépe popasoval s tématem Záložní kopie sluneční soustavy, a tu desátou sošku Zlaté zebry si odvezl? Zde jsou výsledky:

1. Jan Kovanic: Absolutní krach

2. Petra Štarková: Záložníci

3. Milan Březina: Drobná polemika nad fenoménem zálohování

Jménem scifi klubu Zebra tímto děkuji všem zúčastněným za vynaloženou píli a čas, a všichni se těšíme na příští ročník.

Pro pobavení se můžete podívat na vítěznou povídku minulého roku Milana Březiny - Bramboráři v Čechách..

Doktor

Výsledky soutěže Mústek je Váš

12. července 2007

Kluby CZ Kontinuum a SFK Avalon uspořádaly čtvrtý ročník literárně-výtvarné soutěže **Mústek je Váš**. Celkem se sešlo 13 děl, z toho 9 povídek a 4 básně. Výtvarné dílo bohužel nedorazilo žádné. Porota složená z fanoušků Star

Treku, učitelů i běžných čtenářů hodnotila došlá díla podle těchto kritérií:

čtivost

nápad

pravopis a gramatika

věrnost světu Star Treku

Vyhlášení výsledků bylo součástí programu Star Trek Galavečera, který proběhl v pondělí 2.7.2007 v rámci Trekfestu 007 na Festival fantazie 2007 v Chotěboři.

Vítězné pořadí je následující:

Kategorie povídka:

místo - **Rýba na Enterprise - Pantarei**

místo - **Myšlenkový pokus - Pavel D. F. Hrubý**

místo - **Konflikt 2: V rouše beránčím - James Filcin Kirk**

Kategorie báseň:

V této kategorii byli oceněni všichni autoři. Jmenovitě Vera, Clarice a Mvek.

Vítězům gratulujeme a všem účastníkům soutěže děkujeme za zaslání soutěžních děl.

Pro úplnost uvádíme kompletní seznam soutěžních děl.

Povídky

Myšlenkový pokus - Pavel D. F. Hrubý

Child Balance: The Enterprise – Bubushow

Child Balance: The Original Series – Bubushow

Child Balance: The Next Generation – Bubushow

Napětí s.r.o - Mach Tom

Anomálie - Libor Machát

Rýba na Enterprise – Pantarei

Tak odchází seriál... – Mvek

Konflikt 2: V rouše beránčím - James F. Kirk

Básně

Nechutná loď – Mvek

Čtyřicet let Star Treku a naše TV – Vera

Star Trek slaví čtyřicítku – Vera

Konec konců – Clarice

Všechna díla budou vystavena na stránce soutěže a v Archivu Memory Alpha.

CZ Kontinuum

Výsledky soutěže O nejlepší fantasy za rok 2007

13. července 2007

Vyhlášení výsledků soutěže O nejlepší fantasy za rok 2007.

V Nitře na Parconu 2007 byli vyhlášeni jako noví rytíři fantasy

Martin Kochlica za povídku *Labor Gratuitus*

Leoš Kyša za povídku *Staré vznešené časy*

Lucie Lukačovičová za povídku *Piráti nebes*

Jiří Mazurek za povídku *Vyzvědač*.

Z rytířů fantasy byl vybrán vítěz - nositel meče **Lucie Lukačovičová**.

Za kluby 451° Fahrenheita Košice a Klub Julese Vernea Praha vítězům srdečně blahopřejeme.

Redekce Sardenu samozřejmě také, přesto o něco více Matovi, těšme se na další jeho výborné články.

(použité foto je pouze ilustrační, pozn. redakce)

Egon Čierny

Aeronautilus 2007

19. července 2007

Kategorie Česká kniha roku:

vítěz: **Ondřej Neff - Rock mého života**

další nominovaní:

antologie editor O. Jireš - *Legendy české fantasy*

Kovanec Jan - *Zapomeňte na Mars*

Neomillnerová Petra - *Vlastní krev*

Rečková Jana - *Více než 24 a půl hodiny denně*

Kategorie Česká povídka roku:

vítěz: **Jaroslav Mostecký - Štěnata vlků** (*Legendy české fantasy*)

další nominovaní:

Ertl Stanislav - *Závrať z úspěchu* (2006: česká sci-fi)

Hlávka Jan - *Pátrači* (Ikárie)

Neff Ondřej - *Lunární potápěč* (Orbitální šerloci)

Poláček Jan - *Hnízdečko* (Pevnost č. 5/2006)

Kategorie Obálka knihy či časopisu od českého výtvarníka

vítěz: **Jan Doležálek - za obálku JFK - Chladná hra od T. Němce**

další nominovaní:

Krásný Jan Patrik - za obálku knihy *Krvavý seznam* od P. N. Elrodové

Krásný Jan Patrik - za obálku *Více než 24 a půl hodiny denně* J. Rečkové

Šouflová Jana - za obálku knihy *Draví a krvežízniví* od Jo Waltonové

Šouflová Jana - za obálku antologie *Legendy české fantasy*

Kategorie Nejlepší web

vítěz: **Daemon (Wojta Běhounek)**

další nominovaní:

Fantasya (Jiří Popiolek)

Fantasy Planet (Ondřej Jireš)

Mfantasy (Mirek Kaleta)

Sarden (Jan Pechanec)

Nominovaní jsou uvedeni podle abecedy.

Stejně jako loni a předloni, i letos byla na festivalu Fantazie vyhlášena anketa Aeronautilus. Oproti loňskému ročníku doznala změny a to změny určité k lepšímu. Na rozdíl od předešlých let hlasovali v prvním kole lidé, kteří se žánrům sf, fantasy a hororu věnují profesionálně, tedy šéfredaktoři a redaktoři časopisů, internetových magazínů, redaktoři nakladatelství, knihkupci a některé přední osobnosti fandomu. Věříme, že pro příští ročník bude tato skupina mít ještě větší záběr a podaří se oslovit i ty, které se pro letošní rok ještě oslovit nepodařilo. Z jejich hlasování vyplynula v každé kategorii pětice nominovaných.

Dál to bylo na účastnících Festivalu fantazie, kteří dostávali hlasovací lístky v materiálech. S nominovanými povídkami se navíc mohli seznámit během festivalu, protože jejich čtení bylo zařazeno do programu (zde velký dík za podporu

knihkupectví Wales), a stejně tak se na místě mohli seznámit i s nominovanými obálkami, jejichž kopie byly vyvěšeny na panelu, věnovaném anketě Aeronautilus. Poslední lístky vpadly do hlasovacích urn v sobotu 7. července 2007 dopoledne. Bohužel vzhledem k tomu, že se držitel ceny za nejlepší českou knihu, Ondřej Neff, nemohl zdržet až do večera, byla mu předána jako prvnímu na konci jeho přednášky, a předání ostatních proběhlo potom večer při Večeru Fantazie v sále místního kina. Změny doznala i podoba skulptur rakety Aeronautila. Vítězům výše jmenovaných kategorií náleží kovová soška rakety.

Jak je už zvykem při předávání Aeronautilů, byly i letos uděleny tituly Velmistr žánru. Jejich nositelé naopak získávají skleněnou podobu Aeronautila. Zprvu byl předán Zdeňku Rampasovi, který ji získal už loni, ale nebyl tehdy přítomný slavnostnímu večeru. Nakonec byly sošky a diplomy předány letošním držitelům, a to podle abecedy jako prvnímu Janu Kantůrkovi, báječnému člověku, a stejně tak báječnému překladateli Conanových dobrodružství, příběhů ze Zeměplochy a dalších a dalších. Poté Vlastislavu Tomanovi, mnoholetému šéfredaktorovi ABC mladých techniků a přírodovědců, autorovi nesmrtelných comicsů o malém bohovi, o příchodu bohů a o Kruanových dobrodružstvích.

Jaroslav Mostecký

Darth Erben 2007 – výsledky

23. července 2007

Jistý klasik sice tvrdil, že kvantita se za jistých okolností stává kvalitou, ale pro literaturu to nespíš neplatí – nebo přinejmenším administrátoři a porotci literárních soutěží by s touto tezí zajistě zásadně nesouhlasili.

V Darth Erbenovi se nám letos podařil v podstatě pravý opak – vyměnit kvantitu za kvalitu. Částečně to způsobil ten fakt, že jsme (typicky sithskou „srdečností“) dokázali pár exportních grafomanů, dodávajících „díla“ kvalit mírně řečeno pochybných, otrávit natolik, že se smrtelně urazili a nic nám již neposlali (domnívajíce se patrně, že když jejich geniální veledíla neopěvujeme do nebes, tak že nás touto odmlkou dostatečně vytestují). Úbytek několika tradičně slibných autorů má pak na svědomí to, že přestup ze střední na vysokou školu není žádná legrace (zejména je-li tou vysokou medicína) a stejně tak není ani zcela bezproblémové přejít z české školy na školu zahraniční – a v obou případech pak na hobby (včetně psaní parodických básniček do Darth Erbeny) zbývá času minimálně nebo dokonce nezůstává vůbec žádný.

Na straně druhé se nám podařilo povzbudit naprosté nováčky k tomu, aby nám něco do soutěže poslali – a předpokládáme, že ty, co zvažují účast v ročníku příštím, bude dostatečně pozitivně motivovat ten fakt, že právě v tom letošním to nováčky soutěže vcelku úspěšně „natřeli“ loňské vítěze.

Pevně taky věříme, že Tess nenaštvalo, že tentokrát nevyhrála, a pokusí se porvat se o vítězství v roce příštím.

Jinak jako každý rok je třeba konstatovat, že vkus porotců je dosti rozdílný, což se projevilo i naprosto stejnými bodovými hodnoceními na místě druhém až třetím, leč na absolutním favoritovi se tentokrát shodli skoro všichni.

Takže, jaké jsou letošní výsledky?

(v závorce je u každého soutěžního dílka uvedeno nejdříve průměrné pořadí a za středníkem pak celkový počet obdržených prvních, druhých a třetích míst)

Darth Zira

místo: *Beren Dall* – Čím budu (1,55; 6 – 1 – 2)

až. 3. místo: Tess – **Armáda** (2, 66; 2 – 2 – 2) a Věra K. – **Jabbův dlouho očekávaný dárek** (2,66; 1 – 3 – 3)

Ocenění

Ceny Akademie SF, fantasy a hororu za rok 2006

7. května 2007

Přehled cen ASFFH za rok 2006
doplňný o úplný soupis
nominací.

Science fiction

Wilson, Robert Charles: Spin

(Polaris)

Philip K. Dick: Valis (Argo)

Richard K. Morgan: Zlomení
andělé (Triton)

Alastair Reynolds: Údolí
vykoupení 1 + 2 (Triton)

Neal Stephenson:
Kryptonomikon (Talpress)

Fantasy a horor

Neil Gaiman: Anansiho

chlupci (Polaris)

Kirsten J. Bishopová: Vryté město (Laser-books)

Charles Duits: Ptah Hotep (Triton)

George R. R. Martin: Hostina pro vrány 1 + 2 (Talpress)

Terry Pratchett: Buch! (Talpress)

Česká a slovenská kniha

Ondřej Neff: Rock mého života (Mladá fronta)

Dušan D. Fabian: Invocatio Elementalium (Wales)

Jiří Kulhánek: Stroncium (KJV)

Jana Rečková: Více než 24 a ½ hodiny denně (KJV)

Vladimír Šlechta: Zahrada sirén (Straky na vrbě)

Česká a slovenská povídka

**Jaroslav Mostecký: Štěňata vlků (Legendy české
fantasy)**

Stanislav Ertl ml.: Závrať z úspěchu (2006: Česká sci-fi)

Ondřej Neff: Lunární potápěč (Orbitální šerloci)

Jan Poláček: Hnízdečko (Pevnost 5/2006)

Jaroslav Velinský: Stačí vyndat nejtek... (Orbitální šerloci)

Teoretický text

Aleš Langer: Průvodce paralelními světy (Triton)

Jakub Macek: Fandom a text (Triton)

J. R. R. Tolkien: Netvoří a kritikové a jiné eseje (Argo)

Povídková sbírka

George R. R. Martin: Písně mrtvých (Triton)

China Miéville: Pátrání po Jakeovi (Laser-books)

Petra Neomillnerová: Vlastní krev (Triton)

Bruce Sterling: Schismatrix Plus (Laser-books)

Jeff VanderMeer: Veniss Underground (Laser-books)

Antologie

Martin Šust: Trochu divné kusy 2 (Laser-books)

Ondřej Jireš: Legendy české fantasy (Triton)

Antonín K. K. Kudláč & Tomáš Němec: Orbitální šerloci
(Mladá fronta)

Časopis a médium

Pevnost

Interkom

The Magazine of Fantasy & Science Fiction

Nakladatelství

Triton

Argo

Laser-books

Polaris

Straky na vrbě

Redaktor

Martin Šust

Tomáš Němec

Helena Šebestová

Výtvarník

Jan Patrik Krásný

Milan Fibiger

Tomáš Kučerovský

Juraj Maxon

Jana Šouflová

Překladatel

Petr Kotrle

Jana a Jam Oščádalovi

Richard Podaný

Robert Tschorn

Milan Žáček

Počín roku / Nadějný nováček

**Martin Šust a nakl. Triton za obnovení české edice The
Magazine of F&SF**

Ondřej Jireš za antologii Legendy české fantasy

Straky na vrbě za nové vydání Zelaznyho Amberu

Cena za dlouholetou práci pro SF

Ondřej Herec

Petr Holan

Petr Kotrle

Jaroslav Mostecký

Vlastislav Toman

ASFFH

Nebula 2006

14. května 2007

Sobotní večer 12. května 2007 udělovala SFWA v New York City ceny Nebula. Tuto cenu udělují profesionální spisovatelé, což prakticky znamená členové zmíněné SFWA (Science Fiction Writers of America). Historie ceny spadá až do roku 1965, kdy byla udělena první Nebula v kategorii román Herbertově Duně.

Nominace se udělují v sedmi kategoriích: román (literární dílo nad 40 000 slov), novela (práce o nejméně 17 500 a nejvíce 40 000 slovech), noveleta (mezi 7 500 a 17 500 slov), povídka (krátká práce mající ne více než 7 500 slov), velmistři žánru (uděluje se nepravidelně), dramatické představení (v letech 1973, 1974 a 1975), nejlepší scénář (od roku 1999).

Letos poprvé bude udělena také Andre Norton Award (literatuře pro mládež).

Pamětní cenu Damona Knighta a velmistrem žánru se stal **James Gunn**. Zájemnci, zvláště z řad Fandomu, se určitě rádi pokochají fotografiemi z předávání cen nebo atmosféry slavnosti předcházející. Připomenu, že autorem emeritem (author emeritus - vysloužilý spisovatel) se stal D. J. Compton.

Vítězové ceny Nebula:

Romány:

Seeker - Jack McDevitt (Ace, Nov05)

The Privilege of the Sword - Ellen Kushner (Bantam Spectra, Jul06)

The Girl in the Glass - Jeffrey Ford (Dark Alley, Aug05)

Farthing - Jo Walton (Tor Books, Aug06)

From the Files of the Time Rangers - Richard Bowes (Golden Gryphon Press, Sep05)

To Crush the Moon - Wil McCarthy (Bantam Spectra, May05)

Novely:

Burn - James Patrick Kelly (Tachyon Publications, Dec05)

"Sanctuary" - Michael A. Burstein (Analog, Sep05)

"The Walls of the Universe" - Paul Melko (Asimov's, Apr/May06)

"Inclination" - William Shunn (Asimov's, Apr/May06)

dlouhé povídky:

"Two Hearts" - Peter S. Beagle (F&SF, Oct/Nov05, česky *Dvě srdce*, F&SF 3/2006)

"The Language of Moths" - Christopher Barzak (Realms of Fantasy, Apr05, česky *Jazyk můr*, Trochu divné kusy 2, Laser 2006)

"Walpurgis Afternoon" - Delia Sherman (F&SF, Dec05)

"Journey into the Kingdom" - M. Rickert (F&SF, May06)

"Little Faces" - Vonda N. McIntyre (SCI FICTION, 23 Feb05)

Krátké povídky:

"Echo" - Elizabeth Hand (F&SF, Oct/Nov05)

"Helen Remembers the Stork Club" - Esther M. Friesner (F&SF, Nov05)

"The Woman in Schrodinger's Wave Equations" - Eugene Mirabelli (F&SF, Aug05)

"Henry James, This One's For You" - Jack McDevitt (Subterranean #2, Nov05)

"An End To All Things" - Karina Sumner-Smith (Children of Magic, DAW Books, Jun06)

"Pip and the Fairies" - Theodora Goss (Strange Horizons, 3 Oct05, česky *Pip a skřítki*, Trochu divné kusy 2, Laser 2006))

Scénář:

Howl's Moving Castle - Hayao Miyazaki, Cindy Davis Hewitt, and Donald H. Hewitt (Studio Ghibli and Walt Disney Pictures, U.S. Premier 10 Jun05. Based on the novel by Diana Wynne Jones.)

Batman Begins - Christopher Nolan and David S. Goyer (Warner Bros., released 17 Jun05)

Unfinished Business - Michael Taylor (Battlestar Galactica, Dec06)

The Girl in the Fireplace - Steven Moffat (Doctor Who, BBC/The Sci-Fi Channel, Oct06 (broadcast 10 Oct06))

Cena Andre Nortonové pro literaturu určenou mládeži:

Magic or Madness - Justine Larbalestier (Penguin Razorbill, May05)

Devilish - Maureen Johnson, Razorbill (Penguin Young Readers Group, Sep06)

The King of Attolia - Megan Whalen Turner, Greenwillow Books (HarperCollins, 2006)

Midnighters #2: Touching Darkness - Scott Westerfeld (Eos, Mar05)

Peeps - Scott Westerfeld (Penguin Razorbill, Sep05)

Life As We Knew It - Susan Beth Pfeffer (Harcourt, Oct06)

Jack McDevitt, James Patrick Kelly a Peter S. Beagle získali Nebulu poprvé v životě. Pravdou zůstává, že McDevitt a Kelly si ceny vydobyli až po jedenácti (Kelly deseti) nominacích, zatímco Beagle uspěl se svou první.

(podle SFWA.org)

Jan Pechanec

URSA Major Awards 2006

17. května 2007

Ceny byly uděleny v pátek 4. května 2007 v kalifornském Costa Mesa při příležitosti třetího CaliFur conu. Ceny Urša Major jsou udělovány již šest let nejlepším antropomorfním pracem a tím nemyslím bajky, ale celou škálu děl, kde vystupují polidštění zvířecí hrdinové - od povídek a knih, přes obálky až po celovečerní filmy. Urša Major je pak zkratkou poněkud krkolomného *Annual Anthropomorphic Literature & Arts Awards*.

Nejlepší film: **Over The Hedge** (č. Za plotem)

Krátký film nebo seriál: **Hammy's Boomerang Adventure**

Antropomorfní román: **Pendant of Fortune**, by Kyell Gold

Krátká povídka: **"Jacks To Open,"** by Kyell Gold

Jiná literární práce: **A Doomain of Our Own**, by Susan Rankin

Komiks: **i.s.o.**, by Vince Suzukawa

Strip: **Ozy and Millie**, by D C Simpson

Fanzin: **Anthrolations**

Publikovaná ilustrace: Cover painting by Sara Palmer for **Pendant of Fortune**, by Kyell Gold

Hra: **Okami**

(podle SFSite.com)

Jan Pechanec

Bram Stokera James Tiptree, Jr. Awards

3. dubna 2007

Do fantastiky zahrnujeme nejenom vědeckofantastickou a fantasy literaturu, ale také horory. A nebyl by to správný žánr, kdyby v anglofonním světě neměl šanci získat vysoce prestižní ocenění. Stejně jako SF má Huga a Nebulu, Fantasy WFA, tak nejlepší hororová díla vydaná v uplynulém roce mohou získat Cenu Brama Stokera.

Letošní vítěze vybrala odborná porota Asociace hororových spisovatelů (Horror Writers Association). Vítězové v jednotlivých kategoriích byli vyhlášeni 31. března 2007 v

Torontu a zde jsou zvyrazněni **tučným fontem**. Pro úplný přehled stručných životopisů všech nominovaných si můžete prohlédnout oficiální stránky Asociace.

román

Lisey's Story by Stephen King (Scribner)

Headstone City by Tom Piccirilli (Bantam)

Ghost Road Blues by Jonathan Maberry (Pinnacle)

Pressure by Jeff Strand (Earthling)

Prodigal Blues by Gary A. Braunbeck (Cemetery Dance)

prvotina

Ghost Road Blues by Jonathan Maberry (Pinnacle)

The Keeper by Sarah Langan (William Morrow)

Bloodstone by Nate Kenyon (Five Star)

The Harrowing by Alexandra Sokoloff (St. Martins)

novela

Dark Harvest by Norman Partridge (Cemetery Dance)

Hallucigenia by Laird Barron (The Magazine of Fantasy and Science Fiction)

Mama's Boy by Fran Friel (Insidious Publications)

Bloodstained Oz by Christopher Golden and James A. Moore (Earthling Publications)

Clubland Heroes by Kim Newman (Retro Pulp Tales)

povídka

Tested by Lisa Morton (Cemetery Dance)

Balance by Gene O'Neill (Cemetery Dance)

Feeding the Dead Inside by Yvonne Navarro (Mondo Zombie)

FYI by Mort Castle (Masques V)

"31/10" by Stephen Volk (Dark Corners)

antologie

Mondo Zombie edited by John Skipp (Cemetery Dance)

Retro Pulp Tales edited by Joe Lansdale (Subterranean) - nerozhodný počet hlasů

Aegri Somnia: The Apex Featured Writer Anthology edited by Jason Sizemore and Gill Ainsworth (Apex)

Alone on the Darkside edited by John Pelan (Roc)

povídková sbírka

Destinations Unknown by Gary Braunbeck (Cemetery Dance)

American Morons by Glen Hirshberg (Earthling Publications)

The Commandments by Angeline Hawkes (Nocturne Press)

The Empire of Ice Cream by Jeffrey Ford (Golden Gryphon)

Basic Black: Tales of Appropriate Fear by Terry Dowling (Cemetery Dance)

dílo mimo beletrii

Final Exits: The Illustrated Encyclopedia of How We Die by Michael Largo (Harper)

Gospel of the Living Dead: George Romero's Visions of Hell on Earth by Kim Paffenroth (Baylor Press)

Stephen King: Uncollected, Unpublished by Rocky Wood (Cemetery Dance)

Cinema Macabre edited by Mark Morris (PS Publishing)

poezie

Shades Fantastic by Bruce Boston (Gromagon Press)

Valentine: Short Love Poems by Corrine de Winter (Black Arrow Press)

The Troublesome Amputee by John Edward Lawson (Raw Dog Screaming Press)

Songs of a Sorceress by Bobbi Sinha-Morey (Write Words, Inc.)

(podle www.horror.org)

James Tiptree, Jr. Award

Alice Sheldonová se ve svých povídkách věnovala řadě témat, mezi kterými vynikaly například mimozemšťané mezi námi, zdraví planety, kvalita vnímání, role žen, smrt a místo lidství v pustém chladném vesmíru. Svým dílem pomohla překonat klišé o rozdílu mezi „mužským“ a „ženským“ psaním. Od roku 1992 je na její památku vyhlašována cena James Tiptree, Jr. Award, dedikovaná literatuře, která „rozšiřuje a prozkoumává role pohlaví“.

Protože se jedná o soutěž velice specifickou, která už má relativně dlouhou tradici, sluší se informovat o vítězi za rok 2006. Letos se jimi staly Shelley Jackson za román **Half Life** a Catherynne M. Valente za knihu **The Orphan's Tales: In the Night Garden**. Speciální uznání pak obdržela Julie Phillips za životopis **James Tiptree, Jr.: The Double Life of Alice B. Sheldon**. Cenu obdrží až během jednatřicátého Wisconu ve wisconsinském Madisonu 27. května 2007. Kromě uspokojení z ocenění obdrží autorky finanční částku 1000 dolarů, originální výtvarné dílo speciálně vytvořené k této ceně a čokoládový podpis, který tradičně doprovází Tiptree Award.

Jan Pechanec

BSFA Award 2007

10. dubna 2007

7. dubna 2007 byli oznámeni vítězové British Science Fiction Award - soutěže každoročně udělované nejlepším románům, povídkám, výtvarníkům a titulům mimo beletrii. Ceny udělují členové British Science Fiction Association za uplynulý rok už od roku 1969. Vyhlášení proběhlo v rámci tradičního Easterconu v hotelu Crowne Plaza ve skotském Glasgow. Stejně jako loni se v nominacích povídek objevilo více než pět prací kvůli nerozhodným výsledkům v nominační listině a stejně tak zveřejněn užší seznam teoretických prací.

Román

End of the World Blues, Jon Courtenay Grimwood (Gollancz)

Darkland, Liz Williams (Tor)

Icarus, Roger Levy (Gollancz)

The Last Witchfinder, James Morrow (Weidenfield & Nicholson)

Nova Swing, M. John Harrison (Gollancz)

Povídka

The Djinn's Wife, Ian McDonald (Asimov's Science Fiction, June)

The Highway Men, Ken MacLeod (Sandstone Press Ltd)

The House Beyond Your Sky, Benjamin Rosenbaum (Strange Horizons)

The Point of Roses, Margo Lanagan (Black Juice, Gollancz - original to UK edition, 2006)

Signal to Noise, Alastair Reynolds (Zima Blue and Other Stories, Nightshade Books)

Sounding, Elizabeth Bear (Strange Horizons)

Výtvarné umění

Angelbot, Fangorn (Cover of Time Pieces, ed. Ian Whates)

Cover of Farthing magazine, issue 2, Spring 2006. Credited to 'Vertebrate Graphics'.

Droid, Fahrija Velic (Cover for Interzone 206)

The Return to Abalakin, Alexander Preuss

Ring of the Gods, William Li (Cover of Holland SF 226)

Non-Fiction

neuděleno

Podle LocusMag.com

Jan Pechanec

P. K. Dick 2007

11. dubna 2007

Výsledky tohoto ročníku ceny Philip K. Dicka jsou známy. Pro ty méně znalé či snad mladšího data narození, jsou udělovány nejlepší knize vydané v uplynulém roce v podobě paperbacku, který vyšel v USA. Cena byla udělena 6. dubna 2007 na Norwesconu 30 SeaTacu ve Washingonu.

Spin Control, Chris Moriarty (Bantam Spectra)

Carnival, Elizabeth Bear (Bantam Spectra)

Catalyst, Nina Kiriki Hoffman (Tachyon Publications)

Idolon, Mark Budz (Bantam Spectra)

Living Next Door to the God of Love, Justina Robson (Bantam Spectra)

Mindscape, Andrea Hairston (Aqueduct Press)

Recursion, Tony Ballantyne (Bantam Spectra)

Speciální cena byla udělena také knize **CARNIVAL** od Elizabeth Bear (vydal Bantam Spectra).

Cena P. K. Dicka je každoročně sponzorována Filadelfskou SF společností a samotné udílení podporuje společnost NorthWest Science Fiction. Minulý rok tuto cenu obdržel M. M. Buckner. Pro rok 2007 je složení poroty následující: Steve Miller, Chris Moriarty, Steven Piziks, Randy Schroeder a Ann Tonsor Zeddies.

Jan Pechanec

33. ceny Saturn

16. května 2007

Nebudeme vás zbytečně zdržovat, sáhodlouhým povídáním o nominacích a našich odhadech vítězů, protože jsme tak již učinili v článku s nominacemi. Náš odhad se ukázal být ve většině případů správným, jak si ostatně sami můžete ověřit. Takže s chutí do toho...

Kompletní seznam vítězů:

Best Science Fiction Film: *Children of Men*

Best Fantasy Film: *Superman Returns*

Best Horror Film: *The Descent*

Best Action/Adventure/Thriller Film: *Casino Royale*

Best Animated Film: *Cars*

Best International Film: *Pan's Labyrinth*

Best Actor: Brandon Routh (*Superman Returns*)

Best Actress: Natalie Portman (*V for Vendetta*)

Best Supporting Actor: Ben Affleck (*Hollywoodland*)

Best Supporting Actress: Famke Janssen (*X-Men: The Last Stand*)

Best Performance by a Younger Actor: Ivana Baquero (*Pan's Labyrinth*)

Best Director: Bryan Singer (*Superman Returns*)

Best Writing: Michael Dougherty and Dan Harris (*Superman Returns*)

Best Music: John Ottman (*Superman Returns*)

Best Costume: Yee Chung-Man (*Curse of the Golden Flower*)

Best Makeup: Todd Masters and Dan Rebert (*Slither*)

Best Special Effects: John Knoll, Hal Hickel, Charles Gibson and Allen Hall (*Pirates of the Caribbean: Dead Man's Chest*)

Best Network Television Series: *Heroes*

Best Syndicated/Cable Television Series: *Battlestar Galactica*

Best Presentation on Television: *The Librarian: Return to King Solomon's Mines*

Best Actor on Television: Michael C. Hall (*Dexter*)

Best Actress on Television: Jennifer Love Hewitt (*Ghost Whisperer*)

Best Supporting Actor on Television: Masi Oka (*Heroes*)

Best Supporting Actress on Television: Hayden Panettiere (*Heroes*)

Best DVD Release: *The Sci-Fi Boys*

Best DVD Special Edition Release: *Superman II*

Best DVD Classic Film Release: *Gojira*

Best DVD Collection: *James Bond Ultimate Edition*

Best DVD Television Series: *Masters of Horror*

Best Retro Television Series on DVD: *Adventures of Superman*

Special Awards: Rising Star Award, Matt Dallas (*Kyle XY*); Filmmakers Showcase Award, James Gunn (Director of *Slither*); Service Award, Kerry O'Quinn (former publisher of *Starlog* magazine); Special Recognition Award, *Alien Xmas*, written by Stephen Chiodo and Jim Strain

podle SciFiWire.com

Jan Pechanec

The Quill Book Awards 2007

7. června 2007 | 2:00

Quill Awards jsou jediným knižním oceněním, které spojuje citlivost s hollywoodskou pompézností. Tyto ceny tak jako první odrážejí vkus všech skupin lidí, kterých se týká vydávání - ať už čtenářů, knihkupců nebo knihovníků. Každoročně jsou tak oceněny nejzábavnější stejně jako nejpoučnější tituly.

Vítězové vzejdou z nominací z celkových devatenácti kategorií, zahrnujících romány od romantických přes životopisné až po grafické. Oficiálním televizním partnerem cen je stanice NBC, což z Quill Awards dělá jediné literární ocenění přenášené v přímém přenosu.

Quill poprvé oceňovaly v roce 2005. Systém volby je praktický a na své si nakonec přijdou také čtenáři. Nejprve komise lidí okolo magazínu *Publishers Weekly*, kteří vytvoří seznam titulů vydaných mezi 1. červencem 2006 a 30. červnem 2007 v Severní Americe a z něho vyberou v každé kategorii 5 nominovaných (kritéria výběru jsou tři). Následuje období mezi 18. červnem a 31. srpnem 2007, kdy The Quills Voting Board složená z 6000 knihovníků a knihkupců zvolí vítěze. Ten bude znám 10. září 2007, kdy se po měsíc mohou snažit samotní čtenáři, aby zvolili Knihu roku. Pak už se sejdou vítězové a bestsellové autoři, aby se 27. října 2007 předvedli při galavečeru přenášeného stanicí NBC.

Nás samozřejmě bude zajímat pouze kategorie žánrů SFFH:

Science Fiction/Fantasy/Horror

Farthing - Jo Walton (Tor Books)

The Name of the Wind (The Kingkiller Chronicle: Day One) - Patrick Rothfuss (DAW Books)

Getting to Know You - David Marusek (Subterranean Press)

Brasyl - Ian McDonald (Pyr Books)

The Execution Channel - Ken MacLeod (Tor Books)

Jan Pechanec

Locus Awards 2007

20. června 2007

Na serveru Locus Online byl 16. června 2007 zveřejněn seznam vítězů ceny časopisu Locus. V půlce dubna bylo uzavřeno hlasování, do kterého byly přijímány, nejenom klasické tištěné formuláře (předplatitelé Locusu mohli využít i on-line dotazník na serveru Locus Online), definitivní výsledky jsou tedy již známy.

Specifikou Locusu je výrazná převaha „poučených“ čtenářů - ať již lidí věnujících se SF profesionálně či poloprofesionálně nejen jako spisovatelé, ale i jako knihkupci, editoři a tak podobně, nebo zkušených fanoušků. Tím se liší od cen Hugo - kde hlasují fanoušci, nadšení, ale ne vždy systematicky a dlouhodobě se věnující žánru, i od cen Nebula - tam hlasují pouze spisovatelé, navíc pouze ti sdružení v SFWA. Proto dále uvedený seznam je velmi reprezentativním výběrem prací i osobností loňského roku a určitě si zaslouží pozornost i českých nakladatelů, hledajících inspiraci pro své ediční plány.

Dodejme k výše uvedenému několik drobností. Cena Locus se uděluje od roku 1971 za nejlepší díla roku uplynulého. Vítězové jednotlivých kategorií byli vyhlášeni 16. června 2007 při Locus Awards Ceremony v Seattlu během víkendu Science Fiction Museum's Hall of Fame. Nemálo titulů v češtině již vyšlo nebo se chystá k vydání, takže se máme na co těšit. Vítězové jednotlivých kategorií jsou uvedeni na prvním místě tučně.

Nejlepší SF román

Rainbows End, Vernor Vinge (Tor)

Blindsight, Peter Watts (Tor)

Carnival, Elizabeth Bear (Bantam Spectra)

Farthing, Jo Walton (Tor)

Glasshouse, Charles Stross (Orbit; Ace)

Nejlepší fantasy román

The Privilege of the Sword, Ellen Kushner (Bantam Spectra)

The Jennifer Morgue, Charles Stross (Golden Gryphon Press; Ace)

The Last Witchfinder, James Morrow (Morrow)

Soldier of Sidon, Gene Wolfe (Tor)

Three Days to Never, Tim Powers (Subterranean Press; Morrow)

Nejlepší prvotina

Temeraire: His Majesty's Dragon/Throne of Jade/Black Powder, Naomi Novik (Del Rey; Voyager); as Temeraire: In the Service of the King (SFBC) Crystal Rain, Tobias S. Buckell (Tor, česky *Drak Jeho Veličenstva*, Triton/Argo, 2007)

The Glass Books of the Dream Eaters, Gordon Dahlquist (Bantam; Viking UK)

The Green Glass Sea, Ellen Klages (Viking)

The Lies of Locke Lamora, Scott Lynch (Gollancz; Bantam Spectra)

Nejlepší kniha pro mládež

Wintersmith, Terry Pratchett (Doubleday UK; HarperTempest, česky *Zimoděj*, Talpress)

The Keys to the Kingdom: Sir Thursday, Garth Nix (Allen & Unwin; The Chicken House)

Magic Lessons, Justine Larbalestier (Penguin/Razorbill)

Spirits That Walk in Shadow, Nina Kiriki Hoffman (Viking)

Voices, Ursula K. Le Guin (Orion Children's; Harcourt, česky *chystá Triton*)

Nejlepší novela

"Missile Gap", Charles Stross (One Million A.D., česky *Jaderná propast; in Plameny hvězd*, 2007, Laser)

"Botch Town", Jeffrey Ford (**The Empire of Ice Cream**)

"Lord Weary's Empire", Michael Swanwick (*Asimov's* 12/06)

"Map of Dreams", M. Rickert (**Map of Dreams**)

"The Mars Girl", Joe Haldeman (**Escape from Earth**)

Nejlepší dlouhá povídka

"When Sysadmins Ruled the Earth", Cory Doctorow (Bantam's Universe 8/06)

"I, Row-Boat", Cory Doctorow (*Flurb* 1, Fall '06)

"The Night Whiskey", Jeffrey Ford (**Salon Fantastique**)

"Pol Pot's Beautiful Daughter (Fantasy)", Geoff Ryman (*F&SF* 10-11/06)

"The Singularity Needs Women!", Paul Di Filippo (**Forbidden Planets** [Crowther])

Nejlepší krátká povídka

"How to Talk to Girls at Parties", Neil Gaiman (Fragile Things)

"In the Abyss of Time", Stephen Baxter (*Asimov's* 8/06)

"Nano Comes to Clifford Falls", Nancy Kress (*Asimov's* 7/06)

"Sob in the Silence", Gene Wolfe (**Strange Birds**)

"Tin Marsh", Michael Swanwick (*Asimov's* 8/06)

Nejlepší časopis

The Magazine of Fantasy and Science Fiction

Analog

Asimov's

Interzone

Strange Horizons

Nejlepší nakladatel

Tor

Baen

Del Rey

Night Shade Books

Subterranean Press

Nejlepší antologie

The Year's Best Science Fiction: Twenty-Third Annual Collection, Gardner Dozois, ed. (St. Martin's)

One Million A.D., Gardner Dozois, ed. (SFBC)

Salon Fantastique, Ellen Datlow & Terri Windling, eds. (Thunder's Mouth Press)

The Year's Best Fantasy and Horror: Nineteenth Annual Collection, Ellen Datlow, Kelly Link & Gavin Grant, eds. (St. Martin's)

Year's Best SF 11, David G. Hartwell & Kathryn Cramer, eds. (Eos)

Nejlepší sbírka

Fragile Things, Neil Gaiman (Morrow; *Headline Review*, v ČR se plánuje vydání)

The Best of Philip José Farmer, Philip José Farmer (Subterranean Press)

The Empire of Ice Cream, Jeffrey Ford (Golden Gryphon Press)

Galactic North, Alastair Reynolds (Gollancz)

The Ladies of Grace Adieu and other stories, Susanna Clarke (Bloomsbury)

Nejlepší redaktor/editor

Ellen Datlow

Jim Baen

Gardner Dozois

David G. Hartwell

Gordon Van Gelder

Nejlepší výtvarník

John Picacio

Bob Eggleton

Donato Giancola

Charles Vess

Michael Whelan

Nejlepší kniha mimo beletrii

James Tiptree, Jr.: The Double Life of Alice B. Sheldon, Julie Phillips (St. Martin's)

About Writing, Samuel R. Delany (Wesleyan University Press)

Blood & Thunder: The Life & Art of Robert E. Howard, Mark Finn (MonkeyBrain Books)

The Darkening Garden: A Short Lexicon of Horror, John Clute (Payseur & Schmidt)

Myths for the Modern Age: Philip José Farmer's Wold Newton Universe, Win Scott Eckert (MonkeyBrain Books)

Nejlepší výtvarná kniha

Cathy & Arnie Fenner, eds. Spectrum 13: The Best in Contemporary Fantastic Art (Underwood)

Edward Gorey, **Amphigorey Again** (Harcourt)

John Jude Palencar, **Origins** (Underwood Books)

John Picacio, **Cover Story** (MonkeyBrain Books)

Boris Vallejo & Julie Bell, **The Fabulous Women of Boris Vallejo and Julie Bell** (HarperCollins/Collins Design)

podle Locusmag.com

redakce

J. W. Campbell a Sturgeon Awards 2007

17. července 2007

Slavnostní předání proběhlo v pátek 6. července 2007 v americkém Lawrence (stát Kansas) na *Campbell Conference and Awards Ceremony*. Během této slavnostní ceremonie se slavnostně předávala jak cena J. W. Campbella za romány, tak take povídková cena Teda Sturgeona. Za povšimnutí stojí také ztvárnění ceny, symbolizuje ženskou a mužskou značku pospolu.

Theodore Sturgeon Memorial Award:

3rd Place: Michael Swanwick for "Lord Weary's Empire"

2nd Place: Robert Reed for "A Billion Eves"

Winner: Robert Charles Wilson for "The Cartesian Theater"

John W. Campbell Memorial Award:

3rd Place: Peter Watts for *Blindsight*

(tie) Jo Walton for *Farthing*

2nd Place: James Morrow for *The Last Witchfinder*

Winner: Ben Bova for *Titan*

Mimoto udělila The Science Fiction Research Association také následující ocenění.

Graduate Student Paper Award: Linda Wight

Mary Kay Bray Award: Ed Carmien

Thomas D. Clareson Award for Distinguished Service: Michael Levy

Pioneer Award: Amy J. Randim

Pilgrim Award: Algis Budrys

(Podle Locusmag.com a SFWA.org)

Jan Pechanec

Chystá se...

Co nás čeká v tomto roce

1. dubna 2007

Čeští a slovenští spisovatelé - promiňte: spisovatelky a spisovatelé - nás ve zbytku tohoto roku zahrnou řadou nových knih a povídek. Redakce Sardenu využila svých kontaktů a tak se s vámi můžeme podělit o nejčerstvější informace.

Podle zdrojů, které si nepřejí být jmenovány, ale jsou dobře informované, neboť knihu připravují k vydání, Jiří Kulháněk během května dokončí pokračování svého úspěšného románu Noční klub. Bude se jmenovat Pánský klub a jednou z výrazných postav tu bude opět Japonka Hanako. JK se zatím nerozhodl, zda jeho hlavní hrdina bude zákazník, zaměstnanec nebo jen kolemjdoucí mlýnek na maso. Vlastně mlýn, bude to klasická kulhánkovina.

Mirek Žamboch připravuje speciálně pro polský trh nový příběh svého oblíbeného hrdiny Koniáše pod názvem Kaznodzieja. Polský nakladatel vyžaduje, aby naše vydání následovalo až po polském a bylo přeloženo z polštiny bez použití původního Mirkova textu, přičemž 50% tantiém případně polské straně. Český nakladatel, který bude ochoten přistoupit na tyto podmínky, se hledá a podle dosavadních reakcí se bude hledat ještě dlouho.

Jiří W. Procházka se pustil do pokračování novely Transmise. Bude se jmenovat Dynamo a v geopolitickém světě Transmise dojde k zásadnímu zvratu. Rozvody transmisí budou vymazány ze světa vynálezem elektřiny, u Jícnu budou postavena dynamy a místo rozvodu točivého momentu budou krajinu křížovat vysokonapěťová vedení. Už sama změna bude zásadní, dojde ke konfliktům mezi dodavateli výrobků pro transmisie a nově vznikajícím elektrotechnickým průmyslem, a po prosazení této změny se bude muset změnit i životní styl celého světa. S elektromobily zatím JWP nepočítá, vynález baterií do svého světa chystá až na třetí díl.

Jana Rečková byla po úspěchu svých knih 24 a ½ hodiny denně a Více než 24 a ½ hodiny denně oslovena dramaturgií TV Nova a do září má napsat spin-off k seriálu Ordinance v růžové zahradě. Pracovní název je Ordinance Šípkové Růženky (nelekejte se, hlavní postava se jmenuje MUDr. Růžena Šípková) a dramaturgie očekává, že v něm JR využije nadpřirozená témata, která tak vynikajícím způsobem zpracovala v obou románech.

František Novotný dopilovává závěr své mohutné epopeje Valhala (souhrnná váha všech dílů bude 1 837 ± 16 g), ale už přemýšlí nad tím, jak zužtkovat rešerše a pomocné podklady, které si pro tuto sérii připravil a které váží asi stokrát více, než kompletní sada Valhaly. Ještě se nerozhodl, zda pro Computer Press napíše historii kybernetiky, či zda naváže na Powelse a Bergiera a rozšíří literaturu o magickém aspektu nacismu.

Leonard Medek se těší na další dobrodružství svého dobrodruha Franty Franty. Tentokrát ho vypustí do Jižní Ameriky, aby se tam vyřádl u Pyramidy boha Slunce a zjistil, že uctívači lidských obětí nejsou jen legendou, na Haiti se Franta setká s kouzlem vúdů (snad se na mne Leonard nebude zlobit, když prozradím, že na sebe narazí dvě stejně silné magie), a cestou zpátky do Evropy se jeho hrdina setká s Atlantidány.

Edita Dufková se vrací do světa svých kryších hrdinek. Ve svém příběhu bude pokračovat v parafrázování historie Ameriky, hlavním motivem bude boj kryších Američanů o samostatnost. Ústřední scénou této novely má být parafráze slavného „bostonského čajopití“ - přepadení lodi s nákladem čaje, na které Londýn uvalil vysoké clo, což Američané považovali za symbol své podrázenosti.

Jaroslav Mostecký se již během tří týdnů vypraví na půlroční studijní pobyt do Skandinávie a na Island, aby se seznámil s prostředím pro chystané pokračování Útesů křiku. Bude se jmenovat Křik útesů a hlavními hrdiny budou trolové, bojující o přežití ve světě, který v ně po zavedení křesťanství přestává věřit.

Ondřej Neff má už hotový náčrt pokračování své politfiction Tma. Elektřina bude samozřejmě stále ještě vypnutá, tentokrát se ale příběh bude pohybovat spíše v oblasti fantasy a hlavními postavami budou Ljuba Hermannová, profesor V. V. Štech a Karel Gott.

pagi

24. 8. - 26. 8. 2007 - Futurecon 2007

Místo: Chotěboř

FutureCon je konference zaměřená na budoucnost ve společnosti a technologiích. V programu proto najdete přednášky, projekce a diskuse o biotechnologiích, nanotechnologiích, komunikačních a dalších technologiích, jaké jsou v současnosti a jaké budou v blízké i vzdálené budoucnosti, o politice i kultuře, školství a vzdělávání, společnosti i jedinci v budoucnosti. FutureCony probíhají v rámci FESTIVALU FANTAZIE i jako samostatné akce.

30. 8. - 2. 9. 2007 - PolCon 2007

Místo: Varšava

POLCON 2007 odbędzie się w Warszawie w dniach 30 sierpnia - 2 września. Organizuje go Konfederacja Fantastyki Rassun wraz z: Warszawskim Klubem Fantastyki Pegaz, Stowarzyszeniem Miłośników Gier Bitewnych Bazylipek, Stowarzyszeniem Miłośników Erpegów i Fantastyki oraz Związkiem Stowarzyszeń Fandom Polski.

31. 8. 2007 - Einsteinův mozek 2006

Čtenářská cena Einsteinův mozek pro nejlepší povídku a román roku 2006.

Stejně jako ve světě, existuje u nás, na teritoriu České a Slovenské republiky, značné množství specifických cen pro díla z oblasti science fiction a fantasy. Jedná se o ceny jednotlivých nakladatelů, odborně profilovaných porot, fanovských klubů. Stále však chybí protipól těchto ocenění a tím je ocenění čtenářské, tedy ocenění nejlepší povídky a románu roku, o kterém budou svými hlasy rozhodovat právě ti, pro něž se knihy píší a vydávají - čtenáři.

Česká science fiction scéna udělala od dřevních dob velký kvantitativní i kvalitativní skok kupředu. Každý rok vychází víc než sto originální povídek a několik desítek románů tuzemských autorů. Proto je možné a vhodné udělat následující krok, který na základě názorů všech zainteresovaných příznivců science fiction a fantasy umožní vyzdvihnout a zviditelnit ta díla, která si to zaslouží - současně tak na ně upozornit i širší čtenářskou veřejnost.

Skupina nakladatelů a žánrových publicistů tímto vyhlašuje Čtenářskou cenu Einsteinův mozek pro nelepší povídku a román roku napsanou českým případně slovenským autorem, poprvé vydanou v roce 2006 a to v českém jazyce (dále je používán zjednodušený termín tuzemské dílo).

Pravidla:

Hlasování proběhne dvoukolově. V prvním nominačním kole může každý čtenář, který se zaregistruje na hlasovacích stránkách Ceny o Einsteinův mozek <http://mozek.legie.info> poslat až tři hlasy třem povídkám a až tři hlasy třem románům. Je možné hlasovat jen pro díla publikovaná v knihách a časopisech s přiřazeným ISBN nebo ISSN.

1. Nutnou podmínkou k účasti v hlasování je funkční emailová adresa. Díla, pro která je možné hlasovat jsou vybírána z databázových seznamů přímo na hlasovacích stránkách. První nominační kolo bude trvat do posledního srpna roku 2007 a jeho výsledky budou do 14ti dnů oznámeny na hlasovacích stránkách, na sff serverech a v sff periodicích.

2. Do druhého hlasovacího kola postoupí tři nominované povídky a tři nominované romány. O vítězné tuzemské povídce/románu roku pak rozhodnou čtenáři

1. Pomocí hlasovacích lístků uveřejněných ve science fiction magazínu Pevnost a Magazínu Fantasy & Science Fiction, případně v dalších knihách.

2. Čtenáři-účastníci conu Fenixcon 2007 v Brně vhozením hlasovacího lístku do hlasovací schránky.

3. Vyhlášení čtenářsky nejúspěšnější povídky a románu roku proběhne na Fénixconu v průběhu slavnostního večera. Deset hlasujících z prvního i druhého kola bude vylosováno a odměněno předplatným magazínu Pevnost nebo magazínu Fantasy & Science Fiction nebo souborem knih z nakladatelství Klubu Julese Vernea, Straky na vrbě a Triton.

4. Autoři oceněných děl obdrží Einsteinův mozek (tedy nefunkční kopii).

Poznámky:

Vzhledem k ročnímu objemu česky vydávaných tuzemských originálních prací byly zavedeny jen kategorie román a povídka. Rozdělení bylo provedeno podle následujících kritérií:

Román: je publikován samostatně, má délku větší než sto dvacet stran.

Povídka: může být publikována samostatně nebo spolu s dalšími povídkami v jednom svazku, délka by neměla přesáhnout sto dvacet stran.

Objevíte-li v hlasovací databázi chybu, můžete na ni upozornit na mozek@legie.info. Náprava bude zjednána neprodleně.

Každý hlasující má v nominačním kole právo hlasovat nejvýše pro tři povídky a tři romány. Byla podniknuta opatření

pro odhalení vícenásobných hlasování. Vyhlašovatelé ceny si však uvědomují, že stejně jako není možné zamezit padělání bankovek, nejsou schopni zajistit stoprocentní kontrolu unikátnosti jednotlivých hlasů. V případě prokázání vícenásobného hlasování budou anulovány všechny hlasy dotyčného účastníka.

Za vyhlašovatele ceny v abecedním pořádku:

- * nakladatelství Klubu Julese Vernea
- * nakladatelství Straky na vrbě
- * nakladatelství Triton
- * Pevnost
- * server Fantasya
- * server Legie

Za sympatizanty a spolupracovníky:

- * Sarden
- * Daemon
- * Fantázia
- * FantasyPlanet
- * Ikarie

Bereme vás vážně, protože vy nás berete vážně!

Kolektiv autorů kategorie: soutěže organizátor:

Kolektiv webové stránky: <http://mozek.legie.info>

14. 9. - 16. 9. 2007 Istrocon - Comics Salón 2007

Místo: SÚZA, Drotárska cesta 46, Bratislava

Po veľkom úspechu nášho festivalu, ktorý v roku 2006 navštívilo 3252 návštevníkov, vás s radosťou pozývame na festivaly IstroCON 2007 a Comics Salón 2007. Tentoraz sa budeme baviť 14., 15. a 16. septembra 2007 na SÚZE. O novinkách a detailoch o festivale budeme pravidelne informovať.

XX. ročník medzinárodného festivalu IstroCON 2007 Vám ponúka 3 dňostrávené na podujatí s bohatým programom. Počas nich bude paralelne prebiehať:

- premietanie zaujímavých filmových trhákov
- sekcie sci-fi, fantasy a horor
- Literárne súťaže a prednášky
- hranie kartových a stolných hier (Warhammer, MTG, Pokémon, Yu-gi-oh, Osadníci, Puerto Rico)
- príjemné posedenie s priateľmi v čajovni, bare alebo reštaurácii

IV. ročník medzinárodného festivalu Comics SALÓN 2007 Vám ponúka 3 dni, počas nich bude paralelne prebiehať:

- Prezentácia a výstava comicsu a výtvarných diel
- sekciu anime, comicsu, mangy a hier
- besedy a príspevky o japonskej kultúre
- turnaje a hranie najnovších počítačových hier
- odborné prednášky a workshopy na tému anime, mangy, hier, komiksu a popkultúry
- súťaže o ceny v karaoke, cosplay, DDR, kreslení, hrách, ...

VSTUPENKY si môžete od 18.6. zakúpiť buď priamo tu na webe alebo osobne v predajniach BRLOH v Bratislave

(Heydukova 4, POLUS), Košiciach(Hlavna 40, Vítězov dvor), Nitre (OD Centro), Trnava (OC MAX), Trenčíne a herni LICH. Predpredajná cena vstupenky na tri dni je 250,- Sk. V Brlohu sa dá zakúpiť aj ubytovanie za 400,- Sk na noc na internáte.

NA MIESTE: Piatok: 150,- Sk, Sobota: 200,- Sk, Nedeľa: 150,- Sk, 3 dni: 300,- Sk, Predpredaj 3 dni: 250,- Sk

UBYTOVANIE si môžete od 15.6. tiež zakúpiť buď priamo tu na webe alebo osobne v predajniach BRLOH. K dispozícii

su 2 lôžkové izby v hoteli SÚZA (700 Sk/osoba na noc) priamo na mieste konania. Druhá možnosť je internát vedľa SÚZY 2 až 3 lôžkové izby (400 Sk/osoba na noc).

kategorie: cony organizátor: Róbert Žitňan webové stránky: <http://www.comics-salon.sk/>

email: win@animecrew.org

Reportáže

Předávání cen Akademie SFFH

7. května 2007 | 12:31

Dvanácté udílení cen Akademie SFFH proběhlo pod záštitou Světa knihy a opět se neslo ve slavnostním duchu za asistence "tradiční" dvojice moderátorů Richarda Klíčníka a profesionálky Evy Aichmajerové. Letos

předávání započalo o půl třetí odpoledne a moje maličkost se na něj dostala právě včas (pět minut předem). Improvizovaný sál v centrální hale Výstaviště byl nacpaný k prasknutí a udílení mohlo začít.

Eva Aichmajerová si posteskla nad ohnivou diskuzí týkající se konfekce, která proběhla po udílení minulý rok na popud Darth Ziry. Zatímco Eva se mohla vtipným aPa trošičku jedovatým způsobem očistit, Darth Zira nebyla přítomna, což mohlo být jediné dobře, celý sál se bavil, kdo ví, zdali by nedošlo k nějaké insultaci, pokud by Zira nebyla v Londýně. Pro jistotu však Eva zvolila decentní kožený oblek a pro tuto příležitost také sestřih po vzoru nové podoby ceny Akademie (jak je vidno z fotografie).

Prvním předávajícím se stala spisovatelka Vilma Kadlecková, které kromě dvojice moderátorů asistovaly její dvě dcery (třetí se nemohla dostavit). Prvním oceněným se tak stal velký sběratel, skvělý člověk a **editor** - Martin Šust. Na pódiu se příliš neohrál, alespoň ze začátku, svůj prostor dostal později. Další na pořadu bylo ocenění nejlepšího **výtvarníka**, které získal Jan Patrik Krásný, bohužel se však na předávání nedostavil. Cenu za **překlad** pak obdržel Petr Kotrle. Jak vidno, k nějakému zásadnímu překvapení nedošlo, ačkoliv seznam nominovaných byl více než reprezentativní.

Vilma Kadlecková si mohla jít odpočinout a její čestné místo převzal Filip Gotfrid, aby předal ceny v kategoriích **Časopis a médium** (Tom Němec za Pevnost), **Antologie** (Martin Šust za TDK 2) a **Povídková sbírka** (Písně mrtvých G. R. R. Martina od Tritonu - přebíral Martin Šust). Filipovo vystoupení také pobavilo a mohl směle konkurovat moderátorské dvojici, ostatně ego Evy bylo uspokojeno, když sálem proběhl bouřlivý potlesk na rozloustnutí otázky, zdali zvolila své oblečení vhodně. Reakce diváků byla dostatečně jasná.

Filip pódium opustil a jeho místo nahradil Antonín Kudláč. Ocenění za nejlepší **Teoretický text** převzal Aleš Langer za **Průvodce paralelními světy** - dílo, které před deseti lety vycházelo v Interkomu a mapovalo československý literární fandom do začátku devadesátých let. Martin Šust se na vyvýšeném pódiu vyskytl už potřetí, podruhé za sebe, aby převzal cenu za **nejlepší počín**, tedy za obnovení české edice magazínu F&SF. Závistivých pohledů mužské populace a nevraživému ze strany své přítelkyně se mu dostalo za polibky od Evy. Obnovenou kategorií **české a slovenské povídky** letos

získal Jaroslav Mostecký za fantasy **Štěňata vlků** (Legendy české fantasy).

Gala odpoledne se přehouplo do své druhé poloviny a Tonda Kudláče vystřídala příjemná Eva Hauserová. **Nakladatelstvím** minulého roku se stal Triton a ač tuto cenu měl za pana Juhaňáka přebírat Martin Šust, Eva Aichmajerová si vyžádala, aby poslal svou přítelkyni (Bohumíra Novotná), která si taktéž vysloužila polibek Evy a následné dotěrné otázky na to, jak klofla Martina. Nejvíce srandy, zábavy a nadhledu předvedl Ondřej Neff, který získal sošku Sfingy za Nejlepší **původní českou a slovenskou knihu**, tedy za **Rock mého života**. Již nástup a dvojsmyslnou poznámku o páchnutí ke sci-fi dokázal Neff obrátit ve svůj prospěch tvrzením: "*Já páchnul vždycky.*" V děkovném proslovu poděkoval a sebevědomě odrážel otázky Richarda Klíčníka: "*Jak si vysvětlujete, že jste převálcoval takovýho matadora jako Kulhánek?*" Aston se nezarazil a odpověděl: "*To je jasný, jsem lepší.*" Došlo také na otázky ohledně plánovaných knih. Ačkoli mu právě vyšlo **Tušení podrazu**, překvapil, když avizoval plán s napsáním románu, k němuž má jako základ pouhou jednu větu: "*Někteří mimozemšťané jsou pěkní kretěni.*"

Dále by chtěl objasnit bílé místo v životě Kuby Nedomého, který nějakou dobu trpěl na odvrácené straně Měsíce v koncentráku.

Aby toho nestor české science fiction neměl málo, musel zůstat na pódiu a předat si další dvě sošky, což se neobešlo bez další vděčné vlny smíchu - Ondřej totiž neměl své brýle, na předávání dorazil na motorce a nepředpokládal, že by mohl něco číst.

Nejlepší **SF knihou** uplynulého roku se stal horký kandidát s názvem **Spin** od Charlese R. Wilsona, kterou skromně přebíral Bohuslav Svoboda z Polarisu, aby se záhy vrátil pro další ocenění za nejlepší **Fantasy/Horor knihu** - **Anansiho chlapce** Neila Gaimana.

Posledním z čestných hostů byl exvelvyslanec Jaroslav Olša, jr., zkušený řečník a velice příjemný společník, aby vyhlásil oceněného za **Dlouholetou práci pro sci-fi**. Ve velice vyrovnané nominační listině zazářil Ondřej Herec. Cenu za něho převzal další z nominovaných, Pagi. Eva Aichmajerová se Jaroslavu Olšovi omluvila za to, že mu neodpověděla na e-mail, vždyť kdo by předpokládal, že máme svého velvyslance v Zimbabwe a jako pokání mu zavázala tkaničku. Žánrovou **knihou roku 2006** se staly Legendy české fantasy editované Ondrou Jirešem, který byl příliš nervózní a zapomněl spolknout žvýkačku.

Ceny Akademie SFFH tak proběhly ve velmi zábavném duchu. Díky za celkem povedený scénář patří Richardu Klíčníkovi, který se obětoval a přes vysoké horečky všechno zvládl zorganizovat a připravit. Díky patří také všem akademikům za jejich hlasy, návštěvníkům za jejich aplausy a nám nezbyvá, než se těšit na ročník následující.

Vítězům a nominovaným blahopřejeme a za redakci Sardenu děkujeme za vysokou kvalitu naší fantastické scény.

Jan Pechanec

Krátká zpráva o CRWECONU²

13. června 2007 | 6:00

Než se pustím do líčení zážitků z druhého ročníku komiksového festivalu, jenž proběhl v sobotu 9. 6. v Praze v prostorách kina Aero, sluší se říci, že nejsem zrovna typický komiksový nadšenec, jsem spíše takový fanoušek v záběhu. Když vynechám dávná abíčka a spol., ke komiksům jsem se dostal až koncem minulého roku díky seriálu Heroes. Když se začaly na diskuzních fórech objevovat zmínky, že jsou v seriálu narážky na Mooreovy Watchmeny, nelenil jsem a ze zvědavosti si daný komiks pořídil. Za následek to mělo dvě věci. Zaprvé jsem byl z Watchmanů tak nadšený, že jsem začal shánět další komiksy, a zadruhé jsem zjistil, že nejspíše nastavili laťku až příliš vysoko, protože ne a ne narazit na komiks, který by mi přišel alespoň stejně výborný. Ale v pátrání pokračuji, což byl také důvod mé účasti na Crweconu.

Z Plzně jsem vyrazil do Prahy v na sobotu nekřesťanských sedm hodin, protože už od devíti byly na programu prodej komiksů a burza, které mě vzhledem k nevelké šíři mé dosavadní komiksové sbírky zajímaly obzvláště. Na místo konání jsem ale nakonec dorazil až v půl desáté, protože se mi podařilo úspěšně zakufrovat. Poslušen pokynů z crweconské stránky jsem po vystoupení ze stanice metra Želivského zamířil z kopce dolů. Biskupcova ulice, kde se kino Aero nachází, měla být "kousek". Po deseti minutách marné chůze jsem pojal podezření, že jsem možná asi určitě nezvolil správný směr, což jsem si potvrdil u nejbližší zastávky tramvaje. Šel jsem na opačnou stranu. Naštěstí se na obzoru zakrátko objevila tramvaj, o které jsem věděl, že k místu konání jede. Při následné jízdě jsem zjistil, v čem tkvěl můj cestovatelský zádrhel, u příslušné stanice metra se doporučované "z kopečka dolů" týká až tří směrů. No nic, konec zahanbující nerdovské kufrovací historky.

Když jsem konečně do kina Aero dorazil (mimochodem, vstup na Crwecon byl grátis), byl už prodej komiksů v plném proudu, a jelikož byla pro nákupy nad dva tisíce korun českých poskytována dvacetiprocentní sleva, létaly ke knihkupcům přes pult téměř vesměs řádně vysoké částky a fanoušci si za ně odnášeli rovněž řádně těžké hromady komiksových knih a sešitů. Sám jsem nakoupil čtyři kousky a ještě jeden komiks si pořídil v rámci skromné burzy, která měla podobu asi tří fanoušků sedících se svým zbožím na dvoře před kinem.

V deset hodin byla zahájena přednášková část programu. Jako první se rozpovídal Jiří Pavlovský o historii Spider-Mana. Byl natolik přesvědčivý, že jsem následně k již zakoupeným komiksům přidal ještě pět dalších právě s Peterem Parkerem v hlavní roli, čímž se hodnota obsahu mého batohu vyšplhala na pětinu průměrného platu. Jde to do peněz tyhlety obrázkové knížky. Po úvodní přednášce si Jiří Pavlovský přizval na pódium přichoziho Františka Fuku se psy, aby společně (zástupci lidského plemene) spustili přehlídku bizarních ukázek s především televizní komiksové tvorby. Celé kino se bavilo výborně.

V poledne přišel čas nezávislých komiksů, které z Brna přijeli do Práglu představovat Tomáš Prokůpek a Martin Příbyl, ale já jsem mezitím narazil na dvoře před kinem na Portyho, se kterým organizujeme v rámci Festivalu fantazie seriálový SeriesCon. Neplánovaného setkání jsme tak využili k doladění posledních detailů naší programové linie a k seriálové diskuzi vůbec.

Do přednáškového kolotoče jsme naskočili zase až v jednu, kdy dostal prostor japonský a korejský komiks. Přednášející pojala představování nejvýraznějších zástupců mangy a manhwy velmi podrobně, takže své povídání přetáhla o půl hodinu, což ale vůbec nevadilo, poskytované informace za to stály. Největší pozdvižení v sále vzbudilo dílko, ve kterém dospělí mladíci lákají nezletilé bratry svých mrtvých kamarádů do parku, aby je tam připravili o věneček v podobě zvířecích ocásků a oušek ;o)

Pak podle programu přišla řada na rekapitulaci toho nejzajímavější ze zahraničního komiksu za rok 2006 a následně nastoupil na pódium simpsonovský překladatel Petr Putna, aby nám prozradil nějaké ty zákulisní informace z českého dabingu (sám upřednostňuje originální znění a uznává, že se spousta vtípů při překladu ztrácí), a Petr Litoš, aby poinformoval o českém vydávání komiksové simpsonovské řady, které dostalo zelenou.

Poslední bod programu, který jsem stihl, byl nakladatelský koutek, ve kterém přítomní nakladatelé přišli na pódium kápnout božskou, co se jejich plánů a přání ohledně vydávání komiksů u nás týče. Pak už jsem musel vyrazit zpět na západ. Z přednášek mi tak uniklo nostalgické vzpomínání redaktorů Crwe na začátky vydávání komiksů v Česku. Večer pak vydařený festival zakončily tři filmové projekce: 300, Clerks 2: Muži za pultem a Želvy Ninja.

Co říci závěrem? Pokud vás komiksy byt' jen trochu zajímají, určitě si nenechte ujít případný další crweconský ročník, své si na něm najdete zarytí nadšenci i fanoušci v záběhu. Jen si dejte pozor na zakuforvání ;-)

Petr Řihánek

Tam a zase z Nitry

28. června 2007

Tam to bylo docela dobrý. I když to trvalo přes pět hodin. Jel jsem autobusem Student Agency. Shlédl jsem konečně film Štěstí. K tomu se mi na zbytku mého obzoru promítal panoramatický pohled okny z výšky nízko letícího letadla. A skutečně, na Českomoravské vysočině byla místa, kde jsem viděl mraky pod sebou! Krásné větrenovité mraky, které se nezadržitelně sunuly autobusu vstříc, zatímco ve vyšším levelu setrvala mračná hradiska. Výborný let krajinou mraků to byl, který měl jen několik drobných závad:

Avizovaná klasika na kanálu 5 se nekonala.

Čaj byl skutečně sladký a citronovaný, avšak čaj v něm nebyl. A vyšplíchl mi na kalhoty.

Na začátku Bratislavy nás předjela kolona motorkářů, kteří na svých kožených kacabajkách hrdě nesli českou vlajku a rudý nápis Spag figots. (Překládané, ani podobné slovo nebylo v databázi nalezeno!). Bratislavu jsme obléтали z jihu a docela mi přilo kuriózní, že zdejší střední polookruh vede po dvou mostech přes mohutný a rychle plynoucí veletok Dunaj - na Petralku a zase zpátky. Na Petralce jsem uviděl nečekané vývraty olší. Byla tady bouřka hrozná. Natěštili v sobotu ráno,

kdy jsem jel, už byl klid. A to i v Nitře, její blízkost už zdaleka prozrazoval vršek Zoboru. Město pod kopcem, to mne jako Liberečáka, vždy zaujme.

Tam jsem byl v 12:40. Ale TAM, do Agroinstitútu, jsem dorazil až ve 13:30 - protože jsem zabloudil v parku! Chtěl jsem to vzít nejdřív vpravo podle toku řeky Nitry a pak zabočit vlevo, ale zabočoval jsem a zabočoval - až jsem byl zase skoro u mostu... Aspoň jsem si prohlédl studentský areál a mohl přechít na asfaltu cestiček namalovaná jména (krstná pouze) študáků, kteří letos absolvují Slovenskou poľnohospodárskou univerzitu a nebo možná i univerzitu Konštantína Filozofa...

Dorazil jsem tedy dosti zplaven, protože vše své jsem si nesl v batůžku na zádech, ani jogurtová zmrzka nepomohla. Proto jsem tuze ocenil, když mě pořadatelé hned u vstupu zahrnuli třemi půllitrovkami minerální vody Bohatier. A tu došlo k prvnímu nikoli snad konfliktu, ale nedorozumění civilizací. Vzal jsem dvě červené vody a jednu modrou. Ale Bohatier je - oproti tomu, čemu jsem přivykl v českém Makru - označen červeně nesýtený a modře sýtený. Chtěl jsem z bublinkama a měl jsem hlavně bez bublin.

Na záchodě jsem se převlékl do chytře přivezeného záložního prádla a nepolitých kraťasů, jenže bylo tam takové vedro, že jsem se skoro hned zase propotil. Šel jsem se dále potit do salóniku S3, kde jsem shlédl konec přednášky Františky Vrbenské o slovanských ženách. Skončilo se a šel jsem si sednout do baru. Ukořistil jsem tam jednu ze tří zbývajících baget a půllitr piva Zlatého bažanta - není to tak špatný. Sedli jsme si s Františkou a s Ankou Šochovou z Aše a s pár lidma a kecali. A pak jsem zašel podívat se, jak Ondřej Neff zase bájí o své měsíční Arkádii. Kongresová sála byla naštěstí klimatizovaná (ale prý až od poledne), stejně jako Zelený salónik, kde Tomáš Němec a Martin Šust představovali svůj tajný projekt. (Protože je tajný, nic nevyzradím. Ale půjde o knížku, antologii, samo, bude moc hezká, aji s vobrázkama a s medailonkama autorův, na každé stránce skvostný grafický prvek - zkrátka, máte si ji koupit!) Skončili už za půlhodku, takže jsme si mohli s Františkou sednout nad naši večerní přednášku v příjemném chládku. Další půlhodka uplynula, načež jsme vyrazili do foyer, dokončit dílo. (Neutíkali jsme tedy před další přednáškou Neffina Rok kontaktu naživo, jak si snad mohl myslet, když jsme se srazili ve dveřích.)

Totíž - já si na Parcon připravoval přednášku o mase a duši a Františka zase o lidožroutství. A tak nějak se to doplňovalo, že jsme nakonec obě přednášky odpřednášeli paralelně jako jednu. Ale přece jenom chtělo udělat si alespoň bodový scénář pro přechody mezi oběma liniemi! (Co jsme v Praze v Krakouši minulý čtvrtek ne zcela stihli.)

A pak jsme se šli navečeřet do hotelové restaurace, kde jsme nakonec usedli zase s Ankou Šochovou a Mosákem. Nu, každý Parcon asi musí mít svou Houšku, na její nitranský ekvivalent pasuji tuto osvěžovnu. Agroinstitút se na svých webových stránkách kasá luxusním hotelem a jeho Kongresový sál i salóniky působí vskutku bohovsky. I ta hospoda vypadala slušně. Bar ve tvaru podkovy s dubovou deskou, nad vším pluly skleněné koule, prostě přepych. Ale bylo v něm podezřele prázdné! Až na dva číšníky a barmana. Číšník přinesl jídelní - ne lístek, ale cár papíru, odhaduji tak Á čtyřku rozestříhanou na tři kusy, s pár řádky, naklepaných snad psacím strojem. A na něm nabídku dvou polívek. A čtyř jídel. Dal jsem si polévku, ačkoli mne číšník varoval, že je ze sáčku... Ale bylo nutno doplnit živiny a minerály a čerstvou

krev z břicha dosud živého soba jsme k dispozici, bohužel, neměli.

A pak se stalo něco, co se mi ještě nestalo ani v tom nejprůšernějším ruskopalestinském hotelu v Jeruzalémě, ani na dávné rekreaci s Rekrou na Moldavě, ani ve formanské čtyřce na silničním odpočívadle. Zatímco jsem bojoval s horkým ochuceným solným roztokem v misce, přinesl mi další hoch, asi přímo z kuchyně, druhý chod! Na kuřecích prsouch se nic zkazit nedalo, rejže mohla být lepší. Kvalita socialistické závodky za 135 Sk, ale příloha se ještě platila zvlášť. No a pivo - věřte, že netočili? Kdy měli v kongresovém baráku kongres??? Dal jsem si lahvičku - nealko, protože jinak nabízená dvanáctka by mne do zbytku dne definitivně umrtvila. A, no, chlazená taky moc nebyla, asi jsem je svým nečekaným přáním překvapil...

Stravovací služby vybraného střediska byly prostě - socialistické... Nejspíš v tom Agroinstitútu jedou na státní rozpočet nebo evropské granty, ne? Jaký to byl rozdíl lhostejných profesionálů oproti pořadatelům! Fanové poskytovali služby na úrovni, ačkoli amatéři. Ještě jednou děkuju za hory darované vody, která mne zachránila před vysušením. A samozřejmě za nenápadnou organizaci, při které vše klapalo jakoby samo, bez viditelně křečovitého úsilí.

Potřetí jsem narazil na Ondru Neffa na setkání s Parcorány, kde spolu s ním vzpomínali Vlado Říša, Zdeněk Rampas a Petr Konupčík. A pak už začalo vyhlašování výsledků různých soutěží. Raduju se ze Zlaté zebry, o kterou jsem usiloval už potřetí a slibuji, že už nebudu dále překážet rozletu mladým nadějím. Ledaže by Doktor zase vymyslel nějaké podobné nosné téma. Letos znělo "Záložní kopie Sluneční soustavy", co jsem si s autorskou licencí změnil na "Záložní Sluneční soustava", čím jsem unikl příliš přesnému vymezení.

Ludvíka získal noblesní teoretik, překladatel, organizátor, editor, sociolog a praotec slovenského fandomu Ondrej Herec. Na pódiu mu k tomu hned naložili i sfingičku, kterou mu letos v květnu na Knížním veletrhu ušetřili akademici z ASFFH za "dlouholetou práci pro sci-fi".

A pak už šlo vyhlašování CKČ, ze kterého jsem byl nervóz, neb nominován. Když jsem, celý upocený a zmačkaný, vnikl na pódium, pravil Martin Koutný, co říkám tomu, když mi někteří čtenáři vytýkají, že píšu jako před padesáti nebo třiceti lety a strašně poučně. Odvětil jsem to, co bych odvětil, kdyby mi svou otázku neprozradil předem - že jo. Tedy snažím se už být zábavnější, ale halt moc té krve a sexu a surovosti a hrůz ze sebe asi nedostanu, a bude tam vždy hodně sci... Což jest záměrem. Psát jsem totiž začal ze zoufalství, když jsem zjistil, že v současnosti téměř nikdo české klasické scifárny nepíše - když Švachouček (doufáme, že jen na čas) odpadl. A ještě - na prostřeném stole literárních lahůdek by měly být různé chutě. A nemusí každý jíst všechno. Nejspíš existují lidi, kterým to mé psaní vyhovuje, když jsem dosáhl takového úspěchu, jako je už nominace na CKČ. Tak jsem se pyšnil. A skončil pátý. (Letos se totiž nezúčastnila Edita Dufková :) Mloka uchvátila Anna Šochová za povídku, kde je sex a krev a upíři...

Já ji to přeju! Ale o upírech asi psát nezačnu.

Avšak o krvi, zejména lidské, jsme pak s Františkou vyprávěli od půl deváté večer celé dvě hodiny. Proti fantasy šou a Ohňové šou a Sexu na oběžné dráze. Všem sedmi (místy i devíti) posluchačům se to moc líbilo. Já si nestěžuju. Jestliže jsem byl v Nitře jen deset hodin a během té doby měla Františka na pořadu dvě dvouhodinové přednášky a já nesměl chybět na CKČ, tak moc variací asi nebylo. A logicky jsme

navazovali na přednášku slovenského archeologa Pavola Jelínka "Ľudské obete v praveku Slovenska". Však my vám to někdy možná řekneme ještě jednou - a líp! Snad přitom nebudu tak nemožně zničený, když jsem si při závěrečném poděkování nemohl vzpomenout, jak se jmenuje ta, no ta osoba, co se mnou dvě hodiny přednášela a známe se asi milion nebo tři miliony let...

Ještě jsem si dal čaj v čajovně a pak vyšel do chladné půlnoci. Myslel jsem, že už nezabloudím. Ale na ulici kousek před autobusovou stanicí mne oslovil drobný mužik a chtěl po mně desetikorunu na telefon. Dal jsem mu poslední drobnou slovenskou s tím, že už další nemám. Tak na mě vymánil ještě jednu - českou - na taxíka! Ztratil jsem tím rytmus a do vedlejší ulice odbočil trochu dřív, než jsem měl, a pak jsem byl rád, že jsem si na Knižním veletrhu přece jen zakoupil mapu Nitry. Poradil jsem se s ní a odjezd autobusu v 0:45 přece jen na poslední chvíli stihl. Avšak zase zpocen. Jetěže jsem se mohl, asi po desáté toho dne, převléknout opět do druhého nátělníku a druhé košile.

Škodaže jsem zpátky nejel autobusem Student Agency a trvalo to šest hodin. Ale i na lince Košice - Kladno se dalo klíbat. Bylo asi 2:30 SEČ, tedy půl druhé času slunečního, kdy jsme za hranicemi zastavili u pumpy na patnáctiminutovou přestávku. Kolem rozsvíceného parkoviště panovala tma. Na nebi se již rozvinul letní trojúhelník s chladně modrou Vegou v nadhlavníku. Jupiter se tvářil jako Jiřienka. Šel jsem za okraj světél, za pás stromů. Nad severoseverovýchodním obzorem se v černotě otvíralo blankytné okénko, které prozrazovalo Slunce schované kousek pod obzorem.

Končila svatojánská noc.

Jan Kovanic

Festival Fantazie 2007 - Sobota až úterý

10. července 2007 | 1:00

Jako již tradičně, i letošní ročník FF se konal v Chotěboři. Od 29.6. do 8.7. jste mohli být svědky akce ojedinělé a dosud nepřekonané. Před odjezdem se mi donesly zvěsti o tom, že se letos v Chotěboři uvidíme naposledy. Ovšem to byly asi zase jen zvěsti, které rozšiřovali nepřátele a záškodníci dobře organizovaných akcí.

Je krásné být normální

To si říkám pokaždé, když vyřáším na nějaký con. Na FF jsem jela potřetí (tentokrát od soboty do pátku) a rozhodně ne naposledy. Bohužel pokaždé, když se vracím do reality, bolestně mě zasáhnou zbytečné problémy členů mé rodiny. Tedy asi tak hodinu poté, co jsem v pátek dorazila domů, litovala jsem toho, že jsem doma. Ne, já se sem skutečně netěšila, protože koho by zajímalo nádoby v myčce, nepořádek na stole, nebo zbytečné otázky týkající se například toho, co chci k večeři. Nejhorší je, že to, co se dělo v Chotěboři, tu skutečně nikoho nezajímá a možná proto se uklidňuji psaním reportáží pro ty, které možná ano.

A když nic, tak si alespoň procvičím prsty.

Vezmu to rychle. Nechci urazit nikoho, s kým jsem se tam seznámila, bavila, nebo jen navštívila jeho přednášku, takže nebudu skoro nikoho jmenovat, abych pak případně nezjistila, že jsem na někoho zapomněla.

Asi tak: jela jsem tam s kamarádkou, kterou jsem před třemi lety hrozně ráda poznala, potkala jsem tam lidi, na které jsem se těšila a jsem ráda, že to vyšlo. A některé, které jsem neznala, budu mít dlouho uložené v paměti, případně v telefonu, což se vzájemně nevylučuje.

Ale teď už k programu.

Sobota

Přijely jsme (tedy my dvě holky) po poledni a hned po ubytování a prozkoumání programu, jsme se vydaly na *Hlášky z filmů a seriálů*, u kterých jsme musely přiznat, že naše znalosti jsou asi tak poloviční. U mě to asi bude tím, že jsem často trpěla zákazy rodičů a mnohdy televizi viděla jen, když jsem z ní utírala prach. Eeee, to nic.

Takže, možná trochu na uklidněnou, ale spíše jen proto, abychom se patřičně navnadily, zalezly jsme hned poté do čajovny, kde jsme v průběhu týdne trávily opravdu mnoho času (nepočítala jsem to, ale takových deset, až patnáct konvic jsme za tu dobu vypily). Tedy každá.

Rozhodla jsem se, že nebudu řešit časy přednášek. Na jedné z nich, bylo to asi pozdější *Houfování trekkies a trekerů*, kdosi chytře prohlásil, že na čas je dobré se vy... kašlat, protože toť věc relativní. Moudrý to člověk.

Jednu místnost jsem na všech conech až do letoška bez valného zájmu míjela. Byla to herna. Přiznám se, deskovky mě nikdy moc nelákaly hlavně proto, že většina z nich je pro mě z jistých důvodů nepřístupná. Jenomže to bych s sebou nesměla mít pravého nadšence (tedy ono jich bylo víc, minimálně dva). Hry dokáží lidi úžasně sbližovat. Ještě nikdy jsem neviděla, jak rychle se dá navykhnout na sezení v místnosti plné podobně postižených lidí. Pravda, naučila jsem se tam zhruba tak tři, čtyři hry, ale nevylučuji pozdější asimilaci dalších. Sezení v herně, pokud ne mě, tak ostatním určitě, kolikrát vydrželo do pozdně nočních, nebo časně ranních hodin.

Neděle

Vstávaly jsme většinou kolem osmé. Jednak proto, abychom stihaly snídani a pak některé pozdně ranní přednášky vypadaly také zajímavě.

Například *Federace z pohledu hlubokého vesmíru*. Tahle přednáška byla v celém ST bloku asi nejzajímavější (tím nechci urazit mnohé další), ale takový čistě optimistický pohled na ST očima naprosto nezúčastněného člověka (to mi doufám nevěříte), byla jednak výzva pro mnohé diskutující, a pak i námět k zamyšlení pro nás ostatní. Vezměte si každou jednotlivou postavu ze ST a zamyslete se nad tím, jakou úlohu tam vlastně hraje a proč jedná tak, jak jedná. Mnohdy překvapíte sami sebe tím, na co přijdete.

Co víte a nevíte o animované sérii, to byla další přednáška v pořadí. Popravdě, TAska je vlastně jediná, kterou jsem v podstatě neviděla, takže i tady jsem se dozvěděla pár novinek, něco málo o postavách, které by hraná série v té době technicky asi nezvládla a vůbec o omezeních, která doprovázela výrobu seriálu.

Čajovna patřila k nejčastěji navštěvované místnosti a pokud se o ní v tom kterém dni nezmíním, neznamená to, že jsem tam nebyla.

Středomedí střeptů a koster, to byla přednáška Františky Vrbenské původně věnovaná středověkým ostrovním zemím, starým národům, mýtům a legendám. Zvrhla se ovšem v diskusi na nejružnější témata, také díky jisté osůbce, která seděla dvě řady přede mnou a která mi přišla krajně nesympatická a leckdy mírně mimo. Z projevu bylo sice vidět, že jde o člověka studovaného, ale i mezi vzdělanci mohou se nacházet blbci. (Protože jsem tvor vcelku slušný, tak se jí tímto rovnou omlouvám v případě, že by mě chtěla žalovat). Tahle ženština pak systematicky otravovala přednášky a přednášející ještě několik dalších dnů. Sice jsem toho nebyla osobně svědkem, ale právě v čajovně jsem slyšela vyprávět a to mi stačilo.

Jaká je nesmrtelnost, to mě zajímalo pozdě odpoledne, ovšem povídání o všemožných schopnostech regenerace upírů a vlkodlaků jsem vydržela jen chvíli. Nic proti nesmrtelným, já jen, že mi bylo drobet proti srsti zjištění, že bych se setkala s upírem, který v těle nemá prakticky žádných tekutin vyjma krve, která z něj pak prosakuje i při pouhém pocení (pokud se upír potí), nedej bože pak při milostných hrátkách. Brrr.

Houfování trekkies a trekerů, tam zazněla ona památná věta, kterou jsem nastínila v úvodu. Ovšem aby to nebylo tak snadné, mírný šok mi připravil návštěvník festivalu, který prohlásil, že to tam vypadalo jako na sjezdu anonymních alkoholiků. Totiž když trekkies a trekeři seděli v kruhu a bavili se o všemožných záležitostech kolem svého zájmu (kolikrát a proč se vlastně navštěvují ST stránky, jaké články se pak čtou, co se vyhledává na netu, pravidelná, nepravidelná účast na akcích, plány do budoucnosti...), mohlo mu to tak připadat.

Onen návštěvník Festivalu stále žije.

Psychologie Romulanů následovala hned poté. Krajní nedůvěřivost příslušníků této rasy se mi líbí stejně, jako zelená barva. Mluvílo se o spřízněnosti s jistou logicky uvažující rasou a o několika hlavních postavách – zástupcích obou ras, které jsme mohli potkat na cestách vesmírem. Zlehčuji to, ale já přeci neříkám, že píší solidní a vážnou reportáž.

ST bingo. Toho jsem se neúčastnila, protože jsem přišla pozdě. Byla jsem jen divákem, ale to se se zábavou nevyklučuje. Bylo pěkné sledovat snažení soutěžících, kteří absolutně nemohli ovlivnit počet tažených čísel. Ukázalo se též, že někteří mají jasnoviděcké schopnosti, protože zlomku z nich se opravdu podařilo uspět. A zvítězit.

Pozdně noční *Infantilní SG jukebox* sliboval zábavu. Šlo o Star Gate music videa s trochu netradičním hudebním doprovodem. Líbilo se. Ano, jenomže to jsem ještě netušila, že si tři dny budu broukat melodie z Kačeřích příběhů, Šmoulů (nenávidím Šmouly) a Gumídků.

Pondělí

To odstartoval pro změnu *Star Trek jukebox*. Jenomže to nijak nepomohlo k tomu, abych stále nenáviděla Šmouly.

U přednášky o *časové studené válce* zuřící na Enterprise (nejstarší lodi z nejnovějšího seriálu), mi omrzaly ruce a nohy, ale jen díky tomu, že jsem se toho času nacházela v kině, kde je už klasicky trochu chladněji, než jinde.

Jak už jsem možná někde zmiňovala, časovky miluji, takže v tomhle mě Ent. rozhodně nezklamala. Tedy ona mě neklame ani ve spoustě jiných věcí. Osobně Ent. vřele doporučuji a

připomínám, že by již brzy měla na AXN běžet čtvrtá a poslední řada seriálu.

Hudební poklady ST. To neuhodnete, řeč byla o soundtrackech a hudbě a skladatelích obecně. Ať si myslíte co chcete, celý ST podkresluje výborná hudba. Možná nezapadám do průměru konzumentů konkrétních soundtracků, ale rozhodně se mi líbí (nejvíce ta z osmého a devátého filmu – a až po nich následují ostatní). Vede ovšem skladba Inner light ze stejnojmenného dílu ST-TNG. U té projevují všechny druhy emocí.

Sciřistě musejí jist. To je všeobecně platné pravidlo nejen u konkrétních ST fanoušků. Oběd, který se protáhl, (což mi ovšem vadilo jen v pondělí), jsme během těch několika dnů absolvovali jak ve Vysočině, tak třeba v Panském domě. Jenom mi to mohli přinést trochu dřív, od čtyř jsem totiž musela být na křtu sborníku, který jsem pochopitelně od začátku nestihla. No jo, čas byl relativní nejen pro mě, ale v tomhle případě to bylo ke škodě věci.

Onen sborníček obsahující více, či méně dark fantasy prózu a poezii, a o kterém určitě ještě mnohé uslyšíte, neboť se chystá několik autogramiád, jakož i distribuce na conech a v některých knihkupectvích, se jmenuje *Černé sny*. Je to společné dílo Darth Ziry, Haniny Veselé a řady dalších autorů, jakož i dvou skutečně nadaných ilustrátorek: Kristýny „Jary Row“ Benediktové a Olgy Nolčové, jejíž povídku ve sborníku taktéž najdete.

Kmotrem Černých snů, které mají více, jak 350 stran, z toho šedesát stran barevných ilustrací, byl spisovatel Jaroslav Mostecký.

Během oné hodiny se vydražily dva kousky, které jsme pak všichni podepsali, následoval přípitek a společné foto. Dobry to začátek, nemyslíte?

Na sobotu 7. července byla plánovaná beseda s autory. Jenomže toho dne jsem se veselila na svatbě kamarádky, takže co se tam dělo, to vám bude muset poreferovat někdo jiný.

Od osmi večer, jak už je zvykem, bylo v kině vskutku plno. Konal se totiž *ST galavečer*, který se skládal z několika částí.

Zprv bylo na pořadu divadlo, tentokrát na motiv známé pohádky o Sněhurce a sedmi trpasličích, jen s tím rozdílem, že hlavní hrdinka se rozhodně nejmenovala Sněhurka a za postavami trpaslíků se skrývalo sedm roztomilých andorianů. Taktéž Sněhurčina matka trpěla komplexem dokonalosti a pod rouškou tmy se chtěla své dcerky zbavit skutečně ohavným způsobem (nebo se o tom vyhození přechodovou komorou jen vtipkovalo)? Určitě.

Taktéž se vyhlašoval další ročník soutěže *Můstek je Váš*, z něhož letos vzešly opravdu povedené povídky. Soutěž má tři soutěžní kategorie: povídku, báseň a výtvarnou část a vy, kteří jste se letos neúčastnili, koukejte to napravit, protože povídek ze světa ST není nikdy dost.

Další částí večera, když nepočítám poodhalení několika dokumentů z tajných archivů flotily, aneb jak to bylo doopravdy třeba v případě Nea a jeho bílého králíčka, byla volba Miss. V tomhle případě nešlo o soutěž čistě ženskou, nebo dokonce čistě lidskou. Jen charakteristika soutěžících byla podobná. Všichni byli závislí na ST, jen někteří se pokoušeli závislost léčit jinými seriály. Odpor byl marný, souboj těsný a večer vydařený.

Úterý

První přednáška tohoto dne nesla název *Nejen potomci slavných*. Byla to další dosud neviděná věc, tentokrát s

podtitulem *děti, manželky a rodinní příslušníci ve Star Treku*. Mohli jsme vidět například dcery kapitána Kirka, sourozence Wesleyho Crushera, nebo syna a otce z rodinky Q.

Jeden musí v tomhle případě obdivovat nápaditost a pili přednášejících, neboť takovéto vyhledávání někdy opravdu kratinkých záběrů, zabere hromadu práce a trpělivosti.

Následoval poslední dvoudíl sedmé série TNG *All good things*. Ten mám ráda, protože rozhodně nevypadá, jako poslední díl seriálu, nebo možná proto, že je to opět časovka, ve které se prolínají tři roviny příběhu. Mno, však to znáte.

Jak se dělá Kokon, to jsme se dozvěděli z přednášky doprovázené několika fotografiemi z akce, na které jsem tenkrát nemohla chybět. Kokon byl oslavou desátého výročí založení CZ Kontinua a už teď můžu prozradit, že bude další. Sice ne po deseti letech, ale zato s projekcí fan filmu, na který všichni tak dlouho a netrpělivě čekáme.

Čajovna a herna, ne vždy v tomto pořadí, staly se již nedílnou součástí každého dne. Kde jinde, než tam, dají se probrat a rozhodnout skutečně důležité věci. Zrovna v herně, sice o dva dny později, jsem dostala nabídku, která se neodmítá. Já to přesto udělala. Jít na hřbitov mezi jednou a čtvrtou hodinou ranní se mi moc nechťelo, i když v té společnosti, která se tam chystala, to mohla být docela legrace.

Středa

Zhruba tak kolem úterní půlnoci jsem se dozvěděla věc, která mě ve středu přiměla vstávat brzy.

Budou dávat Věčko!

Nevím, jak pro některé z vás, ale pro mě byl tento seriál, který vznikl mezi lety 1983-85 a u nás byl vysílán na počátku devadesátých let, jednou z věcí, která mě později přivedla ke sci-fi. Seriál o tom, jak cizí (a zpočátku hodní) mimozemšťané přistáli na Zemi, byl tím pravým pro formování nevinné třináctileté myslí. Neodradilo mě ani to, že běžel v rychlodabingu a v šílených popůlnočních hodinách. Divím se spíš, že to neodradilo rodiče, protože si pamatuji, že jsem pravidelně chodila spát dříve, abych se pak na Věčko mohla probudit a spolu s maminkou koukat.

Dík, mamčo!

Ovšem ještě předtím, než jsem na Věčko zalezla do sklepa místního kina, shlédla jsem skoro celý díl jiného, neméně zajímavého seriálu, a sice *Babylonu 5*.

Mám takový pocit, že to bude další věc, na které si vypěstuji závislost. Jak jsem řekla v úvodu: je krásné být normální!

Nový životopis Honor Harringtonové byla další přednáška, kterou jsem navštívila. Spisovatel David Weber vytvořil propracovaný svět hvězdného království a neohroženou hrdinku, se kterou dodnes vyšlo nějakých třináct knih (včetně dvou povídkových sbírek). Mno, já četla jen tu první – **Stanici Bazilišek**, přestože mám všechny. Dostanu se k nim, to určitě. Na tuhle přednášku jsem šla vlastně jen proto, abych se dozvěděla něco málo z Honořina života, což se také stalo.

Po čajovně následovala další podobně laděná přednáška, a sice *Diplomacie v Honorverse*. Z té jsem ale zhruba tak v půlce odešla, neboť se tam začaly prozrazovat některé budoucí události. Jenomže já se chci nechat překvapit.

V pozdně odpoledních hodinách běžel *Jackbox*, tedy music videa zaměřená na Jacka O'Neila. To snad ani nebudu komentovat. Jedině snad, řečeno stručně: byla to mňamka.

V povznesené náladě jsem se vydala na něco, co jsem vždycky chtěla vidět. Večer měli vysílat *Solaris* od Tarkovského, jenomže přesně to se nestalo. Po čtvrt hodině

čekání a poté, co pustili nějakou hororovou šílenost, jsem se zvedla a - pro změnu strašlivě naštvaná, odešla. Když se tak ohlížím zpět, tohle byl jediný okamžik, kdy jsem toužila po něčí krvi.

Bolítky na duši jsem si zahojila *Babylonem 5*, *Star Gate*, krátkým posezením v herně a nakonec přednáškou Haniny Veselé pod názvem *Ubohý hříšník: proces*, ze které jsem toho moc nepochytila, protože jsem přišla téměř ke konci a na jakoukoli asimilaci informací bylo příliš pozdě.

Bohužel pro mě byly všechny její přednášky v naprosto blbou hodinu. A nejen ty její. Kolikrát se stalo, že půl dne neběželo nic, co by mě zajímalo a pak se mi najednou kryly tři přednášky, z nichž jsem si nemohla vybrat. Jenomže tohle nejde nikomu vyčítat, protože zavděčit se všem, to v silách organizátorů opravdu nemohlo být.

Čtvrtek

Ten odstartovalo opět Věčko. Kupodivu se nestalo to, co se mi občas stává, tedy to, že po letech viděné filmy, nebo seriály, už nevzbudí tolik sympatií, nevyvolají ty správné emoce. Tohle jsem vnímala přesně, jako před těmi x lety, kdy jsem to viděla poprvé. DĚKUJI!!!

A pak už nastalo to hlavní, kvůli čemuž se na FF zdržovala většina zvědavých příznivců žánru, tedy svatba Hanky „Hypo“ Volkové a Karla „Margha“ Škopa, dvou členů nejen Kontinua, dlouholetých příznivců žánru sci-fi a autorů mnoha conových přednášek zaměřených většinou na ST.

Obřad proběhl v místním kině za přítomnosti stovek zvědavých přihlížejících. Mnozí přišli v uniformách, nebo v jiných kostýmech. Nevěstu k oltáři nevedl otec, ale admirál flotily, vlečku nesl Darth Vader a starosta Chotěboře nastoupil v kostýmu Daniela Jacksona (pamatujete takový ten splývavý hábit, který nosil, když se povzněl)? Tak to jen tak na okraj.

Před samotným slibem nám byly promítnuty tři fotoexkurze do života obou budoucích manželů. Zajímalo by mě, kolik z těch fotek viděli jejich rodiče vůbec poprvé. Už někdy v té době mi ukápły první slzy. Jenomže to jsem netušila, že při slibu zazní ona už zmiňovaná Inner light. U té jsem proslzela tři kapesníčky.

Hanka měla moc hezké bílé šaty a Karel slavnostní startrekovou uniformu, jakou jsme mohli vidět například v *Nemesis*.

Musím říct, že po gratulaci jsem byla mírně mimo, stejně tak, jako ještě po zbytek dne.

Než novomanželé vyšli z prostor kina, vypadalo to, že bude přšet. Snad jedinečnost toho dne nahrála tomu, že když se objevili na schodech, zmizely i černé mraky a vysvitlo slunce, které pak vydrželo ještě pár hodin.

Proběhlo focení všech účastníků svatby a pak jsme se všichni odebrali po svých cestách, dál za událostmi toho dne. Někteří do čajovny, jiní za dalšími programy, novomanželé, rodina a několik přátel pak na hostinu.

I přesto, že jsem vám to už říkala, Hanko, Karle, přeji vám do života jen to nejlepší. Buďte šťastní.

Toho dne jsem se do kina podívala ještě jednou, tentokrát na film *Sunshine*. V kině bylo narváno, takže jsem si říkala, že všichni asi vědí, proč tam jdou, což byla také otázka, kterou jsem si pokládala zhruba tak od poloviny filmu.

Ještě tak měsíc před FF jsem, tuším v rozhlase, slyšela krátkou upoutávku. Už tehdy mě překvapilo, že si asi všichni (především tvůrci) myslí, že tento film je jedinečný, nedej bože ojedinělý – tedy že o slunci ještě nikdo nic netočil. Takže

to je omyl jako vrata. Už tehdy jsem si říkala a teď si tím jsem jista, že lepší, než *Sunshine*, byl film *Sluneční hrozba* z roku 1990. Ale to odbočuji.

Původně jsem o tomto filmu chtěla napsat samostatný článek, ale pak jsem si uvědomila, že by nebylo o čem. Režisér Danny Boyle totiž natočil například film *28 dní poté*. I přesto, že tam je to zamořené zombíky, které nemusím a předvídatelnými situacemi, které mě nebaví, dalo se na to alespoň dívat (a možná i litovat některé hrdiny příběhu).

Sunshine měl tak maximálně dobré, nebo alespoň koukatelné efekty. Dokonce i příběh byl... takový nijaký.

Asi tak: Poté, co začne slunce hasnout, odletí ze Země loď s neohroženou posádkou a supersilnou bombou na palubě. Jenomže z kapitána se stane psychopat, posádka se upálí v takové mooc hezky vyvedené pozorovatelně a loď se ztratí, nebo vlastně se jen dostane z dosahu komunikace se Zemí, což se stává úplně běžně (to myslím vážně, za Merkurem to fakt jde), takže o ní nikdo nic nezjistí do doby, než se tam vydá někdo jiný.

Takže o sedm let později odletí další loď s neohroženou posádkou a bombou na palubě a jako na potvoru se jim cestou začnou stávat podivné nehody, které jejich misi začínají brutálně ohrožovat.

Až doteď to šlo.

Jenomže pak se ukázalo, že drobet psycho bude i kapitán druhé lodi, protože byl schopen poslat do šílených situací lidi, kterých bylo nejvíce potřeba, navíc se rád díval do slunce v době, kdy se měl starat o jiné věci. Doteď jsem nepochopila, proč v takových situacích závisí osud lidstva jen na jednom člověku. Ale to už se tak stává.

A pak jsem se měla asi začít bát.

Třeba toho, že posádka pomře dřív, než dorazí k cíli a splní misi. Odeť to připomínalo několik filmů dohromady. Minimálně sérii *Saw*, protože brutálních vyvražďovaček nebyl nedostatek, ačkoli osm, nebo kolik členů posádky moc zážitků neslibovalo. Z toho na mě zapůsobila možná tak scéna ve vesmíru, kdy zemřel jeden z členů posádky skutečně odporným způsobem, (jak už to tak ve vesmíru bývá), když zjistil, že tam fakt není co dýchat. A to se, chudák, ještě předtím bál, že zemře. Takže to bylo jasné. Zapůsobilo to na mě hlavně proto, že jsem o tom, tedy o smrti podané tímto způsobem, kdysi napsala jednu takovou povídku. Mno, a v tom filmu jsem viděla svoje představy. Takže asi tak.

Sunshine mi chvílemi připomínal film *Jádro*, nebo *Horizont události*, u kterého mě alespoň zamrazilo (a to jsem ho také viděla v kině). Nejdůležitější na tomto zážitku bylo asi to, že jsem si, já hňup, neuvědomila, že všechno je vlastně *Matrix*. To by totiž hromadu věcí ulehčilo.

Jaké překvapení, když jsem pak ještě zjistila, že psychopatický kapitán první lodi se přemístil na tu druhou s

tím, že pošle celé lidstvo do háje, pobije zbytky posádky a pak bude následovat svého Boha.

Skutečně nejzajímavějším okamžikem v celé této podívané, byla jedna z konečných scén, kdy se onen nejdůležitější člen posádky, krátce předtím, než zemře, dotkne slunce. Tam to bylo fakt moc hezky udělané, jenomže podobně moc hezky udělané to bylo již ve zmiňované *Sluneční hrozbě*, kdy se ona fešná, předtím lehce geneticky upravená a na mysli drobet poznamenaná Alex, řítí ke Slunci. Jenomže té mi bylo líto, protože ona za to fakt nemohla. A navíc byla zamilovaná.

Jako ve *Sluneční hrozbě*, kde se lidé, tedy neohrožená posádka se supersilnou bombou na palubě pokoušela zabránit sluneční erupci, která hrozila dospět k Zemi a zapálit atmosféru, tak i tady byla Země zachráněna.

Chvilí před koncem, při pohledu na jediný záběr ze Země jsem si říkala, že kdyby tvůrci pojali celý ten příběh, (nebo alespoň polovinu z něj) z pohledu modré planety, kde se lidé zmohli tak akorát na zimní bundy, vyličili také něco málo z osudů rodinných příslušníků členů posádky obou lodí, (aby se měl divák alespoň o koho bát), bylo by to stokrát lepší.

Po filmu nezbyvalo, než si dát čajdu a jít spát, protože na víc jsem fakt neměla síly.

Pátek

Ráno jsem vstávala opět dříve v domnění, že uvidím další díl *Věčka*, ale omyl, další díl byl nejspíše plánován na jiný den, takže jsem měla smůlu. Důvod, proč jsem to nevěděla, byla nedostupnost programu na pátek, který byl dostupný vlastně až... v pátek.

Tenhle drobný kiks mi ale nezabránil v tom uchýlit se do přizemí KD a sledovat jiný, neméně zajímavý seriál, a sice *Červeného trpaslíka*.

Z Chotěboře jsem odjížděla dřív, tedy v pátek, neboť jsem v sobotu šla na další svatbu, která byla tentokrát vyvedena v duchu fantasy. Ale tyhle zážitky, alespoň do doby, než budu mít fotky, (které jsem nedělala), si nechám pro sebe.

Na závěr

Nezbývá mi, než poděkovat za krásné zážitky. Víím, že jsem se tu nezmínila o všem, ale snad mám právo na nějaké to tajemství.

Slovy Foxe Muldera „Pravda je tam někde venku,“ nebo spíš v Chotěboři a čeká, až vás bude moci přivítat na FF 2008.

Já tam budu.

Jana Dvořáčková

LIDÉ

J. Strange a Mr. Norrell uvádí věci na pravou míru

27. dubna 2007 | 0:45

Jonathan Strange popisuje slečnu Clarkovou

Romány mám nadmíru rád – obzvláště pak díla slečny Austenové a paní Radcliffové. Přiznávám, že jsem ještě nenašel čas seznámit se s knihou slečny Clarkové – mágové jsou poslední dobou poněkud zaneprázdněni. Doneslo se mi, že pojednává hlavně o mně. To je bezpochyby velmi lichotivé, snad mi však slečna Clarková promine, když se tím nenechám úplně oslnit. Koneckonců jsem se nedávno stal předlohou k hrdinovi nedávné básně lorda Byrona.*

O slečně Clarkové se již nedá tvrdit, že by byla v rozkvětu mládí. Je nejstarší dcerou duchovního ze severu Anglie – nanejvýš úctyhodného, stříbrovlasého starého pána s bohatými znalostmi obskurních zákutí církevních dějin a sportovních akcí.

Nerad to říkám, ale nadání slečny Clarkové lze popsat pouze jako skrovná. Nehraje na žádný hudební nástroj – ani příliš nezpívá. Netančí. Neumí kreslit. V němčině se jí vybaví jen pár slov. Italsky mluví zajímavě, popleteně a pro místní obyvatele naprosto nesrozumitelně. Domnívá se, že by ráda vyšívala, ale ve skutečnosti to nikdy nevyzkoušela (a tak musíme na seznam jejích slabín přidat i lenivost). Kdyby byla mladá dívka, člověk by to vše mohl přičíst jejímu nevalnému vzdělání, avšak v jejím pokročilém věku padá vina bohužel zcela na její bedra.

Nepovažuji ji za hezkou. Má jednoho ctitele – jistého doktora Greenlanda, absolventa Oxfordské univerzity, ale vzhledem k tomu, že vypadá jako křivonohý trpaslík, nelze předpokládat, že by jeho měřítko krásy bylo obzvláště přísné. Když jsem posledně měl tu čest vidět, měla na nohou růžové střevíce, což je politováníhodný zlovyk.

* Manfréd od lorda Byrona, 1816

Pan Norrell popisuje slečnu Clarkovou

Jsem velmi rád, že jste se mne zeptali na slečnu Clarkovou. Velmi mne těší, že jsem dostal příležitost seznámit veřejnost s tím, jak o ní smýšlím. Zaprvé bych rád řekl, že chovám obzvláštní odpor k ženám, které se snaží etablovat v jakékoli profesi – a povolání spisovatelky mi připadá zvláště zavrženíhodné. Troufám si tvrdit, že by se spisování románů u ženy dalo odpustit, kdyby ji k takové krajnosti dohnala chudoba, ovdovění či spousta dětí či příbuzných, které je nutno živit – ale prozatím jsem nepřišel na to, že by tato žena měla pro své chování podobnou omluvu.

Ba co huť, zjistil jsem, že se ve své knize pokusila vylíčit Velké vzkříšení anglické magie – a ten její popis bude jistě plný nepřesností a omylů. Je vůbec naprosto šokující, že by se příslušnice Druhého pohlaví vůbec pokusila psát o magii. Jsem pevně přesvědčen, že je v lidských silách sepsat zákon, který by navždy vyloučil opakování něčeho podobného, a hodlám si o tom promluvit s ministerským předsedou, jen co se mi k tomu naskytne první příležitost.

K dalším otázkám, které mi položili vydavatelé této politováníhodné knihy, již nemám co říci. Nevím, jak ta

ženština vypadá. Netuším nic o jejím charakteru, životě či rodině. Vůbec mě to nezajímá.

© Susanna Clarková 2004

Překlad Viktor Janiš

Clarke, Susanna: Jonathan Strange & pan Norrell (*Jonathan Strange & Mr. Norrell*), nakladatel: Alman, překlad: Viktor Janiš, 704 stran; hardback, vyšlo v květnu 2007

S. Clarková

Susanna Mary Clarke (1.11.1959)

26. dubna 2007

Jak již jistě víte, blíží se květen - lásky čas a s ním také vydání nejlepšího anglického fantasy románu za posledních sedmdesát let, jak podotkl Neil Gaiman. Jonathan Strange a pan Norrell vypráví příběh dvou zcela odlišných mužů, které spojuje znovuoživení a praktikování upadající anglické magie - příběh mágů, kteří znají britskou spisovatelku Susannu Clarkovou (o níž bude řeč) asi nejlépe, stejně jako ona je, vždyť spolu strávili dlouhých deset let života.

Susanna Mary Clarková se narodila 1. listopadu 1959 v anglickém Nottinghamu. Její dětství bylo poznamenáno otcovým povoláním, byl totiž metodistický kněz a společně s rodinou trávil většinu času na cestách po severní Anglii a Skotsku, vskutku nomádský styl života. Své školní vzdělání dokončila v roce 1981 získáním bakalářského titulu z filozofie, politických věd a ekonomie na Hilda's College v Oxfordu. Po vysoké se do roku 1990 živila ve službách nežánrových vydavatelství jako Gordon Fraser a Quarto. Poté se na dva roky vydala do italského Turínu a španělského Bilbao, kde vyučovala angličtinu (v Itálii pro zaměstnance automobilky Fiat).

Do Británie se vrátila v roce 1992 a od roku 1993 pracovala jako redaktorka dlouhých deset let pro nakladatelství Simon and Schuster v Cambridgi, možná to mnohé překvapí, ale redigovala kuchařky (do budoucna o žádné další kuchaře nechce ani slyšet). V této době také ve svém volném čase začala pomalu, ale pečlivě, pracovat na svém téměř tisícistránkovém románovém debutu **Jonathan Strange a pan Norrell** (Alman, květen 2007). Kniha vyšla v říjnu 2004 v nakladatelství Bloomsbury. Do té doby však napsala pouze sedm povídek a novelet vyšlých zejména v amerických antologiích. Před povídkami a skutečnou prací na vysněném románu, však již po návratu do Anglie, začala navštěvovat spisovatelský kurz vedený G. Rymanem a C. Greenlandem (Colin Greenlad se stal autorčiným partnerem), kde se příliš nového nepřičila, ale utvrdila se v odhodlání sepsat svůj román. První povídku *The Ladies of Grace Adieu* uviděla vytištěnou v roce 1996 v antologii *Starlight 1*, za zmínku pak stojí s románem propojená práce vyšlá v ant. *Black Heart*,

Ivory Bones (2000) s názvem *Mr. Simonelli Or the Fairy Widower* (tato se dostala do užšího výběru WFA 2001). Svou povídkovou tvorbu Ioni shrnula do sbírky *The Ladies of Grace Adieu: And Other Stories* (2006).

V současnosti Susan žije v Cambridge s výše zmíněným romanopiscem a kritikem Colinem Greenlandem. Puntičkářskou a pečlivou práci na překladu románu, o němž Pagi tvrdí, že připomíná klasický viktoriánský počin, si užil Viktor Janiš a po roce práce si posteskl, že nejtěžší bylo převést dobový styl devatenáctého století do češtiny k navození správné atmosféry doby, kdy ještě gentleman nebylo pouhé vyjádření galantního muže. Román po vydání nasbíral slušnou řádku nominací a prestižních ocenění - **nominace**: Whitbread Prize (2004), British Science Fiction Association (2004), The Booker Prize (2004), British Fantasy Society (2005); **ocenění**: World Fantasy (2005), Hugo (2005), Mythopoeic Fantasy Award for Adult Literature (2005) nebo Locus (2005).

Na stránkách věnovaných autorčinu prvním a asi nejúspěšnějšímu románu naleznete také několik zmínek od hlavních hrdinů knihy. Překlad jejich názorů naleznete v předchozím článku.

Názor na styl samotného díla si můžete vytvořit třeba v ukázce z románu.

(podle jonathanstrange.com a Pevnosti 5/2007)

Jan Pechanec

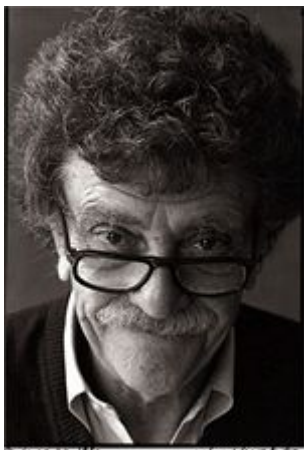
Kurt Vonnegut, Jr. (11.11.1922-11.4.2007)

23. dubna 2007

„Přál bych si, abych se raději narodil jako pták,“ řekl.
„Přál bych si, abychom se raději všichni narodili jako ptáci.“
(Hokus Pokus, 1990)

Předminulou středu, 11. dubna 2007, zemřel světově uznávaný mistr slova a černého humoru, spisovatel Kurt Vonnegut, Jr. Ať už si to přiznáme, nebo ne, stala se mnohá jeho díla nesmrtelnými také pro žánr science fiction, pojďme se podívat na autorovu cestu životem a jeho literární odkaz světu.

Vše začalo v roce 1848, kdy Clemens Vonnegut senior imigroval do Spojených států. Jeho syn a Kurt se 22. listopadu 1913 oženil s jistou Edith Lieberovou v Indianapolis. Před samotným narozením Kurta juniora na svět přišli jeho bratr Bernard (1914) a sestra Alice (1917), samotný Kurt Vonnegut, Jr. 11. listopadu 1922. V letech 1928-1936 navštěvoval Orchardovu základní školu v Indianapolis. Od roku 1936 do roku 1940 pak chodí na Shortridgskou střední, kde se projevují jeho novinářské a spisovatelské vlohy, editoval studentské noviny Shortridge Daily Echo. Od roku 1940 do roku 1945 se událo několik věcí, které nejspíš nejvíce zformovaly jeho spisovatelského ducha. Byla to vysoká škola (absolutorium z biochemie na Cornell

University - sloupkař a redaktor Cornell Sun), nástup na vojnu a kurs strojího inženýrství, 14. května 1944 spáchala jeho matka sebevraždu. V listopadu 1944 byl poslán do Evropy, na západní frontu, kde byl jeho oddíl – Druhý batalion, 432. regiment - rozmetán v bitvě u Bulge.

To, že někteří z nás umí číst a psát a trochu počítat, ještě neznamená, že si zasloužíme dobýt vesmír. (Hokus Pokus, 1990)

Vonnegut bloudil několik dní mezi liniemi, až byl 22. prosince zajat Němci. Vojín Vonnegut byl poslán jako zajatecká pracovní síla do Drážďan, kde pracoval v továrně, která vyráběla vitamíny obohacený javorový sirup pro těhotné ženy. Spolu s ostatními americkými vězni bydleli v bývalých mrazárnách drážďanských jatek několik pater pod povrchem země, to byl také jediný důvod, proč jako jeden z mála přežil bombardování Drážďan spojeneckými letadly v noci z 13. na 14. února 1945.

Viděl jsem to město před tím, než jsem zalezl do úkrytu, a potom, když jsem vyšel ven - jednou z reakcí byl smích. Dovedu si představit i příšerný smích obětí z Osvětimi.

Američtí vězni, mezi nimi také Vonnegut, byli najati jako hledači mrtvol. Vytahovali mrtvé z trosk a skládali je na vysoké pohřební hromady. Když už těla v krytech zapáchala, sebrali zajatci mrtvým cennosti a němečtí vojáci s plamenomety těla zpopelňovali přímo tam. Bombardování Drážďan si tenkrát vyžádalo 130 000 obětí. O 35 let později Vonnegut řekl: „Říkám obvykle, že jediná lidská bytost na této planetě profitovala z tohoto náletu, který musel jistě stát desítky milionů. Nálet nezkrátil válku ani o desetinu vteřiny, neoslabil německou obranu nebo útok, neosvobodil jedinou osobu z tábora smrti. Pouze jedna osoba na tom vydělala – ne dvě, nebo pět, nebo deset. Jen jedna. Já. Dostal jsem tři dolary za každého mrtvého.“ (O několik let později Vonnegut řekl, že dostal čtyři dolary za každého, ještě později to bylo pět dolarů, a tak není vyloučeno, že to jednou nebude třeba sedm dolarů).

Válka pro Vonneguta v jistém smyslu skončila 22. května, kdy se dostal zpět do USA a později byl vyznamenán řádem Purpurového srdce. 1. září 1945 se oženil se svou středoškolskou spolužačkou a láskou Jane Marii Coxovou, se kterou se poprvé setkali v mateřské školce. Zapsal se na antropologii na univerzitě v Chicagu a pracoval jako reportér pro Chicago City News Bureau.

Knihy člověka učí imaginaci. Ti z nás, kteří nemají ve svých hlavách okruhy imaginace zničené informačními dálnicemi, se podívají do něčí tváře a vidí příběhy. Pro všechny ostatní je obličej prostě jen obličejem.

V roce 1946 obhájoval svou disertační práci "On the Fluctuations between Good and Evil in Simple Tales", která byla sborem antropologické fakulty odmítnuta. Rok 1947 přinesl práci v General Electric Company Research Laboratory, v Schenectady, stát NY, na postu autora pro styk s veřejností, zajímavostí určitě bude, že jeho starší bratr Bernard v G.E. pracoval jako výzkumník. V tomto roce se narodil jeho syn Mark. O dva roky později následovala dcera Edith.

Povídky začal publikovat v roce 1950, z nichž ta první se jmenovala *Report on the Barnhouse Effect* (Zpráva o Barnhousově efektu) a je z rodu SF, ale byla otištěna v časopise Collier's. Ve specializovaném SF časopise (Galaxy) se objevil až v roce 1953 s povídkou *Unready to Wear* (Nezpůsobil k okamžitému použití). Jeho prvním románem je *Player Piano* (**Mechanické piano**, česky 1979) z roku 1952 (první dotisk byl vydán pod názvem *Utopia 14*), v němž se

popisuje budoucí průmyslová společnost a lidé žijící bez cíle. I jeho další román *The Sirens of Titan* (**Sirény z Titanu**, česky 1985) byl u nás přeložen. Nepříjemné Vonnegutovy zážitky z války, kdy byl Němci zajat a jako vězeň přežil děsivé bombardování Drážďan, se odrážejí v jeho pozdějším románě *Slaughterhouse Five* (**Jatka č. 5**, česky 1973). Jak je patrné, tak se jeho plodné autorské období neslučovalo s prací a v roce 1951 opustil G.E. a přestěhoval se do Provincetown v MA, kde se začal žít psaním na plný úvazek.

Slova rázem přeskočila ze stránky do mé mysli a byla tam věře přijata. Ta slova byla parafrází Ježíšova vybidnutí: „Odevzdejte tedy, co je císařovo, císaři.“ (Kolíbka, 1963)

Přestože jsme napsali, že psal na plný úvazek, bral drobné bokovky, aby oživil rodinný rozpočet. V letech 1954–1956 Kurt Vonnegut vyučoval angličtinu v Hopefield School na CapeCod, což byla škola emocionálně labilní děti. V té době také založil svou vlastní prodejnu s automobily: dalo by se říci, že byl v tomto odvětví minimálně stejně úspěšný jako jím stvořená postava Dwayna Hooveraze „Snídaně šampiónů“ – byl druhým Saab dealerem ve Spojených Státech. V roce 1954 se narodila dcera Nanette.

Rok 1957, přesněji 1. říjen, byl den, kdy zemřel Kurtův otec. Rok na to podlehl jeho sestra Alice rakovině a její manžel John zemřel při vlakovém neštěstí (utopil se, když vlak sjel z otevřeného mostu do řeky), pro Kurta a jeho manželku bylo jasné rozhodnutí adoptovat jejich tři děti (Tigera, Jima a Stevena).

Všem dosud nenarozeným, všem nevinným chumáčům beztvaré nicoty: Pozor na život.

Vraťme se však k jeho dílu. Během padesátých a šedesátých let publikuje množství časopisových povídek – ty, které by mohly lépe platit časopisy odmítnout, posílal do odlehklých sci-fi časopisů (jako například Traveller's World nebo Worlds of It). Se zánikem velkých časopisů a s nimi i povídkového průmyslu vstával Vonnegutovi problém, jak se uživit. Řešením byly paperbacky. Jejich výhoda spočívala v tom, že jejich autorovi stačila jedna kapitola a osnova, aby dostal zaplacen. Jejich nevýhodou naopak byla skutečnost, že se jim nikdy nedostalo recenze a že byly povětšinou vyprodány na autobusových zastávkách. (Tato kapitola Vonnegutova života mimochodem velmi připomíná jednoho z hrdinů jeho knih – osamělého a opovrženého autora, vydávajícího své povídky v porno časopisech – Kilgora Trouta). Tři - výše zmíněné - Vonnegutovy prvotiny vyšly jako paperbacky: „**Mechanické piano**“ (1952; což je novela o tom, kam může vést zdokonalování strojů a technický pokrok – v mnohém připomíná Čapkovo R.U.R.), „**Sirény z Titanu**“ (1959; pojednávající o smyslu lidského života: dopravit náhradní díl pro porouchaného robota na planetu Titan, aby robot mohl přes celou galaxii dále vysílat signál AHOJ) a „**Matka noc**“ (1962; kniha o nacistických zločincích a o vině, kterou nesou. Celý příběh je retrospektivou hlavního hrdiny – válečného zločince Hawarda Campbella Jr., který čeká v izraelském vězení na soud. Jméno Hawarda Campbella Jr. je odvozeno od Johna Campbella Jr., redaktora sci-fi časopisu Astounding, který kdysi Vonnegutovy práce odmítl a tak Kurt „vyrovnal skóre“).

Vonnegut poté vydal další díla: „**Kolébku**“ (1963; která záznamem toho, co dělali vlivní Američané, když byla svržena atomová bomba na Hirošimu), „**Bůh Vám žehnej pane Rosewater**“ (1965; tato kniha vyšla jako vázaný originál a jako první Vonnegutově knize se jí dostalo také recenze) a ve vazbě znovu vyšlo „**Mechanické piano**“ a „**Matka noc**“. V

letech 1965–1967 se mu dostalo dokonce dostalo příležitosti vyučovat v autorském semináři na University of Iowa. Roku 1967 se Vonnegut účastnil výměny spisovatelů mezi Spojenými Státy a Sovětským Svazem (na americké straně se této výměny dále zúčastnili Edward Albee, Arthur Miller, William Styron a John Updike). Vonnegut se tehdy velmi spřátelil s Felixem Kuzněcovem.

Následuje vydání povídkové sbírky „**Vítejte v opičárně**“ (1968, č. Mustang, 1994) a „**Jatka č. 5**“ (1969; v této knize nejvíce čerpá ze svých válečných zkušeností: hlavní hrdina, americký občan, totiž nejdříve zažije bombardování Drážďan, poté se ožení s tlustou Američankou, zplodí s ní syna a nakonec je unesen létajícím talířem na planetu Trafalador). Roku 1970 vyučoval psaní na Harvardu a téhož roku také napsal „**Všechno nejlepší, Wando June**“ pro Broadwayskou scénu a později pro film.

Tohle byla totiž skrznaskrz neškodná planeta, až na ty děsné velké mozky. (Galapágy, 1985)

Roku 1971 se rozešel se svou první ženou Jane Marie (rozvedli se až v roce 1979) a sám se odstěhoval do New Yorku, města osamělých srdcí. Na dalších deset let se centrálním námětem jeho tvorby stává osamělost. Ve stejné době navíc prodělal jeho syn Mark záchvat schizofrenie a léčil se v psychiatrické léčebně, jako osvobození napsal knihu „*Expres do ráje*“. Další traumatizující zkušenosti té doby byl příchod široké popularity po letech v ústraní (byl tehdy zvolen místopředsedou amerického PENklubu). Toto téma je opět zachyceno ve „**Snídani šampiónů**“, kde se v podstatě totéž stane Kilgoru Troutovi. Tato kniha, „**Snídaně šampiónů**“, vyšla roku 1973 ve vydání 100 000 kopií a později se jí dostalo také filmové podoby (scénář se mimochodem Vonnegutovi velmi líbil). Roku 1976 vychází „**Groteska**“, kniha věnovaná Laurelovi a Hardymu. O rok později se Vonnegut stal dědečkem, když se jeho synu Markovi narodil syn Zachary. V roce 1976 se znovu oženil, a to s fotografkou Jill Krentenzovou. Následovaly knihy „**Kriminálník**“ (1979), „**Květná neděle**“ (1981), „**Ostroželec Dick**“ (1982), „**Galapágy**“ (1985) a „**Modrovous**“ (1987).

Roku 1987 Vonnegut krátce navštívil své přátele v Praze, mimo jiné také svého překladatele Jaroslava Kořána, a shlédli divadelní představení inspirované jeho novelou „**Groteska**“.

Nám pocit, že lidi prostě kašlou na to, jestli se tahle planeta bude točit dál, nebo ne.

Zatím posledními knihami tohoto autora zůstává novela „**Hokus Pokus**“ (1990; kde vystupuje postava šílené manželky, ve které by se daly najít rysy šílené matky Vonnegutovy), dále autobiografická kniha „*Osudy horší než smrt*“ (1991) a novela „**Ostrožko**“ (1997).

V roce 2000 se podrobil krátké hospitalizaci v nemocnici po nadýchání se kouřem z požáru jeho malého bytu. V září začal vyučovat kurs pokročilého psaní na Smith College a v listopadu byl jmenován titulem State Author for New York.

Proč zrovna já? To je věru pozemšťanská otázka, pane Pilgrime. Proč zrovna vy? A proč my, když se to tak vezme? Proč vůbec něco? Prostě proto, že tento okamžik je. Viděl jste

někdy brouky lapené v jantaru?... A právě tak jsme my polapeni v jantaru tohoto okamžiku. Neexistuje žádné proto.

kolektiv

Raymond Elias Feist

8. května 2007

Životopis vznikl doplněním a rozšířením Stiriova životopisu Feista z našeho archivu (původně vyšel v Ramaxu). Pod článkem naleznete rozsáhlou fotogalerii obálek většiny česky vyšlých knih autora.

Co se vám vybaví, když uslyšíte toto jméno? Že jen Trhlinová válka? A co autor? Jakýpak asi je? Proč píše tak dobré knihy? Jak je starý? Co vystudoval? Co chce napsat v budoucnu? Tak právě na tyto a další otázky se vám pokusím odpovědět.

Raymond E. Feist se narodil v prosinci roku 1945 (přesné datum jsem nikde nenašel) v Jižní Kalifornii (Los Angeles) a žije v San Diegu, kde také vystudoval „University of California“ a získal v roce 1977 bakalářský titul v oblasti sdělovací techniky. Relativně nedávno se stihl rozvést se svou ženou Kathlyn Starbuck (2000), s níž a dvěma dětmi (Jassica, James) žil v Santa Fé. V současnosti ale žije se svými dětmi v San Diegu. Jeho koníčky jsou následující: sbírání filmových CD a DVD disků, dobré víno, koně, historické knihy o profesionálním fotbalu plus obliba prací amerických ilustrátorů. I po šedesátce s úspěchem píše knihy, jezdí na fantasy cony, setkává se s příznivci a úspěšně pokračuje v převádění své fantazie do knižních a počítačových podob. A jak vznikla Midkemie, Kelewan a vůbec celý svět, ve kterém tak mistrně ožívají jeho hrdinové a my s netrpělivostí dítěte sledujeme jejich osudy?

Raymond E. Feist je člověk znalý stolních her, a když vznikala pravidla pro AD&D, rozhodl se se svými přáteli na univerzitě, že by si mohli vytvořit vlastní svět a hrát v něm. Takže vznikly kontinenty, hrdinové, politická spojení, systém magie, bohové a hlavně úžasné magické místo, které existovalo jen a pouze v jejich hlavách. Každý čtvrtek a pátek se sešli a hráli. Později Raymondův přítel navrhl, ať napíše příběh o tom, jak se dostala Magie vyšší cesty na Midkemii, a tak vznikla roku 1982 kniha **Mág - Učedník**. Samotní tvůrci neočekávali, že jejich svět se stane tak živoucím a Midkemie si najde cestu do domovů po celém světě.

Sám autor říká: „*Nepiši fantasy, piši historické romány o imaginárním světě. Aspoň já se na to tak dívám. Vždy jsem měl živou představivost, v dětství jsem četl dobrodružné příběhy; Robert Louis Stevenson měl na mé psaní největší vliv. A v současné době nenajdete nic jako Tři mušketýry nebo Captain Blood, a tak zůstalo na sci-fi a fantasy, aby vyplnily tuto mezeru. Vyrostl jsem v prostředí, kde představivost byla podporována. Ale dnes jen slyšíte, jak rodiče svým dětem říkají: - Přestaň snít a dávej pozor! - Chytré děti jsou dávány do vědeckých tříd, ne do hudebních nebo uměleckých. Neslyšíte: - Hej, máme tu génia, dejte mu housle, štetec, pero.*

- V Americe panuje pocit, že umění je lehkomyšlné. Vážení lidé neprožijí svůj život psaním knih.

Dnes už je úspěšným komerčním autorem fantasy literatury, což však vůbec neznamená, že by kvalita jeho knih výrazně polevovala. Jeho díla se vyznačují především precizním vykreslením politického pozadí a perfektně zvládnutého vyprávěčského řemesla. V jeho podání jsou jednání a konference stejně zajímavé, jako ličení bitev, které však zvládá stejně bravurně. O tom ale svědčí jeho neutuchající čtenářský úspěch a hlad fanoušků po dalších dobrodružstvích smyšlených světů.

A co fantastického už R. E. Feist vytvořil? Je toho mnoho a určitě ne všechno budete znát. Jako základní pilíř jeho děl považují **Ságu Trhlinové války** – *The Riftwar Saga*. Ta se skládá z těchto knih: **Mág – Učedník** (Poutník, 1996; Wales, 2003, orig. *Magician – Pug and Thomas*), **Mág – Mistr** (Poutník, 1996; Wales, 2004, orig. *Magician – Milamber and the Valheru*), **Stříbrný trn**, (Poutník, 1996; Wales, 2005, orig. *Silverthorn*), **Zlo v Sethanonu** (Poutník, 1997; Wales, 2007, orig. *A Darkness at Sethanon*).

Potom následují práce s Janny Wurts a společně vytvořená **Trilogie Impéria (Sága o Impériu)** – *The Empire Trilogy*, která se odehrává na Kelewanu. U nás byla rozdělena do knih: **Dcera Impéria** (Poutník, 1997, orig. *Daughter of the Empire*), **Ochránce Impéria – Otrok** (Poutník, 1997; Wales 2001, orig. *Servant of the Empire – Volume I.*), **Ochránce Impéria – Milenec** (Poutník, 1998; Wales, 2001, orig. *Servant of the Empire – Volume II.*), **Správce Impéria – Vrah** (Poutník, 1998; Wales 2002, orig. *Mistress of the Empire – Volume I.*), **Správce Impéria – Císař** (Poutník, 1998; Wales, 2002, orig. *Mistress of the Empire – Volume II.*).

Děj probíhá současně s **Trhlinovou válkou**, ale je brán z pohledu útočící strany. Samostatný román **Královská krev** (Poutník, 1998; Wales, 2003, orig. *Prince of the Blood*) už se odehrává o pár desítek let později a pojednává o dětech předchozích hrdinů (cyklus označen jako **Synové Krondoru**). A **Královský bukanýr – Crydee** (Poutník, 1998; Wales 2002 a 2007, orig. *The King's Buccaneer, vol. I.*) a **Královský bukanýr – Novindus** (Poutník, 1998; Wales 2002 a 2007, orig. *The King's Buccaneer, vol. II.*) na to volně navazují a zároveň připravují půdu pro další sérii.

Ta se nazývá **Hadí sága (The Serpentwar Saga)** a v naší zemi se rozmohla do mnoha dílů. Každý díl byl rozdělen na dvě části: první je **Stín temné královny – Vrazi** a **Stín temné královny – Žoldáci** (Wales, 1999, orig. *Shadow of the Dark Queen*), druhý **Vzestup magnáta – Risk** a **Vzestup magnáta – Zisk** (Wales, 1999, orig. *Rise of a Merchant Prince*), třetí **Hněv krále démonů – Ústup**, **Hněv krále démonů – Boj** (Wales, 2000, orig. *Rage of a Demon King* a konečně čtvrtý díl **Střepy rozbité koruny – Chaos**, **Střepy rozbité koruny – Střet** (Wales, 2000, orig. *Shards of a Broken Crown*).

Další práce, které u nás nutně nemusíme znát, ale přesto mnoho z nich přeloženo bylo, jsou povídky **The Wood Boy (Dřeváček; Legendy 2, Beta-Dobrovský, 1999)**, **Gerold's Incredible Trick** (Geroldův neuvěřitelný podvod), **Profit and the Grey Assassin (Profit a Šedý zabiják; Pevnost 1/2005)**, **Alien Wine** (Nepřátelské víno) a v antologii **Legie nesmrtelných** vyšla povídka **Kurýr (The Transporter, česky Fantom Print, 2006)**. Nezávislým počinem je román **Faerie Tale (Pohádka, Wales, 2002)**, který se odehrává v současnosti v Anglii a ideově je postavený na stejném základě jako Holdstockova kniha **Les mytág**. Ostatně anotace mluví za vše:

Vítejte u temnější stránky pohádek... U té nejtemnější... Filip Hastings byl šťastný muž – měl peníze, pověst kvalitního filmového scenáristy a milující rodinu. Právě se přestěhoval do domu svých snů na venkově státu New York – svět je prostě krásný a plný kouzel. Pak ale do jeho života vstoupí kouzla skutečnější, než si kdy odvážil představit. A s nimi se objeví i Zloduch a víly a Šílený... Bude obnovena prastará válka lidí s dávno zapomenutou rasou? Na kratičký okamžik jsou odkrývána starobylá tajemství, která prostí smrtelníci nikdy nesmějí poznat!

V neposlední řadě vytvářel i scénář pro dvě počítačové hry – *Betrayal at Krondor* a *Return to Krondor*. Obě jsou na velice dobré úrovni a najdete v nich stejně chytlavý příběh jako v knize.

Z dalších knih a cyklů, které měl český čtenář díky práci United Fans (Poutník) a Walesu možnost číst, jsou následující. V první řadě *The Riftwar Legacy (Odkaz Trhlinových válek)*. Název 1. dílu: *Krondor: The Betrayal (Zrada v Krondoru)*; United Fans 2001). Kniha je inspirovaná počítačovou hrou. Ale sám Feist říká, že nemáme očekávat stejný děj, i když i zde budou vystupovat stejné postavy a hlavní linie bude totožná. 2. díl: *Krondor: The Assassins (Vrazi z Krondoru)*; United Fans 2001; Wales, 2004) a 3. díl *Krondor: Tear of the Gods (Slzy bohů)*; Wales, 2002).

Pokud jste už dočetli Hadí ságu, tak jistě dobře víte, že Pug vytvořil Konkláve stínů, o tom pojednává další série s překvapivým názvem *The Conclave of Shadows - Konkláve stínů*. Tato řada, která by měla být pentalogii (autor plánuje napsat romány *Plazivec a Temný mág*) se odehrává 150 let po **Hadí sáze**. První knihou je *Spár stříbrného sokola (Talon of a Silver Hawk)*; Wales, 2004), kde se poslední z Orosiinů - mladý a vyděšený chlapec Spár (Spear) ocitne v situaci, kdy mu čest a závazek Konklávi stínů radí, aby pomstil své bližní. Série pokračuje románem *Král lišáků (King of Foxes)*; Wales, 2004), v němž z mladého šlechtice Speara ze Sokolky, vítěze soutěže o titul nejlepšího šermíře světa a ambiciózního dvořana, vyroste zkušený bojovník a žoldák. Ale jeho hlavní a vlastně i jedinou ambicí je pomsta vrahům svého lidu. Zatím třetím pokračováním s názvem *Návrat vyhnance (Exile's Return)*; Wales, 2006) se můžeme seznámit s pádem šlechtice Kašpara, který se musí vrátit z kontinentu Novindu zpět domů, aby se pomstil Spearu Sokolovi.

Dále tu máme *Tales of the Riftwar (Legendy Trhlinové války)*. První díl *Honored Enemy (Čestný nepřítel)*; Wales, 2003) psaný společně s Billem Fortschenem. Druhý, *Murder in LaMut (Vražda v La Mutu)*; Wales, 2004), který napsal společně s Joelem Rosenbergem. Třetí díl - *Jimmy the Hand (Jimmy Ručka)*; Wales, 2005) - pak stvořil společně se S. M. Stirlingem.

Posledním a nejsoučasnějším Feistovým cyklem je bezesporu **Válka Temných - Darkwar Saga**. V první knize *Let nočních dravců (Flight of Nighthawks)*; Wales, 2007) zjistíme, že tajemné a věčné zlo Valheru se opět snaží vrátit do Midkemie, proto se Konkláve stínů opět schází a připravuje půdu pro soudržnost všech království, které chce naopak druhá strana co nejvíce poškodit a rozdrobit ve víru občanských válek. Právě v dnešních dnech se objevilo druhé pokračování *Do temného království (Into the Dark Realm)*; Wales, 2007), které rozvíjí snahu Puga a konkláve o utišení situace v Keshi a nejspíše budeme svědky pátrání po zmizelém Leso Varenovi. Poslední *Wrath of a Mad God (Zloba šíleného boha)* je teprve ve stádiu autorových smělých plánů. Potom se možná dočkáme první sci-fi, ale spíše to

vypadá na další příběhy. Na autorových stránkách zjistíte, že má v plánu cykly jako *Demonwar Saga* a *Chaoswar Saga*.

Pokud jste vášnivými sběrateli a obdivovateli R. E. Feista, nenechte si ujít *The Atlas of Midkemia*. Jestli budete mít dost peněz a ocitnete se zrovna v Austrálii nebo v Anglii, můžete si koupit *Magician 20th Anniversary Edition*. A pokud si myslíte, že to je vše, co R.E. Feist plánuje, tak není. Má v plánu napsat svou první sci-fi: *Song of the Jigsaw Lady*, ale zatím s touto knihou za dlouhých sedm let příliš nepokročil.

Feist byl přeložen minimálně do 13 světových jazyků a jeho knihy vyšly v desítkách milionů výtisků. Přejme mu pevně zdraví a stálý přísun nápadů.

kollektiv

Lloyd Chudley Alexander (30. 1. 1924 - 17. 5. 2007)

7. června 2007 | 6:00

Třiaosmdesátiletý Lloyd Alexander, kritiky ceněný spisovatel fantasy a dobrodružné literatury, jehož romány pro dospívající čtenáře používají živou akci a prvky mytologie k zobrazení současných bojů mezi dobrem a zlem, zemřel 17. května 2007 ve svém domě v Drexel Hill, Philadelphia, na rakovinu.

Alexander napsal více jak 40 knih a je považován za jednoho

z nejznámějších spisovatelů literatury pro mládež několika minulých desetiletí. Získal si dospělý hodnotitele svými dramatickými ději, stylovým vypravováním a uvěřitelnými postavami, které udělaly jeho smyšlené, do dávné minulosti zasazené, prostředí hodnověrné a trefné.

Esejistka Laura Ingram přisílí do Dictionary of Literary Biography (významná mezinárodní příručka, kterou najdete na Západě v každé univerzitní knihovně), řekla že knihy mají speciální hloubku a vhled, poskytované postavami, které nejenže jednají, ale i myslí, cítí a bojují se stejnými problémy, které řeší lidé ve 20. století.

Zkompletoval 3 velké cykly – *The Chronicles of Prydain* (česky Albatros 2001, 2004, 2005 - blíže níže), která se zaměřuje na dospívání pasáčka prasat Tarana a vychází z velšské mytologie. *The Westmark trilogy of political intrigue*, jejíž hlavní představitel je tiskařův učeň na útěku před zkorumpovaným evropským královstvím, a *The Vesper Holly Series*, o mladém člověku z Philadelphie, který přichází zachránit prezidenta Ulysses S. Granta.

Alexander v roce 1971 vyhrál prestižní National Book Award za *The Marvelous Misadventures of Sebastian*, o houslistovi z 19. století, který pomáhá princezně vzdorovat vladaři, který si ji chce vzít. V roce 1982 vyhrál American Book Award za *Westmark*, první román ze stejnojmenné série.

V roce 1969 obdržel The Newberry Medal za *The High King*, pátou z jeho šestidílné série, *Chronicles of Prydain*. Disney vytvořil podle jeho románu *The Black Cauldron* (1985) z cyklu *Prydain* animovaný film. Česky vyšla nejprve v roce 2001 první kniha nazvaná *Kniha tří zjevení* (Albatros) o dva roky později ji pak ve slovenském překladu uvedlo nakladatelství Mladé letá pod názvem *Kroniky Prydainie* -

Knihy troch. V roce 2004 a 2005 pak Albatros vydal ve dvou svazcích kompletní **Kroniky Prydainu I a II**, které obsahovaly všech pět románů a navazující sbírku povídek:

V prvním z nich najdete **Knihu tří zjevení**, **Černý kotel a Hrad Llyr**. Ve druhém svazku **Kronik Prydainu** tedy najdete romány **Taran Poutník**, **Král králů** a povídkový soubor **Nalezenec a jiné příběhy z Prydainu** (obsahuje povídky **Coll a jeho bílá svině**, **Kámen**, **Kovář**, **tkadlec a harfeník**, **Meč**, **Nalezenec**, **Pravdymilovná harfa**, **Pravý čaroděj** a **Rozpustilý havran**).

Pro svých *Prydian Chronicles* čerpal Lloyd z velšské mytologie, především z Mabinogiona, ale tíhnul také k řeckým, perským a východním příběhům ve své pozdější tvorbě, zahrnující *The Marvelous Journey of Prince Jen* a *The Arcadians*.

„Používal jsem vymyšlené království, ne jako sentimentální pohádkový svět, ale jako nástroj k vyjádření toho, co jsem doufal, že bude velmi tvrdou pravdou.“ Řekl jednou novináři při rozhovoru. „Nikdy jsem nespatořoval v pohádkách útěk či únik... Naopak, pro mě to byla cesta k pochopení reality.“

Lloyd Chudley Alexander, syn makléře, se narodil 30. ledna 1924 ve Philadelphii a vyrůstal na jejím západním předměstí Drexel Hill. Svě mládí popsal jako samotářské vyrůstání v rodině postižené americkou ekonomickou depresí.

„Oh, moji rodiče nikdy neutráceli za knihy ke čtení, pouze za noviny.“ Řekl pro *The Christian Science Monitor*. „Přesto měli hodně knih. Kupovali je v Armádě spásy k vyplnění prázdných polic.“

Postupně nalezl zálibu v dílech Shakespeara a Dickense a v 15 se nadchl pro psaní. Jeho rodiče však trvali na tom, aby si našel pořádné zaměstnání, a tak mu našli místo bankovního poslíčka. Banka je taktéž místem, kde se odehrává jeho první publikovaný satirický román *And Let the Credit Go* (1955).

Léta snášel odmítání jeho tvorby, až spatřil řešení v armádní službě za druhé světové války, jako způsob ke zlepšení psaní skrze zážitky a dobrodružství. Když narukoval na základnu ve Walesu, byl učarován krajinou, která mu připomněla fantasy příběhy z jeho dětství.

Konec války prožil v Paříži, pracující pro kontrarozvědku. Krátce se v ní zdržel, navštěvoval hodiny na Sorboně a stýkal se s ženou, která se později stala jeho ženou, Pařížankou jménem Janine Denni.

Po válce se vrátil do Drexel Hill se svou novou rodinou a adoptoval dceru své ženy. Měl skromnou živnost překládáním francouzské literatury od spisovatelů jako J. P. Sartre a Paul Eduard, předtím než vydal svou první knihu.

Původně psal o věcech, které dobře znal, například o své ženě (*Janine Is French*) a kočkách (*My Five Tigers*)

„Jedním z důvodů, proč jsme fascinováni kočkami, je, že tak malé zvíře dokáže být tak moc nezávislé, ctihodné a duševně volné.“ Napsal. Na rozdíl od psa, kočičí osobnost nikdy nespolehá na lidi. Vyžaduje přijímání svých vlastních podmínek. Kočka pomáhá chlapci cestovat časem v jeho prvním fantasy románu *Time Cat: The Remarkable Journey of Jason and Gareth* (1963).

V následujícím roce napsal první díl ze série *Chronicles of Prydain. The Book of Three*. Ta byla následována pěti tituly během jednoho desetiletí.

Poslední román *The Golden Dream of Carlo Chuchio* - dobrodružná kniha s motivem arabských pohádek Tisíce a jedna noc o honu za pokladem - má vyjít v srpnu 2007.

Pan Alexander upřednostňoval skromný způsob života. Rád hrál Mozartovy skladby na housle, kreslil komiksy a krmil

veverky v zahradě. Pře spaním si rád doprával sladké potěšení v podobě koblih a sušenek.

Jeho žena Janina Denni zemřela 2. května 2007. Jejich dcera Madeline Khalil v roce 1990. Mezi pozůstalé patří pět vnoučat a pět pravnoučat.

Radek Barta

Zemřel Fred Saberhagen

3. července 2007

Frederick Thomas Saberhagen (18. května 1930) pracoval jako elektromontér a redaktor, od 60. let spisovatel z povolání. Publikoval od r. 1961, o dva roky později napsal první povídku, v níž figuruje „Berserkr“ – mohutný válečný robot sestrojený dávno zaniklou mimozemskou civilizací s cílem ničit veškerý organický život ve vesmíru. (In: Neff, Olša – Encyklopedie literatury science fiction)

Převzato ze SciFiWorldu. Původní článek vyšel 27. září 2004.

Když v roce 1963 v lednovém čísle magazínu *If* publikoval Fred Saberhagen svoji první povídku o berserkrech (*Fortress Ship*), zřejmě nepředpokládal, že si vytyčuje mantinely pro hřiště, na němž si bude se svými čtenáři hrát nejméně 40 let.

Do dnešního dne totiž se ve světě těchto vesmírných zabijáků zkonstruovaných svými neznámými tvůrci k ničení veškerého inteligentního života, na který ve vesmíru narazí, odehrává celkem

více než 25 povídek průběžně zkompileovaných a vyšlých v 6 povídkových sbírkách (z nich je nejrozsáhlejší povídková sbírka *Berserkers: The Beginning* z roku 1998 obsahují 20 povídek)

10 románů: *Brother Assassin* (1969); *Berserker's Planet* (časopisecky 1974, knižně 1975); *Berserker Man* (1979); *The Berserker Throne* (1985); *Berserker: Blue Death* (1985); *Berserker Kill* (1993); *Berserker Fury* (1997); *Shiva in Steel* (1998); *Berserkers Star* (2003); *Berserkers Prime* (2003)

jedna antologie editovaná F. Saberhagenem, která vyšla v roce 1985 pod názvem *Berserker Base* a přispělo do ní 6 autorů (Stephen R. Donaldson; Connie Willisová; Roger Zelazny; Poul Anderson; Edward Bryant a Larry Niven).

Mimo shora uvedené ještě v letech 1977-1979 publikoval Robert Holdstock pod pseudonymem Chris Carlsen celkem 3 romány: *The Bull Chief* (1977); *Shadow of the Wolf* (1977); *The Horned Warrior* (1979).

Saberhagenův vesmír berserkrů je velice jednoduše definován. Kdysi dávno válečnická rasa zvaná Tvůrci vyvinula berserkry jako zbraň, s jejíž pomocí hodlala realizovat své expanzivní cíle. Berserkry byly umělé zkonstruované stroje naprogramované k ničení veškerého inteligentního života ve vesmíru. Tato zbraň se však vymkla Tvůrcům z rukou, zničila nejprve je samotné a po jejich zničení pokračovala dle svého naprogramování v ničení

jakéhokoliv inteligentního života, na který ve vesmíru narazila.

Vlastní Saberhagenovy příběhy se odehrávají v blíže neurčené budoucnosti, kdy lidstvo expanduje do vesmíru. V průběhu této expanze se setkává s rasou carmpanů. Když později lidstvo narazí na berserkry, právě rasa carmpanů poskytuje lidstvu materiální podporu v boji, protože sama je absolutně neválečná. Ve válce mezi lidstvem a berserkry lidstvo pomalu, ale jistě prohrává, ke zlomu dochází teprve v bitvě odehrávající se poblíže Sluneční soustavy v mlhovině zvané Stone Place (resp. Kamenišť, resp. Skalnatá pláň), v níž pozemská flotila čítající na 240 lodí vedená velitelem Obrany Sluneční soustavy Johannem Karlsenem poráží flotilu berserků čítající na 300 strojů. Touto bitvou dochází ke zlomu ve válce mezi lidstvem a berserkry. Datace válek s berserkry je velice obtížná, jisto je, že do nejméně tisíciletého období jejich trvání spadá rok 45.623 (jak patrně z povídky „Co se přihodilo mezi templáři“). Velikost berserků je impozantní – v povídce „Šprýmař“ je hovořeno o berserku majícím průměr 70 kilometrů, v povídce „Bez přemýšlení“ je hovořeno o berserku o něco menším než New Jersey.

Pokud se týče cen či nominací, pak ze Saberhagenových děl patřících do cyklu válek s berserkry byla povídka „Šprýmař“ (Mr. Jester) nominována na Huga v roce 1967 (kategorie povídka) a novelka „Maska červeného spektra“ (Masque of the Red Shift) nominována na Nebulu v roce 1965 (v kategorii noveleta). Žádné z děl však nebylo oceněno.

Saberhagen neličí rozsáhlé vesmírné bitvy, obsah jeho povídek má veskrze komorní charakter – zpravidla jedinec či skupina osob ve střetu s berserkem. V Saberhagenových povídkách je lidstvo v těchto střetech úspěšné, přičemž v řadě případů autor akcentuje právě vyloženě lidské vlastnosti, které zapříčiní vítězství lidí: v povídce „Okřídlená helmice“ to je smysl pro zodpovědnost a sounáležitost s lidmi, v povídce „Šprýmař“ to je smysl pro humor, v povídce „Tvář hlubin“ to je estetičnost a smysl pro krásu.

Při psaní děl patřících do tohoto cyklu se Saberhagen nechal často inspirovat literárními předchůdci: povídka „Zlé stroje“ je parafrází slavné Williamsonovy povídky „S rukama v klíně“, povídka „Maska červeného spektra“ je zjevně inspirována Poovou povídkou „Maska červené smrti“, povídka „Tvář hlubin“ je parafrází Poeovy povídky „Pád do Malströmu“, román *Berserker: Blue Death* je variací na Melvilleovu Bílou velrybu.

Některé povídky jsou samostatné, některé spolu souvisejí: hlavní hrdina povídky „Zrádce z Atsogu“ je epizodní postavou povídky „Stone Place“, povídka „Tvář hlubin“ je volným pokračováním povídky „Maska červeného spektra“.

Český čtenář má ze Saberhagenova díla k dispozici jednak román *Berserkova planeta*, který vyšel v ucházejícím překladu (rušivě však působí, že překladatel volí termín berserk a nikoliv berserkr), má však velice slabý děj a předvídatelné zakončení. Dále má k dispozici povídkou sbírku *Války s berserkry*, která však silně trpí úděsným překladem plným gramatických chyb, nesprávných přechodníků a špatné interpunkce. Dále několik povídek vyšlo časopisecky v *Ikarii* a *F&SF*.

Z antologie *Berserker Base* má český čtenář k dispozici povídky Donaldsona a Bryanta – zvláště Bryantova povídka „Piloti úsvitu“ je nádherná. Berserkrovský motiv zde je vlastně podružný, autor v ní popisuje ohrožení lidmi osídlené planety berserkem, přičemž k poražení berserkra musí lidstvo

použít domorodé obyvatelstvo vládnoucí telepatii, a tento krok vede k narovnání vztahů mezi oběma rasami.

Zbývá ještě dodat, že Saberhagen má zřejmě rád česká či slovanská jména: v povídce „Maska červeného spektra“ vystupuje postava jménem Janda, v povídce „Zničení planety Angkor Apeiron“ vystupuje postava jménem Novotný, a v povídce „Louskáček“ vystupuje postava jménem Claus Slovensko.

Jiří Halama

Vždyť překládat je tak lehké...

14. května 2007

Článek vyšel v květnovém čísle měsíčníku o science fiction, fantasy a hororu - Ikarii.

Vlado Ríša: Slovo překladatel je pro normálního člověka zahaleno rouškou tajemna. Představují si geniálního člověka ovládajícího cizí jazyky lépe než domorodci, tedy na úrovni, které běžný člověk nemůže dosáhnout. Co tedy musí dobrý překladatel umět?

Viktor Janiš: Dobrý překladatel je především mistr *materského* jazyka. Výborná aktivní znalost cizího jazyka samozřejmě přijde vhod, ale jde to i bez ní, stačí pasivní znalost, spousta slovníků a umět vyhledávat na Googlu. Jan Zábřana taky neuměl kdovíjak anglicky, to mu ale nebránilo skvěle přeložit třeba romány od Josepha Conrada či Grahama Greena, o detektivkách Eda McBaina nemluvě. A právě Jan Zábřana říkal: „Pro překladatele jsou důležité dvě věci: *pochopit* a *umět*. Všimněte si, že o „sebeidentifikaci“, o „vcitňování“ a „splývání“ hovoří zpravidla nepřilíš dobří překladatelé...”

VR: Může být překladatelem každý? Co k tomu potřebuje?

VJ: Může být každý gymnasta? Do jisté míry ano. Ty i já, Vlado, bychom snad ještě zvládli kotoul. S trochu cviku možná i hvězdu. Přesně do téhle míry se může naučit překládat každý a každý takové základní dovednosti uplatní na cestách: pro sebe si přeloží návod k použití budky Toi-Toi či manželce přetlumočí domorodcův výklad, kterak se dostat do nejbližšího hostelu. Jenže umělecký překlad klade na své adepty trochu jiné nároky, stylistické ekvivalenty trojných vrutů – překlad neologismů, slovních hříček, nářeční mluvy, archaického jazyka... a samozřejmě ustavičné balancování na ostří nože, mezi věrností originálu a věrností duchu *materského* jazyka.

Z praktického hlediska potřebuje člověk dobrou referenční knihovničku (já mám v té své přes šedesát slovníků, několik encyklopedií, osmidílný Slovník spisovného jazyka českého a Bibli), počítač s připojením na internet (nedávno jsme se s Petrem Kotrlem shodli, že nechápeme, jak jsme vůbec mohli překládat bez Googlu), nadprůměrné analytické schopnosti (dobrý překladatel je především vynikající interpret původního textu), vynikající znalost reálií země, z jejíhož jazyka překládá, a suverénní stylistické schopnosti.

VR: A potřebuje k tomu vystudovat specializovaný obor tlumočnictví-překladatelství?

VJ: Ne nutně. Nějaký humanitně zaměřený VŠ obor samozřejmě pomůže, mnozí anglisté vystudovali anglistiku (z té absolutní špičky jmenujeme třeba Jiřího Hanuše, Pavla Dominika, Šimona Pellara či Antonína Přídala), jiní ale vystudovali něco úplně jiného: Ljuba a Rudolf Pellarovi

DAMU, Jan Zábřana kvůli bdělým bolševikům jen pár semestrů teologického semináře, geniální Tomáš Hrách zase matematicko-fyzikální fakultu.

Na katedře translatologie si mladí adepti mohou pod vedením skutečných profesionálů dovolit luxus práce nanečisto. Mohou konfrontovat svoje řešení s řešeními zkušenějších kolegů, uvažovat o překladatelské teorii a nemusí prozkoumávat všechny slepé uličky.

VR: Jak se ale z překladatele stane vynikající překladatel?

VJ: Bez talentu, bez té božské jiskry to nejde. Lze zajisté odnaučit mnohé nešvary, ale nelze se naučit správná řešení. Vtip je v tom, že *přesný* překlad mnohdy vůbec není adekvátní – co v jednom jazyce zní elegantně, může v druhém jazyce znít nabubřele. Překladatel musí usilovat o psychologicky výstižný překlad, tedy o to, co by v konkrétní jazykové situaci bylo daný, řekl český mluvčí. Ale zpátky k otázce: pořád platí slova anglického překladatele *Jména růže* Williama Weavera: „Překlada se člověk nejlépe učí překládáním.“ Zkušeným simultánním tlumočnickem se člověk stává tak po 5000 hodinách v kabině, zkušeným překladatelem tak po překladu deseti románů. Šlechtí samozřejmě zpětná vazba od zkušených odpovědných redaktorů. Člověk na sobě musí pracovat – číst překlady svých nejlepších kolegů i domácí literaturu, aby mu neujel jazykový vlak, aby si rozvíjel slovní zásobu. A taky by neměl být příliš zamilovaný do svého honoráře: dobrý překlad se musí poctivě vysedět, vede k němu leckdy dost trnitá cesta přes nekonečné revize, redakce a korektury. Pokud někdo na tyhle „postprodukční“ práce vědomě, chladnokrevně rezignuje, hodí je na nakladatelství, nikdy se nestane ničím jiným než literárním nádeníkem.

VR: Jak ses dostal k překládání ty?

VJ: Poměrně přímočaře, z jazykového gymnázia na Ústav translatologie při FF UK a odtud jsem plynule do praxe. Ale dalo by se to pojmut i jinak: ve svých šestnácti letech jsem jako recepční v hotelu u hranic překládal s pomocí středně velkého Poldaufova slovníku Forsythovu novelku *No comebacks*, jen tak pro zábavu, jestli se mi to povede. Hned na první stránce jsem narazil na obrat „he had a razor-sharp brain“ a já si lámal hlavu, jestli mozek, notoricky měkká substance, může být ostrý jako břitva. Myslel jsem si, že mi to na translatologii vysvětlí, ale tam jsem nakonec vyrozuměl, že na podobné problémy je překladatel vždycky sám a musí se spolehnout na jazykový cit. Tu čtyřicetistránkovou novelu jsem nakonec nedodělal, ale posloužila jako mocný impuls. Fascinovala mě představa, že by mi za tak zábavnou práci mohl ještě někdo platit.

VR: A jak se tedy člověk dostane „plynule“ od teorie k praxi?

VJ: V mém případě to bylo zčásti cílevědomým úsilím, zčásti šťastnou náhodou. V prvním ročníku na VŠ na mě udělal slušný dojem thriller *The Eagle has Landed* od Jacka

Higginse, a tak jsem se ho rozhodl převést do češtiny. S kolegyní Zuzanou Šťastnou jsem přeložil prvních sedmdesát stránek a s nimi jsem obešel na knižním veletrhu pět nakladatelů. Poslední z nich, jistý Tomáš Jirkovský, mi řekl: „To je ale náhoda, já zrovna na *Orla* koupil práva.“ A protože se náš ukázkový překlad líbil, dopřeložili jsme i zbytek. Postup to byl dost riskantní, nikomu bych ho dnes nedoporučoval, ale zafungoval. Ani ne rok nato jsem se na Bohemiaconu nabídl, že budu tlumočit Terryho Pratchetta, a protože se lidé při překladu smáli na správných místech, prostřednictvím inzerátu v Interkomu si mě vyhledal Vlasta Talaš a dal mi příležitost překládat a redigovat pro Talpress, za což jsem mu dodnes velmi vděčný. Každý rok jsme takhle se Zuzanou přeložili o prázdninách jednu knížku, takže jsem po škole už neměl nouzi o zakázky.

VR: Proč děláš sci-fi?

VJ: Baví mě to a navíc mám příležitost vybírat si vlastní autory a od nich specifické romány – můžu tedy obohatit tu naši pestrrou nakladatelskou mozaiku o pár vlastních střipků. Takhle připravuji vlastní výbory z povídkové tvorby Bruce Hollanda Rogerse a Terryho Bissona, v nakladatelství Argo mi tenhle podzim vyjdou překlady povídek Kelly Linkové a snad se konečně dostanu i k *Hráči* od Iaina M. Bankse.

VR: O tobě se ovšem ví, že jsi dostal i ceny za překlady mimo sci-fi, jaké?

VJ: Cenu Jiřího Levého a cenu Tomáše Hrácha za překlad *Mandolíny kapitána Corelliho* od Louise de Bernierese. Tenhle autor, kterého jsem nakonec převedl do češtiny celého, mi nesmírně sedl, máme velmi podobný smysl pro humor, a tak se u něj se jako překladatel vůbec nemusím stylizovat. Ty ceny jsou samozřejmě příjemné, ale překládat Bernierese je samo o sobě odměnou, čiré blaho, i když je to kvůli hustotě nejružnějších reálií pekelně těžké. A když už jsme u těch cen, další dvě jsem dostal za překlady komiksů Neila Gaimana a Alana Moora.

VR: Je překládání sci-fi těžší než normální překládání?

VJ: Záleží na autorovi: takový *Líc a rub* od Iaina M. Bankse se stylistickou náročností vyrovnal čemukoli, co jsem do té doby přeložil. Žánr je to charakteristický častým výskytem neologismů, vysokou náročností technických pasáží a oblodným rozptylem témat. Jak říká Richard Podaný: „Když překládáte Waltera Scotta, nehrozí vám reálie z fyziky plazmatu. V SF a komiksu musíte čekat naprosto, opakují naprosto cokoli.“

VR: Dá se s tím uživit?

VJ: Dá, ale není to úplně jednoduché. Začínal jsem na 120 korunách za normostránku (tj. 1800 znacích včetně mezer), po 14 letech, šesti překladatelských cenách a víc než padesáti překladech mám teď o 30 korun na stránku víc, což vzhledem k inflaci znamená reálný propad příjmů. Jinak řečeno, abych jako podnikatel přežil, musím přeložit cca 2200 stránek ročně, což je při náročnosti mých projektů opravdu hodně. Nejde jen o vyt'ukání těch písmenek, stovky hodin zabere revize textu, dohledávání reálií, korektury a náhledy korektur. Pokud nepřekládáš hodně rychle – a to já želbohu nepřekládám –,

požere ti to veškerý volný čas. Žádné víkendy, žádné dovolené. Zato máš nelíčené uspokojení z odevzdané práce – překládáš pro tisíce lidí absolutní světovou špičku, autory, kteří mají opravdu co říci a vědí, jak to říci. Pravý opak technického překladu: ten je sice až třikrát lépe honorovaný, ale po jazykové stránce chudičký a uspokojení z něj není žádné, výsledný text si většinou přečtou jeden dva lidi.

VR: Na překládání je, mimo jiné, zajímavé to, že člověk pracuje doma (tedy když nemluvíme o těch, co překládají simultánně na akcích) a kdy se mu chce. Jak tohle zvládáš? Musíš se do práce nutit, nebo usedáš každé ráno k písni na rtech k počítači, jen abys už mohl začít?

VJ: Práce doma je požehnání i prokletí zároveň. Člověk neztrácí dvě hodiny denně dojížděním a může si přispat. A *littera scripta manet*, písmenka ti neutečou. Jenže práce překladatelská je, jak známo, prací termínovanou, takže je potřeba usedat k práci každý den a každodenně odevzdat jisté penzum práce – k čemuž je zapotřebí sitzfleisch neboli železný zadek. Neexistuje žádný čistý předěl mezi prací a volnem, takže člověk má tendenci pracovat dlouho do noci. Josif Brodskij kdysi řekl, že si člověk může vybrat mezi životem a uměním – obojí se stihnout nedá. Takže mnohdy je to záležitost silné vůle a zaťatých zubů. Naopak vysloveně miluju poslední fáze překladu, poslední revize, při nichž tu či onde poopravím slovosled, zpřesním formulaci, výměním slovo za jeho synonymum. Já bych se ve svých překladech mohl rýpat věčně, naštěstí jsem přece jen omezen termíny.

VR: Je nějaký typ překladu, který ti vyloženě nesedí, nebo by sis na něj netroufl?

VJ: Jednou jsem si zkusil kyberpunk a naznal jsem, že podruhé ho budu překládat už jen s revolverem přiloženým ke spánku. To opravdu není můj šálek čaje, stejně jako vyloženě technická SF, dejme tomu Baxter. Vázané verše taky raději ponechám té hrstce talentovaných.

VR: Víím, že se překládá dvěma způsoby – „bud' doslova a do písmene“ nebo se překladatel drží hlavně děje a atmosféry. Který tobě vyhovuje víc?

VJ: Spor mezi „věrným“ a „volným“ překladem je podle mě falešný – ve skutečnosti je mezi těmito dvěma póly tolik mezistupňů, kolik je odstínů šedi mezi černou a bílou. Můj oblíbený učitel doktor Volejník na tuhle otázku odpovídal: „Překládejte tak přesně, jak je možné, a tak volně, jak je nutné.“ Záleží na textu: překladatel se jím nemůže nechat pasivně uvláčet, vždycky musí vzít v potaz ducha češtiny i možnosti naší mateřštiny: pokud například Angličané nemají zdobněliny, ještě to přece neznamená, že v překladech nebudeme mít žádné. Ale abych ti z té otázky nevyklouzl: vždycky jsem zastával názor, že nepřekládáme slovo za slovo, ale význam za význam. Úkolem překladatele je v odlišném jazykovém systému vzbudit u čtenáře překladu odlišnými jazykovými prostředky stejný dojem jako čtenáře originálu. Což je tím lehčí, čím menší kulturní vzdálenost panuje mezi jednotlivými literaturami. Laici se domnívají, že překlad je záležitostí mechanické náhrady slov za jiná slova, ale ono je to naneštěstí složitější: jde o překlad jedné kultury do druhé, což se mnohdy neobejde bez ztrát.

VR: Znáám lidi, kteří, když mají něco napsat musí k tomu mít klid, pohodu, třeba i sklenku dobrého vína. Jak je to u tebe? Dokážeš pracovat třeba v hlučném prostředí, pod tlakem...?

VJ: Překladatel je z definice poustevník. Pro svou práci drtivá většina z nás potřebuje ticho, přísnou klauzuru, klid. Já se na těch deset hodin práce musím zavřít před světem, pustit si barokní hudbu a ponořit se do textu. Sklenka dobrého vína je naprosto vyloučena: to funguje dejme tomu ve společnosti, když se člověk chce při rozhovoru s cizincem uvolnit, ale koncentraci a přesnému myšlení to nesvědčí. Práce pod tlakem je naopak spíš normou – stačí abych se s jednou knihou zpozdil a všech šest dalších, které čekají ve frontě, se zpozdí automaticky. Nepříjemné je to pro všechny zúčastněné, ale raději román zpozdím, než bych odevzdal práci, za kterou si stoprocentně nestojím.

VR: A na závěr: co jsi překládal naposledy?

VJ: Tak na něco takového člověk hned tak nezapomene, protože bezmála tisícistránkový román *Jonathan Strange a pan Norrell* od Susanny Clarkové jsem překládal bezmála rok. Je to nádherně anglická kniha s rozkošatělou zápletkou, bohatým jazykem a jemnou, specificky anglickou ironií, za kterou by se nemusela stydět ani Jane Austenová. Když Neil Gaiman prohlásil o Clarkové, že píše jako anděl, nebyl to žádný reklamní trik. Susanna je skutečně velice originální a dokázala poměrně rigidnímu a předvídatelnému žánru jako fantasy pro jednu vdechnout život. *Jonathan Strange a pan Norrell* je přesně ten typ románu na dlouhé zimní večery, kdy se člověk může usadit do houpacího křesla a ve sporém světle krbu se ponořit do propracovaného fantastického světa, v němž se bojuje nejen s Napoleonem, ale i o vzkříšení dávné anglické magie. Což v dnešní uspěchané době nevypadá jako recept na úspěch, ale kupodivu to funguje, u odborné kritiky i u statisíců čtenářů.

Viktor Janiš a Vlado Riša

Rozhovor s Ondřejem S. Nečasem

21. května 2007

Martin Stručovský: Jak jsi se dostal k fantastice? Kteří autoři tě ovlivnili nejvíce?

Ondřej Nečas: Myslím, že úplně první sci-fi knížka, která se mi dostala do ruky, byla *"Invaze z vesmíru"* Václava Kajdoše. Vyrůstal jsem ovšem na Verneovkách, četl jsem je ještě v době, kdy jsem zvládl tak nejvýš úryvky kolem zajímavých obrázků, ale bavilo mě to. První pořádný sci-fi román byl Simakův *"Čas je ta nejjednodušší věc"*. K Simakovi mám dodnes nostalgický vztah, jestli mě někdo ovlivnil, tak on. Mám rád autory, jejichž postavy jsou živé, nejsou to jen loutky sloužící k tomu, aby prezentovaly autorovy názory. To mi vadilo třeba u Asimova, když chce čtenáři něco sdělit, tak to cpe do úst první postavě, která mu přijde pod ruku, bez ohledu na její charakter.

S fantasy jsem se setkal později a spíše s tou netradiční, humornou, jako Morressyho *"Trocha práce vznešeného druhu"* nebo Pratchetta Zeměplocha. Uznávám, že ti na mě jistě působili víc než Tolkien a spol. A jistě i pohádky, ovšem už jako kluka mě víc než akce zajímala možnost nahlédnout za kulisy pohádkového světa – spíš než scéna, v níž rytíř zabil draka, mě zajímala ta předchozí, kdy si princezna mohla s tím drakem promluvit a dozvědět se něco o jeho pohnutkách a charakteru. Právě tohle ale autoři bohužel trapně odbývali.

MS: Před nedávnem ti v nakladatelství Poutník vyšla prvotina *Případy hejtmana Ambrože*, ve které kombinuješ fantasy s detektivkou, kdy jsi přišel na ten nápad, že dáš ty dva žánry dohromady?

ON: Kdy, to nevím, ale docela se mi to líbí. Kombinaci sci-fi–detektivka jsem použil v několika povídkách, vhodně se doplňují, protože sci-fi může nabídnout zajímavé prostředí a detektivka zápletku. U fantasy je to podobné, pokud ovšem máme fantasy svět, který žije – ne takový, který stojí na pokraji zkázy a hrozí nějaké veliké zlo, které ho chce zničit a kterému se musí postavit osamělá skupina hrdinů. Svět nemůže věčně stát na pokraji zkázy, musí žít – a potom ho obvykle neohrožuje velké zlo ale spousta malých zel, proti kterým svalnatý barbar s mečem nemá šanci. Když svět získává řád, zlo se stává zločinem a tradiční hrdinové musejí změnit povolání, pokud nechtějí raději odplout do země otců.

MS: Kteří autoři detektivek tě ovlivnili?

ON: Napadají mě tři, i když jistě jich bylo víc. První asi musí být Agatha Christie. Ona pravidelně zvládá to, co se jiným podaří jen občas a se štěstím, pokud vůbec – tedy utajit před vámi do poslední chvíle, kdo je vrah, a přitom hned po odhalení se praštíte do čela se slovy: Vždyť to je přece jasné!

Dalším je Robert van Gulik a jeho série historických detektivek ze staré Číny. Jeho styl je mi blízký, dokáže skvěle vykreslit prostředí, aniž by se utápěl v popisech reálií, i když je zřejmé, že toho o té době hodně ví, ale soustředí se na příběh.

Posledním je asi trochu překvapivě Ray Bradbury. Miluji jeho jazyk, tomu se nikdo nevyrovná. V jeho detektivkách sice obvykle nejde primárně o pátrání, spíš o atmosféru, ale v tom je dokonalý – jeho romány *"Smrt je vždycky osamělá"* a *"Hřbitov šilenců"* jsou prostě úžasné.

MS: Hledal se nakladatel pro tvou prvotinu obtížně, nebo to naopak bylo jednoduché?

ON: Ve skutečnosti si on našel mě. Napsal jsem povídku do měsíčníku Pevnost, v ní se poprvé objevuje hejtman Ambrož a ostatní Bludovské figurky (vlastně poprvé ne, ještě byl jeden interaktivní příběh na pokračování ve studentském časopise, čtenáři mohli hlasovat o dalším vývoji, ale to bylo ještě trochu jině). Ta povídka, *"Poslední ze čtyř"*, mě hodně překvapila, začínal jsem to spíš jako lehce žertovnou hříčku a vyšel z toho spíš pochmurný detektivní příběh s nečekaně silnou atmosférou. Nedlouho poté se mi ozval Egon Čierny z nakladatelství Poutník, jestli bych nechtěl napsat román ze stejného světa. Navrhl jsem, že by to mohly být tři kratší provázané novely, nakonec se to ustálilo na dvou. Psal jsem na objednávku, ale měl jsem naprosto volnou ruku.

MS: V současné době vyvolal obrovský boom projekt Agent JFK, nelákalo by tě si jeden díl taky napsat?

ON: Přiznám se, že jsem zatím žádný díl nečetl, ale líbí se mi nápad stvořit takovou českou sérii, a kdybych našel nějaké zbytky času a někdo mi dal důvěru, klidně bych to zkusil. Ovšem jestli by mě pak vydavatelé s výsledkem nevyhodili, to nevím.

MS: To mě přivádí k otázce - co nového připravuješ?

ON: Jak se asi dalo čekat, chystám další příběhy Ambrože a spol., mám něco přes 100 stránek, ale potřebuji si také od všech těch vražd trochu odpočinout, a tak jsem začal psát jednu knížku pro děti, s pracovním názvem "*Šifra profesora Holoubka*". Zjišťuji, že už je to pěkně dávno, co mi bylo 14, a nějak jsem to zapomněl, takže vžívat se do myslí dětských hrdinů není vůbec hračka. Ale na druhou stranu, je příjemné na čas se ocitnout v trochu čistším světě.

MS: Co děláš, když nepíšeš? Jak relaxuješ?

ON: Jak říkal (v trochu jiném kontextu) Miloš Kopecký – člověk taky někdy musí spát a pracovat. Nejsem zrovna příznivcem aktivního odpočinku, relaxuji při psaní, a když už opravdu nemůžu (psaní je totiž pěkná makačka, to vám řekne každý), sednu si k televizi nebo si zahraju nějakou počítačovou hru. Příjemná relaxace je taky vaření. To je ze sportu asi vše.

MS: Jaké jsou tvé oblíbené filmy a knihy?

ON: Knížky – ty, které zrovna čtu. Ted' zrovna je to "*Tajemný plamen královny Loany*" Umberta Eca. Pokud bych měl uvést knížku, ke které jsem se nejvíce vrátil, pak by to byla asi "*Jak se jmenuje tahle knížka?*" od Raymonda Smullyana.

Filmy – těch je spousta. Líbí se mi filmy Tima Burtona, Bryana Singera, Mela Brookse, Oldřicha Lipského... a mnoha dalších.

MS: Jakou posloucháš hudbu?

ON: Při psaní žádnou, hudba mě rozptyluje. Jinak spíš nějakou lehkou relaxační hudbu jako Enya, ale klidně si pustím třeba Glenna Millera nebo Rossiniho či Händela, co je po ruce. Anebo rádio. Jsem nenáročný konzument.

MS: Díky za rozhovor.

Martin Stručovský

Rozhovor s Pagim a Pechym

4. června 2007 | 8:00

Pagi, ty jsi stál u zrodu prvního čs. SF klubu, tedy při samém počátku sebeuvědomění našeho fandomu. Jaká byla Tvá cesta z Villoidu až k Sardenu a když už jsme u toho až k tvému současnému angažování v Radě ČS fandomu? Samozřejmě jen v klíčových bodech, podrobněji by to vydalo na knihu.

Vždycky mi dělalo problém najít ve vztahu k čemukoliv zlatou střední cestu - a tak jsem kdysi spadl do sci-fi až po uši. Až dlouho poté jsem se dostal k termínu „sense of wonder“, ale to přesně bylo ono, co nás všechny v té původní partě drželo u sci-fi.

A navíc jsem byl naivní, myslel jsem si, že když sci-fi (tedy aspoň ta jeho SF část) je o vědě, že má šanci se stát něčím důležitým a ne jen koníčkem a životním stylem nepříliš početné skupiny lidí. Byl jsem takovým styčným důstojníkem mezi klubem Villoidus (a vlastně celým tehdejší fandomem) a vedením matfyzu. Málokdo už dneska ví, že každé číslo fanzinu Villoidus muselo do tisku jít skrz schvalovací proces, a tam hodně dělaly moje osobní vazby.

Jenže pak jsem byl hibernován v manželství, v roce 1994 jsem už ani nedorazil do Banské Bystrice na Parcon, a z mrazáku jsem vypadl až s rozvodem v roce 1999. Ten návrat - to byl pro mne úžasný pocit, přijel jsem na poradu a spousta lidí to vzala jako samozřejmost, jako kdybych se vrátil z hodinové procházky. Nanejvýš se mne někdo zeptal „Kde jsi se zdržel?“

Na něco se zeptám podrobněji, jak Ti pomáhala inspirace Neviditelným psem a jak přímo Ondřej Neff? Proč byl vůbec Sarden od počátku tak těsně spjat s NP?

Tehdy se sešly dvě na sobě jinak nezávislé aktivity. Postupně jsem došel k názoru, že fandom potřebuje nějakého webového bratříčka Interkomu (vlastně až teď, když si rozmýšlím tuhle odpověď, jsem si uvědomil, že jsem podobně a z úplně stejných důvodů rozjížděl o půl druhého desetiletí dřív i IK, jen jsem u něj nevydržel tak dlouho jako u Sardenu). Spousta lidí dělala webové stránky o SFFH, ale s výjimkou Petra Sládka (přehledy vydaných knih a jejich recenze na scifi.cz) nikdo systematicky nemapoval žádnou z oblastí - a zpravodajský server chyběl vůbec. (Byla to záležitost nazrálá, vždyť ve stejnou dobu a, aniž bychom o sobě věděli, v tutéž dobu něco podobného připravovali i Ondřej Jireš a Pavel Kramný - server fantasypianet.cz.)

Asi čtvrt roku jsem strávil hledáním možnosti, kde pro něco takového opatřit technické zázemí. Hostiny tehdy byly drahé a já jsem webovým programátorem nebyl (a dodnes nejsem). Ondřej Neff zase přemýšlel o rozšiřování svého Neviditelného psa, a chtěl tam mít sekci věnovanou právě sci-fi. Sám ovšem neměl tolik času, aby si k hlavnímu proudu Psa přidal další projekt s podobnou náročností, a tak začal lámat Vlada Říšu. Já zas pro změnu mapoval možnosti, jak zpravodajství o sci-fi plnit, a - jak ten svět je řízen náhodami - přesně v tutéž dobu jsem přišel za Vladem, jestli ze strany Ikarie mohu počítat s podporou takového projektu. Vlado zajásal a postrčil mne k Ondřejovi. Ten pokýval hlavou a naformuloval podmínky: žádné vulgarity, žádnou pornografii, a deník. Do chvíle, než jsem začal pořádat články do redakčního systému, jsem si myslel, že problémem budou ty dvě první podmínky.

Při startu mi pomáhala několik lidí. Pro rady a zkušenosti z redakční práce a publicistiky jsem chodil samozřejmě k Ondřejovi Neffovi a také k Vladu Říšovi, věci grafické a typografické jsem řešil s Tomem Vildem - ten v oněch dřevních dobách navrhoval design NP. S Ondřejem Neffem jsem také řešil několik málo problémů v etickopravní oblasti, se kterými jsem se setkal; Ondřejův nadhled a zkušenosti mi pomohly přenést se jak přes někdy nenávislné negativní komentáře (zpočátku hooodně bolely...) stejně, jako přes

výhrůžku soudem za zveřejnění jedné zpravodajské informace.

Vzpomínám si, že než jsi Sarden rozjel, velmi ses snažil o spolupráci s řadou tehdy již existujících fanouškovských stránek. Jak dopadla ta jednání a jak pak vypadala spolupráce?

Kdybych citoval známé heslo slib *potěší a nezavazuje*, spoustě těch, kteří spolupráci slíbili, bych ublížil. Byl jsem to já, kdo se do toho projektu pustil, a všichni ostatní měli svoje vlastní projekty a spoustu práce s nimi. To myslím můžeš potvrdit i ty a navíc z obou stran - jak coby dodavatel vůči Sardenu, tak i jako jeho odběratel. (I já jsem - pro změnu a zrcadlově - slíbil spolupráci Interkomu, a dopadlo to velmi stejně.)

Co Ti dalo při práci na Sardenu nejvíce práce a co se Ti nejvíc povedlo, nač jsi hrdý, co Ti udělalo největší radost (a co, potažmo kdo, přineslo největší zklamání. Pokud to tedy stojí za to ještě dnes zmiňovat)?

Určitě jsem hrdý na dvě věci. Tou první je, že jsem vydržel táhnout deník celých pět let. Tou druhou je, že s mým odchodem z postu šéfredaktora Sarden neskončil, že Pechy začal a pokračuje.

Zklamání? Tu a tam byla. Čas od času se mi něco nepovedlo - v časovém presu napsaná recenze byla odbytá a čtenáři na to přišli (a upozornili), tu a tam jsem se spolehl na vlastní paměť a v článku jsem uvedl chybné informace.

Jedno zklamání bych mohl označit jako velké. Ale byl to sen - a u těch se to bere trochu jinak. Sarden se neprofesionalizoval, já i teď Pechy ho děláme ve volném čase a v podstatě jedinými odměnami nám jsou občasné pochvalné reakce čtenářů a do jisté míry taky recenzní výtisky (a musel jsem se naučit dívat se na zuby i darovanému koni).

Dodám pouze, že pochvala čtenářů zahřeje asi nejvíce. Osobně jsem hrdý, že se mi podařilo Sarden udržet do sedmého roku a mít elán a nadšení pokračovat po další léta. (Pechy)

Jak proběhla migrace dat pod lidovky.cz, neztratily se některé zajímavé články, kolik toho z minulých je dostupné v archivu?

Migrace proběhla rychle, chvíli jsme si zvykali na nový redakční systém. Ten je - až na nějaké rozdíly vázané na odlišnosti v grafické úpravě - stejný jako používají redaktori webových stránek iDnes a Lidovek, čili profesionálnější a zpracovávanější (a méně pružně upravovaný) než původní systém, který tolik let (za dobré slovo) programovali a udržovali lidé okolo Miloše Čermáka, Toma Vilda a Jirky Gallase (jméno firmy se několikrát měnilo, nakonec to bylo ICZ, ale tahle parta byla víceméně stále stejná).

Archív NP - to je babelská knihovna. Všechno tam někde je. Jen není vůbec jednoduché to najít, musí se ručně opravovat

adresy v odkazech. Už skoro rok plánuju, že se to pokusím nějak narovnat, ale... není čas...

Migrace byla děsivá, ale když už jsme se rozkoukali, nebyla vůbec tak strašná, navíc jsme brzy zjistili, že nám (kromě nových čtenářů) přináší (a jim vlastně také) spoustu prostoru pro realizaci našich plánů. Funguje diskuze, obměnili jsme a aktualizovali rubriky, můžeme využívat bohaté fotogalerie, atp.

S archivem se objevila daleko větší práce, než se čekalo, a potvrdit vám to může Jirka Wágner z Velkého psa. Jednání s programátory iDnesu bývá těžké, ale akce Znovuobnovení archivu nebyla vyškrtuta z našich plánů. Prozatím se pokouším nabídnout zajímavé kousky v e-zinu a sem tam je resuscitovat v běžném vydání. Ztraceny rozhodně nejsou.

Dělal bys dnes něco jinak?

Všechno!

Ale vážně: kdybych tehdy věděl, co a jak mne doopravdy čeká, asi bych odešel z rozhovoru s Ondřejem Neffem kvapně, bez rozloučení a bez otevírání dveří. Ovšem nevstoupíš dvakrát do téže řeky a tak, kdybych dneska dostal podobnou nabídku, nejspíš bych ji zase přijal, ale spoustu věcí bych si zorganizoval jinak.

Jak jsi přišel na to, že Pechy je ten pravý, kdo Tě nahradí?

Raději se zeptej Pechyho, jak přišel na to, že šéfredaktorovat Sarden je to právě pro něj. Ale zase trochu vážněji - přes dva roky jsem s partou okolo SciFiWorldu spolupracoval, měl jsem dost času pro to, odhadnout (poznat to předem nejde nikdy), že Pechy je stejně tvrdohlavý jako já, a na druhou stranu i on měl dost času aspoň trochu nahlédnout do kuchyně Sardenu.

To, že bych Pagiho někdy nahradil, jsem netušil, ale když o této možnosti poprvé uvažoval, věděl jsem, že to je asi největší čest, které se mi mohlo dostat. Každopádně mám ještě jednu odpověď na tuto citlivou otázku. Docela možné se mi jeví, že se nenašel nikdo, tak bláznivý, kdo by to přijal ;-) Doufám, že Pagimu nedělám přílišnou ostudu.

Co Ti Sarden vzal a co Ti dal?

Po dobu pěti let mi sebral prakticky veškerý mimopracovní čas.

Naučil jsem se psát publicistiku, dělat to, čemu Ondřej Neff říká „tvůrčí práce s prameny“ (v dobách před počítači a politickou korektností se tomu říkalo *pracovat s nůžkami*), setkal jsem se s lidmi, kteří by jinak byli nejspíš mimo můj dosah. Dal mi pocit dobře odvedené práce - články jsem přestal po dvou tisících počítat, několika autorům jsem pomohl posunout jejich práci o kousek výš a dál. Ono se to špatně vyjmenovává - souhrnně bych řekl, že Sarden mi dal jistý životní styl, někdy podstatně odlišný od dřívějšího, v němž téměř totožný, ale ve svém souhrnu určitě zajímavější.

Das stimmt. Sarden mi vzal budoucnost a dal mi budoucnost. Rozhodně nelituji.

Všiml si někdo tvé práce, ocenil ji fandom či nějaká jeho organizace?

Kdyby tahle otázka končila tam, kde má čárku, asi bych rozehrál skeč o tom, jak si mé práce povšimli ti, které jsem nepochválil tak, jak ode mne čekali. Ale druhá půlka otázky ji dává do vážnější polohy, a tak odpovím podobně. Všimli si a ocenili ji jak členové ASFFH, tak Fandom a fandom vůbec - nejenom cenami, ale i obyčejnou pochvalou, komentářem, mejlem. Protože Sarden je o SFFH, pochopil jsem už dávno, že tohle je okruh těch, které Sarden zajímá a jejichž názory vítám.

Ale určitě, Pagi odpověděl poněkud skromně, ale pochybuji o tom, že by o Sardenu někdo z fandomu někdy neslyšel.

Jaké máš plány do budoucna?

Spoustu. Měl jsem jich spoustu už před dvěma lety, ale rozhodl jsem si je šetřit a proto jsem žádný nerealizoval. Nečekej, že tu nějaký z nich uvedu - ještě by někdo na mne mohl jejich splnění vymáhat. A to bych si je, jak určitě chápeš, těžko mohl šetřit a hýčkat do budoucnosti.

Otázky na Pechyho:

Jak se liší práce na Sardenu od SciFiWorldu?

Jak? Značně, zatímco SciFiWorld byl pouhým snem, na kterém jsem se rozjížděl a byl čistě sobecký, Pagi mě na Sardenu naučil přibližovat se profesionálům, uvědomit si, že takový kolos (sci-fi rubrika Neviditelného psa) nemohu něst úplně sám, vždyť i Atlas si rád odpočinul od podpírání nebeské klenby, aby ji na chvíli mohl podržet Hérakles. Skutečný rozdíl však vidím v tom, že SciFiWorld nese břímě databáze, něco jako podstatně skromnější Wikipédie o fantastice a jejích autorech. Sarden pak je deníkem, kde se množství informací objevuje a ztrácí v běhu dějin. Na Sardenu si ani po dvou letech nemohu dovolit vzít měsíc volna (situace se však v posledních několika měsících mění a brzy mohu počítat s týdnem dovolené), zatímco SciFiWorld se drží nahromaděnými informacemi, které se na něm za sedm let nashromačily, jenom plány s ním zasouvám stále hlouběji, vždyť prioritou se stal Sarden a musím souhlasit se vším, co o této návykové řeholi napsal Pagi.

Co Tě přivedlo k vytvoření SFW a pak do Sardenu?

Pozor na to, stejně jako Pagi nejsem programátor. K SFW (tehdy Sci-fi webu) mě přivedla touha vytvořit stránky o sci-fi autorech, kterých se mi, v době, kdy jsem se měl učit na maturitu, nedostávalo. Našel jsem jeden smělý projekt Petra Macka a nadšenecky se zavázal, že to rozjedeme - stalo se tomu a tak (v tom krásném roce 2000 vlastně vznikalo mnoho skvělých webů), což mě dostalo do současné situace, kdy odpovídám na tvé otázky. SciFiWorld vytvořila skupina lidí, která se často a ráda setkávala, jenom jsme se všichni časem rozešli jinými směry a většina si našla jiné koníčky.

Máš dojem, že Sarden na tebe klade větší nároky a musíš se učit nové věci?

Ale samozřejmě, ostatně proto jsem do toho šel, abych překonával dosavadní hranice. Na druhou stranu všechno nejde házet na Sarden, mohu si za to sám a baví mě to. Asi jsme si s Pagim podobnější, než si sami připouštíme, minimálně s tvrdohlavostí jsme na to stejné.

Jaké máš plány do budoucna?

:-) "Pravidelně" se o nich zmiňuji v editorialech a je jich hodně. Ne každý se nám povede zrealizovat, ale vzhledem ke stále většímu zájmu čtenářů nehodláme polevit v jejich vymýšlení a následném uskutečňování. Konkurence nikdy nespí a nutí nás být stále lepšími. Pagi zmínil, že jich má v rukávu schovaných nespočet, mám takový dojem, že mu je z něho kradu a pokouším se realizovat. Stačí se podívat, jak se tahle rubrika Neviditelného psa změnila od předání žezla nějakému Pechymu.

Pro zajímavost a Regionální individuum:

Martini mám rád s limetkou a správným poměrem čisté vodky - bez červů, které nesnáším v jakékoli podobě. Tinku Binkého nemohu vystát, protože kvůli jeho nechutnému vkusu (ohledně konfekčních doplňků) spustil vlnu tažení proti nevinným postavičkám, které formovaly moji osobnost v dětství. Na to mohu hned navázat tvrzením, že jsem heterosexuál a sledování Křemílka s Vochoomůrkou mě nijak neovlivnilo. Ručník jsem nechal v koupelně, ale 25. května jsme u nás na vile slavili. Měřím 197 cm, vážím asi 93 kg, vlasy jsem si už snad rok nebarvil a oči mívám (žluto)zelené. Miluji jídlo, léto a Sarden.

Zdeněk Rampas

Rozhovor s Jiřím Pavlovským

11. června 2007 | 7:00

Jak jsi se dostal k fantastice? Kterí autoři tě nejvíce ovlivnili?

K fantastice jsem se dostal jako většina lidí. Jednoho dne mi u dveří zazvonil zvonek a na prahu stáli dva muži v oblecích a kravatách a ptali se mě, jestli už jsem přemýšlel o fantastice... a jestli bych neměl chvíli čas si o ní popovídat. Samozřejmě, že jsem je zabil... ale když jsem zakopával mrtvolu, narazil jsem u nich na vydání *Strážní dvě věže*, podíval se do něj a byl lapan.

Jinak mě z autorů nejvíce ovlivnil Jaroslav Trhlička a jeho Oprava kuchyňských spotřebičů ve třech snadných krocích. Tuhle lásku k spotřebičům máme v rodině. Můj dědeček byl plynový sporák - bohužel za války kolaboroval s Němci a tak jsme ho museli odvézt na skládku.

Z těch méně důležitých autorů bych pak zmínil jména jako P. G. Wodehouse, Donald Westlake, Chuck Palahniuk, Gregory McDonald, Ben Elton... a abychom tu taky měli

nějakého autora sci-fi, tak třeba Phillip K. Dick či George R. R. Martin.

Máš na kontě několik úspěšných povídek + jeden díl Marka Stonea, nechtěl by sis napsat taky román?

Klidně, pokud nebude muset mít víc než osm stránek. Což je tak maximum, kolik dokážu napsat. Pak obvykle zapomínám, o čem to bylo.

Jak jsi se dostal ke komiksům?

Letadlem. Z Ruzyně přímo do Jugoslávie, kde tehdy vycházely magazíny Stripoteka. Tam jsem poprvé viděl Hulka, Silver Surfera či Conana. No a pak jsem se ke komiksům dostával taky tramvají. To jsem si to namířil do Jungmanky, kde se tehdy prodávaly Pify. A pak tu byl ještě Clever and Smart, se kterými se pilně šmelilo a další věci, které si u nás nechávali Němci tisknout a hrdinný český odboj jim to kradl.

Od toho bylo už k americkým komiksům jen krůček.

V současné době vyvolal obrovským boom projekt Agent JFK, nechtěl by sis taky jeden díl stříhnout?

Když se objeví příležitost, proč ne. Pokud to tedy nebude mít víc než osm stránek.

Co bys poradil začínajícím autorům?

Kašlete na to. Stejně nás už píše moc a kdo sakra potřebuje konkurenci? Být vámi, rovnou bych spáchal sebevraždu.

Sleduješ českou fantastiku? Jaký titul tě v poslední době nejvíce nadchl?

Českou fantastiku sleduju z bezpečné vzdálenosti, moc se k ní nedostanu. Ale co o ní lidé říkají, tak jsem slyšel, že je dobrá – aspoň, co se charakteru týče. Tuším padlo slovo „zákonně dobrá“... nebo, že by to bylo při hraní Dračího doupete? Teď nevím. Přiznám se, že, když nepočítám komiksy, tak čtu docela málo. A když už se k něčemu dostanu, tak sahám po svých oblíbených autorech a podobné pakáži. Lidí, u kterých si říkám „sakra, kdybych takhle uměl psát... to bych pak možná napsal... i devět stránek!“

Máš nějaké oblíbené filmy a knihy?

Z knih většinu věcí od výše uvedených autorů, u filmů je to v podstatě klasika, Indiana Jones, Návrat do budoucnosti, první Hvězdné války, Krotitele duchů, filmy Johna Woo, staré filmy Steva Martina, komedie bratří Marxů a Billy Wildera, a tak dále. Dneska už se člověk skoro stydí k nějakým věcem hlásit, jak jsou profláklé. „Ty vole, von má rád Monty Pythony... to je ale originální kujón!“ Ze scenáristů samozřejmě Shane Black, Quentin Tarantino, Joss Whedon, z komiksářů Ellis, Morrison, Miller, Gaiman, Moore, David, Vaughan... a spousta dalších. K tomu si přihod'te hongkongské kung-fu, italské horory, americké akční filmy, animované filmy, teď hodně seriály (Buffy, Angel, Serenity, Doctor Who)... prostě kromě ryzích intoušáren mám rád skoro všechno.

Jaké máš rád žánry?

Čtu skoro všechno, pokud to má zajímavý příběh a charakter. To mě táhne vpřed. Když mě zajímají lidé a to, co se jim děje. Pět set stránek co nejbarvitějších popisů či rozbor duševních pochodů mentálně retardovaného jaderného fyzika z polabské nížiny, tím mě autor neukojí. Čili žánr New Weird respektuju, ale není to můj šálek tajvanského – to mě víc rajcuje stručnost takového Palahniuka. Nejsem moc velký fanda fantasy, hlavně takového toho fantasy tolkienovského stříhu (samozřejmě Gaimana či George R. R. Martina do toho nepočítám).

Jak relaxuješ?

Masturbací.

Jakou posloucháš muziku?

To je příliš intimní otázka, abych na ní mohl bez červenání odpovědět.

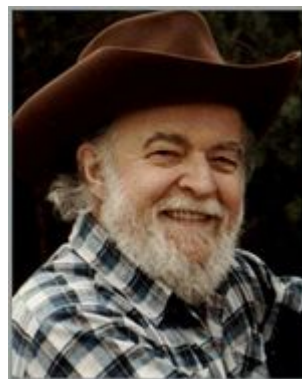
Díky za rozhovor

Martin Stručovský

Rozhovor s Jaroslavem Velinským

18. června 2007

Čtenáři ho znají jako Kapitána Kida. Na kontě má takové hrdiny jako Christy Bigs, Dan Young a Ota Fink. O kom je řeč? No přeci o Jaroslavě Velinském...

Martin Stručovský: Jak jsi se dostal k fantastice? Kterí autoři ovlivnili nejvíce?

Jaroslav Velinský: Možná ti to bude připadat jako vyprávění o národních buditelích... K fantastice jsem se dostal přes Doktora Doolittle (Hugh Lofting), Aničku Skřítka se Slaměným Hubertem (Vítězslav Nezval) a Raketou do Měsíce (O. W. Gail). Pak to byly samozřejmě verneovky, haggardovky a kompletní J. M. Troska – a pár výjimek, jako třeba anglický symbolik Rex Warner.

MS: Vzpomínáš si na své autorské začátky? Bylo těžké se prosadit?

Byla to náhoda. Stejně tak mi první kniha vyjít nemusela a já bych se třeba ani spisovatelem nestal.

MS: Jaký pocit jsi měl, když jsi v ruce držel Zápisky z Garthu – svou knižní prvotinu?

Kniha stála Kč 14,- a honorář činil čtrnáct tisíc. Koupil jsem rum bacardi a připadal si jako slavný muž.

MS: Tvým nejznámějším hrdinou je Christy Bigs – reportér Antarktidy. Kdy vznikl ten prvotní impuls vytvořit ho a co bylo jeho předobrazem? Dočkáme se dalších jeho příběhů?

JV: Nemyslím, že by právě Bigs byl nejznámější. Prvotní impuls byl, že jsem se snažil prodat do Svobody Engerlingy a Ivo Železný, který tam tehdy redigoval SF antologii, mi slíbil uveřejnit napřed nějakou kratší novelu... Napsal jsem Den a Noc. V nějakém Zápisníku jsem viděl obrázek plánovaného města budoucnosti v Antarktidě, tak jsem to kapánek domyslel a okoloroval to reklamou ad absurdum, netuše, že se toho ještě dožiju. Další příběhy bych napsal rád, ale jsem poněkud svázán odpovědností k vlastnímu nakladatelství a klubu čtenářů, na kterém je závislé. Zájemců o detektivky je totiž podstatně víc.

Říká se, že je Bigs podobný Marlowovi. Asi ano, ale mně to nevadí. Prostě jsem si brousil styl na Chandlerovi a jazyk na Františku Jungwirthovi.

MS: Další tvou známou postavou je Ota Fink. Co nám povíš o něm?

JV: Ota Fink je mi z mých hrdinů nejbliž. Celý ten svět fabrik, hospůdek, trampské muziky a čundrů je i mým světem. Samozřejmě bez těch zločinů; ale já mám detektivky rád. Ba i ty anglické, které můj nejoblíbenější autor Raymond Chandler právem zatracuje.

MS: Ve tvých příbězích je často vidět detektivní zápletku, máš rád detektivky? A vůbec – jaké máš rád vlastně žánry?

JV: Neodpověděl jsem na to už? Snad by se to dalo shrnout: Miluju tajemství. Takže mám rád i literaturu faktu. Například Ivanovovu Záhadu Rukopisu královédvorského jsem přečetl mnohokrát.

MS: Minulý rok jsi křtil Chladnou hru Tomáše Němce, která patří do cyklu o neohroženém agentovi JFK. Nelákalo by tě si taky stříhnout jedno Kovářovo dobrodružství?

JV: Něco podobného jsem dělal už začátkem 90. let – všech dvanáct příběhů Dana Younga by mělo snad ještě letos vyjít v edici Trifid. JFK ne – asi by mi to nesedělo. Jsem osamělý vlk.

MS: Co bys poradil začínajícím autorům?

JV: Každý začátek je těžký, s tím nic nenaděláte. Začínajte dál.

MS: Sleduješ současnou českou fantastiku? Který titul tě v poslední době asi nejvíce nadchl?

JV: Nesleduju, nemám na to čas. Tím pádem mě taky nemohlo nic nadchnout.

MS: Co dalšího připravuješ?

JV: Jsem na 120. stránce patnáctého příběhu Oty Finka. Nevylučuju dalšího Christyho Bigse a taky bych rád

pokračoval v projektu čtyř CD v podobě písničkových „sebraných spisů“.

MS: Jak relaxuješ? Máš nějaké oblíbené filmy a knihy?

JV: Odpočinkově se dívám se na Kriminálky – Las Vegas, Miami, New York. Filmy, které bych rád viděl, vesměs neběží. Třeba stará Bílá velryba s Gregorym Peckem, vynikající Zardoz s Connerym nebo Krakatit s Karlem Högreem, Florence Marly a Jiřím Plachým. Pokud si čtu, tak pořad dokola ty staré oblíbené autory: Chandler, Hammet, Gardner, Christie... Samozřejmě se taky vracím k Lemovi, Bradburymu, prvním Strugackým... Nějak se mi už nechce zkoušet něco nového.

MS: Jakou posloucháš muziku?

JV: Pokud vůbec nějakou, tak vážnou. Brahmsa, Schumanna, Beethovena, Mozarta, Liszta, Berlioze. Při psaní nejen že poslouchat nemůžu, ale vůbec muziku nepostrádám. Snad i proto, že jako písničkář, kytarista a banjista ji mám dost.

Martin Stručovský

Rozhovor s Vladimírem Šlechtou

9. července 2007

Jak jsi se dostal k fantastice? Kteří autoři ovlivnili nejvíce?

K fantastice jsem se dostal asi ve čtrnácti letech. Hodně jsem četl Karla Čapka a H. G. Wellse, tedy "otce zakladatele" žánru science-fiction. Vycházelo u nás spousta knížek "sovětských" autorů a mezi nimi i věci od bratrů Strugackých. Nějak jsem se dostal k jejich *"Je těžké být bohem"* a nadchlo mě to, zároveň jsem se styděl, že se mi líbí něco ruského - jsem pamětníkem ruské invaze v roce 1968 a dodnes mám nedůvěru ke všemu, co je vyjádřeno azbukou.

Kdybych měl říct, kteří autoři fantastiky se mi líbí dneska, určitě bych jmenoval tyhle čtyři (Karla Čapka, H. G. Wellse a bratry Strugacké). Nejspíš bych k nim přihodil Gibsona, Tolkiena a Gaimana.

Vzpomínáš si na své autorské začátky? Bylo těžké se prosadit?

Začal jsem psát v roce 1990 a tehdy bylo takřka nemožné se prosadit. Zkoušel jsem to tři roky a redaktoři mě odmítali, nebo vůbec nereagovali. Nějak jsem to ale vydržel, psal jsem dál protože mě psaní chytlo. Psaní je totiž, hlavně v začátcích, úžasné dobrodružství.

V Ikarii mi začaly vycházet povídky až v době, kdy už jsem o to tolik nestál. Mezi roky 1995 a 1999 jsem psaní víceméně vysadil, dělal jsem "kariéru" a žil skutečný život. Jen občas jsem si napsal něco pro radost. Najednou mě ale chtěli vydávat, takže jsem publikoval všechny věci, které se mi do roku 1995 nahromadily v šuplíku. Dokonce i své dva první

romány, *Ostří ozvěny* a *Projekt Berserkr*, jsem z větší části napsal do roku 1995.

Jaký jsi měl pocit, když jsi držel v ruce Projekt Berserkr - svou knižní prvotinu?

Naprostá deprese. Pocit marnosti. Vážně.

Ta knížka vyšla v době, kdy byla má "kariéra" brutálně ukončena. Držel jsem *Projekt Berserkr* a říkal jsem sám sobě: "Je ti skoro čtyřicet, máš na krku dvě děti a jsi bez práce. Necháš se teď živit manželkou? Místo toho, abys vydělal opravdové peníze, jsi vyplýval čas na psaní nějaké knížky. Jsi v hajzlu, brácho."

Nakonec to ale dopadlo dobře. Začal jsem podnikat, postavil jsem se na vlastní nohy a dopracoval se i k oněm "opravdovým penězům".

Tvým nejslavnějším cyklem je Krvavé pohraničí, kdy jsi dostal nápad vytvořit ten svět všechny ty postavy kolem?

Jak to vzniklo? Jak to vlastně vůbec celé vzniklo? Tak nějak spontánně.

Přemýšlel jsem o tom už mockrát, takže ty inspirační zdroje asi znám.

Jednak popisuju to, co jsem sám zažil: hrdinové odvedli svou hrdinskou práci, ale nezískali ani pocty, ani slávu. Jejich zásluhy byly bagatelizovány, zpochybněny, popřeny, přičeny někomu jinému.

Za druhé: moje děti tehdy objevily dračí doupe a nedělaly nic jiného, než že mydlily jednu kampaň za druhou. Panelákovým bytem se neustále ozývaly hlášky typu: "beru svůj meč a praskám toho skřeta přes hlavu". Vzpomínám na výrok mého synovce: "Mám charisma na nule a lidi říkají: kam jdete s tou oblodou..."

Za třetí: do Krvavého pohraničí se promítl můj celoživotní zájem o skutečnou historii severoamerických indiánů. Ze samotného Krvavého pohraničí to tak nečouhá, ale těsně před ním jsem napsal *Dětskou dýku*, což je zakuklená epizodka ze sedmileté války.

A za čtvrté: pořídil jsem dětem počítačovou hru Stíny nad Rivou a pak jsem ji "zkoušel". Jednou, asi ve dvanáct v noci, už na mě manželka trochu křičela a tak jsem si hru uložil dost nešťastně: část party jsem měl mrtvou, jednoho oslepeného a dalšího proměněného v kámen. To je vlastně výchozí pozice románu.

Čtenáři volají po dotiscích knih Krvavé pohraničí a Šílený les a Orcigard, kdy se jich dočkají?

Krvavé pohraničí by mělo vyjít ještě letos. Právě se v něm vrtám a zjišťuju, že některá jména, místa a reálie se mi během psaní cyklu pozměnila, takže je opravuju.

Nakladatel vážně uvažuje o znovuvydání *Šíleného lesa*.

A *Orcigard*? Podle nejčerstvějších informací se dosud nevyprodal. Na trhu je ještě celých devět kousků, takže je předčasné mluvit o nějakém novém vydání.

Neuvažoval jsi o tom, že bys uspořádal všechny své povídky z Krvavého pohraničí do jedné sbírky?

Tuhle otázku dostávám často. Odpovídal jsem na ni různě, podle toho, jak se moje názory vyvíjely. Teď už je odpověď snad definitivní: příští rok připravím dvě tematické povídkové

sbírky, namíchané ze starých a nových věcí. Každá povídková sbírka bude mít hlavního hrdinu - v té první to bude Roger Schnirega, ve druhé Thompson.

V současné době vyvolal obrovský boom projekt Agent JFK, nelákalo by tě napsat si taky jeden díl?

Jirka Procházka a Míra Žamboch se mě na to taky ptali. Potíží je v tom, že jsem utopený ve svých vlastních světech. Mohl bych napsat, jak agent JFK odcestoval do Pohraničí a Thompson mu nakopal zadek. To by ideově šlo, protože Pohraničí se nachází na jakési paralelní Zemi. Výsledný hybrid by však nejspíš nikoho nepotěšil.

Jinak ale projekt JFK neodsuzuju, líbí se mi a jeho autorům fandím.

Co nového připravuješ?

Teď, v současné době, nepatrně upravuju *Krvavé pohraničí* pro nové vydání. Pak se pustím do 3. dílu *Gordonovy země*. No a za ním budou následovat ony dvě povídkové sbírky, o kterých jsem se už zmiňoval.

Co bys poradil začínajícím autorům?

To vážně nevím. Chtějí vůbec začínající autoři, aby jim někdo radil? Myslím že ne, protože mám dva takové doma a žádné rady po mně nechtějí. Akorát, když sháním svoji Encyklopedii zbraní a zbroje a svůj Lexikon střelných zbraní, musím vždycky pečlivě prohledat jejich pokojíčky.

Mladí autoři to teď mají docela snadné. Mým synům je 18 a 21 let a oběma už vyšly nějaké věci v časopisech. Spíš bych poradil jejich rodičům: mějte své začínající autory rádi a nedbejte na to, že vám vyplácali všechn toner v tiskárně.

Jak relaxuješ? Máš nějaké oblíbené filmy a knihy?

Relaxuju tím, že píšu fantastiku. Další relaxací je pro mě několikahodinová vycházka do lesa, kombinovaná s popobíháním - to se mi ale nepoštěstí často.

Oblíbené knihy? V poslední době čtu hlavně literaturu faktu, ale takovou tu srozumitelně podávanou. Přečetl jsem teď pár knížek od Josefa Opatrného, který se zabývá historií amerického Západu. S tím souvisí i moje oblíbená beletrie. Například: *Malý velký muž* (Berger), *Odvedu vás do Sierra Madre* (Carter), *Cesta na severozápad* (Roberts). Taky mám rád zpopularizovanou psychologii typu *Proč ženy neumějí číst v mapách*.

A filmy? Dřív se točily skvělé filmy. Je pár takových, na které se můžu dívat pořád znova (vždycky tak jednou za pět, šest let): *Hombre*, *Divoká banda*, *Četa*, *Mad Max*, *Volný pád*, *Tanec s vlky*, *Boj o oheň*. A spousta dalších. Bohužel, filmy z posledních let mě nějak neberou. *Pán prstenů* mi připadal jako vítězství speciálních efektů nad obsahem a *Piráti z Karibiku* jako další epizoda Kačerých příběhů. Bytostně nesnáším zmrzačenou a znásilněnou pseudohistorii typu *Gladiátora*, *Krále Artuše*, *Tróji* a *300*.

Sleduješ českou fantastiku? Která kniha tě v poslední době nejvíce nadchla?

Českou fantastiku sleduju nahodile a ke spoustě věcí jsem se ještě nedostal. Hodně se mi líbilo Žambochovo *Na ostrých čepelích* a *Nepohádka* Pavla Renčina.

Jakou posloucháš muziku?

Dřív jsem poslouchal takzvané kotlíkáře, tedy folkové a tramské písničkáře a kapely. Mám ale pocit, že tenhle žánr je v současné době mrtvý. Když si na internetu vyladím Rádio Country, vydržím ho poslouchat sotva půl hodiny. Hrajou tam samé vykopávky ze sedmdesátých a někdy i (ó hrůzo) třicátých let. Onehdy jsem tam slyšel zpívat Wericha.

Takže co poslouchám? Děti mi věnovaly kompletní Blackmore's Night a Nightwish. Když pracuju na zakázkách, točím to pořád dokola.

Díky za rozhovor. A na závěr ještě informace: Mám internetové stránky na adrese krvavepohranici.cz.

Martin Stručovský

Rozhovor s Ondřejem Neffem

9. července 2007

*Rozhovor poprvé vyšel na stránkách MFantasy.cz
Publikováno se svolením autora.*

Jak jsi se dostal k fantastice? Kterí autoři tě ovlivnili nejvíce?

Dodnes si myslím, že kdo se k fantastice nedostane v dětství jako čtenář, pořádně ji nenajde nikdy. Když já byl kluk, nepřekládalo se skoro nic, takže jsem četl, co bylo tenkrát na dosah: všechno od Verna a Wellse a když vyšel od Lema román *Astronauti* a po něm *K mrakům Magellanovým*, chytlo mě to. A dodnes nepustilo.

Vzpomínáš si na své autorské začátky? Bylo těžké se prosadit?

K psaní prózy jsem se dostal dost pozdě. Studoval jsem novinařinu, pak přišla normalizace a novinařinu jsem dělat nechtěl, takže se sci-fi jsem to pořádně rozbalil až v roce 1985! A to mi bylo čtyřicet...

Jaký jsi měl pocit, když jsi držel v ruce Jádru pudla - svou románovou prvotinu?

Tu největší radost jsem měl z Vejce naruby, to byla sbírka povídek. Tam vyšel Největší vodvaz v dějinách svangu a Bílá hůl ráže 7.62, to jsou dodnes moje oblíbené povídky.

Co tě inspirovalo k vytvoření hlavní postavy románu - Rada Haagera?

Asi každý autor promítá do hlavních postav sám sebe. Tehdy jsem se cítil hodně osamělý, hodně na okraji, hodně vyvržený. Jako byl Rad Haager. Jméno je podle mé kolegyně z práce Radky Hagerové, jestli chceš i tohle vědět... J

Zastavme se na chvíli u projektu JFK. Jak se Miroslavu Žambochovi a J. W. Procházkovi povedlo tě naverbovat? Jak se ti psal desátý díl s podtitulem Jeruzalémský masakr a co si o sérii JFK vlastně myslíš? Pokud to tedy můžeš prozradit...

To šlo snadno! Dokončil jsem román *Rock mého života* a chtěl jsem si odfrknout. Na časovku z Kristových dob jsem myslel už dávno, námět jsem jim nabídl, oni ho vzali a už to bylo. Skoro, nejdřív se to muselo napsat, trvalo to tři tejdny. Radostná práce to byla! Série se mi líbí, byl bych rád, kdyby se projektu zúčastnili i další autoři. Bylo by pěkné, kdyby si jednoho Kováře vystříhnul každý, kdo v naší fantastice něco znamená... To je mé tajné, teď vykecané přání.

Co nového připravuješ?

Ve chvíli co spolu mluvíme se těším na román *Tušení podrazu*, vyjde 5. května. Vymyslel jsem pro něj označení „mys-fi“, tedy „mystification fiction“. Je to pravda, není to pravda? Opravdu mučil Ludvík Souček ty americké zajatce? Proč tak najednou umřel ve svých padesáti a něco letech? Co se to děje v tomhle světě? No, tak tenhle román je hotový, teď dopisují povídku *Rudolfinská mystéria* – alternativní svět pro sbírku o alternativní Praze, vyjde v Albatrosu ještě letos. Myslím, že z toho bude román, asi se bude jmenovat *Pátý element*, a rád bych, aby vyšel za rok.

Co bys poradil začínajícím autorům?

Připomenu Hemingwayovy tři rady: 1) Nemluvte. 2) Pište. 3) Co začnete psát, dopište.

Co děláš, když nepíšeš?

Píšu.

Máš nějaké oblíbené filmy a knihy ke kterým se rád vracíš?

Asi by to byl *Matrix* (jednička, proboha, to samozřejmě!), *Highlander* a *Blade Runner*. Bylo by toho víc, ale tohle mě vždycky bere nejvíc.

Jakou posloucháš hudbu?

Jazz a klasiku, ale nejraději tu fakt klasickou, barokní. A nesmí moc řvát.

Martin Stručovský

SLOVÍČKAŘENÍ

Je v limbu

16. 6. 2000

Tak se říká o někom, kdo spí, případně je v bezvědomí - tehdy byl do limbu poslán.

Co to vlastně limbus je? Soudě podle úsloví, jedná se o nějaké místo, ne zcela v tomto světě. Kdo je v limbu, je jaksi mimo.

Slovo je hodně staré, vytvořili a prosadili je ve 13. století svatý Albert Veliký a svatý Tomáš Akvinský. Soudě podle jmen autorů, bude mít asi něco společného s náboženstvím.

Skutečně. Limbus je odpovědí na obtížnou teologickou otázku: Co se stane s dušemi dětí, které zemřely dříve než byly pokřtěny? Do pekla? Ale vždyť jsou nevinné, nestačily se poskvřnit žádným smrtelným hříchem! Tedy do nebe? Moment, moment, jsou přece potomky Adama a Evy a tudíž dědičně zatíženy prvotním hříchem, který nestačily vykoupit utrpením, ctnostným a bohabojným životem!

Ke slovu nakonec přišel kompromis - a byl vytvořen limbus. Limbus totiž původně znamenal „hranice“. Hranice předpekli. Je to místo ponuré, avšak duše v něm netrpí trýzněním pekelníků. Je tedy šťastná? V žádném případě - nemůže přece patřit na milostiplnou Boží tvář! Může být taková duše spasena? Nikoli.

Podle oficiální katolické věrouky nemohl člověka spasit ani ten nejctnostnější život plný odříkání a dobrých skutků, neprošel-li obřadem křtu. Pod tímto zorným úhlem jsou daleko pochopitelnější hony na pohany, které pořádali misionáři v americkém Novém světě, a následné hromadné křty. Neboť který skutek může být Bohu milejší než vyrvání pohanské duše peklu? Nejděsivější zloduch, je-li pokřtěn, má v Jeho očích větší šanci než nepokřtěný vzor všech ctností.

Odtud se odvíjí důležitost včasného křtu novorozenců. Povinnost pokřtít dítě do 24 hodin po narození připomíná ve Francii v roce 1698 dokonce královský výnos. Týdenní zpoždění se trestávalo exkomunikací a ještě ve čtyřicátých letech našeho (!) století jsou v Bretani a Ardche doloženy případy zbožných matek, které nepolibily své dítě dřív, než bylo pokřtěno.

A co mezní případy obtížných porodů? Ve kterém okamžiku je nejdříve možné novorozence pokřtít? Pohledme do Obřadní knihy města Blois:

„Není dovoleno otevřít ženu před smrtí, aby se tak zachránil a pokřtil její plod. Zemře-li žena před vyjitím plodu, je třeba jí otevřít ústa, aby se dítě nezadusilo, a ihned povolal lékaře, aby otevřel lůno matky, dítě z něj obratně vyjmul, a pokud bude dítě jevit sebemenší známky života, bude pokřtěno. Pokud bude vyjmuto mrtvé, a tudíž již nebude moci přijmout svátost křtu, nesmí být pohřbeno v posvěcené zemi, ale na místě určeném k pohřbívání nepokřtěných dětí. Pokud zůstane v lůně matky, je třeba jej pohřbit s ní, beze strachu, že posvátné místo bude znesvěceno, jelikož v tomto stavu jako by dítě bylo součástí matky.“

Strach ze smrti před pokřtěním byl všeobecný a vedl v mnoha případech k jednání překračujícímu hranici racionality - ostatně, rozum byl stejně podřazen víře. Stačilo, aby dítě z lůna vystrčilo třeba jen hlavu nebo nohu a stalo se

„dítětem hněvu“ - zemřelo-li bez křtu, brány ráje mu byly uzavřeny.

I v takových případech však nebylo vše ztraceno, byl-li po ruce poněkud benevolentní duchovní a svatyně pro opožděný křest.

Opožděný křest? Člověk přece musí svátost přijmout, nelze křtít mrtvého!

Jistěže ne, milost Boží je však nekonečná. A proto se leckdy přistupovalo k obskurnímu obřadu, o jehož přípustnosti se stovky let vedly vášnivé spory a jenž býval nejvyššími církevními autoritami obvykle zakazován.

Malá mrtvolka, někdy i týden stará, často nahá, se položila na oltář, stupeň oltáře, na schodiště presbytáře svatyně nebo na kámen umístěný pod zázračným obrazem. Zapálily se svíčky, odříkávaly modlitby, sloužily mše. Hodinu, dvě, tři, někdy i den, dva. V určité chvíli mohli přítomní u mrtvého zahlédnout známky života - teplo v oblasti srdce, viditelné zardění ve tváři, mrknutí oka, krůpěje krve v nose či v uších, ukápnutí moči, pohyb ruky, jazyka. Stal se zázrak a dítě bylo v rychlosti pokřtěno. Poté sice obvykle znovu zemřelo, ale už spasené - k nesmírné radosti rodičů, příbuzných a všech věřících křesťanů.

Neuvěřitelné? První doložená zpráva o takovém obřadu ve Francii je z Avignonu z roku 1387 a tento zvyk přetrvával až do začátku našeho století. Ve Francii samotné bylo napočítáno 220 svatyní pro opožděný křest, v okolních zemích dalších 30. Lze to pochopit, uvědomíte-li si, že v křesťanském společenství té doby se člověku nemohla stát horší věc než propadnout věčnému zatracení.

Až vás tedy někdo pošle do limbu, víte už, kam jít.

Zkratky

4. 7. 2000

Občas se nám v hlavě vytvoří krátké spojení a splynou dva pojmy, slova, která spolu přímo nesouvisí. Dostanou-li se k takto vzniklému přebrebtu psychologové, vyvozují z toho závěry. Většina zkratů je však spíš úsměvných.

Příkladem nedokonalého utřídění nových slov budiž dějepisná písemka týkající se počátků průmyslu v českých zemích. V ní se bylo lze dozvědět, že první české automobily vyráběla firma Klement & Gottwald. V hlavě nebohého školáka se vytvořil řetězec Laurin & Klement & Gottwald a ke své smůle z něj vybral nesprávnou část.

Trochu jiným procesem vzniklo mile znějící slůvko Švejdové. Žák se při písemce nesoustředil pouze na historii, a tak mu z pera vyklouzlo, že Prahu obléhali Švejkové. Potom se vzpamatoval, ale v rychlosti a stresu neopravil Švejky na Švédy dostatečně důsledně. V tomto případě spolupůsobil i fenomén podobnosti dvou slov. Jeden z nejhezčích příkladů jsem potkal v jedné povídce SF&F Workshopu. Šlo o typický fantasy příběh, ve kterém se skupina jezdců rozhodla přenocovat pod přívěsem u Psí skály.

Velmi elegantní je potom příběh, který vypadá jako vystřižený z Žakových Študáků a kantorů. Matematik se o přestávce rozčiloval nad tím, že v minulé hodině matematiky musel žáka šesté třídy učit, jak se píše 'x'. Přítomen byl češtinář, který měl shodou okolností v téže třídě následující

hodinu. Jakoby náhodou vyvolal dotyčného žáka na jazykový rozbor a nechal ho na tabuli napsat větu, jejíž součástí bylo slovo 'kšandy'. Nezmýlil se. Žáček, pyšný na to, co se právě naučil, nahradil písmenka 'kš' zbrusu novým znakem - 'x' s háčkem. Habet!

Vašek Pícha